ISTITUTO DI STUDI BIZANTINI E NEOELLENICI
UNIVERSITÀ DI ROMA
CON IL CONCORSO DEL CONSIGLIO NAZIONALE DELLE RICERCHE

ANALECTA HYMNICA GRAECA

E CODICIBUS ERUTA ITALIAE INFERIORIS

IOSEPH SCHIRÒ
CONSILIO ET DUCTU EDITA

I

CANONES SEPTEMBRIS

ADA DEBIASI GONZATO
COLLEGIT ET INSTRUXIT

ROMA 1966

TIPOGRAFIA S. PIO X - VIA DEGLI ETRUSCHI, 7-9 - ROMA

PROOEMIUM

Primum proferentes volumen huius operis cui titulum *Analecta Hymnica e codicibus eruta Italiae Inferioris* imposuimus, illius sane XI Conventus Monacensis Byzantinorum studiorum memoriam repetimus; nam in eo quidem huius ingentis operis perficiendi consilium exposuimus. Sed ex eo tempore, multis actis diebus, multa problemata quaestionesque nobis se obtulerunt et in immensum patuerunt.

Ante omnia quaerat quispiam cur hymni Inferioris tantum Italiae e codicibus sint eligendi; et rursus aliquis quaerat an hymni inediti qui in codicibus aliarum regionum tradantur vel incertae originis videantur sint excludendi.

Sed quae ad has quaestiones respondebo, ipsa rationes hymnos eligendi explanabunt eademque propriam exprimente naturam carminum ex quibus corpus universum constabit.

Cur hymni Inferioris tantum Italiae ex codicibus sint eligendi

Responsum ad quaestionem priorem ex ipsa collatione exstat inter quodlibet manu scriptum Menaeum, quod ab Italia Inferiore oriatur, et Menaea vel Venetiis vel Romae vel Athenis vel alio loco edita. Ipsa enim collatio statim et palam declarabit quantum intersit inter hymnographica monumenta divini officii a monachis servata regionum extremarum Imperii et ea quae in Urbe Constantinopolitana et in orbe ecclesiastico illius disciplina imbuto sumpta sint.

Quae collatio ostendet in eodem sollemni quasdam inesse notatione dignas discrepantias. Invenies enim in editis Menaeis et carmina, quae Byzantini canones usurpant, diversa a manu sculpta et, cum

canones iidem sint, odas nonnullis strophis mutilas et decurtatas: quin saepissime notabis canones secunda ode amputatos nec raro odas mutata structura et inde ipsas acrostichides turbatas et confusas.

Byzantium profecto quadam disciplina continere et in ordinem digerere voluit multiplicem canonum congeriem, quorum amplitudo et multiplicatio celebrationes divini officii longiores fecerat et oneraverat. Poetarum enim multitudo, qui festis diebus, iam ab antiquis hymnographis celebratis, novas, ut Byzantino nomine utar, *acolouthias* addiderunt et dicarunt, decimo fere saeculo, summas coegit Constantinopolitanae Ecclesiae potestates ut ex plurimis hymnis quosdam eligerent et eligendi rationes constituerent, quae quidem carminum non solum longitudinem et compaginem, sed etiam proprietatem modorum, id est, ut Graeca voce utar, echologiae, moderarentur.

Exinde hymnographi et musici in quendam ordinem redacti sunt. Nec auctoris auctoritas nec vis cuiusque carminis praecipua habebatur. Quis enim venustatem ignoret carminum illius Cosmae Maiumensis? Quis Andreae Cretensis? Quis Germani Constantinopolitani? Reperies tamen plurimas acolouthias tam clarorum musicorum et poetarum a Menaeis exclusas esse, adeo ut maxima et praestantissima pars illius Byzantinorum hymnorum thesauri, manu scriptis commissa, in oblivionem iret et multo somno per plusquam mille annorum spatium consopita sit.

Gradus igitur in hymnographis eligendis instituti sunt, quin etiam quaedam normae alium alii anteponendi in eo libro quem Byzantini vocant τυπικόν (cfr. ed. Venetiis, a. 1691) traditae sunt. Quae normae haec praecipiunt:

A) ubi pro eodem sollemni plures canones et plurium auctorum habeantur, Joseph Siculus ceteris, vel celeberrimis, praeoptetur;

B) si canon Joseph desit, Theophanis praeferatur;

C) si utriusque desit, Joannis Damasceni recipiatur;

D) denique ubi canon eorum quos supra diximus auctorum desit, Cosmae sumatur.

Permirum sane ordinem, nequaquam suum cuiusque meritum respicientem! Cosma enim, cum ultimus sit in serie quam supra memoravimus, tamen a Theodoro Prodromo grandis, in [illegible]bus creberrimus et sublimis existimatus est.

Quid de Andrea illo Cretensi, canonis celeberrimi auctore qui μέγας κανών longitudinis causa nuncupatur? Atqui Andreas vel ipsius carminis quod « *canon* » appellatur per multa saecula conditor putatus est. Quid autem? Cur ipse Andreas ne memoratur quidem in ordine quem supra rettulimus? Quid ille Germanus Constantinopolitanus Patriarcha, qui permultis modis et numeris, quos εἱρμούς Byzantini vocant, officiorum divinorum carmina ornavit et locupletavit?

Unde colligimus hymnorum auctores saec. IX illis praelatos esse quos Byzantini μελῳδούς vocaverunt, id est iis qui saec. VII et VIII non solum carmina sed ipsos modos creaverant et numeros quos hymnorum auctores posterius adoptaturi essent.

Quod factum est non quo ipsi hymni parum elegantes excultique viderentur, sed quia novis illis rationibus parum respondebant, quas supra diximus quaeque ipsius canonis structuram modumque definiebant. His vero rationibus recentiores hymnographi, ut illi Joseph et Theophanes, magis quam veteres modorum auctores consentanei erant.

Cosma autem et Johannes, uterque Damascenus, quippe monachus illius divi Sabae coenobii, quod profecto hymnis et consuetudinibus novandis plurimum contulit et officii divini ponderi minuendo studuit, haud dubio propius accesserunt consuetudinibus institutisque quae a saec. IX exinde adhibita sunt.

At contra ille Andreas Cretensis, Hierosolymitani coenobii Sancti Sepulcri cognominati, canones pangens magnae amplitudinis secundum ipsius coenobii mores, repente neglectus est eiusque canones, si ab aliquot discesseris, silentio antiquorum manu scriptorum obruti iacuerunt.

Sed quibus notis, quaeret fortasse quispiam, ab illis vetustissimis saeculorum VII-VIII canones discrepant recentiores ad saec. IX et sequentia pertinentes?

De hoc vetustissima Italiae Inferioris Menaea manu scripta testamur, quae nunc in nonnullis Italicis et externis bibliothecis adservantur: quamquam non solum Italicos codices sed etiam quosdam antiquissimos saec. X-XIII aliarum regionum Byzantini orbis idoneos testes citare possumus. Hoc tamen affirmare oportet, nostra

Italiae Inferioris manu scripta, quippe regionis remotae ab imperii domicilio quae sedes plerumque fit rerum novarum, maiorem quam alia fidem afferre, traditiones consuetudinesque necnon litterarum monumenta servandi.

Quibus igitur notis canones recentioris consuetudinis ab illis pristinae rationis differunt et discrepant?

Ante omnia canones, quibusdam τριῳδίοις exceptis, novis Ecclesiae consultis vel, ut generatim loquamur, novis moribus accommodati, ode secunda orbati sunt, qua re canon, quamquam verbis iuxta ipsius carminis pristinam legem e novem odis constare debet (α', β', γ', δ', ε', ς', ζ', η', ϑ'), re tamen evenit ut ex octo odis constet. Quae amputatio circa saec. IX in usum venit, nam ex plurimis canonibus, exempli gratia ipsius Joseph Hymnographi, acrostichide compositis, alii cum mutila sit ipsa acrostichis amputatam secundam oden proferunt, alii vero integram, et secunda ode absente, acrostichidem ostendunt.

Qua re permulta carmina in Menaeis, si edita cum veteribus conferas manu scriptis Italiae Inferioris, ipsa ode β' mutila invenies; et eo pervenit usus carmina amputandi ut admodum pauca integra tradita sint. Tot damna sacris carminibus peperit ea nova institutio quae divini officii celebrationem Graeca in Ecclesia moderata est.

Nec minus detrimenti veteri hymnorum thesauro hoc attulit quod a Menaeis ii canones amoti sunt qui ad modum tertium principalem vel secundarium — βαρὺν hunc Byzantini vocant — conformati erant. Qua re inter Menaea edita et Heirmologia de modo tertio discrepantia eminet: nam cum illa, perpaucis exceptis liturgicis festis, canonibus ad modum tertium principalem vel secundarium conformatis omnino careant, haec contra heirmorum modi tertii eam copiam ostendunt ut ipsos canones melodorum temporibus late diffusos suspicari liceat. Qua re canones ad modum tertium conformatos solum in illis libris liturgicis, quos Παρακλητικὴν et Ὀκτώηχον Byzantini appellant, invenire possumus.

Etiam hoc veterum canonum proprium videtur, odarum longitudo; nam odae cum secundum posteriorem institutionem quattuor vel quinque strophis constitutae sint, tum pristinis temporibus saepe multis strophis constabant. Quis ignorat illud celeberrimum Andreae Cretensis carmen, quod ob nimiam longitudinem μέγας κανὼν appellatum est? Sed supersunt in nonnullis manu scriptis ipsius Andreae canones uberiores a Menaeis editis exclusi; et in ipsis canonibus saepissime odae illam stropham ostendunt quam Byzantini τριαδικὸν appellant et libri liturgici editi perraro offerunt.

Unde facile colligi potest nonnullos canones in Menaeis editos, eosdem esse quos in manu scriptis traditos legimus, amputatos vero tum ode secunda tum strophis numerum unicuique odi statutum excedentibus.

Adde praeterea quod canones in Menaeis editis saepe suppositas strophas praebent — in primis illas Deiparae dicatas, quas Byzantini ϑεοτοκία vocant — et e canone in canonem traslatas. Qua re fateri licet Menaea edita raro carminum et praecipue canonum exemplum primum reddere, non solum quod ad textum, sed quod ad ipsam carminum structuram attinet.

In tam corrupta traditione manu scripta tamen Italiae Inferioris ita propter custodiam et observantiam prisci moris eminent ut saepissime canones non solum hymnorum scriptorum, sed etiam praestantissimorum auctorum modorum saec. VII et VIII nobis integros praebeant. Integra enim carmina in iis manu scriptis saepe servantur; insunt in iis canones omnibus strophis praediti et, ubi acrostichis requirat, ode secunda instructi; insunt demum grandiores odae atque adeo illae quas ab Andrea Cretensi ad duos modos et numeros confectas Graeca voce *polymelicas* ipsi appellavimus.

Reddunt igitur ipsa manu scripta pietatem quae saec. VII-IX inter coenobitas Orientales floruit, eademque testimonia ostentant idonea ad poematum sacrorum, rerum liturgicarum necnon sacrorum modorum historiam condendam.

Quae cum ita sint, vetustissima Menaea Italiae Inferioris manu scripta, scilicet saec. X-XIII, cum plerumque nulla fere detrimenta ob novas institutiones passa sint, saepe illis Asiae antiquissimis liturgicis et poeticis consuetudinibus respondere sane videntur. Qua re in carminibus restituendis ipsa Italica Menaea praeter cetera potissima habenda sunt.

Nihilominus haud infitiamur et aliquot manu scripta ceterarum Byzantinarum regionum quaedam cum nostris communia habere, sed animadvertendum est quod in exteris aliquando eveniat, idem in nostris saepius oculis occurrere.

Hymni e manu scriptis incertae originis suntne excludendi?

Nunc ad alteram quaestionem respondendum est.

Inter omnes constat Italiae Inferioris codices quibusdam rebus a ceteris Byzantinis regionibus differre. Quae res et in litteris ad rotunditatem vergentibus constant et in spissa quadam et dura membrana. Sed manu scripta Italiae Inferioris et quibusdam carminibus in sanctos Italiotas dicatis vel qui in solo Occidente venerationem habeant denotantur, necnon quibusdam annotamentis unde locorum et coenobiorum nomina emineant. Nec denique quaedam sententiae desunt Bruttiana lingua compositae, litteris vero Graecis exaratae, quae ad originem codicis intellegendam spectent. Sed cum ea quae supra diximus nulla sint, quid, quaeso, agamus?

Cum hoc fit, tum codex legendus ac pervolutandus est. Qua re si manu scriptum incertae originis canones praebeat ineditos ad Siculos vel Italo-Byzantinos pertinentes — exempli gratia ad Methodium Syracusanum, Joseph vel ceteros Italicos scriptores necnon ad priscos modorum auctores, verbi causa ad illos celeberrimos Ioannem Damascenum, Andream Cretensem, Germanum Constantinopolitanum reliquosque priscorum temporum sacros poetas — tum ea carmina cum illis Italiae Inferioris congruentia, iustum est accipere et in Analecta Hymnica inserere.

Quas rationes in textibus restituendis elegerimus

In textibus restituendis copia codicum non semper nobis suppeditat; nam in quosdam canones nonnumquam incidimus unico manu scripto traditos. Verumtamen etiam carmina exstant duobus vel plurimis Menaeis tradita. Hac in re quo amplior est codicum numerus, eo maior in textibus recognoscendis utilitas oritur.

Id quoque evenit ut ineditus canon nonnullis occidentalibus et orientalibus codicibus tradatur. Hic *codices principes* distinguimus, id est Italiae Inferioris, et, utpote qui ad textus recognoscendos prosint, *codices additicios* (Italice *codici di base* et *codici complementari*).

Ratio inter codices principes et additicios non semper aequalis est, quod ne fieri quidem potest. Quod si fit, tum ipsa traditionis ratio quid quaque in re agendum sit docebit. In carminibus enim eruendis duplex quaestio oritur: altera ad universum carmen pertinet, altera ad singulorum verborum fidem et auctoritatem. Id sane evenire potest ut meridionalis codex scripturam carminis integram praebeat, idemque, cum valde mendose librarios Italiotas transcripsisse saepe pateat, textum admodum corruptum offerat. Cum res ita sit, sequitur ut codex Italiae Inferioris princeps sit ad integritatem textus firmandam, cum codex additicius nonnihil ponderis habeat ad textum grammatice instituendum.

Cum autem aliquid abnorme contigerit, sagacitati philologi res committenda est.

Codex princeps in tabula ante canonem praeposita ceteros praecedit, qui enumerantur ut quisque auctoritate ceteris antecedit.

Fieri potest ut aliquis canon in Menaeis vel in Anthologiis editus, propter amputationes et exsectiones cum traditione manu scriptorum discrepet. Hac in re ab ea norma declinamus qua haec Analecta inedita tantum accipere debent; necessitas enim intervenit canonem denuo restituendi quam corrupta traditio amputaverit.

Cum hoc eveniat in textu restituendo hanc nobis rationem sumpsimus: strophae in Menaeis vel alibi editae asterisco distinctae sint ut ab ineditis discernantur; in strophis editis textus collatio et recognitio fiat.

Quae ratio afferre potest grammaticis et litteratis quae prisca canonis structura et forma fuerit et quibus ecclesiastici viri usi sint rationibus in carminibus amputandis. Saepe enim canones editi occurrunt secunda tantum ode carentes, quam contra in Menaeis manu scriptis integram reperimus. Hic in animo habuimus nos gerere prout ipsa canonis traditio postulat: si enim textus carminis in Meneaeo editus universe tam corruptus videtur ut valde discrepet cum manu scripta traditione, tum totum canonem, ode secunda expleta, in Analectis inclusimus; sin minimae sunt discrepantiae, secundam tantum oden protulimus.

Antiqui textus hymnographici, qui eruuntur, varias fere difficultates praebent, quod multa passi sunt et propter modorum, quos comitantur, corruptionem, et propter itinera per multas ac perplexas

series codicum monachalibus choris inservientium, et propter amanuensium plerumque indoctorum contaminationem. Itaque, cum ne in cogitationem quidem cuiusquam cadere possit codicum stemma restituere, haud minus difficile est affirmare quatenus codices principes uniuscuiusque hymni archetypo fidem servent. Satis igitur habebimus textuum praebere editionem quam emendatissimam structuram autem quae extrinsecus quam verissima videatur.

A textibus manus, quoad poterimus, abstinebimus, servantur utique quaedam liberae congruentiae participiales, haud rarae in textibus Byzantinis. Servantur etiam anomaliae metricae, ut quae τοῦ μέλους structura sanentur; sed cum incidunt (raro autem) τονικοὶ βιασμοί, tum verbi accentus, vi ictus melodici contra grammaticam legem sua sede motus, eodem restituitur. Quod quoties fit anomalia in apparatu critico notatur.

Prima versus vocalis quae orthographiae repugnans tamen acrostichidis causa in alterius locum, quae idem sonet, succedat (velut ἴδον pro εἶδον, ὄφειλον pro ὤφειλον, etc.) immutata relinquitur, tamquam ab ipso auctore profecta.

Quod dicitur ν ἐφελκυστικόν, perquam saepe in nostris textibus occurrit; cuius usus ad communes grammaticae normas directus est.

Sed cum longum sit ac paene infinitum omnes anomalias quaestionesque singillatim recensere, malumus ad commentarios et ad apparatum criticum delegare lectorem.

Quibus rationibus in carminibus explicandis usi simus

Inter omnes constat omne carmen ad quendam cultum coniunctum esse; cultus, vero, festis despoticis exceptis, cuidam sancto di catur qui proprios vitae casus habuerit. Quam ob rem, ad vitae mentiones melius explanandas, canonem in Commentariis brevis commemoratio sequetur, iis praesertim notitiis praedita ad res potissimum in carmine celebratas pertinentibus. Omnem tamen canonem vita brevis, e Synaxario Constantinopolitano deprompta, praecedit, ita tamen ut eae tantum partes afferantur quae carmen attingant. Cum duo canones habeantur eidem sancto dicati et vitae mentiones iterentur, tum vita compendiaria et notae de vita excerptae semel praemittun-

tur. Cum denique nihil ex editis vitae narrationibus satisfaciat, tum vitas vel passiones adhuc in manu scriptis obrutas oportet adhibere.

Ut exempla afferam: cum nihil canonis Sanctae Hermioni dicati nec in Actis Sanctorum nec in ceteris libris ad difficultates explanandas exstet, docta mulier, quae carmina huius voluminis recognovit, ad ineditam passionem coacta est accedere, manu scripto n. 28 traditam illius coenobii Athonitae Caracallou. Simili modo quaedam praecipua vitae et martyrii illorum — quos vocant — Sanctorum Viatoris, Senatoris, Cassiodori et Dominatae, ineditis et vita et passione, codicibus Chisiano gr. 31 et Messinensi gr. 39 traditis, illustrata sunt.

Nec est nostri muneris atque officii, ut patet, de hagiographici textus auctoritate iudicium ferre, quod nimirum ad hagiographos spectat. Nobis satis erit lectorem docere de congruentia vel discrepantia vitarum sanctorum vel passionum martyrum cum indiciis quae in carminibus inveniantur.

Menaea et Synaxaria in diebus notandis quae Sanctorum memoriam commemorant saepe inter se discrepant; hic vero dissensus magni momenti et ponderis saepe fieri potest ad historiam redintegrandam sollemnium. Cum haec discrepantia emineat, traditio codicis principis servatur et dissensio Menaeorum Italiae Inferioris et Synaxariorum in lumine ponitur.

Quae sit in canone metrorum ratio

Leges canonum metricae, ut omnes sciunt, iambis exceptis, in aequali syllabarum numero, quem *isosyllabismum* recentiores appellare solent, et in vocis accentu positae sunt; sed modi, quibus versus aptissime adhaerent, vim habent praecipuam. Qua re plurimae illae metri anomaliae et vitia rhythmo et cantu restinguuntur. Quam ob rem satis mirari nequeo cum aliquis, nullo modorum respectu, ad metricas pravitates, ut illi quidem videntur, corrigendas vim textibus afferat.

De versuum distributione in strophis, quas τροπάρια Byzantini vocant, exempla illius Heirmologii ab Eustratiade editi (Chennevières-sur-Marne 1932), nullam habent auctoritatem, nec tanti ponderis est

cuiusdam quamvis eminentis codicis traditio ut ipsa ultimum et absolutum exemplum iudicari possit. Ea exempla, quae εἱρμοὶ graece dicuntur, quippe usitatissima, variis corruptionibus obnoxia fuerunt, quae inter se saepe dissentiunt. Qua re distributio versuum apud hymnographos dissimilis haud raro invenitur atque apud modorum auctores. Quae discrepantiae nobis servandae videntur propter ipsam utilitatem musicae poesisque studiosis ad Heirmologii textum criticum instituendum.

Res cum ita sint, in strophis reficiendis ratio et consuetudo est ut divisio versuum stropharum ad eandem oden pertinentium semper aequalis, constans et consentanea sit.

Permulta manu scripta Menaea, praesertim antiquissima, saepe exemplaria metrica, potius quam primis verbis, ut solet fieri, integra praebent. Hac in re codicum traditio haud raro differt et verbis et versuum distributione cum Heirmologio ab Eustratiade edito. Quam ob causam, cum hoc eveniat, textus heirmorum plenus transcribitur idemque variis lectionibus instruitur.

Hac ratione *Analecta Hymnica Graeca* cum ad exitum adducta fuerint, aptam materiam porrigent ut heirmorum in usum receptorum — sunt enim et heirmoi plane obsoleti, ut in XIII Conventu Oxfordiano (1966) demonstravimus — editio critica instrui possit.

* * *

Unumquodque volumen variis indicibus — quibus canones, hymnorum auctores, sanctorum sollemnia, codices et alia contineantur — opportune instruetur.

De iis quaestionibus, quae in carminibus e tenebris eruendis eminuerint et quorum solutio nihil affert ad cetera explananda, in commentariis singulorum voluminum disputabitur.

Minime opinamur fore ut volumina huius operis omnes ineditos canones, in Italia Inferiore traditos, amplectantur, immo putamus fore ut nonnulli nos fugiant quamvis diligenter explorantes. Sed quid, quaeso, perfectum inter homines et absolutum? Nec nos ipsos, Deo gratias, nulli errori obnoxios arbitramur, atque eo magis quod falli potius quam nimis confidere et tumescere malumus.

Sed haec *Analecta*, cum ita constituantur ut suum quisque mensis volumen habeat, additamenta operis, ordine servato, accipere possunt.

Nostra quidem sententia, tot annis in rebus praeparandis consumptis, tandem necesse habuimus opus incohare. Quod utinam tantum vitae suppetat ut perficiamus.

Nulla, ut supra diximus, arrogantia inflati, satis superque solacii habemus quod ea carmina doctis viris restituimus, quae in Italia Inferiore et in Bruttio praesertim tamdiu latuerunt.

Sunt demum nobis agendae laudes gratesque collegis, praecipue doctissimis Γ. Ζώρᾳ et Ν. Τωμαδάκῃ, adiutoribus discipulisque optimis, quorum opera utimur ardua, firma, perseveranti. Hi vero, qua sunt in studiis philologicis doctrina, qua morum probitate ac modestia, qua sermonis paucitate, nos in spem inducunt hoc opus magni multique laboris, Deo adiuvante, bene et feliciter eventurum esse.

JOSEPH SCHIRÒ

MANU SCRIPTA E QUIBUS CARMINA SUMPTA SUNT (1)

C *Crypt. Δ.α. I*, s. XI-XII, membran., mm 260 × 170, Sophronio hieromonacho calligrapho cryptoferratensi adiudicandus: Menaeum septembris, initio et fine admodum consumptum. — Cfr. A. Rocchi, *Codices Cryptenses seu Abbatiae Cryptae Ferratae*, Tusculani 1883, 289-291.

D *Crypt. Δ.α. XXV*, s. XI-XII, membran., mm 270 × 200, initio et fine mutilus: Menaeum septembris. — Cfr. A. Rocchi, op. cit., 326-327.

F *Crypt. Δ.α. XXVI*, s. XI vel XII, membran., mm 210 × 160: Menaeorum septembris-octobris sylloge. — Cfr. A. Rocchi, op. cit., 327-328.

Ca *Crypt. Δ.α. XXXI*, a. 1593 a Luca Felice Tiburtino exaratus, bombyc., mm 210 × 150, mutilus initio et passim infra: Officia festivitatum mensium septembris-novembris. Apographon codicis C videtur et eo tantum utimur ubi antigraphum corruptum et difficile lectu se offert. — Cfr. A. Rocchi, op. cit., 331.

Cb *Crypt. Δ.α. XXXV*, s. XVI, chartac., mm 270 × 200: Liber mensis septembris, quamquam « exscriptus et ordinatus, et ex multis libris in unum confectus » a D. Paulo Bevilacqua Tusculano, perutilis tamen fuit in dubiis lectionibus confirmandis. — Cfr. A. Rocchi, op. cit., 333-334.

---

(1) Codices recenseo litterarum ordine urbium in quibus servantur. Moror praeterea perpendere et in volumine appendicis edere canones e manu scriptis erutos bibliothecarum Athonis montis vel Orientis atque Occidentis. Quos canones, quamquam omnia habent quae pertinent ad Analecta, usque adhuc inspicere non potui.

M *Mess. gr. 52* (*οε'*, *olim ρκη'*), s. XI, membran., mm 312 × 214, initio et fine mutilus: Menaeum septembris-ianuarii, musicis notis instructum. Lectiones Veteris et Novi Testamenti. Epistulae et Evangelia in festis maioribus. — Cfr. A. Mancini, *Codices graeci Monasterii Messanensis S. Salvatoris*, Messanae 1907, 101.

N *Mess. gr. 135* (*ρκη'*), s. XIII cum additamentis s. XIV-XV, membran., mm 228 × 152: Fragmentum homiliae de iudicio finali. Stichera et officia selecta. — Cfr. A. Mancini, op. cit., 196-198.

O *Mess. gr. 140* (*ρη'*), s. XII cum insiticiis foliis s. XIV, membran., mm 260 × 210: Officia e dissipatis paginis alius voluminis Menaeorum. Menaeum iulii-augusti. — Cfr. A. Mancini, op. cit., 200-201.

Ox *Bodl. Canon. gr. 58* (*S.C. 18511*), s. XI, membran., mm 263 × 212: Menaeum septembris cum notis musicis. — Cfr. N. G. Wilson and D. I. Stefanović, *Manuscripts of Byzantine Chant in Oxford*, Oxford 1963, 15-17.

P *Paris. gr. 1619* (*Colbert 4455*), s. XI-XII, membran., mm 220 × 160; membrana atque scriptura proferunt manu scriptum ex Italia Inferiore exstitisse: Menaeum septembris-novembris, initio et fine mutilum. — Cfr. H. Omont, *Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la Bibliothèque Nationale*, II, Paris 1888, 108.

Sa *Paris. Suppl. gr. 32*, s. XIII, membran., mm 300 × 210; scriptura hydruntina patet: Menaeum septembris-februarii, initio et fine mutilum. — Cfr. H. Omont, op. cit., III, Paris 1888, 207; M. L. Concasty, op. cit., 29.

S *Paris. Suppl. gr. 33*, s. XIII, membran., mm 290 × 210; nonnulla folia scripturam hydruntinam produnt: Menaeum septembris-ianuarii, initio et fine mutilum. Paracleticae fragmenta. — Cfr. H. Omont, op. cit., III, 207; M. Concasty, Manuscrits grecs originaires de l'Italie Méridionale conservés à Paris, in « Atti dell'VIII Congresso Internazionale di Studi Bizantini, Palermo 1951 », I, Roma 1953, 29.

Q *Paris gr. 13* (*Colbert 121*), s. XIII, membran., mm 390 × 290: Psalmi. Paracletica. Menaeum septembris-augusti cuius partim desunt maius et iunius. Officia in aquae benedictionem. Triodium. Epistulae Pauli. — Cfr. H. Omont, op. cit., I, Paris 1886, 3.

R *Paris. gr. 254* (*Colbert 591*), a. 1509 a Paulo presbytero exaratus chartac., mm 290 × 200: Menaeum septembris. — Cfr. H. Omont, op. cit., I, 28.

Ra *Paris. gr. 267*, s. XIV, bombyc., mm 280 × 200: Menaeum septembris-novembris. — Cfr. H. Omont, op. cit., I, 29.

T *Paris. gr. 928*, s. XIII, membran., mm 280 × 210: Menaeum septembris-februarii. — Cfr. H. Omont, op. cit., I, 178.

U *Paris. gr. 1580* (*Reg. 2482*), s. XV, chartac., mm 300 × 200: Menaeum septembris-novembris. — Cfr. H. Omont, op. cit., II, 98.

Π *Patm. gr. 194*, s. XIV: Menaeum septembris. — Cfr. J. Sakkelion, *Πατμιακὴ βιβλιοθήκη* . . ., Ἀθῆναι 1890, 113. (Photographica copia usa sum).

V *Vat. gr. 2*, s. XI, membran., mm. 230 × 171: Menaeum, initio et fine mutilum, a die 26 septembris ad 1 decembris, quod Cryptae Ferratae saeculis XII et XIII in usu fuit. — Cfr. J. Mercati et P. Franchi de' Cavalieri, *Codices Vaticani Graeci*, I, Romae 1923, 2.

Va *Vat. gr. 1829*, s. X-XI, membran., mm 210 × 170: Menaeum a die 8 ad 14 septembris. — Cfr. Inventarium manu scriptum codicum graecorum Bibliothecae Vaticanae a J. Cozza Luzi confectum (colloc. Sala Cons. Mss. n. 324).

Vb *Vat. gr. 2069* (*Basil. 108*), s. XVII, chartac., mm 290 × 200: Calendarium liturgicum. Index sanctorum Calabriae italica lingua. Menaeum septembris-augusti. — Cfr. Inventarium manu scriptum codicum Basilianorum a J. C. Scarfò redactum (colloc. Sala Cons. Mss. n. 44).

Vc *Vat. gr. 2110* (*Basil. 149*): Fragmenta officiorum e libris liturgicis. — Cfr. Inventarium manu scriptum codicum Basilianorum supra cit.; E. Follieri, *Una miscellanea innografica del Fondo Basiliano: il Codice Vatic. gr. 2110*, in « Bollettino della Badia Greca di Grottaferrata » n.s. 15 (1961), 3-14.

Vd *Vat. gr. 2310*, s. XII-XIII, membran., mm 240 × 150: Fragmenta Menaei a die 11 ad 24 septembris. — Cfr. Inventarium manu scriptum . . . confectum a J. Cozza Luzi supra cit.

B *Barber. gr. 535* (= *V, 31*), s. XVI, chartac., mm 290 × 200, mutilus initio et fine: Prophetiae. Acoluthiae. Menaeum septembris-novembris. — Cfr. Seymour de Ricci, *Liste sommaire des manuscrits grecs de la Bibliotheca Barberina*, in « Revue des Bibliothèques », 17 (1907), 41.

E *Vallic. gr. B 22* (*6, Martini*), s. XIII, membran. mm 321 × 240: Menaeum cum notis musicis, comprehendens officia a die 1 septembris ad 29 octobris. Fragmenta e Patribus. — Cfr. E. Martini, *Catalogo di manoscritti greci esistenti nelle biblioteche italiane*, II, Milano 1902, 8-10.

Z *Marc. gr. II, 166* (*Nan. 307*), s. XIII, membran., mm 265 × 210: Menaeum septembris-februarii. — Cfr. (J. A. Mingarelli), *Graeci codices manu scripti apud Nanios patricios asservati*, Bononiae 1784, 518-520.

SIGLA

cd. = codex, codicis

cdd. = codices, codicum, codicibus

ed. = edidit, editus, editum, edita

heirm. = heirmos

om. = omittit, omittunt, omittitur, omittuntur, omissum, omissa

θεοτ. = θεοτοκίον

κάθ., καθ. = κάθισμα, καθίσματος

κοντάκ., κοντακ. = κοντάκιον, κοντακίου

οἶκ., οἴκ. = οἶκος, οἴκου

τριαδ. = τριαδικόν

AA.SS. = *Acta Sanctorum*. Antverpiae/Bruxellis/Tongerloae/Parisiis 1643-1940.

Anal. Boll. = *Analecta Bollandiana*. Bruxellis.

Anth. Vitali = *Ἀνθολόγιον*..... I (Sept.-Dec.). [Romae, curante Ph. Vitali] 1738.

B.H.G.[3] = *Bibliotheca Hagiographica Graeca*, IIIe édition ... par F. Halkin. Bruxelles 1957. (Subsidia Hagiographica 8a).

B.H.L. = *Bibliotheca Hagiographica Latina*, I-II. Bruxellis 1898-1901.

B.H.O. = *Bibliothèque Hagiographique Orientale*, édit. par L. Clugnet. Paris 1901-1905.

BMC = S. Binon, *Documents grecs inédits relatifs à S. Mercure de Césarée*. Louvain 1937. (*Université de Louvain, Recueil de travaux publiés par les membres des Conférences d'Histoire et de Philologie*, 2e Série, 41e Fasc.).

BZ = *Byzantinische Zeitschrift*. Leipzig-München.

DMS = K. Dukakis, *Μέγας Συναξαριστὴς πάντων τῶν ἁγίων* (Jan.-Dec.). Ἐν Ἀθήναις 1889-1896.

EE = S. Eustratiadis, *Εἱρμολόγιον*. Chennevières-sur-Marne 1932. (Ἁγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη 9).

EPh = *Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος*. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

ETH = S. Eustratiadis, *Θεοτοκάριον*, I. Chennevières-sur-Marne 1931. (Ἁγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη 7-8).

Franchi de' Cavalieri = P. Franchi de' Cavalieri, *Note Agiografiche*, fasc. 9. Città del Vaticano 1953. (Studi e Testi 175).

GIB = G. Giovannelli, *Gli inni sacri di S. Bartolomeo Juniore*. Badia Greca di Grottaferrata 1955. (Innografi Italo-greci 3).

HC = *Ὡρολόγιον*... κατὰ τὴν ἔκπαλαι τάξιν οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τυπικὸν τοῦ τῆς Κρυπτοφέρρης μοναστηρίου... Ἐν Ῥώμῃ 1677.

Horol. R = *Ὡρολόγιον τὸ μέγα*. Ἐν Ῥώμῃ 1876.

Joannou = Θ. Ἰωάννου, *Μνημεῖα ἁγιολογικά*. Βενετία 1884.

Lagarde = P. De Lagarde, *Agathangelus und die Akten Gregors von Armenien*. Göttingae. (Abhandlungen der hist.-philologischen Klasse der k. Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen 35 [1888]).

MR = *Μηναῖα τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ*, I-VI. Ἐν Ῥώμῃ 1888-1901.

MV = *Μηναῖα ... διορθωθέντα ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ τοῦ Ἰμβρίου*, I-XII (Sept.-Aug.). Βενετία, Φοῖνιξ, 1895.

NS = *Νέα Σιών*. Ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν Σύγγραμμα. Ἐν Ἱεροσολύμοις.

PaR = *Παρακλητικὴ ἤτοι Ὀκτώηχος ἡ μεγάλη*. Ἐν Ῥώμῃ 1885.

PAS = J. B. Pitra, *Analecta Sacra spicilegio Solesmensi parata*, I-IV. Parisiis-Tusculi-Venetiis 1876-1884.

PeR = *Πεντηκοστάριον χαρμόσυνον*... Ἐν Ῥώμῃ 1883.

Pent. Vitali = *Πεντηκοστάριον*... ἐν ᾧ καὶ προσετέθη ἡ παλαιὰ Ἀκολουθία τῆς ἑβδομάδος τῆς Διακαινησίμου, σὺν τοῖς Τριῳδίοις μετὰ τὸ Ἀντιπάσχα. [Romae, curante Ph. Vitali] 1738.

PG = MIGNE, *Patrologia Graeca*. Lutetiae Parisiorum 1857-1866.

PID = *Παρακλητικὸν σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Ποίημα τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ*... [Romae, curante Ph. Vitali] 1738.

PO = R. GRAFFIN - F. NAU, *Patrologia Orientalis*. Paris 1907-1954/55.

RO = *Roma e l'Oriente*. Rivista criptoferratense per l'Unione delle Chiese. Badia di Grottaferrata.

Synaxarium = H. DELEHAYE, *Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae* (Propylaeum ad Acta Sanctorum Novembris). Bruxellis 1902.

TR = *Τριῴδιον κατανυκτικόν*... Ἐν Ῥώμῃ 1879.

TV = *Τριῴδιον κατανυκτικόν*... Βενετία, Φοῖνιξ, 1876.

ANALECTA HYMNICA

IN INDICTIONEM, IN S. SYMEONEM STYLITAM, IN Ss. MULIERES

Synaxarium, 1-4: Οὗτος ἀρχὴ καλεῖται ἰνδίκτου, τουτέστιν ὁρισμοῦ, διὰ τὸ παρὰ Ῥωμαίοις ἴνδικτον καλεῖσθαι τὸν ὁρισμόν . . . . ἡ ἐκκλησία εὐσεβέστερον παραλαβοῦσα κατὰ παράδοσιν, ὡς ἐναπογραφόμενον σχοῦσα κατὰ ταύτην διὰ τὴν ἐνανθρώπησιν καὶ τὸν Κύριον, ἑορτάζει τὴν πρώτην ταύτην, δι' αὐτῆς ὅλον ἁγιάζουσα καὶ ἐπευλογοῦσα τὸν ἐνιαυτόν.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ συνέδραμε καὶ ἡ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν καὶ τῆς ὁσίας μητρὸς αὐτοῦ Μάρθας. Οὗτος ἐκ τῶν ὁρίων μὲν ὥρμητο Ἀντιοχείας, ... πρόβατα ποιμαίνειν ἐκ πρώτης ἡλικίας παρὰ τῶν γονέων καταπιστευθείς, ... ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν . . . . πάντα καταλείψας ἀνεχώρησε καὶ τὸν μονήρη ὑπεισῆλθε βίον . . . . Ἐκ γοῦν τοῦ οἰκῆσαι ἐν τῇ λαύρᾳ τῇ ἐπονομαζομένῃ Μάνδρα λέγεται Συμεὼν ὁ τῆς Μάνδρας, ἐκ δὲ τοῦ εἰς διαφόρους στύλους ἀναχθῆναι καλεῖται Συμεὼν ὁ στυλίτης . . . .

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα γυναικῶν παρθένων ἀσκητριῶν καὶ μαρτύρων καὶ Ἀμμὼν διακόνου καὶ διδασκάλου αὐτῶν καὶ τοῦ σὺν αὐτῷ Ἀειθαλᾶ . . . .

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀγαθοκλείας, Καλλίστης, Ἑρμογένους καὶ Εὐόδου.

Codices qui diversis traditionibus eundem praebent canonem:

Crypt. Δ.α. I	= C,	**ff. 4-13**
Crypt. Δ.α. XXXV	= Cb,	**ff. 8^{v}-13^{v}**
Crypt. Δ.α. XXV	= D,	**ff. 4-8**
Mess. gr. 135	= N,	**ff. 16^{v}-19^{v}**
Paris. gr. 1619	= P,	**ff. 132-132^{v}, 1-1^{v}**

Canon secundum traditionem Crypt Δ.α. I = C; Crypt. Δ.α. XXXV = Cb

Ἦχος δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἄισομαί σοι, Κύριε, ὁ Θεός μου,*
ὅτι ἐξήγαγες λαὸν

Δέσποτα καὶ κτίστα τῆς οἰκουμένης,
εἰρηνικὸν ἐνιαυτὸν
τῷ κόσμῳ σου δώρησαι

---

heirm. EE 103, n. 146, Germani   heirm. ἄσωμέν σοι D   1-30 desunt in C   2 ἐνιαυτὸν εἰρηνικὸν D

καὶ φύλαξον, Κύριε,
5 ἐν πίστει τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Τὴν πάνσεπτον μνήμην ἐπιτελοῦντες
καὶ τῶν λειψάνων τὴν σορὸν
τιμῶμεν, σοφὲ Συμεών,
τὸν στῦλον θαυμάζοντες,
10 ἐν ᾧ ὡλοκαυτώθης Θεῷ.

Στύλῳ μὲν τὸ σῶμά σου ἀνυψώσας,
ἐπὶ δὲ πέτραν νοητὴν
τὴν φρένα ἀπαξάμενος,
αὐτόθεν ἐξήντλησας,
15 τρισμάκαρ, τὰ χαρίσματα.

Ἐκ βρέφους δραξάμενος τῆς ἐλπίδος
τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν
πρὸς ταῦτα, σοφὲ Συμεών,
τὸν νοῦν ἀνεπτέρωσας,
20 μισήσας τὰ ἐπίγεια.

Τὴν γνῶσιν τὴν ἄφραστον ἐν καρδίᾳ
ἐξ ἀενάων ὀχετῶν
τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
δεξάμενος, ὅσιε,
25 πηγάζεις ἡμῖν λόγους ζωῆς.

Ἄσαρκος ἐν σώματι χρηματίσας,
ὁ θεοφόρος Συμεὼν
τὰ μέλη ἐνέκρωσε,
διὸ καὶ ἐκομίσατο
30 οὐράνιον ἀπόλαυσιν.

Ἄισομαί σοι, Κύριε, ὁ Θεός μου,
ὅτι ἀνέδειξας ἡμῖν
τὴν μνήμην τῶν ἁγίων σου·
αὐτῶν ταῖς δεήσεσιν
35 εἰρήνευσον τὸν κόσμον σου.

---

20 μισῆσαι D

Τὸ ἀσθενὲς τῆς φύσεως αἱ γυναῖκες
ἐναποθέμεναι σαφῶς,
ἀνδρείαν ἀνέλαβον
καὶ τοὺς ἀνόμους ᾔσχυναν
40 νομίμως ἐναθλήσασαι.

τριαδ. Τριὰς ἀδιαίρετε τῇ οὐσίᾳ,
Πάτερ Υἱοῦ μονογενοῦς,
Λόγε προανάρχου Πατρός,
Παράκλητε ἰσότιμε,
45 Μονάς, σῷζε τὸν κόσμον σου.

θεοτ. Τὴν ἄχραντον μητέρα σου εἰς πρεσβείαν
καὶ τῶν ἁγίων σου, Χριστέ,
τὰ πλήθη προσάγομεν·
αὐτῶν ταῖς δεήσεσιν
50 εἰρήνευσον τὸν κόσμον σου.

ᾠδὴ β΄. *Δῶμεν μεγαλωσύνην*
Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν,
τῷ ἐκ παρθένου τεχθέντι
εἰς σωτηρίαν τοῦ κόσμου.

Δώρησαι, Κύριε,
εἰρηνικὸν τῷ κόσμῳ σου
ἐνιαυτόν, ὡς ἀγαθός,
εὐχαῖς τῶν σῶν ἀθλοφόρων.

55 Καιρὸς νῦν εὐπρόσδεκτος
παρὰ Θεοῦ δεδώρηται
καὶ σωτηρίας ἡμέρα·
αὐτὸν ὑμνήσωμεν πάντες.

---

37 ἀποθέμεναι D 40 νομίμως] ἐνδόξει D 46 πρεσβείας P 47 ἁγίων] μαρτύρων P

oden β΄ **om.** D N **heirm., cuius in heirmologiis variae lectiones inveniuntur, metro stropharum aegre aptatur; ipse in EE deest**

Δόξα σοι, δόξα σοι,
60 τῷ ἐπὶ γῆς δοξάσαντι
καὶ ἐν ὑψίστοις τὸν ἐν σοὶ
θαυμαστωθέντα φωστῆρα.

Δόξα σοι, δόξα σοι,
ὁ νοητῶς ἀνατείλας
65 τοῦ θεοφόρου Συμεὼν
τὴν ὑπερένδοξον μνήμην.

Οὐ κατενάρκησας, πάτερ,
τὴν διὰ ξύλου σταύρωσιν,
δι' οὗ συνέζησας Χριστῷ
70 καὶ συναπέθανες κόσμῳ.

Τὴν ἐν τῷ ὕψει πορείαν
τῶν ἀρετῶν ἐδίωξας,
f. 4v ἱ||εροκῆρυξ Συμεών,
καὶ τὸ τῆς γνώσεως ὕψος.

75 Ἀγγελικὴν ἐπεδείξω
τῇ σῇ ἀσκήσει, ὅσιε,
ἐπὶ τῆς γῆς διαγωγήν,
πάντα νεκρώσας τὰ μέλη.

Γυναῖκες θεόσοφοι
80 Χριστὸν ὁμολογήσασαι
παῤῥησίᾳ τὸν ἐχθρὸν
ἐν τῷ σταδίῳ καθεῖλον.

τριαδ. Ἡ ἀμέριστος Τριάς,
ἡ ἐν μιᾷ θεότητι,
85 ἡ τρισυπόστατος φύσις
χερουβικῶς ἀνυμνείσθω.

θεοτ. Ἄχραντε Δέσποινα,
εὐλογημένη, ἔνδοξε,
τὸν Υἱόν σου καὶ Θεὸν
90 ὑπὲρ τοῦ κόσμου δυσώπει.

---

76 σῇ om. P 78 ἐνέκρωσας P

ᾠδὴ γ'. *Ἐν Κυρίῳ Θεῷ μου*

Εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας
φαίνειν τὸν ἥλιον ἐκέλευσας,
σελήνην καὶ ἀστέρας
εἰς ἐξουσίαν, Χριστέ, τῆς νυκτός.

95 Τῆς δεήσεως ἡμῶν
αὐτὸς ἐπάκουσον, Σωτὴρ δυνατέ,
τῷ κόσμῳ σου παρέχων
εἰρηνικὸν ἐνιαυτὸν ὁ Θεός.

Ὁ ἐκ βρέφους ἱερὸς
100 καὶ ἐκ κοιλίας ἐκλεκτὸς τῷ Θεῷ,
ὡς φῶς ἡμῖν αὐγάζει
τὰς ἀρετὰς τῆς πολιτείας αὐτοῦ.

Τὸν ἐκ βρέφους ἱερὸν
καὶ ἐκ κοιλίας ἐκλεκτὸν τῷ Θεῷ
105 ἐν ᾄσμασιν ἀξίως
δοξολογήσωμεν, πάντες πιστοί.

Τοὺς δεσμοὺς τοὺς σιδηροῦς
ὥσπερ ὁρμίσκους ἐκοσμήθης χρυσοῦς,
ἀοίδιμε θεόφρον,
110 προδιαγράφων τὴν καρδίαν σου.

Πρὸς τῷ ὄρει ἐπιβὰς
f. 5 τῶν ἀρετῶν, ὁ ἱερὸς Συ||μεὼν
[illegible] γνόφῳ ὑπεισῆλθε,
καλυφθεὶς τῇ νεφέλῃ τὸν νοῦν.

115 Τὸν χειμάῤῥουν τῆς τρυφῆς
σὺν τῇ μητρί σου, ἱερὲ Συμεών,
τρυγᾷς ἐν εὐφροσύνῃ
ὡς κοινωνὸς τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

---

heirm. EE 104, n. 146, Germani 97 τὸν κόσμον συγκαλεῖται P 102 ἐπὶ τὴν μνήμη⟨ν⟩ τῶν λειψάνων αὐτοῦ P 104 τοῦ Θεοῦ D 113 ὑπεισῆλθες O 114 ἐν τῇ νεφέλῃ O 118 αὐτοῦ] Χριστοῦ D

Διὰ βασάνων τὸν ἐχθρὸν
120 καταβαλόντες, ἀθλοφόροι σεπτοί,
τῆς νίκης τὰ βραβεῖα
ἐκ τοῦ Σωτῆρος ἀπειλήφατε.

τριαδ. Προσκυνοῦμέν σε, Χριστέ,
σὺν τῷ Πατρί σου καὶ τῷ Πνεύματι,
125 Τριάδα ἐν Μονάδι,
τὴν τρισυπόστατον θεότητα.

θεοτ. * Τὴν θεομήτορα Παρθένον
ὀρθοδόξως ἀνυμνήσωμεν·
πρεσβεύει γὰρ ἀπαύστως
130 ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τὸν Κύριον.

Κάθισμα τῆς Ἰνδίκτου.

Ἦχος πλ. δ'. *Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον*

Ὁ καιροὺς καρποφόρους
καὶ ὑετοὺς
....

Ἕτερον κάθισμα τοῦ ὁσίου.

Τὰ ἐπίγεια πάντα
καταλιπὼν
....

f. 5v ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα*
τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην

Προσδεχόμενος
τὰς ἱκεσίας τῶν ἀνυμνούντων σε,
τὴν ζωὴν ἡμῶν εἰρήνευσον,
παντοδύναμε Κύριε.

120 σεπτοί] Χριστοῦ D 121 ἐστέφθητε νομίμως D 122 καὶ νῦν πρεσβεύσατε σωθῆναι ἡμᾶς D 127-130 θεοτ. ed. in MR III, 461
κάθ. in Indictionem ed. in MR I, 9 et κάθ. in Sanctum ed. in MR II, 378
heirm. EE 95, n. 134, Germani 132 τῶν σὲ ὑμνούντων P 133 εἰρήνευσον] κυβέρνησον P 134 ἐν εἰρήνῃ φιλάνθρωπε P

135 Ὡς φιλάνθρωπος
ἐνιαυτὸν δεκτόν σοι προσάξαι
καταξίωσον, δεόμεθα,
καὶ ἡμᾶς, ὑπεράγαθε.

Ἐστηλίτευσας
140 τὴν τοῦ ἐχθροῦ ἀσθένειαν, πάτερ,
ἐνεργείᾳ θείου πνεύματος,
ἐν Χριστῷ δυναμούμενος.

Κατεσκήνωσας
ἐπὶ τὸν στῦλον, ὅσιε πάτερ,
145 ἀνυψώσας τὴν διάνοιαν
πρὸς τὸ ὕψος τῆς γνώσεως.

Κατεμάρανας
δι' ἐγκρατείας, πάτερ, τὸ σῶμα
καὶ ὑπέταξας τῷ πνεύματι
150 τῆς σαρκός σου τὸ φρόνημα.

Πνεῦμα Ἅγιον
ἐν σοὶ σκηνῶσαν, ὅσιε πάτερ,
ἱερόν σε καταγώγιον
τοῦ Χριστοῦ ἀπειργάσατο.

155 Δι' ἀσκήσεως
τὸ τῆς σαρκός σου φρόνημα ὅλον
καθυπέταξας τῷ πνεύματι,
Συμεὼν παμμακάριστε.

Δυσωπήσατε
160 τὸν ἀθλοθέτην Θεὸν τῶν ὅλων,
ἀθλοφόροι πανσεβάσμιοι,
εἰρηνεῦσαι τὴν ζωὴν ἡμῶν.

142 ἐν Χριστῷ δυναμούμενος] ἐνδυναμούμενος ὅσιε D 158 παμμακάριστε] ὑπεράγαθε P 162 τοῦ εἰρηνεῦσαι D, ἡμῶν] ἡμῖν D

f. 6 ‖ Ἐξηφάνισαν
τὴν τῶν εἰδώλων ματαίαν πλάνην
165 καὶ γυναῖκες ἐναθλήσασαι
ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

τριαδ. Ἀνυμνήσωμεν
τὴν ἐν Τριάδι καὶ ἐν Μονάδι
τρισυπόστατον θεότητα,
170 ὁμοούσιον δύναμιν.

θεοτ. * Μῆτερ ἄχραντε,
εὐλογημένη ἁγνὴ Παρθένε,
τοὺς ὑμνοῦντάς σε περίσῳζε
ἀπὸ πάσης περιστάσεως.

ᾠδὴ ε΄. *Ὁ ἀνατείλας τὸ φῶς*

175 Ὁ εὐδοκήσας ἡμᾶς
ἐν τῇ σῇ εὐσπλαγχνίᾳ
καὶ ταύτην τὴν ἡμέραν
φθάσαι, ὡς φιλάνθρωπος,
ἀναμαρτήτους ἡμᾶς φύλαξον.

180 Σὲ δυσωποῦμεν πιστῶς,
βασιλεῦ τῆς εἰρήνης,
καιρὸν εἰρηνικὸν ἡμῖν
δώρησαι ὡς εὔσπλαγχνος,
Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ.

185 Ὁ ἱερὸς Συμεὼν
ὡς ἐξ ἐπαγγελίας
τεχθεὶς καὶ διαλάμψας
ἀρεταῖς καὶ πράξεσιν,
ἱκετεύει σωθῆναι ἡμᾶς.

171-174 θεοτ. ed. in MR II, 602
heirm. EE 104, n. 146, Germani 179 διαφύλαξον P

190 Ὁ ἀνυψώσας τὸν νοῦν
πρὸς τὴν ἄρρητον γνῶσιν,
ὡς ἔχων παρρησίαν
πρέσβευε, μακάριε
Συμεών, τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

195 Ὁ ἐκλεχθεὶς τῷ Θεῷ,
Συμεών, ἐκ κοιλίας
ἱκέτευε ἀπαύστως
τὸν σωτῆρα Κύριον
ἐλεηθῆναι τοὺς τιμῶντάς σε.

200 Τίς μὴ θαυμάσῃ, σοφέ,
τὴν ἁγίαν σου μνήμην,
ἢ τίς μὴ ἀνυμνήσῃ
τὰ ἐν σοὶ χαρίσματα,
ἐραστὰ τοῦ Χριστοῦ, ὅσιε;

205 Ὁ ἀναδείξας ἡμῖν
τῶν ἀθλοφόρων τὴν μνήμην
f. 6v ‖ἡλίου λαμπροτέραν,
δόξα σοι, δόξα σοι,
Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ.

210 Ὁ παρασχὼν γυναιξὶν
ἐν σταδίῳ τὴν νίκην
κατὰ τοῦ ἀντιπάλου,
δόξα σοι, δόξα σοι,
Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ.

215 Αἱ νυμφευθεῖσαι Χριστῷ
αἰκισμοὺς καὶ βασάνους
[illegible]μειναν ἀνδρείως·
δόξα σοι, δόξα σοι,
Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ.

---

191 γνῶσιν] δόξα[illegible] D N 199 τιμῶντας] ὑμνοῦντας D 204 Χριστοῦ] Κυρίου N, ὅσιε] πανό[illegible]ιε D πάτερ ὅσιε P

τριαδ. 220 Σὺν τῷ Πατρί, τὸν Υἱὸν
καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα
ὑμνήσωμεν ἀπαύστως·
«Ἅγιος, ἅγιος,
ἅγιος εἶ, Τριὰς ὁ Θεός.»

θεοτ. 225 * Τὴν τοῦ ἀγγέλου φωνὴν
ἀσιγήτως ἡ κτίσις
προσφέρει σοι, Παρθένε·
«Χαῖρε, Μῆτερ ἄχραντε
Ἰησοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.»

ᾠδὴ ϛ'. *Ὡς Ἰωνᾶν τὸν προφήτην*

230 Μέγας ὁ Κύριος ὄντως
καὶ μεγάλη ἐστὶν ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ·
αὐτὸς ἐν ἀρχῇ ἐξ οὐκ ὄντων
τὰ πάντα εἰς τὸ εἶναι
λόγῳ παρήγαγε.

235 Σὺν τῷ προφήτῃ βοῶμεν
κατανύξει καρδίας· «Χριστὲ ὁ Θεός,
τὸν ἐνιαυτόν, ἐλεῆμον,
εὐλόγησον, ἐλέει
τῆς σῆς χρηστότητος.»

240 Ἐν εὐκρασίαις ἀέρων
καὶ καρπῶν εὐφορίᾳ παράγαγε
τὸν νῦν εἰσερχόμενον χρόνον,
Σωτήρ, ἐν αὐταρκείᾳ
τρέφων καὶ σκέπων ἡμᾶς.

225-229 θεοτ. ed. in MR II, 688
heirm. odes ϛ' Joannis versus 4-5 in EE 103, n. 145 invenimus: ἀνάγαγε καὶ σῶσόν με, φιλάνθρωπε; metrus vero stropharum lectionem postulat Heirmologii Cryptensis E γ' II qui in f. 94v ipsos refert versus: ἀνάγαγε καὶ σῶσον, μόνε φιλάνθρωπε 236 ἐν κατανύξει D 237 τοῦ ἐνιαυτοῦ D 238 εὐλόγησον τὸν κύκλον D 239 τῇ σῇ χρηστότητι D 240 εὐκρασίᾳ D 241 προσήγαγε D 243 αὐταρκείᾳ] εὐταξίᾳ D

235-239 Ps. 64,11

245 Ἀγγελικὴν πολιτείαν
ἐπὶ γῆς κατοικῶν ἐπεδείξω, σοφέ,
μεθόριον πήξας τὸ σῶμα
τῆς ἄνω καὶ τῆς κάτω
κατασκηνώσεως.

250 Σχῆμα σταυροῦ διαγράψας
τὸν ἀοίδιμον στῦλον, σοφὲ Συμεών,
ἐν τούτῳ προσήλωσας σῶμα
f. 7 ||τὸ ἄμωμον δοθέν σοι
καὶ φυλαχθὲν ἀσινές.

255 Τὸ κατ' εἰκόνα φυλάξας
τὸ πολίτευμα ἔσχες ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
οὐράνιε ἄνθρωπε πάτερ,
ἐντεῦθεν χρηματίσας
ἔνσαρκος ἄγγελος.

260 Ὁ μὲν θεσβίτης Ἠλίας,
ὡς ἐν ἅρματι πάλαι πυρὸς ἁρπαγείς,
πρὸς ὕψος αἰθέριον ἤρθη,
αὐτὸς δέ, θεοφόρε,
ὅλος ἐξέστης Θεῷ.

265 Ἀειθαλᾶν τὸν γενναῖον
καὶ Ἀμμών, τοὺς Χριστοῦ ἐραστάς, οἱ πιστοί,
τιμήσωμεν ἐν ἐγκωμίοις,
ὡς λύσαντας τὴν πλάνην
ἐν τῇ ἀθλήσει αὐτῶν.

270 Ὁ γυναιξὶ δωρησάμενος
ἐπουράνιον νίκην, Χριστὲ ὁ Θεός,
αὐτὸς τοὺς πολλοὺς οἰκτιρμούς σου
αὐτῶν ταῖς ἱκεσίαις,
ἡμῖν κατάπεμψον.

---

252 πρόσηζωσας P 258 ἐντεῦθεν δὲ N 259 ὁ ἄσαρκος D 262 ἤλθεν D N 264 ὅλως D N

260-262 IV Regn. 2,11

τριαδ. 275 Τὴν παναγίαν Τριάδα
ἐν μονάδι οὐσίας δοξάσωμεν,
Πατέρα, Υἱὸν καὶ Πνεῦμα,
Θεὸν τὰ τρία φύσει
ἕνα κηρύττοντες.

θεοτ. 280 Ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον
ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καταβέβηκεν
ἐν μήτρᾳ παρθένου ἁγίας
καὶ σὰρξ ἀτρέπτως ὤφθη,
καθὼς ηὐδόκησε.

Κοντάκιον ⟨τοῦ ὁσίου⟩.

Ἦχος β'.

f. 7 Τὰ ἄνω ζητῶν,
τοῖς ἄνω συναπτόμενος,
....

Ὁ οἶκος.

Τοῦ Συμεὼν
τὸν ἄμεμπτον βίον
....

f. 11v ᾠδὴ ζ'. *Ὁ ἐν τῷ ὄρει*

285 Ὡς ἐν ἡμέρᾳ
εὐσχημόνως ἐν πίστει,
ἀγάπῃ
καὶ ἐλπίδι πολιτευθῶμεν,
Χριστὸν ὑμνοῦντες πάντοτε
290 τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν.

κοντάκ. et οἶκ. ed. in MR I, 17
heirm. odes ζ' EE 104, n. 146, Germani

---

280 Ps. 71,6

Νεομηνίαν
ἀγαθὴν ἐκτελέσαι
καὶ πάσας
τῆς ζωῆς ἡμῶν τὰς ἡμέρας
295 ἐν εὐσεβείᾳ, Κύριε,
διελθεῖν ἡμᾶς ποίησον.

Δι' ἀπαθείας
πρὸς τὸν ἄνω λιμένα
πτερώσας
300 τῆς ψυχῆς τὸ ἱστίον, πάτερ,
θερμῶς ὡρμίσθης, ὅσιε,
μὴ βαφεὶς ἁμαρτήμασι.

Δι' ἐγκρατείας·
ἐνεκρώθης τὰ μέλη
305 καὶ πάσας
τῶν παθῶν τὰς ἐπαναστάσεις·
διό σε, πάτερ ὅσιε
Συμεών, μακαρίζομεν.

Τῷ Δανιὴλ μὲν
310 τὴν τροφὴν ἐχορήγει
προφήτης
Ἀββακούμ· σοὶ δέ, θεοφόρε,
τροφὴν ἐδίδου ἄγγελος,
οὐρανόθεν πεμπόμενος.

315 Ὁ ἀνυψώσας
πρακτικαῖς θεωρίαις
τὸν νοῦν σου,
Συμεών, ἐκλεκτὲ Κυρίου,

---

291 νεομινία P 293 πάσης P 296 ποίησον] καταξίωσον P 298 ἄνω] θεῖον P 300 ἱστεῖω P ὡραῖον C 301 θερμῶς] πιστῶς P, ὁρμισθῆς P 302 βραχῆς C P βαφῆς D 304 ἐνεκρώσατε D 306 παθῶν] ἐχθρῶν D, τῆς σαρκὸς ἡμῶν τὰς ἐπαναστάσης P 307 ἀθλητικῶς καθεῖλετε D δι' ἧς ἐκράθης ὅσιε P 308 ὅθεν ὑμᾶς μακαρίζομεν D Συμεὼν τῶ Κυρίω σου P 316 πρακτικῆς θεωρίας N 318 ἐκλεκτὰ N

309-311 Dan. 14,33-39

αὐτὸν ἀπαύστως αἴτησαι
320 τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὁ ἐκ τῆς Μάρθας
ὡς φωστὴρ ἀνατείλας
καὶ πᾶσαν
καταλάμψας τὴν οἰκουμένην,
325 Χριστῷ ἀπαύστως πρέσβευε
τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

f. 12 ||Τῶν ἐκτελούντων
τὴν ἁγίαν σου μνήμην
μὴ παύσῃ
330 μνημονεύων, ὅσιε πάτερ,
πρὸς τὸν Σωτῆρα πάντοτε
ἐκ κινδύνων λυτρωθῆναι ἡμᾶς.

Ὁ τοὺς ἁγίους
τῷ σταυρῷ καθοπλίσας
335 τὴν πλάνην
καταλῦσαι τὴν τῶν εἰδώλων,
εὐλογητὸς εἶ, Κύριε,
ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

τριαδ. Πάντες οἱ πίστει
340 προσκυνοῦντες Τριάδα,
Πατέρα
καὶ Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα,
« Εὐλογητὸς εἶ — κράζομεν —
ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν. »

θεοτ. 345 * Ὁ ἐν τῇ μήτρᾳ
τῆς Παρθένου οἰκήσας,
καὶ ταύτην
οὐρανῶν πλατυτέραν δείξας,
εὐλογητὸς εἶ, Κύριε,
350 ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

---

320 ἐκτενῶς τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς D 345-350 θεοτ. ed. in MR I, 131

ᾠδὴ η'. *Πάντα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ*

Τῇ διατάξει σου, Χριστέ,
Σωτὴρ οἰκτίρμων,
διαμένει τὰ σύμπαντα,
καιρῶν τε
355 καὶ ἡμερῶν, μηνῶν καὶ ἐνιαυτῶν
καὶ πάντων αἰώνων,
αὐτὸς ὑπάρχων κτίστης.

Ὁ μετὰ τρίτον οὐρανὸν
ἐν παραδείσῳ
360 ἁρπαγείς, καθὼς εἴρηκε,
τῇ πίστει
καταρτισθεὶς τοῦ ἑνὸς Λόγου Θεοῦ,
ζωὴν ἐκδιδάσκει
τρανῶς ἐν ἐκκλησίᾳ.

εἱρμὸς ἄλλος. *Τὸν βασιλέα Χριστὸν*

365 Τὰς τῆς σαρκὸς ἡδονάς,
πάτερ μακάριε,
δι' ἐγκρατείας νεκρώσας,
ὥσπερ οἱ παῖδες ἔκραζες
μεγάλῃ τῇ φωνῇ·
370 « Πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. »

Τὰς πυριφλέκτους ὁρμὰς
τῶν παθῶν, μακάριε,
375 ἐγκρατείας τῇ δρόσῳ

---

heirm. EE 107, n. 150, Andreae 354 τε om. D 355 μηνῶν τε D 357 ὑπάρχεις D 361 τῇ om. D 362 κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας Χριστέ D 363 ζωὴν] νοεῖν D 364 τὴν ἐκκλησίαν D heirm. alter EE 104, n. 146, Germani 368 ὥσπερ] ὡς D N 370-372 post ὑμνεῖτε cetera om. D, post πάντα τὰ ἔργα cetera om. N, post πάντα cetera om. Cb

---

358-360 II Cor. 12,2

κατασβέσας, ἔψαλλες
μεγάλῃ τῇ φωνῇ·
« Πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
380 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. »

Τὴν τεθλιμμένην ὁδόν,
πάτερ, διώδευσας
καὶ εἰς πόλιν εἰσῆλθες
τῇ ζωῇ τῶν πατέρων,
385 κράζων ἐκτενῶς·
« Πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. »

Ὁ μὲν θεόπτης Μωσῆς
390 νόμον ἐδέξατο
ἐν πλαξὶ θεογράφοις·
σὺ δὲ τὸ φῶς τὸ ἄῤῥητον
τῆς γνώσεως, βοῶν·
« Πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε
395 καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. »

f. 12v ||Ὁ ἱερὸς Συμεών,
ὃν ἀνεβλάστησεν
ἡ ἀοίδιμος Μάρθα
400 καὶ μυστικῶς ἐθρέψατο
ἀγγέλου ἡ τροφή,
πάθη καὶ νόσους ἐλαύνει
τῶν ἐν ἀσθενείᾳ
αὐτῷ προσερχομένων.

378-380 post πάντα cetera om. D 386-388 post ὑμνεῖτε cetera om. D 393 βοῶν] Χριστοῦ N 394-396 post ὑμνεῖτε cetera om. D, post ἔργα cetera om. N 397 Τὸν ἱερὸν Συμεών D 400 ὡς μυστικῶς δεξάμενον D 401 τροφὴν D 402-404 πάντες οἱ πιστοὶ συνελθόντες / ὡς ἀξιεπαίνετον / ἀεὶ δοξάσωμεν D

405 Ὁ ὑπ' ἀγγέλων τραφεὶς
τὴν ἀθεώρητον
καὶ ἀπερίληπτον γνῶσιν
τοῦ Ἡσαΐου φέρει
τὴν εἰκόνα μυστικῶς,
410 ἄνθρακα θεῖον ὁρῶντος,
δι' αὐτῆς λαβίδος
αὐτῷ προσενεχθέντα.

Τὸν ἀθλοθέτην Θεόν,
ὃν ὡμολόγησαν
415 οἱ σοφοὶ ἀθλοφόροι
ἐν τῷ σταδίῳ λέγοντες
μεγάλῃ τῇ φωνῇ,
πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
420 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

τριαδ. Ὦ παναγία Τριάς,
ἡ ὁμοούσιος
καὶ ὁμότιμος δόξα,
Πάτερ, Υἱὲ καὶ Πνεῦμα,
425 σὲ δοξάζω εὐσεβῶς,
ἕνα Θεὸν ἀσιγήτως
ἐν τρισὶν ὑμνούμενον
προσώποις εἰς αἰῶνας.

θεοτ. * Τὸν βασιλέα Χριστόν,
430 ὃν ἡμῖν ἔτεκεν
ἡ Παρθένος Μαρία
καὶ μετὰ τόκον ἔμεινε
παρθένος ἁγνή,
πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε
435 καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

---

413 Θεὸν] Χριστὸν D 418-420 post ὑμνεῖτε cetera om. C, post ἔργα cetera om. D 429-436 θεοτ. ed. in MR II, 692

408-412 Is. 6,6

ᾠδὴ θ'. *Μεγαλύνομεν πάντες*
τὴν φιλανθρωπίαν σου,
Κύριε Σωτὴρ ἡμῶν,
ὅτι ἐμεγάλυνας
5 *τῆς Θεοτόκου τὴν νηδύν,*
ἐξ ἧς προῆλθεν
ἡ χάρις, ἡ ἀλήθεια.

Ὁ καιρούς τε καὶ χρόνους
ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ
πρὸς δόξαν σου θέμενος
440 συντήρησον, Κύριε,
ἐν εἰρήνῃ βαθείᾳ
τὴν ἐκκλησίαν σου
σὺν τῇ πολιτείᾳ σου.

Ἐκ βαθέων καρδίας
445 ἐκβοῶμέν σοι πάντες·
«Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
δώρησαι τῷ κόσμῳ σου
εἰρηνικὸν ἐνιαυτὸν
καὶ τὰ ἐλέη σου
450 τὰ πλούσια, Κύριε.»

Οὐκ ἐν ἅρματι πυρὸς
ὡς ὁ πάλαι Θεσβίτης,
εἰς ὕψος ἀνέδραμες,
Συμεὼν μακάριε,
455 ἀλλ' ἐν πνεύματι Θεοῦ
ὡς ἐν νεφέλῃ,
ἀνυψώθης τῷ πνεύματι.

---

heirmi tantum primum versum citant D et P; 4-7 pro ὅτι ἐμεγάλυνας ... ἀλήθεια legimus in EE 104, n. 146: ἡ δόξα τῶν δούλων σου / καὶ στέφανος τῶν πιστῶν / ὁ μεγαλύνας / τὴν μνήμην τῆς τεκούσης σε 6 προῆλθες O 7 ἡ χάρις] Χριστὸς N 442 σου om. D 443 πολιτείᾳ] ποίμνη D 447 ἅπασι δώρησαι D 450 πλούσια] ἀρχαῖα D 452 ὡς ὁ πάλαι θεσβίτης] εἰς ὕψος ἀνέδραμες N 453 εἰς ὕψος ἀνέδραμες] ὡς ὁ πάλαι θεσβίτης N 456 ἐπὶ τὸ ὕψος D N 457 ἤρθης τῆς γνώσεως D ἤρθης τῷ τῆς πίστεως N

Οὐκ ἐσίγησε, πάτερ,
ὁ θεόκτιστος στῦλος,
f. 13 460 τὰ σὰ ‖ διηγούμενος
ἐν γῇ κατορθώματα,
τὴν ζωὴν καὶ τὴν ταφὴν
καὶ τοὺς ἀγῶνας
καὶ τροφὴν ἀκήρατον.

465 Τῶν τελούντων τὴν μνήμην
τῶν κατορθωμάτων σου
καὶ τῆς καταθέσεως
τῶν θείων λειψάνων σου,
θεοφόρε Συμεών,
470 σὺν τῇ μητρί σου
ἀπαύστως μνημόνευε.

Σεαυτὸν κατέλιπες
εὐσεβείας εἰκόνα
καὶ στήλην ἀείζωον
475 καὶ ἔμπνουν ὑπόδειγμα
τοῖς τιμῶσί σου, πάτερ,
τὴν πολιτείαν
καὶ μνήμην τὴν ἐτήσιον.

Τὴν ἐτήσιον μνήμην
480 Συμεὼν τοῦ δικαίου,
πιστοί, ἑορτάζοντες
Χριστὸν ἀνυμνήσωμεν,
τὸν δοξάσαντα αὐτὸν
καὶ μεγαλύναντα
485 αὐτοῦ τὸ μνημόσυνον.

Ὡς καλοὶ καὶ θαυμαστοὶ
τῶν μαρτύρων οἱ ἆθλοι!
Χριστὸν γὰρ ποθήσαντες,
κόσμου κατεφρόνησαν

---

463 καὶ τοὺς ἀγῶνας] τὴν πρὸ θανάτου D 488 Χριστὸν ἀνυμνήσωμεν πιστοὶ ἑορτάζοντες D

490 καὶ πρεσβεύουσιν ἀεὶ
ἐλεηθῆναι πάντας
ταῖς εὐχαῖς αὐτῶν.

Ὁ Θεὸς ταῖς πρεσβείαις
τῶν ἁγίων μαρτύρων
495 τὸν κόσμον εἰρήνευσον,
ὡς μόνος φιλάνθρωπος,
καὶ ἐλέησον ἡμᾶς
τοὺς ἐκτελοῦντας
αὐτῶν τὰ μνημόσυνα.

τριαδ. 500 Τὸν Πατέρα ἄναρχον,
τὸν Υἱὸν συνάναρχον,
τὸ Πνεῦμα ὁμότιμον
πιστῶς προσκυνήσωμεν,
τρισυπόστατον Θεὸν
505 καὶ ὁμοούσιον,
Τριάδα ἀχώριστον.

θεοτ. * Χαῖρε, πάνσεμνε ἁγνή,
παρθενίας καύχημα,
μητέρων τὸ στήριγμα,
510 ἀνθρώπων βοήθεια
καὶ τοῦ κόσμου ἡ χαρά,
Μαρία, μῆτερ
καὶ δούλη τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

---

503 πιστοὶ D 506 παναχώριστον D 507-513 θεοτ. ed. in TR, 60 508 παρθενίας τὸ N 509 μητέρων] ἀγγέλων TR, στήριγμα] σύστημα N 511 καὶ om. TR 512 μητὴρ N καὶ μῆτερ TR 513 Θεοῦ] σωτῆρος N

IN INDICTIONEM, IN S. SYMEONEM STYLITAM, IN Ss. MULIERES

Canon secundum traditionem Crypt. Δ.α. XXV = D

Ὁ κανών.

Ἦχος δʹ.

ᾠδὴ αʹ. *Ἄισομαί σοι, Κύριε, ὁ Θεός μου,*

1-5 Δέσποτα καὶ κτίστα τῆς οἰκουμένης,
.... = C 1-5

Δέσποτα, ἐπάκουσον ὡς οἰκτίρμων
τῆς δεήσεως ἡμῶν·
τῷ κόσμῳ σου δώρησαι
εἰρήνην καὶ ἔλεος
10 καὶ τῶν πταισμάτων συγχώρησιν.

Ἄχραντε, πανύμνητε, Θεοτόκε,
ἡ προστασία τοῦ παντός,
f. 4v ||πρέσβευε ῥυσθῆναι
ἐκ πάσης κακώσεως
15 τοὺς πόθῳ ἀνυμνοῦντάς σε.

16-20 Ἐκ βρέφους δραξάμενος τῆς ἐλπίδος
.... = C 16-20

21-25 Ἄσαρκος ἐν σώματι χρηματίσας,
.... = C 26-30

---

heirm. EE 103, n. 146, Germani heirm. ἄσωμέν σοι 11-15 troparium θεοτ. videtur

26-30 Ἄισωμέν σοι, Κύριε, ὁ Θεός μου,
.... = C 31-35

31-35 Τὸ ἀσθενὲς τῆς φύσεως αἱ γυναῖκες
.... = C 36-40

τριαδ. Τριὰς ὑπερούσιε, σῶσον ἡμᾶς,
ἄναρχε Πάτερ καὶ Υἱὲ
καὶ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον,
τὸν κόσμον εἰρήνευσον
40 καὶ σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

θεοτ. 41-45 Τὴν ἄχραντον μητέρα σου εἰς πρεσβείαν
.... = C 46-50

ᾠδὴ γ'. *Ἐν Κυρίῳ Θεῷ μου*

Ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ
εὐλογοῦμέν σε, Χριστὲ ὁ Θεός,
ὡς κτίστην τῶν ἁπάντων
καὶ τῶν ἀγγέλων καὶ πάσης πνοῆς.

50 Οὐρανοὺς ἐν συνέσει
καὶ γῆν καὶ θάλασσαν ἐποίησας,
Σωτήρ, καὶ τὰς ἀβύσσους
καὶ τὰ βλαστήματα πάντα τῆς γῆς.

54-57 Τῆς δεήσεως ἡμῶν
.... = C 95-98

58-61 Τὸν ἐκ βρέφους ἱερὸν
.... = C 103-106

f. 5 62-65 ||Τὸν χειμάῤῥουν τῆς τρυφῆς
.... = C 115-118

---

heirm. EE 104, n. 146, Germani 48 ἁπάντων] ἀγγέλων P 49 ἀγγέλων] ἀνθρώπων P

50-51 Gen. 1,1

66-69 Διὰ βασάνων τὸν ἐχθρὸν
.... = C 119-122

70 Ἀθλήσασαι γενναίως
αἱ θεόνυμφοι ἀπέλαβον
τῆς νίκης τὰ βραβεῖα
καὶ νῦν πρεσβεύουσι σωθῆναι ἡμᾶς.

τριαδ. 74-77 Προσκυνοῦμέν σε, Χριστέ,
.... = C 123-126

θεοτ. 78-81 Τὴν θεομήτορα Παρθένον
.... = C 127-130

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα*
τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην

Ἐν τῷ παρεῖναι
τὸν νῦν καιρὸν πιστῶς σε ὑμνοῦμεν,
εὐχαρίστως σοι κραυγάζοντες·
85 «Δόξα τῇ δυνάμει σου.»

Ἐμπιπλῶν ἡμᾶς
ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν,
τῶν πταισμάτων τὴν συγχώρησιν
ἡμῖν δώρησαι, Κύριε.

90 Τὰ φρυάγματα
τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἐμφυλίων
καταπαύων, ὡς Θεὸς ἡμῶν,
τοὺς ἐκ τῆς Ἄγαρ κατάβαλε.

94-97 Ἐστηλίτευσας
.... = C 139-142

98-101 Πνεῦμα Ἅγιον
.... = C 151-154

---

heirm. EE 95, n. 134, Germani

86-87 Ps. 102,5

102-105 Δυσωπήσατε

.... = C 159-162

106-109 Ἐξηφάνισαν

.... = C 163-166

τριαδ. 110-113 Ἀνυμνήσωμεν

.... = C 167-170

θεοτ. 114-117 Μῆτερ ἄχραντε,

.... = C 171-174

f. 5v ᾠδὴ ε΄. *Ὁ ἀνατείλας τὸ φῶς*

118-122 Ὁ εὐδοκήσας ἡμᾶς

.... = C 175-179

Ἀκαταγνώστους ἡμᾶς
καὶ πρὸς κόσμον, οἰκτῖρμον,
125 τὸν βίον διανύσαι,
Κύριε, ἀξίωσον
μέχρι τέλους εὐαρεστῆσαί σοι.

Ἀπὸ λιμοῦ καὶ σεισμοῦ
καὶ βαρβάρων, πυρός τε
130 λύτρωσαι καὶ μαχαίρας
καὶ λοιμοῦ τὰς πόλεις σου,
Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ.

133-137 Ὁ ἀνυψώσας τὸν νοῦν

.... = C 190-194

138-142 Τίς μὴ θαυμάσῃ, σοφέ,

.... = C 200-204

143-147 Ὁ ἐκλεχθεὶς τῷ Θεῷ,

.... = C 195-199

---

heirm. EE 104, n. 146, Germani

148-152 Αἱ νυμφευθεῖσαι Χριστῷ

.... = C 215-219

153-157 Ὁ παρασχὼν γυναιξὶν

.... = C 210-214

τριαδ. 158-162 Σὺν τῷ Πατρί, τὸν Υἱὸν

.... = C 220-224

θεοτ. 163-167 Τὴν τοῦ ἀγγέλου φωνὴν

.... = C 225-229

ᾠδὴ ς΄. *Ὡς Ἰωνᾶν τὸν προφήτην*

f. 6 168-172 ||Μέγας ὁ Κύριος ὄντως

.... = C 230-234

173-177 Ἐν εὐκρασίᾳ ἀέρων

.... = C 240-244

178-182 Σὺν τῷ προφήτῃ βοῶμεν

.... = C 235-239

183-187 Τὸ κατ' εἰκόνα φυλάξας

.... = C 255-259

Ὁ πρὸς αἰθέριον ὕψος
διὰ στύλου ὑψώσας τὸ σῶμά σου
190 καὶ βίον ἰσάγγελον ζήσας,
ἱκέτευε σωθῆναι
τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε.

Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως
ἐν ἁγίοις λαλήσας, Χριστὲ ὁ Θεός,
195 συνῆψας ἡμᾶς τῇ σῇ δόξῃ,
διὸ καὶ σὺν αὐτοῖς
εὐφημοῦμέν σε.

---

heirm. EE 103, n. 145, Joannis 173 εὐκρασίαις C Cb

193-194 Hebr. 1,1

Ὁ γυναιξὶν ἐν σταδίῳ
κατ' ἐχθρῶν δωρησάμενος νίκην, Χριστέ,
200 αὐτὸς τοὺς πολλοὺς οἰκτιρμούς σου
αὐτῶν ταῖς ἱκεσίαις
ἡμῖν κατάπεμψον.

τριαδ. Σὲ προσκυνῶ καὶ δοξάζω,
παναγία Τριάς, ὁ Θεὸς ἡμῶν,
205 Πατὴρ καὶ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα·
Τριὰς ἡ ἐν Μονάδι,
σῷζε τὸν κόσμον σου.

θεοτ. Ὢ ἀδιήγητον θαῦμα,
πῶς Θεὸς ἐκ παρθένου γεγέννηται;
210 οὐκ οἶδε τὸ βρέφος πατέρα,
οὐκ ἔγνω ἡ τεκοῦσα
πεῖραν ἀνδρὸς καὶ γεννᾷ.

Κοντάκιον τοῦ ὁσίου.

Ἦχος β'.

Τὰ ἄνω ζητῶν
τοῖς ἄνω συναπτόμενος,
....

Ὁ οἶκος.

Τοῦ Συμεὼν
τὸν ἄμεμπτον βίον
....

f. 6v ᾠδὴ ζ'. *Ὁ ἐν τῷ ὄρει*

Ὁ σὺν Πατρί σου
καὶ τῷ Πνεύματι, Λόγε,
215 τὰ πάντα
τῇ βουλῇ σου δημιουργήσας,
εὐλογητὸς εἶ, Κύριε,
ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

212 πεῖρα κοντάκ. et οἶκ. ed. in MR I, 17
heirm. odes ζ' EE 104, n. 146, Germani

219-224 Νεομηνίαν
.... = C 291-296

225 Πνεῦμα Κυρίου,
εἰς ἡμᾶς κατὰ χάριν
οἰκῆσαι
αἰτησώμεθα ἐπὶ πᾶσιν,
« Εὐλογητὸς εἶ — κράζοντες —
230 ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.»

231-236 Δι' ἀπαθείας
.... = C 297-302

237-242 Ὁ ἀνυψώσας
.... = C 315-320

243-248 Δι' ἐγκρατείας
.... = C 303-308

Τῶν ἐκτελούντων
250 τὴν ἀοίδιμον μνήμην
μνείαν ποιεῖτε
πρὸς Χριστόν, τὸν πάντων Δεσπότην,
ἀπὸ παντοίας θλίψεως
καὶ ἐκ κινδύνων ῥυσθῆναι ἡμᾶς.

τριαδ. 255 Τριὰς ὑμνείσθω,
ἡ ὁμόθρονος φύσις
ἀνάρχῳ
καὶ γεννήσει τε καὶ προόδῳ,
προσκυνουμένη πάντοτε
260 ὑπὸ πιστῶν μὴ διαιρούντων αὐτήν.

θεοτ. Ὁ τὴν Παρθένον
δείξας καὶ μετὰ τόκον
παρθένον
φυλαχθεῖσαν τῇ σῇ δυνάμει,
265 εὐλογητὸς εἶ, Κύριε,
ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

250 τὴν ἀοίδιμον ὑμῶν μνήμην sed ὑμῶν metri causa expungendum est
253 θλίψεως in margine scriptum

f. 7 ᾠδὴ η′. *Πάντα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ*

267-273 Τῇ διατάξει σου, Χριστέ,
.... = C 351-357

274-280 Ὁ μετὰ τρίτον οὐρανὸν
.... = C 358-364

Μετὰ τῶν παίδων νοητῶς
πυρὶ ἀΰλῳ
τῶν παθῶν συνεχόμενοι
αἰνοῦμεν,
285 εὐλογοῦμεν, προσκυνοῦμεν [Χριστὸν] τὸν Θεόν,
αἰτοῦντες ῥυσθῆναι
ἡμᾶς πυρὸς γεέννης.

εἱρμὸς ἄλλος. *Τὸν βασιλέα Χριστὸν*

288-295 Τὰς τῆς σαρκὸς ἡδονάς,
.... = C 365-372

Ὁ μὲν θεόπτης Μωσῆς
νόμον ἐδέξατο
τὸν θεόγραφον πάλαι,
σὺ δὲ τῆς θείας χάριτος
300 τὸν νόμον, Συμεών,
ἔνδον εἰσέδυς νεφέλαις
καὶ τοῦ θείου γνόφου
ἐντὸς περιπολεύσας.

304-311 Τὸν ἱερὸν Συμεών,
.... = C 397-404

312-319 Τὸν ἀθλοθέτην Χριστόν,
.... = C 413-420

---

heirm. EE 107, n. 150; Andreae et alter heirm. EE 104, n. 146, Germani
285 Χριστὸν expungendum est, quamquam secundum editionem Heirmologii Cryptensis E. γ. II f. 106r sane probatur 304 Ὁ ἱερὸς Συμεὼν C Cb

---

302-303 Ex. 24,12-18

320 Ἡ ὀλισθοῦσα ποτὲ
φύσις τοῦ θήλεος
ἐν Ἐδέμ, παραιτήσει
τὸν ἐχθρὸν κατήσχυνεν
ἀνδρείως εἰς Χριστόν,
325 ὃν ἀπαύστως βοῶσα
καὶ ὑπερυψοῦσα
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

τριαδ. Τριάς, Ἑνὰς ὁ Θεός,
ἓν φῶς ἀμέριστον,
330 τρισυπόστατε φύσις,
ὁμοφυές, ὁμότιμε,
ὁμόθρονε Τριάς,
Πάτερ, Υἱὲ καὶ τὸ Πνεῦμα,
f. 7v ‖σῷζε τοὺς πιστῶς σε
335 ἀεὶ δοξολογοῦντας.

θεοτ. 336-343 Τὸν βασιλέα Χριστόν,
.... = C 429-436

ᾠδὴ θ′. *Μεγαλύνομεν πάντες*

344-350 Ὁ καιροὺς τε καὶ χρόνους
.... = C 437-443

Αἰχμαλώτοις ἄφεσιν
καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν,
πτωχοῖς ἀγαλλίασιν,
νοσοῦσι τὴν ἴασιν
355 αὐτὸς δώρησαι, Σωτήρ,
καὶ τεθραυσμένους
ἐν ἀφέσει ἀπόστειλον.

Χριστιανά τε τὰ τέλη
τῆς ζωῆς ἡμῶν πάντες
360 γενέσθαι δεόμεθα,

---

322 παρ' ἐτέσει
heirmi tantum primum versum praebet D, sed ipsum vide in C Cb et cfr. EE 104, n. 146, Germani

---

351-353 Luc. 4,18

Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν
ἀπολογίαν ἀγαθὴν
ἐπὶ τοῦ βήματος
αὐτοῦ αἰτησώμεθα.

365-371 Ἐκ βαθέων καρδίας
.... = C 444-450

372-378 Οὐκ ἐν ἅρματι πυρὸς
.... = C 451-457

379-385 Οὐκ ἐσίγησε, πάτερ,
.... = C 458-464

Τὴν ἁγίαν σου μνήμην,
Συμεών, ἐκτελοῦμεν
τὸν τάφον γεραίροντες,
τὰ λείψανα σέβοντες
390 τὰ πηγάζοντα ἡμῖν
τὴν εὐωδίαν
τῆς σεπτῆς πολιτείας σου.

f. 8 393-399 Ὡς καλοὶ καὶ θαυμαστοὶ
.... = C 486-492

400-406 Ὁ Θεὸς ταῖς πρεσβείαις
.... = C 493-499

τριαδ. 407-413 Τὸν Πατέρα ἄναρχον,
.... = C 500-506

θεοτ. Χερουβικὸς σὺ θρόνος
415 ἀνεδείχθης, Δέσποινα,
ἀγκάλαις βαστάζουσα
Θεὸν ἀπερίγραπτον,
ὃν ὑμνεῖ τὰ Χερουβίμ·
αὐτὸν ἱκέτευε
420 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

---

388 γεραίρωμεν P 389 σέβομεν P

IN INDICTIONEM ET IN S. SYMEONEM STYLITAM

Canon secundum traditionem Mess. gr. 135 = N

Ὁ κανών.

Ἦχος δ'.

ᾠδὴ α'.

⟨ὁ εἱρμός⟩ *Ἄισομαί σοι, Κύριε, ὁ Θεός μου,*
ὅτι διήγαγες λαὸν
ἐν μέσῳ θαλάσσης,
ἐκάλυψας δὲ ἅρματα
5 *Φαραὼ καὶ τὴν δύναμιν.*

f. 17 6-10 Στύλῳ μὲν τὸ σῶμά σου ἀνυψώσας,
.... = C 11-15

11-15 Ἄσαρκος ἐν σώματι χρηματίσας,
.... = C 26-30

θεοτ. * Ἄισομαί σοι, Κύριε, ὁ Θεός μου,
ὅτι ἐτέχθης ἐκ μητρὸς
παρθένου ἁγίας
καὶ ταύτην ἀνέδειξας
20 ἐλπίδα τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

---

cfr. heirm. cum EE 103, n. 146, Germani qui autem in nonnullis differt verbis 1 ἄσωμέν σοι D P 2 ἐξήγαγες EE 3 ἐν μέσῳ θαλάσσης] δουλείας Αἰγύπτου EE 6 ἀνύψωσας P 16-20 θεοτ. ed. in MR III, 460

ᾠδὴ γ'.

⟨ὁ εἱρμός⟩ 21-24 *Ἐν Κυρίῳ Θεῷ μου*
.... = EE 104, n. 146, Germani

25 Στύλῳ μίμημα σταυροῦ
Συμεών, Σῶτερ, πηξάμενος
ἐσταύρωσε τὸ σῶμα
καὶ συνανύψωσε τὸν νοῦν ἑαυτῷ.

29-32 Πρὸς τῷ ὄρει ἐπιβὰς
.... = C 111-114

θεοτ. 33-36 Τὴν θεομήτορα Παρθένον
f. 17v
.... = C 127-130

ᾠδὴ δ'.

⟨ὁ εἱρμός⟩ 37-40 *Εἰσακήκοα*
τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην
.... = EE 95, n. 134, Germani

41-44 Ἐστηλίτευσας
.... = C 139-142

45-48 Πνεῦμα Ἅγιον
.... = C 151-154

θεοτ. 49-52 Μῆτερ ἄχραντε,
.... = C 171-174

ᾠδὴ ε'.

⟨ὁ εἱρμός⟩ 53-57 *Ὁ ἀνατείλας τὸ φῶς*
.... = EE 104, n. 146, Germani

58-62 Ὁ ἀνυψώσας τὸν νοῦν
.... = C 190-194

f. 18 63-67 Τίς μὴ θαυμάση, σοφέ,
.... = C 200-204

θεοτ. 68-72 Τὴν τοῦ ἀγγέλου φωνὴν
.... = C 225-229

ᾠδὴ ς'.

⟨ὁ εἱρμός⟩ 73-77 *Ὡς Ἰωνᾶν τὸν προφήτην*
.... = EE 103, n. 145, Joannis

78-82 Τὸ κατ' εἰκόνα φυλάξας
.... = C 255-259

83-87 Ὁ μὲν θεσβίτης Ἠλίας
.... = C 260-264

θεοτ. 88-92 Ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον
.... = C 280-284

Κάθισμα.

Ἦχος πλ. α'. *Τὸν συνάναρχον Λόγον*

Ἐγκρατείᾳ τὸν βίον
....

f. 18v ᾠδὴ ζ'.

⟨ὁ εἱρμός⟩ 93-98 *Ὁ ἐν τῷ ὄρει*
.... = EE 104, n. 146, Germani

99-104 Δι' ἀπαθείας
.... = C 297-302

105-110 Ὁ ἀνυψώσας
.... = C 315-320

καθ. ed. in MR I, 9

θεοτ. 111-116 Ὁ ἐν τῇ μήτρᾳ
.... = C 345-350

f. 19 ᾠδὴ η΄.

⟨ὁ εἱρμός⟩ 117-124 *Τὸν βασιλέα Χριστὸν*
.... = EE 104, n. 146, Germani

125-132 Τὰς τῆς σαρκὸς ἡδονάς,
.... = C 365-372

133-140 Ὁ μὲν θεόπτης Μωσῆς
.... = C 389-396

θεοτ. 141-148 Τὸν βασιλέα Χριστόν,
.... = C 429-436

ᾠδὴ θ΄.

⟨ὁ εἱρμός⟩ 149-155 *Μεγαλύνομεν πάντες*
.... = C heirm.

156-162 Οὐκ ἐν ἅρματι πυρὸς
.... = C 451-457

f. 19v 163-169 Τὴν ἐτήσιον μνήμην
.... = C 479-485

θεοτ. 170-176 Χαῖρε, πάνσεμνε ἁγνή,
.... = C 507-513

IN INDICTIONEM ET IN S. SYMEONEM STYLITAM

Canon secundum traditionem Paris. gr. 1619 = P

Ὁ κανών.

Ἦχος δ΄.

ᾠδὴ α΄. *Ἄισομαί σοι, Κύριε, ὁ Θεός μου,*

1-5 Δέσποτα καὶ κτίστα τῆς οἰκουμένης,
.... = C 1-5

6-10 Στύλῳ μὲν τὸ σῶμά σου ἀνυψώσας,
.... = C 11-15

11-15 Ἐκ βρέφους δραξάμενος τῆς ἐλπίδος
.... = C 16-20

16-20 Ἄσαρκος ἐν σώματι χρηματίσας
.... = C 26-30

θεοτ. 21-25 Τὴν ἄχραντον μητέρα σου εἰς πρεσβείας
.... = C 46-50

ᾠδὴ β΄. *Δῶμεν μεγαλωσύνην*

Γνῶτε καὶ ἴδετε,
ὁ Θεὸς ἐγώ εἰμι,
ὁ τῷ ἀχράντῳ μο⟨υ λόγῳ⟩
τὰ πάντα κατασκευάσας.

---

heirm. odes α΄ EE 103, n. 146, Germani heirm. ἄσωμέν σοι
heirm. odes β΄ om. EE, sed integrum proferunt C Cb et P 28 versus difficilis lectu

30 Τὴν κτίσιν τοῖς κλίμασιν
σταυροειδῶς ἐξέτεινας
ἀνατολῶν τε καὶ δυσμῶν
καὶ μεσημβρίᾳ ⟨καὶ ἄρκτῳ⟩.

34-37 Ἀγγελικὴν ἐπεδείξω
.... = C 75-78

Δόξα τῷ δείξαντι
οὐρανὸν τὸν στῦλόν σου,
40 ἔνδοξε πάτερ Συμεών,
τῶν ἀρετῶν σου τῷ ὕψει.

θεοτ. 42-45 Ἄχραντε Δέσποινα,
.... = C 87-90

f. 132v ᾠδὴ γ'. *Ἐν Κυρίῳ Θεῷ μου*

46-49 Ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ
.... = D 46-49

50 Ὁ καιροὺς καρποφόρους
καὶ ὑετοὺς διδοὺς ἡμῖν, ἀγαθέ,
τροφῆς καὶ εὐφροσύνης
πνευματικῆς ἡμᾶς πλήρωσον.

54-57 Ὁ ἐκ βρέφους ἱερὸς
.... = C 99-102

58-61 Πρὸς τῷ ὄρει ἐπιβὰς
.... = C 111—114

θεοτ. 62-65 Τὴν θεομήτορα Παρθένον
.... = C 127-130

---

30 κτῆσιν 33 versus tribus syllabis caret, καὶ ἄρκτῳ coniexi
heirm. EE 104, n. 146, Germani

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα
τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην*

66-69 Προσδεχόμενος
.... = C 131-134

70-73 Ὡς φιλάνθρωπος
.... = C 135-138

74-77 Δι' ἀσκήσεως
.... = C 155-158

78-81 Κατεσκήνωσας
.... = C 143-146

θεοτ. 82-85 Μῆτερ ἄχραντε,
.... = C 171-174

f. 1 ᾠδὴ ε'. *Ὁ ἀνατείλας τὸ φῶς*

86-90 Ὁ εὐδοκήσας ἡμᾶς
.... = C 175-179

Ὁ τῆς ζωῆς χορηγὸς
ἀπὸ καρποῦ ἡμᾶς, σίτου
καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου
ἔμπλησον, ὡς γέγραπται,
95 παρορῶν ἡμῶν πάντα τὰ ἐγκλήματα.

96-100 Τίς μὴ θαυμάσει, σοφέ,
.... = C 200-204

Εἰ καὶ ὁ στῦλος σιγᾷ,
ἀλλ' ἡ κτίσις βοᾷ σοι
τὴν ἄκραν πολιτείαν
καὶ τὰ κατορθώματα,
105 Συμεὼν ἱερὲ καὶ σοφέ.

---

heirm. odes δ' EE 95, n. 134, Germani
heirm. odes ε' EE 104, n. 146, Germani

91-95 Matth. 21, 43

θεοτ. Φρένας ἀγγέλων Θεοῦ
καὶ ἀνθρώπων τοὺς νόας
ἐκπλήττει, Θεοτόκε,
τὸ ἐν σοὶ μυστήριον,
110 τελεσθὲν τῇ σαρκώσει Χριστοῦ.

ᾠδὴ ς'. *Ὡς Ἰωνᾶν τὸν προφήτην*

111-115 Μέγας ὁ Κύριος ὄντως
.... = C 230-234

116-120 Σχῆμα σταυροῦ διαγράψας
.... = C 250-254

121-125 Ὁ μὲν θεσβίτης Ἠλίας
.... = C 260-264

θεοτ. * Ἡ ἀφράστως τεκοῦσα
τὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου, Χριστὸν τὸν Θεόν,
αὐτὸν δυσωποῦσα μὴ παύσῃ
τὸ γένος ἅπαν σῶσαι
130 τῶν ἀνυμνούντων σε.

ᾠδὴ ζ'. *Ὁ ἐν τῷ ὄρει*

131-136 Νεομηνίαν
.... = C 291-296

137-142 Δι' ἐγκρατείας
.... = C 303-308

f. 1v 143-148 Δι' ἀπαθείας
.... = C 297-302

θεοτ. 149-154 Ὁ ἐν τῇ μήτρᾳ
.... = C 345-350

heirm. odes ς' EE 103, n. 145, Joannis 126-130 θεοτ. ed. in TR, 57
126 ἀνεκφράστως TR
heirm. odes ζ' EE 104, n. 146, Germani

ᾠδὴ η'. *Τὸν βασιλέα Χριστὸν*

155 Τὸν βασιλέα Χριστόν,
τὸν δωρησάμενον
εὐκραῆ τὸν ἀέρα
καὶ εὐθηνίαν πᾶσι
καὶ δεκτὸν ἐνιαυτόν,
160 πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὁ ἐκλεκτὸς Συμεών,
ὃν ἐδειλίασαν
165 τῶν δαιμόνων τὰ στίφη
καὶ τοὺς αὐχένας ἔκλιναν,
εἰς γῆν νοητὴν
πᾶσαν ἀγγέλων χορείαν
σὺν τοῖς ἐπιγείοις
170 καλεῖ πανηγυρίσαι.

Ὁ θαυμαστὸς Συμεών,
ὃν ἀνεκήρυξεν
ὁ θεόκτιστος στῦλος
καὶ ἀρετὴ ἐμήνυσεν
175 εἰς πᾶσαν τὴν γῆν,
τίμιον σκεῦος Κυρίου
καὶ ναὸς τοῦ Πνεύματος
αὐτοῦ ἀπετελέσθη.

θεοτ. 179-186 Τὸν βασιλέα Χριστόν,
.... = C 429-436

ᾠδὴ θ'. *Μεγαλύνομεν πάντες*

187-193 Ὁ καιρούς τε καὶ χρόνους
.... = C 437-443

heirm. odes η' EE 104, n. 146, Germani
heirmi odes θ' tantum primum versum praebet P, sed ipsum vide in C Cb

159 Luc. 4,19

194-200 Οὐκ ἐν ἅρματι πυρὸς

.... = C 451-457

201-207 Τὴν ἁγίαν σου μνήμην

.... = D 386-392

θεοτ. 208-214 Χαῖρε, πάνσεμνε ἁγνή,

.... = C 507-513

IN INDICTIONEM, IN S. SYMEONEM STYLITAM
ET IN Ss. CALLISTEN, EUODUM, HERMOGENEN MARTYRES

Vallic. gr. B 22 = E, ff. 3-5v

Ὁ κανὼν ⟨Θεοφάνους⟩.

Ἦχος πλ. β'.

ᾠδὴ α'. *Βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς*

Ὡς τῶν χρόνων ποιητὴς
καὶ τῶν αἰώνων, Σωτήρ, κατάρχων,
σὺ τὴν ἀπαρχὴν
νῦν ἁγίασον
5 τοῦ χρόνου, παρέχων
τῷ λαῷ σου ἐν αὐτῷ
πλούσια τὰ ἐλέη σου.

Ἄλλην κλίμακα ἐν γῇ
τὸν στῦλον ὄντως ἐφεῦρες, πάτερ,
10 ὥσπερ Ἰακὼβ
ὁ προπάτωρ τὸ πρίν,
δι' οὗ ἀναβάσεις
ἐν καρδίᾳ πρὸς Θεὸν
διέθου, παμμακάριστε.

15 Σὺν Εὐόδῳ τῷ σεπτῷ,
Καλλίστην πάντες καὶ Ἑρμογένην
ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς
εὐφημήσωμεν·
εἰδώλων γὰρ οὗτοι
20 τὴν ἀπάτην κραταιῶς
δι' ἄθλων ἐθριάμβευσαν.

---

e theotokiis acr. apparet: θ[ε]οφανου⟨ς⟩
heirm. EE 170, n. 240, Andreae

8-11 Gen. 28,12

Εἰληφότες ἐκ Θεοῦ
ἀντὶ τῶν πόνων λαμπρὰ τὰ γέρα,
ἅγιοι, πιστῶς
25 τοὺς τιμῶντας ὑμᾶς
παντοίας ὀδύνης
καὶ ποικίλων πειρασμῶν
καὶ θλίψεων λυτρώσασθε.

θεοτ. Θεοτόκε, τῶν πιστῶν
30 καταφυγή τε καὶ προστασία,
πρόφθασον ἡμᾶς
κινδυνεύοντας
καὶ ῥῦσαι συνήθως,
ὥσπερ πάντοτε καὶ νῦν,
35 τῇ σκέπῃ σου προστρέχοντας.

ᾠδὴ γ'. *Στερέωσον, Κύριε,*

Τὸν στέφανον, Κύριε,
τῆς σῆς χρηστότητος εὐλογήσας
τοῦ παντὸς ἐνιαυτοῦ ἡμῶν,
πανοικτῖρμον,
f. 3v 40 πλή||ρωσον χαρᾶς τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε.

Μετάρσιος πέφηνας,
ὡς ὁ θεσβίτης Ἠλίας πάλαι,
ἀρεταῖς διφρηλατούμενος
ἐν τῷ στύλῳ,
45 πάτερ Συμεὼν παμμακάριστε.

Οἱ ἀκλινεῖς μάρτυρες
Καλλίστη, Εὔοδος, Ἑρμογένης
τῶν ἑλλήνων τὸ πολύθεον
διαδράντες,
50 σὲ τὸν ἀληθῆ Θεὸν ἤραντο.

---

heirm. EE 170, n. 240, Andreae

36-38 Ps. 64,12 41-42 I Regn. 1,9

Ἀδελφικὴ σύμπνοια,
Χριστοῦ τῇ πίστει ἐφαρμοσθεῖσα,
τῇ ἐλπίδι καὶ ἀγάπῃ νῦν
συνεκράθη
55 πρὸς τὸ τῆς ἀθλήσεως σύντονον.

θεοτ. Ὃν ἔτεκες, Δέσποινα,
καθικετεύειν μὴ ἀποκάμῃς
ἐπηρείας καὶ κακώσεως
λυτρωθῆναι
60 τοὺς εἰλικρινῶς πεποιθότας σοι.

Κάθισμα ⟨τῆς Ἰνδίκτου⟩.

Ἦχος πλ. δ'. *Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον*

Ὁ καιροὺς καρποφόρους

....

Ἕτερον κάθισμα τοῦ ὁσίου.

Τὰ ἐπίγεια πάντα

....

ᾠδὴ δ'. *Ἀκήκοεν ὁ προφήτης*

f. 4 || Καιροὺς καὶ μῆνας ὁρίζων
ἡλίου φορᾷ μετρεῖσθαι,
ὁ παντεπόπτης
τὴν ἀρχὴν τοῦ χρόνου παρεισήγαγεν,
65 ἐν ᾗ συνελθόντες ἐκβοῶμεν αὐτῷ·
«Ἀτρώτους ἡμᾶς περαιῶσαι
τὸν τούτου κύκλον,
Παμβασιλεῦ, εὐδόκη⟨σον⟩.»

---

55 τὸ] τὸν κάθ. in Indictionem ed. in MR I, 9 et κάθ. in Sanctum ed. in MR II, 378
heirm. odes δ' EE 170, n. 240, Andreae

Ἐφάμιλλος τοῖς ἀγγέλοις
70 καὶ δαίμοσιν ὀλέθριος
ἐν τῇ ἀσκήσει,
Συμεών, ὑπῆρξας, ἀξιάγαστε,
ἀρετῆς κανὼν δὲ τοῖς μονάζουσιν·
διὸ καὶ ἡμᾶς πρὸς τὰς θείας
75 Κυρίου τρίβους
ταῖς σαῖς πρεσβείαις ἴθυνον.

Ὡραῖον, λαμπρὸν τῷ κάλλει
νυμφίον σὺ ἐμνηστεύσω,
Καλλίστη μάρτυς·
80 εὐωδία πάλαι κεχρημάτικας
τοῦ Χριστοῦ, ὦ Εὔοδε φερώνυμε·
εὐόριστος δὲ Ἑρμογένης
λελογισμένος
τὸ εὐγενὲς κεκλήρωται.

85 Τυράννοις καὶ ἡγεμόσιν
ἀνόμοις ἀντιταχθέντες
οἱ ἀθλοφόροι
καὶ κολαστηρίοις συστρεβλούμενοι,
ὥσπερ ἄλλου πάσχοντος ᾐσθάνοντο,
90 ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος
σὺν τῷ Παύλῳ
Χριστὸν ἐπενδυσάμενοι.

θεοτ. Φωνῆς τῆς τῶν οἰκετῶν σου,
Παρθένε, μὴ ἐπιλάθῃ
95 ἐν ταῖς ἀνάγκαις·
ἄλλο καταφύγιον οὐκ ἔχομεν
οἱ σειραῖς πταισμάτων συσφιγγόμενοι·
διὸ συγχωρούμενοι πάσχειν
τὰς σὰς ἐντεύξεις
100 βοήθειαν εὑρίσκομεν.

90-92 Col. 2,11

ᾠδὴ ε΄. *Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντα, φιλάνθρωπε,*

Ὁ τὰ πάντα νεύσει πρυτανεύων Θεός,
ἄγων τε ἕκαστα
τῷ προστάγματι τῷ σῷ
Χριστός, ἐπ᾽ εὐλογίαις
105 τηρῶν τὸν ἐνιαυτόν,
φύλαττε τὸν λαόν σου.

Ἱδρυμένος πόδας ἐν τῷ κίονι
ὥσπερ ἐφ᾽ ἅρματος,
Συμεών, ταῖς ἀρεταῖς
110 ὤφθης οὐρανοδρόμος,
τῷ πρακτικῷ ἐπιβὰς
εἰς θεωρίαν κάλλους.

Οὐ τὸ σῶμα μόνον ἀγχιστεύοντες,
πλέον δὲ ὤφθητε
115 ταῖς ψυχαῖς, ὡς ἀληθῶς
τὰ ἀδελφὰ φρονοῦντες,
ἐν τῇ τῶν ἄθλων στοργῇ
ἀλύτως ἑνωθέντες.

Τοὺς ἁγίους σήμερον γεραίροντες
120 ᾄσμασι στέφωμεν
f. 4v σὺν ‖ Εὐόδῳ τῷ σοφῷ
τὴν πάνσοφον Καλλίστην
καὶ Ἑρμογένην, πιστοί,
ὡς πλάνης καθαιρέτας.

θεοτ. 125 Ἀδιστάκτως σὲ ἐπικαλούμεθα,
Δέσποινα πάναγνε,
ὁπηνίκα πειρασμοῖς
ἀθρόως συσχεθῶμεν·
σπεῦσον ταχέως καὶ νῦν
130 ἐξελοῦ τῶν κινδύνων.

---

heirm. EE 170, n. 240, Andreae 112 κάλλος

ᾠδὴ ς'. *Ἐβόησα*
ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου

Περίοδον
πᾶσαν διανύσαντες
ἐνιαυτοῦ τὴν κύκλου,
πρὸς σέ, Σωτήρ, αἰτοῦμεν
135 ἀπήμονας καὶ σώους
καὶ τὸν διεστῶτα
καιρὸν συντηρηθῆναι.

Ἥλιος μὲν
αὐγάζων τὴν σύμπασαν
140 κτίσιν τὸ σκότος ἐκμειοῖ,
Συμεὼν δὲ νόσους
ἀνθρώπων ἐκκαθαίρει,
ὡς ἀκτῖνας πέμπων
τὰς ῥώσεις ἐκ τοῦ στύλου.

145 Ῥυθμίζουσα,
Καλλίστη, τοῖς κρείττοσι
τοὺς ἀδελφοὺς ὥσπερ υἱούς,
τῷ Θεῷ θυσίαν
Εὔοδον, Ἑρμογένην
150 διὰ μαρτυρίου
ἑαυτῇ προσῆξας.

Νεόφυτα
ὥσπερ ἐν νεότητι
καθιδρυμένα ψαλμικῶς
155 ἀθληταὶ δειχθέντες,
εἰς μέτρον ἡλικίας
τοῦ πληρώματος
τοῦ Χριστοῦ συνεπαύξησθε.

---

heirm. EE 170, n. 240, Andreae   133 κύκλον   140 ἐκμιεῖ   158 συνέπαυξεῖσθαι

---

152 Ps. 143,12   157-158 Eph. 4,13

θεοτ. Νεῦσον, ἁγνή,
160 βροτῶν ταῖς δεήσεσι
τῶν ἠλπικότων ἐπὶ σοὶ
καὶ παντοίας βλάβης
καὶ θλίψεως καὶ νόσου
ἐλευθέρωσον,
165 τῶν καλῶν ἡ προσδοκία.

Κοντάκιον ⟨τοῦ ὁσίου⟩.

Ἦχος β'.

f. 5 Τὰ ἄνω ζητῶν,
τοῖς ἄνω συναπτόμενος,
....

Ὁ οἶκος.

Τοῦ Συμεὼν
τὸν ἄμεμπτον βίον
....

ᾠδὴ ζ'. *Ἡμάρτομεν,*
ἠνομήσαμεν

Ὁ ὕψιστος
καὶ αἰώνιος,
ἰσχυρὸς Θεός, ἐξουσιαστής,
πᾶσαν ἐναρμονίως τὴν κτίσιν
170 ἐτεκτήνατο,
ἡμέρας καὶ ὥρας ἐνθεὶς
εἰς αἰώνων καὶ χρόνων διαμέτρησιν
καὶ ἀπαρίθμησιν.

κοντάκ. et οἶκ. ed. in MR I, 17
heirm. EE 171, n. 240, Andreae   168 ἐξουσιάστης cd., quod ictus melodiae postulat; cfr. Prooemium, XII

Ὑψίκομος
175 φοῖνιξ ἤνθησας
καὶ ὡς κέδρος ἡ ἐν τῷ Λιβάνῳ,
δίκαιε Συμεών, ἐν τῷ στύλῳ
πεφυτευμένος,
ἐν τῷ οἴκῳ τῷ τοῦ Θεοῦ
180 καὶ ἐλαία κατάκαρπος, πιαίνουσα
ταῖς ἀρεταῖς σου ἡμᾶς.

Ἐτήσιον
συγκεκρότηκεν
ἑορτὴν ἡ τῶν μαρτύρων τριάς,
185 Εὔοδος, Ἑρμογένης, Καλλίστη,
τὴν πανεύφημον
ἡμέραν τῆς μνήμης αὐτῶν,
ἐν ᾗ πόθῳ συντρέχοντες, κράζομεν
τὸν ἀθλοθέτην Χριστόν.

190 Τρισάριθμος
καὶ αὐτάδελφος
ἡ ὁμήγυρις τῶν ἀθλοφόρων,
Εὔοδος, Ἑρμογένης, Καλλίστη
οἱ στεῤῥόφρονες,
195 τοῦ χρόνου τὴν εἴσοδον
λαμπροφόρως διανύουσιν, ἐκπέμπουσαν
μαρμαρυγὰς τηλαυγῶς.

θεοτ. Οἱ πταίσμασιν
ὀλισθήσαντες
200 καὶ τῷ κτίστῃ προσκεκρουκότες
σὲ γὰρ τὴν ἀληθῶς Θεοτόκον
ἀγαθόδωρον
αἰτοῦντες βοῶμεν, πιστοί·
ἐξευμένισαι, Δέσποινα, τοῖς δούλοις σου
205 Θεόν, ὃν ἔτεκες.

188 κράζοντες

174-176 Ps. 91,12

ᾠδὴ η'. *Ὃν στρατιαὶ*
οὐρανῶν δοξάζουσιν

Ὁ τοῦ παντὸς
ποιητὴς καὶ Κύριος,
ὁ θέμενος εἰς καιροὺς
καὶ ἐνιαυτοὺς
210 ἥλιον καὶ σελήνην,
ἀξίωσον σοὺς δούλους
πάντας ἀνύσαι
τὸν χρόνον τοῦτον ἀλωβήτους.

Πάλαι Μωσῆς
215 ὀφθαλμοῖς ἠξίωται
εἶδος Θεοῦ κατιδεῖν
ὄρει ἐν Σινᾷ,
σὺ δὲ ἐπὶ τοῦ στύλου,
τὸν νοῦν καθάρας, πάτερ,
220 θείαις θεωρίαις
Θεὸν ἑώρας καθ' ἑκάστην.

f. 5v || Οὓς ἀδελφοὺς
ἡ φύσις ἐγνώρισε
καὶ ἡ αὐτὴ μητρικῶς
225 ἔτεκε γαστήρ,
τούτους οὐδὲν τῆς ὕλης
ἐξίσχυσε χωρίσαι·
ἦν γὰρ διαζευγνύων
Χριστοῦ ὁ ἔρως τοὺς ἁγίους.

230 Ξίφος καὶ πῦρ
καὶ θῆρες οὐκ ἔπτηξαν,
οὐκ ἄλλο κολαστικὸν
τούτους· οἱ σοφοὶ
μάρτυρες, ἀλλὰ πᾶσιν

heirm. EE 171, n. 240, Andreae 231 θῆρας

214-217 Ex. 19,9

235 ἀπτόητοι δειχθέντες,
τελοῦσι τὸν δρόμον
τῆς εὐσεβείας ἐκπληροῦντες.

θεοτ. Ὑπὲρ λαοῦ
τὴν ἐλπίδα ἔχοντος
240 εἰς σέ, τὸ τεῖχος ἡμῶν
τῶν χριστιανῶν,
πάναγνε, τὸν Υἱόν σου
μὴ παύσῃ ἱκετεύειν,
ὅπως λυτρωθῶμεν
245 τῶν συνωθούντων νῦν κινδύνων.

ᾠδὴ θ'. *Ἀσπόρου συλλήψεως*

Ἀῤῥήτῳ ἐλεύσει σου
ἐνιαυτοῦ τὴν κάταρξιν
ἐπ' εὐλογίαις
στεφάνωσον, ἄφεσιν
250 ἡμῖν παρεχόμενος
καὶ φωτισμὸν καρδίας
καὶ βιοτεύειν εὐσεβῶς,
καὶ ἀξίωσον ὑμνοῦντάς σε,
τὸν εὔσπλαγχνον Θεὸν ἡμῶν.

255 Χοροῖς σὺν ἀσωμάτοις
ἀγγέλων διαιτώμενος
καὶ θεοπτίας
φωταυγοῦς πληρούμενος,
ἡμῖν τοῖς τὴν μνήμην σου,
260 Συμεών, ἐκτελοῦσιν
ἀεὶ τὸ θεῖον ἐξιλεοῦ
καὶ τὴν χάριν δίδου πᾶσι
τῶν θαυμάτων σου, θεόληπτε.

---

236 τέλεισι
heirm. EE 171, n. 240, Andreae

Πυρσεύει τῶν μαρτύρων
265 ἡ μνήμη τὴν ὑφήλιον,
ἐν ᾗ προθύμως
συνίεμεν σήμερον
πιστοὶ σὺν τοῖς σώμασι
ψυχὰς ὁμοῦ καὶ νόας
270 καταλαμπόμενοι τηλαυγῶς,
καὶ δοξάζοντες τὸν τούτους
ἐν τῷ κόσμῳ θαυμαστώσαντα.

Ἐχθρὸν τὸν ἀνίσχυρον
ἐν γυναικείῳ σχήματι,
275 Καλλίστη μάρτυς,
στεῤῥῶς καταβέβληκας,
καὶ αὖθις οἱ σύγγονοι
Εὔοδος, Ἑρμογένης,
οἱ τῆς νεότητος ἐν ἀκμῇ
280 ὡς μητρὶ σοὶ ὑπαχθέντες,
καὶ ταῖς νίκαις συνηρίστευσαν.

θεοτ. Σὲ πύργον ἀκράδαντον
καὶ τεῖχος ἀπροσμάχητον,
Θεοκυῆτορ,
285 ἔχοντες, δεόμεθα·
« Τοῖς κάμνουσιν ἔγγισον
καὶ μὴ ἀποχωρίζου·
ὁρᾷς ὅπως τῶν πειρασμῶν
πιεζόμεθα τῷ πλήθει,
290 ἀλλὰ τάχυνον τοῦ σῶσαι ἡμᾶς.»

---

272 θαυμαστώσαντας

35 Μωσέως ζηλωτὴς
ἐγένου, ἔνδοξε,
ἐν ὄρει
ποιμαίνων καὶ κατοπτεύων,
ὡς ἐκεῖνος, τὴν ἀπόῤῥητον
40 τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος συγκατάβασιν.

Ἰσάγγελος ὀφθεὶς
τῇ θείᾳ χάριτι,
πρὸς ὕψος
ἀνέδραμες, ἀθλοφόρε,
45 τῆς τοῦ κτίστου ἐπιγνώσεως
καὶ τοῖς ἄθλοις τὴν γνῶσιν ἐβεβαίωσας.

θεοτ. * Ἐῤῥάγη τῆς ἀρᾶς,
Θεογεννήτρια,
τὸ πάλαι
50 μεσότοιχον καὶ ἡ ἔχθρα
ἐξηφάνισται τῷ τόκῳ σου
καὶ ἀγγέλοις συνώφθημεν, πανάχραντε.

Κάθισμα.

Ἦχος πλ. δ'. *Τὴν Σοφίαν τοῦ Λόγου*

Εὐσεβείας ὑπάρχων
γόνος σεπτός,
....

38 ποιμαίνειν καὶ κατοπτεύειν U 39 ἀπόῤῥητον] ἀπόρθητον R 41 Ὡς ἄγγελος Ra T 44 ἀνέδραμες] τῆς τοῦ κτίστου U 45 τῆς τοῦ κτίστου ἐπιγνώσεως] ἐπιγνώσεως δεδώρησαι U 47-52 θεοτ. ed. in MR V, 95 48 θεοχαρίτωτε MR 49-52 τὸ πρὶν μεσότοιχον / καὶ θεία συνήφθημεν εὐλογία, / θεομῆτορ πανσεβάσμιε· / διὸ πάντες βροτοί σε δοξάζομεν U, συνώφθημεν] συνήφθημεν R Ra T et MR κάθ. ed. in MR I, 29

35-40. Joannou, 344-345: Γενόμενος τοίνυν ἐν τῷ ὄρει καὶ τεσσαράκοντα ὅλας ἡμέρας ἄσιτος διαμείνας, ἄλλος οὗτος γίνεται Μωϋσῆς, καὶ διαθήκην καινὴν ἐγχειρίζεται, οὐ τότε πρῶτον ἀρχὴν λαμβάνουσαν, ἀλλὰ διαδιδομένην ἤδη τοῖς πέρασι· καὶ τὸ ἐνδέον τηνικαῦτα τῷ Μωϋσῇ, τοῦτο νῦν ἀναπληροῦται τῷ μάρτυρι. Μωϋσῆς μὲν γὰρ ἐξ οὐρανοῦ τὰς πλάκας ἐδέξατο, τῷ δὲ φωνὴ μὲν καὶ ῥάβδος ἄνωθεν ἥκει.

50 Eph. 2,14

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, Κύριε,*
τὴν ἀκοὴν τῆς σῆς οἰκονομίας

Ὁ Χριστοῦ συνεκάλεσε
μάρτυς ἡμᾶς κηρύγματι μεγάλῳ
55 τῷ τοῦ μαρτυρίου ἐπὶ τῇ μνήμῃ αὐτοῦ.

Ἰδού, θεία ἐπέλαμψε
καὶ παμφαὴς πανήγυρις ἐν κόσμῳ
ἡ τοῦ ἀθλοφόρου Μάμαντος σήμερον.

Συνυψώσας τῷ σώματι
60 τὸ τῆς ψυχῆς σου φρόνημα, θεόφρον,
εἰς ὄρος ἀνήχθης τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ.

Μυστικῶς εὐωχούμενος
τῇ τοῦ Χριστοῦ ἀγάπῃ, ἀθλοφόρε,
αἰσθητῶς ἐτρέφου ξένην ἑστίασιν.

θεοτ. 65 * Ὡς προστάτην σε, Δέσποινα,
καὶ τῆς ἐμῆς ἐλπίδος προσδοκίαν
κεκτημένος, πάντοτε ἐπὶ σοὶ καθορῶ.

ᾠδὴ ε'. *Ὁ τοῦ φωτὸς χορηγὸς*

Ἀναλαβὼν τὸν σταυρὸν
ὁ ἀθλοφόρος τοῦ Χριστοῦ
70 ἔτρεψεν
τὰς τοῦ ἐχθροῦ
ἀντιπαρατάξεις
καὶ ἦρε κατ' αὐτῶν
βραβεῖα τῆς νίκης
75 καὶ κράτος ἀσύγκριτον.

heirm. odes δ' in EE deest, sed eundem conferre possumus cum MR I, 96
53 ὁ om. R, Χριστὸς Ra 61 ἀνηνέχθης E, Θεοῦ] Χριστοῦ R Ra T 63 τῇ ἀγάπῃ om. R U 65 Δέσποινα] πάναγνε U 66 προσδοκίαν] προστασίαν Ra T 67 καθορῶν E 65-67 θεοτ. ed. in E Th, 234; alterum θεοτ. R praebet: Καταλάμπρυνον, ἄχραντε, ... ed. in MR III, 644
heirm. odes ε' EE 38, n. 51, Cosmae 73 κατ' αὐτοῦ R Ra U T

Μετ' εὐφροσύνης ἡμᾶς
Μάμας, ὁ θεῖος ἀθλητής,
f. 7ᵛ ||σήμερον
πνευματικῶς
80 πάντας προσκαλεῖται·
« Συνέλθετε — βοῶν —
καὶ συνευωχεῖσθε
τῇ δόξῃ τῶν ἄθλων μου.»

Ἄϋλον ἔφεσιν
85 ἀναλαβὼν τὴν τοῦ Χριστοῦ,
ἔνδοξε,
ὅλον σαυτὸν
ἐν στέρνοις ᾠκίσω
τοῖς ἄθλοις σου, σοφέ·
90 διὸ καὶ ἐδείχθης
ναὸς καθαρώτατος.

Νέος τῷ σώματι,
ὑπερακμάζων δὲ ψυχῆς
χάριτι,
95 ξένος ποιμὴν
ἐδείχθης, θεόφρον,
ἐμφαίνων προφανῶς
τὴν ἐν σοὶ οἰκοῦσαν
τοῦ πνεύματος δύναμιν.

θεοτ. 100 Ῥομφαίαν, ἄχραντε,
τὴν στρεφομένην ἐν Ἐδὲμ
ἔπεισεν
ὑποχωρεῖν
ὁ θεῖός σου τόκος
105 τοῖς πόθῳ σε ἀεὶ
ὡς Θεοῦ μητέρα
τιμῶσι, πανάμωμε.

---

77 ἀθλητής] ἀληθῶς T 80 συγκαλεῖται Ra U 81 συνέλθατε R 83 μου] αὐτοῦ R 86 ἔνδοξε om. Ra 87 αὐτὸν R Ra U T 88 οἰκήσω E Ra U 92-99 troparium in U deest 96 θεόφρον] ἐλάφων Ra T ἐλάφων προφαίνων R 97 προφαίνων ἐμφανῶς Ra ἐφάνης ἐμφανῶς R ἐμφαίνων ἀληθῶς T 100 ῥομφαία E 100-107 alterum θεοτ. R praebet: Ὑπὸ τὴν σκέπην σου ... ed. in MR V, 55

100-101 Gen. 3,24

ᾠδὴ ς'. *Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων κυκλούμενος*

Τῶν εἰδώλων τὴν πλάνην, πανένδοξε,
ἐν τῇ καρτερίᾳ σου διαπεράσας σαφῶς,
110 ἐν τῇ γαλήνῃ ἔφθασας
τοῦ Χριστοῦ εἰς λιμένα σωτήριον.

Ἀπηρνήσω τὸ σῶμα, ἀοίδιμε,
καὶ τὴν τῶν φθαρτῶν ἐβδελύξω προσπάθειαν,
ἵνα Χριστὸν τὸν Κύριον
115 ἐν τοῖς μέλεσι, Μάμα, δοξάσῃς σου.

Μεγαλύνει ἡ κτίσις τὸν Κύριον
τὸν κατακοσμήσαντα τὸν ἀθλοφόρον αὐτοῦ
χάριτι καὶ δυνάμεσι
καὶ ποικίλων θαυμάτων ἐλλάμψεσιν.

θεοτ. 120 * Γνωστικὴν εὐφροσύνην σε, πάναγνε,
ἔχων, τῶν παθῶν τῆς ἀγνοίας τὸ κάλυμμα
ταῖς σαῖς πρεσβείαις, Δέσποινα,
ἀποτίθημι· δόξα τῷ κράτει σου.

Κοντάκιον.

Ἦχος γ'. *Ἡ Παρθένος σήμερον*

Ἐν τῇ ῥάβδῳ, ἅγιε,

....

Ὁ οἶκος. *Τὴν Ἐδὲμ Βηθλεὲμ*

Ὁ προγνώστης Θεὸς
προορῶν σου τὸ τέλειον
πρὶν γενέσεώς σου,
κοινωνόν σε εἰργάσατο

---

heirm. odes ς' EE 34, n. 46, Joannis 108 τὴν πλάνην, πανένδοξε] τὸν κλύδονα ἔνδοξε R Ra U T 114 ἵνα] ἕνα Ra 115 δοξάσας Ra 120-123 θεοτ. ed. in MR V, 96 123 ἀποτίθημαι R U T et MR κοντάκ. ed. in MR I, 32 1-22 οἶκ. om. R Ra U heirm. οἶκ. MV IV, 200

5 θεσμοῖς πατρικοῖς σου,
Μάμα θεοφόρε,
καὶ τῆς μητρός σου
ἀποστερήσας ⟨σε⟩,
πρὸς ἄλλην κατέλιπεν·
f. 8r 10 ||ἣ ⟨ἑ⟩κ⟨ουσίως⟩
ἐκθρεψαμένη σε,
ἔδειξεν ἐν σοὶ
σπλάγχνα μητρῷα καλῶς,
παιδεύσασά σε
15 ἐν πάσῃ γνώσει,
εὐφραινομένη ἐπὶ σοὶ
καὶ καυχωμένη ἐν Θεῷ,
ὅτι φθάσεις εἰς μέτρον
ἡλικίας, ἵνα πάντες
20 οἱ ἐν κινδύνοις
προστάτην, Μάμα,
θερμὸν κεκτήμεθα.

ᾠδὴ ζ'. *Εἰκόνος χρυσῆς*

Εἰς ὄρη Θεοῦ
125 τῆς καρδίας σου, σοφέ, ὄμμα διάρας,
ἐν τῷ σταδίῳ συνεχόμενος
ἐκ τοῦ ὑψίστου, ἀοίδιμε,
χεῖρας βοηθείας ἐδέξω
εὐχαρίστως βοῶν αὐτῷ·
130 «Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»

8-12 scriptura fere omnino obscura propter magnam olei labem
heirm. EE 39, n. 53, Cosmae 124 ἐν ὄρει R U T 128 ἐδείξω E

1-22 Joannou, 340: Θεία δέ τις αὐτίκα ὄψις ἐν προσχήματι νεανίσκου ἐπιφαίνεταί τινι γυναικὶ τῶν γένει καὶ περιουσίᾳ λαμπρῶν, καὶ οὐδὲν ἧττον θερμῶν εἰς εὐσέβειαν (Ἀμμία δὲ ἐκαλεῖτο) καὶ ταύτῃ κελεύει αἰτῆσαι μὲν παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τὰ σώματα τῶν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ κεκοιμημένων ἁγίων, ἀνελέσθαι δὲ καὶ τὸ μεταξὺ τούτων κείμενον βρέφος, καὶ υἱοθετῆσαι τοῦτο ἑαυτῇ καὶ ἐν ἐπιμελείᾳ ἔχειν πολλῇ.
Ἡ δὲ (ἄπαις τε γὰρ ἦν παίδων γνησίων καὶ ἀνδρὸς ἔρημος)...

18-19 Eph. 4,13

Λατρείαν σαυτὸν
προσενέγκας λογικὴν τῷ ποιητῇ σου,
ὡλοκαυτώθης, Μάμα ἔνδοξε,
135 ὡς ἐν πυρὶ τῇ ἀθλήσει σου·
ὅθεν εὐχαρίστῳ καρδίᾳ
ἀνυμνῶν ἀνεκραύγαζες·
«Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»

140 Πυρὶ νοητῷ
τῷ τοῦ πνεύματος, σοφέ, φλέξας τὴν πλάνην,
φωτὶ ἀΰλῳ κατεφαίδρυνας
τὴν οἰκουμένην τοῖς ἄθλοις σου,
Μάμα ἀθλοφόρε Κυρίου,
145 εὐχαρίστως βοῶν αὐτῷ·
«Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»

Ὡς ἔχων ἀεὶ
θείαν χάριν ἐκ Θεοῦ, ἔνδοξε μάρτυς,
150 πᾶσι πηγάζεις τὰ ἰάματα
τοῖς σὲ τιμῶσιν, ἀοίδιμε,
καὶ τοῖς ἐκβοῶσιν ἀπαύστως
τῷ Σωτῆρι Θεῷ ἡμῶν·
«Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
155 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»

θεοτ. * Ἰδού σε, ἁγνή,
πᾶσα φύσις γηγενῶν δοξολογοῦμεν,
ὑπερθαυμάσασα τὸ μυστήριον
τῆς σῆς λοχείας, πανάχραντε,
160 καὶ χαρμονικῶς ἐκβοῶμεν
τῷ ἐκ σοῦ ἀνατείλαντι·
«Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»

---

132 σαυτῷ E 134 Μάμα] μάκαρ Ra 136 εὐχαρίστως βοῶμεν U 137 καὶ πίστεως ἀνακράζωμεν U 148-155 troparium in E U deest 150 πηγάζων Ra T 156-163 θεοτ. ed. in MR V, 96 157 δοξολογοῦσιν MR 158 ὑπερθαυμάζοντες MR 159 λοχείας] κυήσεως MR 160 ἐκβοῶντες MR; alterum θεοτ. R praebet: Παθῶν προσβολαὶ ... ed. in PID κζ'

ᾠδὴ η'. *Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πυρὸς*

Νῦν εὐφραινέσθωσαν ἡμῖν
165 τῶν ἀγγέλων στρατιαὶ καὶ οὐρανίων,
ἐν τῇ μνήμῃ κροτοῦσαι
τοῦ ἀθλοφόρου Χριστοῦ
καὶ ὕμνοις
ἀπαύστως βοάτωσαν·
170 «Σὲ ὑπερυψοῦμεν
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

Ὑπεραστράψας τῷ φωτὶ
τῷ τῆς πίστεως, σοφέ, κατεκοσμήθης
τοῖς τῶν ἄθλων σου πόνοις,
175 διὸ φαιδρᾷ τῇ ψυχῇ
ἐβόας·
«Ὑμνεῖτε τὸν Κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

180 Νάμασι θείοις, ἀθλητά,
τῶν χαρίτων ὀχετοῖς ἡμᾶς ἐκτρέφων,
ὥσπερ γάλακτι πάλαι,
τοὺς δεομένους τροφῆς
αὐξάνεις
185 εἰς Θεοῦ ἐπίγνωσιν
καὶ δοξολογίαν
καὶ ἄμεμπτον λατρείαν.

θεοτ. Ὅλη ἀμίαντος, ἁγνή,
ὅλη ἄσπιλος ὑπάρχεις, Θεοτόκε,
190 ὅλη ἄχραντος μόνη,

---

heirm. EE 35, n. 47, Joannis 164 εὐφραινέσθω σὺν ἡμῖν Ra T συνευφραινέσθωσαν U 170 ὑπερυψοῦμεν Χριστέ R U T ὑπερυψοῦτε E Ra 173 κατεκοσμίσθης E 177 ὑμνεῖτε τὰ ἔργα τὸν Κύριον R T 181 ὀχετοῖς R Ra U T 183 τῆς δεομένης E 185 θεοῦ ἐπιγνώσεσιν E Ra 189 ὑπάρχειν R, καὶ ὑπὲρ ἥλιον ὑπάρχεις Θεοτόκε Ra U 190 ἄχραντος] ἄμωμος R Ra U T, μόνη] νύμφε Ra νύμφη T

182-183 Num. 14,8

ὅλη ὁλόφωτος,
ὅλη σύ,
Παρθένε ὁλάγαθε,
ὅλη παναγία,
195 ὅλη εὐλογημένη.

ᾠδὴ θ'. *Τὸν ἐκ Θεοῦ Θεὸν Λόγον*

Πεπυρωμένος ὁ μάρτυς
τῷ τοῦ Κυρίου πόθῳ,
τὴν φλόγα τῶν βασάνων τῶν ἐχθρῶν
τῇ τῆς ψυχῆς γενναιότητι
f. 8v 200 ||οὐκ ἐνάρκησεν ὅλως,
ἀλλ' ἔστη πρὸς παράταξιν ἐθνῶν
καὶ νικήσας νομίμως
ἀξίως μακαρίζεται.

Οἱ τῶν ἀγώνων σου πόνοι
205 ποταμοὺς τῶν θαυμάτων
ἀνέβλυσαν τῷ κόσμῳ, ἀθλητά,
πᾶσαν τὴν γῆν περιβλύζοντας
καὶ ἐκπλύνοντας πάντα
τὰ πάθη καὶ σωμάτων καὶ ψυχῶν
210 τῶν ἐν πίστει καὶ πόθῳ
ἀεὶ μακαριζόντων σε.

Θωρακισθεὶς ὁ γενναῖος
ἀθλοφόρος σου Μάμας,
Χριστέ, τὸν παντοδύναμον σταυρόν,
215 πᾶσαν τὴν πλάνην κατέβαλε
καὶ νικήσας νομίμως
διὰ τῆς σῆς ἀχράντου δεξιᾶς

---

191 ὅλη om. R ὅλη ὁλόφωτος λυχνία Ra 192 ὅλη om. U 193 ὁλόγαθος T

heirm. EE 34, n. 46, Joannis 197 τοῦ Κυρίου τῶ πόθω Ra U, τῷ om. R, πόθον R 201 ἐθνῶν] αὐτῶν R Ra U T 207 περικλίζοντας R περικλύζοντες Ra T 208 ἐκπλύνοντες Ra U T 211 μακαρίζοντας Ra, τιμώντων σου τὴν ἄθλησιν R U T 212 ὁ γενναῖος om. Ra 216 νομίμως] προθύμως U

τὰ βραβεῖα τῆς νίκης
ἐδέξατο, φιλάνθρωπε.

220 Ὡς παρεστὼς τῷ Κυρίῳ
σὺν ταῖς ἄνω χορείαις,
μάρτυς θεομακάριστε Χριστοῦ,
ὑπὲρ ἡμῶν ἐκδυσώπησον
τῶν τελούντων τὴν θείαν
225 καὶ ἔνδοξόν σου μνήμην, ἀθλητά,
λυτρωθῆναι πταισμάτων
καὶ πάσης περιστάσεως.

θεοτ. Ὑπὸ τῆς σῆς, Θεοτόκε,
βοηθείας καὶ σκέπης,
230 ὁ δοῦλός σου φρουρούμενος ἐγώ,
πᾶσαν ἐχθρῶν ἐπήρειαν δεινὴν
οὐ πτοοῦμαι, ἀλλ' ἔχω
κραταίωμά σε ἄῤῥηκτον ἀεὶ
καὶ ἐλπίδα καὶ τεῖχος
235 καὶ καύχημα πολύολβον.

---

219 φιλάνθρωπε] ὁ μάρτυς σου T 220-227 troparium in U deest 222 μάρτυς] Μάμα R Ra T, Χριστοῦ] σοφὲ R T 225 καὶ ἔνδοξον om. Ra 228 supra σῆς quidam τῆς alio atramento scripsit, ὑπὸ τῆς θείας σου σκέπης R ὑπὸ τῆς σῆς βοηθείας Ra ὑπὸ τῆς σῆς Θεοτόκε U 228 Θεοτόκε] παρθένε R 230 ἐγώ] ἀεὶ T 231 τὴν ἐπήρειαν T, δεινὴν om. T 232-235 ἀλλ' ἔχω κραταίωμα / καὶ τεῖχος σε ἄρρηκτον / ἀγῶνα καὶ ἐλπίδα / καὶ καύχημα πολύολβον Ra 233 ἀεὶ] ἁγνὴ R U T 235 πανόλβιον T

2 SEPT. *CANON IV*

IN SANCTUM MAMANTEM

Paris. gr. 1619 = P, ff. 2-4
Patm. 194 = Π, ff. 17-20

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε·
Μάμαν μάρτυρα ὕμνοις δεῦτε μέλψωμεν.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἄισωμεν τῷ Κυρίῳ*

Μάμαντος νικηφόρου
ὕμνοις γηθοσύνως ἀνυμνήσωμεν
τὴν ἐτήσιον μνήμην,
τὴν γὰρ πλάνην τῇ πίστει κατῄσχυνε.

5 Ἅπαντα τὰ ἐν βίῳ
καταλελοιπὼς ὁ παμμακάριστος
ἀθλοφόρος σου Μάμας,
τῇ προστάξει σου, Σῶτερ, ἐπείθετο.

Μάμας σοὶ πειθαρχήσας,
10 Σῶτερ, ἐν τῷ ὄρει ἀνελήλυθε
καὶ ἐλλάμψεων θείων
ἐντρυφᾶν ἠξιώθη τοῦ πνεύματος.

---

tit. ἕτερος κανὼν τοῦ ἁγίου Μάμαντος φέρων ἀκροστιχίδα·, Μάμαν etc. Π heirm. EE 224, n. 321, Joannis 8 σωτὴρ P 11 ἐλλάψεων P

Ἄριστον πολιτείαν
ἐν τῷ ὄρει Μάμας ἐνδειξάμενος
15 ὑπὲρ φύσιν τὰ ζῷα
τιθασσεύει τοῖς θείοις σου δόγμασιν.

f. 2ᵛ ‖ Νέος τῇ ἡλικίᾳ,
Μάμα, σὺ ὑπάρχων, κατεπάτησας
τῶν εἰδώλων τὴν πλάνην
20 καὶ ἐγένου ἀγγέλων συνόμιλος.

θεοτ. * Ἄχραντε Θεοτόκε,
ἡ σεσαρκωμένον τὸν ἀΐδιον
καὶ ὑπέρθεον Λόγον
ὑπὲρ φύσιν τεκοῦσα, ὑμνοῦμέν σε.

ᾠδὴ γ'. *Σὺ εἶ τὸ στερέωμα*

25 Μάμα παμμακάριστε,
ἐξ οὐρανόθεν σὺ εἴληφας,
ὥσπερ Μωσῆς,
ῥάβδον κληρουχίας
καὶ γεραίρεις τὸν κτίστην σου.

30 Ἄνω ἀνατείνας σου,
ὦ παμμακάριστε ἔνδοξε,
τὸ τῆς ψυχῆς
ὄμμα, ἠξιώθης
χαρισμάτων τοῦ πνεύματος.

35 Ῥάβδῳ ὡς ἐπάταξας
τὴν γῆν, καθὼς Μωσῆς θάλασσαν,

---

16 τιθασσεύεις Π 17-20 troparium Π om. 21-24 θεοτ. ed. in MR I, 181
heirm. EE 224, n. 321, Joannis 35 ἐπάταξεν Π

13-16 Joannou, 344-345: Γενόμενος τοίνυν ἐν τῷ ὄρει..... ἄγει παρ' ἑαυτῷ θείᾳ δυνάμει τὰ ἄγρια πάντα τῶν ζῴων.....
35-39 Joannou, 345: Δεξάμενος δὲ τὴν ῥάβδον, καὶ ὡς ἡ φωνὴ παρεδήλου τὴν γῆν ταύτῃ διατεμών, καθάπερ δὴ Μωϋσῆς τὴν θάλασσαν πρότερον, λαμβάνει τὸ Εὐαγγέλιον, ἄρτι τῶν τῆς γῆς λαγόνων ἀναδοθέν.

26-28 Num. 20,9 35-36 Num. 20,11

Μάμα σοφέ,
παραδόξως δέλτος
ἐξελήλυθε λόγων Χριστοῦ.

θεοτ. 40 * Σὲ πάντες κεκτήμεθα
καταφυγὴν καὶ τεῖχος ἡμῶν
χριστιανοί,
σὲ δοξολογοῦμεν
ἀσιγήτως, Θεόνυμφε.

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, Κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον

45 Τὴν τῶν ζῴων ὁ τύραννος
ἀκούσας τιθάσσευσιν, κατεπείγετο
τὸν πανόλβιον τῷ βήματι
παραστῆναι Μάμαν ὡς ὑπεύθυνον.

Ὑπηντήθης τοῖς σπεύδουσι
50 πρὸς τυράννου βήματι παραστῆσαί σε
καὶ σαυτόν, Μάμα, παρέδωκας
λέγων· «Ὁ ζητούμενος, ἰδού, πάρειμι.»

Ῥωμαλέῳ φρονήματι
σεαυτὸν παρέδωκας, μάρτυς ἔνδοξε,
55 τοῖς ἀθέοις παραστῆσαί σε
τῷ τυράννῳ ὥσπερ μιμητὴν τοῦ Χριστοῦ.

---

39 Χριστοῦ] Θεοῦ Π 40-44 θεοτ. ed. in MR I, 182; alterum θεοτ. in Π: Ἵλεων γενέσθαι μοι..... ed. in MR V, 221
heirm. EE 225, n. 322, Cosmae 46 εἴκουσα P 49 πεύδουσιν P 50 τυράννων Π, παραστήσε σοι P 54 παρέδωκας, μάρτυς] προέδωκας Μάμα Π 55 παραστήσας Π

45-52 Joannou, 345-346: Ἀλέξανδρος δέ τις ἕτερος, ... ἡγεμὼν τηνικαῦτα Καππαδοκίας, ... ἐπειδὴ τὸν Μάμαντα πολὺν ἦγεν ἡ φήμη, τὰ κατ' αὐτὸν ἀναμαθὼν πάντα, τῶν ἱππέων τινὰς κατὰ ζήτησιν τοῦ ἀνδρὸς ἐκπέμπει, ὥστε τοῦτον εὑρόντας, εἰς αὐτὸν ἀγαγεῖν. Προεγνωκὼς τοίνυν τὴν ἐκείνων ἔφοδον ὁ μάρτυς, εἰς συνάντησιν αὐτῶν ἀφικνεῖται..... εἶτα καὶ τῶν φροντίδων τὰς ἐκείνων βουλόμενος ἀπολῦσαι ψυχάς, αὐτόν, ἔφη, τὸν ζητούμενον εἶναι Μάμαντα, αὐτὸν ἀληθῶς ἐκεῖνον, καὶ μὴ περαιτέρω ζητεῖν.

θεοτ. * Τὸν Θεὸν ὃν ἐκύησας,
ἄχραντε Παρθένε, αὐτὸν ἱκέτευε,
ἀπὸ πάσης περιστάσεως
60 λυτρωθῆναι πάντας τοὺς ὑμνοῦντάς σε.

ᾠδὴ ε΄. *Ὀρθρίζοντες βοῶμέν σοι, Κύριε,*

Ὑπέλαβον οἱ τύραννοι Μάμαντα
εἶναι πλάνον,
φαρμακὸν καὶ γόητα·
ἀλλ' οὖν αὐτοὶ κατῃσχύνθησαν.

65 « Μαγείας οὐκ ἐπίσταμαι — ἔλεγες
τῷ τυράννῳ,
Μάμα, — ἀλλ' ὡς ἔνοικον
Χριστὸν ἐμφέρω τοῖς στέρνοις μου.»

f. 3 ‖ Νομίσας σε ὁ ἄθεος τύραννος,
70 Μάμα, πείθειν
τῇ τύχῃ τοῦ καίσαρος
μᾶλλον ὀμνύειν ᾐσχύνετο.

θεοτ. * Παρθένον μετὰ τόκον ὑμνοῦμέν σε,
Θεοτόκε,
75 σὺ γὰρ τὸν Θεὸν Λόγον
σαρκὶ τῷ κόσμῳ ἐκύησας.

57-60 θεοτ. ed. in MR I, 308
heirm. EE 226, n. 324, Germani 61-64 versibus Π troparium praemittit: Τῆς πλάνης τὴν ἀχλὺν ἐξεμείωσας / καὶ ἡμέραν / τοῖς πιστοῖς κατηύγασας / ἐν τῇ ἀθλήσει σου, ἔνδοξε. 63 φάρμακον Ρ Π 64 καταισχύνθησαν Π 68 Χριστὸν δὲ φέρω Ρ 69-72 troparium Π om. 73-76 θεοτ. ed. in MR I, 183

61-64 Joannou, 346: ..... οἳ καὶ παραλαβόντες αὐτὸν ἄγουσι πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. Ὁ δὲ αὐτίκα· « σὺ εἶ διαβόητος ἐπὶ μαγείᾳ Μάμας, φησί; »
65-68. Joannou, 347: .....· τὰ μὲν γὰρ οὐ ταῖς ἡμετέραις, ὡς αὐτὸς οἴει, γοητεύεται μαγγανείαις, καὶ παρὰ τοῦτο οἰκείως ἐμοὶ διατίθεται, οὐδὲ γὰρ ὅ, τι ποτὲ τὸ τῆς μαγγανείας ὄνομα βούλεται, οὐδὲ τοῦτό γε οἶδα· ἀλλ' εἰ καὶ φρενῶν εἰσὶ καὶ λογικῆς αἰσθήσεως ἔρημα, ὅμως οὐδὲ καὶ αὐτὰ τὸν ἐμὸν δεδίσσεσθαι Δεσπότην καὶ διὰ τιμῆς τοὺς αὐτοῦ θεράποντας ἄγειν.

ᾠδὴ ϛ΄. *Χιτῶνά μοι παράσχου φωτεινόν*

Ὁ ἄνομος, παμμάκαρ ἀθλητά,
ταῖς θωπείαις ἔσπευδε,
Μάμα, ποιῆσαί σε
80 τὸν Δεσπότην σου Χριστὸν ἀπαρνήσασθαι.

Ἰκρίῳ σε παγῆναι, ἀθλητά,
καὶ τοῖς λώροις τείνεσθαι,
ὥσπερ κατάδικον,
ὁ ἀλάστωρ ἡγεμὼν κατεδίκαζε.

85 Συνέσεως ὁ μάρτυς ἐμπλησθεὶς
τῷ τυράννῳ ἔλεγε·
« Σφάττε, βασάνιζε,
ὦ παράνομε, ἐμὸν σῶμα γήϊνον.»

θεοτ. * Ἡ μόνη διὰ λόγου ἐν σαρκὶ
90 τὸν Λόγον κυήσασα,
ῥῦσαι, δεόμεθα,
τῶν παγίδων τοῦ ἐχθροῦ τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ᾠδὴ ζ΄. *Παῖδες Ἑβραίων ἐν καμίνῳ*

Δεῦτε, τοῦ Μάμαντος τῇ μνήμῃ
δυσωπήσωμεν ἐν ὕμνοις τὸν Σωτῆρα
95 ἱλασμὸν πταισμάτων

---

heirm. odes ϛ΄ EE 224, n. 321, Joannis 78 θωπείαις] θυσίαις Π 79 ποιῆσαί σε] ποιῆσαι σοι Π 84 κατακέκρικεν Π 89-92 θεοτ. ed. in MR I, 183; alterum θεοτ. in Π: Ναόν σε τοῦ Θεοῦ καὶ κιβωτόν, ... ed. in MR I, 16
heirm. odes ζ΄ EE 220, n. 315, Joannis 93 Μάμαντος τῇ μνήμῃ] μάρτυρος τὴν μνήμην Π 94 Σωτῆρα] δεσπότην Π

77-80 Joannou, 343: Καὶ ὁ βασιλεύς, ἐπειδὴ πολὺς ἦν καὶ παρ' αὐτὸν τὸν τῆς βασάνου καιρὸν τὸν παῖδα θωπεύων, καὶ πάντα τρόπον καταμαλάξαι πειρώμενος· θύειν γάρ, ἔλεγεν, εἰπὲ κἂν μόνοις τοῖς χείλεσι, καὶ πάσης εὐθὺς τιμωρίας ἀπολυθήσῃ.
81-83 Joannou, 347: Ὁ ἡγεμὼν τοίνυν ..... αὐτίκα κελεύει κρεμασθέντα τοῦτον σφοδρῶς καταξαίνεσθαι.

δωρήσασθαι πλουσίως
καὶ ἐκ κινδύνων ῥύσασθαι
τοὺς πιστοὺς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἔστεξας, μάρτυς ἀθλοφόρε,
100 τὰς βασάνους τοῦ ἀθέου ἡγεμόνος,
τοῦ σταυροῦ τῷ ὅπλῳ
φρουρούμενος καὶ μέλπων·
« Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε
ὁ Θεός, εἰς τοὺς αἰῶνας. »

105 Ὕπουλος ὁ τύραννος τὸν Μάμαν
ἐφενάκιζεν, εὔτονος ταῖς αἰκίαις·
ἀλλ' αὐτὸς αἰσχυνθείς,
ἐστέφετο ὁ μάρτυς
« Εὐλογητός, — κράζων —
110 ὁ Θεός, εἰς τοὺς αἰῶνας. »

Τρόπαια ἤγειρεν ὁ Μάμας
λαμπροφόρα καταισχύνας τὴν ἀπάτην
τοῦ ἐχθροῦ καὶ μέλπει
γηθόμενος ἀπαύστως·
115 « Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε
ὁ Θεός, εἰς τοὺς αἰῶνας.»

Ἔνιοι, μάκαρ, παρεστῶτες
καὶ φωνῆς ἀκηκοότες οὐρανόθεν
ἐν σοὶ τῷ φόβῳ
120 γενόμενοι, ἐβόων·
« Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε
ὁ Θεός, εἰς τοὺς αἰῶνας.»

τριαδ. Τρεῖς μὲν ὁρῶντες ὑποστάσεις,
ἀπερίγραπτον δοξάσωμεν οὐσίαν,

---

99 Ἔστερξας Μάμα Π 103-104 post εὐλο⟨γητὸς⟩ cetera om. cdd. 105-110 troparium Π om. 113 μέλπει] χαίρει Π 117-122 troparium Π om. 123-128 τριαδ. Π om.

117-122 Joannou, 349: Τὸ πλῆθος τοίνυν ὅσοι μικρὸν διαβλέψαι πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἴσχυον, μηδὲ ἴχνος ἐφ' ἑαυτοῦ πυρὸς μηδ' αἰθάλην τινὰ φέροντα τὸν ἀθλητὴν θεασάμενοι, τὸν ἐκείνου ὕμνουν Θεὸν καὶ αὐτῷ μόνῳ τὸ θαῦμα ἐπέγραφον.

125 τὸν Πατέρα, Λόγον
σὺν Πνεύματι, βοῶντες·
« Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε
ὁ Θεός, εἰς τοὺς αἰῶνας.»

θεοτ. Πρέσβευε, ἄχραντε Παρθένε,
130 τῷ Υἱῷ καὶ Θεῷ ἡμῶν ἀπαύστως
τοῦ λυτρώσασθαι
φθορᾶς τοὺς μελῳδοῦντας·
« Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε
ὁ Θεός, εἰς τοὺς αἰῶνας.»

ᾠδὴ η'. *Τὸν ἐν ὄρει*
ἁγίῳ δοξασθέντα

f. 3v 135 Μυωπάζων
τῇ πλάνῃ ὁ ἀλάστωρ
καμιναίαν
πυρὰν σφοδρῶς ἐκκαίει
καὶ ἐν αὐτῇ κελεύει σε, πανένδοξε
140 Μάμα, ἐμβληθῆναι·
σὺ δὲ οὐ μετέστης Χριστοῦ τοῦ σοῦ νυμφίου.

Ἐνεβλήθης
προστάξει τοῦ τυράννου
ὡς κακοῦργος,
145 Χριστοῦ ὁ ἀθλοφόρος,
ἐν τῇ εἱρκτῇ, μιμούμενος τὸν κτίστην σου,
Μάμα, καὶ ἐβόας·
« Σὲ ἐν ὑμνῳδίαις, Σωτήρ, ἀεὶ δοξάζω.»

129-134 alterum θεοτ. in Π: Σοί, μητροπάρθενε, προστρέχω ... ed. in PID, ρξζ' heirm. ΕΕ 226, n. 323, Germani 138 ἐκκαίων Π 140 ἐμβληθῆναι] καὶ ἐβόας Π 141 σὲ ἐν ὑμνωδίαις σωτὴρ ἀεὶ δοξάζω Π 145 ὦ ἀθλοφόρε Π 146 τὸν κτίστην] δεσπότην Ρ

135-140 Joannou, 347-348: Ἀλέξανδρος δὲ ..... κατάγει μὲν αὐτὸν ἐκεῖθεν, κάμινον δὲ πυρὸς ὑπανάπτει, ὡς κατ' αὐτῆς βληθῆναι τὸν ἀθλητήν.
146 Joannou, 348: Δέχεται μὲν οὖν τὸν γεννάδαν τὸ δεσμωτήριον .... ὁ δὲ μόνος ἐν τῇ φυλακῇ ὑπολείπεται, ἀγγελικῇ παρουσίᾳ πρὸς τοὺς μέλλοντας ἀγῶνας στομούμενος.

Λαβυρίνθου
150 τὴν πλάνην ὁ παμμάκαρ
κατεπάτει
ποδί, σταυρδῦ τῷ ὅπλῳ,
καὶ τῷ Χριστῷ ἐκραύγαζε γηθόμενος·
« Κύριον ὑμνεῖτε
155 καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.»

Ψευδηγόρων
τὸ στόμα, ὦ παμμάκαρ
ἀθλοφόρε,
σοφῶς σὺ ἀποφράξας
160 καὶ εὐσεβῶς τὴν ἄκτιστον θεότητα
πάντα ἐκδιδάξας,
νῦν σὺν ἀσωμάτοις Χριστὸν ἀεὶ πρεσβεύεις.

θεοτ. * Τὸν ἐν μήτρᾳ
οἰκήσαντα παρθένου
165 καὶ ἐν ταύτῃ
φρικτῶς καὶ ὑπὲρ λόγον
τὸν παλαιὸν Ἀδὰμ ἀνακαινίσαντα,
Κύριον ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ᾠδὴ θ'. *Σὲ τὴν ἀπειρόγαμον*

170 Ὤιετο θωπείαις σε,
πιστὲ θεράπον, ἀποστῆσαι,
Μάμα ἀθλητά, τῆς πίστεως
τοῦ Σωτῆρος ἁπάντων Χριστοῦ
ὁ παρανομώτατος Ἀλέξανδρος,
175 ὅμως δὲ κατῃσχύνθη
ταῖς θειοτάταις σου [λόγων] ἐνστάσεσιν.

149-155 troparium Π om. 149 λαβυρύνθω P 158 ἀθλοφόρε] κατεπάττεις Π 159 ποδὶ σταυροῦ τῶ ὅπλω Π 160 καὶ τῶ Χριστῶ ἐκραύγαζε γηθόμενος Π 161 σὲ σωτὴρ ἐν ὕμνοις Π 162 καὶ δοξολογίαις ὑμνῶ εἰς τοὺς αἰῶνας Π 163-169 θεοτ. ed. in MR I, 34; alterum θεοτ. in Π: Χαῖρε, θρόνε πυρίμορφε Κυρίου, ... ed. in MR III, 545

heirm. EE 220, n. 315, Joannis 173 Χριστοῦ] Θεοῦ Π 176 ταῖς θειοτάτοις σοι λόγοις ἐνστάσεσιν P sed λόγων manifestam glossam et cum metro discrepantem expunxi

Μύρον εὐωδέστατον
ἡμῖν ἡ μνήμη σου πηγάζει,
Μάμα ἀθλητὰ πανόλβιε,
180 νικηφόρε καὶ μάρτυς Χριστοῦ·
ὅθεν σε ἐν ὕμνοις γηθοσύνοις
γεραίρομεν σὺν ἀγγέλοις
ἀκαταπαύστως μεγαλύνοντες.

Ἔφησεν ὁ ἄνομος
185 πυρὰν καυθῆναι σφοδροτάτην,
Μάμα ἀθλητὰ πανένδοξε,
καὶ βληθῆναι ἐν μέσῳ αὐτῆς
σὲ τὸν ἀθλοφόρον τοῦ Σωτῆρος
καὶ μάρτυρα· σὺ δέ, μάκαρ,
190 ὡς ἐν λειμῶνι ἐν μέσῳ ἐχόρευες.

Νῦν, πανενδοξότατε,
πιστὲ θεράπον, ἀθλοφόρε,
Μάμα ἀθλητά, παρίστασαι
τῷ Σωτῆρι ἀπαύστως Θεῷ
195 σὺν τοῖς ἀσωμάτοις ἐν φωτὶ
αὐλιζόμενος· ἀλλά, μάκαρ,
αὐτὸν δυσώπει σωθῆναι ἡμᾶς.

f. 4
θεοτ. * ||Σὲ τὴν τὸν ἀόρατον
Θεὸν βαστάσασαν,
200 τὸν ἐν οὐρανοῖς ὑμνούμενον
ὑπὸ πάσης δυνάμεως
καὶ διὰ σοῦ ἡμῖν δωρούμενον
πάντοτε σωτηρίαν,
ἀκαταπαύστως μεγαλύνομεν.

---

179 πανόλβιε] πανένδοξε Π 181 γηθοσύνως Π 183 ἀνυμνοῦντάς σε Π 184-190 troparium Π om. 195 ἐν φωτὶ] ἐμφανῶς Π 197 τοῦ σωθῆναι Π 198-204 θεοτ. ed. in TR 209; alterum θεοτ. in Π: Ἄχραντε πανάμωμε, ... ed. in MR I, 313

184-190 Joannou, 348-349: Ὁ δὲ εὐθὺς κατὰ τῆς καμίνου ἀφίησι τοῦτον. Ἀλλ' ὁ τοῖς ἐν Ἀσσυρίᾳ παισὶ τὴν κάμινόν ποτε δροσίσας Θεός, οὗτος κἀνταῦθα παρῆν, τοῦ πυρὸς ἀφαιρούμενος τὴν ἐνέργειαν, καὶ ὁ μάρτυς ὥσπερ ἐν πολυανθεῖ λειμῶνι καὶ καταδρόσῳ, οὕτω τῇ φλογὶ ἀνεστρέφετο.

2 *SEPT.* *CANON* V

IN SANCTUM MAMANTEM
ET IN SANCTUM JOANNEM JEJUNATOREM

Crypt. Δ.α. I = C, ff. 14v-18
Crypt. Δ.α. XXXV = Cb, ff. 18v-21v; 15v-18v

Ὁ κανών.

Ἦχος πλ. δʹ.

ᾠδὴ αʹ. *Τῷ ἐκτινάξαντι ἐν θαλάσσῃ*

in S. Mamantem f. 15

Τῷ ἀνατείλαντι ἐν τῷ κόσμῳ,
ὥσπερ ἀστέρα || φαεινὸν
πᾶσι καταλάμποντα τοῖς θαύμασι Μάμαντα,
ᾄσωμεν τῷ Χριστῷ,
5 ὅτι δεδόξασται ⟨εἰς τοὺς αἰῶνας.⟩

Ὡς εὐσεβείας βλάστημα πάντες
ἀνευφημήσωμεν, πιστοί,
καὶ τῆς ἀσεβείας πολεμήτορα Μάμαντα,
ᾄδοντες τῷ Χριστῷ
10 τὸν ἐπινίκιον ὕμνον, ὡς Δεσπότῃ.

Τοῦ μαρτυρίου σου, ἀθλοφόρε,
προδιαγράφεται εἰκὼν
ἐν τῇ σῇ γεννήσει· κοινωνεῖς γὰρ δεσμοῖς φυσικοῖς,
διό σε καὶ ὁ Χριστὸς
15 κατὰ τῆς πλάνης ἐνίσχυσε, θεόφρον.

---

heirm. EE 229, n. 328, Germani

in S. Joannem

* Τὸν ἀνατείλαντα ἐν τῷ κόσμῳ
τῆς εὐσεβείας τῷ φωτὶ
καὶ τῆς ἀσεβείας τὴν ἀχλὺν ἐκδιώξαντα
τιμήσωμεν, οἱ πιστοί,
20 ὡς ἱεράρχην τὸν μέγαν Ἰωάννην.

* Τὸν διαλάμψαντα ἐν τῷ κόσμῳ,
τὸν ἱεράρχην τὸν σοφὸν
τοῖς τῆς βασιλείας διαλάμποντα δόγμασιν,
ᾄσωμεν τῷ Χριστῷ,
25 ὅτι δεδόξασται εἰς τοὺς αἰῶνας.

* Ὡς παριστάμενος σὺν ἀγγέλοις
τῷ ἀπροσίτῳ βασιλεῖ,
τοῖς ἐπιτελοῦσί σου τὴν μνήμην ἱκέτευε
δοθῆναι τὸν ἱλασμόν,
30 ἱεροκῆρυξ, παμμάκαρ Ἰωάννη.

τριαδ.

Τὴν ἐν Τριάδι καὶ ἐν Μονάδι
δοξαζομένην εὐσεβῶς
ἄναρχον θεότητα, πιστοί, προσκυνήσωμεν,
ὡς τρία οὖσαν καὶ ἕν,
35 διῃρημένως ὁμοῦ καὶ ἡνωμένως.

θεοτ.

* Ἡ συλλαβοῦσα τὸν πρὸ αἰώνων
ἄναρχον Λόγον τοῦ Πατρὸς
καὶ σαρκὶ τεκοῦσα ὑπὲρ λόγον, πανύμνητε,
δυσώπησον ἐκτενῶς
40 τοῦ λυτρωθῆναι ἡμᾶς ἐκ τῶν κινδύνων.

16-30 troparia in S. Joannem invenies in MR I, 28 16 τῷ ἀνατεἰλαντι C Cb 17 τὸν ἱεράρχην τὸν σοφὸν MR 18 τοῖς τῆς εὐσεβείας διαλάμποντα δόγμασιν MR 19 ᾄσωμεν τῷ Χριστῷ MR 20 ὅτι δεδόξασται εἰς τοὺς αἰῶνας MR 22 τῆς εὐσεβείας τῷ φωτὶ MR 23 καὶ τῆς ἀσεβείας τὴν ἀχλὺν ἐκδιώξαντα MR 24 τιμήσωμεν οἱ πιστοὶ MR 30 ὡς ἱεράρχην τὸν μέγαν Ἰωάννην MR 36-40 θεοτ. ed. in MR I, 28 36 Ἡ] Ὡς MR 39 δυσώπησον] ἱκέτευε MR

ᾠδὴ β΄. *Πρόσεχε,*
οὐρανέ, καὶ λαλήσω
καὶ ἀνυμνήσω Χριστόν,
τὸν ἐκ παρθένου τεχθέντα
5 *ἀφράστως εἰς σωτηρίαν ἡμῶν.*

f. 15v
in
S. Mamantem

‖ Τιμήσωμεν
οἱ πιστοὶ συνελθόντες
Μάμαν τὸν ἔνδοξον,
ὡς ἀεὶ δυσωποῦντα
45 τὸν κτίστην τοῦ ἐλεῆσαι ἡμᾶς.

Ἡ μνήμη σου
τῆς ἀθλήσεως, μάρτυς,
τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ
κατελάμπρυνε, Μάμα,
50 φωτίζουσα ἐν αὐτῇ τοὺς πιστούς.

Ἐπάτησας
ἐν τῷ μέσῳ, θεόφρον,
τῆς ἡλικίας σου
ἐχθροῦ ἀρχέκακον πλάνην,
55 γενόμενος ἐραστὴς τοῦ Χριστοῦ.

in
S. Joannem

Ἄισμασι
τοῦ ἱεράρχου τὴν μνήμην
πανηγυρίσωμεν·
ὡς παῤῥησίαν γὰρ ἔχων
60 πρεσβεύει εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

Δόγμασιν
ὀρθοδόξοις κηρύξας
τὸν σαρκωθέντα Θεόν,
ἐν οὐρανοῖς συγχορεύεις,
65 παμμάκαρ, ταῖς ἱεραῖς στρατιαῖς.

---

codex integre praebet heirm. qui parum dissimilis est atque heirm. Joannis ed. in EE 227, n. 325   5 ἀφράστως om. EE

Ἔθυσας
τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα,
ἱεροκῆρυξ σοφέ,
καὶ τῇ τοῦ νοῦ θεωρίᾳ
70 ἀνῆλθες πρὸς τὰ οὐράνια.

Ἐστήριξας
τῆς ἐκκλησίας τὸ δόγμα,
πάτερ, τοῖς λόγοις σου,
καὶ τῶν πιστῶν τὰς καρδίας
75 ἐπύρωσας πρὸς εὐσέβειαν.

τριαδ.

Δόξα σοι,
βασιλεῦ τῶν αἰώνων,
μόνε φιλάνθρωπε,
ὁ ἐν Τριάδι ἀπαύστως
80 Θεὸς ἀεὶ δοξαζόμενος.

θεοτ.

* Ἄχραντε
Θεοτόκε παρθένε,
μόνη πανύμνητε,
τὸν Υἱόν σου δυσώπει
85 σωθῆναι τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε.

in
S. Mamantem

ᾠδὴ γ΄. *Στερέωσον ἡμῶν*

Προσκλήσει θεϊκῇ
ἀνῆλθες ἐν τῷ ὄρει
καὶ χάριν, ὡς Μωσῆς,
κατῆλθες δεδεγμένος,
f. 16 90 τὴν τῶν εἰδώ‖λων, πανεύφημε,
σβέσας πλάνην,
ὡς εὐσεβείας, Μάμα, πρόμαχος.

81-85 θεοτ. **ed. in Anth. Vitali I,** υξζ΄
heirm. EE 229, n. 328, Germani idem est ac heirm. qui in eodem EE 224, n. 321 Joanni tribuitur

---

86-89 Ex. 19,20; 20,4

* Ὡς εὐσεβῶν δογμάτων φυτουργὸν
καὶ σοφὸν ἱεράρχην σε ἔχοντες,
145 θεομακάριστε πάτερ,
ὕμνοις καὶ ψαλμοῖς μακαρίζομεν.

* Τὴν ἱεράν σου μνήμην εὐσεβῶς,
ἀρχηγὲ τῶν τροφίμων ἀοίδιμε,
ἱεράρχα Κυρίου,
150 ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς ἑορτάζομεν.

τριαδ. Τριαδικῶς Πατέρα καὶ Υἱὸν
καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα δοξάσωμεν,
τὴν ἐν Μονάδι Τριάδα,
εἷς γὰρ ἐν τρισὶ τοῖς προσώποις Θεός.

θεοτ. 155 * Ἡ ἀνύμφευτος νύμφη καὶ ἁγνὴ
καὶ ἀλόχευτος Μήτηρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ,
αὐτὸν ἀπαύστως πρέσβευε
σωθῆναι τοὺς ὑμνοῦντάς σε, πάναγνε.

in S. Mamantem ᾠδὴ ε'. *Ὀρθρίζοντες βοῶμέν σοι, Κύριε,*

Τοῦ γνόφου ἐκφυγών, παμμακάριστε,
160 τὴν ἀπάτην
τῷ φωτὶ προσέδραμες
τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐπιγνώσεως.

Τῆς πλάνης τὴν ἀρχὴν ἐξεμείωσας
καὶ ἡμέραν
165 τοῖς πιστοῖς κατηύγασας
ἐν τῇ ἀθλήσει σου, ἔνδοξε.

f. 17 ‖ Πρεσβείαις τοῦ ἐνδόξου δεόμεθα
ἀθλοφόρου,
Χριστέ, τὴν εἰρήνην σου
170 τῇ οἰκουμένῃ κατάπεμψον.

---

146 ψαλμοῖς μακαρίζομεν] ᾠδαῖς εὐφημοῦμέν σε MR 147 εὐσεβῶς] καὶ σεπτὴν MR 148 ἀοίδιμε] τῆς πίστεως MR 155-158 θεοτ. ed. in MR I, 30 158 σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν MR
heirm. odes ε' in S. Mamantem, EE 226, n. 324, Germani

in S. Joannem εἱρμὸς ἄλλος. *Ὁ ἐκ νυκτὸς ἀγνοίας*

* Ποιμαντικῶς ἐχρίσθης
τῆς εὐσεβείας τῷ μύρῳ, θεόσοφε·
ὅθεν ὡς ἱεράρχην
πάντες εὐφημοῦμέν σε, ὅσιε.

175 * Ὡς μιμητὴς ὑπάρχων
τῶν ἀποστόλων, θεόφρον ἀοίδιμε,
πόνοις καὶ ἀγρυπνίαις,
τοῦ τῆς ἐκκλησίας προέστης λαοῦ.

* Τὸν ζηλωτὴν Ἠλίαν
180 καὶ Μωϋσῆν τὸν θεόπτην ἐζήλωσας,
πάτερ ἱεροφάντορ,
τοὺς αἱρεσιάρχας κατῄσχυνας.

θεοτ. * Ὡς βασιλίδα πάντες
καὶ βασιλέα τῶν ὅλων κυήσασαν,
185 δεῦτε, σὺν τῷ ἀγγέλῳ
τὴν εὐλογημένην ὑμνήσωμεν.

in S. Mamantem ᾠδὴ ς'. *Ὡς τὸν προφήτην ἐρρύσω*

Ὡς Δανιὴλ εἰς τὸ μέσον
τῶν θηρῶν κατεβλήθης, μακάριε,
καὶ τὸν πολυκέφαλον

---

heirm. odes ε' in S. Joannem, EE 226, n. 323, Germani 171-18 troparia in S. Joannem ed. in MR I, 31 180 ἐζήλωσας] μιμούμενος MR 183-186 θεοτ. ed. in MR I, 31 186 ὑμνήσωμεν] τιμήσωμεν MR
heirm. odes ς' EE 226, n. 323, Germani

187-192 Joannou, 349-350: Καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τὸ στάδιον αὐτὸν κατῆγε δεῖπνον, ὡς ᾤετο, θηρσὶ ποιησόμενος, ὁ δὲ μειδιῶν ἠκολούθει· καὶ πάρδαλις μὲν κατὰ τοῦ μάρτυρος καὶ ἀνδροφόνος ἄρκτος ἠφίεντο. Ἀλλ' ἡ μὲν εὐλαβῶς αὐτῷ προσεκύνει, καὶ τῶν τούτου ποδῶν προεκαλινδεῖτο, ... ἡ δὲ πάρδαλις κοῦφόν τι καὶ ἥμερον ἀλύπως ἐφαλλομένη, ἀπέμασσέ τε αὐτοῦ τοὺς ἱδρῶτας τῇ γλώττῃ, καὶ περιεσπόγγιζε καὶ κατέψα . . . . .

187-192 Dan. 6,18

190 θῆρα ἐξεμείωσας,
τοῦ Κυρίου σε
ἀβλαβῆ τηρήσαντος.

Τὰς ἀπειλὰς τῶν τυράννων,
ἀθλοφόρε, μὴ πτήξας, μακάριε,
195 σῶμα παραδέδωκας
τὸ φύσει φθειρόμενον
καὶ τυπτόμενος
τὸν ἐχθρὸν ἐνίκησας.

Πᾶσαν τὴν πλάνην καθεῖλες
200 τοῦ Βελίαρ εὐχαῖς σου, μακάριε,
καὶ λαὸν ὡδήγησας
πρὸς φῶς τὸ ἀνέσπερον,
μάρτυς ἔνδοξε
Μάμα, ὡς θεράπων Χριστοῦ.

in S. Joannem 205 * Τῆς ἐκκλησίας τὴν δόξαν
κατεκόσμησας, Ἰωάννη μακάριε,
τοῖς θείοις σου δόγμασι
καὶ σοφοῖς διδάγμασι,
τὰς αἱρέσεις τε
210 ἐκποδὼν ἐποίησας.

* Ὥσπερ φωστὴρ εὐσεβείας,
τῶν δογμάτων τῷ κάλλει ἐξήστραψας
καθ' ὅλης τῆς κτίσεως,
θεόφρον διδάσκαλε,
215 καὶ ἠμαύρωσας
τὰς αἱρέσεις λόγῳ Θεοῦ.

* Ἀντὶ μαχαίρας τῇ γλώσσῃ
καὶ τῷ λόγῳ χρησάμενος, τίμιε,
τὰ νόθα ἐξέκοψας

205-222 troparia in S. Joannem ed. in MR I, 31 212 τῶν δογμάτων σου MR 218 τίμιε] ὅσιε MR

220 διδάγματα ἅπαντα
καὶ ἐτράνωσας
τὴν Τριάδα πᾶσι σαφῶς.

f. 17ᵛ τριαδ. ‖ Ἕνα Θεόν σε δοξάζω,
τὸν Πατέρα, Υἱὸν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ζῶν·
225 τὸν μὲν γὰρ ὡς ἄναρχον,
τὸν δὲ ὡς συνάναρχον,
τὸ δὲ σύνθρονον
ὡς καὶ συναΐδιον.

θεοτ. * Ὁ γεννηθεὶς ἐκ παρθένου
230 καὶ τὸν κόσμον φωτίσας, Χριστὲ ὁ Θεός,
κἀμὲ τῶν πταισμάτων μου
ῥῦσαι ὡς φιλάνθρωπος
καὶ κυβέρνησον
τὴν ζωήν μου, δέομαι.

Κάθισμα.

Ἦχος πλ. δ'. *Τὴν σοφίαν τοῦ Λόγου ἐν σῇ γαστρὶ*

Τὸν οὐράνιον πλοῦτον συναγαγὼν
καὶ τοῖς πένησι τοῦτον προσαγαγὼν
ἐσκόρπισας, ἔδωκας·
τοῖς πεινῶσι τὸν ἄρτον σου
5 καὶ δι' αὐτοῦ κτησάμενος
ζωὴν τὴν ἀθάνατον,
τὸ τοῦ Χριστοῦ μαρτύριον
ἐν τούτῳ διήνυσας·
ὅθεν ἀριστεύσας
10 καὶ νομίμως ἀθλήσας
τὸν στέφανον ἔλαβες
ἐκ Θεοῦ τῶν θαυμάτων σου·
ἀθλοφόρε ἀοίδιμε,
πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ

225 τὸ C 229-234 θεοτ. ed. in MR I, 31 230 καὶ om. MR

heirm. καθ. MR I, 68

15 τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι
τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ
τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Ἕτερον κάθισμα τοῦ ὁσίου Ἰωάννου.

Ἦχος γ΄. *Θείας πίστεως*

Σκεῦος ἔνθεον
....

f. 18

ᾠδὴ ζ΄. *Ὁ ἐν ἀρχῇ*
τὴν γῆν θεμελιώσας

in S. Mamantem

235 Ὁ τοῦ σοφοῦ
ἀθλοφόρου τὴν μνήμην
ἐπὶ τῆς γῆς
μεγαλύνας, οἰκτῖρμον,
εὐλογητὸς εἶ
240 εἰς τοὺς αἰῶνας,
Κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Τὰς τοῦ ἐχθροῦ
παρατάξεις ὁ μάρτυς
καταβαλὼν
245 εὐθαρσῶς ἀνεβόα·
« Εὐλογητὸς εἶ
εἰς τοὺς αἰῶνας,
Κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.»

Στερεωθεὶς
250 τοῦ Κυρίου τῇ πίστει
ὁ ἀθλητὴς
ἐν χαρᾷ ἀνεβόα·
« Εὐλογητὸς εἶ
εἰς τοὺς αἰῶνας,
255 Κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.»

κάθ. in S. Joannem ed. in MR I, 29
heirm. EE 226, n. 323, Germani

in S. Joannem

* Ὁ ἐπὶ γῆς
φωστῆρα ἀναδείξας
τὸν εὐσεβῆ
καὶ σοφὸν ἱεράρχην,
260 εὐλογητὸς εἶ
εἰς τοὺς αἰῶνας,
Κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ὁ τῶν παθῶν
τὴν φλόγα κατασβέσας
265 καὶ τὴν ψυχὴν
δροσίσας ἀπαθείᾳ,
δι' ἐγκρατείας
καὶ ἀγρυπνίας
καὶ πίστεως ἀληθοῦς, μνήσθητι πάντων ἡμῶν.

270 * Τὰς τῆς σαρκὸς
ἐπαναστάσεις, πάτερ,
καταβαλὼν
τῷ Χριστῷ ἀνεβόας·
« Εὐλογητὸς εἶ
275 εἰς τοὺς αἰῶνας,
Κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.»

θεοτ.

* Ὁ δι' ἡμᾶς
γεννηθεὶς ἐκ παρθένου
καὶ τοῦ ἐχθροῦ
280 ῥυσάμενος τὸν κόσμον,
εὐλογητὸς εἶ
εἰς τοὺς αἰῶνας,
Κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

256-262 troparium ed. in MR I, 33 263-269 troparium ineditum videtur, cum in MR I, 33 inc. Ὁ ἀληθῆ Ἰωάννην τὸν μέγαν . . . 270-276 troparium ed. in MR I, 33 277-283 θεοτ. ed. in MR I, 33

in S. Mamantem

ᾠδὴ η'. *Τὸν ἄναρχον βασιλέα τῆς δόξης*

Τὴν φάλαγγα
285 τῆς εἰδωλομανίας
ἐμείωσας,
ἀθλοφόρε, κραυγάζων·
« Ὑμνεῖτε ἱερεῖς,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
290 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

Ἐπάτησας
τοῦ ἐχθροῦ τὰς δυνάμεις,
πανεύφημε,
ἐν σταδίῳ κραυγάζων·
295 « Ὑμνεῖτε ἱερεῖς,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

Κτησάμενος
πρὸς Θεὸν παῤῥησίαν,
300 ἀοίδιμε,
διὰ τοῦ μαρτυρίου,
ἱκέτευε αὐτὸν
σωθῆναι τοὺς ἐν πίστει
τελοῦντάς σου τὴν μνήμην.

in S. Joannem

εἱρμὸς ἄλλος· *Τὸν ἐν ὄρει ἁγίῳ δοξασθέντα*

305 * Τὸν Μωσέα
μιμούμενος, τρισμάκαρ,
ἐν τῷ ὄρει
προσέβης καὶ τῷ γνόφῳ

heirm. odes η' EE 229, n. 328, Germani
heirm. alter odes η' in S. Joannem, EE 226, n. 323, Germani 305-328 troparia in S. Joannem ed. in MR I, 34

305-310 Ex. 19,16-25; 20,1-17

τὸν νοητὸν τῆς χάριτος δεξάμενος
310 νόμον, ἱεράρχα·
ὅθεν σε ὑμνοῦμεν
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

* Τὸν λαόν σου
ποιμάνας, ἱεράρχα,
315 τῆς Αἰγύπτου
τὴν πλάνην ἀπεκρούσω,
καὶ Βαβυλῶνος τῶν παθῶν ῥυσάμενος
τὴν Σιὼν τὴν ἄνω
εὗρες κατοικίαν
320 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

* Ὡς τῷ μύρῳ
χρισθείς, ἱεροφάντορ,
τῆς ἐν λόγῳ
καὶ ἔργῳ εὐσεβείας,
325 ἱερουργεῖς τὰ θεῖα, ἱερώτατε·
ὅθεν τὴν Τριάδα
ἐν μιᾷ οὐσίᾳ
ὑμνεῖς εἰς τοὺς αἰῶνας.

θεοτ. * Τὸν ἐν μήτρᾳ
330 οἰκήσαντα παρθένου,
καὶ ἐν ταύτῃ
φρικτῶς καὶ ὑπὲρ λόγον
τὸν παλαιὸν Ἀδὰμ ἀνακαινίσαντα
Κύριον ὑμνεῖτε
335 καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

f. 18v

in S. Mamantem

ᾠδὴ θ'. *Τὸν προδηλωθέντα*

Ἄμωμον τῷ κτίστῃ σου,
ἀθλοφόρε, θυσίαν

311-312 κράζων· Ἀνυμνεῖτε / Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας MR 317 Βαβυλῶνα MR, ῥυσάμενος] ἐξέφυγες MR 318 καὶ Σιὼν τὴν ἄνω MR 329-336 θεοτ. ed. in MR I, 34
heirm. odes θ' EE 226, n. 324, Germani

σεαυτὸν προσήγαγες
340 διὰ τοῦ μαρτυρίου,
τελειωθεὶς διὰ πίστεως, Μάμα·
διό σου νῦν τὴν μνήμην μακαρίζομεν.

Τῶν φθαρτῶν, πανεύφημε,
πάντων καταφρονήσας,
345 τῶν ἀφθάρτων γέγονας
κληρονόμος, ἀξίως
μετ' ἀγγέλων ἐν οὐρανοῖς συγχορεύων·
πρέσβευε σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὡς ἔχων παῤῥησίαν
350 πρὸς τὸν τῶν ὅλων Δεσπότην
ἐκτενῶς ἱκέτευε,
παμμακάριστε πάτερ,
λυτρωθῆναι ἡμᾶς ἐκ πάσης ἀνάγκης,
τοὺς ἐπιτελοῦντάς σου τὴν μνήμην πιστῶς.

in S. Joannem

355 * Ὁ δι' ἀπαθείας
καὶ πίστεως καὶ ἐλπίδος
καὶ ἀγάπης λόγους ἡμῖν
ζωῆς τῆς αἰωνίου
ὑποδείξας, σοφὲ Ἰωάννη,
360 πρέσβευε σωθῆναι τοὺς ὑμνοῦντάς σε.

* Ἐν τῇ βακτηρίᾳ
τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου
τὸν λαὸν ποιμάναντα
τῆς σεπτῆς ἐκκλησίας
365 καὶ διώξαντα θεομάχους αἱρέσεις
πάντες, ἱεράρχα, εὐφημοῦμέν σε.

* Ὡς τῆς ἐκκλησίας
φωστῆρα καὶ ἱεράρχην,

355-372 troparia in S. Joannem ed. in MR I, 35 356-357 καὶ πίστεως καὶ ἀγάπης / καὶ ἐλπίδος . . . MR 360 τοὺς ὑμνοῦντάς σε] τὰς ψυχὰς ἡμῶν MR

ἐν ψαλμοῖς τιμῶμέν σε
370 καὶ ᾠδαῖς ἀσιγήτοις
τὴν σορόν, Ἰωάννη παμμάκαρ,
μετὰ τῶν λειψάνων μεγαλύνοντες.

θεοτ.

* Χαῖρε, τὸ ἀείζωον
ῥεῖθρον τῆς ἀφθαρσίας,
375 χαῖρε, ἡ ὁλόφωτος
τοῦ ἡλίου νεφέλη,
χαῖρε, ὄχημα τῆς θεότητος ὅλης,
χαῖρε, κιβωτὲ τοῦ ἁγιάσματος.

369 τιμῶμέν σε] καὶ ὕμνοις MR 370 τιμῶμέν σε ἀσιγήτως MR 371 τὴν σορὸν τῶν λειψάνων σου, μάκαρ MR 372 πάτερ Ἰωάννη, μεγαλύνοντες MR
373-378 θεοτ. ed. in MR I, 35

4 SEPT. *CANON* VI

IN SANCTAM HERMIONEM

Synaxarium, 14-15: .... τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἑρμιόνης, θυγατρὸς Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου. Αὕτη ὑπῆρχεν ἐπὶ Τραϊανοῦ τοῦ βασιλέως προφητεύουσα .... τούτων οὕτω προβάντων, ὡς προειρήκει, ... κατεσχέθη .... καὶ πολλαῖς τιμωρίαις καθυποβληθεῖσα, ὕστερον τοῖς δημίοις ἐξεδόθη πρὸς τὸ ἀποκαρατομηθῆναι. Οἳ καὶ ἐπίστευσαν τῷ Χριστῷ διὰ τὸ ξηρανθῆναι τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ πάλιν ὑγιασθῆναι ὑπ' αὐτῆς. Αὕτη δὲ ἐν εἰρήνῃ παρέδωκε τὴν ψυχὴν Κυρίῳ, ταφεῖσα ἐν Ἐφέσῳ ....

Paris. gr. 1619 = P, ff. 7v-9v
Bodl. Canon. gr. 58 = Ox, ff. 29v-32v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Ὕμνοις σε μέλπω προφρόνως, Ἑρμιόνη. Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ὑγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν*

Ὑμνοῦντι τὴν μνήμην τὴν εὐκλεῆ
τὴν σήν, Ἑρμιόνη,
οὐρανόθεν μοι φωτισμὸν
δυσώπει δοθῆναι, τῷ Δεσπότῃ
5 παρισταμένη, παρθένε πανεύφημε.

Μνηστεύεται Λόγος σε τοῦ Πατρός,
ἁγνή, συντηρῶν σε
εἰς αἰῶνα καὶ καθαράν,
μάρτυς ἀθλοφόρε, ἐν θαλάμοις
10 φωτοειδέσιν ἐνθέως ἐκλάμπουσαν.

---

heirm. EE 220, n. 315, Joannis

Ναμάτων πλησθεῖσα ζωοποιῶν,
πηγῆς ἐξ ἀφθόνου
τῶν τοῦ πνεύματος δωρεῶν,
ἰάσεων ἔβλυσας πελάγη
15 καὶ ποταμοὺς νοσημάτων ἐξήρανας.

θεοτ. Ὁ λόγῳ τὰ πάντα δημιουργῶν,
Θεοῦ Πατρὸς Λόγος,
ὑπὲρ λόγον ἐκ σοῦ τεχθείς,
Παρθένε Μαρία, τὰς παρθένους
20 λελαμπρυσμένας ἀθλήσει προσίεται.

ᾠδὴ γ'. *Οὐρανίας ἁψῖδος*

Ἰατρεύουσα πάθη
σωματικά, ἔνδοξε,
ἐπιτιθεμένοις φαρμάκοις,
αὖθις προσέφερες
25 ψυχαῖς τὴν ἴασιν,
τῇ θεολόγῳ σου γλώττῃ,
πίστιν ἐκδιδάσκουσα,
μάρτυς, σωτήριον.

Σοφωτάτων σου λόγων
30 αἱ ἀστραπαὶ φαίνουσαι
τοὺς κατῳκισμένους ἐν σκότει
τῆς ματαιότητος,
μάρτυς, ἐφώτισαν·
οὓς προσηγάγου τῷ κτίστῃ
35 ὥσπερ προῖκα πνεύματι
θείῳ, πανεύφημε.

---

heirm. EE 220, n. 315, Joannis 24 προσήφερες Ox 33 ἐφώτισας Ox 34 πρὸσήγάγω τῷ κτίστην

21-28 AA.SS. Sept. II, 185 (Acta ex Menaeis Graecis, interprete Matthaeo Radero, in opere ms.): « Hermione autem medicinae operam dedit, ad quam magna hominum copia confluxit, quos illa invocato Christi nomine omnes curavit. » Tantum refero interpretationem latinam quia de hac re Passio e cd. Athon. Caracallou 28 silet.

f. 8 || Σταυρωθεῖσα τῷ κόσμῳ
καὶ τοῖς σαρκὸς πάθεσι,
δι' ἀθλητικῶν παλαισμάτων,
40 τὸν πολυμήχανον
ὄφιν ἐνέκρωσας
καὶ πρὸς ζωὴν μετετέθης
τὴν διαιωνίζουσαν,
μάρτυς πολύαθλε.

θεοτ. 45 Ἑνωθεὶς κατ' οὐσίαν
τὴν καθ' ἡμᾶς, ἄχραντε,
Λόγος ὁ τὸ πᾶν οὐσιώσας,
ἄνθρωπος γέγονε,
σῴζων τὸν ἄνθρωπον,
50 τῇ παραβάσει φθαρέντα,
καὶ πρὸς τὸ ἀρχέτυπον
ἄγων ἀξίωμα.

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, Κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον

Μιμουμένη, θεόπνευστε,
τὸ τοῦ Ἀβραὰμ ἐν πίστει φιλόξενον,
55 προσφοιτώντων ἐθεράπευσες
καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα προθυμότατα.

Εὐθαλέστατον κλάδον σε
Φίλιππος ἀπόστολος ἀνεβλάστησε,
τὰ φυτὰ καταμαραίνουσαν
60 τῆς πολυθεΐας, ἀξιάγαστε.

Λόγων θείων ηὐπόρησας
καὶ τῆς προφητείας χάριν ἐπλούτησας,
προορῶσα θείῳ πνεύματι
τὴν τῶν ἐσομένων, μάρτυς, ἔκβασιν.

---

heirm. EE 225, n. 322, Cosmae

---

54 Gen. 18,3-8

θεοτ. 65 Παρθενία συνέδραμεν
ἐπὶ σοὶ καὶ τόκος Λόγου· ἀπέμεινας,
Θεοτόκε ἀπειρόγαμε,
μυστηρίων θείων ἐργαστήριον.

ᾠδὴ ε'. *Ἵνα τί με ἀπώσω*

Ὡραιότατον ὤφθη
70 σοῦ τὸ θεῖον πρόσωπον, μάρτυς, τυπτόμενον
καὶ ἐχθροῦ αἰσχύνης
ἀπεπλήρου ἀναίσχυντα πρόσωπα,
ὁπηνίκα ἔστης
δικαστικῶν ἐπὶ βημάτων
75 τὴν τοῦ Λόγου κηρύττουσα σάρκωσιν.

Πηρωθεὶς τῆς καρδίας
ὄμμα ὁ παράνομος ἐκπελματεῖσθαί σε
ἀπηνῶς προστάττει·
ἧς ὁ ποὺς ἐν εὐθύτητι ἕστηκεν
80 ἀκλινῶς βαδίζων
τοῦ μαρτυρίου θείας τρίβους
καὶ τὴν ἄνω πορείαν στελλόμενος.

Ῥητορεύεις τὰ θεῖα
μέσον τῶν ἀθέων ἀνδρείῳ φρονήματι
85 καὶ λεβήτων φέρεις
πυρακτώσεις τῇ δρόσῳ τοῦ πνεύματος
περιχεομένη,

---

66 ἐπέμεινας cdd.
heirm. EE 219, n. 314, Joannis 81 θείους

69-75 Passio e cd. Athon. Caracallou 28, f. ϛ': .... Τὸ δὲ πρόσωπον τῆς ἁγίας Ἑρμιόνης τυπτόμενον μᾶλλον ἐλαμπρύνετο ὡς ἥλιος.

76-78 Passio, f. ϛ': Ἀδριανὸς λέγει ..... «Λάβετε αὐτῆς τὰ ὑποδήματα καὶ πελματίσατε αὐτὴν ἕως οὗ οἱ ὄνυχες αὐτῆς ἀναβράσωσιν.» Καὶ λαβόντες αὐτῆς τὰ ὑποδήματα ἐπελμάτιζον αὐτήν. Αὕτη δὲ γενναίως ὑπέμενε τὰς βασάνους διὰ τὸν Χριστόν.

85-87 Passio, f. ζ': Ἀδριανὸς ..... λέγει· «Βάλετε ξύλα ἐπὶ τὸ πῦρ καὶ ἐκκαύσατε τὸν λέβητα ἕως οὗ καὶ τὰ ὀστᾶ τῆς Ἑρμιόνης χωνευθῇ.» Ἡ δὲ γενναία τοῦ Χριστοῦ Ἑρμιόν ..... εἶπεν· «..... ἰδοὺ πιστεύω ..... ὅτι τὸ πῦρ σου ἐσβέσθη καὶ ὁ μόλυβδός σου ἐξεχύθη, καὶ ὁ λέβης σου ἐψυχράνθη .....»

ὥσπερ οἱ τρεῖς ἐν τῇ καμίνῳ,
Ἑρμιόνη, παρθένε πανόλβιε.

90 Ὁλικαῖς πρὸς τὸ θεῖον
θείαις ἀνανεύσεσι ψυχὴν ἐλάμπρυνας
καὶ σαρκὸς καὶ κόσμου
ἐχρημάτισας ἔξω τῷ πνεύματι·
τὰς βασάνους ὅθεν
95 τὰς χαλεπάς, μάρτυς, ἀνδρείως
ὥσπερ ἄλλου ὑπέμεινας πάσχοντος.

θεοτ. Φεγγοβόλοις ἀκτῖσι
τοῦ ἐκ τῆς γαστρός σου, ἁγνή, ἀνατείλαντος,
Ἑρμιόνη μάρτυς,
100 αὐγασθεῖσα ψυχὴν καὶ διάνοιαν
⟨..........................
....
..........................⟩

ᾠδὴ ϛ'. *Τὴν δέησιν ἐκχεῶ πρὸς Κύριον*

Ῥηγνύμενος πρὸ ποδῶν νεανίδων
105 καὶ πατούμενος ὁρᾶται ὁ ὄφις,
ὁ τῇ κλοπῇ
τὴν προμήτορα Εὔαν
ἐν παραδείσῳ πτερνίσας, καὶ θάνατον
ὀλέθριον εἰσαγαγὼν
110 εἰς τὸν σύμπαντα κόσμον δεινότητι.

Οὐ λόγοις τῷ παρανόμῳ τὴν πίστιν,
ἀλλὰ ἔργοις φανεροῖς, ἀθλοφόρε·
τοὺς γὰρ θεούς,
οὓς ἐσέβετο μάτην
115 τῇ θεϊκῇ δυναστείᾳ, συνέτριψας

101-103 versus in P omnino desunt neque in Ox legi possunt
heirm. EE 219, n. 314, Joannis

113-115 Passio, f. ιβ': ..... καὶ εὐθέως Κύριος ὁ Θεὸς ἔδειξε τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰσήκουσε τῆς γενναίας ἀθλοφόρου Ἑρμιόνης καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ σεισμοὶ ἐξ οὐρανοῦ· καὶ παραχρῆμα κατέπεσον οἱ θεοὶ τῶν ἑλλήνων καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ κονιορτὸς τῆς γῆς.

καὶ πᾶσιν ἔδειξας σαυτὴν
καρτερίας θεόπνευστον ἄγαλμα.

Νεᾶνις ὀσφραινομένη τῶν μύρων
τοῦ σαρκὶ ἐπιφανέντος Δεσπότου
120 σὺ ἀληθῶς,
Ἑρμιόνη, ἐδείχθης
καὶ τοῖς αὐτοῦ ἠκολούθησας ἴχνεσι,
δι' αἵματος μαρτυρικοῦ
καὶ βασάνων τοῦ σώματος, ἔνδοξε.

θεοτ. 125 Ὡράθης τοῦ βασιλέως τῶν ὅλων
ὑψηλότατος, πανάμωμε, θρόνος
καὶ καθαρὸς
καὶ τερπνότατον ὄντως
ἐπὶ τῆς γῆς, Θεοτόκε, παλάτιον
130 καὶ θάλαμος φωτοειδὴς
καὶ σεπτὸν ἀληθῶς ἐνδιαίτημα.

ᾠδὴ ζ'. *Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας*

Σταλαγμοῖς θείων ὄμβρων
τοῦ πυρὸς ἐν τῷ μέσῳ
ἐπαναψύχουσα
135 τοῦ πνεύματος ἡ χάρις,
ἀνάλωτον δεικνύει
ἐκβοῶσαν τὴν μάρτυρα·
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

140 Ἐθεάσω ἀθλοῦσα
ὡς ἡ Θέκλα, παρθένε,
Χριστὸν ἐν σχήματι

heirm. EE 224, n. 321, Joannis

132-139 Passio, f. η'-θ': Ἀδριανὸς ..... λέγει τοῖς στρατιώταις· «Θέτε τήγανον ἐπὶ τῷ πυρὶ καὶ ἐκκαύσατε αὐτῷ ἑπταπλασίως καὶ ποιήσατε αὐτὸ ὅμοιον τοῦ πυρός, καὶ ἀκοντίσατε τὴν Ἑρμιόνην ἐπὶ τὸν τήγανον. .....» Τὸ δὲ πῦρ καὶ ὁ τήγανος γέγονεν ὡσεὶ χλόη. Αὕτη δὲ ἐνέκειτο ἐπὶ τοῦ τηγάνου ὡς ἐν παραδείσῳ ....

τοῦ θείου διδασκάλου,
ἰσχύν σοι χορηγοῦντα
145 καὶ βοᾶν προτρεπόμενον·
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

Ῥαπισμοῖς σου προσώπου
ἀπεῤῥάπισας, μάρτυς,
150 ἄθεα πρόσωπα,
ποδῶν δὲ τῇ προσξέσει
ἐχθρῶν ἀναβοῶσα
ὑπεσκέλισας βήματα·
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
155 Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

θεοτ. Μὴ κενώσας τὰ ἄνω
ὁ πληρέστατος Λόγος
ἐν σοὶ κεκένωται
καὶ σὰρξ ἀτρέπτως ὤφθη,
160 παρθένε Θεοτόκε,
ἵνα σώσῃ τοὺς κράζοντας·
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

ᾠδὴ η΄. *Ἑπταπλασίως κάμινον*

Ἱερωτάτην ἔχουσα
165 καὶ ψυχὴν καὶ προαίρεσιν,
ταῖς περικαλλέσιν ἀρεταῖς κεκόσμησαι
καὶ ἄθλοις ἐξέλαμψας
καὶ παρθενίας θείαις αὐγαῖς
καθωραϊσθεῖσα, Ἑρμιόνη, ἐβόας·
170 «Οἱ παῖδες εὐλογεῖτε,
ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

---

145 προτρεπόμενος   153 ὑπεσκέλλισας
heirm. EE 219, n. 314, Joannis   166 κεκόσμησο   167 καὶ ἄθλοις καὶ ἐξέλαμψας cd., quare metri causa καὶ expunximus

---

148-153 de hac re Passio ne verbum quidem refert

Οἱ πρὸς σφαγὴν σε ἕλκοντες
175 τὴν ἀμνάδα τὴν ἄσπιλον,
χεῖρα φονικὴν σοι ἐπαφεῖναι εἴργονται,
καὶ γνῶσιν εἰσδέχονται
τῆς θεϊκῆς ἐλλάμψεως,
καὶ χειραγωγοῦνται πρὸς ἀμώμητον πίστιν
180 βοῶντες, Ἑρμιόνη·
«Ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

Νεανικῶς ἠρίστευσας
185 καὶ τὸν ὄφιν ἐνέκρωσας
καὶ τὸν σὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισαι·
τὸν δρόμον τετέλεκας
τῆς ἱερᾶς ἀθλήσεως
καὶ τὴν ἀληθῆ σου συνετήρησας πίστιν
190 καὶ στέφος ἀνεδήσω
τὸ τῆς δικαιοσύνης
ὑμνοῦσα, Ἑρμιόνη,
Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

θεοτ. Ἡγιασμένην μόνην σε
195 γενεῶν ἐξελέξατο
ἅγιος ὁ μόνος, ἐν ἁγίοις πάντοτε
ἐπαναπαυόμενος,
ὑπεραγία Δέσποινα·
ὃν ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σὲ τιμώντων δυσώπει
200 καὶ πίστει μελῳδούντων·

---

174 πρὸς φαγήν   176 ἐπαφῆσαι Ox   186 τῶν σῶν ἀγῶνα τῶν καλῶν   190 ἀνεδήσω] ἐκομίσω Ox

---

174-180 Passio, ff. ιγ^{r}-ιγ^{v}: Ἀδριανὸς .... λέγει τοῖς στρατιώταις· «Ἐκβάλετε αὐτὴν ἔξωθεν τῆς πόλεως καὶ ἐπάρατε αὐτῆς τὴν κεφαλήν.» Λαβόντες δὲ αὐτὴν οἱ στρατιῶται ὧν τὰ ὀνόματα Θεόδουλος καὶ Θεότιμος, ἐξέβαλον αὐτὴν ἔξω τῆς πόλεως Ἐφέσου. Ὁ δὲ Θεόδουλος ἐγύμνωσε τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν ..... καὶ εὐθέως ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐξηράνθη, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ..... Ὁ δὲ Θεότιμος ..... τῇ τε ἀριστερᾷ κρατήσας τὴν κόμην τῆς γενναίας ..... καὶ τοῦ μὲν Θεοδούλου ἡ δεξιὰ χεὶρ ἐξηράνθη, τοῦ Θεοτίμου ἡ δεξιὰ καὶ ἡ ἀριστερὰ ..... καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἔκλαιε .....

184-185 II Tim. 4,7

« Ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. »

ᾠδὴ θ'. *Ἔφριξε*
πᾶσα ἀκοὴ

f. 9ᵛ ‖ Ἴαμα
205 βλύζει ἡ σορὸς
τῶν λειψάνων σου, παρθένε, τοῖς χρῄζουσιν
ἐπαρδομένη ἀεὶ
ταῖς ἐπομβρίαις τοῦ θείου πνεύματος
καὶ φυγαδεύει χαλεπὰ
210 σωμάτων νοσήματα
καὶ ἰατρεύει ψυχῶν,
Ἑρμιόνη, δυσχερῶν ἀῤῥωστήματα.

Ὤρθρισας
πρὸς τὸν δι' ἡμᾶς
215 ἐκ παρθένου ἀνατείλαντα ἥλιον
καὶ φεγγοβόλοις αὐτοῦ
κατεφωτίσθης, μάρτυς, λαμπρότησιν·
ὅθεν φωτίζεις τοὺς πιστοὺς
σημείοις καὶ τέρασι,
220 τὴν φωτοφόρον σου
ἐκτελοῦντας ἑορτὴν ἐμφανέστατα.

Σήμερον
πόλις ἡ λαμπρὰ
Ἐφεσίων ἑορτάζει, τιμῶσά σου
225 τὰ κατορθώματα,

heirm. EE 222, n. 317, Joannis 212 δυσχερὸν ἀρρώστημα 217 κατεφωτίσθης om. Ox 220 σοῦ τὴν φωτοφόρον ἀεὶ Ox

204-212 AA.SS., 186: Adnotata, h.: « De sepulcro S. Hermiones in elogio S. Myropes ad 2 Decembris haec tradunt Menaea: ad S. Hermiones, unius e Philippi apostoli filiabus, monumentum parvula excubabat (Myrope) ubi unguentum, quod ex sepulcro Sanctae stillabat, excipiebat, et omnibus certatim subministrabat: unde et nomen Myrope sortita est. »

τοὺς θείους ἄθλους καὶ τὰ τεράστια·
ἣν ἐκ παντοίων πειρασμῶν,
κινδύνων καὶ θλίψεων
ἀεὶ καὶ περίσῳζε,
230 Ἑρμιόνη ἀθλοφόρε, πρεσβείαις σου.

Ἤμβλυνας
κέντρα τοῦ ἐχθροῦ,
ἀσωμάτους μετὰ σώματος ἔτρεψας,
ἔνδον ἐσκήνωσας
τοῦ παραδείσου εὐκαίρως, ἔνδοξε,
μεταλαμβάνουσα ζωῆς
τοῦ ξύλου ἐν πνεύματι
καὶ τῆς θεώσεως
τελειότερον ἀεὶ ἀπολαύουσα.

θεοτ. 240 Φρίττουσι
τάξεις νοερῶν
ἀσωμάτων τὸ μυστήριον, ἄχραντε,
τῆς σῆς κυήσεως,
ὅπως σαρκοῦται ἐν σοὶ ὁ ἄσαρκος
245 καὶ καθορᾶται ὡς βροτὸς
ὁ φύσει ἀόρατος
καὶ διασῴζει ἡμᾶς
τοὺς εἰδότας σε ἁγνὴν Θεομήτορα.

6 SEPT. *CANON* VII

IN SANCTUM CYRILLUM EPISCOPUM GORTYNAE

Synaxarium, 17: Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἱερομάρτυρος Κυρίλλου, ἐπισκόπου Γορτύνης τῆς τῶν Κρητῶν νήσου. Οὗτος ἐξ ἀρχῆς ὁσίως βιώσας καὶ πολλὰ ἀσκήσας, ἑξηκονταετὴς γενόμενος, ἐπίσκοπος καθίσταται ἐν Γορτύνῃ· .... κατὰ τοὺς χρόνους Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ Ἀγρηϊανῷ τῷ ἡγεμόνι παρέστη καὶ τὸν Χριστὸν παῤῥησίᾳ κηρύξας .... καὶ ἐν ἁμάξῃ τεθεὶς (οὐ γὰρ ἠδύνατο βαδίζειν, πέντε καὶ ἐνενήκοντα ἐτῶν γεγονώς), καὶ πρὸς σφαγὴν ἀπαγόμενος, ἐπεὶ τὸν τόπον κατέλαβε τὸν λεγόμενον Ῥάξον, ..., τὸν αὐχένα ὑποθεὶς τῷ ξίφει, τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη.

Crypt. Δ.α. I	= C,	ff. 32-35v
Crypt. Δ.α. XXXV	= Cb,	ff. 29v-31v
Paris. gr. 1619	= P,	ff. 11v-13v
Vallic. gr. B 22	= E,	ff. 15v-17v
Bodl. Canon. gr. 58	= Ox,	ff. 49-52

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Κύριλλον ὑμνῶ, τὸν πρόεδρον Γορτύνης. Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἆισμα ἀναπέμψωμεν, λαοί,*

Κόσμος ἱερέων γεγονὼς
καὶ ἀθλητῶν, μακάριε,
ὡς τοῦ Χριστοῦ ἐραστής,
εὐχαῖς σου τῆς ψυχῆς μου
5 διάλυσον, δέομαι,
πᾶσαν τὴν ἀκοσμίαν,
ὅπως μέλψω τὴν θείαν σου μνήμην.

---

tit. ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε P, εἰς τὸ μεσονύκτιον κανὼν ποίημα Ἰωσήφ Cb Ἰωσήφ in margine externo eadem manu scriptum in P Ἰωσήφ om. E
heirm. EE 225, n. 323, Germani

Ὕψει πολιτείας οὐρανὸς
περικαλλὴς γεγένησαι,
10 τὰ κατορθώματα
ὡς ἄστρα κεκτημένος,
τὴν ἄθλησιν, Κύριλλε,
ἥλιον ὥσπερ μέγαν
ἐκμειοῦντα ζόφον ἀθεΐας.

15 Ῥάβδῳ θείας γνώσεως, σοφέ,
ἐπὶ νομὴν σωτήριον
σὺ καθωδήγησας,
τὴν ἱεράν σου ποίμνην,
βυθίσας τὸν ἄσαρκον
20 αἵμασιν ἐκχυθεῖσι
δι' ἀγάπην Θεοῦ, ἱεράρχα.

θεοτ. Ἵνα θείας φύσεως, ἁγνή,
τοὺς γηγενεῖς ἐργάσηται
ὁ σὸς Υἱὸς κοινωνούς,
25 τὴν σὴν ὑπέδυ μήτραν
καὶ σὰρξ ἐχρημάτισε,
μείνας ὅπερ ὑπῆρχε,
Θεὸς Λόγος ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον.

ᾠδὴ β'. *Ἴδετε, ἴδετε*
ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς ὑμῶν

Λύρα τοῦ πνεύματος,
30 Κύριλλε, γέγονας, ἱερώτατε,
f. 32v ‖θέλγουσα καρδίας
ὀρθοδόξοις διδαχαῖς,
μέθην τῶν παθῶν ἐκ τῶν ψυχῶν ἐκδιώκουσα,
λ[illegible]α τε λαμπροτάτη
35 [illegible]ῆς πλάνης σκοτασμὸν ἀπελαύνουσα.

15-21 troparium in P deest 19 ἄσαρκον] δράκοντα E 22 Ἵνα θείας] ῥάβδῳ θείας P, sed cfr. v. 15
heirm. EE 226, n. 323, Germani 35 ἀπελαύνουσα] ἀποδιώκουσα P

Λύμης συνέδριον
ἀπὸ νεότητος σὺ ἐμίσησας
καὶ ναοῖς σχολάζων
ἱεροῖς πανευσεβῶς
40 οἶκος τῆς Τριάδος καὶ ναὸς ὤφθης, Κύριλλε,
συντρίβων ναοὺς εἰδώλων
εὐπροσδέκτοις σου εὐχαῖς, ἱερώτατε.

Ὄλβον διένειμας,
πάτερ, τοῖς χρῄζουσι τὸν ἐπίκηρον,
45 τὸν ἐν οὐρανοῖς δὲ
ἐκληρώσω, πληρωτὴς
θείων προσταγμάτων γεγονώς, παμμακάριστε,
καὶ ἔλαμψας μαρτυρίου
φανοτάταις ἀστραπαῖς καταυγάζων ἡμᾶς.

θεοτ. 50 Νόμους τῆς φύσεως
ἐκαινοτόμησας, παναμώμητε,
ἐν τῷ ὑπὲρ φύσιν
τοκετῷ σου ἀληθῶς·
τὸν δημιουργὸν γὰρ τὸν τῆς φύσεως τέτοκας,
55 δυσὶν οὐσίαις ἀφύρτως
ἑνωθείσαις ὑπὲρ νοῦν καὶ κατάληψιν.

ᾠδὴ γʹ. *Ὁ στερεώσας λόγῳ τοὺς οὐρανοὺς*

Ὑπὲρ τὸ ζῆν προῄρησαι τὸ θανεῖν,
μαρτυρίου στέφος ποθῶν κομίσασθαι,
f. 33 ὅπερ ‖ φορῶν εἰς τὰ ἄνω,
60 Κύριλλε, χορεύεις βασίλεια.

Μύρῳ χρισθεὶς τῷ θείῳ, ἱερουργέ,
λαμπροτέραν ἔδειξας ἱερὰν τὴν στολὴν
τῷ λύθρῳ σου τῶν αἱμάτων,
μάρτυς καὶ ποιμὴν ἀξιάγαστε.

36 λοίμης E 39 πανευβλαβῶς P Ox 45 δὲ] γὰρ E 46 πληρωθεὶς E 47 παμμακάριστε] πανσεβάσμιε Ox 48 ἐλάμψας C
heirm. EE 226, n. 324, Germani 57 τὸ ... τὸ] τοῦ ... τοῦ E, προήρησω P προήρισο E Ox 58 ποθῶς P 59 τὰ ἄνω] τὸ ὕψος E 60 βασί[illegible]] μακάριε E

65 Νενευρωμένος σθένει θεαρχικῷ
εὐσθενῶς καθεῖλες ὄφιν τὸν δράκοντα,
ἀφορισμῷ παραπέμψας,
Κύριλλε θεόφρον πανόλβιε.

θεοτ. Ὡς οὐρανὸν καὶ θρόνον σε τοῦ Θεοῦ,
70 κιβωτὸν καὶ στάμνον καὶ θείαν τράπεζαν
τὸν ἄρτον τῆς ζωῆς ἡμῶν
τέξασαν, Παρθένε, δοξάζομεν.

ᾠδὴ δʹ. *Ἐξ ὄρους κατασκίου*

Τείνας τῶν εὐχῶν
τὰ τόξα καὶ τὰ βέλη,
75 δράκοντα δεινὸν
ἐφέρποντα τὸν ὄφιν
σὺ ἐθανάτωσας, μάκαρ,
βλάβης τῆς τούτου
τὸ ἱερόν σου σώσας ποίμνιον.

80 Ὁ προγνωστικῷ
χαρίσματι ἐκλάμπων,
φιλοξενικὸς
τὴν πρᾶξιν καὶ τὴν κλῆσιν,
σοὶ τὴν διπλῆν προμηνύει
85 χάριν, ἣν εὗρες,
ποιμὴν καὶ μάρτυς ἀξιάγαστε.

65 νενευρωμένος σθένει ἀρχικῷ P νενευρωμένω ceteri cdd. 67 ἀφορισμῷ] ἀφανισμῷ P
post oden γʹ cd. E κάθισμα praebet:
(f. 16) <πρὸς τό>· *Τὸν τάφον σου, Σωτήρ,*
Μαρτύρων ἡ κρηπὶς / καὶ ὁσίων τὸ κλέος / δακρύων ταῖς ῥοαῖς / καὶ ἀγώνων ἱδρῶσι, / τῶν ἄθλων τὰ ᾄσματα / συγκιρνὸν χαίρει σήμερον· / ὅθεν τάγματα τὰ τῶν ἀγγέλων ὑμνοῦσι, / μέλπει σύμπαντα / τῶν μοναζόντων τὰ στίφη / καὶ κτίσις ἀγάλλεται.
heirm. odes δʹ similis videtur illi quem in EE 224, n. 321, Joanni tributum invenimus, sed quattuor priores versus numero et rythmo discrepant 73 εὐχῶν] ἐχθρῶν P 83 τῇ πράξει καὶ τῇ κλήσει P E Ox

Νάρδου πιστικῆς,
θεόφρον, πολυτίμου
κρείττονα ψυχῆς
90 προσφέρων ἐργασίαν,
εὐωδιάσθης καὶ θῦμα
ἐθελουσίως
f. 33ᵛ τῷ ποιη||τῇ σαυτὸν προσήγαγες.

θεοτ. Πύλην σε φωτὸς
95 προφήτης προεώρα
Ἰεζεκιήλ,
δι᾿ ἧς ἀῤῥήτῳ λόγῳ
Χριστὸς διῆλθεν ἐάσας
σὲ κεκλεισμένην,
100 Παρθενομῆτορ κυριώνυμε.

ᾠδὴ ε΄. *Τὸν ζόφον τῆς ψυχῆς μου*

Ῥανίσι σῶν αἱμάτων
τοὺς χειμάῤῥους τῆς ἀνομίας ἐξήρανας
καὶ δροσισμῷ τῶν θαυμάτων
φλογμῷ τοὺς ἐκτακέντας
105 ποικίλων νόσων, σοφέ,
ἀποκαθαίρεις, θεόθεν
τὴν χάριν δεξάμενος.

Ὁρᾶται συναντῶν σοι
ἐφιζάνων ἵππῳ ἐχθρὸς ὁ πολύμορφος,
110 στρατευομένου ἐν εἴδει,
ἀλλὰ κατήργησας
αὐτοῦ τὸ σόφισμα
τῇ τοῦ σταυροῦ σημειώσει,
ἀοίδιμε Κύριλλε.

---

90 προφέρων P 93 σαυτῶν supra ω eadem manus o scripsit 95 προφήτης om. P
heirm. EE 228, n. 327, Andreae 102 ἀνομίας] ἀθεΐας P Ox 103 θαυμάτων] αἱμάτων Ox 108 συναυτῶν P 109 ἐφιναζάνων P 114 Κύριλλε] ἔτρεψας Ox

---

108-114 haec Passio silentio praeteriit

87-88 Marc. 14,3; Joh. 12,3 94-96 Ez. 44,2

115 Ἐνέκρωσας τὴν σάρκα
τῇ ἀσκήσει πρότερον, πάτερ μακάριε,
καὶ ἐπὶ τέλει μαρτύρων
αἵμασιν ἐδοξάσθης,
διπλοῦν τὸν στέφανον
120 παρὰ Θεοῦ δεδεγμένος,
παμμάκαρ ἀοίδιμε.

θεοτ. Διάσωσόν με, κόρη,
βυθιζόμενον ⟨ἐν τῷ⟩ σάλῳ τῶν θλίψεων,
τὰς τῶν παθῶν καταιγίδας
125 καὶ αὔρας τῶν πνευμάτων
τῆς πονηρίας, ἁγνή,
ὡς κυβερνήτης ἐν τάχει
κατάβαλε, Δέσποινα.

ᾠδὴ ϛ΄. *Ἱλάσθητί μοι, Σωτήρ,*

f. 34 || Ῥημάτων σου ταῖς πλοκαῖς
130 ἐχθροῦ τὴν πλάνην διέλυσας,
αἱμάτων δὲ ταῖς ῥοαῖς
καρδίας κατήρδευσας
τῶν πίστει τιμώντων σου
τὴν ἁγίαν μνήμην,
135 ἱεράρχα, μάρτυς ἔνδοξε.

Οὐ Κρῆτες μόνον τῶν σῶν
θαυμάτων, μάκαρ, ἀπέλαυσαν·
καὶ Ῥώμη γὰρ φωταυγὴς
ὡς ἥλιος ἔλαμψας
140 Θεοῦ ἐπινεύσεσι
καὶ πολλοὺς τοῦ σκότους
τῆς κακίας ἠλευθέρωσας.

---

121 ἀοίδιμε] πανόλβιε P E Ox 127 ἐν τάχει] ἐν τέλει P
heirm. EE 220, n. 315, Joannis 134 μνήμην σου P 136 κρῆται E
137 ἀπήλαυσας E 139 ἔλαμψεν E

136-142 Passio omittit

Ναὸς ὁ ἐν τῷ 'Ράξῳ
τὸ σὸν φυλάττει νῦν λείψανον,
145 τὸ καταῤῥᾶξαν ἐχθροῦ
πολλὰ μηχανήματα,
Κρητῶν ἐγκαλλώπισμα,
ἱερέων κλέος
καὶ μαρτύρων ἀκροθίνιον.

θεοτ. 150 Γαστέρα τοῦ δυσμενοῦς
ἐκένωσεν ὁ πανάγαθος,
τὴν σὴν γαστέρα, ἁγνή,
οἰκήσας ὡς ἄνθρωπος,
καὶ πᾶσιν ἐγένετο
155 σωτηρίας τρίβος
τοῖς αὐτὸν ἀεὶ δοξάζουσιν.

Κάθισμα.

Ἦχος γ'. *Θείας πίστεως ὁμολογία*

Θεία χάρις σοι νῦν ἐξεχύθη
ἐν τοῖς χείλεσιν, ὅσιε πάτερ·
ἀρχιερέα διὰ τοῦτό σε ἔχρισεν
ὁ προειδώς σου τὸν τρόπον τὸν ἔνθεον,
5 δι' ὃν τὸ αἷμά σου, μάκαρ, ἐξέχεας·
ὃν αἴτησαι ὡς πάντων Δεσπότην, Κύριλλε,
δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

ᾠδὴ ζ'. *Ὁ δι' ἀγγέλου παῖδας*

f. 34v ‖ Ὁ ποταμὸς τῶν θείων
καὶ σεπτῶν σου αἱμάτων
τοὺς ποταμοὺς ἐξήρανε

143 ῥαζῷ C Cb   ῥαξῷ ceteri cdd., quod ictus melodiae postulat
heirm. καθ. Horol. R, 148   κάθ. deest in Cb P E Ox
heirm. odes ζ' EE 228, n. 326, Andreae

143-144. AA.SS. Jul. II, 686; Franchi de' Cavalieri, 229: Ἐλθόντες δὲ εἰς τόπον ὀχυρὸν καὶ τραχύτατον οὕτω καλο[...]ενον 'Ράξον, ἵνα πληρωθῇ ἡ ὀπτασία ..... Τινὲς δὲ τῶν εὐλαβῶ[...]δελφῶν ..... τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου λαβόντες ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ ἔθηκαν εἰς [...]συνον καὶ ταῖς ἔπειτα γενεαῖς.

160 τῆς ἀθείας, μάκαρ,
τῶν δὲ πιστῶν τὰς διανοίας κατήρδευσε.

'Ρεραντισμένος, μάρτυς,
τῶν αἱμάτων τῷ λύθρῳ,
ὅλος ὡραῖος γέγονας
165 καὶ πρὸς Χριστὸν μετῆλθες
νεοσφαγὲς ὡς νοητὸν καλλιέρημα.

Τὰ τῶν δακρύων ῥεῖθρα
τοῖς κρουνοῖς τῶν αἱμάτων
ἐπιμιγνύς, ἐτέλεσας
170 ἓν εὐφροσύνης κρᾶμα,
καὶ τὸν χειμάῤῥουν τῆς τρυφῆς νῦν κεκλήρωσαι.

θεοτ. Ὑψηλοτέρα ὤφθης
οὐρανῶν, τὸν Ὕψιστον
ἐν σῇ γαστρὶ χωρήσασα
175 καὶ Χερουβίμ, Παρθένε,
καὶ Σεραφὶμ ἁγιωτέρα, Θεόνυμφε.

ᾠδὴ η'. *Ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι*

Νόσων ἄφθονον ἴαμα
ἡ σὴ πηγάζει σορός·
ποταμὸς γὰρ ὤφθης
180 πεπληρωμένος τῶν ναμάτων Χριστοῦ,
Κύριλλε ἔνδοξε,
Γορτυναίων ἡ δόξα, οἰκουμένης
ἄδυτε φωσφόρε·
ὅθεν σε τιμῶμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

185 Ἡ ζωή σου κεκόσμηται
τῶν ἀρετῶν ταῖς πλοκαῖς
καὶ ὁ θάνατος δὲ

160 μάκαρ] μάρτυς P   165 μετῆλθεν P   166 καλλιέργημα cdd.
170 ἐνευφροσύνη E
heirm. EE 228, n. 327, Andreae   179 ὤφθη E   184 τιμῶμεν] ὑμνοῦμεν E

f. 35 τίμιος ὤ||φθη ἐναντίον Θεοῦ·
ξίφει γὰρ τέτμησαι
190 κεφαλὴν δι᾽ ἀγάπην τοῦ Δεσπότου,
καὶ χοροῖς συνήφθης
ἱερομαρτύρων εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Σὲ προβαίνειν μὴ σθένοντα,
πλήρης γὰρ ἧς ἡμερῶν,
195 ἱερὲ πρεσβῦτα,
οἱ πρὸς σφαγήν σε ὡς ἀμνὸν λογικὸν
ἄγοντες τύραννοι,
ἐφ᾽ ἁμάξης προθέντες, οὕτως ἦγον
ἔνθα τὸν αὐχένα
200 κλίνας ἠξιώθης τοῦ ποθουμένου τέλους.

θεοτ. Ἱεραὶ προκατήγγειλαν
τῶν προφητῶν σε φωναὶ
ὄρος θεῖον, πῖον,
τετυρωμένον καὶ κατάσκιον,
205 ὧν ἡμεῖς βλέποντες
τὰς ἐκβάσεις τῶν λόγων, σὺν αὐτοῖς σε,
πάναγνε, ὑμνοῦμεν
τὴν εὐλογημένην εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ᾠδὴ θ΄. *Τὸν προδηλωθέντα ἐν ὄρει*

Ὤφθης ἐγκαλλώπισμα,
210 Κύριλλε, τῶν μαρτύρων,
ἀποστόλων σύνεδρος,
ἱεραρχῶν ἁγίων
καὶ ἀγγέλων συλλειτουργός, πολιτείαν,
μάκαρ, τὴν ἐκείνων μιμησάμενος.

---

201 προκατήγγειλα P 202 σε] αἱ E 205 ὧ C Cb ὃν E
heirm. EE 226, n. 324, Germani

203-204 Ps. 67,16

215 Στῆσον τὸν πικρὸν κλύδωνα,
τὸν τῇ σῇ πατρίδι
δι᾽ ἁμαρτημάτων πληθὺν
ἡμῖν ἐπεγερθέντα,
τῆς ἐφόδου τῶν ἀνημέρων βαρβάρων,
220 Κύριλλε, πρεσβείαις σου, μακάριε.

f. 35ᵛ || Ἡμεροφαὴς ἔλαμψας
ὡς ἥλιος, πάτερ,
μαρτυρίου πέμπων αὐγάς·
διὸ τὴν φωτοφόρον
225 καὶ σεπτήν σου τοὺς ἑορτάζοντας μνήμην
πάσης περιστάσεως περίσῳζε.

θεοτ. Φῶς τοῖς ἐν σκιᾷ τοῦ θανάτου
καθεζομένοις,
ἐκ τῆς σῆς γαστρὸς ἔλαμψεν
230 ὁ ἥλιος τῆς δόξης,
ὃν ἱκέτευε, παναγία Παρθένε,
σῶσαι τοὺς πιστῶς σε μακαρίζοντας.

---

220 Κύριλλε μακάριε πρεσβείαις σου P Ox

7 SEPT. *CANON* VIII

IN SOLLEMNIS DIEI VIGILIAM NATIVITATIS
BEATAE MARIAE VIRGINIS

Crypt. Δ.α. XXV = D, ff. 31v-33
Mess. gr. 135 = N, ff. 20-23
Mess. gr. 140 = O, ff. 2-3

Ὁ κανὼν ⟨Γεωργίου⟩.

Ἦχος α'.

ᾠδὴ α'. *Σοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ*

Τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον, Χριστός,
τὴν φωτεινὴν προμηνύει τοῖς πέρασι
σήμερον νεφέλην
τεχθῆναι, ταῖς ἀκτῖσι τῆς χάριτος
5 ταύτης καταυγάζον
τὰ τῆς προόδου μηνύματα.

Ὁ χρόνιος λύεσθαι δεσμὸς
τῆς καταδίκης τοῦ γένους κηρύττεται
ἐν τῇ τῆς στειρώσεως
10 λύσει τῆς σὲ τεκούσης, ἄχραντε,
καὶ δικαιοσύνης
ἡμῖν ἡ χάρις προέρχεσθαι.

Γεωργίου nomen in titulo praetermissum atque e theotokiis deductum, strophis lapsis, sic apparet: γ . ωργιουυ
heirm. EE 1, n. 1, Joannis 1 Χριστοῦ D 3 νεφέλην τε D
6 τὰ τῆς] ταύτης D, πρὸ ὁδοῦ D 7 λύεται N O 10 σὲ om. D
12 προέρχεσθαι] παρέχεσθαι N O

Γένος τῶν ἀνθρώπων τῆς χαρᾶς
τῆς ἀϊδίου τὰ σύμβολα δέχεται
15 ἐν τῇ εὐφροσύνῃ
καὶ χαρᾷ, Παρθένε, τῶν τεκόντων σε·
πᾶσι γὰρ ὑπάρχεις
κοινὸν ἡμῶν ἀγαλλίαμα.

ᾠδὴ γ'. *Ὁ μόνος εἰδὼς τῆς τῶν βροτῶν*

Λαμπάδας φαιδρὰς τῶν ἀρετῶν
20 ἐνθέως διανάψαντες,
τῇ τῆς Παρθένου σήμερον ἅπαντες
f. 32 ‖ σεπτῇ γεννήσει προϋπαντήσωμεν,
δῶρα ὡς γενέθλια
τῇ ἁγνῇ τὴν αἴνεσιν
25 προσαγάγωμεν πίστει, φιλέορτοι.

Ἄνω τῶν βροτῶν ὑπὲρ ἐλπίδα
πᾶσαν τὸ πολίτευμα
ἐν οὐρανοῖς, ἁγνή, ἀπεγράφετο,
σοῦ τικτομένης ἐν γῇ, πανάχραντε·
30 καὶ γὰρ τὰ ἐπίγεια
ἐν οὐρανίαις τάξεσι
συνηρμόσθη ἐνθέως τῷ τόκῳ σου.

Ὥσπερ φωτεινὴν καὶ μυστικὴν
παστάδα τικτομένην σε
35 τοῦ νοητοῦ νυμφίου, πανάχραντε,
κατακοσμοῦμεν ἐνθέοις ᾄσμασι·
σὺ γὰρ κατεκόσμησας

---

14 σύμβουλα N O 18 ἡμῶν] ἁγνή N O acrostichis oden β' cecidisse ostendit
heirm. EE 1, n. 1, Joannis 22 προσυπαντήσωμεν D 23 δωρεῶν γενέθλια D, καὶ προεορτάσωμεν N O 24 τῇ ἁγνῇ τὴν αἴνεσιν] δῶρα ὡς γενέθλια N O 25 προσαγάγωμεν πίστει, φιλέορτοι] τῇ ἁγνῇ τὴν αἴνεσιν προάγοντες N O 26-32 troparium om. N O 35 νυμφίου, πανάχραντε] νυμφίου σου ἄχραντε N O

τὴν ἡμῶν τῷ τόκῳ σου
ἀκοσμίαν, ὡς κόσμῳ τῆς φύσεως.

ᾠδὴ δ'. *Ὄρος σε*
τῇ χάριτι τῇ θείᾳ κατάσκιον

40 Παρθένοι,
τῷ κάλλει τῆς ἁγνείας κοσμούμεναι,
προϋπαντήσατε φαιδρῶς
καὶ ὑποδέξασθε χαρᾷ
τὴν μόνην πανάχραντον
45 καὶ ἀληθῶς
παρθένον, μόνην ἀμόλυντον
ἐκ τῆς ἀκάρπου νηδύος βλαστήσασαν.

Ἐπήρθη
τοῦ γράμματος τὸ κάλυμμα σήμερον
50 καὶ αἱ τῆς χάριτος ἡμῖν
προανατέλλουσι φαιδρῶς
ἀκτῖνες, πανάχραντε,
σοῦ τῆς σεπτῆς
κηρυττομένης γεννήσεως
55 εἰς σωτηρίαν ἡμῶν καὶ ἀνάπλασιν.

Ῥάβδον σε
ἀνέδειξε τῷ κόσμῳ ἀείζωον
ἐκ στειρευούσης καὶ ξηρᾶς
ῥίζης ὁ πάντα ἀληθῶς
60 ποιῶν τῷ προστάγματι
Λόγος Θεοῦ,
καὶ μεταπλάττων βουλήματι
τῶν γεγονότων τὰς φύσεις, πανάχραντε.

---

38 τὴν ἡμῶν τῷ τόκῳ σου] τὸν ἡμᾶς κοσμήσαντα N O 39 ἀκοσμίαν, ὡς κόσμῳ τῆς φύσεως] ἰησοῦν μητροπάρθενε δέσποινα N O
heirm. EE 1, n. 1, Joannis 42 προϋπαντέσασθαι D 43 ὑποδέξασθαι D 47 βλαστάνουσαν D 49 τοῦ γράμματος τὸ κάλυμμα] τὸ τοῦ γράμματος κάλυμμα N O 51 προανατέλλουσα D 53 τὴν σεπτὴν D 55 ἀνάπλασιν] ἀνάκλησιν N O 57 ἀνέδειξεν] ἀνέδωκε N O 61 λόγον D

ᾠδὴ ε'. *Ὁ φωτίσας*
τῇ ἐλλάμψει τῆς σῆς παρουσίας, Χριστέ,

Ἡ χάρις σου
65 προεόρτιον πᾶσιν, Παρθένε ἁγνή,
προτέθηκεν
εὐωχίαν καὶ πάντας προτρέπεται
μυστικῶς τῆς χάριτος
αὐτῆς ἐνθέως ἐντρυφῆσαι
70 καὶ ἡδυνθῆναι τῇ δόξῃ σου.

Σαλεύονται
τὰ τῆς πλάνης σαθρὰ ἀφιδρύματα,
τῆς πόλεως
ἱδρυμένης ἐν γῇ· τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ
75 καὶ μαρτύρων ἄσειστα
ὁμολογίαις εἰς αἰῶνας
θεμελιοῦντα ἐν χάριτι.

f. 32v ‖ Γενέθλια
προσενέγκω σοι δῶρα, Παρθένε ἁγνή,
80 εὐπρόσδεκτα·
ἀρετῶν καὶ ἡμᾶς καταξίωσον,
ὅπως τῆς σῆς χάριτος
καὶ εὐφροσύνης παῤῥησίᾳ
κατατρυφήσωμεν, ἄχραντε.

ᾠδὴ ϛ'. *Ἐκύκλωσεν ἡμᾶς ἐσχάτη ἄβυσσος*

85 Ἀνοίγεσθαι νυνὶ προκαταγγέλλονται
αἱ πύλαι τῆς ἀφθάρτου τρυφῆς
προμηνύσει τῆς γεννήσεως τῆς σῆς
πᾶσι, Θεοτόκε, τοῖς ὑμνοῦσί σε·

---

heirm. odes ε' EE 1, n. 1, Joannis 64 χάρις] χαρά N O 68 τῇ χάριτι N O 69 αὐτῆς] τῇ σῇ N O 71-77 troparium in N O deest 84 ἄχραντες D
heirm. odes ϛ' EE 1, n.1, Joannis 85 νυνὶ] νυκτῇ D 87 προμηνύει N O

σὺ γὰρ Θεοῦ
90 πύλη ἐδείχθης ἡ ἀδιόδευτος.

Ῥανάτωσαν ἐν γῇ τὴν προεόρτιον
νεφέλαι αἱ οὐράνιαι
εὐφροσύνην· ἡ νεφέλη γὰρ Θεοῦ
ἤδη ἀποτίκτεται, μηνύουσα
95 τὸν νοητὸν
ὄμβρον τῷ κόσμῳ, Χριστὸν τὸν Κύριον.

Ἰδέτωσαν πτωχοὶ καὶ εὐφρανθήτωσαν
τὸν πλοῦτον τῆς χρηστότητος,
ὃν ἐξέχεεν ἀφθόνως εἰς ἡμᾶς
100 ὁ ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ πτωχεύσας Χριστὸς
καὶ γεννηθεὶς
ἐκ τῆς Παρθένου δι' ἀγαθότητα.

Κοντάκιον.

Ἦχος γ'. *Ἡ Παρθένος σήμερον*

Ἡ Παρθένος σήμερον
καὶ Θεοτόκος Μαρία,
....

⟨Οἶκος⟩. [*Ἡ νέα μήτηρ τοῦ πρὸ αἰώνων Θεοῦ*]

Τὸ σὸν πνεῦμα, Χριστέ,
ἐγκαίνισον, ὡς εὔσπλαγχνος,
ἐν ἐμοὶ χορηγῶν
σοφίαν τε καὶ σύνεσιν
5 τοῦ φράσαι ἀξίως
καὶ λέγειν προθύμως

---

90 ἡ] νῦν D 91 τὴν] τὸν D 99 ὃν ἐξέχεεν] εἰσεξέχεεν D 100 Χριστὸς] Θεὸς N O
κοντάκ. et οἶκ. desunt in N O κοντάκ. ed. in MR I, 82
heirm. οἴκ. ineditus, sed minime aptus versui videtur

ἐν ἐγκωμίοις ἀξιεπαίνοις τε,
τὴν πάμφωτον γέννησιν
τῆς πανυμνήτου καὶ θεομήτορος,
10 τῆς ἐξ Ἰωακεὶμ καὶ Ἄννης σώφρονος,
ἀναφανείσης καθάπερ ῥόδον·
τὴν ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαὶ
καὶ ἐξ ὀσφύος τοῦ Δαβίδ,
ὥσπερ ἄνθος ὡραῖον
15 ἀνατείλασαν ἐν κόσμῳ.

ᾠδὴ ζ'. *Σὲ νοητήν,*
Θεοτόκε, κάμινον

Σέ, τὴν ἡμῶν
εὐφροσύνην, σήμερον
105 προδεξιούμεθα φαιδρῶς
καὶ τῇ αἴγλῃ τῇ νοητῇ
προκαταλαμπόμεθα
τῆς σῆς ἀποτάξεως,
τῷ ποιητῇ, Παρθένε, κραυγάζοντες·
110 «Ὁ αἰνετὸς τῶν πατέρων
Θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.»

Σέ, τὸ φαιδρὸν
τοῦ Θεοῦ παλάτιον
θεμελιούμενον ἐν γῇ,
115 προσκυνοῦμεν θείαις φωναῖς
f. 33 ‖ καὶ προασπαζόμεθα,
ἄχραντε, ἐγκώμια
τὰ προεόρτιά σοι προσάγοντες·
«Ὁ αἰνετὸς τῶν πατέρων
120 Θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.»

Ὅλην, ἁγνή,
νοητῆς ἐπλήρωσε

---

7 ἀξιεπαίνιστε cdd. 15 ἀνατείλασα D
heirm. EE 1, n. 1, Joannis 106 καὶ om. D 110-111 post αἰνετὸς cetera om. cdd 115 προσκομοῦμεν D 119-120 post αἰνετὸς cetera om. N O 121 ἁγνή] αὐγὴν D 122 νοητῶς N O

τὴν οἰκουμένην ὁ Χριστὸς
εὐφροσύνης ἐν τῇ φαιδρᾷ
125 καὶ σεπτῇ γεννήσει σου,
χάριν παρεχόμενος
τὴν προεόρτιόν σου τοῖς πέρασιν,
ὁ αἰνετὸς τῶν πατέρων
Θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

ᾠδὴ η'. *Ἐν καμίνῳ παῖδες Ἰσραὴλ*

130 Προλάμπουσιν, ἄχραντε, τῆς σῆς
γεννήσεως ἀκτῖνες
καὶ πᾶσι τὴν νοητὴν
ὑπερκόσμιον πιστοῖς
αἴγλην προμηνύουσι
135 τοῖς βοῶσι· « Πάντα τὰ ἔργα Κυρίου
τὸν Κύριον ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.»

Ἀνοίγονται ἤδη τοῖς βροτοῖς
140 πύλαι θεογνωσίας
καὶ κλείονται ἀθεΐας
παρεισδύσεις, τῆς Θεοῦ
πύλης τικτομένης ἐν γῇ,
καὶ μαρτύρων δῆμοι γενναίως τὴν πλάνην
145 ἐκπορθοῦσι
καὶ ὑπερυψοῦσιν
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ὑπέθηκε νῶτά σοι ἐν γῇ
μελλούσῃ, Θεοτόκε,
150 τεχθῆναι καὶ εὐφροσύνῃ
ὑπεδέξατο τοῦ σοῦ

---

127 σου om. N O, τοῖς] τῆς N O 128-129 post αἰνετὸς cetera om. N O
heirm. EE 1, n. 1, Joannis 133 καὶ ὑπερκόσμιον D 134 προμηνύουσαι N O 135 τοῖς βοῶσι] εὐλογεῖτε N O, post πα⟨ντα⟩ cetera om. N O 143 ἐν γῇ ξενήσασαν D 147 αὐτὸν] Χριστὸν N O 148 ἐπέθηκεν ὦτα σοι ἡ γῆ N O 149 μελλούσης D 150 εὐφροσύνως N O

τόκου τὰ μηνύματα·
διὰ σοῦ γὰρ αὕτη κατάρας τῆς πρὶν
ἠλευθερώθη
155 καὶ τῆς εὐλογίας
Θεῷ καρποὺς προσῆξε.

ᾠδὴ θ'. *Τύπον τῆς ἁγνῆς λοχείας σου*

Θείως προκοσμεῖται σήμερον
ἡ ἐκκλησία ὅλη
καὶ προασπάζεται
160 τὴν σήν, Θεοτόκε, ὑπερένδοξον γέννησιν
καὶ ὡς δῶρα τερπνὰ προεόρτιον
ᾠδὴν εὐχαριστίας
σοὶ προσκομίζει καὶ δοξάζει σε.

Ἔστη τῶν κακῶν ἡ ἄσχετος
165 καὶ ψυχοφθόρος ῥύμη
καὶ ἀποπέμπεται·
ἡ τῶν ἀγαθῶν γὰρ ἐπὶ γῆς ἀποτίκτεται
ἐκ τῆς στείρας αἰτία, Παρθένος ἁγνή,
ἧς πόθῳ τε καὶ πίστει
170 προεορτάσωμεν τὴν γέννησιν.

Ὕμνοις καὶ φωναῖς αἰνέσεως
τὴν τῆς Παρθένου γέννησιν
καταστέψωμεν
καὶ προεορτάσωμεν ἔργοις [ἐνθέοις] κοσμούμενοι
175 καὶ τὸν ταύτης ἡμῖν παρεχόμενον
χαρὰν καὶ εὐφροσύνην
Υἱὸν ἀπαύστως μεγαλύνωμεν.

---

152 τόκον N O 153 αὕτη] ἀντὶ N O 156 προσήξας D
heirm. EE 1, n. 1, Joannis 157 προκοσμεῖται] προκομῆται νῦν κοσμῆται N O 161 προεόρτια N O 164 καλῶν D 166 ἀποπέπαυται N O 167 ἡ . . . . . ἐπὶ γῆς] νῦν . . . . . ἡ πηγὴ N O 168 αἰτία, Παρθένος] ἁγία παρθένε N O 172 τὴν τῆς Παρθένου γέννησιν] γέννησιν στέψωμεν N O 173 καταστέψωμεν om. N O 174 versui corrupto metrum restitui 175 αὐτῆς D ταύτην O, παρασχόμενον N O 177 Υἱὸν] Χριστὸν N O

ᾠδὴ θ'. *Γηγενῶν ἐκφυεῖσα*

Ὑπὲρ γῆν αἱ ἀκτῖνες
τῆς νεφέλης τῆς θείας
ἀνατείλασαι κόσμον ἐνθέως
κατεφαίδρυναν
195 καὶ τὴν εὐπρέπειαν
τῶν οὐρανίων ὑπερήστραψαν.

Λογικοῖς στεφανούσθω
καὶ ποικίλοις ἐπαίνοις,
ὥσπερ ἄνθεσι θείοις τεχθεῖσα,
200 ἡ κοσμοῦσα βροτοὺς
μόνη εὐπρέπεια
καὶ ὡραιότης πάσης κτίσεως.

f. 16v ‖ Ἡ παστὰς ηὐτρεπίσθη,
ὁ ναὸς ἐκοσμήθη,
205 ὁ ὑπέρθεος ἦλθεν νυμφίος
κατοικῆσαι φρικτῶς.
Χαίρετε, ἅπαντες
τὴν Θεοτόκον μεγαλύνοντες.

Ὑπὲρ αἴγλην ἡ δόξα,
210 ἡ φαιδρύνουσα δόξα
ἐν τῷ τόκῳ σου ὄντως ὑπάρχει,
Θεοτόκε ἁγνή,
ἧς ⟨ταῖς⟩ ἐλλάμψεσιν
οἱ σὲ ποθοῦντες μεγαλύνομεν.

---

ode θ' in P omnino dissimilis est odi θ' canonis qui traditur in E
heirm. EE 102, n. 144, Cosmae 206 φρικτός P 213 ταῖς scripsi
metri causa

IN SOLLEMNIS DIEI VIGILIAM NATIVITATIS BEATAE MARIAE VIRGINIS

Vallic. gr. B 22 = E, ff. 18-20
Paris. gr. 1619 = P, ff. 14v-16v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε·
Ἡ τῆς τρυφῆς ἅπασιν ἤνοικται πύλη. Γεωργίου.

Ἦχος δ'.

ᾠδὴ α'. *Τριστάτας κραταιοὺς*

Ἡ πάντων ἀληθῶς
θησαυρῶν ἀποῤῥήτων
καὶ τῶν θείων ὀρεκτῶν
τοῦ πλούτου τοῦ Θεοῦ
5 ἀδιόδευτος τίκτεται
σήμερον πύλη τῆς δόξης,
καὶ τῷ κόσμῳ τῆς χάριτος
ταμιεύεται πλοῦτον αἰώνιον.

Τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ
10 ἐξ ἀκάρπων λαγόνων
ἐκβλαστῆσαν ἐμφανῶς,
ἐπλήρωσε τὴν γῆν
καὶ εἰς ὕψος ἐξέτεινεν
ἄπειρον τῶν οὐρανίων

---

ab initiis tropariorum, cum ode β' desit, acrostichis vero deducitur: η τη ... υφης απασιν ηνοικται πυλη et auctoris nomen γ·ωργι·υς in E patet, γ·ωργιουυ in P, oden α' cd. E alteram ac cd. P praebet, vide p. 124
heirm. EE 95, n. 135, Joannis

9-11 Dan. 9,20

Τὸ νοητὸν τοῦ Θεοῦ
καὶ μυστικὸν ἡπλώθη
145 τῆς ἀληθείας καταπέτασμα,
δι' οὗ ἐμφανέστατα
αὐτὸς ἡμῖν ὁ Χριστὸς
σαρκὶ προσομιλήσει.

Ὁ βασιλεὺς τοῦ παντὸς
150 τὴν βασιλίδα ἡμῶν,
f. 16 ὡς βασιλείας ‖ κόσμον τίμιον,
παρήγαγε σήμερον,
ἐξ ἧς τὴν ἁλουργίδα
τὴν τῆς σαρκὸς φορέσει.

ᾠδὴ η΄. *Εὐφραίνεται Ἱερουσαλήμ,*
πανηγυρίζει δὲ
ἡ ἐκκλησία Θεοῦ,
ἐν καμίνῳ γὰρ ὕδωρ πηγάσας
5 *Κύριος τῶν δυνάμεων πάλαι*
ἐκ τῆς στείρας
κρήνην ζωῆς τὴν μητέρα αὐτοῦ
παρήγαγεν·
« Εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν Κύριον.»

155 Ἀφείλετο σήμερον Χριστὸς
τῆς ἀνθρωπότητος
τὴν τῆς αἰσχύνης αἰδῶ
ἐν τῇ γεννήσει σου, Θεοχυῆτορ,
δόξαν δὲ περιέθηκε ταύτῃ.
160 Εὐφραινέσθω
πᾶσα ἡ γῆ εὐφημοῦσα αὐτὸν

---

144 ἡπλώθη] τοῦ Θεοῦ P 149-154 troparium E om.
heirm., cuius textus maxime differt, idem vero cum heirm. in EE 101, n. 142, Cosmae sonat 1 εὐφράνθητι E 2-3 unum versum in EE constituunt 4 ὁ ἐν καμίνω P 9 εὐλ⟨ογεῖτε⟩ τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον E 159 περιέθετο E 161 εὐφημοῦσα] ἀνυμνοῦσα E

καὶ βοάτω·
« Εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν Κύριον.»

Ἱδρύνεται σήμερον ἐν γῇ
165 ἡ θεία τράπεζα
τῆς ζωοβρύτου τροφῆς,
ἐν ᾗ ἀκήρατος εἰς τοὺς αἰῶνας
Κύριος προτεθήσεται ἄρτος
ἀμβροσίας,
170 πάντας τροφὴν ἑστιῶν τοὺς πιστοὺς
ἐκβοῶντας·
« Εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν Κύριον.»

Προτείνονται τῆς καταλλαγῆς
ἡμῖν ἐνέχυρα
175 ἐν τῇ γεννήσει τῇ σῇ,
θεοχαρίτωτε, καὶ τῆς ἀρχαίας
λύεται ἁμαρτίας ἡ ἔχθρα
καὶ τοῦ κτίστου
πᾶσι πιστοῖς ἡ εὐμένεια
180 κηρύττεται·
« Εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν Κύριον.»

Ὑφήπλωται σήμερον ἡμῖν
τῆς ἀγαθότητος
τοῦ ποιητοῦ καὶ Θεοῦ
185 ἡ ὑπὲρ ἔννοιαν τῶν χαρισμάτων
ἄβυσσος καὶ ὁ ἄφθονος πλοῦτος
τοῦ θησαυροῦ,
πάντων πιστῶν προελθόντων εἰς φῶς
ἐκβοώντων·
190 « Εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν Κύριον.»

---

162 καὶ βοάτω om. E 164 ἱδρύεται E, ἐν γῇ] τῇ γῇ E 166 τρυφῆς E 170 πάντας τροφὴν ἑστιῶν τοὺς πιστοὺς] πάντας τρυφὴν ἑστιώμενος E 171 τοὺς βοῶντας E 172 post εὐλογεῖτε cetera om. cdd. 177 λύσεται E 179 εὐμενεία E 181 post εὐλο⟨γεῖτε⟩ cetera om. cdd. 185 ὑπερέννοια P E 188 εἰς om. E 190 post εὐ⟨λογεῖτε⟩ cetera desunt in cdd.

Ἰωακεὶμ εἰσδέχονται
90 καὶ Ἄννα τὴν χαρὰν
καὶ τῆς ἀρχαίας
ἀρᾶς ἡ προμήτωρ
λύεται νυνὶ καὶ εὐφροσύνην
τῆς λύπης ἀνταλλάσσεται.

f. 15ᵛ 95 ‖ Γεγηρακὼς τοῦ γράμματος
ὁ νόμος διὰ σοῦ
καινοποιεῖται,
ἁγνὴ Θεοτόκε·
σὺ γὰρ ἀληθῶς τὴν νέαν χάριν
100 ἐν τῷ κόσμῳ εἰσήνεγκας.

ᾠδὴ ϛʹ. *Ἐβόησε*
προτυπῶν τὴν ταφὴν τὴν τριήμερον

Νυμφῶνά σε
καὶ παστάδα πολύφωτον, ἄχραντε
Θεοτόκε,
ὁ Δεσπότης παρήγαγε σήμερον,
105 ἐν ᾗ μέλλει αὐτὸς
τὸ φρικτὸν ἐκτελέσαι συνάλλαγμα.

Ἡ εὔκαρπος
καὶ ὡραία ἐλαία ἐβλάστησεν,
ἧς οἱ κλάδοι
110 τῆς ἁγνείας τὴν κτίσιν ἐκόσμησαν
καὶ ζωῆς ἀληθοῦς
θεῖον ἔλαιον ἔβλυσεν ἅπασιν.

Ναμάτων σε
ἀειζώων πηγὴν ἀνεστόμωσεν
115 ὁ Δεσπότης

---

100 εἰσήνεγκας] εἰσήγαγες E
heirm. EE 125, n. 172, εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ τιμίου σταυροῦ, in BZ 14 (1905), 522 quoque editus est a Papadopoulos Kerameus laudato

τικτομένην ἐξ Ἄννης, πανάχραντε,
ἐξ ἧς ὕδωρ αὐτὸς
τῆς ζωῆς ἀπερρύη τοῖς πέρασι.

Ἰδέτωσαν
120 τὸ σωτήριον πάντα τὰ πέρατα
καὶ ἐνθέῳ
εὐφροσύνῃ κροτείτωσαν σήμερον,
ὅτι δόξα ἡμῖν
καὶ τιμὴ ἡ Παρθένος γεγέννηται.

ᾠδὴ ζʹ. *Ἀβραμιαῖοι ποτὲ*

125 Ὁ ἐν χειρὶ προφητῶν
ὁμοιωθεὶς Δεσπότης,
νῦν τὰς ἐκβάσεις ὑποδείκνυσι
τῷ τόκῳ σου, ἄχραντε,
δι' ἧς αὐτὸς ἐμφανῶς
130 ὀφθήσεται τῷ κόσμῳ.

Ἰδού, προπάτορ Δαβίδ,
ἡ ἐκ τῆς σῆς ὀσφύος
ἀναφυεῖσα ῥάβδος ἤνθησε
καὶ οὕτως εὐθύτητος
135 καὶ βασιλείας καρπὸν
ἐβλάστησεν ἀνθρώποις.

Κατελαμπρύνθη ἀὴρ
τῆς φωτεινῆς νεφέλης
ἀποτεχθείσης καὶ ἡγίασται
140 κόσμος ὁ περίγειος
καὶ κατηυγάσθη φαιδρῶς
τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

---

117 αὐτὸς] θεῖον E 119 ἰδέτω E
heirm. Cosmae ed. Papadopoulos-Kerameus in B Z 14 (1905), 523; confer etiam heirm. ed. in EE 102, n. 144, Cosmae, sed tantum priores duo versus congruentes sunt 134 ὄντως E

ᾠδὴ θ'. *Γηγενῶν ἐκφυεῖσα*

Ὑπὲρ γῆν αἱ ἀκτῖνες
τῆς νεφέλης τῆς θείας
ἀνατείλασαι κόσμον ἐνθέως
κατεφαίδρυναν
195 καὶ τὴν εὐπρέπειαν
τῶν οὐρανίων ὑπερήστραψαν.

Λογικοῖς στεφανούσθω
καὶ ποικίλοις ἐπαίνοις,
ὥσπερ ἄνθεσι θείοις τεχθεῖσα,
200 ἡ κοσμοῦσα βροτοὺς
μόνη εὐπρέπεια
καὶ ὡραιότης πάσης κτίσεως.

f. 16ᵛ ‖ Ἡ παστὰς ηὐτρεπίσθη,
ὁ ναὸς ἐκοσμήθη,
205 ὁ ὑπέρθεος ἦλθεν νυμφίος
κατοικῆσαι φρικτῶς.
Χαίρετε, ἅπαντες
τὴν Θεοτόκον μεγαλύνοντες.

Ὑπὲρ αἴγλην ἡ δόξα,
210 ἡ φαιδρύνουσα δόξα
ἐν τῷ τόκῳ σου ὄντως ὑπάρχει,
Θεοτόκε ἁγνή,
ἧς ⟨ταῖς⟩ ἐλλάμψεσιν
οἱ σὲ ποθοῦντες μεγαλύνομεν.

---

ode θ' in P omnino dissimilis est odi θ' canonis qui traditur in E
heirm. EE 102, n. 144, Cosmae   206 φρικτός P   213 ταῖς scripsi metri causa

IN SOLLEMNIS DIEI VIGILIAM NATIVITATIS BEATAE MARIAE VIRGINIS

Vallic. gr. B 22 = E, ff. 18-20
Paris. gr. 1619 = P, ff. 14ᵛ-16ᵛ

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε·
Ἡ τῆς τρυφῆς ἅπασιν ἤνοικται πύλη. Γεωργίου.

Ἦχος δ'.

ᾠδὴ α'. *Τριστάτας κραταιούς*

Ἡ πάντων ἀληθῶς
θησαυρῶν ἀποῤῥήτων
καὶ τῶν θείων ὀρεκτῶν
τοῦ πλούτου τοῦ Θεοῦ
5 ἀδιόδευτος τίκτεται
σήμερον πύλη τῆς δόξης,
καὶ τῷ κόσμῳ τῆς χάριτος
ταμιεύεται πλοῦτον αἰώνιον.

Τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ
10 ἐξ ἀκάρπων λαγόνων
ἐκβλαστῆσαν ἐμφανῶς,
ἐπλήρωσε τὴν γῆν
καὶ εἰς ὕψος ἐξέτεινεν
ἄπειρον τῶν οὐρανίων

---

ab initiis tropariorum, cum ode β' desit, acrostichis vero deducitur: η τη... υφης απασιν ηνοικται πυλη et auctoris nomen γ·ωργι·υς in E patet, γ·ωργιουυ in P,   oden α' cd. E alteram ac cd. P praebet, vide p. 124
heirm. EE 95, n. 135, Joannis

9-11 Dan. 9,20

15 ἀρετῶν τὴν εὐπρέπειαν
ὑπὲρ ἔννοιαν πᾶσαν καὶ νόησιν.

Ἡ κλῖμαξ ἐπὶ γῆς
τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου
ἐπεστήρικται νυνὶ
20 ἐκ ῥίζης εὐκλεοῦς
προσαχθεῖσα τῇ χάριτι,
βάσις δὲ τοῦ μυστηρίου
τὸν Δεσπότην εἰσδέχεται,
f. 18ᵛ συμπαθῶς πρὸς || ἡμᾶς καταβαίνοντα.

25 Γαλήνης σταθερᾶς,
νοητῆς θυμηδίας
ἐν εὐσήμῳ ἑορτῇ
πληρούσθω μυστικῶς
πᾶσα κτίσις χορεύουσα·
30 ἄγγελοι σὺν τοῖς ἀνθρώποις
τῇ τεχθείσῃ ᾀδέτωσαν
Θεοτόκου τὸν ὕμνον ἐπάξιον.

ᾠδὴ γ'. *Ὅτι στεῖρα ἔτεκεν*

33-39 Ὑπερβλύζει σήμερον
.... = P 25-31

40-46 Φωτεινὴ ἐφήπλωται
.... = P 32-38

47-53 Ἡ πυρφόρος σήμερον
.... = P 39-45

54-60 Ὡς ὡραία, ἄχραντε,
.... = P 46-52

32 θεοτόκον
heirm. EE 97, n. 138, Joannis

17-20 Gen. 28,12

ᾠδὴ δ'. *Ἀκήκοά σου, Χριστέ,*
.... = heirm. P

61-66 Σαλπίσατε οἱ πιστοὶ
.... = P 53-58

67-72 Ἀνέῳγεν οὐρανὸς
.... = P 59-64

73-78 Παλάτιον νοητὸν
.... = P 65-70

79-84 Ῥανάτωσαν οὐρανοὶ
.... = P 71-76

ᾠδὴ ε'. *Τὸν φωτισμόν σου, Κύριε,*

f. 19 85-90 Αἱ νοηταὶ τῆς χάριτος
.... = P 77-82

91-96 Συμβολικαὶ πεπλήρωνται
.... = P 83-88

97-102 Ἰωακεὶμ εἰσδέχονται
.... = P 89-94

103-108 Γεγηρακὼς τοῦ γράμματος
.... = P 95-100

ᾠδὴ ς'. *Ἐβόησε*
προτυπῶν τὴν ταφὴν τὴν τριήμερον

109-114 Νυμφῶνά σε
.... = P 101-106

heirm. odes δ' BZ 14 (1905), 521
heirm. odes ε' EE 101, n. 143, Cosmae
heirm. odes ς' EE 125, n. 172

115-120 Ἡ εὔκαρπος
.... = P 107-112

121-126 Ναμάτων σε
.... = P 113-118

127-132 Ἰδέτωσαν
.... = P 119-124

Κάθισμα.

Ἦχος δ'. Κατεπλά⟨γη⟩ Ἰωσὴφ

Ἡ Παρθένος Μαριὰμ
....

f. 19v ᾠδὴ ζ'. *Ἀβραμιαῖοι ποτὲ*

133-138 Ὁ ἐν χειρὶ προφητῶν
.... = P 125-130

139-144 Ἰδού, προπάτορ Δαβίδ,
.... = P 131-136

145-150 Κατελαμπρύνθη ἀὴρ
.... = P 137-142

151-156 Τὸ νοητὸν τοῦ Θεοῦ
.... = P 143-148

ᾠδὴ η'. *Εὐφράνθητι, Ἱερουσαλήμ,*
.... = heirm. P

157-165 Ἀφείλετο σήμερον Χριστὸς
.... = P 155-163

κάθ. ed. in MR I, 96 *κάθ.* om. P

heirm. odes ζ' B Z 14 (1905), 523 quinque troparia in ode ζ' tradit P, sed postremum ab O incipiens deest in E

heirm. odes η', cuius textus maxime differt, idem vero cum heirm. in EE 101, n. 142, Cosmae sonat heirm. εὐφράνθητι] εὐφραίνεται P

166-174 Ἱδρύεται σήμερον τῇ γῇ
.... = P 164-172

175-183 Προτείνονται τῆς καταλλαγῆς
.... = P 173-181

f. 20 184-192 Ὑφήπλωται σήμερον ἡμῖν
.... = P 182-190

ᾠδὴ θ'. *Θεὸς Κύριος*
ἐπεσκέψατο ἡμᾶς
ἐγείρας κέρας ἡμῖν
καὶ ἀγαλλίαμα,
5 *δοὺς τὴν ὑπεράμωμον κόρην·*
τῇ εὐφροσύνως τεχθείσῃ
πάντες κραυγάζομεν·
«Εὐλογημένη σύ, πανάχραντε,
δι' ἧς ἤνοικται ἡ πύλη τῆς ὄντως τρυφῆς.»

Ὑπὲρ ἔννοιαν
τὴν μητέρα σου, Χριστέ,
195 ἐδόξασας ὡς Θεὸς
καὶ ὑπὲρ νόησιν
ταύτην ἐμεγάλυνας, Σῶτερ,
καὶ πηγὴν πάση⟨ς⟩ τῆς τιμῆς
καὶ μετὰ γέννησιν
200 δεδοξασμένην, ὡς ὑπάρχουσαν
ἐν ἁγίοις τῶν ἁγίων δεδοξασμένην.

Λάμπει σήμερον,
προτεθεῖσα τοῖς βροτοῖς,
ἡ στάμνος ἡ νοητὴ
205 τῷ θείῳ πνεύματι,
ὅλη χρυσωθεῖσα ἐνδόξως
ταῖς τῆς ἁγνείας ἀκτῖσιν

---

166 ἱδρύνεται P, τῇ] ἐν P oden θ' cd. E praebet alteram ac cd. P

heirm. verbis ineditus, metro tamen idem cum heirmo Cosmae videtur, qui incipit: Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν... in EE 101, n. 142
198 πηγῆς

καὶ εἰς συντήρησιν
τοῦ βασιλέως φυλαττομένη
210 καὶ δοτῆρος τοῦ μάννα, Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ προεόρτιος
ὑπὲρ ἥλιον ἡμῖν
ἀνέτειλεν ἑορτὴ
τῆς Θεομήτορος,
215 πᾶσι τῶν χαρίτων ἀκτῖνας
καὶ τῶν θαυμάτων ἁπλοῦσα
τοῖς πόθῳ κράζουσιν·
«Εὐλογημένη εἶ, πανάχραντε,
δι' ἧς ἤνοικται ἡ πύλη τῆς θείας ζωῆς.»

220 Σὺ εἶ, Δέσποινα,
ἀγαλλίαμα ἡμῶν,
σὺ εὐφροσύνη πιστῶν,
σὺ ἐγκαλλώπισμα
πάντων τῶν ποιημάτων, σὺ θύος,
225 ἡ θυμηδία, ἡ δόξα,
ἡ σωτηρία μου,
δι' ἧς τῆς ἄνω κατηξίωμαι
βασιλείας καὶ ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

---

209 φυλαττομένην 224 σὺ θύος] σε θείως

8 SEPT. *CANON XI*

IN NATIVITATEM MARIAE

Synaxarium, 25-30: Τὸ γενέσιον ἑορτάζομεν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου......

Vat. gr. 1829 = Va, ff. 9v-11v

Κανὼν εἰς τὴν ἑορτήν· ⟨τοῦ⟩ Συμε⟨ὼν⟩ μαγίστρ⟨ου⟩ καὶ λογοθέτ⟨ου⟩.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ὑγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν*

Ἐξάρξατε, κόραι παρθενικαί,
χορείας ἐνθέου
τῆς Παρθένου τῷ τοκετῷ,
δι' ἧς ἐμνηστεύθη τοῖς ἀνθρώποις
5 δόξα καὶ πλοῦτος ⟨ἡμῖν⟩ ἀναφαίρετος.

Τῆς Εὔας ὠδῖνας φθοροποιοὺς
λυθήσεσθαι τόκος
f. 10 ‖ προαγγέλλει, τῆς ἐν γαστρὶ
ἀπάτορα Λόγον συλλαβούσης
10 καὶ ἀνωδύνως τεκούσης τὸν Κύριον.

Ἁγίαν παρθένον καὶ καθαρὰν
γινώσκων σε, κόρη,
τὴν ψυχήν μου τὴν ἐκ παθῶν
δεινῶς ῥυπωθεῖσαν δέομαί σου
15 τῆς εὐσπλαγχνίας ὑσσώπῳ καθάρισον.

---

tit. ἕτερος κανὼν εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν cd.; etenim in ff. 4v-9v duo canones cd. praebet: alter Joannis, inc. Δεῦτε πιστοί ... ed. in MR I, 94-103, alter Iosephi, inc. Γηθόμενοι σήμερον... ed. in MR 1,78-85 in proeortia Nativitatis
heirm. EE 220, n. 315, Joannis 5 versus duabus syllabis caret, ἡμῖν ascripsi

ᾠδὴ γ'. *Ὁ στερεώσας κατ' ἀρχὰς*

Ὁ γυναικὸς δελεασθεὶς
ἀπάτῃ καὶ παραδείσου
τῆς τρυφῆς ἀποβληθεὶς δέ, Παρθένε,
τικτομένην καθορῶν
20 τὴν γυναικῶν τὸ ὄνειδος
ἀφελομένην, χαίρει
μυούμενος τὴν ἀνάκλησιν.

Προομαλίζων τὸ καινὸν
τοῦ μυστηρίου σου θαῦμα
25 ὁ ἐκ σοῦ σωματωθεὶς ὑπὲρ λόγον,
τοκετοῦ παρθενικοῦ,
στείρας καρπὸν προέφηνε
τῷ παραδόξῳ, κόρη,
πιστούμενος τὸ ἀμήχανον.

30 Τὸν βασιλέα τοῦ παντὸς
τεκοῦσα καὶ δυναμένη,
ἀγαθή, τὸν ἀγαθὸν ἱλεοῦσθαι,
ἁμαρτήμασι πολλοῖς
αὐτὸν παραπικράναντι,
35 φιλάνθρωπόν μοι βλέψαι
καιρῷ τῆς κρίσεως παρασκεύασαι.

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, Κύριε,*

Ἰακὼβ ἐθεάσατο
σὲ οὐρανομήκη κλίμακα, πάναγνε,
τοῦ Θεοῦ γὰρ συγκατάβασις
40 διὰ σοῦ μοι, κόρη,
πεφανέρωται.

---

heirm. odes γ' EE 219, n. 314, Joannis
heirm. odes δ' EE 225, n. 322, Cosmae

37-38 Gen. 28,12

Ἀδιήγητον, ἄληπτον
μέσον οὐρανοῦ καὶ γῆς θαῦμα πέφυκας·
ἐκ θνητῆς γὰρ προελθοῦσα γαστρὸς
45 Θεὸν ἀνεκφράστως
ἀπεκύησας.

Μὴ ἐλλίπῃς πρεσβεύουσα,
πάντων προστασία, κόσμου σωτήριον,
καὶ ἡμῖν ἐξαμαρτάνουσι
50 σὸν Υἱόν, Παρθένε,
καταλλάσσουσα.

ᾠδὴ ε'. *Ἵνα τί με ἀπώσω*

f. 10v ‖ Τῇ μητρὶ στειρευούσῃ
λύουσα δεσμὰ τῆς γαστρὸς καὶ τὸ ὄνειδος
τῆς προμήτορός σου
55 τὸ βαρύτατον αἶσχος ἀπήλειψας,
εὐχῆς σὺ φανεῖσα
καρπὸς αὐτῇ καὶ εὐλογίας
καὶ τὴν πρώτην ἀρὰν ἀφανίσασα.

Στειρευούσης νηδύος
60 βλάστημα πολύγονον ὤφθης, πανάμωμε·
διὰ σοῦ Θεὸς γὰρ
τοῖς ἀνθρώποις ἐγνώσθη καὶ γέγονε
τῆς ἐρήμου μᾶλλον
πολλὰ τὰ τέκνα πληθυνθέντα
65 τοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ σου τῇ χάριτι.

Ἱεραῖς σου παλάμαις,
αἷς διακατέχεις Θεὸν τὸν ἀπρόσιτον,
ταύτας φιλανθρώπως
καὶ δεήσεως νόμοις ἐκτείνουσα,
70 τὸν πρὸς εὐσπλαγχνίαν
ἐπιῤῥεπῆ κάμπτεις Δεσπότην
καὶ παρέχεις πταισμάτων συγχώρησιν.

---

heirm. EE 219, n. 314, Joannis

63-64 Is. 54,1; Gal. 4,27

ᾠδὴ ϛ΄. *Ἱλάσθητί μοι, Σωτήρ,*

Ὡραῖόν σου καὶ καλὸν
καὶ πλήρη χάριτος ἔδειξας
75 τὸν τῆς ἁγνείας καρπόν·
υἱὸν γὰρ ἐκύησας
κάλλει διαφέροντα
καὶ τῇ θείᾳ δόξῃ
τὰ οὐράνια καλύπτοντα.

80 Παρθένε, χαῖρε, σεμνή,
τὸ πρῶτον ἄνθος τῆς φύσεως
θαῦμα φέρον ἀληθῶς
καὶ γλώττης ὑπέρτερον,
πίστει προσκυνούμενον,
85 ἀκαταληψίᾳ
τοῖς πιστοῖς ἐμφανιζόμενον.

Μεγάλη παρὰ Θεοῦ
ψυχῶν ἐδόθης παράκλησις
βαρυνομένων πολλοῖς
90 ὀφλήμασιν, ἄνεσις,
ἡδὺ παραμύθιον
τῶν ἐν ἀθυμίᾳ,
φῶς ἐλπίδων, Θεοτόκε ἁγνή.

ᾠδὴ ζ΄. *Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας*

Σέ, θεόνυμφε κόρη,
95 προφητῶν αἱ χορεῖαι
σαφῶς ἐπρέσβευσαν
μητέρα τοῦ Ὑψίστου·
πνεῦμα γὰρ τὸ λαλῆσαν
δι' αὐτῶν τὸ πανάγιον
100 ὁμοφυὲς ὑπάρχει
τῷ ἐκ σοῦ σαρκωθέντι.

heirm. odes ϛ΄ EE 220, n. 315, Joannis
heirm. odes ζ΄ EE 224, n. 321, Joannis

f. 11 ‖ Ἡ σφαλεῖσά μου φύσις
τῶν ἀνθρώπων καὶ γνώμη
τῇ φθορᾷ ὑποκύψασα,
105 τῆς λύπης ἀφεμένη,
χόρευε νῦν, ὁρῶσα
τῆς Παρθένου τὴν πρόοδον,
δι' ἧς τῶν συνεχόντων
δεινῶν ἀπαλλαγήσῃ.

110 Οἱ σέ, Θεογεννῆτορ,
κεκτημένοι προστάτιν
οὐκ αἰσχυνθήσονται·
φρουρεῖς γὰρ ἀκινδύνους
καὶ βίου περιστάσεις
115 ὁμαλίζεις, παρέχουσα
καὶ τῆς μελλούσης ζωῆς
ἀγαθὰς τὰς ἐλπίδας.

ᾠδὴ η΄. *Ἑπταπλασίως κάμινον*

Πρὸ τῆς ἡλίου λάμψεως
ἀγλαΐαι καὶ χάριτες
120 τὸ ἐκείνου κάλλος τηλαυγῶς μηνύουσιν,
αὐτὴ δέ, πανάμωμε,
πρὸ τοῦ τὸν μέγαν ἥλιον
ἐκ τῶν παναχράντων σου ἀνίσχειν λαγόνων,
περίβλεπτος ἐδείχθης
125 ὡς ἐκ στείρας τεχθεῖσα,
ναῷ ἀνατραφεῖσα,
Θεῷ ἱερωθεῖσα.

Ὁ τῶν παρθένων θίασος
εὐφημεῖ σου τὴν γέννησιν,
130 ἀλλὰ καὶ μητέρες σὺν αὐταῖς δοξάζουσι·
κατ' ἄμφω γὰρ ἔλαμψας
σύ, ὡς φανεῖσα μήτηρ Θεοῦ
καὶ τῆς παρθενίας μὴ φθείρασα τὸ ἄνθος·

heirm. EE 219, n. 314, Joannis

διὸ καὶ πᾶν τὸ γένος
135 τῶν ἀνθρώπων ὑμνεῖ σε,
πρόξενον σωτηρίας
εὑρόν σε, Θεοτόκε.

Ὠδῖνες Ἅιδου, Δέσποινα,
χαλεπαί με συνέχουσιν
140 αἱ πολυειδεῖς τῆς ἁμαρτίας ἔφοδοι·
αὐτή μοι βοήθησον
καὶ μετανοίας ὄρεξον
ἔννοιαν ἐπίμονον, ἁγνή, καὶ βεβαίαν,
τῇ σῇ ἐπισκοπῇ με
145 τῶν ἐχθρῶν ἐξαιροῦσα,
φρουροῦσα, δυναμοῦσα
καὶ σῴζουσα, Παρθένε.

ᾠδὴ θ'. *Ἔφριξε*
πᾶσα ἀκοή

Δύναμις
f. 11v Ἅιδου καὶ ἰσχὺς
150 ἡ τῆς φύσεως ἡμῶν κυρι||εύσασα,
θεοχαρίτωτε,
σοῦ τῇ γεννήσει
τὴν εὐκατάλυτον
ἀῤῥαβωνίζεται φθοράν·
155 ζωὴ γὰρ βεβλάστηκεν
ἐκ σοῦ, πανάμωμε,
δι' ἧς κράτος τοῦ θανάτου κατήργηται.

Ἄκουσον,
θύγατερ Θεοῦ,
160 ἡ πλησίον παρεστῶσα περίδοξος
τοῦ βασιλέως Χριστοῦ
καὶ θυγατέρων
πολλῶν προλάμπουσα,
σοῦ ἐρασθεὶς ὁ τῶν ψυχῶν

---

heirm. EE 222, n. 317, Joannis   163 προλάμπουσαν

165 νυμφίος κατῴκησεν
ἐν τῇ γαστρί σου, ἁγνή,
καὶ δεσμὰ πεπεδημένων διέλυσε.

Πρόστηθι,
Δέσποινα, ἡμῶν
170 τῶν μητέρα τοῦ Θεοῦ πρεσβευόντων σε
καὶ τῶν πταισμάτων ὁλκῇ
τῶν καθ' ἑκάστην
ἐνεργουμένῃ ἡμῖν,
σοῦ ταῖς πρεσβείαις τὴν ῥοπὴν
175 ἀντίστησον, πάναγνε,
καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς
τῆς ἐνδίκως ἑπομένης κολάσεως.

IN NATIVITATEM BEATAE MARIAE VIRGINIS

Vallic. gr. B 22 = E, ff. 26-28v

Ὁ κανών.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἐν Ἐρυθρᾷ Φαραώ,*

Ἰωακεὶμ
καὶ ἡ Ἄννα σήμερον χορεύουσι,
καὶ ὁ Ἀδὰμ πανηγυρίζει λέγων
σὺν τῇ Εὔᾳ κράζοντες·
5 «Ἐν σοὶ κατηλλάγημεν,
θυγάτηρ, μόνῳ τῷ Θεῷ.»

Ἐξ Ἰεσσαὶ
ῥίζα ἀνεβλάστησεν θεόφυτος
καὶ ἐκ τῆς ῥίζης ῥάβδος ἄνθος φέρουσα,
10 τὸν λυτρωτὴν ἡμῶν
f. 26v || ἀσπόρως γεννήσασα,
[Χριστόν], τὸ ἄνθος τῆς ζωῆς ἡμῶν.

Σὲ ἀληθῶς
πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, πανάμωμε,
15 ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσι λέγουσαι·
«Χαίροις ἡ ἀέναος
πηγὴ τῆς ἀφέσεως,
ἐξ ἧς ἀντλοῦμεν τὴν [ὄντως] ζωήν.»

heirm. EE 231, n. 332, Andreae heirm. Ἐν Ἐρυθρᾷ Φαραὼ EE] ἐν Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ Φαραὼ cd.

Ἡ νοερὰ
20 τῶν ἀγγέλων σήμερον πανήγυρις
τοῖς ἐπὶ γῆς ἅμα πιστῶς χορεύουσα
ἐπὶ τῇ γεννήσει σου
φωναῖς σε, πανάμωμε,
προφητικαῖς ἀνευφημοῦμεν.

ᾠδὴ β'. *Ἴδετε, ἴδετε*
ὅτι ἐγώ εἰμι Θεός

25 * Ἴδετε, ἴδετε
ὅτι ἐγώ εἰμι Θεός,
ὁ τὴν μητέρα μου νῦν
τῇ Ἄννῃ δοὺς καρπὸν ὄντως εὐκλεῆ,
ὡς πάλαι τῇ Ἄννῃ
30 εὐχῆς παρέσχον βλαστὸν
τὸν ὑποφήτην Σαμουήλ.

* «Σάῤῥας διήνοιξα
γαστέρα — λέγει ὁ Θεός —
καὶ νῦν τῆς στείρας ἐγὼ
35 Ἄννης τὴν μήτραν γόνιμον ἐκτελῶ
καὶ ῥάβδον ἁγίαν
βλαστάνουσαν ἐκ Δαβὶδ
ἐμέ, τὸ ἄνθος τῆς ζωῆς.»

* «Λέλυμαι, λέλυμαι
40 τῶν τῆς στειρώσεως δεσμῶν,
— βοάτω νῦν μυστικῶς
ἡ σώφρων Ἄννα ὕμνοις πρὸς τὸν Θεὸν —
ἰδοὺ γὰρ θηλάζω
μητέρα τοῦ παντουργοῦ,
45 τὴν θεοχώρητον σκηνήν.»

heirm. EE 230, n. 330, Andreae 25-59 troparia ed. in Anth. Vitali I, υξς'-υξζ' 28 ὄντως om. Anth. 30 παρέχων Anth. 38 τῆς ζωῆς] φυτουργὸν Anth. 44 πλαστουργοῦ Anth.

τριαδ. * Ἄναρχε, ἄκτιστε,
Τριὰς ἀμέριστε, Μονάς,
ἡ τρία οὖσα καὶ ἕν,
Πάτερ, Υἱὲ καὶ Πνεῦμα, εἷς ὁ Θεός,
50 προσδέχου τὸν ὕμνον
ἐκ τῶν πηλίνων γλωσσῶν
ὡς ἐκ στομάτων φλογερῶν.

θεοτ. * Πάντα παράδοξα
τὰ μεγαλεῖά σου, σεμνή,
55 ἡ γέννησις θαυμαστή,
διαγωγὴ τοῦ βίου καινοπρεπής,
ἡ σύλληψις ξένη,
ὁ τόκος ὑπερφυής,
Θεὸς γὰρ ἦν ὁ ἐνεργῶν.

ᾠδὴ γ'. *Ἐν Κυρίῳ Θεῷ μου*
ἐστερεώθη ἡ ψυχή μου
καὶ καυχᾶται λέγουσα·
« Οὐκ ἔστιν ἅγιος,
5 *οὐκ ἔστι δίκαιος*
πλήν σου, Κύριε.»

60 Νῦν ἡ ἄγονος στεῖρα
τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν μητέρα
εὐφραινέσθω τίκτουσα,
οὐδεὶς γὰρ ἠνέῳξε
τὴν μήτραν τὴν ἄκαρπον,
65 πλὴν μόνου αὐτοῦ.

Νῦν εὐφράνθητι, στεῖρα,
⟨— — — ΄— — — — ΄—⟩
ἡ πρὶν οὐκ ὠδίνουσα,

heirm. EE 232, n. 332, Andreae 2 ψυχή] καρδία EE 3 καυχᾶται] καυχάσθω EE 4 ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος EE 67 versum scriba praetermisit

66 Is. 54,1

ὅτι ἐπεσκέψατο
70 Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν
τὴν Εὔαν, ὡς οἶδεν αὐτός.

Ἐγκαυχάσθω ἡ στεῖρα,
Ἰωακεὶμ δὲ εὐφραινέσθω,
ὁ Ἀδὰμ γὰρ σέσωσται
75 τεχθείσης σου, ἄχραντε,
f. 27 || καὶ πάντες ἐρρύσθημεν
τῆς πρώτης φθορᾶς.

Ἀνυμνῶ σου τὸν τόκον,
πανσεβάσμιε Ἄννα,
80 καὶ τιμῶ τὰ σπάργανα,
δι' ὧν ἠλευθέρωσε
Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν
τὴν Εὔαν, ὡς οἶδεν αὐτός.

ᾠδὴ δ'. *Ὁ προφήτης Ἀββακοὺμ*
τοῖς νοεροῖς ὀφθαλμοῖς προεῖδε, Κύριε,
τὴν παρουσίαν σου,
διὸ καὶ ἀνέκραζεν·
5 *« Ἀπὸ Θαιμὰν ἥξει ὁ Θεός,*
δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε.»

Ὁ πατριάρχης Ἰακὼβ
85 προθεωρήσας, Σωτήρ, τὰ μεγαλεῖά σου,
ἐβόα ἐν πνεύματι
πρὸς τὸν Ἰούδαν, λέγων [μυστικῶς]·
« Ἀνέβης ἐκ βλαστοῦ μου, υἱέ μου,
μηνύων σε, τὸν ἐκ παρθένου Θεόν.»

90 Νῦν εὐφραινέσθω οὐρανός,
ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ καὶ χορευέτωσαν

heirm. EE 230, n. 330, Andreae qui autem discrepans est cum cd. in v. 6: δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε] δόξα τῇ δυνάμει σου / δόξα, Χριστέ, τῇ συγκαταβάσει EE 87 μυστικῶς expungendum metri causa

88 Gen. 49,9

Ἰωακεὶμ καὶ Ἀδάμ·
ὁ μὲν ὡς γεννήτωρ σου
τῆς ἀληθῶς τεκούσης τὸν Θεόν,
95 [ἐκεῖνος δὲ ὡς προπάτωρ σου]
κηρύττων σου τὰ μεγαλεῖα, ἁγνή.

Ἐμεγαλύνθη ἀληθῶς
Ἰωακεὶμ καὶ Ἄννα τῇ γεννήσει σου,
νύμφη θεόκλητε,
100 διὸ καὶ ἀνέκραζον·
«Ἀπενεχθήσονται τῷ βασιλεῖ
[παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς]
σήμερον αἱ τῶν δικαίων ψυχαί.»

Ἀνανεούσθω Ἀδάμ,
105 ἡ γὰρ τοῦ νέου Ἀδὰμ μήτηρ γεγέννηται
ἐκ τῆς ὀσφύος Δαβὶδ
καὶ Ἄννα εὐφραίνεται,
Ἰωακεὶμ δὲ χαίρει μυστικῶς,
τεκόντες τὴν ἁγίαν σκηνήν.

ᾠδὴ ε΄. *Τὸν ζόφον τῆς ψυχῆς μου*

110 * «Ἀνέβης ἐκ βλαστοῦ μου,
υἱέ μου, πάλαι — βοάτω ὁ μέγας νῦν Ἰακὼβ —
ἀναπεσὼν ἐκοιμήθης
ὡς λέων ἐπ' ἐσχάτων.»
Καὶ τίς ἐγείρει αὐτόν,
115 τὸν ἐξ Ἰούδα φυλῆς προδηλῶν μοι
τεχθέντα ἐκ παρθένου Θεόν;

* Ὁ μέγας Ἡσαΐας
προτυπῶν σου, ἄχραντε νύμφη, τὴν γέννησιν

93 ὡς] εἰς 95 versus e metro exulat 102 hic quoque versus expungendus e metro exulans
heirm. EE 228, n. 327, Andreae 110-130 troparia ed. in Anth. Vitali I, λη΄ 111 βοάτω ὁ μέγας] βοήσας ὁ θεῖος Anth. 114 ἐγερεῖ αὐτὸν φησὶ Anth. 116 τὸν ἐκ Παρθένου Θεὸν Anth.

110-114 Gen. 49,9

«Ἔσται ἡ ῥίζα — ἐβόα —
120 Ἰεσσαὶ καὶ ἐκ ταύτης
ὁ ἀνιστάμενος.»
Ἐπ' αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη
ἐλπιοῦσι Χριστῷ τῷ φανέντι.

* «Ἀχθήσονται παρθένοι·»
125 τὴν κινύραν κρούων τί κράζεις, Δαβίδ, φανερῶς;
«Ναί, ὅτι πᾶσαν τὴν δόξαν
ὁρῶ τῆς θυγατρός μου
καὶ λιτανεύουσιν αὐτὴν
οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ μου
130 καὶ πάντων τῶν δικαίων ψυχαί.»

ᾠδὴ ϛ΄. *Ὡς ὕδατα θαλάσσης, φιλάνθρωπε,*

* Ὑμνοῦμεν τὴν ἁγίαν σου γέννησιν,
τιμῶμεν καὶ τὴν ἄσπορον σύλληψιν
σοῦ, νύμφη ἀνύμφευτε καὶ παρθένε·
f. 27v ‖σκιρτῶσι δὲ σὺν ἡμῖν
135 ἀγγέλων τάξεις
καὶ τῶν ἁγίων ψυχαί.

* Τὰς πρὶν ἐστειρωμένας διήνοιξας
γαστέρας, εὐεργέτα Σωτὴρ ἡμῶν,
μεθ' ὧν καὶ τῆς θεόφρονος Ἄννης·
140 ἐγέννησε γὰρ ἡμῖν
τὴν σὴν μητέρα,
τὴν ζωοδόχον πηγήν.

* Ἁγίαν τῶν ἁγίων ὑπάρχουσαν
οἱ σώφρονες πατέρες σου, ἔνδοξε,
145 ἀνέθεντό σε ἐν οἴκῳ Κυρίου

121 ὁ ἀνιστάμενος φησὶ Anth. 123 ἐλπιοῦσι φιλάνθρωπε Anth. 125 τί κράζεις προφῆτα Δαβὶδ Anth. 128 λιτανεύει 130 δικαίων] ἁγίων Anth.
heirm. EE 228, n. 327, Andreae 131-178 troparia ed. in Anth. Vitali I, λθ΄ et in MR I, 99 133 ἀνύμφευτε] θεόνυμφε Anth. 144 ἔνδοξε] ἄχραντε Anth.

119-120 Is. 11,10 124-130 Ps. 44,12-15

ἀνατραφῆναι, σεμνή,
καὶ εἰς μητέρα
ἑτοιμασθῆναι αὐτῷ.

* Ἠνοίχθη σοι τὰ κλεῖθρα τὰ ἅγια,
150 ἐδέξαντό σε ἄγγελοι, ἄμωμε,
τὴν ἀμίαντον καὶ παρθένον,
ἐξ ἧς ὁ μέγας ποιμὴν
ἀμνὸς ἐτέχθη,
ὅλον φορέσας ἐμέ.

155 * Αἱ στεῖραι καὶ μητέρες, χορεύσατε,
θαῤῥεῖτε καὶ σκιρτήσατε, ἅπαντες·
ἡ ἄτεκνος γὰρ στεῖρα Θεοτόκον
βλαστάνει, τὴν λύσασαν
τῶν ὠδίνων τὴν Εὔαν
160 καὶ τῆς φθορᾶς τὸν Ἀδάμ.

* Ἀκούω τοῦ Δαβὶδ μελῳδοῦντός σοι·
«Ἀχθήσονται παρθένοι ὀπίσω σου,
ἀχθήσονται εἰς ναὸν βασιλέως.»
Καὶ σὺν αὐτῷ σε καλῶ
165 Θυγατέρα
τοῦ βασιλέως Χριστοῦ.

τριαδ. * Ἐν σοὶ τὸ τῆς Τριάδος μυστήριον
ὑμνεῖται καὶ δοξάζεται, ἄχραντε·
Πατὴρ γὰρ ηὐδόκησε καὶ ὁ Λόγος
170 ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν,
καὶ τὸ Ἅγιον
Πνεῦμα συνεπεσκίασε.

* Θεοῦ θυσιαστήριον γέγονας·
τὸ πῦρ γὰρ ἐν γαστρί σου ἐσκήνωσεν,
175 ὁ Λόγος ἐκ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου
καὶ ἐν ἀνθρώπου μορφῇ

---

146 σεμνῶς Anth. 156 ἅπαντες] ἄγονοι Anth. 160 φθορᾶς] ἀρᾶς Anth. 164 σε καλῶ] κἀγὼ Anth. 166 Χριστοῦ ὑμνῶ Anth. 171 Ἅγιον] θεῖον Anth. 172 σοὶ ἐπεσκίασεν Anth. 173 χρυσοῦν θυμιατήριον Anth.

162-163 Ps. 44,14-15

εὐωδιάζων
ἐκ σοῦ προῆλθεν, ἁγνή.

Κοντάκιον.

Ἦχος δ'.

Ἰωακεὶμ καὶ Ἄννα
....

Ὁ οἶκος.

Ἡ προσευχὴ ὁμοῦ καὶ στεναγμὸς
....

f. 28 ᾠδὴ ζ'. *Τῶν Χαλδαίων ἡ κάμινος*

* Ἑορτάζομεν, ἄχραντε,
180 καὶ πιστῶς προσκυνοῦμεν
τὴν ἁγίαν σου γέννησιν,
τὴν ἐξ ἐπαγγελίας·
δι' ἧς ἐλυτρώθημεν
τῆς ἀρχεγόνου ἀρᾶς,
185 ἐπιφανέντος Χριστοῦ.

* Νῦν ἡ Ἄννα εὐφραίνεται
καὶ βοᾷ καυχωμένη·
«Στεῖρα οὖσα γεγέννηκα
τοῦ Θεοῦ τὴν μητέρα,
190 δι' ἧς τὸ κατάκριμα
τῆς Εὔας λέλυται
καὶ ἡ ἐν λύπαις ὠδίς.»

---

177 καθωράθη Anth. 178 θεογεννῆτορ ἁγνή Anth. κοντάκ. et οἶκ. ed. in Anth. Vitali I, μ' et in MR I, 99-100
heirm. EE 228, n. 327, Andreae 179-206 troparia ed. in Anth. Vitali I, μ' et in MR I, 100

* Ὁ Ἀδὰμ ἠλευθέρωται
καὶ ἡ Εὔα χορεύει
195 καὶ βοῶσιν ἐν πνεύματι
πρὸς σὲ τὴν Θεοτόκον·
« Ἐν σοὶ ἐλυτρώθημεν
ἐκ τῶν ὠδίνων ἡμῶν,
ἐπιφανέντος Χριστοῦ.»

200 * Στεῖραι, ἄγονοι, σπεύσατε,
ψυχαὶ ἠτεκνωμέναι,
ὅτι Ἄννα καλλίτεκνος
καὶ νῦν εὐφραινομένη·
μητέρες χορεύσατε
205 σὺν τῇ μητρὶ τοῦ Θεοῦ
καὶ συναγάλλεσθε.

* Αἱ παρθένοι σκιρτήσατε·
ἰδοὺ γὰρ ἡ Παρθένος
ἐκ τῆς στείρας προέρχεται
210 καὶ τίκτει τὸν Σωτῆρα
καὶ ὅλως οὐ φθείρεται,
ἀλλὰ παρθένος ἁγνὴ
μετὰ τὸν τόκον πέλει.

* Τοῦ Ἀδὰμ ἡ ἀπόγονος
215 ἐκ Δαβὶδ γεννηθεῖσα,
ἐν γαστρὶ σωματούμενον
τοῦ Ἀδὰμ τὸν σωτῆρα
γεννᾷ καὶ οὐ φθείρεται·
Θεὸς γὰρ ὢν ὁ τεχθεὶς
220 φυλάττει ἄφθορον.

ᾠδὴ η΄. *Ἄγγελοι καὶ οὐρανοί*

* Πῶς ἐβλάστησας, εἰπέ,
ἐν τῇ γαστρί σου, Ἄννα,

198 τῆς ἀρχεγόνου ἀρᾶς Anth. 201 ἡ τεκνουμέναι 202 πολύτεκνος Anth. 203 εὐφραινόμεναι Anth. 207-220 troparia ed. in Anth. Vitali I, μα΄ 211 οὐ φθείρεται] καὶ ἄρχεται Anth. 213 πέλει] καλή Anth.

heirm. EE 230, n. 330, Andreae 221-284 troparia ed. in Anth. Vitali I, μα΄-μβ΄

τὴν οὐράνιον
σκηνήν, ἐν ᾗ ὁ Λόγος
225 κατεσκήνωσεν;
« Στεῖρα οὖσα ηὐξάμην
δι᾽ ἐπαγγελίας
Θεοῦ τεκεῖν μητέρα.»

* Ὄντως θαῦμα φρικτόν,
230 τὴν ἐν γαστρὶ ἀφράστως
συλλαβοῦσάν σε
τὸν ποιητὴν τῶν ὅλων,
Ἄννα, τίκτουσαν
ἐξ ἀκάρπων λαγόνων
235 δι᾽ ἐπαγγελίας·
« Οὐκ ἔτι μένει στεῖρα.»

* Ἀνοιγέσθω ὁ ναός,
τὸ ἱερὸν δονείσθω·
τὰ γὰρ ἅγια
240 τὰ τῶν ἁγίων νῶτα
ὑφαπλοῦντά σοι,
Θεοτόκε, ἐν δόξῃ
ὑποδέχονταί σε
ἐν τῷ ἱλαστηρίῳ.

245 * Νῦν ἡ ἄμωμος ἀμνὰς
ἐκ σοῦ γεννᾶται, Ἄννα,
ἡ ἀμίαντος
περιστερὰ καὶ νύμφη
τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,
250 παρθένος καὶ μήτηρ
καὶ παστὰς καὶ δούλη
καὶ θρόνος καὶ νεφέλη.

* Ἐμεγάλυνας, Σωτήρ,
Ἰωακεὶμ καὶ Ἄνναν
255 τοὺς θεόφρονας,

229 θαῦμα] θέαμα Anth. 233 τίκτουσα Anth. 246 κόρη Ἄννα Anth. 250 ἡ παρθένος Anth.

236 Luc. 1,36

τῆς ἀπαιδίας λύσας
τὴν ἀσθένειαν
f. 28ᵛ ||καὶ ἐξάρας ἐκ γένους
καὶ ἐξ οἴκου Δαβὶδ
260 ὄνειδος εἰς αἰῶνας.

* Νῦν εὐφράνθητι Δαβίδ,
ὅτι ἠγέρθη κέρας
σωτηρίας σοι,
ἡ ἐκ φυλῆς καὶ ῥάβδος
265 ἡ βλαστήσασα
ἐκ κοιλίας τὸ ἄνθος,
Ἰησοῦν τὸν Χριστόν,
τὸν ζῶντα εἰς αἰῶνας.

* Οὐκ ἐκλείψει προειπὼν
270 ἐκ τοῦ Ἰούδα ἄρχων,
οὐχ ἡγούμενος
ἕως ἂν ἔλθῃ τοῦτο
ὃ ἀπόκειται,
τὸν ἐκ γένους Δαβίδ σε
275 προδηλῶν Ἰακώβ,
ἐθνῶν τὴν προσδοκίαν.

* Χαῖρε, ὄρος τοῦ Θεοῦ,
χαῖρε, παστὰς ἁγία,
χαῖρε, τράπεζα,
280 χαῖρε, χρυσῆ λυχνία,
χαῖρε, ἄνανδρε
παιδοτόκε Μαρία,
σέ, ἁγνή, ὑμνοῦμεν
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ᾠδὴ θ'. *Ἡ ἀνατραφεῖσα*
εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων

285 Δι' ἐπαγγελίας
χαρισθέντα καρπὸν τῇ μητρί σου,

264 ῥάβδου Anth. 275 προδηλοῖ Anth.
heirm. EE 229, n. 327, Andreae

Θεοτόκε ἁγνή,
τὴν ἐκ φυλῆς Δαβὶδ
ῥάβδον Ἀαρὼν τεχθεῖσαν,
πάντες ἀπαύστως μακαριοῦμέν σε.

Νῦν ἀγαλλιάσθω
πᾶς χορὸς μητέρων ἐν πίστει,
εὐφραινέσθωσαν στεῖραι
ὁμοῦ καὶ παρθένοι,
295 ὅτι ἡ Παρθένος στεῖρας
τέκνον ὀφθεῖσα τελεσφορεῖ τὸν Χριστόν.

Ὄντως μακαρία
ἡ κοιλία σου, Ἄννα θεόφρον,
ὅτι μήτηρ ἐγένου
300 τῆς μητρὸς τῆς ζωῆς·
ὅθεν, ὡς Θεοῦ ἀμνάδα,
ταύτην ἀνέθου ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ.

Ἐξ Ἰωακεὶμ τε
καὶ ἐκ ῥίζης Δαβὶδ γεννηθεῖσαν,
305 παρθενόφυτον ἄνθος
τῆς ζωῆς ἡμῶν,
πάντες ἀσιγήτοις ὕμνοις
ἀνευφημοῦμεν καὶ μακαρίζομεν.

IN SANCTUM SEVERIANUM

Synaxarium, 29-30: ..... τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σευηριανοῦ· ὃς ἐγένετο ἐκ πόλεως Σεβαστείας, τάξεως ὑπάρχων τῶν σινατόρων. Ἐπὶ δὲ Λικινίου τοῦ βασιλέως συλληφθεὶς ὑπὸ τοῦ δουκὸς Λυσίου διὰ τὸ ὁμολογεῖν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ διὰ τὸ πρὸς τὸν τοῦ μαρτυρίου ἀγῶνα ὑπαλεῖψαι τοὺς σαράκοντα Χριστοῦ μάρτυρας, κρεμάννυται καὶ τύπτεται ἰσχυρῶς...... καὶ αὖθις ἐξαχθεὶς καὶ κρεμασθεὶς ἐπὶ τοῦ τείχους λίθοις μεγάλοις δεσμεῖται τοὺς πόδας. Ἐπὶ πολὺ δὲ κρεμάμενος καὶ ὑπὸ τῶν πληγῶν δαπανώμενος καὶ ὑπὸ τοῦ βάρους τῶν λίθων τὰ νεῦρα διατεινόμενος καὶ πικρῶς καὶ ἀπανθρώπως βασανιζόμενος, εὐχαρίστως τῷ Θεῷ τὸ πνεῦμα παρέθετο. Τοῦ δὲ μαρτυρικοῦ λειψάνου αὐτοῦ πρὸς ταφὴν ἀποκομιζομένου καὶ τῶν πιστῶν προστρεχόντων πρὸς ὑπαντήν, δούλη τις τοῦ ἁγίου τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἀποβαλομένη διὰ θανάτου ..... ἐπειδὴ ἤκουε προκομίζεσθαι τὸ λείψανον τοῦ κυρίου αὐτῆς, ἀναβοήσασα ..... καὶ εἰποῦσα πρὸς τὸν κείμενον· « Ἔγειραι, ... · δεῦρο καὶ ἡμεῖς ἀπαντήσωμεν πρὸς τὸν κύριον ἡμῶν », ἔσχε παραυτίκα ὑπακούσαντα καὶ ἀναστάντα καὶ ὑποζωσάμενον καὶ ὑπαντήσαντα μετ' αὐτῆς καὶ ἐνταφιάσαντα καὶ δεκαετῆ καιρὸν προσμείναντα τῇ σορῷ τοῦ μάρτυρος .....

Vat. gr. 1829	= Va, ff. 16-18
Crypt. Δ.α. I	= C, ff. 52-54
Crypt. Δ.α. XXXI	= Ca, ff. 13-16v
Crypt. Δ.α. XXXV	= Cb, ff. 66-69
Bodl. Canon. gr. 58	= Ox, ff. 79v-82v

Ὁ κανὼν οὗ ἡ ἀκροστιχίς·
Σευηριανὸν ᾄσμασιν περιστέφω. Ἰωσήφ.

Ἦχος β'.

ᾠδὴ α'. *Ἐν βυθῷ κατέστρωσε ποτὲ*

Στρατιῶτα μάρτυς τοῦ Χριστοῦ,
θείαις πυρσευόμενος

tit. κανὼν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σευηριανοῦ φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε C εἰς ἀπόδειπνον κανὼν τοῦ μάρτυρος ποίημα Ἰωσὴφ Cb acr. ᾄσμασι Va
heirm. EE 34, n. 46, Joannis

μαρμαρυγαῖς τοῦ Παναγίου Πν[illegible]
τοὺς τὴν φωταφόρον σου
5 καὶ πανένδοξον ἑορτάζοντας ἄθλησιν
σκότους ἁμαρτίας
καὶ παραπτωμάτων ἐλευθέρωσον.

Ἑκουσίως πάθη τὰ σεπτά,
μάρτυς, ἐξεικόνισας
10 τοῦ ἀπαθοῦς καὶ σεαυτὸν πρὸς ἄθλησιν
προθύμως ἐκδέδωκας
καὶ κατέβαλες τὴν ὀφρὺν τοῦ ἀλάστορος·
ὅθεν ἐκομίσω,
Σευηριανέ, νίκης τὸν στέφανον.

15 Ὑπελθὼν προθύμῳ λογισμῷ,
ἔνδοξε, τὸ στάδιον
τῆς ἱερᾶς καὶ θαυμαστῆς ἀθλήσεως
πολύπλοκα βάσανα
καὶ τὸν βίαιον καθυπέμεινας θάνατον·
20 πρὸς ἀθανασίαν
ὅθεν μεταβέβηκας γηθόμενος.

θεοτ. Ἡ τοῦ θείου ἄνθρακος λαβίς,
ἥνπερ φωτιζόμενος
ὁ ἱερὸς Ἡσαΐας ἑώρακε,
25 τὴν ψυχήν μου φώτισον
καὶ τοὺς ἄνθρακας τῶν παθῶν μου κατάσβεσον,
ἔρωτά μοι θεῖον,
Δέσποινα παρθένε, προσανάπτουσα.

ᾠδὴ γ'. *Ἐν πέτρᾳ με τῆς πίστεως στερεώσας*

Ῥημάτων ζωηφόρων σου ἐπομβρίαις
30 καρδίας τεσσαράκοντα τῶν μαρτύρων

8-14 alterum troparium quod incipit εὐμεν .... C praebet, sed atramenti macula in ipso codice textum obscurat, in cdd. Ca et Cb vero troparium om. 20 πρὸς ἀθανασίαν om. C
heirm. EE 38, n. 51, Cosmae 29 ζωηφόρων] ζωορρύτων C Ox 30 καρδίαις C

22-24 Is. 6,6

κατήρδευσας· ἐβλάστησαν ὅθεν, μάκαρ,
στάχυν κραυγάζοντες
θείας ἀθλήσεως
ὡς «Οὐκ ἔστι δίκαιος
35 πλήν σου, Κύριε.»

f. 16ᵛ ‖ Ἰκρίῳ προσεπάγης δειναῖς αἰκίαις
βαλλόμενος, ἐνίκας δὲ εὐτονίᾳ
τοὺς βάλλοντας καὶ ἔψαλλες ἀνενδότως,
θεομακάριστε·
40 «Σὺ εἶ Θεὸς ἡμῶν
καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος
πλήν σου, Κύριε.»

θεοτ. Ἀπήμβλυνας τὸ κέντρον τὸ τοῦ θανάτου
τεκοῦσα τὸν ἀθάνατον Θεὸν Λόγον,
45 σταυρὸν σαρκὶ καὶ θάνατον ἑκουσίως
δι᾽ ἀγαθότητα
καταδεξάμενον,
ὃν δυσώπει, πάναγνε,
τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

ᾠδὴ δʹ. *Ἐλήλυθας ἐκ παρθένου*

50 Νενεύρωσαι
τοῦ τὴν φύσιν ἀνθρώπων νευρώσαντος
ἰσχύϊ, πανεύφημε·
ὅθεν τῷ ξύλῳ πεδούμενος

---

31 ἐβλάστησας Va 34 δίκαιος] ἅγιος C Ox in quibus cetera desunt
36-42 om. Cb, in C et Ca alterum troparium:
Ἰάσεως ὡς ἔτυχον ζωοδώρου
τετραδεκαπυρσεύτου χοροῦ μαρτύρων
ψυχαί σου ταῖς φωσφόροις διδασκαλίαις,
νέκυν δ᾽ ὡς ἤγειρας,
40 δεινῶν θανάτων με
ἐξεγείρας, δόξαζε
τὸν δοξάσαντά σε.
41 δίκαιος] ἅγιος Ox 44 θεὸν λόγον κυήσασα θεοτόκε C Ox
heirm. EE 34, n. 46, Joannis 53 παιδούμενος C πεδούμενος Va Ox
pro πεδώμενος

καὶ κατατεμνόμενος
55 ἀπαρασάλευτος ὤφθης,
ἀξιάγαστε.

Οὐκ ἔσεισαν
τῆς ψυχῆς σου τὸν πύργον συῤῥεύσαντες
βασάνων οἱ χείμαῤῥοι·
60 θείᾳ γὰρ πέτρᾳ εὐστήρικτος
τοῦ δι᾽ ἀγαθότητα
ἐνανθρωπήσαντος Λόγου,
πανσεβάσμιε.

Νενέκρωται
65 πρὸ ποδῶν σου ὁ δράκων ὁ βύθιος
καὶ γέλωτα ὤφλησεν·
οὐ γὰρ ἡττῆσαι δεδύνηται
σέ, τὸν τὴν ἀήττητον
ἐκ τοῦ Θεοῦ συμμαχίαν
70 κομισάμενον.

θεοτ. Ἀπείρανδρε
Παναγία, παρθένε θεόνυμφε
τὰ πάθη μου νέκρωσον
καὶ τὴν καρδίαν μου ζώωσον,
75 γνώμῃ κινδυνεύουσαν
καὶ ταῖς ἀπάταις τοῦ βίου
περιπίπτουσαν.

ᾠδὴ εʹ. *Ὁ φωτισμὸς*

Σῶμα προδοὺς
ἀνηκέστοις βασάνοις

57-63 om. Cb, in C et Ca:
Ὀκρίβαντος
ἀετὸς ὕψος ἤρθης, ἀγάπησιν
σχὼν πρὸς τόν σε κτίσαντα,
60 ὥσπερ λοιπὸν τιμωρούμενος
σῶμα· κατεφρόνεις γὰρ
τούτου, ψυχὴν προσελάσας
τῷ παντάνακτι.
69 ἐκ τοῦ] πρὸς τοῦ C Ca 72 θεόνυμφε] ἀνύμφευτε C Ca
heirm. EE 34, n. 46, Joannis

80 τῷ τῶν μαστίγων
κάλλει ὡραιώθης, γενναῖε μάρτυς,
καὶ τῷ ὡραίῳ
ὡραιότατος ὅλος
προσηνέχθης κράζων γηθόμενος·
85 «Ἕτερον ἐκτός σου Θεὸν
οὐκ ἐπίσταμαι.»

Μαρτυρικῶς
τὸν ἀντίπαλον, μάρτυς,
f. 17 κατηγω||νίσω·
90 σὺ γὰρ σπαθιζόμενος ἀνενδότως
οὐκ ἐπῃσθάνου
τῶν σφοδρῶν ἀλγηδόνων,
τοῦ Θεοῦ σε ἐπικουφίζοντος
καὶ ὑπομονῇ κραταιᾷ
95 ἐνισχύοντος.

Ἄγρυπνον νοῦν
προθυμίᾳ καρδίας
ἔχων, θεόφρον,
πάσας κατεκοίμησας ἐπινοίας
100 τοῦ ἀλλοτρίου
καὶ θανὼν ἀνεδείχθης
πάντων φύλαξ, παμμάκαρ ἄγρυπνε
Σευηριανέ, τῶν πιστῶς
εὐφημούντων σε.

θεοτ. 105 Σῶσον ἡμᾶς
ἐπὶ σοὶ καυχωμένους,

---

80 μαστίγων] στιγμάτων C 86 οὐκ ἐπίσταμαι om. Va 96-104 om. Cb, in C et Ca:

'Ανυστάκτους
τὰς ψυχὰς μετασμήχη,
σεβασμιᾶτλα
100 Σευηριανὲ καρτερόφρον, τέλει
τῶν σὲ μελπόντων
τῶν ἡμῶν ἐγκλημάτων·
βίῳ θείῳ ἡμᾶς καὶ σύμπλεξον,
ὅπως σε δοξάζωμεν
ὡς προστάτην ἡμῶν.

102 ἄγρυπνος Ox

Θεογεννῆτορ·
σὺ γὰρ τοῦ Σωτῆρος ὑπάρχεις μήτηρ·
παῦσον τὸν σάλον
110 τῶν ἡμῶν ἐγκλημάτων,
σβέσον πᾶσαν τὴν φλόγα, πάναγνε,
τὴν τῶν χαλεπῶν πειρασμῶν
τῇ πρεσβείᾳ σου.

ᾠδὴ ϛ΄. *Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων κυκλούμενος*

Ἱερεῖον καὶ θῦμα ὁλόκληρον
115 ὁλοκαυτωθὲν τῶν μαστίγων τοῖς ἄνθραξι,
τῷ ποιητῇ προσήνεξαι
ἐν τῇ ἄνω τραπέζῃ, πανόλβιε.

Νοεροῖς σου, μακάριε, ὄμμασιν
ἐναποσκοπούμενος δόξαν τὴν μέλλουσαν,
120 τοὺς αἰκισμοὺς τοῦ σώματος,
ὥσπερ θείαν τρυφὴν ἐκαρτέρησας.

Πυρακτούμενος ζήλῳ τῆς πίστεως
τὸ τῆς ματαιότητος πῦρ ἐναπέσβεσας
καὶ τοῖς πιστοῖς ἐπήγασας
125 ἰαμάτων πελάγη, θεόπνευστε.

θεοτ. Εὐσπλαγχνίας κυήσασα ἄβυσσον,
τὴν τῆς ἁμαρτίας μου ξήρανον ἄβυσσον
καὶ ποταμοὺς δακρύων με,
Θεοτόκε, προσφέρειν ἀξίωσον.

---

111 σβέσον φλόγα πᾶσαν πανάχραντε C, πάναγνε] ἄχραντε Ox heirm. EE 34, n. 46, Joannis 115 τῶν μαστίγων] μαρτυρίου C Ca Cb Ox 118-121 troparium om. Ox 122-125 om. Cb, in C et Ca:

Πενομένους πλουτοῦντας ἀπέργασαι
θείαις ἀρεταῖς τῶν παθῶν ἀποσμήχων τε
καὶ πτωχοὺς δὲ τῷ πνεύματι
125 προστασίᾳ σου λύτρου βροτείους δ' ἡμᾶς.

129 προφέρεις Va post oden ϛ΄ in C:

Κάθισμα. *Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ*

Τῶν προκειμένων ἀλγεινῶν / κατεφρόνησας, / τὰ δι' αἰῶνος ἀγαθὰ / ἐπεπόθησας, / ἀνεπτερώθης πνεύματι, πανεύφημε· / ὅθεν ἐκαρτέρησας / τῶν μαστίγων τοὺς πόνους, / χαίρων δὲ πρὸς ἄπονον / μεταβέβηκας λῆξιν, / ἀθανασίας στέφανον λαβών, / ὡς || (f. 53v) νικηφόρος, / παμμάκαρ πολύαθλε.

ᾠδὴ ζ'. *Ἀντίθεον πρόσταγμα*

130 Ῥομφαίᾳ τῶν πόνων σου
τοὺς ἀνομοῦντας
εἰς τέλος ἀπώλεσας,
παμμάκαρ ἀξιάγαστε,
καὶ νίκης τὸν στέφανον
135 ἀναδησάμενος
μέλπεις ἐμμελέστατα·
«Ὁ ὢν εὐλογημένος καὶ ὑπερένδοξος.»

f. 17ᵛ || «Ἰσχύς μου καὶ ὕμνησις
καὶ σωτηρία —
140 κρεμάμενος ἔκραζες —
Χριστός ἐστιν ὁ Κύριος,
ὁ ξύλῳ τὸν ἄδικον,
πάλαι κρεμάμενος,
θάνατον ἑλόμενος
145 βροτοὺς ἀθανατίζων», μάρτυς πολύαθλε.

Στεῤῥῶς καθυπέμεινας,
γενναῖε μάρτυς,
τοῖς λίθοις πεδώμενος
καὶ τείχεσι κρεμάμενος
150 καὶ τέλος μακάριον
ἐπιδεχόμενος
καὶ τὴν θεολόγον σου
ψυχὴν Θεοῦ εἰς χεῖρας παρατιθέμενος.

---

heirm. EE 34, n. 46, Joannis 130-137 om. Cb, in C et Ca:
Ῥητόρων διδάγμασι
πνευματοπλήστων
τετραδεκαπύρσευτον
χορὸν ἐκ πλάνης εἵλκυσας·
Χριστῷ δὲ ὡς θύματα
135 αὐτοὺς ἐκδοῦναι δὲ
θάνατον προκρίναντες
ζωῆς ἴσχυσαν, ὅθεν σὺν σοὶ γεραίρονται.
138 ὕμνησις] δύναμις C Ca Cb 145 βροτῶν γένος θανάτου ἀπολυτρούμενος C Ca Cb 148 παιδούμενος C Ca Cb πεδούμενος Ox, confer quoque versum 53
150 μακάριον] δεχόμενος Ox 151 ὄντως μακάριον Ox

θεοτ. Τὴν σὴν ἀπροσμάχητον
155 ἔχουσα σκέπην,
ἡ πόλις σου σῴζεται
βαρβαρικῶν ἁλώσεων,
σεισμοῦ καταπτώσεως,
λοιμοῦ κακώσεως,
160 ἄχραντε, πανύμνητε,
ἁγνή, εὐλογημένη θεοχαρίτωτε.

ᾠδὴ η'. *Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πυρὸς*

Ἐν εὐφροσύνῃ καὶ χαρᾷ
τὸ πολύαθλον, σοφέ, καὶ νικηφόρον
συγκομίζουσι σῶμα
165 συγκομισταὶ ἱεροί, πληροῦντες
σοῦ τὸ θεῖον βούλημα,
Σευηριανέ, εὐσεβῶς, μάρτυς θεόφρον.

Φοβερωτάτοις σε Χριστὸς
τεραστίοις ἱερῶς, μάρτυς, δοξάζει·
170 ἐκ ψιλῆς γὰρ καὶ μόνης
προσηγορίας νεκρὸς
ἀνέστη καὶ τρόμῳ ὑπήντα σοι,
νεκρῷ ζωηφόρῳ πρὸς ταφὴν ἀγομένῳ.

Ὢ θαυμασίων φοβερῶν,
175 πῶς οἰκέτης ὁ θανὼν τῇ τοῦ θανόντος

---

157 βαρβαρικῆς ἁλώσεως C
heirm. EE 35, n. 47, Joannis 162-167 om. Cb, in C et Ca:
Ἔστης πρὸ βήματος στεῤῥῶς
ὡς ἀδάμας καρτερόφρων ἐν βασάνοις·
φυσικὸν γὰρ καθόλου
165 ἔρως ὑψοῖ σε Χριστοῦ·
διό σε προστάτην ἀνέδειξε
πίστει προστρεχόντων καὶ σὲ παρακαλούντων.

164-166 PG 115, 649: Τῇ δὲ ἑξῆς, τῶν εὐσεβῶν τινες, οἷς διαζῶν ἔτι τὰ περὶ τῆς ταφῆς ὁ μάρτυς ἐπέσκηψεν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνελθόντες καὶ τὸ μαρτυρικὸν ἐκείνου σῶμα διαπρεπῶς περιστείλαντες . . . διὰ μέσης νυκτὸς εἰς τὴν πατρίδα τοῦ μάρτυρος ἀνεκόμιζον.

ἀγγελίᾳ Δεσπότου
διὰ τὴν πάντων ζωὴν
ἀνέστη καὶ φόβῳ ὑπήντησε,
τοῦτον εὐγνωμόνως ἐν πίστει μακαρίζων!

θεοτ. 180 Ἰδοὺ ἡ κλῖμαξ Ἰακώβ,
ἣν ἑώρακε ποτέ, δι' ἧς κατέβη
πρὸς ἡμᾶς ὁ Δεσπότης,
τοὺς καταβάντας δεινῶς εἰς χάος
πολλῶν παραπτώσεων·
185 ἣν ὡς Θεοτόκον δοξάζομεν ἀπαύστως.

f. 18 ᾠδὴ θ'. *Ἀνάρχου γεννήτορος*

Ὡς κρίνον, ὡς ῥόδον σε,
ὡς εὔοσμον κυπάρισσον,
ὡς ἡδύπνοον κέδρον,
ὡς εὐωδέστατον
190 μύρον, ὡς εὐπρόσδεκτον θῦμα,
ὡς ἐκλεκτὸν Κυρίου ἀρνίον,
ὡς μάρτυρα μέγιστον,
θεοφόρε, μακαρίζομεν.

Στρατείαν οὐράνιον
195 ἐπόθησας, πανόλβιε,
καὶ μαρτύρων ἀγέλαις
νῦν συνηρίθμησαι

178 φόβῳ] λόγω C 179 τούτων C 183 ἀναβάντας Va heirm. EE 35, n. 46, Joannis 189 εὐοδέστατος C 194-201 om. Cb, in C et Ca:

Σευηριανὲ σεπτέ,
195 τὸ κλέος ἀθλοφόρων Χριστοῦ,
μαρτυρίαις ἐπήρθης
ἔτι ζῶν σώματι,
νῦν δὲ σὺν ἀγγέλοις χορεύων
καὶ μελῳδῶν τρισάγιον ᾆσμα,
200 χαρᾶς ἡμᾶς πλήρωσον
ὑπερπλήρους τῇ ἀγάπῃ Χριστοῦ.

180-181 Gen. 28,12-17

καὶ τῶν πρωτοτόκων φαιδρύνεις
ὡς ἐκλεκτὸς πᾶσαν ἐκκλησίαν
200 στολαῖς ταῖς ἐξ αἵματος
ἱερῶς καλλωπιζόμενος.

Ἡλίου φαιδρότερον,
ἡλίου τηλαυγέστερον
ἡ φωσφόρος σου μνήμη
205 ἡμῖν ἀνέτειλε,
Σευηριανέ, τὰς καρδίας
τῶν εὐσεβῶν νῦν φωταγωγοῦσα,
μαρτύρων ἀγλάϊσμα,
ἀθλοφόρε πανσεβάσμιε.

θεοτ. 210 Φωνῇ τοῦ ἀγγέλου σε,
βουλῆς μεγάλης ἄγγελον
συλλαβοῦσαν, ἀγγέλων
δῆμοι γεραίρουσι·
μόνη γὰρ τὰ κάτω τοῖς ἄνω
215 ὡς ἀληθῶς συνῆψας, Παρθένε,
διό σε δοξάζομεν
τὴν ἐλπίδα τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

199 ἐκλεκτὸς] ἀληθῶς Ox 211 βουλῆς] φωνῆς Ox 216 γεραίρομεν C Ca Ox

IN Ss. SENATOREM, VIATOREM, CASSIODORUM AC DOMINATAM

Crypt. Δ.α. I = C, ff. 57ᵛ-59ᵛ
Crypt. Δ.α. XXXV = Cb, ff. 75ᵛ-78ᵛ

Κανὼν τῶν ἁγίων Σινάτορος, Βιάτορος, Κασιοδώρου καὶ Δομινάτας φέρων ἀκροστιχίδα·
ˇΩ Σινάτορ, μέλπω σε σὺν τοῖς συγγόνοις. Προκόπιος.

ˇΗχος δʹ.

ᾠδὴ αʹ. *Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος*

Ὡς φέγγος ἡ σὴ λαμπρὰ πανήγυρις
ἐξανατείλασα,
τὴν τῶν πιστῶν συνήθροισε πληθύν,
ὦ Σινάτορ πανόλβιε,
5 ταῖς τῶν θαυμάτων λάμψεσι
πάντας πλουσίως καταυγάζουσα.

Σινάτορα, τὸ σεπτὸν κειμήλιον
τοῦ θείου πνεύματος,
σὺν αὐταδέλφοις σήμερον ᾠδαῖς
10 θεοφρόνως ὑμνήσωμεν,
τῶν εὐσεβῶν τὸ ἄθροισμα
ταῖς ἀρεταῖς καταπλουτίζοντα.

Ἱδρῶσι τῆς ἀρετῆς ἐλάμπρυνας
σαυτόν, πανάριστε,

---

tit. ..... σινάτορ βιάτορ κασιοδωρ καὶ δομινάτα C εἰς ἀπόδειπνον κανὼν τῶν ἁγίων Σινάτ⟨ορος⟩ Βιάτ⟨ορος⟩ Κασιοδ⟨ώρου⟩ καὶ Δομηνάτ⟨ας⟩ Cb
heirm. EE 94, n. 133, Joannis

15 Ῥώμης πατρῷον ἔδαφος λιπὼν
καὶ τὴν ξένην ἑλόμενος
διατριβὴν καὶ μένουσαν
σὺν τοῖς ὁμαίμοσιν εὑράμενος.

Νεκροῦντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονήματα,
20 ἐργάται ὤφθητε
τῶν τοῦ Σωτῆρος θείων ἐντολῶν·
ὅθεν κλέος εὑρήκατε
σὺν τῇ μητρί, αὐτάδελφοι,
τὸ ἀδιάδοχον καὶ ἄρρευστον.

θεοτ. 25 Πυρφόρος οἷάπερ θρόνος, πάναγνε,
τὸν ἀπερίληπτον
καὶ μηδαμοῦ χωρούμενον Θεὸν
ἐκολπώσω καὶ ἤνεγκας
τὸν καθ' ἡμᾶς μορφούμενον
30 καὶ συντριβέντας ἀναπλάττοντα.

ᾠδὴ γʹ. *Εὐφραίνεται ἐπὶ σοὶ*

Ἀφέντες δόξαν φθαρτὴν
καὶ πλοῦτον ῥέοντα πτωχοῖς νείμαντες,
ἐν οὐρανοῖς ἄσυλον
ὄλβον σὺν εὐκλείᾳ ἐκτήσασθε.

f. 58 35 ‖ Τὸ νᾶμα βλύζον ἀεί,
μάκαρ Σινάτορ, ἐκ τῆς σῆς λάρνακος
περιφανῶς σβέννυσι
τῶν ἀῤῥωστημάτων τὴν κάκωσιν.

---

24 ἄρευστον 29 τὸ
heirm. EE 94, n. 133, Joannis

15-18 Passio e cd. Chis. gr. 31 de his singulis rebus nihil refert sed tantum matrem Dominatam memorat Romanorum genere ortam. In f. 24ᵛ: ˇΗν τις γυνὴ ὀνόματι Δομινάτα· ἦσαν δὲ αὐτῇ τρεῖς υἱοί, Σινάτωρ, Βιάτωρ, Κασιόδωρος, καταγόμενοι ἐκ τῆς τῶν Σαρδῶν ἐπαρχίας· ἐκεῖθεν γὰρ ἦσαν ἐλθόντες ἐν Καρταγένῃ ..... ἡ δὲ μακαρία Δομινάτα ἦν ἐκ γένους τῶν Ῥωμαίων εὐγενὴς καὶ συγκλητική .....
32 Passio, f. 26: ... οὖν διεπώλησαν πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῖς καὶ ἔδωκαν τοῖς πτωχοῖς.
35-38 Passio, f. 31: ..... βρύουσι γὰρ ἰάσεις καὶ θαυματουργίας οἱ ἅγιοι τοῦ Χριστοῦ μάρτυρες μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας.

Ὁμοῦ βιοῦντες ἐν γῇ
40 καὶ τὰ εὐάρεστα Θεῷ πράττοντες,
ἅμα μητρὶ χαίροντες
ἐν τοῖς οὐρανοῖς συναυλίζεσθε.

Ῥῶσιν σωμάτων ἡμῖν
καὶ ἀλγεινῶν ἀπαλλαγὴν βλύζετε,
45 ὡς τῆς ψυχῆς φυλάξαντες
τὸ θεοειδὲς ἀκηλίδωτον.

θεοτ. Ῥυόμενος τῆς ἀρᾶς
τοὺς γηγενεῖς ὁ πλαστουργός, ἄχραντε,
ἐκ σοῦ, σεμνή, πρόεισιν
50 εἷς Θεός, βροτός τε δεικνύμενος.

ᾠδὴ δ΄. *Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα ἡ ἐκκλησία*

Μακαριζέσθω Σινάτωρ καὶ Βιάτωρ
καὶ θεῖος Κασιόδωρος,
ἥ τε τούτων μήτηρ
Δομινάτα, λάμψαντες
55 ὡς ἄστρα πολύφωτα
ἐν τοῖς θαυμαστοῖς κατορθώμασιν.

Εὐγενοῦς φυέντες ἐξ αἵματος, θεοφόροι,
τῇ ψυχικῇ λαμπρότητι
ἠστράψατε πλέον,
60 ἄνω τὸ πολίτευμα,
καρδίᾳ θεόφρονι,
ἐν τοῖς οὐρανοῖς μεταθέμενοι.

Λαμπρὰ λυχνία τετράφωτος πεφηνότες,
τὸ νοητὸν στερέωμα,
65 τὸ τῆς ἐκκλησίας
ἅπαν ἀγλαΐζετε

---

heirm. EE 94, n. 133, Joannis 64 τὸν C

ὑμῶν προτερήμασιν
καὶ ταῖς τῶν θαυμάτων λαμπρότησι.

Πηγὴ βρύουσα τὴν χάριν τῶν ἰαμάτων
70 ὥσπερ Ἐδέμ, τετράστομος
ὤφθητε, δακρύοις
τὰς ψυχὰς ἐκπλύνοντες
καὶ ταῖς πρὸς τὸν Ὕψιστον
νύκτωρ μεθ᾽ ἡμέραν δεήσεσιν.

θεοτ. 75 Ὁ κατ᾽ οὐσίαν ἀπρόσιτος τὴν πατρῴαν,
τῇ μητρικῇ εὐπρόσιτος,
ὤφθης ζῴων δύο
μέσον, ζωαρχίφωτε,
τῆς νῦν ἐσομένης τε,
80 καθὼς Ἀββακοὺμ προανέκραγε.

ᾠδὴ ε΄. *Σύ, Κύριέ μου, φῶς*

Ὠράθητε, σοφοί,
ὡς σπαρτίον τὸ ἔντριτον,
τὴν ἄμαχον τοῦ Σωτῆρος
ἰσχὺν ἐνδεδυμένοι
85 καὶ δαίμονας τροπούμενοι.

Σθένει παντουργικῷ
θεραπεύεις τυφλώττοντας
καὶ βάσεις πεπηρωμένας
ἀνορθοῖς παραδόξως,
90 Σινάτορ ἀξιάγαστε.

f. 58ᵛ ‖ Ἐκπέμπεται ἀεὶ
εὐωδία τῶν τάφων ὑμῶν
μυρίπνοός τε καὶ ξένη·

---

heirm. EE 94, n. 133, Joannis

77-80 Hab. 3,2 82 Eccl. 4,12

εὐωδία γὰρ ζῶντες
95 Θεοῦ τοῖς ἔργοις ὤφθητε.

Συῤῥέουσι λαοὶ
τῇ μνήμῃ ὑμῶν πόῤῥωθεν,
λαμβάνοντες θείαν χάριν
τῶν θηκῶν τῇ προσψαύσει
100 καὶ πέρας αἰτήσεων.

θεοτ. Κατῆλθεν ἐπὶ σὲ
ὥσπερ ὄμβρος ὁ Ὕψιστος,
πανάσπιλε, ἐπὶ πόκον,
Γεδεὼν καθὼς πάλαι
105 ἐναλλὰξ προτετύπωται.

ᾠδὴ ϛ'. *Θύσω σοι*

Ὑμνοῦμεν
τὰ ὑμῶν εὐσεβῆ κατορθώματα,
τὸν ἀξιάγαστον βίον,
τὴν σεμνὴν καὶ ἔνδοξον πολιτείαν
110 καὶ τὴν ἔνθεν
πρὸς οὐράνιον κλῆρον κατάπαυσιν.

Νεκροῦντες
τὸ ἐπὶ γῆς ὑμῶν ἅπαν φρόνημα,
τὰς ψυχικὰς ἐνεργείας
115 καὶ κινήσεις ἀνεζωώσατε
διὰ πόνων
καὶ λαμπρᾶς ἀγωγῆς, οὐρανόφρονες.

Τοῖς πόθῳ
τὴν σεπτὴν ὑμῶν μνήμην γεραίρουσι,
120 Σινάτορ τε καὶ Βιάτορ,

heirm. ΕΕ 94, n. 133, Joannis

101-105 Jud. 6,37-40

σὺν Κασιοδώρῳ καὶ Δομινάτᾳ,
λύτρον νόσων
καὶ συμφορῶν ἡμῖν πρυτανεύσατε.

θεοτ. Ὁρῶμεν
125 τὰ σὰ χείλη σπαρτίον ὡς κόκκινον·
τὸ ἀκραιφνὲς γὰρ τῶν λόγων
καὶ τῆς σῆς ὡραίας ψυχῆς, Παρθένε,
τὸ φαιδρόν τε
καὶ λαμπρὸν ὁ σοφὸς προηνίξατο.

ᾠδὴ ζ'. *Ἐν τῇ καμίνῳ*

130 Ὄντως ὑπάρχει
ὁ Θεὸς θαυμαστὸς ἐν ἁγίοις αὐτοῦ·
ῥεῖθρα ὡς πηγαὶ γὰρ βλύζουσι τοῖς πιστῶς
ἐκβοῶσι τὰ ἰάματα·
« Εὐλογημένος εἶ
135 ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης σου, Κύριε.»

Ἱεροὺς οἴκους
ἀνεγείραντες πίστει τῷ παντουργῷ,
τούτους κολυμβήθρας ἔδειξαν ψυχικοὺς
ῥύπους σμήχοντες καὶ μέλποντες·
140 « Εὐλογημένος εἶ
ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης σου, Κύριε.»

f. 59 ‖ Σύμβολα θεῖα
τῆς ὑμῶν πρὸς τὸν κτίστην ἀποδοχῆς,
ἔργα τεράστια, ξένα, νόσους δεινὰς
145 τῶν βοώντων γὰρ διώκετε·
« Εὐλογημένος εἶ
ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης σου, Κύριε.»

heirm. ΕΕ 94, n. 133, Joannis 129 προηνοίξατο Cb

124-125 Cant. 4,3; 6,5

Σύμφωνον ὕμνον
τῷ δοξάσαντι Λόγῳ τὴν τετρακτὺν
150 πάντες τῶν σοφῶν ἁγίων θεοπρεπῶς
μελῳδήσωμεν, ἐπᾴδοντες·
«Εὐλογημένος εἶ
ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης σου, Κύριε.»

θεοτ. Προπολεμοῦσα
155 τοῦ σοῦ λαοῦ, θεανδροτόκε, ⟨— ⏑́⟩
οἷα στρατηγός, βαρβάρων τὰς προσβολὰς
καθελοῦσα, ἀποτέφρωσον
τὰς καθ' ἡμῶν αὐτῶν
ὥσπερ ὅπλοις παγίδας, πρεσβείαις σου.

ᾠδὴ η'. *Χεῖρας ἐκπετάσας Δανιὴλ*

160 Ὑμεῖς ὥσπερ ἅρμα ἑαυτοὺς
κατασκευάσαντες
τέθριππον, ἔνδοξοι,
συνανυψώθητε βαίνοντες
πρὸς τὸ ὕψος τὸ οὐράνιον,
165 ὥσπερ Ἠλίας ὁ κλεινὸς
ἁρματηλάτης ὀφθείς,
ἐκβοῶντες·
«Πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

Γῆθεν μετετέθητε ὁμοῦ
170 πρὸς τὴν τρυφὴν τῆς Ἐδὲμ
εὐαρεστήσαντες
Θεῷ τῷ πλάσαντι, ἔνδοξοι,
ὡς Ἐνὼχ τὸ πρίν, κτησάμενοι
φιλοπονίᾳ μυστικῇ
175 τὰς γεννικὰς ἀρετὰς

155 duae syllabae desiderantur
heirm. EE 94, n. 133, Joannis

165-166 IV Regn. 2,12 169-175 Gen. 5,18

καὶ βοῶντες·
«Πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

Γνωρίζεται ἄλλος Σιλωὰμ
ὑμῶν ὁ ἔνδοξος
180 ναός, πανάριστοι,
ἐν τούτῳ πάθη γὰρ χρόνια
καὶ ποικίλα θεραπεύεται
καὶ τῶν δαιμόνων πονηρὰ
μάστιξ ἐλαύνεται,
185 τῶν βοώντων·
«Πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

Ὁ μέγας Σινάτωρ, συμπαθῶς
τοὺς ἐνδημήσαντας
ἐπὶ τῇ μνήμῃ σου
190 ὁρῶν ἁγίασον, ἅπασι
τὰ συμφέροντα δωρούμενος,
σὺν αὐταδέλφοις σου σεπτοῖς,
τοῖς ἀναμέλπουσιν·
«Εὐλογεῖτε
195 πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

τριαδ. Ἵλεως ἡμῖν, Τριὰς σεπτή,
ἄναρχε, ἄκτιστε,
δημιουργὲ τοῦ παντός,
f. 59v τοῖς ἀναξίοις σου φά||νηθι
200 λάτραις, φόβῳ μεγαλύνουσι
τὸ σὸν φρικτὸν καὶ πανσθενὲς
κράτος καὶ κράζουσιν·
«Εὐλογεῖτε
πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

178-180 Passio, ff. 30v-31: Μετὰ δὲ δώδεκα ἔτη τῆς μαρτυρίας τῶν ἁγίων Σινάτορος, Βιάτορος, Κασιοδώρου καὶ Δομινάτας ᾠκοδόμησε ναὸν εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τῶν ἁγίων ὁ αὐτὸς πρεσβύτερος Ἐπιφάνιος, ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ, ναὸν παγκόσμιον βασιλικόν, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ναῷ μετατέθηκε || (f. 31) τοὺς ἁγίους τοῦ Χριστοῦ μάρτυρας μηνὶ ἰουλίῳ εἰς τὰς ιε'.

178-180 Joh. 9,7-11

θεοτ. 205 Ὁ ἄναρχος ἄρχεται ἐκ σοῦ
καὶ ὁ ἀσώματος
Λόγος παχύνεται·
ἐκ σῆς νηδύος γάρ, πάνσεμνε,
φιλανθρώποις σπλάγχνοις πρόεισι,
210 τῇ τῆς σαρκὸς περιβολῇ,
προσομιλῶν τοῖς θνητοῖς
ἐκβοῶσιν·
« Πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

ᾠδὴ θ΄. *Λίθος ἀχειρότμητος ὄρους*

Νῦν, τὰς οὐρανίους σκηνώσεις
215 ἀπειληφότες, μελῳδεῖτε·
« Ἰδού, τί καλὸν ἢ ὡραῖον
ἀλλ' ἢ ἐνταῦθα τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς
τὸ θεῖον κάλλος βλέποντας
καὶ μεγαλύνοντας τὸν Κύριον; »

220 Ὅρμῳ βασιλείας ἀφθάρτου
ὁ βασιλεὺς πάντων καὶ κτίστης
τοὺς τρεῖς ἀδελφοὺς κατοικίζει,
μητέρα δείξας ἐπὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς
εὐφραινομένην πάντοτε
225 καὶ τῶν γερῶν συναπολαύουσαν.

Ἵλαθι τοῖς δούλοις σου, Σῶτερ,
ἱκετηρίαις τῶν ἁγίων,
παῦσον προνομὰς τῶν δυσσεβῶν
τῆς Ἄγαρ τέκνων, καὶ τῶν ἐκείνων πάντας
230 βελῶν ἀτρώτους φύλαττε
τοὺς ὀρθοδόξως σοὶ λατρεύοντας.

Σινάτωρ, ὁ θεῖος πρωτοστάτης,
Βιάτωρ τε, ὁ πάντων φύλαξ,

heirm. EE 94, n. 133, Joannis

216-217 Matth. 17,4; Marc. 9,5; Luc. 9,33

σὺν Κασιοδώρῳ, τοὺς ὕμνους
235 προσδεδεγμένοι, νόσων καὶ θλίψεων
καὶ ψυχικῶν κακώσεων
τὴν ἀπολύτρωσιν βραβεύσατε.

θεοτ. Σὺ διὰ παντός, Θεομῆτορ,
τὴν σὴν φρουροῦσα κληρουχίαν,
240 τοὺς ἀραβικοὺς θραῦσον λύκους
καὶ τῶν σῶν δούλων τὰ πολυώδυνα
σῇ χειρουργίᾳ τραύματα
μότωσον πάντα καὶ θεράπευσον.

IN SANCTUM BARYPSABAM

Synaxarium, 32-33: ..... τοῦ ἁγίου μάρτυρος Βαριψαββᾶ. ..... Κατὰ τὸν καιρόν, ὅτε τὸν Δεσπότην ἡμῶν τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐσταύρωσαν, ἦν τις ὀνόματι Ἰάκωβος..... ὅστις θεωρήσας....., δραμὼν καὶ λαβὼν κολοκύνθην καὶ ἐν αὐτῇ δεξάμενος τοὺς θεοῤῥύτους κρουνούς, κατεῖχε κρύφα, εἶτα τελευτῶν κατέλιπε τὴν κολοκύνθην δύο ἐρημίταις ἀνθρώποις. Κατὰ δὲ γενεὰν διαδιδομένου ὡς κλήρου τοῦ ἄγγους, ἔφθασε καὶ εἰς τοῦτον τὸν ἅγιον μοναχὸν ὄντα, ὅστις δι' αὐτοῦ πολλὰς ἰάσεις καὶ θαύματα ἐπετέλει, ... Ἰδόντες δέ τινες, τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενοι, ... νυκτὸς ἐπελθόντες ἀπέκτειναν αὐτόν. .....

Vat. gr. 1829 = Va, ff. 21v-23

Ὁ κανὼν οὗ ἡ ἀκρο⟨στιχίς⟩·
Τὴν σὴν ἐπαινῶ, παμμάκαρ, θείαν χάριν. Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ὑγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν*

Τὴν σὴν ἐπαινοῦντες χαρμονικῶς,
θεόσοφε, χάριν,
ἐκτελοῦμεν περιφανῶς
τὴν μνήμην τὴν ὄντως φωτοφόρον,
5 ἁγιασμὸν ταῖς εὐχαῖς σου λαμβάνοντες.

Ἡ σὴ ἀνατείλασα εὐκλεῶς,
ἀοίδιμε, μνήμη,
ὥσπερ ἥλιος τὰς ἡμῶν
φωτίζει καρδίας καὶ διώκει
10 τὸν σκοτασμὸν τῶν παθῶν θείᾳ χάριτι.

---

heirm. EE 220, n. 315, Joannis

Νοῒ φαιδροτάτῳ ταῖς ἐντολαῖς
προσέχων Κυρίου,
θεοφόρε Βαριψαβᾶ,
μαρτύρων στεφάνοις ἐκοσμήθης
15 καὶ πρωτοτόκων σκηναῖς ἀναπέπαυσαι.

Σταυρώσας τὴν σάρκα ἀσκητικαῖς
ἀγωγαῖς, θεόφρον,
ἐπὶ τέλει μαρτυρικαῖς
εὐκλείαις ἐστέφθης· διὰ τοῦτο,
20 Βαριψαβᾶ, συνελθόντες τιμῶμέν σε.

θεοτ. * Ἡ πύλη τῆς θείας ἀνατολῆς,
ἄνοιξόν μοι πύλας
μετανοίας καὶ ἐκ πυλῶν
τῆς θανατηφόρου ἁμαρτίας
25 ταῖς σαῖς πρεσβείαις, Παρθένε, ἐξάρπασον.

ᾠδὴ γ'. *Σὺ εἶ τὸ στερέωμα*

Νάμασι κατάῤῥυτος
τοῦ θείου πνεύματος γέγονας,
Βαριψαβᾶ,
καὶ τῆς πονηρίας
30 ἀπεξήρανας ῥεύματα.

Ἔστησας τοὺς πόδας σου
ἐν πέτρᾳ γνώσεως, ὅσιε·
ταῖς προσβολαῖς
ὅθεν τῶν δαιμόνων
f. 22 35 ἀπερίτρε‖πτος ἔμεινας.

Πάθος τὸ ἑκούσιον
τοῦ Παντοκράτορος, ἔνδοξε,

---

13 Βαριψαβᾶ, contra Synaxarii Βαριψαββᾶ, librarius scribit ed. in MR V, 140 25 τῇ μεσιτείᾳ σου ῥῦσαί με, Δέσποινα MR 21-25 θεοτ, heirm. EE 224, n. 321, Joannis

---

15 Sir. 14,26

ἐζηλωκώς,
ἄδικον ὑπέστης
40 ἀγαλλόμενος θάνατον.

θεοτ. Ἄχραντε, πανύμνητε,
θεοχαρίτωτε Δέσποινα,
ῥῦσαι ἡμᾶς
πάσης ἁμαρτίας
45 καὶ παθῶν ἀμαυρώσεως.

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, Κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον

Ἰαμάτων χαρίσματα
βρύεις μετὰ θάνατον, ἀξιάγαστε·
διὰ τοῦτο εὐφημοῦμέν σε
καὶ τὴν σὴν τελοῦμεν θείαν κοίμησιν.

50 Νυσταγμὸν ἀπωσάμενος
τὸν τῆς ἀμελείας, πάτερ, ἠγρύπνησας
ἀρετῶν ταῖς ἐπιδόσεσι
καὶ φωστὴρ ἀκοίμητος ἐχρημάτισας.

Ὡς τὸ αἷμα τὸ τίμιον
55 καὶ τὸ θεῖον ὕδωρ φυλάξας, ὅσιε,
ἀνηρέθης καὶ τὸ αἷμά σου
διὰ πόθον θεῖον ἐξεκένωσας.

Πάθος θεῖον ἐζήλωσας,
πάτερ, ὑπ' ἀνόμων προσαναιρούμενος·
60 διὰ τοῦτο τῶν ψυχῶν ἡμῶν
ἰατρεύεις πάθη χαλεπώτατα.

θεοτ. Ἀπὸ πάσης στενώσεως
καὶ παρενοχλήσεως ἡμᾶς λύτρωσαι,
Θεοτόκε ἀπειρόγαμε,
65 καὶ τῆς αἰωνίου κατακρίσεως.

---

heirm. EE 225, n. 322, Cosmae

ᾠδὴ ε'. *Ὁ ἐκ νυκτὸς ἀγνοίας*

Μεμυημένος, πάτερ,
Βαριψαβᾶ, τὴν σωτήριον ἔλλαμψιν,
ἥλιος ὥσπερ μέγας
ἔλαμψας φωτίζων τὰ πέρατα.

70 Μεγαλωσύνην δῶμεν
πάντες καὶ δόξαν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν,
τῷ λαμπρύναντι πάσαις
ἀγαθοεργίαις τὸν ὅσιον.

Αἷμα τὸ ῥεῦσαν, πάτερ,
75 ἐκ τῆς πλευρᾶς καὶ τὸ ὕδωρ ἐφύλαξας
τοῦ τῶν ὅλων Δεσπότου,
ὡς Χριστοῦ θεράπων πιστότατος.

θεοτ. Κυριοτόκε κόρη,
δι' ἧς ἡμῖν τοῖς ἐν σκότει ἀνέτειλεν
80 ὁ τῆς δικαιοσύνης
ἥλιος, φωτίζων τὰ πέρατα!

ᾠδὴ ϛ'. *Ἱλάσθητί μοι, Σωτήρ,*

f. 22v ‖ Ἀγαλλομένη ψυχῇ
καὶ ῥωμαλέῳ φρονήματι
ἀσκήσεως τὸν πολὺν
85 ὑπέμεινας καύσωνα
καὶ μαρτύρων αἵματι
ὅλος ἡγιάσθης,
θεοφόρε παμμακάριστε.

Ῥανίσιν ἀσκητικῶν
90 ἱδρώτων, πάτερ, ἀπέσβεσας
τῶν ἡδονῶν τὴν πυράν,
αἱμάτων δὲ ῥεύμασι
τὴν φλόγα ἐτέφρωσας

---

heirm. odes ε' EE 226, n. 323, Germani
heirm. odes ϛ' EE 220, n. 315, Joannis

τῆς πολυθεΐας·
95 διὰ τοῦτο εὐφημοῦμέν σε.

Θαυματουργοῦν καθορῶν
τὸ αἷμα Χριστοῦ τὸ τίμιον
καὶ τούτου φύλαξ πιστὸς
ὑπάρχων, τὸ ἴδιον
100 αἷμα κατεκένωσας,
ὑπ' ἀνδρῶν ἀθέων
ἀναιρούμενος, θεόπνευστε.

θεοτ. Ἐκ σοῦ Θεὸς τοῖς βροτοῖς
ὑπερβολῇ ἀγαθότητος
105 ὡμίλησε καὶ βροτὸς
ἐγένετο τέλειος,
θεοτόκε Δέσποινα·
ὅθεν σὲ ὑμνοῦμεν,
ὡς ἐλπίδα τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

ᾠδὴ ζ'. *Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας*

110 Ἱερεῖον καθάπερ,
θεομάκαρ, ἐσύρης
καὶ προσενήνεξαι
τραπέζῃ οὐρανίῳ,
βοῶν ἀκαταπαύστως
115 τῷ Δεσπότῃ τῆς κτίσεως·
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

Ἀσκητῶν ὁμηγύρει
καὶ χοροῖς ἀθλοφόρων
120 συνεπαγάλλῃ ἀεί,
ὁσίως ἐξασκήσας
καὶ πίστει ἐναθλήσας
καὶ βοῶν ἐμμελέστατα·
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
125 Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

---

heirm. EE 224, n. 321, Joannis

Νόσους δραπετευούσας
καθορῶν τῷ τιμίῳ
Δεσπότου αἵματι,
ψυχὴν κατεφωτίσθης
130 καὶ αἷμα τὸ οἰκεῖον
ἐκβοῶν ἐξεκένωσας·
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

θεοτ. Χαῖρε, μόνη τεκοῦσα
135 τὴν ἡμῶν σωτηρίαν,
θεοχαρίτωτε,
λιμὴν χειμαζομένων,
κραταίωμα ἁπάντων
τῶν βοώντων, πανύμνητε·
140 «Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

ᾠδὴ η'. *Οἱ θεοῤῥήμονες παῖδες ἐν καμίνῳ*

Ἀσκητικῶς ψυχοφθόρα κτείνας πάθη,
ἀθλητικῶς τῶν δαιμόνων,
Βαριψαβᾶ, τὴν ὀλέθριον
145 ἐταπείνωσας, μάρτυς,
ἰσχὺν θείᾳ χάριτι.

f. 23 || Ῥεῦσαν τὸ αἷμα καὶ ὕδωρ ἐκ τῆς θείας,
μάρτυς, πλευρᾶς ἐπιφέρων
καὶ δι' αὐτοῦ πᾶσαν ἴασιν
150 ἐκτελῶν, ὑπ' ἀνόμων
ἀνδρῶν τεθανάτωσαι.

Ἱκετηρίαν προσάγαγε τῷ κτίστῃ,
ὡς ἀσκητὴς τε καὶ μάρτυς,
ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τιμώντων σε
155 καὶ τελούντων τὴν μνήμην
τὴν σήν, ἱερώτατε.

---

heirm. EE 227, n. 325, Joannis

θεοτ. Νόμου σκιαί σε, Παρθένε, καὶ τὰ πρώην
τῶν προφητῶν προετύπου,
Θεογεννῆτορ, αἰνίγματα·
160 τὸν τῶν ὅλων Δεσπότην
ἀφράστως γὰρ τέτοκας.

ᾠδὴ θ'. *Κυρίως Θεοτόκον*

Ἱδρῶσιν ἐγκρατείας
τοῖς ἀθλητικοῖς σου,
Βαριψαβᾶ, ἀγωνίσμασιν ἔστεψαι
165 καὶ ἐν σκηναῖς πρωτοτόκων
χαίρων ἐσκήνωσας.

Ὡραῖος ἀπεφάνθης,
κάλλει μαρτυρίου
ὡραιωθεὶς καὶ ἡλίου φαιδρότερον,
170 Βαριψαβᾶ, ἀπαστράψας·
ὅθεν τιμῶμέν σε.

Συνήφθης ταῖς χορείαις
τῶν τελειωθέντων,
Βαριψαβᾶ θεοφόρε, δι' αἵματος,
175 μεθ' ὧν δυσώπει σωθῆναι
τοὺς εὐφημοῦντάς σε.

Ἡμέραν εὐφροσύνης
ἄγομεν τὴν μνήμην
τὴν σήν, θεόφρον, καὶ πίστει δεόμεθα·
180 ὑπὲρ ἡμῶν τὸν Δεσπότην
Χριστὸν ἱκέτευε.

θεοτ. Φθαρεῖσαν τῶν ἀνθρώπων,
ἄχραντε, τὴν φύσιν,
τῷ ὑπὲρ φύσιν σου τόκῳ ἐκαίνισας
185 χαρμονικῶς· διὰ τοῦτο
ὑμνολογοῦμέν σε.

---

heirm. EE 224, n. 321, Joannis 162 ἐγρατείας

165-166 Sir. 14,26

IN SANCTUM HELIAM SPELAEOTAM

Crypt. Δ.α. I = C, ff. 144v-147v
Crypt. Δ.α. XXXI = Ca, ff. 19v-21v
Crypt. Δ.α. XXXV = Cb, ff. 82v-86
Vat. gr. 2069 = Vb, ff. 13v-16v

Κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Χαίροις μοναστῶν, Ἠλιού, θεῖον κλέος.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἁρματηλάτην Φαραὼ ἐβύθισε*

Χαρμονικῶς σὺν ἀσωμάτων τάξεσι
νῦν παριστάμενος
τῷ θεϊκῷ θρόνῳ
καὶ καταυγαζόμενος
f. 145 5 μαρμα||ρυγαῖς τῆς χάριτος,
Ἠλιοὺ θεοφόρε,
ὑπὲρ τῶν πίστει τελούντων σου
μνήμην τὴν σεπτὴν καθικέτευε.

Ἀπὸ δυσμῶν ὁλολαμπὴς ὡς ἥλιος
10 ἐπανατέταλκας

---

extremis foliis cd. Cryptensis C insunt acoluthiae in sanctum Heliam spelaeotam; initio f. 144v: μηνὴ (sic) σεπτεμβρίω ιᾶ κανὼν τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἁγίου ἡλιοῦ τοῦ ἐν σαλίναις μονῆς τοῦ σπηλαίου ἐν μέρεσι ῥηγίου πόλεως καλαβρίας, idem titulus in Vb et Ca, καλαβίας Vb stichoi sequuntur in cdd. deinde τῇ ἑσπέρα κανὼν ..... C Vb Ca, εἰς τὸ μεσονύκτιον κανὼν τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἡλιοῦ μονῆς ... Cb acr. om. Cb
heirm. EE 219, n. 314, Joannis 6 hic et ubique Ἡλιοῦ vel Ἡλίου
8 καθικεύε C Ca Cb

9-10 AA.SS. Sept. III, 849 B: Πατρὶς μὲν ἦν μεγάλῳ καὶ οὐρανοπολίτῃ ἡμῶν πατέρι Ἠλίᾳ ἡ τῆς ἑσπέρας πάσης πόλις προκαθημένη ..... καὶ τὴν κλῆσιν ....., ἀπὸ τῆς τῶν λατίνων γλώσσης, τὸ Ῥήγιον· ..... ἡλίου γὰρ δίκην ἐκ δυσμῶν ἀνατείλας μέχρι ἑώας ταῖς ἀκτῖσι τῶν ἔργων διέλαμψεν.

καὶ τῶν παθῶν σκότος
φέγγει τῆς ἀσκήσεως
ἐκ τῶν ψυχῶν ἐμείωσας·
ἀρετῶν ταῖς ἀκτῖσιν
15 ἐφώτισας τὴν ὑφήλιον,
φέρων σου τὴν κλῆσιν συνᾴδουσαν.

Ἰσχὺν καὶ κράτος εὐσθενῶς ζωσάμενος,
νομίμως ἴσχυσας
σοῦ τὸν σταυρὸν ἄρας,
20 πάτερ, ἐκ νεότητος
καὶ τῷ Χριστῷ ἑπόμενος,
ἐγκρατείᾳ καὶ πόνοις
ἀσκητικοῖς τὸ δυσκάθεκτον
σῶμα ὑπετάξω τῷ πνεύματι.

25 Ῥωμαλεότητι ψυχῆς τὰ πνεύματα
τῆς πονηρίας, σοφέ,
καὶ τὰς ἀρχὰς πάσας
σθένει τροπωσάμενος
τοῦ Παναγίου Πνεύματος,
30 τὸν τοῦ σκότους προστάτην
γενναιοφρόνως κατέβαλες
καὶ νικητικῶς ἐστεφάνωσαι.

θεοτ. * Πεποικιλμένη ποικιλίᾳ χάριτος,
θεοχαρίτωτε,
35 τὸν τοῦ Πατρὸς Λόγον
σάρκα χρηματίσαντα
δι' εὐσπλαγχνίαν ἄφατον,
ὑπὲρ νοῦν τε καὶ λόγον,
εὐλογημένη, γεγέννηκας
40 μείνασα παρθένος ἀμόλυντος.

ᾠδὴ γ'. *Οὐρανίας ἁψῖδος*

Ὁ προγνούς σου τὸν τρόπον,
τὸ εὐγενές, Κύριος,

33-40 θεοτ. ed. in MR II, 114
heirm. EE 220, n. 315, Joannis

καὶ τὸ καθαρὸν τῆς καρδίας,
θείοις χαρίσμασι
45 σὲ κατεκόσμησε
καὶ ἱερώτατον σκεῦος
ἀπὸ βρέφους δέδειχε
καὶ καθηγίασε.

Ἰησοῦν τὸν Σωτῆρα
50 ἠγαπηκώς, ἔλιπες
φίλτρον γεννητόρων καὶ πλοῦτον
τὸν διαῤῥέοντα,
πτωχός, ἀνέστιος,
προσομιλῶν ξενιτείαις·
55 ὅθεν κλῆρον εἴληφας
πόλιν τὴν ἄνω Σιών.

Σταθερῶς διελέγχεις
κριτήν, σοφέ, ἄδικον
κρίσιν τὴν δικαίαν ἐν δώροις
60 περιβλεψάμενος·
ὅθεν, ῥαπίζειν σου
τὰς σιαγόνας προστάξας,
τῇ μαχαίρᾳ τέμνεται
θᾶττον τοῦ πνεύματος.

65 Μιμητὴς τοῦ Σωτῆρος
ἀνελλιπῶς γέγονας
f. 145v πρᾶος, || ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ,
ὅσιος, ἄκακος,
ζυγὸν ἀράμενος,

---

55 ἤλειφας 57 διελέγχθεις

---

51 AA.SS., 850 E: Καὶ ὅλος τῷ θείῳ πόθῳ ἀνεφλέγετο καὶ ἐθερμαίνετο, τὸν ὄντα πλοῦτον λογιζόμενος εἰς οὐδέν, . . .

57-64 AA.SS., 853 C-854 D: Οὕτως τῶν ἀοιδίμων πατέρων ἀγγελικῶς πολιτευομένων ἔξω οὐ μακρῶς τοῦ ἄστεως τοῦ Ῥηγίου . . . . . ἱερεύς τις . . . . . ἀφείλατο τὸ ἐξαίρετον μάρτυρος τῆς προάστειον Λουκίας. Εἶτα νυκτὸς εἰσελθὼν καὶ δώροις ἱκανοῖς ἐκτυφλώσας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τὰς ἡνίας τῆς χώρας κατέχοντος στρατηγοῦ, νεῦσαι τοῦτον πεποίηκε τῇ ἀδικίᾳ καὶ σῶσαι τὸν ἀσεβῆ . . . . . Τότε ἄδικος κριτὴς . . . . . κελεύει τοῖς περιστῶσι ῥαπίσαι τὸν ὅσιον κατὰ τοῦ αὐχένος καὶ τῶν σιαγόνων . . . . . οὕτως, ... ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἐν νεκροῖς ἦν ὁ δείλαιος.

70 ὑποταγεὶς τοῖς ἀρίστοις,
ποδηγὸν τὸν ὅσιον
ἔχων Ἀρσένιον.

θεοτ. * Γεωργίᾳ, Παρθένε,
τοῦ παντουργοῦ Πνεύματος,
75 σῶμα τῷ δεσπότῃ τῶν ὅλων
ἐκαρποφόρησας,
ἐν ᾧ κατέκρινε
τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου,
καὶ ζωὴν ἐπήγασας
80 τὴν αἰωνίζουσαν.

ᾠδὴ δ'. *Σύ μου ἰσχὺς*

Ὁ κατὰ σοῦ
μάτην Βελίαρ κινούμενος
καὶ θροεῖν σε
φάσμασιν οἰόμενος,
85 σῶν προσευχῶν μάστιγι, σοφέ,
μέλας καὶ ζοφώδης
καθοραθεὶς ἐξωστράκισται,
Ἠλία θεοφόρε,
σὺ δὲ ψάλλων ἐβόας·
90 «Τῇ δυνάμει σου δόξα, φιλάνθρωπε.»

Νοῦν καὶ ψυχὴν
κεκαθαρμένος, ἀοίδιμε,
τῆς ἁγνείας
φίλος ἐχρηματίσας,

---

70 ὑπὸ ταγῆς 73-80 θεοτ. ed. in MR I, 324 79 ἐπήγασε MR heirm. EE 219, n. 314, Joannis ἰσχὺς] Χριστέ EE 83 θεωρεῖν Vb

---

70-72 AA.SS., 853 B: Ἀρσένιος ἦν ὄνομα τὸ μέγα. Οὗν περὶ τῷ ἀγγελικῷ βίῳ τρωθεὶς ὁ νέος καὶ παρ' αὐτῷ φοιτήσας, ... ὑποτασσόμενος ὡς εὐγνώμων αὐτῷ τε, καὶ πᾶσιν ἐν εὐθύτητι καρδίας καὶ πρᾳότητι πνεύματος, ...

81-87 AA.SS., 865 B: Ἐμμανὴς δὲ γενόμενος ὁ πονηρὸς καὶ φθονερὸς διάβολος ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ ὑπομονῇ καὶ καρτερίᾳ τοῦ ἀνδρός, ἐκινήθη κατὰ αὐτοῦ σὺν πάσῃ τῇ ὀλεθρίῳ αὐτοῦ δυνάμει. Καὶ πρῶτον μὲν ἐδόκει κτύποις καὶ φαντασίαις ἐκθροεῖν.

95 ὑπογραμμὸς ὤφθης ἀληθής·
ὅθεν οὐκ ἐθέλχθης
τῆς μοιχαλίδος θωπεύμασιν,
ἀλλ' εἵλκυσας πρὸς ζῆλον
ἀκραιφνοῦς σωφροσύνης,
100 πονηρῷ παραδοὺς ταύτην πνεύματι.

Ἄλλος ἡμῖν
νέος Μωσῆς ἐχρημάτισας,
θείας πλάκας
φέρων ἐν καρδίᾳ σου
105 ἐγγεγραμμένας λόγῳ Θεοῦ·
ὅθεν μοναζόντων
ποιμὴν κυρίως καθέστηκας,
ποιμαίνων ἐπὶ χλόην
ἐντολῶν τοῦ Σωτῆρος
110 καὶ ποτίζων ἀρδείαις τοῦ πνεύματος.

Σὺ βιασθείς,
μάκαρ, τῆς φύσεως πέφυκας
ὥσπερ στῦλος
μένων ἀπερίτρεπτος
115 ἐν τῇ παννύχῳ στάσει, σοφέ,
καὶ ταῖς ὁλονύκτοις
ἐν προσευχαῖς ἀγρυπνίαις σου,
νηστεύων ἑβδομάδα
καρτερῶς καὶ γενναίως
120 καὶ τοῖς δάκρυσι βρέχων τὸ ἔδαφος.

---

97 θεοπεύμασιν Vb 108 ποιμαίνων] ποιμένα Vb et Cb

95-100 AA.SS., 857 B-858 D: Τὸ δὲ φλύαρον, μᾶλλον δὲ βέβηλον καὶ δύστροπον γύναιον τοῦ καλέσαντος, . . . ἐτρώθη τὴν καρδίαν οἴστρῳ ἀκολασίας ἡ νέα Αἰγυπτία, . . . τότε ὁ νέος Ἰωσὴφ μηδόλως τῇ καρδίᾳ τρωθείς, μήτε τοῖς λογισμοῖς ἡδυνθείς, ὡς φίλαγνος ὢν . . . . . Μετά ταῦτα. . . . . . κρίσει δικαίᾳ τοῦ πάντα φέροντος Θεοῦ, ... ἄγγελος ἀνελεήμων ἐπιπέμπει τῇ ταλαίνῃ, ὃς τρόμῳ λαβροτάτῳ συντρίψας καὶ καταῤῥάξας αὐτήν, ἐν τῇ γῇ ὅλην διόλου κραδαίνεσθαι . . . . . Τότε ὁ ὅσιος. . . . . φησὶ πρὸς αὐτὴν συμπαθῶς· εἰ ὅλως ἀπὸ τοῦ νῦν σωφρόνως βιώσεις. . . . . Κύριος ἀφελεῖ τὰ ἁμαρτήματά σου, ἔσῃ καὶ ἀπὸ τῆς μάστιγος ταύτης ἐλεύθερα.

106-110 AA.SS., 864 E-F: Ὁ οὖν πανάγαστος πατὴρ ἡμῶν Ἠλίας σὺν τοῖς ἀδελφοῖς ἐν τῷ σεμνῷ σπηλαίῳ ἦν. . . . Ὅραμά τε κατὰ τοὺς ὕπνους θεωρεῖ, ὡς ὅτι ἑσμὸς μελίσσων συναθροισθεὶς περιΐπτατο περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ . . : Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ πανάριστος ποιμὴν πάντας εἰσδέχεσθαι τοὺς προσερχομένους τῇ μοναδικῇ πολιτείᾳ.

θεοτ. Ἕνα ἡμῖν,
ὦ Θεοτόκε, ἐκύησας
τῆς Τριάδος
ἄτρεπτον, ἀσύγχυτον,
125 τῇ τοῦ Πατρός, ἄχραντε, βουλῇ
καὶ τῇ συνεργείᾳ
τοῦ Πνεύματος καὶ διέμεινας
παρθένος μετὰ τόκον·
ὅθεν σὲ κατὰ χρέος
130 γενεαὶ γενεῶν μακαρίζουσιν.

ᾠδὴ ε'. *Ἵνα τί με ἀπώσω*

Τοῦ Μωσῆος τὸ πρᾶον,
Ἰακὼβ τὸ ἄπλαστον, Δαβὶδ τὸ ἄκακον
εὐσεβῶς ἐκτήσω,
f. 146 ἀρετῶν πεφυκὼς ἐν||διαίτημα·
135 διὰ τοῦτο, χάριν
θείαν λαβών, νόσους καθαίρεις
καὶ δαιμόνων ἐλαύνεις τὰς φάλαγγας.

Ὥσπερ ἄγγελος, μάκαρ,
φύσεως τοὺς ὅρους σαρκὸς ὑπερβέβηκας,
140 εὐτελεῖ ῥακίῳ
διαρκούμενος ψύχει καὶ καύσωνι·
ὅθεν ἀπαθείας
περιβολὴν ὡς διπλοΐδα
ἠμφιάσω, Ἠλία τρισόλβιε.

145 Νουνεχῶς ἐντρυφῶντες
σοῦ τοῖς θαυμασίοις ἀεὶ ἐκπληττόμεθα·

heirm. EE 219, n. 314, Joannis 139 φύσεω C

140-144 AA.SS., 873 C: ... ὑποπιάζων ἦν τὸ σῶμα ψύχει καὶ γυμνότητι, ἑνὶ ῥακίῳ χρώμενος θέρει καὶ χειμῶνι, καὶ παλλίῳ ἐκ δερμάτων μέχρι τῶν ὤμων φθάνοντι. ...

131 Num. 12,3 132 Gen. 25,27; Ps. 7,9; 25,1; 100,3

πῶς εἰς οἴνου γεῦσιν
τὸ τοῦ ὕδατος πῶμα μετέβαλες
τοῦ σταυροῦ τῷ τύπῳ
150 καὶ τοῦ Χριστοῦ τῇ ἐπικλήσει,
οὗ τὴν ἄφθονον χάριν ἐπλούτησας;

θεοτ. * Ὡς Θεὸν συλλαβοῦσα
τὸν Δημιουργόν τε καὶ Κτίστην καὶ Κύριον,
γενεαί σε πᾶσαι
155 τῶν ἀνθρώπων, ἁγνή, μακαρίζουσι
καὶ τῶν ἀσωμάτων
αἱ νοεραὶ ταξιαρχίαι
ὡς Μητέρα Θεοῦ σὲ δοξάζουσιν.

ᾠδὴ ϛ'. *Ἱλάσθητί μοι, Σωτήρ,*

Ἡρπάγης τῶν ἀρετῶν
160 τεθρίππῳ πρὸς τὰ οὐράνια·
ἐπέβης ὡς Ἠλιοὺ
πυρίνῳ ἐν ἅρματι,
καὶ μονὰς κατέλαβες
τὰς αἰωνιζούσας,
165 ἱλεούμενος τὸ θεῖον ἡμῖν.

Λελύτρωται διὰ σοῦ
τῆς παρὰ φύσιν στρεβλώσεως

152-158 θεοτ. ed. in MR II, 147
heirm. EE 220, n. 315, Joannis

147-151 AA.SS., 866 F: ... κατῆλθεν ἐν μιᾷ νυκτὶ βροχὴ ῥαγδαία καὶ πολλή, ὥστε ἐμπλησθῆναι καὶ ὑπερεκβλύζειν τὸν πίθον. Ἰδὼν οὖν ὁ θεῖος Λουκᾶς, ... καὶ σφόδρα λυπηθείς, φησὶ πρὸς τὸν μέγαν ἐν κατηφείᾳ πολλῇ· ..... Τότε ὁ μέγας σεμνὸν μειδιάσας, λέγει αὐτῷ· « Γεμίσας ποτήριον ἐξ αὐτοῦ, ἀδελφέ, δός μοι πιεῖν. » Ὁ δὲ σὺν τάχει τοῦτο ποιήσας καὶ τοῦ μακαρίου τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ πεποιηκότος..... Αὐτίκα οὖν εὑρέθη τὸ ὕδωρ οἶνος καλῶς γεγενημένος καὶ εὐώδης, ἤτοι τοῦ Θεοῦ, ὡς ..... ἤτοι καὶ ὡς ἐν Κανᾶ τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον μετεβλήθη.

166-170 AA.SS., 871 C: Ἄλλοτε προσηνέχθη αὐτῷ βρέφος βασταζόμενον ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρός ..... Ἦν δὲ παρὰ φύσιν τούς τε ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ στόμα ἔχων, καὶ τρέμων τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ πονηροῦ πνεύματος. Καμφθεὶς οὖν ὁ θεοφόρος πατὴρ ἡμῶν τοῖς δάκρυσι τοῦ τεκόντος ..... ἐδέξατο τὸ βρέφος ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ, σφραγίζει αὐτῷ τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ, λέγων· « Προσήνεγκάς μοι τὸ βρέφος, ἀδελφέ, ὡς ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐνεργούμενον, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν κακὸν ἔχει... »

154-155 Luc. 1,48 159-162 Sir. 48,9

τοῦ πνεύματος τοῦ δεινοῦ
τὸ βρέφος, ἀοίδιμε,
170 καὶ θᾶττον διώρθωται
θείᾳ σου ἐντεύξει
καὶ ἀφῇ σου τῶν ὁσίων χειρῶν.

Ἰλύος πάσης σαφῶς
ψυχῆς καθάρας τὰ ὄμματα,
175 αἰρόμενον ἑαυτὸν
πρὸς ὕψος αἰθέριον
ὡς Παῦλος κατώπτευσες
καὶ τῶν ἀερίων
τὰς ἀρχὰς καθυπερβαίνοντα.

θεοτ. 180 * Ὡς ἔμψυχος κιβωτὸς
ἐδέξω Λόγον τὸν ἄναρχον,
ὡς ἅγιος δὲ ναὸς
τὸν κτίστην ἐχώρησας,
ὡς θρόνος πυρίμορφος
185 φέρεις τὸν τροφέα,
Θεοτόκε, πάσης κτίσεως.

Κοντάκιον.

Ἦχος β'. *Ἠλιοὺ ἐμιμήσω*

Τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρίου
χαίρων ἐπ' ὤμοις
ἁπαλῶν ἐξ ὀνύχων ἀναλαμβάνεις
καί, τὴν ὀσφὺν σωφροσύνῃ ζωσάμενος,
5 οὐρανοδρόμῳ ἐπέβης ὀχήματι,
f. 146v Ἠλία, || πάτερ ἀοίδιμε,
διὸ ὑποδυσώπει τὸν Κύριον.

180-186 θεοτ. ed. in MR I, 294
ante κοντάκ. Vb Ca Cb κάθ. praebent: ἦχος δ'. *Ταχὺ προκατάλαβε*, inc. Ἐκ βρέφους ἀράμενος ..... sed cfr. alterum canonem, p. 202
heirm. κοντακ. Horol. R, 316

175-179 AA.SS., 876: ..... καὶ ταῦτά μου διενθυμουμένου, εὐθέως γένομαι ἐν ἐκστάσει· ὁρῶ δὲ ἐμαυτὸν ἀνερχόμενον, εἴτε τῷ νοΐ εἴτε ἄλλως πως, οὐκ οἶδα, πλὴν ὅτι παρῆλθον καὶ ὑπεράνω γενόμενος πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας πονηρᾶς ἀκωλύτως, καὶ ἀβλαβῶς εὑρέθην ἐν ᾧ ἤμην τόπῳ καθεζόμενος.

Ὁ οἶκος. *Τράνωσόν μου τὴν γλῶτταν, Σωτήρ μου,*

Ἥπλωται ὄντως ἡ θεία χάρις
εἰς τὰ πέρατα κόσμου
σῶν ῥημάτων, Χριστέ,
καὶ σάρκα πᾶσαν, ὡς γέγραπται·
5 ὅθεν εἱλκύσω μαρτύρων δῆμον,
ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν
λαβόντα, καὶ ἀσκητῶν
ἐπεσπάσω πληθὺν τοῦ λατρεύειν σοι
ἐν ὄρεσι καὶ σπηλαίοις
10 καὶ ὀπαῖς ταῖς τῆς γῆς βιοτεύοντα·
ὧν εἷς ὑπάρχει καὶ μέτοχος
Ἠλιοὺ ὁ κλεινός, ᾧ καὶ ψάλλομεν·
«Ἠλία, πάτερ ἀοίδιμε,
διὸ ὑπὲρ ἡμῶν δυσώπει τὸν Κύριον.»

ᾠδὴ ζ'. *Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας*

Οὐ τοῖς ὄμμασιν ὕπνον,
οὐ βλεφάροις δεδώκεις
δαβιτικῶς νυσταγμόν,
190 ἕως οὗ τῆς Τριάδος
ἐράσμιον καὶ θεῖον
οἰκητήριον γέγονας,
φερώνυμε Ἠλιού,
τῶν μοναστῶν τὸ κλέος.

heirm. οἶκ. MV X, 109 11 versus extra heirmi rationem habetur
heirm. odes ζ' EE 224, n. 321, Joannis

8-10 AA.SS., 863 C: ..... ἐπιθυμίαν εἰσδέχεται ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἠλίας τοῦ κατὰ μόνας ἡσύχως οἰκῆσαι καὶ ὡς δεῖ τῷ Θεῷ λατρεῦσαι μεμνημένος καὶ ἀποστολικοῦ ῥητοῦ φάσκοντος· ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι, καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις, καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς .....

1-4 Ps. 18,4; Ps. 64,2 6 Hebr. 11,36 187-188 Ps. 131,4

195 Ὑπὲρ φύσιν τὸ θαῦμα·
πῶς τῇ κλήσει, θεόφρον,
τοῦ σοῦ ὀνόματος
ἡ φλὸξ διεμερίσθη
συμφλέξασα οὐδόλως,
200 ὅνπερ ἔνδον συνέλαβε;
θαῦμα φρικτὸν διὰ σοῦ
Θεοῦ τερατουργοῦντος.

⟨Θ...............
....
205 ....
....
....
....
....
210 ....⟩

Ἐκ τυφλώσεως λύεις
τὸ πιστῶς τῇ σορῷ σου
φοιτῆσαν γύναιον,
φανεὶς ἐγρηγορούσῃ
215 καὶ σπόγγον ἐπιδώσας
ὀφθαλμοὺς ἀπονίψασθαι·
ὅθεν τὸ φῶς τηλαυγὲς
λαβὸν ἐξωμολόγει.

203-210 troparium quod incipit Θ......, sicut acrostichis postulat, in cdd. om.

195-200 AA.SS., 874 F: Ὡς γὰρ ἔκ τινος πυρκαϊᾶς ἀναφθείσης, καὶ νεμομένης ὄρη τε καὶ νάπας..... Ἱερεὺς δὲ..... ὀνόματι Λούκιος τὰ σκῦλα τοῦ ἑαυτοῦ οἴκου μερικῶς ἐξεώσας..... κραυγῇ τὸν ἅγιον ἐπεκαλεῖτο, λέγων· «Ὅσιε πάτερ Ἠλία, νῦν ὥρα βοηθείας, φθασάτω ἡ πρεσβεία καὶ περικλωσάτω με σὺν τῇ ἀποθήκῃ τοῦ σίτου, ἵνα μὴ περίκαυστος γένωμαι ἐκ τῆς ἐπηρμένης καὶ φοβερᾶς φλογὸς ταύτης.» Τότε τὸ ἄσχετον πῦρ προσεγγίσαν, καὶ δίχῃ κοπὲν τὰ μὲν πέριξ τοῦ ὡρείου καὶ οἴκου αὐτοῦ, εἰς τέλος κατέφαγεν, αὐτοῦ δὲ οὐδόλως σὺν τοῖς αὐτοῦ πᾶσιν ἥψατο.

211-218 AA.SS., 888 (Adnotata): ... alia (miracula) quaedam subduntur ab interprete latino, de quibus nihil in apographo nostro graeco, in quo totum codicis folium praetermissum existimo. Haec itaque compendio huc transcribo. «...Praeterea puella vici Burciani viginti annis, et ab utero matris caeca, a parentibus ad sepulcrum ducta, visum ibidem recepit.»

θεοτ. * Τὸ ἡμέτερον ὅλον
220 ἐκ παρθένου φορέσας
δίχα τροπῆς, Ἰησοῦ,
ταῖς φύσεσι διπλοῦν σε
μιᾷ δὲ ὑποστάσει
πατρικῶς καταγγέλλομεν·
225 ἧς καὶ τὸ εἶδος πιστῶς
τυποῦντες προσκυνοῦμεν.

ᾠδὴ η΄. *Ἑπταπλασίως κάμινον*

Ἱκετικῶς οὐκ ἔληγες
τὸν Θεὸν ἱλεούμενος,
βρέχων καθ᾽ ἑκάστην
230 τὴν στρωμνήν σου δάκρυσι
καὶ λούων τὴν κλίνην σου
τοῖς τῶν βλεφάρων ῥεύμασι,
σπεύδων ἐκδημῆσαι
καὶ Χριστῷ ἐνδημῆσαι·
235 διὸ καὶ ἐν ἀδύτοις
σοῦ τὸν τάφον λαξεύσας
μελέτημα θανάτου
τὸν βίον ἐποιήσω.

Ὁ θαυμαστώσας Κύριος,
240 ὃς πιστόν σου θεράποντα
f. 147 ‖ παῖδα διὰ σοῦ, μάκαρ,
κωφὸν καὶ ἄλαλον

219-226 θεοτ. ed. in MR II, 86 220 φορέσας] λαβόντα MR 223 ἀλλ᾽ ἕνα MR 224 κηρύττομεν MR 226 σέβομεν ἐκτυποῦντες MR
heirm. EE 219, n. 314, Joannis 234 versus om. C 240 ὡς

227-238 AA.SS., 877 C: Ἦν οὖν ὁ πανάγαστος καὶ τὸν ἴδιον τάφον λατομήσας ἐκ χρόνων ἱκανῶν ὑποκάτω τῆς ἰδίας εὐνῆς, ἐν ᾧ κατέμεινε, σπηλαίου, καὶ τοῦτον βρέχων τοῖς θερμοῖς δάκρυσι διηνεκῶς οὐ διελίμπανε...

240-245 AA.SS., 883 C-884 D: ..... Μὴ φοβοῦ, βοηθεῖ ὁ Θεός· ὑποκλίνας τε τὴν [illegible]γίαν αὐτοῦ κεφαλήν, καὶ ταῖς χερσὶν ἀψάμενος τῆς δεξιᾶς μου χειρός, κεκολλωμένης οὔσης ἐν τῷ στήθει μου καὶ ἀποξυρομένην εἷλκεν αὐτὴν εὐφυῶς ἐπὶ τὰ ἔξω, καὶ ἀπεκαταστάθη ὑγιής. Ὁμοίως δὲ καὶ τὴν εὐώνυμον. Τούς τε δακτύλους αὐτοῦ ἐν τοῖς ὠσί μου ἐμβαλών, καὶ ἐπιστήσας, εὐθέως ἠρξάμην ἀκούειν. Αὖθίς τε τὸ στόμα μου ἀνοίξας καὶ τὴν γλῶττάν μου ἔξω ἑλκύσας, καὶ ἀποθλίψας, καὶ αὐτῆς ὁ δεσμὸς διελύθη.

δεινῶς περιμένοντα,
χεῖρας καὶ πόδας δέδειχεν
245 ὅλον ὑγιῆ,
ἐπιφανείᾳ φρικτῇ σου,
τοῦ ψάλλειν ἀνενδότως·
« Ἱερεῖς, εὐλογεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
250 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

Νάουσα κρήνη πέφυκεν
ἡ σορὸς τῶν λειψάνων σου,
πᾶσιν τὰς ἰάσεις
δαψιλῶς προχέουσα,
255 ὡς αὖθις τὸ γύναιον
δαιμονικῆς λυτροῦται ποινῆς,
καὶ τῆς μογιλάλου
διαλύεται γλῶσσα,
προτρέπουσα κραυγάζειν
260 καὶ βοᾶν ἀσιγήτως·
« Λαὸς ὑπερυψοῦτε
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.»

Καλλιγραφῶν οὐκ ἔληγες
μέχρι γήρους, θεόπνευστε,
265 βίβλους ἱεράς,
θεοπνεύστους ἐπιμελῶς
καὶ πάσας ἐκόσμησας
τὰς ἐκκλησίας τῶν εὐσεβῶν,
νέμων δωρεὰν
270 καὶ προτρεπόμενος ψάλλειν·

---

243 παριμένοντε C   245 ὑγίη Vb   248-250 post εὐλογεῖτε cetera om. C
251 κρίνης

255-258 AA.SS., 886 E-F: . . . . . Ἰωάννης ὁ πάνυ σεβάσμιος . . . . . θυγατέρα ἔχων ἀνδρὶ συναφθεῖσαν· καὶ . . . . . σεληναίῳ δαίμονι παραδίδοται . . . . κατὰ τάξιν ποιήσας, ἔστη τὸ γύναιον ὄρθριον καὶ ἀκράδαντον οἰκείοις ποσὶ καλῶς πεπηγός, μήτε εἰς γῆν κατενεχθέν, μήτε τὸν νοῦν ἀλλοιωθέν, μὴ προσεγγίσαντος αὐτῇ τοῦ πονηροῦ πνεύματος ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. Τότε τῷ θαύματι καταπλαγεὶς ὁ θεοσεβὴς ἱερεύς, καὶ ἕτερον γύναιον ἄλαλον ἐκ κοιλίας μητέρος ἐκ τοῦ αὐτοῦ εὐλογηθέντος ὕδατος ποτίσας, ἀνοῖξαν τὸ στόμα παραχρῆμα τὸν Θεὸν εὐλογεῖ.

263-270 AA.SS., 865 C: Μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν σχολάζοντος αὐτοῦ ἐν τῷ αὐτῷ σεμνῷ σπηλαίῳ καὶ καλλιγραφοῦντος κατὰ τὸ ἔθος, . . .

« Οἱ παῖδες εὐλογεῖτε,
ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

θεοτ. 275 * Φωτὸς ἀδύτου γέγονας
ἐνδιαίτημα, πάναγνε,
ταῖς τῆς παρθενίας
καλλοναῖς ἀστράπτουσα
καὶ πάντας κατηύγασας
280 τοὺς Θεοτόκον σε ἐκ ψυχῆς
καθομολογοῦντας
καὶ πιστῶς ἐκβοῶντας·
« Οἱ παῖδες εὐλογεῖτε,
ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
285 λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

ᾠδὴ θ'. *Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ ὁ οὐρανὸς*

Λιμὴν τῶν ἐν πελάγει τῶν πειρασμῶν
καὶ σωτήριος ὅρμος γεγένηται
σοῦ ἡ σορός·
290 ἥσπερ τῇ προσψαύσει ἱερουργὸς
δαιμονικῆς ἀπήλλακται
μάστιγος· ἐνθέως, θαυματουργέ,
καθαίρεις πᾶσαν νόσον
καὶ πᾶσαν μαλακίαν
295 καὶ πονηρὰ διώκεις πνεύματα.

Ἐφέστηκεν ἡ πάμφωτος καὶ σεπτὴ
καὶ ἐτήσιος μνήμη σου, ἅγιε,
πλήρης χαρᾶς,

275-286 θεοτ. ed. in MR II, 183
heirm. EE 220, n. 314, Joannis   288 γεγέννηται Vb   289 σοῦ om. Vb Cb

---

290-292 AA.SS., 882 F: Ἱερεύς τις. . . . . . παιδευτικῇ μάστιγι τοῦ δαίμονος παραδίδοται. . . . . . προσφεύγει καὶ αὐτὸς πρὸς τὸ καινὸν ἰατρεῖον· . . . . . ἕωθεν ἐξέρχεται εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ, καὶ λέγων· εὔξασθέ μοι, ὅσιοι πατέρες, διὰ γὰρ τῆς τοῦ ἁγίου ταχείας ἐπισκέψεως ᾐσθόμην ἐμαυτὸν ἄρδην ἐλευθερωθέντα τῆς τοῦ δαίμονος ἐνεργείας.

πλήρης εὐφροσύνης πνευματικῆς·
300 ἐν ᾗ πανηγυρίζουσιν
ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι σὺν ἡμῖν,
ἀπόστολοι, προφῆται
καὶ πνεύματα δικαίων,
τὸν σὲ δοξάσαντα γεραίροντες.

305 Ὁ τάφος σου τὸ σῶμα τὸ ἱερόν.
ὥσπερ ἄσυλον ὄλβον ἐδέξατο·
ὁ οὐρανὸς
φέρει σου τὸ πνεῦμα τὸ καθαρόν,
θεοπρεπῶς γὰρ ἤσκησας
310 μέχρι βαθυτάτης σου πολιᾶς,
ἐτέλεσας τὸν δρόμον,
ἀπέλαβες ἐνδίκως
δικαιοσύνης, πάτερ, στέφανον.

Συνὼν χοροστασίαις ἀγγελικαῖς
315 καὶ ὁσίων σκηναῖς αὐλιζόμενος,
διὰ παντὸς
μέμνησο τῆς ποίμνης σου, Ἠλιού,
f. 147ᵛ ‖ καὶ ἐκ παντοίων λύτρωσαι
ταύτην συμφορῶν τε καὶ πειρασμῶν,
320 τοῖς πάννυχον τελοῦσι
τὴν ἱεράν σου μνήμην,
ἁμαρτημάτων λύσιν αἴτησαι.

θεοτ. * Ἁγνὴ δεδοξασμένη Μήτηρ Χριστοῦ,
τοὺς ὑμνοῦντάς σε πόθῳ περίσῳζε
325 τῶν πειρασμῶν
ὄχλον διαλύουσα συμπαθῶς·
ὡς γὰρ Θεὸν κυήσασα
πάντα ὅσα θέλεις ἐπιτελεῖς,
ἀνύεις ἀκωλύτως
330 καὶ δύνασαι, Παρθένε·
διό σε πάντες μεγαλύνομεν.

---

301 ἀρχάγγελοι om. Vb 323-331 θεοτ. ed. in MR II, 151 323 Χριστοῦ] Θεοῦ MR 327 κυήσασα] γεννήσασα MR

IN SANCTUM HELIAM SPELAEOTAM

Crypt. Δ.α. I = C, ff. 147ᵛ-149
Vat. gr. 2069 = Vb, ff. 16-17ᵛ

Κανὼν φέ⟨ρων⟩ ἀκροστιχίδα·
Αἶνον, Ἠλιού, σοῦ φοιτητοῦ προσδέχου. Κυριακοῦ.

Ἦχος πλ. β′.

ᾠδὴ α′. *Κύματι θαλάσσης*

Ἄνω σὺν ἀγγέλοις
τῷ θρόνῳ τῆς δόξης
ὡς παριστάμενος
καὶ τρισηλίῳ φωτὶ
5 καταυγαζόμενος, μάκαρ
Ἠλιοῦ, ἡμῶν μνημόνευε
τῶν πιστῶς τελούντων σου
τὴν μνήμην τὴν πανίερον.

Ἴχνεσι, θεόφρον,
10 ἑπόμενος ὄντως
Χριστοῦ καὶ ῥήμασι
θερμῶς πειθόμενος,
ὄλβον πατρῷον παρεῖδες
καὶ τοῦ βίου τύρβην ἔλιπες,
15 τὸν σταυρὸν ἀράμενος,
τρισμάκαρ, ἐκ νεότητος.

---

tit. εἰς τὸ ὄρθρον κανὼν φέρων .... cdd. Κυριακοῦ, quod nomen in ipsa acrostichide et in ipsis theotokiis contentum, in margine tamen extremo scriptum invenimus in C, in Vb omittitur acr. Ἠλιοῦ sic hic et passim invenimus, sed quoque Ἠλίᾳ utitur auctor.
heirm. EE. 164, n. 231, perperam Casiae tributus

Νέκρωσιν τὴν θείαν
Χριστοῦ εἰκονίζων,
νεκροῖς τὰ μέλη σου,
20 στεῤῥαῖς ἀσκήσεσιν
ὑποπιάζων, νηστείᾳ,
χαμευνίᾳ καὶ γυμνότητι,
τὴν ζωὴν τὴν ἄληκτον
κληρῶσαι ἐφιέμενος.

25 Ὄντως μετανάστης
πρὸς Ῥώμην φοιτήσας
πατρίδος, ὅσιε,
τῆς σῆς γεγένησαι·
ὅθεν τῶν σῶν γεννητόρων
30 θρηνῳδούντων σου τὴν στέρησιν
θεία χάρις φάνασα
νυκτὶ παρεμυθήσατο.

θεοτ. Κοίμησον κινήσεις
παθῶν τοῦ νοός μου
35 τῇ ἀκοιμήτῳ σου
πρεσβείᾳ, Δέσποινα,
καὶ ὡς ἐξ ὕπνου ἀγνοίας
ἐξανάστησόν με, δέομαι·
σὲ γὰρ μόνην κέκτημαι
40 ἐλπίδα ἀκαταίσχυντον.

ᾠδὴ γ΄. *Σὲ τὸν ἐπὶ ὑδάτων*

Νέῳ τὴν σωφροσύνην
ἐν σώματι ἐπιμελῶς ἀσκήσας,
χιτῶνα ἀπαθείας

---

24 κληρῶ σε C   κληρῶς σε Vb
heirm. EE 164, n. 231, perperam Casiae tributus

25-32 AA.SS. Sept. III, 851 A-C: ..... τὴν πορείαν ἐπὶ τὰ μέρη Ἰταλίας ποιούμενον, ἀνέμου τε ἐπιτηδείου πνεύσαντος, τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ... λούει τὰς θήκας τῶν ἐνδόξων ἀποστόλων τοῖς θερμοῖς δάκρυσι ..... Ὁ πατὴρ τοῦ μακαρίου ἐπὶ τῇ ἀφαντώσει τοῦ υἱοῦ, θάμβῳ ληφθείς, ... ἔλεγεν· «Οἴμοι τέκνον .....» Εὐμενῶς δὲ τὸν Θεὸν ἐκλιπαρῶν περὶ τοῦ μακαρίου, τὸ τί ἄρα γένηται, Θεοῦ ἀποκάλυψις φαίνεται αὐτῷ καθ᾽ ὕπνους, λέγουσα· «Κύρι Πέτρε, ...»

ὡς διπλοΐδα ἐνδέδυσαι·
45 διὸ χορεύεις ἄληκτα
παρθένοις, ὅσιε,
εἰς νυμφῶνα τὸν οὐράνιον.

Ἥλιος ὥσπερ μέγας
ἀνέτειλας ἀπὸ δυσμῶν, Ἠλία,
50 τῶν ἀρετῶν ἀκτῖσι
καὶ τῶν θαυμάτων ταῖς λάμψεσι
f. 148 τοὺς ‖ ἐν νυκτὶ καθεύδοντας
παθῶν σκοτόμαιναν
διεγείρων πρὸς μετάνοιαν.

55 Λόγοις τοῖς τοῦ Σωτῆρος
πειθόμενος, σεαυτὸν ἀπηρνήσω
καὶ τὸν ζυγὸν τῆς θείας
ὑποταγῆς χαίρων ἤνυσας
τῷ ἰσαγγέλῳ, ὅσιε,
60 ψυχῆς εὐθύτητι
Ἀρσενίῳ, χρόνοις πλείοσιν.

Ἵδρυσάς σου τοὺς πόδας
ὡς ἄσαρκος ἐν τῇ παννύχῳ στάσει,
τῇ τῶν γονάτων κλίσει
65 καὶ ταῖς συντόνοις δεήσεσιν,
ὑπογραμμὸς γενόμενος
καὶ τύπος, ἔνδοξε,
μοναζόντων ἀκριβέστατος.

θεοτ. * Ὕψος ταπεινωθέντων,
70 ἀνόρθωσις μόνη τῶν πεπτωκότων,
ταπεινωθέντα, κόρη,
καὶ συμπτωθέντα με πάθεσι,
τῇ εὐσθενεῖ πρεσβείᾳ σου
πρὸς ὕψος ἕλκυσον
75 ἀπαθείας τοῦ δοξάζειν σε.

69-75 θεοτ. ed. in PAS I, 536   75 δοξάνθειν C

Κάθισμα.

Ἦχος δʹ. *Ταχὺ προκατάλαβε*

Ἐκ βρέφους ἀράμενος,
μάκαρ, τὸν θεῖον σταυρόν,
ἀσκήσει ἐκοίμησας
πάθη σαρκὸς καὶ ψυχῆς,
5 Ἠλία, πάτερ ἡμῶν·
ἔνθεν ἤντλησας χάριν
ἐκ πηγῶν τοῦ Σωτῆρος
πνεύματα ἐκδιώκειν
καὶ ἰᾶσθαι τὰς νόσους
10 τῶν πίστει ἐπιτελούντων
μνήμην τὴν θείαν σου.

ᾠδὴ δʹ. *Τὴν ἐν σταυρῷ σου θείαν κένωσιν*

Ὁ πρὶν ἀφρόνως ἐγκαυχώμενος
ἐξαλείφειν τὴν γῆν
καὶ ἀβύσσους θαλάσσης
σὲ ἡδονῶν οὐκ ἔθελξε,
80 μάκαρ, τῷ πυρί,
ἀπεσβέσθη δὲ μᾶλλον
πηγαῖς δακρύων σου.

Ὑποχωρήσει, ἀξιάγαστε,
ἡ δαιμόνων πληθὺς
85 τοῦ ἱεροῦ σπηλαίου,

heirm. καθ. Horol. R, 63
heirm. EE 164, n. 231, Casiae tributus 83 ἀξιάγασθαι Vb

83-89 AA.SS., 865 C: .... ἄνδρες τινες εὐλαβεῖς τοῦ χωρίου τοῦ ἐπονομαζομένου Σιμιναρίου, ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν ..... καὶ ὡς πλησίον τῶν τῆς μονῆς μερῶν προσήγγισαν, ἀπαντᾷ αὐτοῖς αἰθίωψ παμμεγέθης, φοβερὸς τῷ εἴδει καὶ ζοφοειδὴς σφόδρα. Οἱ καὶ ἀφομοιώσαντες αὐτόν τινι γνωστῷ αἰθιοπί φασι πρὸς αὐτόν· «Πόθεν ἔρχεις ..... καὶ ποῦ πορεύῃ;» Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς τραχείᾳ καὶ ὀργίλῳ φωνῇ, ἔφη· «Ἐλθὼν Ἠλίας ὁ μονόχειρος ἐξέωσεν ἡμᾶς τῆς ἀρχαίας κατοικίας· καὶ νῦν πορευόμεθα εἰς μέρη Μεσοβιάνου πρὸς τοὺς ἑταίρους ἡμῶν.....»

ἐλαυνομένη μάστιγι
σοῦ τῶν προσευχῶν,
ἐν μορφῇ αἰθιόπων
φανεῖσα, ὅσιε.

90 Συνεξαστράπτεις τιμαλφέστερον
πατριάρχαις, σοφέ,
εὐσεβῶς κεκτημένος
τοῦ Ἰακὼβ τὸ ἄπλαστον,
ζῆλον Ἠλιού,
95 Μωϋσέως τὸ πρᾶον,
Δαβὶδ τὸ ἄκακον.

Ὁ πλήρης πέλων θείου πνεύματος,
Ἠλιοὺ ὁ κλεινός,
προφητικῶς θεσπίζει
100 τὴν μέλλουσαν φοιτῆσαί σοι
χάριν δαψιλῶς,
ὡς ὁμώνυμος, μάκαρ,
σοῦ καὶ ἰσόκλεος.

θεοτ. Ῥαθύμως ὅλην δαπανήσαντα
105 τὴν ζωήν μου, ἁγνή,
ἰσχύι προσευχῶν σου
πρὸς ἐργασίαν ἔγειρον
θείων ἐντολῶν
τοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ σου,
110 θεοχαρίτωτε.

ᾠδὴ εʹ. *Πρὸς σὲ ὀρθρίζω*

f. 148v || Ὑπάρχον θεῖον
κλῆμα τῆς ἀμπέλου,
εὐφροσύνης κρατῆρα
πλουσίως ἀναβλύζει,

107 πρὸς] πράος Vb
heirm. EE 182, n. 257

97-99 AA.SS., 870 D: Καὶ προβλεπτικοῦ δὲ χαρίσματος οὐκ ἄμοιρος ἦν ὁ πανάγαστος.

93 Gen. 25,27 94 I Mac. 2,58

115 εἰς οἶνον ἡδὺν
διαμείψας τὸ ὕδωρ·
ὦ θαῦμα καινόν,
ὅπερ πάλαι Χριστὸς τερατουργεῖ ἐν Κανᾷ!

Φρικτὸν ὠράθη
120 θαῦμα, θεοφόρε·
ὡς γὰρ κόραξ τὸ πνεῦμα
ἐκ στόματος ἀπέπτη
τοῦ πρὶν ἀδεῶς
γοητείαις ἀσέμνοις
125 σχολάζοντος,
τῶν χειρῶν σου σφραγῖδι ἐλαυνόμενον.

Οὐκ ἔστιν ὅλως
φράσαι κατ' ἀξίαν
σοῦ τοὺς πόνους, τοὺς κόπους,
130 χειρῶν σου τοὺς ἱδρῶτας,
τὸ καρτερικὸν
ἐν χειμῶνι καὶ ψύχει
σοῦ ἔπαθλον,
μονοχίτωνα βίον διανύοντα.

θεοτ. 135 Ἰλύος πάσης,
κόρη, ἁμαρτίας
καὶ παθῶν δυσωδίας
καὶ πέλαγος ἐλέους,
ἁγνή, δυσωπῶ
140 ῥυπτικῇ σου πρεσβείᾳ
μὲ κάθαρον·
σὺ γὰρ πέλεις τοῦ κόσμου ἱλαστήριον.

---

134 μονοχίτων τὸν βίον

121-126 AA.SS., 871 B: ..... ἱερεύς τις ᾤκει Ἐπιφάνιος, πολλὰς περιεργίας ποιῶν, ἐγγράμματά τε καὶ ἐπᾴσματα γράφων, ἔν τε ἀνθρώποις καὶ κτήνεσι, καὶ ἃ οὐ θέμις γραφῇ παραδοῦναι. Κρίσει δὲ τοῦ Θεοῦ δικαίᾳ..... πνεύματι βιαίῳ καὶ πονηροτάτῳ παραδίδοται ..... Ὅθεν ὁ μέγας συνιείς, καὶ τὴν χεῖρα ἐκτείνας..... καί φησι· «Συνθοῦ μοι, τέκνον, ἐνώπιον Κυρίου, μηκέτι περιεργάσασθαι τὰ τοιαῦτα πονηρὰ καὶ ἀθέμιτα ἔργα ....» Ἦν δὲ ὁ μέγας δι'ὅλης τῆς νυκτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ θεῖον ἐξιλεώμενος, ὡς ἰδεῖν τὸν πάσχοντα κόρακα ἐξελθόντα διὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἀφιπτάντα ἀφαντωθῆναι.

---

118 Joh. 2,1-11

ᾠδὴ ς'. *Συνεσχέθη,*
ἀλλ' οὐ κατεσχέθη

Ἰωσὴφ μὲν
νέος ἀνεδείχθης
145 σώφρων, τρισμάκαρ καὶ ἁγνός,
οὐ γὰρ ἐθέλχθης ὅλως
ἡδοναῖς ἀπατηλοῦ γυναίου
καὶ μοιχαλίδος, πάτερ φαεινότατε,
ἀλλ' ἐπέσπασας πρὸς σωφροσύνην,
150 παιδεύσας μάστιγι πνεύματος πονηροῦ,
δείξας τὴν ἐν σοὶ χάριν τοῦ πνεύματος.

Τὰς αἰσθήσεις,
μάκαρ, ἐκκαθάρας
ἔσοπτρον ὤφθης διαυγές,
155 ἐφάμιλλος ἀγγέλων
γεγονώς, τὰ τῶν δαιμόνων στίφη
καταπαλαίσας, τρόπαια ἀνέστησας
καὶ ἐποίμανας εἰς τόπον χλόης
ποίμνην θεόλεκτον, ἄρδων σαῖς διδαχαῖς,
160 ἥνπερ διαφύλαττε πρεσβείαις σου.

Ἣν ἐδέξω
χάριν καὶ πρὸ τέλους
νοῦν ἐξιστᾷ καὶ ἀκοήν·
τῇ γὰρ σφραγῖδι, μάκαρ,
165 τῶν ὁσίων σου χειρῶν τὸ βρέφος
τῆς παρὰ φύσιν ὄψεως διώρθωται
καὶ στρεβλώσεως δαιμονιώδους
ἀπολελύτρωται· ὄντως θαῦμα φρικτόν,
μάκαρ, διὰ σοῦ τερατουργούμενον!

θεοτ. 170 Ἀνωτέρα
πάντων ποιημάτων
καὶ τῶν κτισμάτων ἀληθῶς,

---

heirm. EE 164, n. 231, Cosmae 147 ἀπατηλοῦς
νης Vb 163 ἐξοιστὰ

Παντάνασσα, ἐδείχθης,
ὡς τὸν Ὕψιστον συνειληφυῖα
175 καὶ μετὰ τόκον σῶα διαμείνασα,
ὃν ἱκέτευε κατακειμένῳ
ἐκτεῖ⟨ναι⟩ χεῖρά μοι βοηθείας, ἁγνή·
πάντα γὰρ ἰσχύει ἡ πρεσβεία σου.

f. 149 ᾠδὴ ζʹ. *Ἄφραστον θαῦμα*

Τὴν πρᾶξιν ἔχων
180 εἰς θεωρίας ἐπίβασιν
καὶ σχολάζων θείαις προσευχαῖς,
ἑώρας σαυτὸν
ὕπερθεν ὑψούμενον
τῶν ἀερίων πνευμάτων, καθ' ἑκάστην
185 μελῳδῶν·
« Ὁ Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

Ὅλον τὸν βίον
μνήμην θανάτου ποιούμενος,
θεωρῆμον, ὤρυξας σαυτοῦ
190 τὸν τάφον σπουδῇ
καὶ θερμοῖς τοῖς δάκρυσιν
ὡς σὸν δοχεῖον κατέβρεχες, κραυγάζων·
« Λυτρωτὰ
ὁ Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

195 Ὕπνον οὐδόλως
σοῖς ὀφθαλμοῖς, πάτερ, δέδωκας
καὶ βλεφάροις ὄντως νυσταγμόν,
ἕως οὗ σεπτὸν
τῆς Τριάδος σκήνωμα
200 καὶ θεῖον ὤφθης ἐν πνεύματι δοχεῖον,
μελῳδῶν·
« Ὁ Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

---

177 ἐκτεῖναι] ἐκτεί C ἐκτεῖ Vb
heirm. EE 164, n. 231, Cosmae 184 καθεκάστης

---

199 Ps. 131,4; Ps. 120,3-4; II Petr. 1,13-14

Πρόκειται πᾶσι
ῥεῖθρα ἰάσεων νάουσα
205 ἡ σορός σου, μάκαρ, δαψιλῶς·
διὸ τὸ πιστῶς
προσφοιτῆσαν γύναιον
ῥοπῇ λυτροῦται κακίστου δαιμονίου,
μελῳδοῦν·
210 « Ὁ Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

θεοτ. Κίνδυνοι Ἅιδου
ἡμᾶς τοὺς δούλους σου ἔβρωσαν
καὶ ἀνάγκαι πλείστων πειρασμῶν
ἀνθρώπων δεινῶν
215 καὶ δαιμόνων, Δέσποινα,
ἀλλὰ θαῤῥοῦντες τῇ σκέπῃ σου βοῶμεν·
« Λυτρωτὰ
ὁ Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

ᾠδὴ ηʹ. *Ἔκστηθι φρίττων, οὐρανέ,*

Ῥᾶον ἡ φλὸξ ὑποχωρεῖ
220 τοῦ σοῦ ὀνόματος
τῇ προσκλήσει, Ἠλιού,
εἰς δύο μερισθεῖσα, ὅσιε,
μηδόλως φλέξασα
τὸν πίστει προσκαλοῦντά σε, πάτερ·
225 ῥωννύεις ξηρανθείσας,
τρισμακάριστε, χεῖρας
χρόνων περιόδοις
ἐλαίῳ τῆς κανδήλας.

---

205 δαψυλινῶς Vb 209 μελωδῶν
heirm. EE 164, n. 231, Cosmae

225-228 AA.SS., 888 (Adnotata): « Duo sanctimoniales ad huius beati viri (Eliae) venerunt sepulcrum manus habentes aridas, quarum una sanata est oratione, altera oleo lampadis quae ad ipsum sepulcrum ardebat. » Ita interpres . . .

Ὄντως τεράστιον φρικτὸν
230 καὶ θεῖον ἄκουσμα!
Πῶς, τὴν λύσιν τῶν μελῶν
συνδήσας, ἀκοὰς διήνοιξας,
καὶ γλώττης ἔλυσας
δεσμὸν τοῦ παιδός, φανεὶς αὐτόπτως,
235 φωτὶ ἐν ἀσυγκρίτῳ
καταυγάζων τὸν οἶκον,
ἔνθα σου τὸ σῶμα
κατάκειται τὸ θεῖον;

Σὲ ἰατῆρα συμπαθῆ
240 ῥοπῇ ἐφεύρατο,
οὗ τὸν παῖδα ἐκ πυλῶν
τοῦ Ἅιδου ἀφηρπάσω, ὅσιε,
ψυχοῤῥαγοῦντα δεινῶς·
νυκτὶ ὀραθεὶς ἀγγελομόρφως,
245 κηρύττει σου τὸ θαῦμα,
μοναστὴς ὢν λυτροῦσαι
πνεύματος κακίστου
τῇ σῇ ἐπιφανείᾳ.

f. 149v ‖ Δῆμος ἀγγέλων, Ἠλιού,
250 ἐν τῇ κοιμήσει σου
παρεγένετο, σοφέ·
τὰς πύλας ὁ οὐρανὸς ἀνέῳξε
καὶ ὑπεδέξαντο
χοροὶ ἀσκητῶν σε καὶ ὁσίων·
255 παρέστηκας τῷ θρόνῳ
τῆς Ἁγίας Τριάδος,
ἔνθα ἦχος ᾄδει
τερπνὸς ἑορταζόντων.

---

252 ὁ om. C

231-238 AA.SS., 883 C-884 D: Ἐν μιᾷ νυκτί, ὡς αὐτός μοι ..... διηγήσατο, τῆς κανδήλας ἀποσβεσθείσης μεσονυκτίου, ... φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι, ... θροηθέντος δέ μου, καὶ τῷ φωτὶ ἐκπληττομένου, ἰδοὺ θεωρῶ μοναχόν, μακρὸν τῇ ἡλικίᾳ, λευκὴν τὴν τρίχα, τὸν πώγωνα μέγαν ἔχοντα καὶ φωτὶ ἀσυγκρίτῳ διαλάμποντα. Εἶτα ... τότε ᾐσθόμην ἐμαυτὸν ὀλίγον ὑγιῆ γεγονότα.

θεοτ. Ὄρος σε θεῖον Ἀββακούμ,
260 ὄρος κατάσκιον
προεώρα μυστικῶς,
Δαβὶδ δὲ ὄρος πῖον, ἅγιε,
ἐν ᾧ ηὐδόκησεν
ὁ ὕψιστος Θεὸς κατοικῆσαι·
265 ἡμεῖς δὲ ὡς αἰτίαν
τῆς ἡμῶν σωτηρίας,
Δέσποινα παρθένε,
ὑμνοῦμεν εἰς αἰῶνας.

ᾠδὴ θ'. *Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ*

Εὗρές σου τῶν πόνων τὰς ἀμοιβάς,
270 εἴληφας ἀξίας
τῶν καμάτων τὰς δωρεάς·
τὸν δρόμον τελέσας
καὶ τὴν πίστιν τηρήσας,
λοιπὸν ἀπόκειταί σοι
275 δόξης ὁ στέφανος.

Χαίρει σὺν τοῖς τέκνοις γῆ Σαλινῶν,
ὄλβον κεκτημένη
σοῦ τὸ σῶμα τὸ ἱερόν·
σκιρτᾷ οὐρανὸς δὲ
280 σὺν ἀγγέλων χορείαις,
ψυχήν σου τὴν ἁγίαν
ἔνδον δεξάμενος.

---

262 πῖον] ποῖον
heirm. EE 163, n. 230, Cosmae 270 ἀξίους

276-279 AA.SS., 880 D: Ἡ δὲ τελείωσις τοῦ μακαρίου γέγονε κατὰ τὴν ἑνδεκάτην τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, παρόντος καὶ τοῦ Βιταλίου ἐπισκόπου ἱερέων τε καὶ λαϊκῶν ἱκανῶν, ὥστε δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐπιτάφια ᾄσματα σὺν δάκρυσι ῥάναντες κατέθεντο τὸ ἅγιον καὶ τίμιον αὐτοῦ λείψανον ἐν τῷ μνημείῳ καινῷ, ὃ ἦν λελατομηκὼς ἑαυτῷ χρόνων ἱκανῶν ἔνδον τοῦ σπηλαίου.

259-260 Hab. 3,2 262 Ps. 67,15-16 272-275 II Tim. 4,7

"Ολη ὥσπερ ἥλιος φωταυγὴς
ἤστραψέ σου, μάκαρ,
285 ἡ ἐτήσιος ἑορτή,
τοὺς ταύτην τελοῦντας
πιστῶς φωταγωγοῦσα
καὶ χάριν ὑμνοπόλοις
ἄφθονον νέμουσα.

290 Ὑψόθεν ἐπίβλεψον, Ἠλιού,
ἴδε συνηγμένα
σοῦ τὰ τέκνα χαρμονικῶς,
ὡς θρέμματα ὄντα
καὶ πρόβατα νομῆς σου,
295 περίσῳζε λιταῖς σου
ἀπὸ παντοίων δεινῶν.

θεοτ. Ὕψωσον τὸ κέρας χριστιανῶν,
κράτυνον ταῖς νίκαις
τοὺς πιστοὺς ἡμῶν βασιλεῖς,
300 ὑπόταξον τούτοις
πολεμίων τὰ θράση,
λιταῖς τῆς σὲ τεκούσης,
Χριστέ, Σωτὴρ ἡμῶν.

284 ἀστραψεῖν Vb

297 Ps. 74,4

IN SANCTUM CORONATUM

Synaxarium, 37-38: . . . . . **ἄθλησις τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κορνούτου, ἐπισκόπου γενομένου Ἰκονίου.**
Οὗτος . . . . . πολιὸς τὴν τρίχα καὶ τὴν φρόνησιν στεῤῥός· καταλαβόντων γάρ ποτε τῶν διωκτῶν . . . . . δεσμηθεὶς πρῶτον τοὺς πόδας . . . . . καὶ συρεὶς κατὰ τὰς ῥύμας τῆς πόλεως καὶ τῷ οἰκείῳ αἵματι πάσας ταύτας φοινίξας καὶ ἰσχυρῶς βασανισθείς, ὕστερον καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνεται.

Crypt. Δ.α. XXV = D, ff. 63-65
Vat. gr. 1829 = Va, ff. 33-35
Bodl. Canon. gr. 58 = Ox, ff. 100v-102v

Ὁ κανὼν τοῦ ἁγίου Κορωνάτου φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε·
Στέφω σε πιστῶς ᾀσμάτων στέφει, μάκαρ. Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἄισωμεν τῷ Κυρίῳ*
τῷ διαγαγόντι τὸν λαὸν αὐτοῦ

Στέφει σε μαρτυρίου
περιηνθισμένον ὕμνοις σήμερον
καταστέφοντα, μάκαρ,
φωτισμοῦ τὴν καρδίαν μου πλήρωσον.

5 Τίμιος ἐναντίον
τοῦ παμβασιλέως καὶ Θεοῦ ἡμῶν
f. 63v || σοῦ ὁ θάνατος ὤφθη,
ἀθλητὰ Κορωνᾶτε πανόλβιε.

tit. ὁ κανὼν οὗ ἡ ἀκροστιχίς . . . . . Va
heirm. EE 224, n. 321, Joannis 2 περιανθισμένου D 3 καταστέφοντες D

Ἕως γήρως, θεόφρον
10 μάρτυς, καὶ πρεσβείου δυναμούμενος
ταῖς ἐνθέοις μελέταις
τὸν ἀρχέκακον ὄφιν ἀπέκτεινας.

θεοτ. * Φώτισόν με, Παρθένε,
ἡ τὸ φῶς τὸ ἄδυτον κυήσασα,
15 τῆς ἐμῆς ῥᾳθυμίας
τὸ βαθύτατον σκότος διώκουσα.

ᾠδὴ γʹ. *Σὺ εἶ τὸ στερέωμα*

Ὤρθρισας πρὸς Κύριον
τὸν ἀληθέστατον ἥλιον,
μάρτυς σοφέ,
20 καὶ πολυθεΐας
τὴν ἀχλὺν ἐξηφάνισας.

Στίγμασιν ὡς ἄνθεσιν
ὡραϊζόμενος, ἔνδοξε,
μαρτυρικοῖς,
25 τῷ ἀγωνοθέτῃ
καὶ Θεῷ σου παρίστασαι.

Ἔπηξε στεφάνῳ σε
ὥσπερ πολύτιμον σμάραγδον
τῆς ἑαυτοῦ,
30 μάρτυς, ἐκκλησίας
ὁ Δεσπότης καὶ Κύριος.

θεοτ. Πύλη ἀδιόδευτε,
τὴν πρὸς τὴν πύλην με φέρουσαν
τῶν οὐρανῶν
35 τρίβον, παναγία
Θεοτόκε, ὑπόδειξον.

13-16 θεοτ. ed. in PID, ρξθʹ
heirm. EE 224, n. 321, Joannis 27 ἔπλεξε D 33 πύλην] τρίβον D
35-36 θεοτόκε παναγία Va

ᾠδὴ δʹ. *Εἰσακήκοα, Κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον

Ἱερεῖον ὡς ἄμωμον
Λόγῳ τῷ τυθέντι σαυτὸν προσήγαγες
ἐναθλήσας καρτερώτατα
40 καὶ τὴν ἀθεΐαν τροπωσάμενος.

Σοῦ τὸ σῶμα συρόμενον
ἐν ταῖς λεωφόροις, μάρτυς πολύαθλε,
τὰς ὁδοὺς τὰς ἀπαγούσας σε
πρὸς τὴν ἄνω πόλιν ἐξωμάλισε.

45 Τὰς λαμπρὰς ἀριστείας σου
καὶ τὰς εὐανδρίας καὶ τὰ παλαίσματα,
τὰς ἐνστάσεις καὶ τὸν θάνατον
ἀνυμνοῦμεν, μάρτυς ἀξιάγαστε.

Ὡραιώθης συρόμενος
50 καὶ καθωραΐσθης, μάρτυς, τυπτόμενος,
διὰ τοῦτο ἐν ὡραίοις σε
κατοικίζει τόποις ὁ πανάγαθος.

θεοτ. Συμπαθείας με, Δέσποινα,
θείας καταξίωσον ἁμαρτάνοντα,
55 συμπαθῆ Λόγον κυήσασα
f. 64 ὑ‖πὲρ νοῦν καὶ λόγον, ἀειπάρθενε.

ᾠδὴ εʹ. *Φώτισον ἡμᾶς*

Ἄνθραξ νοητός,
Κορωνᾶτε, ἐχρηματίσας
καταφλέγων τὴν δυσσέβειαν
60 καὶ καταυγάζων
εὐσεβῶν πᾶσαν διάνοιαν.

heirm. odes δʹ EE 225, n. 322, Cosmae 48 ἀξιάγαστε] ἀξιοθαύμαστε D 50 κατεγλαΐσθης D 51 ὁρίοις D
heirm. odes εʹ EE 224, n. 321, Joannis 61 ἀσεβῶν Va

Σοῦ τὸ ἱερόν,
ἀθλητὰ θεόφρον, πρόσωπον
ἐλαμπρύνετο τυπτόμενον,
65 δοξάζοντός σε
τοῦ Σωτῆρος καὶ Θεοῦ ἡμῶν.

Μέλη δεδωκὼς
βασανίζεσθαι, πολύαθλε,
τῶν δαιμόνων ἐτραυμάτισας
70 τοῖς τραύμασί σου
τὴν πληθὺν τὴν κακομήχανον.

θεοτ. Ἅγιον Θεόν,
Παναγία, ἀπεκύησας
ἐν ἁγίοις ἀγαθότητι,
75 ἁγνὴ Παρθένε,
ἱερῶς ἀναπαυόμενον.

ᾠδὴ ς΄. *Τὴν δέησιν ἐκχεῶ πρὸς Κύριον*

Τοὺς πόνους σου, τοὺς μυρίους ἱδρῶτας,
τὰ παλαίσματα, τὰ στίγματα, μάρτυς,
τοὺς αἰκισμούς,
80 τὴν πολλὴν καρτερίαν
καὶ τὸν ἀοίδιμον, ἔνδοξε, θάνατον
ἀγάμενος ὁ λυτρωτὴς
ἀθανάτου σε δόξης ἠξίωσε.

Ὡραίως σου τοῦ νοὸς τὰς κινήσεις
85 πρὸς Θεὸν τὸν ὡραιότατον μόνον,
μάρτυς σοφέ,
ἀδιστάκτῳ καρδίᾳ
ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἀγώνων ποιούμενος,
ἠρίστευσας περιφανῶς
90 καὶ τῆς νίκης ἀνέστησας τρόπαια.

72 Θεοῦ Va
heirm. EE 219, n. 314, Joannis

Νεώσας σου τὴν καρδίαν ἀρότρῳ
εὐσεβείας καὶ σεμνότητος, μάκαρ,
μαρτυρικὸν
ἐγεώργησας στάχυν,
95 ταῖς ἀποθήκαις ταῖς ἄνω τηρούμενον,
δι' οὗ ἡμῶν πανευσεβῶς
τὰς καρδίας στηρίζεις, θεόπνευστε.

θεοτ. Συντήρησον ἀβλαβῆ με, Παρθένε,
τῶν βελῶν τῆς χαλεπῆς ἁμαρτίας
100 καὶ τὰς ὁδοὺς
πρὸς Θεὸν τὰς φερούσας
εὐθυπορεῖν με συντόνως εὐόδωσον,
πανάμωμε, ἡ τῶν πιστῶν
ὁδηγία καὶ σκέπη καὶ καύχημα.

f. 64v ᾠδὴ ζ΄. *Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας*

Τῷ πυρὶ τῶν χυθέντων
παναγίων αἱμάτων
ἔφλεξας, ἔνδοξε,
ἀκάνθας δυσφημίας
τῷ σὲ ἐνδυναμοῦντι
110 μελῳδῶν ἐμμελέστατα·
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

Ἐκ πηγῶν σωτηρίων
ἀρυσάμενος χάριν,
115 πηγάζεις, πάνσοφε,
ἰάματα πλουσίως
εἰς δόξαν τοῦ Σωτῆρος,
ᾧ βοῶμεν γηθόμενοι·
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
120 Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

96 δι' ὧν ἡμῶν τῶν εὐσεβῶν Va Ox
heirm. EE 224, n. 321, Joannis

Φεγγοβόλον ἀστέρα
ἐκκλησίας ἐν ὕψει
Χριστός σε ἔθετο
σκοτίζοντα τὴν πλάνην,
125 πιστοὺς φωταγωγοῦντα
καὶ βοᾶν προτρεπόμενον·
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

θεοτ. Ἐξ ἁγνῶν σου αἱμάτων
130 ἐσαρκώθη, ὡς οἶδεν,
ὁ ὑπερούσιος,
βροτοὺς ἀνακαινίζων
κακοῖς παλαιωθέντας,
ᾧ βοῶμεν, πανάμωμε·
135 «Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

ᾠδὴ η΄. *Οἱ θεοῤῥήμονες παῖδες ἐν καμίνῳ*

Ἱερονίκους στεφάνους ἀνεπλέξω
τυμπανιζόμενος ξίφει
καὶ ἱερῶς κλεϊζόμενος,
140 ἀθλητὰ Κορωνᾶτε,
μαρτύρων ἀγλάϊσμα.

Μακαριζέσθω ὁ θεῖος ἀθλοφόρος
τὰς τοῦ ἐχθροῦ παρατάξεις
θείᾳ δυνάμει τρεψάμενος
145 καὶ μαρτύρων ἀγέλαις
σεπτῶς ἀριθμούμενος.

Ἀγαλλομένῃ καρδίᾳ, ἀθλοφόρε,
ταῖς οὐρανίαις χορείαις
συνδιαιτώμενος, αἴτησαι
150 τοῖς πιστῶς σε ὑμνοῦσιν
εἰρήνην καὶ ἔλεος.

heirm. EE 227, n. 325, Joannis

Κορυφουμένην τὴν πλάνην ἐτροπώσω,
τὴν ἱερὰν κεφαλήν σου
ἀποτμηθείς, ἀξιάγαστε,
155 καὶ βοῶν· «Εὐλογεῖτε
τὰ ἔργα τὸν Κύριον.»

τριαδ. Ἀναβοήσωμεν φόβῳ τῇ Τριάδι·
«Πάτερ, Υἱέ, Θεῖον Πνεῦμα,
μία οὐσία καὶ δύναμις,
160 ὁμοδύναμον κράτος,
σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.»

θεοτ. Ῥῦσαι πυρός με γεέννης, Θεοτόκε,
καὶ φοβερᾶς καταδίκης
καὶ τοῦ κολάζοντος σκώληκος
165 τὸν ἐν σοὶ τὰς ἐλπίδας,
πανάμωμε, θέμενον.

f. 65 ᾠδὴ θ΄. *Κυρίως Θεοτόκον*

Ἰδὼν τὰς περατώσεις,
μάρτυς Κορωνᾶτε,
τῶν ἀγαθῶν σου ἐλπίδων, πανόλβιε,
170 ἐν εὐφροσύνῃ καρδίας
τέρπου καὶ χόρευε.

Ὡς βότρυς τῆς ἀμπέλου
τῆς ὡραιοτάτης,
οἶνον ἡμῖν μαρτυρίου ἀπέσταξας,
175 διηνεκῶς τὰς καρδίας
ἡμῶν εὐφραίνοντα.

Στολαῖς ταῖς ἐξ αἱμάτων
κατηγλαϊσμένος,
συμβασιλεύεις Χριστῷ, ἀξιάγαστε,

152 ἐτροπώσω] τῶν εἰδώλων Va Ox 154 ἀξιάγαστε] ἱερώτατε Va 156 Κυρίου Va 165 τὸν om. D, ἐν] ἐπὶ Va
heirm. EE 224, n. 321, Joannis

180 τῷ ἐπὶ ξύλου τὰς χεῖρας
ἐξαιματώσαντι.

Ἡ μνήμη σου φωτίζει
πάντων τὰς καρδίας,
ἣν ἐκτελοῦντας ἡμᾶς διαφύλαττε
185 ἐκ τῶν σκανδάλων ἀτρώτους
τοῦ πολεμήτορος.

θεοτ. Φιλάγαθε Παρθένε,
τὴν κεκακωμένην
τῇ ἁμαρτίᾳ ψυχήν μου ἀγάθυνον,
190 ἡ τὸν πανάγαθον Λόγον
ἀποκυήσασα.

184 διαφύλαξον D

IN SANCTUM PETRUM NICEAE METROPOLITAM

Synaxarium, 36: ..... ἡ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Πέτρου μητροπολίτου Νικαίας.

Crypt. Δ.α. I	=	C,	ff. 67v-69v
Crypt. Δ.α. XXXV	=	Cb,	ff. 91v-94
Vat. gr. 1829	=	Va,	ff. 27v-29v
Vallic. gr. B 22	=	E,	ff. 40v-42
Marc. gr. II, 166	=	Z,	ff. 22-23
Bodl. Canon. gr. 58	=	Ox,	ff. 86v-89

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Τὸν Πέτρον ὑμνῶ, τὸν σοφὸν θεηγόρον.

Ἦχος δ'.

ᾠδὴ α'. Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος

Τὴν πέτραν τὴν ἀρραγῆ τῆς πίστεως
ἔχων θεμέλιον,
τὰς ἀρετὰς ὡς λίθους ἐκλεκτοὺς
ἐκλεκτῶς ᾠκοδόμησας
5 καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,
Πέτρε θεόφρον, ναὸς γέγονας.

Ὁ νοῦς σου τὴν δεσποτείαν εὔτακτον
κρατήσας, ὅσιε,
τὰς τῶν παθῶν ἠμαύρωσεν ὁρμὰς
10 καὶ φωτὶ προσωμίλησε,
φωτοειδὴς γενόμενος,
ἱεροφάντορ Πέτρε πάνσοφε.

tit. ὁ κανὼν οὗ ἡ ἀκροστιχίς· .... in extremo margine sinistro Θεοφάνους legitur in C, in Cb alia manu nomen scriptum inter lineas
heirm. EE 94, n. 133, Joannis 4 ἐκλεκτὸν ἀκοδώμητον Z 12 ἱεροφάντα Va E Z, πάνσοφε] ὅσιε Va

Νομίμως τελειωθεὶς διέπρεψας
ἐν ἐκκλησίᾳ Χριστοῦ,
15 προκινδυνεύων ταύτης εὐσεβῶς,
ἱεράρχα μακάριε·
διὸ καὶ νῦν γεραίρουσα,
Πέτρε παμμάκαρ, μακαρίζει σε.

θεοτ. * Πατήσας τὴν ἐντολὴν τοῦ κτίσαντος,
20 τρυφῆς ἐκβέβληται
δελεασθεὶς ὁ πρῶτος ἐν βροτοῖς·
ἀλλὰ τοῦτον πεσόντα δεινῶς,
τὸν λυτρωτὴν κυήσασα,
ἀνεκαλέσω, Μητροπάρθενε.

ᾠδὴ γ'. *Εὐφραίνεται ἐπὶ σοὶ*

25 Ἐλπίδι βεβαιωθεὶς
f. 68 τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ἤ||νεγκας
καρτερικῶς, ὅσιε,
ταῖς ὑπερορίαις στελλόμενος.

Τῇ αἴγλῃ καταυγασθεὶς
30 τοῦ Παναγίου καὶ Σεπτοῦ Πνεύματος,
αἱρετικῶν σύστρεμμα
θείᾳ σου σοφίᾳ διέλυσας.

Ῥωσθεὶς δυνάμει Θεοῦ,
τὰ τῶν λεόντων πονηρὰ χάσματα
35 ὡς Δανιὴλ ἔφραξας,
λάκκῳ πειρασμῶν ἐμβαλλόμενος.

θεοτ. * Ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ
τὴν ὑπὲρ λόγον σοι χαρὰν ἔφησε·
« Χαῖρε, Θεοῦ σκήνωμα,
40 ὃ κατασκηνῶσαι εὐδόκησε. »

---

15 ταύτην E 17 γεραίρομεν Z 19-24 θεοτ. ed. in MR III, 280
19 Πατήσας] Κρατήσας E
heirm. EE 94, n. 133, Joannis 28 τὰς ὑπερορίας Va E Z Ox
29 Τῇ] η Va, sed vacuum manet spatium capitalis litterae 31 σύστρεμμα] σύστημα Va Ox 33 ῥωθεὶς Z 34 χάσματα] στόματα E Z 35 ἔφραξεν Va
36 ἐκβαλλόμενος E 37-40 θεοτ. ed. in MR III, 281 37 ὁ om. Z

33-36 Dan LXX 6,5

Κάθισμα.

Ἦχος δ'. *Ταχὺ προκατάλαβε*

Τὸν πλοῦτον ἐσκόρπισας
τοῖς πενομένοις, σοφέ,
πεισθεὶς τοῖς προστάγμασι
τοῖς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ,
5 χηρῶν προϊστάμενος
καὶ πεινῶντας ἐκτρέφων,
γυμνουμένους ἐνδύων,
διπλῆν ἴασιν τούτοις
τῶν ψυχῶν καὶ σωμάτων·
10 καὶ νῦν, ὡς παρεστὼς τῷ Χριστῷ,
πρέσβευε σωθῆναι ἡμᾶς.

ᾠδὴ δ'. *Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα ἡ ἐκκλησία*

Νενοθευμένων δογμάτων, ἱερομύστα,
τοὺς εὑρετὰς διήλεγξας
ἐν λόγῳ σοφίας,
δείξας ματαιόφρονας,
45 κραυγάζων, θεσπέσιε·
« Δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε. »

Ὑποδεικνύων τὸ φέγγος τῆς ἀληθείας,
τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐδίδαξας
πάντιμον εἰκόνα
50 σέβειν, πανᾀοίδιμε,
καὶ τῆς Θεομήτορος
καὶ τοῦ τῶν ἁγίων συστήματος.

Μυσταγωγήσας, παμμάκαρ, τὴν ἐκκλησίαν
μετὰ Χριστοῦ ὡδήγησας
55 πρὸς τρίβους εὐθείας
λόγοις τε καὶ δόγμασι,

---

heirm. καθ. Horol. R, 63
heirm. odes δ' EE 94, n. 133, Joannis 42 δι' ἤλεξας Z · 46 σοῦ Va om.
52 συστήματος] συστησάμενος Z

βοᾶν ὑποθέμενος·
«Δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε.»

θεοτ. * Νεμομένην τοῦ θανάτου τὴν τυραννίδα,
60 Μῆτερ Θεοῦ, κατέπαυσας
ζωὴν τὴν ἀγήρω,
πάναγνε, κυήσασα,
διό σοι κραυγάζομεν·
«Δόξα, Θεομῆτορ, τῷ τόκῳ σου.»

ᾠδὴ ε'. *Σύ, Κύριέ μου, φῶς*

65 Ὡς πέτρα ἀρραγὴς
ἀνεδείχθης τῆς πίστεως,
ἀσάλευτος διαμείνας
ἐν καιρῷ τῶν κινδύνων,
f. 68v ὦ Πέτρε || παμμακάριστε.

70 Τοῦ Πέτρου μιμητὴς
ἀνεφάνης, θεόληπτε·
ὁμώνυμος πεφυκὼς γὰρ
ὁμογνώμων ἐκείνου
ἐγένου, πανσεβάσμιε.

75 Ὁ βίος σου λαμπρὸς
καὶ ὁ λόγος σου πάνσοφος·
τοῖς πένησιν ὡς πατὴρ γὰρ
καὶ ταῖς χήραις προστάτης,
θεόφρον, ἐχρημάτισας.

θεοτ. 80 Νῦν πᾶσαι γενεαὶ
μακαρίζουσιν ὄντως σε,
τὴν ἄχραντον Θεοτόκον,
ὡς προέφης, Παρθένε,
καὶ πίστει μεγαλύνουσί σε.

57 ὑποθούμενος Ca ὑπερθέμενος Z 59-64 θεοτ. ed. in MR III, 282 60 κατέπεμψας Z 64 χαῖρε θεοτόκε πανύμνητε Va Ox δόξα θεοτόκε τῶ τόκω σου E
heirm. EE 94, n. 133, Joannis 67 ἀσάλευτον Z 71 ἀνεφάνη Va 72 πεφηνὼς Va E Z Ox 73 ἐκείνου] ἐγένου E Z 77 πατὴρ] παισὶ Z 81 μακαρίζομεν C Cb 84 μεγαλύνουσι] ἀνυμνοῦμεν C Cb

80-84 Luc. 1, 48

ᾠδὴ ϛ'. *Θύσω σοι*

85 Σοφίᾳ
τῇ τοῦ Θεοῦ σαφῶς φωτιζόμενος,
τῶν θεομάχων τὰ στίφη
θεοπλόκοις λόγοις κατατιτρώσκων
καὶ μετ' ἤχου
90 τὸ μνημόσυνον ὤλεσας, πάνσοφε.

Ὅρμημα
τὸ τῶν παθῶν κατέσβεσας ἔρωτι
τῆς ἀπαθείας, τρισμάκαρ·
τὸν σταυρὸν γὰρ ἄρας, ὡς προσετάγης,
95 τῷ Δεσπότῃ
κατηκολούθησας, Πέτρε μακάριε.

θεοτ. * Φωτίζεις
τῷ τοκετῷ σου πάντα τὰ πέρατα,
Θεογεννῆτορ παρθένε·
100 σὺ γὰρ μόνη ὤφθης κεκαθαρμένη
ἀπ' αἰῶνος,
δικαιοσύνης ἥλιον φέρουσα.

ᾠδὴ ζ'. *Ἐν τῇ καμίνῳ*

Ὁ ἐν καμίνῳ
τοὺς νεανίας, Πέτρε, σώσας Θεός,
105 οὗτος τὴν ἰσχύν σοι, πάτερ, ὑπερφυῶς
ἐναθλοῦντι ἐδωρήσατο,
«Εὐλογημένος εἶ,
ὁ Θεός μου — βοῶντι — καὶ Κύριος.»

heirm. odes ϛ' EE 94, n. 133, Joannis 88 θεολόγοις πλόκοις Ox post v. 88 ἐτροπώσω Va E Z 89 μετήχου C Va μετῆχους Z Ox 90 τὸ om. Z, πάνσοφε om. Va E Z Ox 96 κατηκολούθεις Va Ox κατηκολούθης E Z, μακάριε] μακάριστε E 97-102 θεοτ. ed. in MR III, 284 102 φέρουσα] ἔχουσα Va E Z Ox et MR
heirm. odes ζ' EE 94, n. 133, Joannis 104 σώσας Πέτρε Θεός E 105 σοι] σου Z 107 εὐ⟨λογημένος⟩ εἶ ἐν τῶ ναῶ Z 108 βοῶντι] κραυγάζοντι Va

Νενευρωμένος
110 τῇ παντευχίᾳ τοῦ πνεύματος,
Πέτρε, νικητὴς ἐφάνης τῶν δυσμενῶν,
στεφηφόρος τῷ Δεσπότῃ σου,
« Εὐλογημένος εἶ,
ὁ Θεός μου — κραυγάζων — καὶ Κύριος.»

θεοτ. 115 Θεὸν τεκοῦσαν
σαφῶς εἰδότες, πανάμωμε,
πάντες Θεοτόκον στόματι καὶ ψυχῇ
θεοφρόνως ὀνομάζομεν·
εὐλογημένος γὰρ
120 ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου πέφυκε.

f. 69 ᾠδὴ η'. *Χεῖρας ἐκπετάσας Δανιὴλ*

Ἐῤῥύσθης παγίδων τοῦ ἐχθροῦ,
θεόφρον ὅσιε,
πρὸς οὐρανὸν ἀναπτάς,
συνηριθμήθης δέ, πάνσοφε,
125 ἀθληταῖς ἱερομάρτυσι,
ὡς εὐσεβείας ἐραστὴς
μέλπων, θεσπέσιε·
« Εὐλογεῖτε,
πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

130 Ἥπλωσας τὴν χεῖρα δαψιλῶς,
σκορπίζων ἅπαντα
πλοῦτον τοῖς πένησιν,
εἰς τὸν αἰῶνα δὲ μένει σου
τηλαυγῶς ἡ ὑπὲρ ἔννοιαν
135 δικαιοσύνη, σοὶ ὡς φῶς

---

110 τῇ παντευχία τῇ Va E Ox 113 εὐ<λογημένος> εἶ ἐν τῷ <ναῷ> Z εὐ<λογημένος εἶ> E 115 Χριστὸν τεκοῦσα Z 116 ὑπερφυῶς εἰδότες σε πανάμωμε Z 117 θεοτόκε Z 119 εὐλογημένη σὺ Va εὐλογημένος εἶ Z εὐλ<ογημένος> E 120 ἐν γυναιξὶν ὑπάρχ<εις> πανάμ<ωμε> Va ἐν γυναιξὶ βοῶντες θεόνυμφε Ox ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης Z
heirm. EE 94, n. 133, Joannis 130 τὰς χεῖρας Va E 132 τὸν πλοῦτον πένησιν Va E Z Ox 134 ἡ] τὴν Z

νῦν ἀνατέλλουσα,
« Εὐλογεῖτε,
πάντα τὰ ἔργα, — βοῶντι — τὸν Κύριον.»

Γηθόμενος, μάκαρ, πρὸς Θεὸν
140 σὺ ἐξεδήμησας,
τὸν κόσμον ἅπαντα
ἀπεκδυσάμενος, πάνσοφε,
ὡς χρυσὸς διὰ νοσήματος
ἐκκαθαρθεὶς εἴ τι κακὸν
145 ὕλη ὑφείλκυσε,
καὶ κραυγάζεις·
« Πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

θεοτ. Ὁ θείᾳ δυνάμει συγκρατῶν
τὴν κτίσιν ἅπασαν
150 καὶ διευθύνων σαφῶς,
χερσὶ κρατεῖταί σου, πάναγνε,
οἷα βρέφος, ὁ ἀοίδιμος,
καὶ συνεδρεύων τῷ Πατρὶ
καὶ Θείῳ Πνεύματι,
155 ᾧ βοῶμεν·
« Πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

ᾠδὴ θ'. *Λίθος ἀχειρότμητος ὄρους*

Ῥημάτων ἀκούσας, παμμάκαρ,
εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης,
ὅλον σεαυτὸν τῷ Κυρίῳ
160 ἀνέθου, πάντα καταλιπὼν τὸν βίον,
ᾧ παρεστὼς γηθόμενος
τῶν σὲ τιμώντων, Πέτρε, μέμνησο.

---

136 νῦν] σὺν Va 139-147 troparium om. Ox 139 παμμάκαρ E 144 κακὸν] καλὸν E 145 ἐφείλκυσε Va ἐφέλκυσε E ὑφείλευσε Z 146-147 καὶ κραυγάζεις et cetera om. Z εὐλογεῖτε μέλπων τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον Va 152 ἀοίδιμος] ἀΐδιος Va E Z
heirm. EE 94, n. 133, Joannis 161 παρεστηκὼς E 162 Πέτρε] πάτερ Va

Ὅλῳ τῷ φωτὶ τῷ μεγάλῳ
πεφωτισμένος προσχωρήσας,
165 τέλους μακαρίου προδήλως
ἐν μετουσίᾳ, Πέτρε, γεγένησαι,
τοῦ τῶν σκιῶν αἰνίγματος
διαλυθέντος ἀληθείας αὐγαῖς.

Νίκης ἀμαράντινον στέφος
170 τῇ νικηφόρῳ κορυφῇ σου
ὁ ἀγωνοθέτης νῦν Χριστὸς
σαφῶς παρέσχε, Πέτρε πανόλβιε,
ᾧ καθωραϊζόμενος,
f. 69^{v} ‖περιπολεύεις τὰ οὐράνια.

θεοτ. 175 Νόμος ἐγκωμίων ἡττᾶται
τῇ θείᾳ δόξῃ σου, Παρθένε,
ἀλλ' ὡς ἀγαθὴ καὶ εὐμενὴς
τῶν σὲ ὑμνούντων δέχου τὸν ἔπαινον,
ἁμαρτιῶν καθάρσιον
180 ἀντιδιδοῦσα, Θεονύμφευτε.

---

164 προχωρήσας E 165 τέλος Z, μακαρίου] μαρτυρίου E 166 Πέτρε] πάτερ Va, γεγέννησαι E Z 167 τοῦ τῶν] τούτων Z 169-174 troparium om. Ox 170 τὴν νικηφόρον κορυφήν σου Z 171 νῦν Χριστὸς] ἐξ ὕψους Z 172 χειρὶ δεξιᾷ Χριστὸς παρέσχε σαφῶς Z 175 νόμος] κόσμος E 178 ὑμνούντων] τιμώντων E Z

IN SANCTUM JULIANUM ANCYRANUM

Synaxarium, 41-42: ..... ἄθλησις τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ τοῦ πρεσβυτέρου. Οὗτος ὑπῆρχεν ἐγγὺς Ἀγκύρας τῆς Γαλατίας ..... ἱερεὺς τὴν ἀξίαν, γηραιὸς τὸ εἶδος, πάνυ εὐλαβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν. Ἐπὶ δὲ Λικινίου τοῦ βασιλέως ..... ἐκρατήθη καὶ ἀπήχθη τῷ ἄρχοντι. Ἐρωτηθεὶς δὲ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν καὶ μὴ ὁμολογήσας, ὅσοι τέ εἰσι καὶ ὅπου κρύπτονται, δέχεται κατὰ τῆς κεφαλῆς κασσίδα πεπυρακτωμένην, καὶ μετὰ τοῦτο ταύτην τελείως ἀποτέμνεται.

Vat. gr. 1829 = Va, ff. 35^{v}-37^{v}

Ὁ κανὼν οὗ ἡ ἀκροστιχίς·
Ἰουλιανὸν Ἀγκύρας μέλπω πόθῳ ἐγώ. Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. β'.

ᾠδὴ α'. *Ὡς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας ὁ Ἰσραὴλ*

Ἰχνηλατήσας τὸ πάθος
τοῦ ἀπαθοῦς
καὶ τὸν τούτου θάνατον
μιμησάμενος, σοφέ,
5 ἐκ θανατηφόρων με παθῶν
ἀνυμνοῦντά σε ταῖς σαῖς
εὐχαῖς ἀπάλλαξον.

Ὁλολαμπῆ σε ἀστέρα
ἡ τοῦ Χριστοῦ
10 ἐκκλησία ἔχουσα,
καταυγάζεται τῶν σῶν
παλαισμάτων λάμψεσιν ἀεί,

---

acr. εγω ιωσηφ deducitur e litteris capitalibus odarum η' et θ'
heirm. EE 159, n. 224, Joannis

Γενναίως ἤνυσας
τὸν δρόμον, πάνσοφε,
τῆς σεπτῆς μαρτυρίας,
τὸ τῆς ψυχῆς
75 ὄμμα πρὸς τὸν Κύριον
ἐναπερείδων ἐμμελῶς
καὶ τὰ ἄνω φανταζόμενος.

θεοτ. Κατέβη Κύριος,
ἁγνὴ πανάμωμε,
80 ἐπὶ σὲ ὡς ἐν πόκῳ,
ὡς ἀληθῶς
ὑετός, καὶ ἤρδευσεν
ἅπαν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς
καὶ κακίας ῥύσιν ἔστησε.

ᾠδὴ ε'. *Τῷ θείῳ φέγγει σου, ἀγαθέ,*

85 Ὑπομονῇ, ἔνδοξε, πολλῇ
τὰς τῆς ἱερᾶς σου κεφαλῆς
σὺ πυρακτώσεις ὑπέμεινας,
φλέγων τὴν κακίαν ἐν τῷ φλογίζεσθαι,
καὶ νῦν τρυφῆς χειμάῤῥουν
90 χαίρων ἀπείληφας.

f. 36v || Ῥωμαλεότητι τῶν φρενῶν
πάσας μηχανὰς τοῦ πονηροῦ
ἀνδρειοφρόνως ἐπάτησας
καὶ τῆς ἀφθαρσίας στέφος ἀμάραντον
95 ἐδέξω, ἀθλοφόρε
ἀξιοθαύμαστε.

Ἀνεμποδίστως τὴν πρὸς ζωὴν
φέρουσαν, πανόλβιε, ὁδὸν
σὺν προθυμίᾳ ἐβάδισας
100 καὶ τὰς ἀνοδίας πάσας ἐξέκλινας
ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβεύων
τῶν εὐφημούντων σε.

---

heirm. EE 159, n. 224, Joannis

78-82 Ps. 71,6

θεοτ. Σεσαρκωμένος ὅλος ἐκ σοῦ,
πάναγνε, προῆλθεν Ἰησοῦς,
105 τοὺς συντριβέντας ἰώμενος
ὑπὸ τῆς κακίας τοῦ πολεμήτορος·
διό σε κατὰ χρέος
ἀεὶ δοξάζομεν.

ᾠδὴ ς'. *Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν*

Μαρτύρων ἐν αἵματι
110 ἐπιχρώσας τὴν στολὴν
ἱερωσύνης, ἔνδοξε,
πρὸς οὐρανὸν ἐχώρησας, βασιλεῖ
ἀεὶ παριστάμενος
τῶν αἰώνων καὶ δόξῃ καλλυνόμενος.

115 Ἐτέθη κορύνη σου
τῇ τιμίᾳ κεφαλῇ
πυρακτωθεῖσα, ἔνδοξε,
ἀλλ' οὐδαμῶς τὸ βέβαιον τοῦ νοὸς
τοῦ σοῦ παρεσάλευσε·
120 τοῦ Θεοῦ γὰρ τὸ κάλλος ἐνωπτρίζετο.

Λουσάμενος αἵματι
τῷ οἰκείῳ, ἀθλητά,
πρὸς οὐρανὸν ἀνέδραμες,
προηγουμένων, μάρτυς, τῆς σῆς ψυχῆς
125 ἀΰλων δυνάμεων,
μεθ' ὧν νῦν συγχορεύεις ἀγαλλόμενος.

θεοτ. Παθῶν με χειμάζουσι
τρικυμίαι πονηραί,
τῆς πονηρίας πνεύμασι
130 διηνεκῶς κλονούμενον· ἀλλ' αὐτή,
ἁγνή, μὲ κυβέρνησον
ἀπαθείας πρὸς ὅρμον γαληνότατον.

---

heirm. EE 159, n. 224, Joannis

μάρτυς Ἰουλιανέ,
ἀνευφημοῦσά σε.

15 Ὑπομονῇ ἀνενδότῳ
καὶ ἱερῶν
πόνων ἐπιδόσεσι
κατεπάλαισας στεῤῥῶς
δυσμενῆ ἀσώματον, σοφέ,
20 μετὰ σώματος λαμπρὰ
ἐγείρων τρόπαια.

θεοτ. * Λελυτρωμένοι, Παρθένε,
προγονικῆς
πάντες κατακρίσεως
25 τῷ σεπτῷ σου τοκετῷ,
ἐν φωνῇ αἰνέσεως ἀεὶ
μακαρίζομεν πιστοὶ
τὰ μεγαλεῖά σου.

ᾠδὴ γ΄. *Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σὺ*

Ἰσχύϊ, μάρτυς, τοῦ Χριστοῦ
30 πρὸ βημάτων ἀδίκων
f. 36 παραστάς, || θαρσαλέως
ἐστηλίτευσας ἐχθροῦ
τὴν ἄνοιαν, τὸ σεπτὸν
τοῦ Σωτῆρος
35 καταγγέλλων ὄνομα.

Ἀγώνων, μάρτυς, τῷ καιρῷ
ἀπηνέχθης δεσμώτης,
εὐπρεπῆ ὥσπερ κόσμον
τὰ κλοιὰ τὰ σιδηρᾶ
40 προφέρων, τὴν τοῦ Χριστοῦ

21 ἐγείρεις 22-28 alteram lectionem eiusdem θεοτ. editam invenies in MR I, 378 24 καταδίκης, ἄχραντε MR 25 τῇ γεννήσει σου σαφῶς MR 26 ἐν φωναῖς ᾀσμάτων σε ἀεὶ MR 28 ὡς Θεομήτορα MR
heirm. EE 159, n. 224, Joannis

καταγγέλλων
χάριν τὴν σωτήριον.

Νοὸς στεῤῥότητι, σοφέ,
τῷ πεπυρακτωμένῳ
45 ἀνεκλίθης κραββάτῳ,
πυρακτούμενος στοργῇ
τοῦ πάντων δημιουργοῦ
καὶ τὴν θείαν
δρόσον κομιζόμενος.

θεοτ. 50 Ὁ μόνος πάντων ποιητής,
Θεοτόκε, πτωχεύσας
τὴν ἁγίαν σου μήτραν
ὑπεισῆλθε καὶ βροτὸς
ἐγένετο δι' ἡμᾶς,
55 ὡς μητέρα
τούτου μεγαλύνων σε.

ᾠδὴ δ΄. *Χριστός μου δύναμις*

Ναμάτων, ἔνδοξε,
πλησθεὶς τοῦ πνεύματος
ποταμὸς ἐγνωρίσθης
60 ἄρδων ἡμῶν
πάντων τὰ νοήματα
θεοσημείαις φοβεραῖς
τῶν πιστῶς μακαριζόντων σε.

Ἀγωνιζόμενος
65 καὶ πυρακτούμενος
θεϊκῷ, μάρτυς, πόθῳ
τῶν μασχαλῶν
πυρακτώσεις ἤνεγκας,
ἀναψυχὴν ἐξ οὐρανοῦ
70 ἀοράτως εἰσδεχόμενος.

45 κραβάττω
heirm. EE 159, n. 224, Joannis 60 ἡμῖν

ᾠδὴ ζ'. *Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμινον εἰργάσατο*

Ὡς οἱ παῖδες οἱ μακάριοι εἰς κάμινον
ἐβλήθης μείνας ἄφλεκτος
135 ἐπινεύσεσι
τοῦ τῶν ὅλων, μάρτυς, ποιητοῦ,
πρὸς ὃν ἀνεκραύγαζες σπουδῇ·
« Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»

140 Πῦρ τὸ ἄϋλον διόλου ἀναφλέγον σε
ἔνδοθεν, ἀξιάγαστε,
f. 37 δυ||νατώτερον
τοῦ ἐνύλου ἔδειξε πυρός,
βοῶντα ἀεὶ περιχαρῶς·
145 « Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»

Οἶκος θεῖος τοῦ Ἁγίου ἐχρηματίσας,
Ἰουλιανέ, Πνεύματος
καὶ κατέστρεψας
150 τῶν δαιμόνων στήλας καὶ ναούς·
καὶ νῦν εἰς οὐράνιον ναὸν
ἀνεκομίσθης, ὡς καλῶς
ἀγωνισάμενος.

θεοτ. Θεοτόκε παναγία, μὴ παρίδῃς με
155 τοῦ βίου περιστάσεσι
συνεχόμενον,
ἀλλὰ φρούρει, σκέπε με ἀεὶ
σῳζόμενον ὅπως μελῳδῶ·
« Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
160 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»

ᾠδὴ η'. *Ἐκ φλογὸς τοῖς ὁσίοις*

Ὡς ἀκτῖσι τοῖς λόγοις
τοῖς σοῖς βαλλόμενος,

---

heirm. odes ζ' EE 159, n. 224, Joannis
heirm. odes η' EE 159, n. 224, Joannis

ὁ παράφρων τὴν γλῶτταν
τὴν σὴν ἀπέτεμε
165 καὶ τῆς εὐκλεῶς
κυησάσης σε, ἔνδοξε,
Ὀλυμπιοδώρας,
μεθ' ἧς σε εὐφημοῦμεν.

Ἐν πυρὶ ὡς χρυσίον
170 δοκιμασθέντα σε,
θησαυροῖς οὐρανίοις
Χριστὸς προσήκατο,
Ἰουλιανέ,
ἀθλητῶν ἐγκαλλώπισμα,
175 πάντων ἱερέων
ἀγλάϊσμα καὶ κλέος.

Γενναιότητι γνώμης
βασάνους ἤνεγκας
καὶ Θεῷ τὸν αὐχένα
180 κλίνας εἰσδέδεξαι,
Ἰουλιανέ,
τὴν σφαγὴν καὶ ἀνέδραμες
πρὸς τὸν στεφοδότην
ἐπαίνοις ἐστεμμένος.

θεοτ. 185 Ὡς πηγὴ σωτηρίας
τὸ ὕδωρ ἔβλυσας,
ὡς παράδεισος ξύλον
ζωῆς προσήνεγκας,
ξύλῳ τοὺς ποτὲ
190 παραλόγως τεθνήξαντας
πρὸς ζωὴν ἀνάγων,
παρθένε Θεοτόκε.

ᾠδὴ θ'. *Θεὸν*
ἀνθρώποις ἰδεῖν ἀδύνατον

Ἰσχὺς
ἀφήρηται τοῦ ἀλάστορος,

---

heirm. EE 159, n. 224, Joannis

195 ἀφ' οὗ Χριστὸς
σταυρῷ τοὺς ἀθλοφόρους ἐπέῤῥωσε
διολέσαι αὐτοῦ τὰ φρυάγματα
καὶ τοὺς τῆς ἀφθαρσίας
ἐπαναδήσασθαι
200 θείους, ἐκ χειρὸς ζωαρχικῆς,
στεφάνους χάριτι.

f. 37v ‖ Ὡς γῆ
κατάκαρπος θείῳ πνεύματι
στάχυν τερπνὸν
205 σαφῶς ἑκατοστεύοντα ἤνεγκας
μαρτυρίου, θεόφρον ἀοίδιμε,
ὅνπερ αἱ ἀποθῆκαι
αἱ ἄνω φέρουσι
πάντας εἰς αἰῶνας ἀσινῆ
210 διατηρούμενον.

Στρατὸς
τῆς θείας σου προηγήσατο
ἀγγελικὸς
ψυχῆς, ἐπανιούσης πρὸς Κύριον·
215 τὰς αἰτήσεις σου δὲ ὁ φιλάνθρωπος
μάρτυς πληρῶν ἁπάσας
φυγαδευτήριον
δείκνυσι παντοίων δυσχερῶν
σέ, παμμακάριστε.

220 Ἡ σή,
παμμάκαρ, μνήμη φωτίζουσα
τὰς τῶν πιστῶν
καρδίας, ὥσπερ ἥλιος ἔλαμψεν·
ἣν ἐκ πόθου τελοῦντας περίσῳζε
225 πάντας ἡμᾶς σκανδάλων
τοῦ πολεμήτορος,
ὅπως σε τιμῶμεν εὐσεβῶς
ἐπαγαλλόμενοι.

202-205 Gen. 26,12

θεοτ. Φωναῖς
230 τιμῶμεν χαριστηρίοις σε
οἱ διὰ σοῦ
τυχόντες σωτηρίας, πανάμωμε,
ἀθλητῶν ἱερὸν ἐγκαλλώπισμα,
πάντων ἁμαρτανόντων
235 θεῖον διάσωσμα,
Μῆτερ ἀπειρόγαμε Θεοῦ,
ἀειμακάριστε.

13 SEPT. *CANON XXI*

IN ENCAENIA

Synaxarium, 42: Κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν ἐπιτελεῖται καὶ ἡ μνήμη τῶν ἐγκαινίων τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως.

Crypt. Δ.α. XXV = D, ff. 68-69

Κανὼν τῶν ἐγκαινίων ⟨καὶ προεόρτιος τῆς Ὑψώσεως τοῦ Σταυροῦ⟩.

Ἦχος δ΄.

ᾠδὴ α΄. *Ἄισομαί σοι, Κύριε, ὁ Θεός μου,*

Ἄισομαί σοι, Κύριε ὁ Θεός μου,
ὅτι ἀνέδειξας ἡμῖν
τρόπαιον ἀήττητον,
τὸ ξύλον τοῦ τιμίου σου
5 σταυροῦ, ἐν ᾧ ἐπάγης σαρκί.

Σήμερον ὑψοῦται τὸ θεῖον ξύλον,
ἐν ᾧ ἐπάγη ἐν σαρκὶ
Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν,
καὶ δαίμονες ἐλαύνονται,
10 πιστοὶ δὲ διασῴζονται.

f. 68v || Δεῦτε πάντες σήμερον χριστοφόροι,
τὸ ζωηφόρον τοῦ σταυροῦ
ξύλον προσκυνήσωμεν·

---

tit. ἕτερος κανὼν τῶν ἐγκαινίων, in ipso titulo προεόρτιος etc. praemisimus, argumento canonis inducti
heirm. EE 103, n. 146, Germani

ἐν τούτῳ γὰρ εἰργάσατο
15 τὴν ἡμῶν σωτηρίαν Χριστός.

* Ὁ πάλαι τὴν νίκην διὰ σταυροῦ σου
κατὰ βαρβάρων παρασχὼν
τῷ σῷ Κωνσταντίνῳ,
αὐτὸς τῷ βασιλεῖ ἡμῶν
20 καὶ τὰ νῦν ἐπικούρησον.

ᾠδὴ γ΄. *Στήριγμα πιστῶν καὶ καύχημα*

Κύριε Σωτήρ, ὁ πλάσας με
καὶ τῆς πτωχείας συγκοινωνήσας μοι
καὶ πλουτίσας με χάριτι,
ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ σῇ στερέωσόν με.

25 Ὅσοι τῷ σταυρῷ καυχώμεθα
καὶ τῇ ἐγέρσει σου εὐφραινόμεθα,
σέ, Κύριε, ἱκετεύομεν
τῆς βασιλείας τῆς σῆς ἀξιωθῆναι.

θεοτ. Σὺ εἶ τῶν πιστῶν τὸ καύχημα,
30 σὺ εἶ ἐλπὶς ἡμῶν καὶ ἀντίληψις,
Θεοτόκε πανύμνητε,
καὶ ταῖς πρεσβείαις ταῖς σαῖς φυλαττόμεθα.

ᾠδὴ δ΄. *Τοὺς οὐρανοὺς ἡ ἀρετή σου κατεκάλυψε*

Ἀγγελικαὶ χοροστασίαι κατεπλήσσοντο
καὶ Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ κατεκαλύπτοντο
35 ἐν τῷ σταυρῷ σε βλέπουσαι
λόγχῃ τὴν πλευρὰν ἐκκεντούμενον.

16-20 troparium ed. in RO 6 (1913), 81
θεοτ. odes α΄ deest
heirm. odes γ΄ EE 101, n. 143, Cosmae
heirm. odes δ΄ Germani codex diffuse praebet, qui autem ed. in EE 104, n. 146 34 κατεκάλυπτον

Τὸν χερσὶν ἀνθρώπων κατεχόμενον
καὶ πηλίναις παλάμαις ἀνυψούμενον,
ἀγγελικαὶ δοξάζουσι
40 τάξεις σὺν ἡμῖν προσκυνοῦσαι σταυρόν.

Τὸ τῆς νίκης, ἁπάντων σωτηρίας,
ὑπὸ Θεοῦ τῷ κόσμῳ δεδωρημένον ὅπλον,
τὸν ζωηφόρον σταυρόν,
ξύλον τοῦ σταυροῦ προσκυνήσωμεν.

θεοτ. 45 * Χερουβικῶν ταγμάτων ὑπερέχουσα
καὶ Θεὸν ἐν ἀγκάλαις ἐποχούμενον
μετὰ σαρκὸς βαστάσασα,
χαῖρε, Θεοτόκε ἀνύμφευτε.

ᾠδὴ ε΄. *Ὁ ἀνατείλας τὸ φῶς*

Ὁ ἀναδείξας ἡμῖν
50 τοῦ τιμίου σταυροῦ σου
ὑψούμενον τὸ ξύλον
κόσμον ἀνεκαίνισας,
Ἰησοῦς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Δεῦτε κατίδωμεν νῦν
55 ἀνυψούμενον ξύλον,
ἐν ᾧ ἐξετανύσθη
κόσμον ἀνακαινίσας
Ἰησοῦς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Ἐγκαινισθῶμεν, λαοί,
60 καὶ προσέλθωμεν πίστει
σταυροῦ ἀνυψουμένου,
f. 69 ||λέγοντες· «Δόξα σοι,
Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ.»

45-48 θεοτ. ed. in MR I, 572
heirm. EE 104, n. 146, Germani 51 ὑψούμενον τὸ ξύλον ἐν ᾧ ἐξετανύσθη, (cfr. vv. 55-56): ἐν ᾧ ἐξετανύσθη metri causa expunxi

θεοτ. * Τὴν τοῦ ἀγγέλου φωνὴν
65 ἀσιγήτως ἡ κτίσις
προσφέρει σοι, Παρθένε·
«Χαῖρε, Μῆτερ ἄχραντε
Ἰησοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.»

ᾠδὴ ς΄. *Ἐβόησε*
προτυπῶν τὴν ταφὴν τὴν τριήμερον

Ἐβόησαν
70 ἐν παῤῥησίᾳ ἡμῶν οἱ προπάτορες·
«Νῦν ἐλύθη
τῆς κατάρας δεσμὸς ὁ δυσφόρητος·
σταυρὸς γὰρ ὑψοῦται
καὶ δαιμόνων ἰσχὺς φυγαδεύεται.»

75 Νῦν λέλυται
καταδίκης δικαίας ἀπόφασις·
δι' ἡμᾶς γὰρ
ἐν σταυρῷ προσηλώθη ὁ Κύριος·
διὰ τοῦτο πίστει
80 προσκυνοῦμεν αὐτοῦ τὰ παθήματα.

Χορήγησον
βασιλεῖ πιστοτάτῳ, δεόμεθα,
κατ' ἐχθρῶν σου
τὴν ἰσχὺν διὰ τοῦ σταυροῦ σου, Χριστέ·
85 ἐν σοὶ γὰρ καυχᾶται
καὶ ἐλπίζων εἰς σὲ διασῴζεται.

θεοτ. * Δυσώπησον
ὑπὲρ τῶν οἰκετῶν σου, ἀνύμφευτε
Θεοτόκε,
90 τὸν ἐκ σοῦ σαρκωθέντα Θεὸν ἡμῶν,
ὅτι σὲ καὶ μόνην
προστασίαν ἡμῶν ἐπιστάμεθα.

64-68 θεοτ. ed. in MR II, 688
heirm. EE 125, n. 172 77 ἡμῶν 87-92 θεοτ. ed. in MR I, 574

ᾠδὴ ζ′. *Ὁ τῶν πατέρων Θεός*

Τὸν διὰ ξύλου σταυροῦ
τὴν πληγὴν τὴν ἀρχαίαν
95 θεραπεύσαντα Χριστὸν
ὑμνολογοῦντες, βοῶμεν·
« Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε.»

Τὸ ξύλον τὸ τοῦ σταυροῦ
κατὰ τῶν ἐναντίων
100 ὅπλον δεδώρηται ἡμῖν·
εὐχαριστοῦντες βοῶμεν·
« Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε.»

Σοῦ τὸν σταυρὸν διανοίᾳ
καὶ χερσὶν ἐκτυπώσας
105 ὁ θεόφρων βασιλεὺς
ἐν εὐφροσύνῃ βοᾷ σοι·
« Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε.»

θεοτ. * Ὁ ἐνοικήσας Θεὸς
ἐν τῇ γαστρὶ τῆς Παρθένου
110 καὶ ἐκ ταύτης προελθὼν
ἀτρέπτως καὶ ἀσυγχύτως
εὐλογητὸς εἶ, Κύριε.

ᾠδὴ η′. *Τὸν ἐν τῷ σταυρῷ σαρκὶ προσηλωθέντα*

Τὸν διὰ σταυροῦ σαρκὶ προσηλωθέντα
καὶ ὑποδείξαντα ἡμῖν
115 ὁδὸν εἰς σωτηρίαν,
παῖδες, ὑπερυψοῦτε
Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας.

---

heirm. odes ζ′ EE 103, n. 145, Joannis 108-112 θεοτ. ed. in MR III, 464
heirm. odes η′ MR I, 576, sed confer EE 95, n. 134, Germani cui vv. 113-117 simillime sonat

Τὸν διὰ σταυροῦ τὸ γένος ἡμῶν
f. 69v ἐλευθερώσαντα φθο||ρᾶς
120 καὶ Ἅιδου τυραννίδος,
παῖδες, ὑπερυψοῦτε
Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας.

⟨τριαδ.⟩ Τὴν πανευσεβῶς γνωριζομένην
ἐν ὑποστάσεσι τρισὶν
125 ἄτμητον μίαν φύσιν,
παῖδες, ὑπερυψοῦτε
Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας.

θεοτ. Πανάχραντε, ἁγνὴ καὶ Θεοτόκε,
τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε ἀεὶ
130 περίσῳζε, βοῶντάς σοι·
« Παῖδες, ὑπερυψοῦτε
Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας.»

ᾠδὴ θ′. *Μεγαλύνομεν πάντες*

Μεγαλύνομεν πάντες
τὸ σωτήριον πάθος
135 Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,
τοῦ τὰ πάθη λύσαντος
διὰ σταυροῦ καὶ τῆς ταφῆς
καὶ τῷ θανάτῳ τὸν θάνατον πατήσαντος.

Οὐρανὸν κατέλαμψε
140 τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ
καὶ τὴν γῆν ἐφαίδρυνε
καὶ λαοὺς συνήγαγεν
εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ
καὶ ἀνυψούμενον κόσμον ἀνεκαίνισε.

145 Ὁ ζωοποιὸς σταυρὸς
ἐν τῇ γῇ κεκρυμμένος

---

heirm. EE 104, n. 146, Germani 139 κατέλλαμψεν

εἰς οὐρανοὺς ἐδείκνυτο
τρόπαιον ἀήττητον
καὶ βασιλεῖ καταφανῆ
150 κατὰ βαρβάρων νίκην ἐδωρήσατο.

θεοτ. Ἁγιόγραφος βίβλος
ἐδείχθης, Μητρόθεε,
τὸν Λόγον ἐν τῇ μήτρᾳ σου
κυήσασα, ἄχραντε,
155 τὸν τῶν ὅλων ποιητήν,
Θεογεννῆτορ καὶ σκέπη τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

---

151 Τῆς ἀγράφου σοφίας ἁγιόγραφος βίβλος, sed τῆς ἀγράφου σοφίας expunxi quia glossa manifeste videtur

14 SEPT. *CANON* XXII

IN EXALTATIONEM SANCTAE CRUCIS

Synaxarium, 43-45: Ἡ τοῦ σεπτεμβρίου τεσσαρεσκαιδεκάτη τήν τε εὕρεσιν καὶ ὕψωσιν τῶν τιμίων ξύλων ἑορτάζειν ἡμῖν προτρέπεται ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Κωνσταντῖνος ὁ μέγας ..... ἐκίνησέ ποτε πόλεμον, ... ἐν τῇ Ῥώμῃ κατὰ τοῦ Μαγνεντίου ..... Ἰδὼν δὲ τὸν στρατὸν τῶν πολεμίων πολύν, τὸν δὲ ἴδιον κατὰ πολὺ ἐλάττονα, εἰς λύπην καὶ ἀπορίαν καταπέπτωκεν. Εἶτα ἐν τῇ νυκτὶ ἀτενίσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὁρᾷ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ γραφὴν .....· « Κωνσταντῖνε, ἐν τούτῳ νίκα ». Ποιήσας οὖν ..... καὶ μετὰ τοῦτο ...... νικᾷ κατὰ κράτος τοὺς ἐχθρούς. Καὶ ἐγκρατὴς πάσης τῆς οἰκουμένης γενόμενος καὶ μέγας βασιλεὺς παρὰ πάντων ἀναγορευόμενος ἐν ἔτει εἰκοστῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ μαθὼν περὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ὅποι διάγοι, ... ἔπεισε ταύτην μηδενὸς ἄλλου φροντίζειν ἢ τῆς τούτου ἀληθοῦς ἐπικτήσεως. Τοίνυν καὶ ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν καθεύδουσα ὁρᾷ καθ' ὕπνους ὀπτασίαν τινὰ θείαν, κελεύουσαν αὐτῇ καταλαβεῖν τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τοὺς καταχωσθέντας θείους τόπους εἰς φῶς ἀγαγεῖν ζήτησίν τε ποιήσασθαι τοῦ σεβασμίου τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μνήματος, χώμασι πλείστοις καὶ εἰδωλικοῦ ναοῦ ἀνεγέρσει παρὰ τῶν ἑλλήνων ἀποκρυβέντος καὶ τοῦ ἐνδόξου αὐτοῦ σταυροῦ καὶ ζωοποιοῦ, ... διὸ καὶ ἀποστέλλεται παρ' αὐτοῦ ἅμα στρατοπέδῳ πολλῷ εἰς Ἱεροσόλυμα κἀκεῖσε ...... εὗρε τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν..... καὶ εὑροῦσα ἐκέλευσεν ὑψωθῆναι ἐπὶ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας, ὡς ἂν κατίδωσι τοῦτον πάντες οἱ χριστιανοί. Ἐπὶ τούτοις ..... καὶ μετὰ πολλῆς εὐφροσύνης ὑπεδέξατο ὁ βασιλεὺς καὶ τοὺς ἁγίους ἥλους ἀπολαβὼν ...... τὴν δὲ μερίδα τοῦ τιμίου σταυροῦ ἀποθέμενος ἐν χρυσῇ θήκῃ παραδίδωσι τῷ ἐπισκόπῳ τῆς πόλεως εἰς τήρησιν, ὡς ἂν ἐνιαυσιαίαις μνήμαις ἑορτάζηται ἡ ἀνάδειξις καὶ ἀνύψωσις τοῦ τιμίου σταυροῦ παγκοσμίως ......

Mess. gr. 52 = M, ff. 2v-3v

Ὁ κανών.

Ἦχος α'.

ᾠδὴ α'. *Ὠιδὴν ἐπινίκιον*

Ἐκ γῆς φανερούμενον
τὸ κεκρυμμένον

---

heirm. EE 11, n. 15, Andreae 2 τὸ] τὸν

σεβάσμιον τρόπαιον
τοῦ σταυροῦ σου, Κύριε,
5 ὑψοῦται σήμερον
καὶ εὐλογοῦνται δι' αὐτοῦ
αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν.

Πανσόφως διέγραψας
τῆς οἰκουμένης
10 τὰ πέρατα, Δέσποτα,
τοῦ σταυροῦ τοῖς πέρασι
περιχεόμενα,
μορφῶσαι πάντων δι' αὐτοῦ
τῶν εὐσεβούντων ψυχάς.

15 Πατάξας τὰ ὕδατα
ἔνθα καὶ ἔνθα
Μωσῆς διετείχισε
τοῦ σταυροῦ τὸ σύμβολον
τῇ ῥάβδῳ πάλαι δηλῶν,
20 δι' ἧς ὁ πλάνος Φαραὼ
σημεῖα εἶδε πολλά.

Χαλκοῦν ἀνεστήλωσεν
ὄφιν ὁ μέγας
Μωσῆς πρὸς ἀναίρεσιν
25 τῶν δακνόντων ὄφεων·
αὐτὸς δὲ ὅλον σαυτὸν
ἐκρέμασας ἐν τῷ σταυρῷ
ζωώσας πάντας, Σωτήρ.

ᾠδὴ γ'. *Τὴν στειρωθεῖσάν μου ψυχὴν*

Τὸ κεκρυμμένον ἐν τῇ γῇ
30 ὅπλον τοῦ θείου σταυροῦ
ἀναφανέν, ἐν πολέμοις γεγένηται

---

13 αὐτοῖν 27 ἐκρέμμασας
heirm. EE 13, n. 17, Andreae

15-21 Ex. 7,20-21 22-25 Num. 21,9

ἀήττητον τρόπαιον
καὶ νίκης σύμβολον.

Εἰς οὐρανοὺς ἀναδειχθεὶς
35 ὁ τοῦ Κυρίου σταυρὸς
ἀντιπάλους ἐχθροὺς ἐτροπώσατο
καὶ νῖκος ἐμήνυσε
τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν.

Ἐν τῷ σταυρῷ τὰς παλάμας
40 ἐκτείνας, μόνε Σωτήρ,
τοῦ θανάτου τὸ κέντρον συνέθλασας,
διάβολον ᾔσχυνας,
Ἅιδην ἐσκύλευσας.

ᾠδὴ δ'. *Ἐν πνεύματι προβλέπων*

f. 3 || Ἐξέτεινας παλάμας
45 σταυρῷ προσελθεῖν
ἑκουσίως, Δέσποτα,
ἐν τόπῳ Γολγοθᾶ
καὶ τὴν κατάραν καθεῖλες, τὴν διὰ νόμου
ἐλευθερίαν τῷ καλάμῳ τοῦ σταυροῦ σου
50 πᾶσι συγγραψάμενος· δόξα σοι.

Τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ σου,
κεκρυμμένον τοῖς τῆς γῆς
κατωτάτοις βάθεσιν,
ἀνέδειξας ἡμῖν
55 καὶ οὐρανόθεν κατέλαμψε τοὺς ἐν σκότει
καὶ βασιλέας νικητὰς κατὰ βαρβάρων
τοῦτο προφανῶς κατεμήνυσε.

Τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ σου
ἐπ' ὤμοις ἀνελὼν

---

32 τροπαῖον 37 ἐμένησεν 41 συνέθλησας 42 ἴσχυσας
heirm. EE 11, n. 15, Andreae 44 Ἐξέτεινας] Ἐξέτειλας 50 σου
52 χρυμμένον

60 ἐπὶ τὸν παράδεισον
ἀπέδρα ὁ λῃστής,
ἡ δὲ ῥομφαία ἐστίλβωτο ἐπὶ θύραις
καὶ παραχρῆμα ὑποδείξας τὸ σημεῖον
εἶδε καὶ ἰδοὺ ἀνεῴγνυτο.

65 Ἐξήπλωσε τὰς χεῖρας
ὁ μέγας Μωϋσῆς,
τὸν Ἀμαλὴκ ποτὲ
κατέβαλεν εἰς γῆν,
σὺ δὲ τῷ ξύλῳ ἐξέτεινας τὰς παλάμας,
70 τῶν ἀλαζόνων τροπωσάμενος τὰ θράση·
δόξα τῷ σταυρῷ καὶ τῷ πάθει σου.

ᾠδὴ ε΄. *Τὸ φαεινὸν ἡμῖν ἐξανάτειλον*

Πανηγυρίσωμεν ἑορτάζοντες
σήμερον ἅπαντες
καὶ τῷ σταυρῷ συνανυψούμενοι
75 ἐν τῇ καρδίᾳ λάβωμεν κατάνυξιν
καὶ συσταυρωθῶμεν Χριστῷ.

Φωτοειδῶς ἡμῖν κατεξέλαμψε
σήμερον, Δέσποτα,
ἡ τοῦ σταυροῦ σου ἐπιφάνεια
80 ἐκ γῆς φανεῖσα, ὥσπερ καὶ ὁ ἥλιος
ἀκτῖνας ἐκπέμψασα.

Ὡς θησαυρὸς ἡμῖν πεφανέρωται
σήμερον, Δέσποτα,
τὸ ἐν γαστρὶ τῆς γῆς κρυπτόμενον,
85 σταυροῦ τὸ ξύλον· ὃ νῦν ἀνυψούμενον
ἡμᾶς συνανυψοῖ ἑαυτῷ.

66 Μωῦσης
heirm. EE 13, n. 16, Andreae 79 ἐπιφανεία 85 ὃν

60-61 Matth. 27,44 62 Ps. 7,13 65-68 Ex. 17,11-13

Ὡς ἐξεπέτασας τὰς παλάμας σου,
Δέσποτα Κύριε,
ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς σταυρώσεως,
90 τὴν τυραννίδα πᾶσαν ἐστηλίτευσας
τὰ ἔθνη σπασάμενος.

ᾠδὴ ς΄. *Ὡς Ἰωνᾶν τὸν προφήτην*

Τὸ ἐκ τῆς γῆς ἀναφαῖνον
ἀήττητον νῦν ὅπλον τοῦ σταυροῦ
τὰς ἀκτῖνας ἐκπέμπει
95 τοῦ κόσμου τοῖς πέρασι,
σταυροειδῶς ἀνυψούμενον
ἀρχιερέων τιμίαις χερσί.

Πανηγυρίσωμεν πάντες,
σταυρὸς γὰρ ἀνυψούμενος Χριστοῦ
100 συγκαλεῖται τὴν κτίσιν
ἐπὶ τὴν προσκύνησιν
τοῦ ἐν αὐτῷ προσηλώσαντος
τὴν ἁμαρτίαν τοῦ γένους ἡμῶν.

Συνανυψώθης τῷ ξύλῳ
105 σαρκί, ὁ ἀναμάρτητος Θεός·
τοῦ θανάτου τὸ κράτος
κατέλυσας, Δέσποτα,
καὶ τοῖς ἐν Ἅιδου ἐκήρυξας
τὰ μεγαλεῖα τοῦ κράτους σου.

ᾠδὴ ζ΄. *Ὁ ἐν φλογὶ πυρὸς δροσίσας κάμινον*

110 Ὁ ἐν τῇ γῇ χωσθεὶς σταυρὸς τὸ πρότερον
ἀνεδείχθη τοῖς πέρασι τῆς γῆς
καὶ τὰς οἰκείας ἀκτῖνας ἐκπέμψας

heirm. odes ς΄ EE 13, n. 16, Andreae 96 σταυρῶ εἰδῶς 103 γένους] γένος 104 συνανυψώθη
heirm. odes ζ΄ EE 13, n. 16, Andreae 110-124 eadem troparia invenimus in canone Andreae, p. 258-259; (cfr. Commentario, 440)

ὡς ἥλιος ἤστραψε,
φωτίσας πάντας ἡμᾶς.

115 Ὡς θησαυρὸς ζωῆς ἐδείχθης, ἄχραντε,
ζωηφόρε, πανάγιε σταυρέ,
ἐν ᾧ Χριστὸς προσηλώθη καὶ πάντες
φθορᾶς ἐλυτρώθημεν,
διό σε προσκυνοῦμεν.

120 Σταυροφανῶς, Σωτήρ, ἡ κτίσις ἅπασα
διαγράφεται νῦν ἐν τῷ σταυρῷ,
ἐκ τετραπλεύρου γὰρ ἦρται πρὸς ὕψος
χερσὶν ἐπαιρόμενος,
ἀρχιερέων χερσί.

125 Τὸν αὐτὸν σταυρὸν τῇ λόγχῃ πίστει σήμερον
προσκυνήσωμεν, πάντες οἱ πιστοί·
ἀμφότερα γὰρ ἡλοῦνται ἐν δόξῃ,
τὰ σύμβολα φέροντα
τῶν παθημάτων Χριστοῦ.

f. 3v ᾠδὴ η'. *Τὸν ἐν Σινᾶ τὴν βάτον*

130 Ὁ Μωϋσῆς ἐν ὄρει
τὰς παλάμας, Δέσποτα,
μέσον Ἀαρὼν καὶ τοῦ Ὢρ ἐκπιάσας,
δυνάμει ἐτροπώσατο
ἐχθρὸν τὸν Ἀμαλήκ·
135 «Ὑμνεῖτε, εὐλογεῖτε — βοῶν —
καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.»

Τὸν σταυρὸν προσκυνοῦντες
καὶ τὴν λόγχην σήμερον
καὶ τὰ παθήματα τοῦ ζωοδότου,

125 Τὸν αὐτὸν σταυρὸν] εαυτὸν σταυρῶν heirm. EE 13, n. 16, Andreae 127 δόξα

130-134 Ex. 17,9-13

140 δι' ὧν ἀνεκαίνισε
τῷ αἵματι αὐτοῦ,
ὑμνεῖτε, εὐλογεῖτε, λαοί,
καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἡ τοῦ Μωσέως ῥάβδος
145 ἐν ἐρήμῳ πρότερον
τὴν πέτραν ἔῤῥηξεν, ἐξ ἧς τὸ ὕδωρ
ἐπήγασε δηλοῦν τὸν λαὸν
εἰς τύπον τοῦ σταυροῦ·
αὐτὸν γὰρ προετύπου ποτὲ
150 ἡ ῥάβδος ἐκείνη· σκιὰ γὰρ ἦν ὁ νόμος.

Νῦν ὁ σταυρὸς τῷ κόσμῳ
ἐκ τῆς γῆς ἀνέφανε
καθάπερ ἥλιος καὶ τὰς ἀκτῖνας
ἐξέτεινεν ἐν πάσῃ τῇ γῇ
155 ἀφύκτως ἐκβοῶν·
«Ὑμνεῖτε, εὐλογεῖτε, λαοί,
καὶ ὑπερουψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.»

Ἀγαλλιάσθων πάντα
τὰ τοῦ κόσμου πέρατα
160 καὶ προσκυνείτωσαν τὸν ἐν τῷ ὕψει
χερσὶν ἱερέων Θεοῦ
ὑψούμενον σταυρόν,
δι' οὗ αἱ τῶν δαιμόνων βολαὶ
ὡς τόξα <— ˊ — — — — — — ˊ —>

ᾠδὴ θ'. *Τῆς ὑπερφυοῦς λοχείας σου ὁ τρόπος*

165 Τῆς φωτοφανοῦς ὑψώσεως ἡ ἡμέρα
τὴν οἰκουμένην συγκαλεῖται·
σταυρὸς γὰρ ἐπαίρεται

heirm. EE 13, n. 16, Andreae 147 δηλοῆ 164 obscurae litterae textum legere impediunt 166 οἰκουμένην] νικουμένην

144-148 Ex. 20,1; 20,11

καὶ λαὸς ὁ τοῦ Χριστοῦ
συναναφέρεται
170 καὶ πιστεύει καὶ εὐφραίνεται.

Ἡ ἐγκεκρυμμένη πάλαι τοῦ βασιλέως
νικοποιὸς ὁπλοφορία
ἐκ γῆς, ὥσπερ ἥλιος
σταυροτύπως ἀνατέλλει
175 τὰς ἀκτῖνας ἡμῖν
καὶ φωτίζει τὰς καρδίας ἡμῶν.

Ἐν τῇ ἐρήμῳ πάλαι χαλκῆν πᾶσαν ὄφιν
πρὸς ἰατρείαν τῶν δακνόντων
Μωσῆς ἀνεστήλωσεν,
180 ὁ Χριστὸς δὲ τὸν σταυρὸν
πρὸς σωτηρίαν ψυχῶν
⟨— ´ — — — ´ — —⟩

182 versus desideratur

177-179 Num. 21,9

IN EXALTATIONEM SANCTAE CRUCIS

Crypt. Δ.α. I = C, ff. 73v-78v
Crypt. Δ.α. XXXI = Ca, ff. 30v-33v
Crypt. Δ.α. XXXV = Cb, ff. 100v-103v
Vat. gr. 2069 = Vb, ff. 17v-19v
Vat. gr. 2110 = Vc, f. 35

Κανὼν τοῦ Σταυροῦ. Ποίημα Ἀνδρέα.

Ἦχος α´.

ᾠδὴ α´. *Διὰ στύλου πυρὸς καὶ νεφέλης*

f. 74 ‖ Προκαθάραντες σῶμα καὶ φρένας
πνευματικῶς συνέλθωμεν, πιστοί·
σήμερον γὰρ ὑψούμενον
πᾶσι πρόκειται πιστοῖς
5 εἰς ἱλαστήριον
τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, δι' οὗ σέσωσται
Ἀδάμ, ὁ παραβάσει φθαρείς.

Ἑορτάσωμεν πάντες ἐν πίστει·
ὁ γὰρ σταυρὸς ἀνυψοῦται τοῦ Χριστοῦ,
10 δι' οὗ τὸν Ἅιδην δέσμιον,
θάνατόν τε σὺν αὐτῷ
λαβὼν αἰχμάλωτον,
τοὺς μὲν ὡς τυραννοῦντας κατέκρινεν,
ἡμᾶς δὲ συνανέστησε.

in Vc tantum fragmentum canonis, inde a trop. I odes ε´, initio mutilo (λαμπηδόνας ἀπαστράπτει...) usque ad trop. II odes η´ (...τῶ ξύλω ἀνείλκυσας ἰησοῦ τή σή δυνάμη)

tit. τῇ ἑσπέρα κανὼν τοῦ σταυροῦ C Ca εἰς ἀπόδειπνον λέγομεν τὸν παρόντα κανόνα Vb ἐν τοῖς ἀποδείπνοις μέχρι τῆς ὀκταημέρου κανὼν ποίημα Ἀνδρέα Cb

heirm. EE 12, n. 16, Andreae

15 Ἱερέων χερσὶν ἀνυψοῦται,
τὸ τοὺς πολέμους λῦον τῶν ἐχθρῶν,
σταυροῦ τὸ μέγα τρόπαιον,
ὃ θανάτου καὶ φθορᾶς
ἡμᾶς ἐῤῥύσατο·
20 διὸ δράμωμεν πάντες ἐν ᾄσμασι
Χριστῷ βοῶντες· «Δόξα σοι.»

τριαδ. Τὸν Πατέρα, Υἱὸν καὶ τὸ Πνεῦμα
τριαδικῶς δοξάσωμεν, πιστοί,
Μονάδα τρισυπόστατον,
25 ἄτρεπτον καὶ συμφυῆ
καὶ συναΐδιον,
σὺν ἀγγέλοις κραυγάζοντες· «Ἅγιος,
ἅγιος, ἅγιος εἶ.»

θεοτ. Τὴν Παρθένον καὶ μόνην ὀφθεῖσαν
30 μετὰ τὸν τόκον ἄφθορον, ἁγνήν,
ὡς μόνην τὸν Θεὸν ἡμῶν
πάθους ἄνευ καὶ φθορᾶς
σαρκὶ κυήσασαν,
ἐν ᾄσμασιν ἀπαύστως ὑμνήσωμεν
35 τὸ «χαῖρε» προσφθεγγόμενοι.

ᾠδὴ β΄. *Ἴδετε, ἴδετε*
ὅτι Θεὸς ἐγώ εἰμι,
ὁ δουλωθέντα τὸν λαὸν

Ἴδετε, ἴδετε
ὅτι Θεὸς ἐγώ εἰμι,
δι᾽ ὃν ὁ μέγας Φινεὲς
τῷ σειρομάστῃ τὸν σταυρόν μου προτυπῶν
40 τὴν ἀθέμιτον πρᾶξιν

36-70 oden β΄ om. Ca Cb
heirm. EE 13, n. 17, Andreae heirm. Θεὸς] αὐτὸς EE

38-39 Num. 25,7

ἐξεκέντησε ποτὲ
καὶ ἐξιλάσατο.

Χεῖρας ἐπέτασας
ἐπὶ σταυροῦ, ὁ πάντων ποιητής,
45 προσκαλεσάμενος τὰ ἔθνη
πρὸς ἐπίγνωσιν τοῦ κράτους σου, Σωτήρ·
δι᾽ οὗ τὴν ἐκκλησίαν
ὡς νοσσιὰν ἀετὸς
σκέπεις, ὡς γράφει Μωσῆς.

50 «Ὑψοῦτε Κύριον
καὶ προσκυνεῖτε — κράζει ὁ Δαβὶδ —
τῷ ἐν τῷ ξύλῳ τοῦ σταυροῦ
f. 74v ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν ‖ αὐτοῦ.» Φησὶν
ὅτι ἅγιος τόπος
55 ὅπου ἔστησαν αὐτοῦ
οἱ θεῖοι πόδες ἐστίν.

τριαδ. * Ἄναρχε, ἄκτιστε
Τριάς, ἁπλῆ, ἀμέριστε Μονάς,
ἡ ἐν τρισὶ προσωπικῶς
60 διαιρουμένη ὑποστάσεσι πιστῶς,
ἐν μιᾷ τῇ οὐσίᾳ
ἑνουμένη εὐσεβῶς,
σῷζε τοὺς σὲ ὑμνοῦντας.

θεοτ. Βρέφος ἐθήλασας,
65 πεῖραν ἀνδρὸς μὴ γνοῦσα ἡ ἁγνή.
Ὢ ξένου θαύματος! Τίς εἶδε
γαλουχοῦσαν ὃν οὐκ ἔσπειρε πατήρ,
ἢ τίς ἔγνω μητέρα
μετὰ γέννησιν ποτὲ
70 παρθένον μείνασαν;

57-63 τριαδ. ed. in Pent. Vitali, τε΄ 67 γαλαχοῦσαν

47-49 Gen. 6,14; Num. 24,22 52-53 Ps. 98,5

ᾠδὴ γ΄. *Στερεωθήτω ἡ καρδία μου*

Ὡς φοβερά σου τὰ μυστήρια,
ζωοδότα μόνε φιλάνθρωπε,
ὅτι τῷ ξύλῳ τοῦ σταυροῦ
τοὺς πεσόντας ἀνέστησας
75 καὶ τὸν ὄφιν ἐθριάμβευσας,
Σωτήρ, ἐν τῷ πάθει σου.

Τὸ ζωηφόρον ξύλον σήμερον
τοῦ σταυροῦ ἐκ γῆς φανερούμενον
τὰς τῶν ἑλλήνων τελετὰς
80 ἐκ τῆς γῆς ἐξηφάνισε
καὶ δαιμόνων θράση ἔπαυσεν,
εἰς ὕψος δεικνύμενον.

Ὑψοῦτε κέρας πάντες σήμερον
οἱ πιστοί· σταυρὸς γὰρ ἀνύψωται
85 καί, ὥσπερ ἥλιος ἐν γῇ,
τὰς ἀκτῖνας ἐξέτεινε
καὶ τὸν ζόφον μετημφίασε
πρὸς φῶς τὸ ἀνέσπερον.

τριαδ. Τὴν συμφυῆ Τριάδα ἅπαντες
90 ὀρθοδόξως, δεῦτε, δοξάσωμεν,
ὡς ἀδιαίρετον αὐτὴν
τῇ οὐσίᾳ γινώσκοντες,
ἐν τρισὶ δὲ ὑποστάσεσιν
ἀεὶ διαλάμπουσαν.

θεοτ. 95 Τὴν ἀπειράνδρως τὸν Θεὸν ἡμῶν
ἐν σαρκὶ τεκοῦσαν ὑμνήσωμεν,
ὡς πλατυτέραν οὐρανῶν·
καὶ γὰρ αὕτη ἐχώρησεν,
ὃν ἡ κτίσις οὐκ ἐχώρησεν,
100 ὡς οἶδεν, ὡς εἵλετο.

---

heirm. EE 12, n. 16, Andreae
79 τελέσας Vb 94 διαλάμπουσα Vb

Κάθισμα.

f. 75 Ἦχος πλ. δ΄. *Τὸ προσταχθέν μοι μυστικῶς*

Ἐν παραδείσῳ με τὸ πρὶν
....

ᾠδὴ δ΄. *Εἰσακήκοα, Κύριε,*
τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην

Ἀνυψούμενος σήμερον
ὁ ζωηφόρος σταυρὸς ἐν κόσμῳ
βασιλέα συνεκάλεσε
καὶ λαοὺς συνήγαγε
105 καὶ τὴν κτίσιν πᾶσαν ἐφαίδρυνε.

Ἐθριάμβευσε σήμερον
τὸ μέγα ὅπλον σταυροῦ τὸν ὄφιν
καὶ τοῦ νόμου τὴν ἀπόφασιν
προσπαγεῖσαν ἔλυσεν·
110 ἐν αὐτῷ γὰρ αὕτη προσήλωται.

Προσκυνήσωμεν σήμερον
τῆς σωτηρίας τὸ μέγα ὅπλον·
δι᾽ αὐτοῦ γὰρ ἐλυτρώθημεν
ἐκ τῆς πλάνης ἅπαντες
115 καὶ φθορᾶς θανάτου ἐρρύσθημεν.

τριαδ. Προσκυνοῦμέν σε ἅπαντες,
τὴν ἐν Μονάδι καὶ ἐν Τριάδι
ἀδιαίρετον θεότητα,
ὡς Μονάδα ἄναρχον
120 καὶ Τριάδα πίστει ἀσύγχυτον.

κάθ. ed. in MR I, 160
heirm. odes δ΄ EE 12, n. 16, Andreae 101 ἀνυψούμενον C Ca 107 τοῦ σταυροῦ Vb

θεοτ. Ὡς μητέρα σε ἅπαντες
τοῦ Θεοῦ Λόγου πιστῶς ὑμνοῦμεν
καὶ τὸ « χαῖρέ » σοι κραυγάζομεν
τοῦ ἀγγέλου, Δέσποινα·
125 τὸν Θεὸν γὰρ μόνη ἐκύησας.

ᾠδὴ ε'. *Καταύγασον ἡμῶν τὸν νοῦν ὁ Θεὸς*

Τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ ὑψούμενον νῦν
λαμπηδόνας ἀπαστράπτει
καὶ τὸ σκότος τῆς ἀγνωσίας
f. 75v διώκει ἀπὸ πάσης τῆς γῆς καὶ καταλάμ||πει
130 μαρμαρυγαῖς νοεραῖς
Χριστοῦ τὴν ἐκκλησίαν.

Στολίζεται φαιδρῶς τῷ αἵματί σου
ἡ παρθένος ἐκκλησία
καὶ κεκόσμηται τοῖς πάθεσί σου
135 καὶ στέφανον ἐν τῇ κεφαλῇ περιθεμένη,
τὸ ξύλον τὸ τοῦ σταυροῦ
ὡς σκῆπτρον φέρει, Σῶτερ.

Τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ μηνύων ποτὲ
Μωϋσῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους,
140 σταυροτύπως χερσὶ παρέστη
ἐν μέσῳ Ἀαρὼν καὶ τοῦ Ὢρ, καὶ τῷ σημείῳ
ἐνίσχυεν ὁ λαὸς
κατὰ τῶν ἀντιπάλων.

τριαδ. Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ Πνεῦμα Θεοῦ,
145 ἀδιαίρετον Τριάδα,
τρισυπόστατον βασιλείαν
δοξάσωμεν συμφώνως, πιστοί, ἀκαταπαύστως
δοξολογίαις αὐτὴν
πιστῶς δοξολογοῦντες.

---

heirm., diffuse scriptus in C, ed. in EE 13, n. 17, Andreae 127 λαμπηδῶνα Vb 139 μωσῆς Vb

---

139-143 Ex. 17,9-13.

θεοτ. 150 Εἰπέ· « Πῶς μαζῷ θηλάζεις υἱόν;
ἢ πῶς ἔμεινας παρθένος
μετὰ τόκον, Θεογεννῆτορ; »
« Ὡς ἔβλυσεν ἡ πέτρα — φησί — ποτὲ τὸ ὕδωρ,
ὡς ἔμεινεν ἐν Σινᾷ
155 ἄφλεκτος ἡ βάτος.»

ᾠδὴ ϛ'. *Τὸν προφήτην Ἰωνᾶν*

Ὁ σταυρὸς ὁ τοῦ Χριστοῦ,
κεκρυμμένος ἐν τῇ γῇ,
ὥσπερ θεῖος θησαυρὸς
ἐκ μετάλλων χοϊκῶν
160 ἀνέφανε
καὶ καταλάμπει
πᾶσι τοῖς πέρασι.

Τὸ τῆς γνώσεως φυτὸν
ἀνεβλάστησεν Ἐδὲμ
165 καὶ ἐποίησε καρπὸν
θανατώσαντα Ἀδάμ,
τὸ ξύλον δὲ
τὸ τοῦ σταυροῦ σου
ζωὴν πηγάζει, Σωτήρ.

170 Νῦν ὀψόμεθα, λαοί,
κρεμαμένην τὴν ζωήν,
ἣν προεῖπε Μωϋσῆς
τῷ λαῷ τοῦ Ἰσραὴλ
ἀπέναντι
175 ἐπὶ τοῦ ξύλου
τοῦ ζωηφόρου σταυροῦ.

τριαδ. Τὸν Πατέρα καὶ Υἱὸν
καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ εὐθὲς

---

heirm. EE 12, n. 15, Andreae 166 θανατώσαντα] θανατώσαν τὸν C θανάτωσαν τὸν Vb Vc 174 ἀπένατι Vb 178 εὐφθὲς Vc

---

153 Ex. 3,2 154-155 Num. 20,11 171-176 Deut. 28,66

προσκυνήσωμεν, πιστοί,
180 ἐν θεότητι μιᾷ,
κραυγάζοντες·
« Τριὰς ἁγία,
σῶσον οὓς ἔπλασας.»

f. 76 θεοτ. ‖ Ὡς γεννήσασαν υἱόν,
185 τὸν τοῦ κόσμου ποιητήν,
καὶ καινίσασαν ἡμᾶς
ξενοτρόπῳ τοκετῷ
ὑμνοῦμέν σε,
Θεογεννῆτορ,
190 μῆτερ τῆς πάντων ζωῆς.

Κοντάκιον.

Ἦχος πλ. δ'. *Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ*

f. 76ᵛ Τῇ ἀηττήτῳ φοβερᾷ
....

ᾠδὴ ζ'. *Ὁ ἐν φλογὶ πυρὸς δροσίσας κάμινον*
καιομένην, Χριστὲ ὁ Θεός,
ἐν ᾗ οἱ παῖδες σωθέντες
ἐν ὕμνοις ἀνέμελπον ψάλλοντες·
5 *«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»*

f. 77 ‖ Ὁ ἐν τῇ γῇ χωσθεὶς σταυρὸς τὸ πρότερον
ἀνεδείχθη τοῖς πέρασι τῆς γῆς
καὶ τὰς οἰκείας ἀκτῖνας ἐκπέμψας,
ὡς ἥλιος ἤστραψε
195 φωτίσας πάντας ἡμᾶς.

179 ὁ προσκυνήσωμεν Vc 186 κανίσας Vc κοντάκ. ed. in GIB, 31-32 heirm. integer in C Cb Vb, confer autem heirm. Andreae in EE 13, n. 16 5 εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν Cb 191-195 troparium Vc om., idem troparium invenisti in p. 247-248

Ὡς θησαυρὸς ζωῆς ἐδείχθης, ἄχραντε,
ζωηφόρε, πανάγιε σταυρέ,
ἐν ᾧ Χριστὸς προσηλώθη καὶ πάντες
φθορᾶς ἐλυτρώθημεν·
200 διό σε προσκυνοῦμεν.

Σταυροφανῶς ἡ κτίσις ἅπασα
διαγράφεται νῦν ἐν τῷ σταυρῷ,
ἐκ τετραπλεύρου γὰρ ἦρται πρὸς ὕψος
χερσὶν ἐπαιρόμενος
205 ἀρχιερέων Θεοῦ.

τριαδ. Σὺν τῷ Πατρί, Υἱὸν καὶ Πνεῦμα Ἅγιον
προσκυνοῦντες δοξάσωμεν, πιστοί,
τὴν τρισυπόστατον φύσιν καὶ μίαν
τρισσῶς διαλάμπουσαν,
210 ὡς τρία οὖσαν καὶ ἕν.

θεοτ. Τὴν μετὰ τόκον, σέ, Παρθένον ἄχραντον
ἀνυμνοῦντες δοξάζομεν πιστοί,
ὡς σωτηρίας λιμένα καὶ σκέπην
καὶ τεῖχος ἀπόρθητον
215 καὶ ὡς Μητέρα Θεοῦ.

ᾠδὴ η'. *Ὑμνοῦσί σε*
στρατιαὶ ἀγγέλων

Τὸ ἄχραντον
τοῦ σταυροῦ σου ξύλον
κρυπτόμενον
ἀνέδειξας τῷ κόσμῳ,
220 ὡς αὐγὴν ἡλίου,
ὡς χρυσὸν ἐκ μετάλλων,
ὡς μέγα κειμήλιον,
Ἰησοῦ, τῆς ἐκκλησίας.

196-205 eadem troparia invenimus in p. 248 203 τεραπλεύρου Vc 210 οὖσα Vb Vc 213 σωτηρία Vb
heirm. odes η' Andreae tributus, diffuse scriptus in C, ed. in EE 14, n. 18, in ode ζ' 223 τῇ ἐκκλησία Vb

Τὸ τίμιον
225 τοῦ σταυροῦ σου ξύλον
προέγραψε
ποτὲ ὁ Ἐλισσαῖος,
ὅτε τὴν ἀξίνην
ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου
230 τῷ ξύλῳ ἀνείλκυσεν,
Ἰησοῦ, τῇ σῇ δυνάμει.

Τὸ πάνσεπτον
τοῦ σταυροῦ σημεῖον
ἐμήνυσε
235 ποτὲ ὁ πατριάρχης
Ἰακώβ, τὰς χεῖρας
ἐπιθεὶς τοῖς ἐκγόνοις
f. 77v καὶ ταύτας τῷ σχή||ματι
ἐναλλὰξ μετακινήσας.

τριαδ. 240 Δοξάσωμεν
οἱ πιστοὶ Τριάδα,
ὑμνήσωμεν
Μονάδα κατ' οὐσίαν
ἐν τρισὶ προσώποις,
245 σὺν Υἱῷ τὸν Πατέρα
καὶ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον
εὐσεβῶς θεολογοῦντες.

θεοτ. Ἐκύησας
μὴ σπαρέντα Λόγον,
250 ἐθήλασας
τὸν τρέφοντα τὰ πάντα,
οὐ φθορὰν παθοῦσα
καὶ παρθένος τεκοῦσα·
Θεὸν γὰρ ἐγέννησας
255 ἐν σαρκί, Παρθενομῆτορ.

230 ἀνείλκυσας Vc

224-230 IV Regn. 6,1-7   232-239 Gen. 49,28-29

ᾠδὴ θ'. *Ἐποίησε κράτος*

Τὸ ἄχραντον ξύλον
τοῦ τιμίου σου σταυροῦ
ἐδήλωσεν ὁ μέγας Ἡσαΐας
κυπαρίσσῳ καὶ πεύκῃ
260 καὶ τῇ κέδρῳ, προειπὼν
τὴν δόξαν ἐλεύσεσθαι πρὸς σὲ
τὴν τοῦ Λιβάνου, Σῶτερ,
τοῦ δοξάσαι δι' αὐτῶν
τὸν Κρανίου τόπον.

265 Τοῦ θείου σου πάθους
Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ
τὴν εὔδηλον εἰκόνα διαγράφων
ἐν τῷ πολέμῳ ἑστώς,
« Στήτω ἥλιος — φησί —
270 καὶ στήτω σελήνη σὺν αὐτῷ »,
τὴν ἐσομένην νύκτα
ἐν τῷ πάθει σου, Σωτήρ,
προδιατυπώσας.

Ἀμῶς ὁ προφήτης
275 μάρτυς ἔστω ἀψευδὴς
τῆς θέσεως ἐκείνης τῆς ἡμέρας·
προεῖπε γὰρ τηλαυγῶς
τὸν τοῦ πάθους σου καιρόν·
« Δυέτω ὁ ἥλιος — φησίν —
280 ἐν μεσημβρίᾳ μέσῃ
καὶ τὸ φέγγος ἑαυτῆς
μὴ δῷ ἡ σελήνη.»

τριαδ. * Ὁ πάντα ποιήσας
ἐν σοφίᾳ, Ἰησοῦ,

heirm. EE 12, n. 15, Andreae ed. in TR, 589   261 ἐλεύσασθαι Vb   273 προδιατυπούσας C προδιατυποῦσα Ca Cb Vb   281 μὴ δώῃ ἡ σελήνη Vb   283-291 τριαδ.

258-262 Is. 60,13   265-270 Jos. 10,12   274-282 Am. 8,9

285 ὁ ὅλον με φορέσας ἐκ παρθένου
καὶ ὅλος μένων ἀεὶ
ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Πατρὸς
τὸ Ἅγιον Πνεῦμά σου, Σωτήρ,
ἐπὶ τὸ ποίμνιόν σου
290 καταπέμψας, ὡς Θεός,
ἐπισκίασον ἡμᾶς.

θεοτ. Ἐκαίνισας φύσιν
ἐν τῷ τόκῳ σου, ἁγνή·
τὸν κτίστην γὰρ τοῦ κόσμου σαρκωθέντα
295 ἐκύησας τοῖς ἐν γῇ,
τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραήλ,
καὶ ἔμεινας ἄφθορος ὡς πρίν,
f. 78 ἀ||νατολὴν τῷ οἴκῳ
τοῦ προπάτορος Ἀδὰμ
300 ἀναστησαμένη.

285 ὁ] καὶ TR 288 τὸ Ἅγιόν σου Πνεῦμα, Χριστέ TR

18 SEPT. *CANON* XXIV

IN SANCTUM BASSUM

Crypt. Δ.α. I = C, ff. 93-94v
Crypt. Δ.α. XXXI = Ca, ff. 44-45
Crypt. Δ.α. XXXV = Cb, ff. 124v-126v
Vat. gr. 2069 = Vb, ff. 20-21

Κανὼν τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βάσσου. Ποίημα Γερμανοῦ.

Ἦχος δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἄισομαί σοι, Κύριε, ὁ Θεός μου*

Βάσις φερωνύμως ἐδείχθης, πάτερ,
τῶν ἀρετῶν ὡς ἀληθῶς
πρὸς ὕψος ἀνάγουσα
τοὺς πίστει γεραίροντας
5 τὴν ἔνδοξόν σου ἄθλησιν.

Ποιμάνας ἐν πνεύματι τὸν λαόν σου
καὶ τὴν ψυχὴν προτεθυκὼς
τῆς ποίμνης σου, ὅσιε,
εὐάρεστος γέγονας
10 Χριστῷ τῷ ἀρχιποίμενι.

Θυσίαν ἀναίμακτον τῷ Δεσπότῃ
ἐν συνειδήσει καθαρᾷ
προσῆξας καὶ γέγονας
θυσία εὐπρόσδεκτος
15 Χριστῷ τῷ ἀρχιποίμενι.

tit. τῇ ἑσπέρα κανὼν . . . C, κανὼν τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βάσσου λεγόμενος εἰς τὸ μέσον Ca Vb εἰς τὸ μεσονύκτιον κανὼν τοῦ ἁγίου. . . Cb
heirm. EE 103, n. 146, Germani

θεοτ. Τὴν ἄχραντον μητέρα σου εἰς πρεσβείαν
καὶ τῶν ἁγίων σου, Χριστέ,
τὰ πλήθη προσάγομεν·
αὐτῶν ταῖς δεήσεσιν
20 εἰρήνευσον τὸν κόσμον σου.

ᾠδὴ γ'. *Ἐν Κυρίῳ Θεῷ μου*

Τὰ διδάγματα Χριστοῦ
ἐν τῇ καρδίᾳ σου δεξάμενος
τῆς πίστεως τὸν σπόρον
πολυπλασίως ἐγεώργησας.

25 Τῷ διπλόκῳ στεφάνῳ
ἱεραρχίας καὶ ἀθλήσεως
πιστῶς, ἱερομύστα,
παρὰ Χριστοῦ ἐστεφάνωσαι.

Τῇ μαχαίρᾳ τοῦ λόγου
30 τὰς γλωσσαλγίας τῶν αἱρέσεων
ἐκκόψας ἀνεδείχθης
ἱεροκῆρυξ καὶ μάρτυς πιστός.

θεοτ. * Τὴν Θεομήτορα παρθένον
ὀρθοδόξως ἀνυμνήσωμεν·
35 πρεσβεύει γὰρ ἀπαύστως
ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τὸν Κύριον.

f. 93v ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα*
τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην

Τοῖς παθήμασι
τοῖς τοῦ Κυρίου, ἱερομάρτυς,
ἐντρυφήσας ἀναδέδειξαι
40 μιμητής, παμμακάριστε.

heirm. odes γ' EE 104, n. 146, Germani ed. in MR III, 461 — 32 ἱεροκὴξ Vb — 33-36 θεοτ. — 36 τὸν om. Vb
heirm. odes δ' EE 95, n. 134, Germani

Μεμακάρισαι
παρὰ Κυρίου, ἱερομάρτυς,
τοῦ λαοῦ σου προθυόμενος
ὡς ποιμὴν ἱερώτατος.

45 Ὡς ἀθλήσαντα
ὑπὲρ τῆς πίστεως, ἱεράρχα,
κατὰ χρέος εὐφημοῦμέν σε
συνελθόντες ἐν ᾄσμασι.

θεοτ. * Μῆτερ ἄχραντε,
50 εὐλογημένη ἁγνὴ Παρθένε,
τοὺς ὑμνοῦντάς σε περίσῳζε
ἀπὸ πάσης περιστάσεως.

ᾠδὴ ε'. *Ὁ ἀνατείλας τὸ φῶς*

Ἐν ἱεράρχαις, πάτερ,
ἱεράρχης ἐδείχθης,
55 ἐν μάρτυσι δὲ μάρτυς·
ἑκατέροις ἔλαμψας
σοῦ τοῖς διπλοῖς ἀγωνίσμασι.

Ἐν τῷ σταδίῳ, πάτερ,
ἐγκαρτερῶν ταῖς βασάνοις
60 Χριστὸν ἐδοξολόγεις·
«Δόξα σοι, δόξα σοι, —
ἐκβοῶν — τῷ μόνῳ Θεῷ.»

Τὴν τῶν εἰδώλων πλάνην
ἀπεδίωξας, πάτερ,
65 τῇ πίστει τῆς Τριάδος
καὶ Χριστὸν ἐκήρυξας,
Ἰησοῦν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ.

θεοτ. * Τὴν τοῦ ἀγγέλου φωνὴν
ἀσιγήτως ἡ κτίσις
70 προσφέρει σοι, Παρθένε·

49-52 θεοτ. ed. in MR II, 602 — 52 περιστάσεως] ἀνάγκης MR
heirm. EE 104, n. 146, Germani — 61 δόξα σοι semel tantum in Vb
68-72 θεοτ. ed. in MR II, 688

« Χαῖρε, Μῆτερ ἄχραντε
Ἰησοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.»

ᾠδὴ ς΄. *Ὡς Ἰωνᾶν τὸν προφήτην*

Πρὸς τοὺς τυράννους ἐβόας
παῤῥησίᾳ, θεόφρον πάτερ ἡμῶν·
75 « Οὐ θύω εἰδώλοις ἀψύχοις,
οὐ κάμπτω μου τὸ γόνυ τοῖς ψευδωνύμοις θεοῖς.»

Σὺ τὸν υἱὸν Ζαχαρίου
ἐκμιμούμενος, πάτερ, ἐβάπτισας
λαοὺς τῆς Τριάδος τῇ κλήσει
80 καὶ ξίφει ἀπετμήθης τὴν ἱερὰν κεφαλήν.

Σὺ τὸν θεσπέσιον Παῦλον
f. 94 ἐν τοῖς τρόποις ‖ ἐζήλωσας, ὅσιε·
διὸ κατ' ἐκεῖνον ἐδέξω
τὴν θείαν διὰ ξίφους μακαριότητα.

θεοτ. 85 Ἐν τῇ συλλήψει σου, κόρη,
τὸ τῆς Εὔας ἐστείρωσας δάκρυον·
χαρὰν γὰρ ἐκύησας πᾶσιν
τὸν σέ, καὶ μετὰ τόκον, παρθένον δείξαντα.

ᾠδὴ ζ΄. *Ὁ τῶν πατέρων Θεὸς*

Ὁ ἐνισχύσας, Χριστέ,
90 τὸν σοφὸν ἱεράρχην
καὶ ποιμένα ποιήσας
τῶν λογικῶν σου προβάτων,
εὐλογητὸς εἶ, Κύριε.

Ὁ εὐδοκήσας, Χριστέ,
95 τὸν σοφὸν ἱεράρχην
ἐν τῷ σταδίῳ κηρῦξαι
σὲ τὸν Σωτῆρα τῶν ὅλων,
εὐλογητὸς εἶ, Κύριε.

71 μήτηρ MR 72 Ἰησοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ MR
heirm. odes ς΄ EE 103, n. 145, Joannis
heirm. odes ζ΄ EE 103, n. 145, Joannis

Ὁ μεγαλύνας, Χριστέ,
100 τὸν σοφὸν ἱεράρχην
καταλῦσαι ἀνδρείως
τῆς ἀθείας τὴν πλάνην,
εὐλογητὸς εἶ, Κύριε.

θεοτ. Ὁ κατοικήσας, Χριστέ,
105 ἐν γαστρὶ τῆς Παρθένου
καὶ τεχθεὶς ὑπὲρ λόγον,
ἵνα τὸν ἄνθρωπον σώσῃς,
εὐλογητὸς εἶ, Κύριε.

ᾠδὴ η΄. *Πάντα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ*

Ταῖς τῶν αἱμάτων σου ῥοαῖς
110 ἱεραρχίας τὴν στολὴν κατεποίκιλας
καὶ ταύτην τῷ μαρτυρίῳ ἐφαίδρυνας,
ὅσιε, δοξάζων Χριστὸν τὸν Θεὸν
εἰς τοὺς αἰῶνας.

Περιλαμπόμενος τὸν νοῦν
115 τῷ τρισηλίῳ τοῦ φωτὸς ἀπαυγάσματι
ἀκτῖνας τοῦ μαρτυρίου ἀνέλαμψας,
ὅσιε, φωτίζων πρὸς γνῶσιν Θεοῦ
τοὺς σὲ ὑμνοῦντας.

Ὡς ἱεράρχης καὶ ποιμὴν
120 τῆς ἐκκλησίας τοῦ λαοῦ σου προΐστασο·
καὶ ῥῦσαι ταῖς ἱκεσίαις σου, πάτερ
μακάριε, παθῶν καὶ κινδύνων ἀεὶ
τοὺς σὲ ὑμνοῦντας.

θεοτ. Βάτος σε ἄφλεκτος πυρὶ
125 σπαργανουμένη προετύπου, Θεόνυμφε·
f. 94ᵛ φέρεις γὰρ τὸ τῆς ‖ θεότητος πῦρ
ἐν νηδύϊ φρικτῶς καὶ μένεις παρθένος ἁγνὴ
μετὰ τὸν τόκον.

heirm. EE 107, n. 150, Andreae

ᾠδὴ θ'. *Μεγαλύνομεν πάντες*

Τῶν μαρτύρων ἡ δόξα
130 καὶ ποιμένων τὸ κλέος,
ὁσίων τὸ καύχημα,
πατέρων ἀγλάϊσμα
ἀνεδείχθης, θεόφρον,
ἱερομάρτυς Βάσσε, παμμακάριστε.

135 Τῶν προσκαίρων τὴν δόξαν
παρωσάμενος, μάκαρ,
ἀξίως κεκλήρωσαι
Χριστοῦ τὰ βασίλεια
καὶ πρεσβεύεις ἀπαύστως
140 ἐλεηθῆναι πάντας τοὺς τιμῶντάς σε.

Παριστάμενος, πάτερ,
ἐν τῷ θρόνῳ Κυρίου,
τῆς ποίμνης σου μέμνησο
καὶ σῷζε πρεσβείαις σου
145 τοὺς τιμῶντάς σε πιστῶς
καὶ ἀνυμνοῦντας τὴν θείαν σου ἄθλησιν.

θεοτ. * Χαῖρε, πάνσεμνε ἁγνή,
παρθενίας καύχημα,
μητέρων τὸ στήριγμα,
150 ἀνθρώπων βοήθεια
καὶ τοῦ κόσμου ἡ χαρά,
Μαρία, μῆτερ καὶ δούλη τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

---

heirm. EE 104, n. 146, Germani 147-152 θεοτ. ed. in TV, 237

19 SEPT. *CANON XXV*

IN SANCTAM SUSANNAM

Synaxarium, 58-59: ..... τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Σωσάννης. Αὕτη ὑπῆρχεν ἐκ Παλαιστίνης, ... ἐβαπτίσθη ..... καὶ ἐδιδάχθη ..... τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Εἶτα τὸν πλοῦτον αὐτῆς δοῦσα τοῖς πτωχοῖς καὶ τὸν κόσμον καταλιποῦσα, ἀπῆλθεν ἐν μοναστηρίῳ· καὶ γέγονε μονάζουσα μετασχηματισθεῖσα ἐν ἀνδρείῳ σχήματι ...... εἶτα ἀπελθοῦσα εἰς Ἐλευθερόπολιν .... ἐκρατήθη ..... καὶ πολλὰ τιμωρηθεῖσα, εἶτα εἰς φυλακὴν ἐμβληθεῖσα, ἐτελειώθη.

Crypt. Δ.α. I = C, ff. 97v-100v
Crypt. Δ.α. XXXI = Ca, ff. 47v-49v
Crypt. Δ.α. XXXV = Cb, ff. 151-154
Paris. gr. 1619 = P, ff. 49v-52
Marc. gr. II,166 = Z, ff. 36-37
Bodl. Canon. gr. 58 = Ox, ff. 162-165v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Σωσάννα, σῴζοις τὸν σὸν ὑμνῳδὸν βλάβης. Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. β'.

ᾠδὴ α'. *Ὡς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας ὁ Ἰσραὴλ*

Σαῖς εὐπροσδέκτοις πρεσβείαις σῷζε παθῶν,
πειρασμῶν καὶ θλίψεων
τοὺς ὑμνοῦντας εὐσεβῶς
τοὺς σεπτοὺς ἀγῶνάς σου, σεμνή,
5 οὓς ὑπέστης καρτερῶς
Χριστὸν ποθήσασα.

---

acr. nomen Ἰωσήφ, omissum in cdd., deducitur e litteris capitalibus acrostichidis odes θ'
heirm. EE 159, n. 224, Joannis

Ὡραιοτάταις τερφθεῖσα ταῖς καλλοναῖς
Ἰησοῦ, πανεύφημε,
ἐκ νεότητος αὐτῷ
10 ἐνυμφεύθης ἄμωμος, ἁγνή,
καὶ θαλάμων νοητῶν
ἔνδον ἐσκήνωσας.

Συντονωτάτῃ δεήσει καὶ προσευχῇ
χρησαμένη, ἔσβεσας
15 πυριφλέκτους ἡδονὰς
καὶ σαρκὸς ὑπέταξας ὁρμὰς
τῇ ψυχῇ πανευσεβῶς,
θεομακάριστε.

f. 98 θεοτ. || Ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου ἐπὶ δυσμὰς
20 γενομένου, Δέσποινα,
τῆς οὐσίας τῶν βροτῶν
ἀληθῶς γεγένησαι, δι' οὗ
οἱ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ
φῶς ἐθεάσαντο.

ᾠδὴ β'. *Ἴδετε, ἴδετε*
ὅτι ἐγώ εἰμι Θεός,
ὁ μάννα ἐπομβρήσας

25 Νοῦν ἀνεπτέρωσας
πρὸς ἀληθείας φωτισμόν,
πλουτοῦσα θείαν χάριν,
σκορπίζουσα τὸν πλοῦτον,
διαιωνίζουσαν κτωμένη ἀφθαρσίαν,
30 ὡς νύμφη ἐκλεκτή,
μάρτυς Σωσάννα τοῦ Χριστοῦ.

13 συντονωτάτω Z 19 δυσμῶν Z
oden β' om. P Ox heirm. EE 170, n. 240, Andreae 25 Νοῦν] χῦν Z 27 πλουτοῦσαν C 29 ἀφθαρσίαν] ἁμαρτίαν Z

28-29 AA.SS. Sept. VI,154: Ἅτινα λαβοῦσα ἡ μακαρία, τὰ μὲν ἀκίνητα διαπέπρακε, καὶ συναγαγοῦσα χρυσίον ἱκανὸν καὶ ἀργύριον, περίει τὰς νύκτας καὶ διεδίδου τοῖς δεομένοις.

Νέῳ ἐν σώματι
τέλειον φρόνημα σαφῶς
ἐκτήσω καὶ προσῆλθες
35 βαπτίσματι τῷ θείῳ,
προγονικὴν βδελυξαμένη ἀθεΐαν,
καὶ πνεύματος Θεοῦ
δοχεῖον ὤφθης καθαρόν.

Ἅπασαν ὕπαρξιν
40 δοῦσα πτωχοῖς θεοπειθῶς,
ὥσπερ ἐκλαθομένη
σαυτῆς, ἁγνὴ Σωσάννα,
ἀνδρῶν κατῴκησας ἐν μέσῳ, ἐγκρατείας
πυρὶ τῶν ἡδονῶν
45 ἀποτεφροῦσα τὰς ὁρμάς.

θεοτ. Στάμνος ἐτύπου σε
φέρουσαν μάννα νοητόν,
τὸν γλυκασμὸν τοῦ κόσμου
Χριστόν, ἁγνὴ Παρθένε·
50 ὃν ἐκδυσώπει τῆς δουλείας, Θεομῆτορ,
ῥυσθῆναι τῶν παθῶν
τοὺς σὲ δοξάζοντας ἀεί.

ᾠδὴ γ'. *Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σύ*

Ὡς ἄστρον ἔλαμψας, σεμνή,
ἀρετῶν φρυκτωρίαις,
55 καταυγάζουσα πάντων
καρδίας καὶ λογισμοὺς
τῶν καθορώντων τὰς σὰς
ἀριστείας
καὶ τὰ προτερήματα.

33 τελείω Z 36 ἀθεΐαν] θείαν Z 45 ἀποτεφροῦν Z 47 φέρουσα μάννα Z μάνναν C 50 δουλείας] πικρίας Z 52 δοξάσαντας Z
heirm. EE 159, n. 224, Joannis 53 σεμνή] ἐν γῇ Z 59 καὶ τὰ] τὰ καὶ C

34-38 AA.SS., 154: Τοῦ δὲ ὑπερθεμένου, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας, εἰσαγαγὼν αὐτὴν ἐν τῷ φωτιστηρίῳ, καὶ ἀφορκίσας αὐτὴν κατὰ τὸ ἔθος, ἔδωκεν αὐτῇ τὸ λουτρὸν τῆς ἀθανασίας, βαπτίσας αὐτὴν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

60 Ζωῆς ἐπέτυχες σαφῶς,
μάρτυς, ἀτελευτήτου
καὶ νυμφῶνι χορεύειν
νοητῷ, περὶ τὸν σὸν
νυμφίον περιφανῶς
65 λαμπομένη
θείαις ταῖς λαμπρότησι.

Ὁ πόθος ἄπειρος τῆς σῆς
f. 98ᵛ θερμοτάτης καρ||δίας
πρὸς Χριστόν, ὃν ἐκτήσω·
70 οἱ ἀγῶνες θαυμαστοί,
δι' ὧν ἐχθροῦ μηχανὰς
ἐτροπώσω,
μάρτυς ἀξιάγαστε.

θεοτ. * Ἰσχύς μου, ὕμνησις Χριστός,
75 ὁ ἐκ σοῦ ἀνατείλας,
περικείμενος σάρκα,
Θεοτόκε, δουλικὴν
καὶ ἐκ δουλείας ἡμᾶς
διαβόλου
80 σῴζει ἀγαθότητι.

ᾠδὴ δ'. *Χριστός μου δύναμις*

Σαυτὴν πρὸς ἄσκησιν
σαφῶς ἐῤῥύθμισας,
θαῦμα ξένον φανεῖσα
καὶ τὸν ἐχθρὸν
85 τέλειον κατῄσχυνας
τῇ μετ' ἀνδρῶν διαγωγῇ,
ὦ Σωσάννα καρτερόψυχε.

---

62 χορεύεις Z 63 νοητῶς Z 64 περιφανῶς] φωτοφανῶς Z 74-80 θεοτ. ed. in MR I, 50 80 σώζων Ox MR
heirm. EE 159, n. 224, Joannis

84-86 AA.SS, 155: .....καὶ καιροῦ καλέσαντος, ἔδωκεν αὐτῇ καὶ τὸ τῶν μοναχῶν ἅγιον σχῆμα. Ἥτις λαβοῦσα τὸ σχῆμα, ἐκτενῶς προσεῖχε τῇ ἀσκήσει ... Ἐγένετο δὲ χρόνους ἱκανοὺς ποιῆσαι αὐτὴν ἐν τῇ καλλίστῃ ταύτῃ πολιτείᾳ, ὡς περίπου τὰ εἴκοσι ἔτη.

Τὸ σῶμα ἄφθορον,
τὸ πνεῦμα ἄμωμον
90 τῷ νυμφίῳ σου Λόγῳ,
ὡς ἀπαιτεῖ,
κόρη, διετήρησας
καὶ πρὸς τῷ τέλει ἀθλητῶν
ἐκοσμήθης διαδήματι.

95 Οἱ λίθους σέβοντες,
λιθώδη πώρωσιν
κεκτημένοι, εἰδώλοις
θύειν γλυπτοῖς,
μάρτυς, κατηνάγκαζον
100 σέ, τὴν θυσίαν καθαρὰν
ἑαυτὴν Χριστῷ προσάξασαν.

θεοτ. * Ναὸν πανάγιον
Θεοῦ γινώσκοντες
σέ, τὴν ἄσπιλον μόνην
105 καὶ τῶν πιστῶν
πάντων ὑπερέχουσαν
ἱερωτάταις σε φωναῖς
κατὰ χρέος μακαρίζομεν.

ᾠδὴ ε'. *Τῷ θείῳ φέγγει σου, ἀγαθέ,*

Στολισαμένη χλαῖναν τῶν σῶν,
110 μάρτυς, ἐξ αἱμάτων νυμφικῶς
καὶ βασιλείας διάδημα
ἀναδησαμένη,
τῷ βασιλεῖ τοῦ παντὸς
παρίστασαι, Σωσάννα
115 θεομακάριστε.

---

92 κόρη] λόγος PZ Ox 94 ἐκομίσθης C ἐκοσμήσθης Z 96 πύρωσιν Z 99 κατηνέγκαζον Z 101 σεαυτὴν Χριστῶ προσάξασα Z Ox 102-108 θεοτ. ed. in MR I, 51 105 πιστῶν] κτιστῶν Ox 108 κατὰ χρέος] θεοτόκε Ox MR
heirm. EE 159, n. 224, Joannis 109 στολισαμένην Z 112 ἀναδυσαμένη Z

f. 99 ‖ Οὐ κατεκάμφθης τοῖς αἰκισμοῖς,
φέρεις δὲ στεῤῥῶς τὴν τῶν μαζῶν,
μάρτυς Σωσάννα, ἀφαίρεσιν,
οὓς ὁ σὸς νυμφίος
120 εὐθὺς ἰάσατο,
δοξάζων σε σημείοις
ὁ μεγαλόδωρος.

Ναόν σε εὗρε χωρητικὸν
θείαις καλλοναῖς τῶν ἀρετῶν
125 πεποικιλμένον Χριστὸς ὁ Θεός,
καὶ τῇ προσευχῇ σου
ναοὺς κατέαξεν
εἰδώλων, διελέγχων
ἑλλήνων σέβασμα.

θεοτ. 130 * Ὑπὲρ τῶν δούλων σου, τὸν ἐκ σοῦ,
πάναγνε, Δεσπότην τοῦ παντὸς
ἐκδυσωποῦσα, ἱκέτευε
πάσης ἐναντίας
βλάβης λυτρώσασθαι
135 τοὺς σὲ ὁμολογοῦντας
παρθενομήτορα.

ᾠδὴ ϛʹ. *Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν*

Μολύβδῳ τὰ ἔνδον σου
πυρπολοῦντος προσταγαῖς
τοῦ ἀπηνῶς δικάζοντος

---

120 εὐθὺς] αὖθις Ox 125 πεποικιλμένω Z 127 κατέαξαι Z 129 σέβασμα] σύστημα Z Ox 130-136 θεοτ. ed. in MR I, 52
heirm. EE 159, n. 224, Joannis

126-129 AA.SS, 158: .... καὶ πληρωσάσης αὐτῆς τὴν εὐχήν, ἐγένετο βροντὴ καὶ ἦχος μέγας, ὥστε πάντας θροηθῆναι· καὶ πάραυτα ἔπεσον τὰ εἴδωλα πάντα ἐπ' ὄψεσι παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ἐγένοντο ὡς ἡ κόνις λεπτά.

137-142 AA.SS, 159: Ὁ Ἀλέξανδρος ..... καὶ προσέταξεν ἐνεχθῆναι λέβητα χαλκοῦν, καὶ λυθῆναι μόλυβδον ἐν αὐτῷ, εἶθ' οὕτως ἐπιτεθῆναι χώνην ἐν τῷ στόματι αὐτῆς, καὶ ἐνεχθῆναι τὸν μόλυβδον βράζοντα, καὶ χεθῆναι ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῆς. Καὶ τούτου γενομένου, τῇ χάριτι καὶ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὥσπερ ὕδωρ ψυχρότατον ἐν καιρῷ καύσονος, οὕτως καὶ ὁ βρασμὸς τοῦ μολύβδου ἐγένετο ἐν τοῖς σπλάγχνοις τῆς ἁγίας παρθένου.

140 τῷ δροσισμῷ τοῦ πνεύματος ἀβλαβής,
ὁσία, διέμεινας,
ἀνυμνοῦσα τὸν μόνον παντοδύναμον.

Νομίμως ἠγώνισαι,
ἀνομούντων τὰς βουλὰς
145 καὶ τὰς ποινὰς νικήσασα,
καὶ μαρτυρίου ἤστραψας φωτισμῷ
ἰάσεων χάριτας
καὶ θαυμάτων, Σωσάννα παμμακάριστε.

Ὡς ὄρθρος, ὡς ἥλιος
150 ἀρετῶν μαρμαρυγαῖς
αὐγαζομένη ἔλαμψας,
ὥσπερ χρυσίον ὤφθης δὲ καθαρόν,
πυρὶ τῶν κολάσεων
λιπανθεῖσα, Σωσάννα ἀξιάγαστε.

θεοτ. 155 * Δεσμῶν ἀπολέλυμαι
καταδίκης καὶ ἀρᾶς,
εὐλογημένη πάναγνε,
τῷ τοκετῷ σου· μόνη γὰρ ἐπὶ γῆς
Θεὸν ἐσωμάτωσας
160 καθαρῶν ἐξ αἱμάτων σου, πανάμωμε.

f. 99v Κάθισμα.

Ἦχος δʹ. *Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ ἑκουσίως*

Καταβαλοῦσα τὸν ἐχθρὸν δι' ἀσκήσεως
πρὸς μαρτυρίου προφανὲς ὕψος ἔδραμες,
ὡραϊσθεῖσα χάριτι
τοῦ πάντων Θεοῦ·
5 ὅθεν σε ὡς ἄμωμον
εἰς ὡραῖον νυμφῶνα

---

146 φωτισμὸν Z 148 παμμακάριστε] ἀξιάγαστε Z Ox 154 ἀξιάγαστε] καλλιπάρθενε Z Ox 155-160 θεοτ. ed. in MR I, 53 155 ἀπολέλυσαι Z
heirm. καθ. Pa R, 315 1 καταλαβοῦσα Z 2 προφανῶς Z 3 ὡραιοθεῖσα C Z 5 νύμφην ἄμωμον Z

θεοτ.

Συντηρήσας ἁγνήν σε
καὶ μετὰ κύησιν,
215 ὁ ὑπέρθεος Λόγος
ἐκ σοῦ προέρχεται
φύσεσι διπλαῖς
ἐνεργείαις τε, ἄχραντε·
ὅθεν ὡς αὐτοῦ σε
220 δοξάζομεν μητέρα.

ᾠδὴ θ'. *Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν ἀδύνατον*

Ἰσχὺν καὶ κράτος Χριστὸν ἐνδέδυσαι
καὶ τὴν ὀφρὺν ἀφρόνως τοῦ εἰς ὕψος λαλήσαντος
ἀδικίαν εἰς γῆν ἐταπείνωσας,
μάρτυς ἁγνὴ Σωσάννα·
225 ὅθεν στεφάνῳ σε
τῆς δικαιοσύνης Ἰησοῦς
νῦν κατεκόσμησε.

Ὡς γῆ κατάκαρπος ἐγεώργησας
πράξεις καλάς, ὑψώθης εὐπρεπὴς ὡς κυπάρισσος,
230 ὡς ἡ κέδρος ἐπληθύνθης, ἔνδοξε,
ἄμωμος ὡς παρθένος,
μάρτυς, ἐσκήνωσας
θεῖον εἰς νυμφῶνα, καλλοναῖς
θείαις ἐκλάμπουσα.

235 Σαυτὴν ὡραίωσας ὡραιότησι
μαρτυρικαῖς καὶ θείαις ἀγλαΐαις ἐφαίδρυνας
καὶ ἁγίων ἐπέβης λαμπρότησι,
μέλπουσα σὺν ἀγγέλοις·
«Ἅγιος, ἅγιος,
240 ἅγιος, Τριὰς ἡ παντουργὸς
καὶ ὁμοούσιος.»

---

heirm. EE 159, n. 224, Joannis 221 ἐνέδυσαι Z 225 στεφάνωσαι Z 226 Ἰησοῦ Z 227 κατεκόσμησας Z 229 εὐπρεπὴς ὡς κυπάρισσος] ὡς παράδεισος ἔνδοξε Z 230 ἐπληθύνθης, ἔνδοξε] ὡς εἶ κηπάρησος Z 235 ὡραιώτητι Z 238 ἀγγέλοις] ἁγίοις Z

229-230 Sir. 24,13; Ps. 91,12

f. 100v

‖ Ἡμῶν τῶν πόθῳ ἐπιτελούντων σου
τὴν ἱεράν, θεόφρον ἀθλοφόρε, πανήγυριν
πρὸς Χριστὸν τὸν Δεσπότην μνημόνευε
245 λύσιν ἁμαρτημάτων,
βίου διόρθωσιν
πᾶσι δωρηθῆναι καὶ ζωὴν
τὴν ἀτελεύτητον.

θεοτ.

Φωτὶ τῷ σῷ με, ἁγνή, καταύγασον
250 τὸν ἐν νυκτὶ τοῦ βίου ἀβλεψίᾳ κρατούμενον
καὶ παθῶν ἀναβρώσει σκοτούμενον
καὶ τῶν ἁμαρτημάτων
σάλῳ ποντούμενον,
πύλη τοῦ φωτὸς τοῦ νοητοῦ,
255 ἁγία Δέσποινα.

---

251 ἀμαυρώσει Z Ox

Λόγος, ὃν ἠγάπησας,
ἑαυτῷ συνεισάγει
καὶ αἰωνίου μέτοχον ζωῆς
10 ἀποδεικνύει,
Σωσάννα πολύαθλε.

ᾠδὴ ζ'. *Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμινον εἰργάσατο*

Οὐ παρέτρωσε τῷ βέλει τῆς κακίας σε
ἐχθρὸς ὁ πολυμήχανος,
τῇ ῥομφαίᾳ δὲ σῆς ἀνδρείας,
ἔνδοξε, τρωθεὶς
165 ἡττήθη, βοώσης σου πιστῶς·
« Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»

Νηπιώδεις λογισμοὺς ἀπὸ νεότητος,
Σωσάννα, κατεπάτησας
170 καὶ φρονήματι ἀνδρικῷ
ῥωσθεῖσα σεαυτὴν
ἀνδράσι συνέμιξας, σεμνή,
πρὸς ἐναντίας προσβολὰς
σαφῶς πυκτεύουσα.

175 Βασιλείαν οὐρανῶν ἐπιποθήσασα
ὁρμῆς παθῶν ἐκράτησας,
ὁσιομάρτυς, καὶ βασάνων
ἤνεγκας ποινὰς
καὶ νῦν μελῳδεῖς περιχαρῶς·
180 « Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»

θεοτ. * Λαμπροτάταις ἀστραπαῖς σου καταλάμπρυνον
ζοφώδη τὴν καρδίαν μου,
ἡ κυήσασα ἐπὶ γῆς

11 πολλύαθλε Z
heirm. EE 159, n. 224, Joannis 165 ἡττήθεις σωσάννα μὴ ὢν Z ἡττήθη σωσάννα μὴ βοῶν Ox 168 νιπιωδεὶς P 171 ἑαυτὴν Z 172 σεμνῶς P Z 174 σαφῶς] κρυπτῶς P Z 178 ποινὰς] πόνους Z 182-188 θεοτ. ed. in MR I, 54 183 τὴν ζοφερὰν καρδίαν μου MR

185 τὸν ἥλιον, Χριστόν,
Παρθένε, ᾧ ψάλλομεν ἀεί·
« Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν. »

f. 100 ᾠδὴ η'. *Ἐκ φλογὸς τοῖς ὁσίοις*

Ἁγιότητος πλήρης
190 καὶ καθαρότητος,
ἀξιάγαστε μάρτυς,
σκεῦος γεγένησαι,
λάμπουσα διπλαῖς
ἀγλαΐαις καὶ χάρισιν·
195 ὅθεν σε ὑμνοῦμεν,
Σωσάννα, εἰς αἰῶνας.

Βουλομένη ὑπῆλθες
μαρτύρων στάδιον,
καρτερήσασα πόνον
200 μασθῶν ἐκτμήσεως,
νύμφη ἐκλεκτὴ
Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν·
ὅθεν σε ὑμνοῦμεν
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

205 Ἡδομένη τῷ κάλλει
τοῦ Παντοκράτορος,
τὰς ὀδύνας προφέρεις
στεῤῥῶς τοῦ σώματος,
ῥάβδοις ἀφειδῶς
210 τυπτομένη καὶ χαίρουσα,
μάρτυς ἀθλοφόρε,
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

186 ᾧ] ἣ MR 187-188 εὐλογημένη ἡ Θεὸν / σαρκὶ κυήσασα MR
heirm. EE 159, n. 224, Joannis 192 γεγέννησας Z 195 ὑμνοῦμεν] τιμῶμεν Z Ox 196 Σωσάννα om. Z, εἰς π⟨άντας τοὺς αἰῶνας⟩ Z 199 πόνον] πόνους P Ox πόνοις Z 200 ἐκτιμίσεως Z 203 ὑμνοῦμεν] τιμῶμεν Z Ox 204 πιστοὶ εἰς αἰῶνας Ox 205 ἱδομένη Z 207 προσφέρεις Z 212 ἀοίδημε σωσάννα Z Ox

20 SEPT. *CANON XXVI*

IN SANCTUM EUSTATHIUM ET SOCIOS MARTYRES

Synaxarium, 59-61: ..... τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Εὐσταθίου καὶ Θεοπίστης καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν Θεοπίστου καὶ Ἀγαπίου. Οὗτοι ἐπὶ τῆς βασιλείας Τραϊανοῦ ὑπῆρχον, Ῥωμαῖοι τῷ γένει, ἕλληνες τῇ θρησκείᾳ. Ἐκαλεῖτο δὲ ὁ μὲν Εὐστάθιος Πλακίδας πρὸ τοῦ πιστεῦσαι, τῇ τοῦ στρατιώτου ἀξίᾳ τετιμημένος, ... Ἐπεὶ δὲ ἐξ ἐπιφανείας τοῦ Χριστοῦ τῇ τῶν χριστιανῶν πίστει προσῆλθον ..... καὶ ὁ Εὐστάθιος οὐρανόθεν τὴν κλῆσιν ἐδέξατο .... ἐξ ἐπιβουλῆς τοῦ πονηροῦ δαίμονος παραχωρήσει Θεοῦ καὶ δοκιμῇ μυρίαι διαδέχονται τούτους συμφοραί, στέρησις τῶν ὄντων, διάζευξις ἀπ' ἀλλήλων ..... Ἐπεὶ δὲ Θεοῦ προνοίᾳ .... εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐπανῆλθεν εὐδαιμονίαν, γυναικί τε καὶ τέκνοις ἀναγνωρισθεὶς καὶ τρόπαια στησάμενος μέγιστα κατὰ πολεμίων, εἰς Ῥώμην αὖθις ἀνθυποστρέφει· καὶ θυσίαν τοῖς εἰδώλοις διὰ ταῦτα προσενεγκεῖν ἀναγκασθεὶς παρὰ Ἀδριανοῦ καὶ μὴ πεισθείς, ταύρῳ χαλκῷ πυρωθέντι βάλλεται συνάμα γυναικὶ καὶ τοῖς τέκνοις· καὶ οὕτως ἐτελειώθη αὐτῶν ἡ μαρτυρία.

Crypt. Δ.α. I = C, ff. 101v-105
Crypt. Δ.α. XXXI = Ca, ff. 51-54
Crypt. Δ.α. XXXV = Cb, ff. 136-139v
Mess. gr. 135 = N, ff. 55-60v

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Φάλαγγα τετράριθμον ὑμνῶ μαρτύρων.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἁρματηλάτην Φαραὼ ἐβύθισε*

Φῶς πατρικόν, θεαρχικόν, προτέλειον
ὑπάρχων, Λόγε Θεοῦ,
τῷ φωταυγεῖ θείῳ
πνεύματί σου φώτισον
5 τὴν ἀλαμπῆ καρδίαν μου

heirm. EE 219, n. 314, Joannis

εὐφημεῖν ἠπειγμένου
σεπτῶν μαρτύρων σου ἄθλησιν,
ὡς τῶν ἀγαθῶν πλουσιόδωρος.

Ἀντιθηρεῦσαι βουληθεὶς ὁ εὔσπλαγχνος
10 τὸν στρατηλάτην Χριστὸς
τὸν τοῦ σταυροῦ τύπον
ἐν τῷ ζῴῳ δείκνυσι,
λάμποντα ὑπὲρ ἥλιον,
τῶν κεράτων δὲ μέσον
15 τὴν θεοφόρον εἰκόνα τε,
ἣν ὑπὲρ ἡμῶν ἐμορφώσατο.

Λελαμπρυσμένος ἀρεταῖς, Εὐστάθιε,
καὶ στρατηγίας κρατῶν
ἀγαθουργὸς τότε
20 ἄλλος ἀνεφαίνεσο
Κορνήλιος πτωχότροφος,
τοὺς γυμνοὺς περιθάλπων
καὶ θλιβομένους λυτρούμενος·
ὅθεν καὶ τῆς κλήσεως ἔτυχες.

25 Ἀπὸ φωνῆς τιθασσευθείς, ἀοίδιμε,
τοῦ σταυρωθέντος σαρκὶ
διὰ λουτροῦ, μάκαρ,
τῆς ἀναγεννήσεως
τῆς χάριτος ἠξίωσαι
30 μυστικῶς, ἀθλοφόρε,

8 ὁ ..... πλουσιόδωρε N 10 τὸν στρατηλάτην] τὴν στρατιὰν N 18 στρατηγείαις παθῶν N 21 πτωχότροφος pro πτωχοτρόφος in C Ca Cb φιλόχριστος N 26 τῷ σταυρωθέντι σαρκὶ N

9-16 S. Eustathii Acta antiqua, AA.SS. Sept. VI,124 (= PG 105,380): Ἐπὶ πολὺ δὲ ἑστῶτος τοῦ Πλακίδα, ἀτενίζοντος μὲν εἰς τὸν ἔλαφον ..... δείκνυσιν ὁ Κύριος τεράστιον τοιοῦτον ..... ἐπὶ μὲν τῶν κεράτων τοῦ ἐλάφου, τὸν τύπον τοῦ τιμίου σταυροῦ, ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου διαλάμποντα· μέσον δὲ τῶν κεράτων, τὴν εἰκόνα τοῦ θεοφόρου σώματος, ἣν διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν ἀναλαβεῖν κατεδέξατο.
20-24 AA.SS., 123-124 (PG omittit): ..... γυμνητεύουσι περιβόλαια χαριζόμενος, πεινῶντας διατρέφων, καὶ ἁπαξαπλῶς, πᾶσι τοῖς ἐπιδεομένοις τὰ κατὰ τὸν βίον οἰκονομῶν, νέος τις Κορνήλιος ἐν τοῖς καιροῖς ἀνεφαίνετο.

σὺν ὁμοζύγῳ καὶ τέκνοις σου,
φῶς τὸ τῆς Τριάδος ποθήσαντες.

θεοτ. * Δεδοξασμένα περὶ σοῦ λελάληται,
δεδοξασμένη ἁγνή,
35 ἡ τὸν Θεὸν Λόγον
ἐν γαστρὶ χωρήσασα,
ἁγνὴ δὲ διαμείνασα,
θεοτόκε Μαρία·
διό σε πάντες γεραίρομεν
40 τὴν μετὰ Θεὸν προστασίαν ἡμῶν.

f. 102 ᾠδὴ γ'. *Ὁ στερεώσας κατ' ἀρχὰς*

Γαληνιαίαν ὁ Χριστὸς
φωνὴν προβάλλει τῷ ζῴῳ·
« Πλακίδα, τί με διώκεις — κραυγάζων —
τὸν ἑδράσαντα τὴν γῆν
45 καὶ οὐρανοὺς κρεμάσαντα;
Ὃν ἀγνοῶν γὰρ σέβῃ·
ἦλθον ζωγρῆσαι καὶ σῶσαί σε.»

Γεγανυμένος τῇ ψυχῇ
ὁ στρατηλάτης ἐβόα·
50 « Ὁ Υἱὸς ὁ τοῦ Θεοῦ σὺ ὑπάρχεις,
καὶ πιστεύω τε εἰς σέ,

33-40 θεοτ. ed.in MR I, 27-28 33 λελάληνται MR 34 δεδοξασμένη ἁγνή] ἐν γενεαῖς γενεῶν N et MR
heirm. EE 219, n. 314, Joannis 43 πλακιδᾶ 46 γὰρ] σὺ N
51 πιστεύω τε] πιστεύομεν N

42-47 AA.SS., 124 (= PG 105,381): ..... καὶ φωνὴν ἀνθρωπίνην ἐνθεὶς τῷ ἐλάφῳ, προσκαλεῖται αὐτῷ λέγων· « Ὦ Πλακίδα, τί με διώκεις; ἰδοὺ ἕνεκέν σου πάρειμι ἐν τῷ ζῴῳ τούτῳ ὀφθῆναί σοι. Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς Χριστὸς ὃν ἀγνοῶν σέβῃ. ..... καὶ ἦλθον ἐμφανῆσαί σοι ἐμαυτὸν καὶ καταντῆσαι διὰ τοῦ ἐλάφου τούτου καὶ ἀντιζωγρεῦσαί σε καὶ συστοιχεῖν σε τοῖς δικτύοις τῆς φιλανθρωπίας μου ...»
49-54 AA.SS., 125-126 (= PG 105,384-385): Ταῦτα ἀκούσας ὁ στρατηλάτης Πλακίδας προσέπεσε πάλιν ἐπὶ τὴν γῆν, λέγων· « Πιστεύω εἰς σέ, Κύριε, ὅτι σὺ εἶ ὁ ποιητὴς τῶν αἰώνων ....» Καὶ πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐβόα λέγων· « Δέομαί σου, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἔγνωκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, καὶ πιστεύω εἰς Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα.»

Πατέρα καὶ τὸ Πνεῦμά σου,
ἀλλ' ὡς οἰκτίρμων πάντα
γνώρισον ἃ ἐπηγγείλω μοι.»

55 Ἀνθρωποκτόνως κατὰ σοῦ
ὁπλίζεται ὁ Βελίαρ,
πειρασμούς τε ἐξαισίους προβάλλει,
τῷ λουτρῷ θεοπρεπῶς —
φησὶν — ὅτι βεβάπτισαι·
60 ἀλλ' ἐὰν ὑπομείνῃς,
δέχῃ τῆς νίκης τὸν στέφανον.

Τὰς ὀλεθρίους συμφορὰς
ἑωρακὼς ἐπελθούσας,
Θεοπίστην καὶ Θεόπιστον ἅμα
65 καὶ Ἀγάπιον λαβών,
Εὐστάθιος κατέλιπε
γένος, πατρίδα, κτῆσιν,
χρήματα πάντα καὶ κτήματα.

θεοτ. * Τῶν Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ
70 ἐδείχθης ὑψηλοτέρα,
Θεοτόκε· σὺ γὰρ μόνη ἐδέξω
τὸν ἀχώρητον Θεὸν
ἐν σῇ γαστρί, ἀμόλυντε·
διὸ πιστοί σε πάντες
75 ὕμνοις, ἁγνή, μακαρίζομεν.

Κάθισμα.

Ἦχος πλ. δ'. *Τὴν σοφίαν τοῦ Λόγου ἐν σῇ γαστρὶ*

Ἐν τῷ ζῴῳ κατεῖδες τύπον σταυροῦ
καὶ ἐν τούτῳ τὴν στήλην τοῦ Ἰησοῦ,
πρηνὴς δὲ γενόμενος,
ἐθαμβήθης τὸ ὅραμα
5 καὶ πανοικεὶ προσῆλθες
τῷ θείῳ βαπτίσματι

---

67 κτίσιν C Ca Cb 68 πάντα] νῦν N 69-75 θεοτ. ed. in MR III, 281
70 ὑψηλοτέρου C
heirm. καθ. MR I, 68

καὶ πτωχεύσας, δεύτερος
Ἰὼβ ἀναδέδειξαι·
ὅθεν, ὁμοζύγου
10 στερηθεὶς καὶ τῶν τέκνων,
ἐβόας· «Ὁ Κύριος
ἔδωκε καὶ ἀφεῖλεν»,
ἀθλοφόρε Εὐστάθιε.

ᾠδὴ δʹ. *Ἐπέβης ἐφ' ἵππους*

Ἐπέβης θαλάσσης
ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ὁρμώμενος,
f. 102ᵛ ‖ τὸ ὡραῖον δέ, μάρτυς, τῆς σῆς δεδορκὼς
ναύαρχος ὁμοζύγου κατέσχεν ἀθέσμῳ βουλῇ,
80 ἀλλ' ἡ χάρις φυλάττει
ταύτην ἐξ αὐτοῦ ἀκοινώνητον.

Τὰ θεῖα φρικτά σου
καὶ θαυμαστά, Λόγε, θήρατρα!
ἐκ βυθοῦ ἀγνωσίας ἀνείλκυσας
85 θεοφανείᾳ θείᾳ, ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ,
στρατηλάτην διώκτην,
γνώσεως φωτὶ καταυγάσας αὐτόν.

Ῥυσθῆναι τοὺς γόνους
τοὺς σούς, θεόφρον, βουλόμενος

---

heirm. EE 221, n. 316, Joannis 78 τῇ ὡραίῳ N 79 ναυαρηχὼς N, ἀθέσμου βουλῆς N 84 ἀνείλκυσας] γὰρ ἥλκυσας N

76-77 AA.SS., 127 (= PG 105,392): Νυκτὸς δὲ ἐπικαταλαβούσης, λαβόντες τὰ δύο νήπια, ἐβάδιζον ὡς ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον.

78-81 AA.SS., 127 (= PG 105,392-396): Θεασάμενος δὲ ὁ ναύκληρος τὴν γυναῖκα τοῦ Εὐσταθίου, ὅτι ὡραία ἦν τῇ ὄψει σφόδρα, ἠράσθη αὐτῆς· καὶ ἐν τῷ διαπερᾶσαι αὐτοὺς τὴν θάλασσαν, ἐζήτει παρ' αὐτῶν τὸν ναῦλον. Μὴ ἐχόντων δὲ ἀποδοῦναι, κατέσχε τὴν γυναῖκα ..... Ὁ δὲ ναύκληρος ..... ὁ λαβὼν τὴν γυναῖκα τοῦ Εὐσταθίου, ἀπήγαγεν εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα· καὶ τοιαύτη χάρις ἐπεσκίασε τῇ γυναικί, ὥστε μὴ πλησιάσαι αὐτῇ τὸν ἀλλόφυλον ἐν πᾶσι τοῖς χρόνοις ἐκείνοις.

88-91 AA.SS., 127 (= PG 105,392-393): ..... Γενόμενος δὲ κατὰ τὸ μέσον τοῦ ποταμοῦ, ἀτενίσας θεωρεῖ, ὅτι λέων ἥρπασε τὸ παιδίον αὐτοῦ· ..... καὶ θεωρεῖ ὁμοίως καὶ αὐτὸ ὑπὸ λύκου ἁρπαγέν ..... Ἑκάτεροί τε, οἵ τε ποιμένες, οἵ τε ἀροτῆρες ἐν μιᾷ κώμῃ ὑπῆρχον· καὶ λαβόντες τὰ παιδία, ἀνεθρέψαντο παρ' ἑαυτοῖς.

11-12 Job 1,22

90 ἐκ στομάτων λεόντων, ἀπέσταλκε
Χριστὸς ποιμένας αὖθις τοὺς θῆρας διώκοντας
καὶ λυτροῦται καὶ σῴζει
τούτους ὁ τῶν πάντων σοφῶς προνοῶν.

Ἀξίαν τοῦ βίου
95 ὁ εὐκλεὴς ἀθλοφόρος σου
ἀρνησάμενος πᾶσάν σοι, Λόγε Θεοῦ,
προθύμως ἠκολούθησε σταυρὸν ἀράμενος,
ἀκλινῶς πειθαρχήσας
τῇ ἐπαγγελίᾳ σου, Δέσποτα.

θεοτ. 100 * Παρθένος καὶ μήτηρ
ὑπερφυῶς ὤφθης, πάναγνε,
ὡς Θεὸν τὸν αὐτόν τε καὶ ἄνθρωπον
ἡμῖν τεκοῦσα Λόγον, ᾧ μετὰ δέους κράζουσι
τῶν ἀγγέλων χορεῖαι
105 τὸ «Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος.»

ᾠδὴ εʹ. *Ἵνα τί με ἀπώσω*

Ῥωμαλέος βαρβάροις
καὶ πολεμικώτατος φανείς, μακάριε,
ἐστρατεύθης Χριστῷ,
τὸ κενὸν τῶν ἀνθρώπων δοξάριον
110 ἐκφυγών, θεόφρον, καὶ οὐρανῶν
βασιλείας οἰκήτωρ
χρηματίζεις ὡς μάρτυς πανόλβιος.

Ἵνα πᾶσιν ἡ θεία
καὶ ἀπειροδύναμος χάρις τοῦ κρείττονος
115 δοξασθῇ, παμμάκαρ,
αἰχμαλώτους λυτροῦσαι καὶ πόλεις πορθεῖς
ἀλλοφύλων πάσας, τοῖς δὲ δυσὶ
καὶ ὁμοζύγῳ
ἀνευρίσκεσαι τέκνοις, πολύαθλε.

---

90 στόματος N 91 διώκοντας] δρέξαντας N 92 καὶ λυτροῦται om. N 93 τὰ πάντα σαφῶς N 97 τὸν σταυρόν σου ἀράμενος N 100-105 θεοτ. ed. in MR II, 83 103 Χριστὸν τεκοῦσα, ᾧ μετὰ δέους κραυγάζουσι MR 104 χορεῖαι] αἱ τάξεις MR 105 Δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε MR

heirm. EE 219, n. 314, Joannis 108 στρατευθεὶς Χριστῷ γὰρ N 117 ἀλλοφείλοις N 118 σὺν ὁμοζύγου N 119 ἀνευρίσκεσθαι N

f. 103 120 ‖ Θαυμαστὸς εἶ, Σωτήρ μου,
καὶ φρικτά σου τὰ ἔργα, σοφὴ ἡ πρόνοια,
ὃς καὶ διεστῶσαν
τὴν τετράριθμον φάλαγγα ἥνωσας
ἀθλητῶν σεπτῶν σου χαρμονικῶς,
125 ὡς ἐπηγγείλω,
τὸν ἀγῶνα τελέσας τῆς πίστεως.

θεοτ. * Μητρικὴν παῤῥησίαν
τὴν πρὸς τὸν Υἱόν σου κεκτημένη, πάναγνε,
συγγενοῦς προνοίας
130 τῆς ἡμῶν μὴ παρίδῃς δεόμεθα,
ὅτι σὲ καὶ μόνην χριστιανοὶ
πρὸς τὸν Δεσπότην
ἱλασμὸν εὐμενῆ προβαλλόμεθα.

ᾠδὴ ς'. *Τὴν δέησιν ἐκχεῶ πρὸς Κύριον*

Ματαίων περιφρονήσας καὶ κωφῶν
135 ἀγαλμάτων, προσαχθεὶς τῷ τυράννῳ
Ἀδριανῷ τῷ ἀλάστορι, μάρτυς,
« Ἐγὼ — ἐβόας — λατρεύω τῷ ζῶντι Θεῷ,
τῷ σώσαντί με τῶν δεινῶν
καὶ βεβήλοις οὐ θύω βδελύγμασι.»

140 Οὐκ ἔπτηξαν δυσσεβοῦς Ἀδριανοῦ
τὸ ἀθέμιτον καὶ ἄθεον δόγμα,
ἀλλὰ θηρῶν κατεφρόνουν καὶ πυρὸς
οἱ εὐκλεεῖς ἀθλοφόροι σου, Δέσποτα,
ὡς θύματά σου ἐκλεκτὰ
145 καὶ ἀμώμητα ὁλοκαυτούμενοι.

Νικήσαντες οἱ γενναῖοι ἀθληταὶ
τοῦ ἀλάστορος κακόπιστον γνώμην,

---

121 σοφῆ προνοία δὲ N 122 ὃς] ὡς N 126 τελέσαι C 127-133 θεοτ. ed. in MR III, 283 130 δεόμεθα] θεόνυμφε N
heirm. EE 219, n. 314, Joannis 134 ματαίων νῦν N 136 μάρτυς] μάκαρ N 140 ἔπτυγξαν N

μαρτυρικῶς ἠγωνίσαντο θνήσκειν
ἢ χειροτεύκτοις λατρεῦσαι τοῖς κτίσμασι,
150 τὸν θάνατον τοῦ δι' ἡμᾶς
σταυρωθέντος σαρκὶ μιμησάμενοι.

θεοτ. * Μὴ παύσῃ ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβεύουσα,
παναγία Θεοτόκε παρθένε,
ὅτι πιστῶν στήριγμα σὺ ὑπάρχεις
155 καὶ τῇ ἐλπίδι τῇ σῇ κραταιούμεθα
καὶ πόθῳ σε καὶ τὸν ἐκ σοῦ
σαρκωθέντα ἀπαύστως δοξάζομεν.

Κοντάκιον.

Ἦχος β'. *Τὰ ἄνω ζητῶν*

Τὰ πάθη Χριστοῦ
σοφῶς μιμησάμενος
....

f. 103v Ὁ οἶκος. *Τράνωσόν μου τὴν γλῶτταν, Σωτήρ μου,*

Ὕμνον μοι δώρησαι οἰκτιρμοῖς σου
ἀνυμνῆσαι καὶ λέγειν
τοὺς ἀγῶνας νυνὶ
τοῦ ἀθλοφόρου καὶ μάρτυρος,
5 ὅπως εὐρύθμως ἐγκωμιάσω
τὸν γενναῖον Εὐστάθιον ἐν τοῖς ἄθλοις,
τὸν νικητὴν
ἐν πολέμοις ἐχθρῶν γεγονότα ἀεί,
τὸν μέγαν ἐν εὐσεβείᾳ
10 καὶ χορῷ τῶν μαρτύρων ἐκλάμψαντα·
σὺν τούτοις γὰρ ψάλλων ἀπαύστως Χριστῷ

150-151 in N desunt 152-157 θεοτ. ed. in MR I, 242 157 ἀπαύστως] ἀφράστως MR
κοντάκ. ed. in MR I, 215 heirm. οἴκ. MV X, 109 1-13 in MR I, 215 editi sunt sed hic atque illic discrepantes 1 οἰκτιρμοῖς σου] ὁ Θεός μου MR 4 καὶ μάρτυρος] σοῦ Κύριε MR 6 ἐν τοῖς ἄθλοις Εὐστάθιος MR
11 ψάλλει ἀπαύστως σοι MR

μετὰ πλήθους ἀγγέλων πρεσβεύει νῦν,
λαμβάνων ἐξ ὕψους θείαν ἄφεσιν.

Μέγας ἐν δόξῃ οὗτος ὑπάρχων
15 ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις,
ὁ σοφὸς στρατηγὸς
Ἀδριανοῦ βασιλεύοντος,
πλῆθος βαρβάρων καταδουλώσας,
ἐπορεύθη συνήθως ἐπὶ τὴν θήραν·
20 οὗτος θηρῶν
τοῦ Χριστοῦ τοῖς δικτύοις ἐνέπεσε.
Ἐξῆλθε μετὰ τοῦ πλήθους
καὶ προθύμως ἐπέστη τῇ ἐρήμῳ
Θεοῦ προνοίᾳ καλούμενος·
25 ἐν αὐτῇ γὰρ κατεῖδε τὸν Κύριον,
λαμβάνων ἐξ ὕψους θείαν ἄφεσιν.

Νῦν ἐκ Θεοῦ ζωγρεῖται ὁ νέος·
κατιδὼν γὰρ ἀγέλην
τῶν ἐλάφων πολλὴν
30 κατὰ μιᾶς αὐτῶν ὥρμησεν,
ὅμοιος δ' οὗτος ⟨αὐτῇ⟩ ὑπῆρχε
τῇ ἐλάφῳ συντρέχων ἐπὶ τὰ ὄρη·
πᾶς ὁ στρατὸς
ἀτονήσας ἐκλέλοιπε συντρέχειν αὐτῷ,
35 ἐκείνου δυναμουμένου
ἐπ' αὐτῇ ὥσπερ λέων ἠπείγετο
ἀόπλως τῆς ἄγρας βρόχοις,
ζωηφόροις δικτύοις προσπέπλεκται,
λαμβάνων ἐξ ὕψους θείαν ἄφεσιν.

40 Ἄτρωτος πέλων τῇ καρτερίᾳ
ὑπεμνήσθη τῶν γόνων
τοῦ ἀμέμπτου Ἰὼβ
καὶ ηὗρε πλείω κατάνυξιν·

12 μετὰ πλήθους] μετ' ἀγγέλων MR, πρεσβεύει νῦν] ὁ πάνσοφος MR 13 ἄφεσιν] ἀνάπαυσιν Cb 25 καθίδεν C 31 versus erasus parum legitur 34 ἐκλέλοιποι C

41-42 Job 1,15-19

πάλαι ἐπέγνω Δαβὶδ τὸν θρῆνον
45 τοῦ Σαοὺλ τεθνηκότος καὶ Ἰωνάθαν.
Τίς γάρ ποτε
τῶν ἀρχαίων ἐκείνων τοὺς ἄθλους μαθὼν
οὐ φέρει καὶ μακαρίζει
παρορῶν τὰ συμβαίνοντα τεκμήρια;
50 Διὸ δικαίως ἐκνήψωμεν
f. 104 καὶ τῶν || πάντων κριτὴν ἱκετεύσωμεν
παρέχειν τὸ στέμμα τῆς ἀθλήσεως.

ᾠδὴ ζ'. *Ἐν πεδίῳ Δεηρᾷ ποτὲ ὁ τύραννος*
κάμινον ἔστησε
πρὸς τιμωρίαν τῶν θεοφρόνων,
ἐν ᾗ τρεῖς παῖδες ἐμβληθέντες τὸν ἕνα Θεὸν
5 *τρισσῶς ἀνύμνουν λέγοντες·*
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

Ὑπομείνας πειρασμοὺς πολλούς, πανεύφημε,
ὡς ἐπηγγείλατο
160 Χριστός σοι πλοῦτον δωρεῖται, μάρτυς,
διπλοῦν, δόξαν τῆς ἀφθαρσίας καὶ θείας ζωῆς,
εὐχαριστῶν προέψαλλες·
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

165 Μεμηνὼς Ἀδριανός, θρασὺς ὁ τύραννος
καὶ μιαρώτατος,
ἐξαποστέλλει τοῖς ἀθλοφόροις
Χριστοῦ θῆρας τοὺς ὠμοβόρους ὀλέσαι αὐτούς,
οἱ μάρτυρες δὲ ἔψαλλον·

50 ἐκνίψωμεν 52 παρέχειν] παρέχων C
heirm. Joannis, ed. in EE 221, n. 317, plane cdd. praebent 3 θεοφόρων EE 4 ἐμβληθέντες] ὑμνολόγουν EE 5 ἀνύμνουν λέγοντες] ἀνυμνολογοῦντες EE 158 πολλούς om. N 168 αἱμοβόρους N

165-168 AA.SS., 134 (= PG 105,412): Θεασάμενος ὁ βασιλεὺς ..... ἐκέλευσεν αὐτόν τε καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, εἰσαχθῆναι εἰς τὸ στάδιον καὶ ἀπολυθῆναι αὐτοῖς λέοντα.

44-45 II Regn. 1,17

170 « Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

Νικηφόρους αἰδεσθεὶς Χριστοῦ καὶ μάρτυρας,
ὁ λέων ἔδραμεν
ἐν τῷ σταδίῳ καὶ ὑποκλίνας
175 αὐτοῖς κάραν καὶ προσκυνήσας, ἐξῆλθε σπουδῇ,
οἱ μάρτυρες δὲ ἔκραζον·
« Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

Ὦ φιλέορτοι πιστοί, φαιδρῶς τιμήσωμεν
180 τοὺς θεοφάντορας
ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις τοὺς ἀθλοφόρους
Χριστοῦ, τὴν μνήμην τὴν φωτοφόρον τελοῦντες αὐτῶν,
τῷ ἀθλοθέτῃ κράζοντες·
« Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
185 Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

θεοτ. * Ὡς ἐπὶ πόκον ὑετὸς ἐν σοὶ κατέβη, ἁγνή,
Χριστὸς ὁ Κύριος
καὶ σαρκοφόρος ἐκ σοῦ προῆλθεν
ἑνῶν τὰ πρὶν διεστηκότα, εἰρήνην ἐν γῇ
190 καὶ οὐρανῷ δωρούμενος.
« Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

ᾠδὴ η'. *Ἑπταπλασίως κάμινον*

Μηχανουργίαις τύραννος
ὁ ἀλάστωρ χρησάμενος,
195 βοῦν εἰδωλικὸν
χαλκουργηθῆναι προστάττει,

---

172 ἐδεσθεὶς C N 179-185 troparium in N deest 186-192 θεοτ. ed. in MR V, 398 186 ἁγνή] παρθένε N et MR 187 Κύριος] Θεὸς MR 189 διεστῶτα N

heirm. EE 219, n. 314, Joannis

172-175 AA.SS. 134 (= PG 105,412): Προσδραμὼν δὲ ὁ λέων, καὶ πλησίον στὰς τῶν μακαρίων καὶ ἀοιδίμων, ὑποκλίνας τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ προσκυνήσας αὐτούς, ἀνεχώρησε, καὶ ὥρμησεν ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ σταδίου.

πυρώσας ἐμβάλλει δὲ
τοὺς ἀηττήτους μάρτυρας
πάντας ἐν αὐτῷ ἀκαταπαύστως βοῶντας·
200 « Οἱ παῖδες εὐλογεῖτε,
ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

Ἀγγελικῶς ὑμνήσαντες
205 οἱ πανένδοξοι μάρτυρες
τὸν ἀγωνοθέτην,
οὐρανόθεν λέγουσα
φωνὴ κατελήλυθεν·
f. 104v ‖« Οἱ δι' ἐμὲ ἀθλήσαντες,
210 δεῦτε ἐν εἰρήνῃ σὺν ἀγγέλων χορείαις,
ἀξίως τῶν στεφάνων
ἀπολαύοντες, πίστει
Χριστὸν ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

215 Ῥώμη Χριστοῦ, ὦ μάρτυρες,
ἐμβληθέντες, πανεύφημοι,
ἐν τῷ πυριφλέκτῳ
χαλκουργήματι πᾶσαν
πυρὸς κατεστείλατε
220 ἐπιδημίαν, ὥστε τριχὸς
ἅψασθαι ὑμῶν οὐκ ἠδυνήθη καθόλου·
τῶν παίδων γὰρ τὸν ὕμνον
μελῳδοῦντες βοᾶτε·
« Λαὸς ὑπερυψοῦτε
225 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

---

199 βοῶντες C 215-225 troparium N om. 220 ὥστε] εἶστε C Cb

207-214 AA.SS., 135 (= PG 105,415): ..... φωνὴ αὐτοῖς ἦλθεν ἀπ' οὐρανοῦ, λέγουσα· « Οὕτως ἔσται ὑμῖν ..... ὅτι ἀθλεῖτε δι' ἐμέ, πολλοὺς καὶ μεγάλους ὑπομείναντες πειρασμοὺς καὶ μὴ ἡττηθέντες. Δεῦτε οὖν ἐν εἰρήνῃ, ἀποληψόμενοι τοὺς στεφάνους τῆς νίκης ὑμῶν ... »
215-221 AA.SS., 135 (= PG 105,415): ..... καὶ ἐμβληθέντων αὐτῶν ἐν χαλκουργήματι, εὐθέως ἡ ἀπειλὴ τοῦ πυρὸς κατεστάλη· ..... καὶ οὐχ ἥψατο αὐτῶν τὸ πῦρ μέχρι καὶ τριχός.

Τίς κατ' ἀξίαν ἔπαθλα
καὶ λαμπρὰ κατορθώματα
τῆς δεδοξασμένης
ἐκ Θεοῦ μαρτυρίας
230 ὑμῶν ἀνυμνήσειεν;
'Αθλητικῶς γὰρ ὄντως θηρσὶ
καὶ ἐν τῷ πυρὶ ὡλοκαυτώθητε ἅμα,
βοῶντες τῷ Δεσπότῃ·
« Ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
235 λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

θεοτ. 'Αγγελικὸν ἐγκώμιον
σοὶ προσφέρομεν, ἄχραντε,
σὺν τῷ Γαβριὴλ
240 χαρμονικῶς βοῶντές σοι·
« Χαῖρε, καταφύγιον
καὶ σωτηρία πάντων ἡμῶν·
χαῖρε, τῶν πιστῶν ἡ ἀῤῥαγὴς προστασία·
ὁ Κύριος τῆς δόξης
245 μετὰ σοῦ, ᾧ βοῶμεν·
οἱ παῖδες εὐλογεῖτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

ᾠδὴ θ'. *Σὲ τὴν ἀπειρόγαμον*

Ὕμνους ἀναμέλποντες
Χριστῷ τῷ μόνῳ φωτοδότῃ,
250 τὸν θεοφιλῆ Εὐστάθιον,
Θεοπίστην, Θεόπιστον
σὺν τῷ 'Αγαπίῳ τῷ κλεινῷ ἅμα στέψωμεν
θεηγόρως καὶ εὐφημοῦντες μεγαλύνωμεν.

Ῥῶσιν ἀναβλύζετε
255 καὶ χάριτας τὰς τῶν θαυμάτων

---

234 εὐλογεῖτε N 241 θνητῶν καταφύγιον N 243 προστασία] σωτηρία N 245 ᾧ βοῶμεν] ὦ παρθένε N 246 αὐτὸν ὑπερυψοῦτε N
heirm. EE 220, n. 315, Joannis 249 φωτοδότῃ] εὐεργέτῃ N

πᾶσιν ἀσθενοῦσιν, ἅγιοι,
ἰατῆρες παγκόσμιοι,
ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς, ἐκ πειρασμῶν ῥύσασθε πάντοτε
καὶ βαρβάρων, τοὺς εὐσεβῶς ὑμᾶς γεραίροντας.

260 Ὦ τετρὰς πολύφωτος
καὶ ἀῤῥαγὴς ἡ τῶν μαρτύρων,
βράβευσον ἡμῖν πρεσβείαις σου
τῶν πταισμάτων τὴν ἄφεσιν,
f. 105 τῇ μοναρχικῇ καὶ τρισαγίᾳ θε||ότητι
265 παρεστῶσα, ἣν σὺν ἀγγέλοις μεγαλύνομεν.

Νεύματι, πανάγαθε,
τῷ θείῳ σου νῦν, παντεπόπτα,
κόσμῳ τὴν εἰρήνην δώρησαι·
φιλοχρίστῳ δὲ ἄνακτι
270 κατὰ βαρβάρων δυσσεβῶν νίκας χορήγησον,
ταῖς πρεσβείαις τῶν ἀθλοφόρων, ὡς φιλάνθρωπος.

θεοτ. * Νύμφη ἀπειρόγαμε,
σεμνὴ καὶ ἄχραντε, Μαρία,
σὲ ὡς ἀληθῆ καὶ ἄμωμον
275 καὶ τοῦ θείου νεφέλην φωτὸς
καὶ ὡς δεξαμένην τὸν οὐράνιον ὄμβρον
ἐν τῇ γαστρί σου, Παρθενομῆτορ, μεγαλύνομεν.

---

258 πάντοτε] μάρτυρες N 260 τετραπολύφωτος N 262 πρεσβείαις σου] προστρέχουσιν N 263 καὶ καλοῦσιν τὴν χάριν ἡμῶν N 264 τῇ μοναρχία N 266-271 troparium N om. 272-277 θεοτ. ed. in MR I, 185, quae varias lectiones praebent 273 σεμνὴ] ἁγνή N, τὸ σκεῦος τὸ τῆς εὐωδίας MR 275 θείου] λόγου N ἀΰλου MR 276 καὶ ὡς] σὲ τὴν N, καὶ ὡς δεξαμένην] τὴν εἰσδεξαμένην MR 277 γαστρί σου] νηδύϊ N et MR

22 SEPT. *CANON XXVII*

IN SANCTUM JONAM PROPHETAM
ET SANCTUM JONAM PRESBYTERUM

Synaxarium, 63-64: . . . . . τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου προφήτου Ἰωνᾶ.
Synaxarium, 65: . . . . . τοῦ ὁσίου Ἰωνᾶ πρεσβυτέρου, τοῦ Σαββαΐτου.
Οὗτος ὁ ὅσιος πατὴρ γέγονε Θεοδώρου καὶ Θεοφάνους τῶν ὁμολογητῶν, ... Ὅστις Ἰωνᾶς, ἀπελθὼν ἐν τῇ τοῦ ἁγίου Σάββα λαύρᾳ καὶ μοναχὸς γενόμενος, ἄγαν εὐλαβὴς ἀποκαταστὰς καὶ εἰς τὸ ἄκρον φθάσας τῶν ἀρετῶν, τὴν ἀγάπην, τῷ τοῦ πρεσβυτέρου ἀξιώματι τιμηθεὶς καὶ θαυματοβρύτων χαρίτων τοῦ πνεύματος ἐμφορηθείς, ἐν γήρᾳ καλῷ τὸν βίον ἀπέλιπε.

Crypt. Δ.α. I	= C,	ff.	108-110v
Crypt. Δ.α. XXXV	= Cb,	ff.	147-150v
Vat. gr. 2310	= Vd,	ff.	18-21
Barber. gr. 535	= B,	ff.	74-76v
Vallic. gr. B 22	= E,	ff.	74-76v
Paris. Suppl. gr. 33	= S,	ff.	8-9v
Paris. gr. 254	= R,	ff.	166v-169v
Paris. gr. 1580	= U,	ff.	58-60v
Marc. gr. II, 166	= Z,	ff.	39-40
Bodl. Canon. gr. 58	= Ox,	ff.	185-188v

Κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
Τοῦ σοῦ προφήτου, Χριστέ, μέλπω τὸ κλέος.

Ἦχος β'.

ᾠδὴ α'. *Ἐν βυθῷ κατέστρωσε ποτὲ*

Τῆς ψυχῆς φυλάξας, Ἰωνᾶ
μάκαρ, τὴν λαμπρότητα,

---

in margine externo prope acrostichidem nomen Θεοφάνους praebent C E S R U Z Θεοφάνους μοναχοῦ B

heirm. EE 34, n. 46, Joannis 2 τὴν λαμπρότητα] τὸ ἀξίωμα B S R U Z Ox

θεοειδὲς ἐχρηματίσας ἄγαλμα
καὶ τὴν ὑπερκόσμιον
5 προτυποῦν Χριστοῦ ἠξιώθης ἀνάστασιν,
ἣν ὑμνολογοῦμεν ἅπαντες·
ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Ὁλικῶς τῷ πόθῳ πρὸς Θεὸν
νεύσας, παναοίδιμε,
10 μαρμαρυγαῖς ταῖς ἐκεῖθεν πεφώτισαι
καὶ προφήτης ἔθνεσι
μεγαλόφωνος παρ' αὐτοῦ προκεχείρισαι,
τὰ τῆς μετανοίας φάρμακα
διδάσκων τὰ σωτήρια.

⟨τοῦ ὁσίου⟩ 15 Ὑπηρέτης θεῖος γεγονώς,
πάτερ, διεφύλαξας
ὡς ἱερεὺς τοῦ Σωτῆρος τὸ πρόσταγμα·
κοσμικὴν γὰρ σύγχυσιν
καταλέλοιπας, τὸν σταυρόν σου ἀράμενος
20 καὶ τοῖς ζωηφόροις ἴχνεσι,
παμμάκαρ, ἠκολούθησας.

Σωτηρίας πρόξενον εἰδώς,
γνῶσιν τὴν θεόπνευστον,
πᾶσαν γραφὴν εὐσεβῶς διελήλυθας
25 θεόφθεγκτα δόγματα
διδασκόμενος, Ἰωνᾶ παμμακάριστε,
τῆς ἱερωσύνης εἴληφας
ἐντεῦθεν τὸ ἀξίωμα.

---

3 ἄγλαλμα B 5 προτυπεῖν E προτυπῶν B U προτυποιῇ S, Χριστοῦ om. R Z 6 ὑμνολογοῦντες B R 7 ὅτι δεχ ⟨— — — — —⟩ B 10 πεφώτισαι] πεφώτισται B λαμπρότητες E 11 ἔθνεσι] ἔνθεος R 12 μεγαλοφώνως B Z, προκεχείρησται B post v. 14 τοῦ ὁσίου BR, ὁ αὐτὸς (εἱρμὸς sabaudias) U 17 πρόσταγμα] κήρυγμα R 22 προξενοειδῶς B 25 τὰ θεόφθεγκτα S 26 παμμακάριστε] πάτερ ὅσιε B S R U Z Ox

θεοτ. * Ὑπερτέρα πέφηνας, ἁγνή,
30 πάσης ἀοράτου τε
καὶ ὁρατῆς, ἀειπάρθενε, κτίσεως·
τὸν γὰρ κτίστην τέτοκας,
ὃς εὐδόκησε σαρκωθῆναι ἐν μήτρᾳ σου,
ᾧ σὺν παῤῥησίᾳ πρέσβευε
35 σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

f. 108v ᾠδὴ γ΄. *Ἐν πέτρᾳ με τῆς πίστεως στερεώσας*

Ὁ προφήτης προβλέπων δυνάμει θείᾳ
τὴν χάριν μεταβαίνουσαν εἰς τὰ ἔθνη,
εἰς πέλαγος ἀθυμίας κατηνέχθη
βοῶν σοι, Δέσποτα·
40 «Σὺ εἶ Θεὸς ἡμῶν
καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος πλήν σου, Κύριε.»

Ὑποφήνας εὐσέβειαν τοῖς πλωτῆρσι
καὶ δοῦλον τοῦ ὑψίστου σαυτὸν διδάξας,
εἰς πέλαγος ἀπεῤῥίφης, ἀνακράζων,
45 προφῆτα ἔνδοξε·
«Σὺ εἶ Θεὸς ἡμῶν
καὶ οὐκ ἔστιν ἅγιος πλήν σου, Κύριε.»

⟨τοῦ ὁσίου⟩ Παρ᾽ ἡμῶν σοι τὸν λόγον τῶν ἐγκωμίων
πλεκόμενον δεχόμενος, θεοφόρε,

29-35 θεοτ. ed. in MR IV, 240 35 τὰς ψυχὰς ἡμῶν] τοὺς ὑμνοῦντάς σε Va E U; alterum θεοτ. in B, quod incipit: Ἀνατείλας ἥλιος ἐκ σοῦ..... ed. in MR I, 479; in Z θεοτ. ineditum videtur: Ἡ ἁγνὴ εἶπε· «Πῶς γαλουχεῖς, / πῶς δὲ μήτηρ πέφηνας / παρθενικῇ σφραγῖδι ἀπαστράπτουσα;» / Μὴ ἐρεύνα ἄβυσσον, / μὴ τὰ ἄληπτα κατὰ φύσιν ἐξέταζεν· / εἷς Θεὸς ἁπάντων Κύριος, / ὃν ἐν σαρκὶ ἐγέννησα⟨ς⟩.

heirm. EE 38, n. 51, Cosmae 38 ἀθυμίας κατηνέχθη] ἠνέχθη τῆς ἀθυμίας RU 41 καὶ οὐκ et cetera om. C, πλήν σου, Κύριε deest in cdd. 42 τὴν εὐσέβειαν E B S R U Z Ox 43 ἐδίδαξας U 44 ἀπεῤῥίφης] ἐρρίφης C 47 καὶ οὐκ et cetera om. C, πλήν σου, Κύριε in cdd. deest 48 σοι νῦν VdRZ νῦν S Ox 49 θεοφάντορ U

36-38 Jon. 1,2 42-43 Jon. 1,5; 1,16 44 Jon. 1,15

50 ἀγάλλου τῶν σῶν πόνων ἐπαπολαύων
καὶ κράζων, ὅσιε·
«Σὺ εἶ Θεὸς ἡμῶν
καὶ οὐκ ἔστιν ἅγιος πλήν σου, Κύριε.»

Ῥημάτων ὑπακούσας τῶν τοῦ Δεσπότου,
55 κατέλιπες τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ,
προσήγαγες τὸ σπέρμα σου τῷ Σωτῆρι
κραυγάζων, ὅσιε·
«Σὺ εἶ Θεὸς ἡμῶν
καὶ οὐκ ἔστιν ἅγιος πλήν σου, Κύριε.»

θεοτ. 60 * Σὺ μόνη παρὰ πάντας τοὺς ἀπ᾽ αἰῶνος
μεγάλων ἠξιώθης καὶ ὑπὲρ φύσιν·
Θεὸν γὰρ τὸν ἀχώρητον πάσῃ κτίσει
ἐν μήτρᾳ ἤνεγκας
καὶ ἐσωμάτωσας·
65 ὅθεν Θεοτόκον σε πάντες σέβομεν.

ᾠδὴ δ΄. *Ἐλήλυθας ἐκ παρθένου*

Οὐκ ἔφερες
καθορᾶν τοῦ λαοῦ σου τὴν ἔκπτωσιν,
Ἰωνᾶ θεσπέσιε·
ὅθεν καὶ φεύγειν προῄρησαι,
70 κήτει συνεσχέθης δὲ

---

50 ἀπόνων Vd, ἐπαπολαύων] ἀπολαύων E ἀπολάβου B ἀπολάβων Z 51 κράζεις B κράζε Ox 53 ἅγιος] ἕτερος B, καὶ οὐκ et cetera om. C, πλήν σου om. C Vd E S R U 54 ἐπακούσας B U, τῶν] τὴν B 55 κατέλειπας E, τὰ om. Z 57 καὶ κράζων Z 59 καὶ οὐκ et cetera. om. C, πλήν σου Κύριε om. cdd. 60-65 θεοτ. ed. in MR VI, 179 60 ἀπ᾽ αἰώνων Vd 62 πᾶσα κτίσις B 65 πάντες] πίστει MR, σέβομεν] γινώσκομεν E γεραίρωμεν B; alterum θεοτ. in Z: Ὡς κιβωτόν σε ἔχοντες, Θεοτόκε, / οἱ ἐπὶ σοὶ καυχώμενοι σωτηρίας / κατακλυσμοῦ σῳζόμεθα ἁμαρτίας / ἀεὶ προστρέχοντες / τῷ κυβερνήτῃ Χριστῷ, / ὡς οὐκ ἔστι Δέσποινα πλήν σου, πανύμνητε.

heirm. EE 34, n. 46, Joannis 67 ἔκπτωσιν] κάκωσιν Vd 69 προείρησαι E, ὅθεν καὶ φέγγης τριήμηρος B 70 κάθειρξιν ποιούμενος B

66-67 Jon. 1,2 69-71 Jon. 2,1-2

ταφὴν τριήμερον, μάκαρ,
προτυπῶν τοῦ Χριστοῦ.

Φιλάνθρωπον
τὸν Δεσπότην γινώσκων οὐκ ἔστεγε
75 προφητείας χάρισμα
βλέπειν διαχλευαζόμενον·
ὅθεν ἀνεβάλλετο
Θεοῦ τὸ πρόσταγμα φεύγων
ὁ θεσπέσιος.

⟨τοῦ ὁσίου⟩ 80 Ἠνέῳξας,
Ἰωνᾶ θεοφόρε, τὴν θύραν σου,
Ἀβραὰμ μιμούμενος,
πᾶσι τοῖς χρῄζουσιν, ὅσιε·
ὅθεν τὴν οὐράνιον
85 Χριστὸς ἀνοίγει σοι πύλην,
παμμακάριστε.

f. 109 || Τὴν πάντιμον
ἱερέων ἀξίαν ἐκόσμησας,
Ἰωνᾶ μακάριε,
90 καὶ μοναστῶν δὲ συστήματι
χαίρων σὺ προσέδραμες
πανοικεσίᾳ, παμμάκαρ,
προσαγόμενος.

θεοτ. * Σὲ λιμένα
95 σωτηρίας καὶ τεῖχος ἀκράδαντον,
θεοτόκε Δέσποινα,
πάντες πιστοὶ ἐπιστάμεθα·

71 ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους B 72 παναοίδιμε B 74 ἔστεγες B ἔστεργεν E U ἔσταγεν S 75 προφητείας] ὁ προφήτης C, χάρισμα] χάριν δε VdB 76 διαχλευαζομένην VdB 77 ἀνεβάλετο E 78 φεύγων] βλέπων B 79 θεσπέσιος] θαυμάσιος Ox 80 ἀνέωξας B 81 θεοφόρε] θεσπέσιε Vd 83 om. Vd 85 σοι] σου E 86 ἀξιάγαστε R 88 ἀξίως R, κεκόσμησαι E 90 δὲ συστήματι] τοῖς συστήμασι B 91 σύ] σοὶ B R 92 πανοκεσία B 94-100 θεοτ. ed. in MR II, 365; alterum θεοτ. in E Ox: Ἰώμενος τὴν τῆς Εὔας .... ed. in MR I, 267

77-79 Jon. 1,3 80-83 Gen. 18,2-4

σὺ γὰρ ταῖς πρεσβείαις σου
ἐκ τῶν κινδύνων λυτροῦσαι
100 τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ᾠδὴ ε'. *Ὁ φωτισμὸς*
τῶν ἐν σκότει κειμένων

Ὁ Ἰωνᾶς,
ὁ προφήτης ὁ μέγας,
τῆς τριημέρου
γέγονε προτύπωσις τῆς ἐν πέτρᾳ,
105 Χριστέ, ταφῆς σου,
δι' ἧς ἔσωσας, Λόγε,
τοὺς σοὶ πίστει καὶ φόβῳ κράζοντας·
« Ἕτερον ἐκτός σου
Θεὸν οὐ γινώσκομεν.»

110 Ὑπεριδεῖν
οὐκ ἠνέσχου, Χριστέ μου,
τοὺς Νινευΐτας,
ἐν βόθρῳ κειμένους τῆς ἀπωλείας,
ἀλλ' οἰκτειρήσας
115 ἐξαπέστειλας τούτοις
τὸν προφήτην Ἰωνᾶν, Δέσποτα,
κήρυκα βοῶντα
σαφῶς τὴν μετάνοιαν.

⟨τοῦ ὁσίου⟩ Χριστοτερπεῖ
120 φαιδρυνόμενος βίῳ,
Ἰωνᾶ μάκαρ,

heirm. EE 34, n. 46 Joannis 102 ὁ προφήτης] ὑποφήτης U 103 τριήμερος B 107 σοὶ] ἐν E, τοὺς πίστει σε καὶ πόθω κράζοντας B S τοὺς ἐν πίστει καὶ πόθω κραυγάζοντας Vd τοὺς ἐν πίστει καὶ πόθω ψάλλοντας U τοὺς ἐν πίστει καὶ πόθω κράζοντας R 109 γινώσκωμεν S U 113 τῆς ἀπωλείας] τῆς ἁμαρτίας Vd E S R U τῇ ἁμαρτίᾳ B Ox 115 τούτους S 117 κήρυγμα βοῶντας B 119 χριστοτερπῆ E

101-104 Jon. 2,1 110-118 Jon. 1,2; 3,2

τοῖς πᾶσιν αἰδέσιμος ἀνεδείχθης·
οἶδε γὰρ ὄντως
ἀρετῇ ἐπιδόξους
125 ἐκτελέσαι τοὺς αὐτὴν ἔχοντας·
ὤφθης ἱερεὺς γὰρ
Θεοῦ ἀξιόληπτος.

Ῥώμῃ Θεοῦ
δυναμούμενος, μάκαρ,
130 κόσμου τὴν σχέσιν
εὐτόνως διέῤῥηξας καὶ Δεσπότῃ
χαίρων προσῆλθες
ἑκουσίᾳ σου γνώμῃ,
καὶ φυλάξας τὴν πίστιν ἄτρωτον
135 στέφανον τῆς δόξης
ἀπείληφας, ὅσιε.

θεοτ. * Μίαν ἡμῖν
ἐν δυσὶ ταῖς οὐσίαις
καθορωμένην
140 ὑπόστασιν, μόνη εὐλογημένη,
τίκτεις ἀφράστως
τὸν Θεὸν Θεοῦ Λόγον
σαρκωθέντα δι' οἶκτον ἄφατον·
τοῦτον οὖν δυσώπει
145 φρουρεῖν τοὺς ὑμνοῦντάς σε.

f. 109ᵛ ᾠδὴ ς'. *Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων κυκλούμενος*

Ἰωνᾶν ἐκ τοῦ κήτους ὡς ἔσωσας,
Σῶτερ, ὑπὲρ ἔννοιαν ἀδιαλώβητον,

---

122 ἐδείχθης R 123 οἱ δε C 125 ἐκτελέσαι] ἀρέσαι R, αὐτὴν] ταύτην C 126 γὰρ] τοῦ R καὶ Vd 127 ἀξιόληπτος Θεῷ S ἀξιάγαστος R 131 καὶ Δεσπότῃ] τῷ δεσπότῃ Vd τῷ κτίστῃ R 133 σου] τῇ R 135 νῦν σὺν τοῖς πατριάρχαις Vd νῦν στέφανον δόξης U 136 σιχορεύεις γηθόμενος Vd θεόφρων ἀπείληφας BSRU 137-145 θεοτ. ed. in MR I, 481 139 καθαιρομένην B 144 ἐκδυσώπει B 145 φρουρῆσαι τοὺς δούλους σου MR
heirm. EE 34, n. 46, Joannis 147 ἀδιαλωβητόν Vd

οὕτω καὶ νῦν διάσωσον
τὴν ψυχήν μου παγίδων τοῦ δράκοντος.

150 Σωτηρίας, προφῆτα, σὺ πρόξενος
γέγονας πιστεύσασι τῷ σῷ κηρύγματι
τοῖς Νινευΐταις, ἔνδοξε,
μετανοίας βοήσας τὸ κήρυγμα.

⟨τοῦ ὁσίου⟩ Τῶν τοῦ βίου πραγμάτων τὸ ἄστατον,
155 πάτερ, ἐπιστάμενος, τούτων ἀφέμενος
πρὸς τὸ βραβεῖον ἔσπευδες
κληρουχίας τῆς ἄνω, πανόλβιε.

Εὐσεβῶς μοναζόντων τὸ σύστημα
τρέφων οὐ διέλιπες, πάτερ μακάριε,
160 διὸ τρυφῆς τῆς κρείττονος
ἐν σκηναῖς οὐρανίαις ἠξίωσαι.

θεοτ. * Ἀνωτέρα τῶν ἄνω δυνάμεων
καὶ ἐνδοξοτέρα ὑπάρχεις, πανάμωμε,
ὑπερφυῶς χωρήσασα
165 τὸν ἀχώρητον Λόγον ἐν μήτρᾳ σου.

Κοντάκιον.

Ἦχος δ'. *Ταχὺ προκατάλαβε*

Προφήτης γενόμενος
τῆς παρουσίας Χριστοῦ
αὐτοῦ τὴν τριήμερον, μάκαρ, ἀνάστασιν

---

149 δράκοντος] ὄφεως E 152 τοὺς νινευΐτας Vd U 155 ἀφιέμενος B
156 ἔσπευσας Vd S 158 τὸ σύστημα] συστήματα Vd SU συστήματος B
159 διέλειπας E 162-165 θεοτ. ed. in BZ IX, 376 163 πανάμωμε] πανάχραντε Vd B E; alterum θεοτ. in Ox: Ἀπειράνδρως, Παρθένε, ἐκύησας... ed. in MR I, 481; in S: Τὰ ποικίλα μου πάθη θεράπευσον... ed. in PID, λ' κοντάκ., om. in Vd B E, idem est κάθ. in cd. U, f. 58ᵛ

150-153 Jon. 3,10

σαφῶς προεμήνυσας,
5 κήτους τριημερεύσας
ἀβλαβῶς ἐν κοιλίᾳ,
κράζων· «Νῦν ἀναβήτω
ἐκ φθορᾶς ἡ ζωή μου
πρὸς σέ, τὸν ἐκ φθορᾶς τοὺς βροτοὺς
10 μέλλοντα ῥύσασθαι.»

ᾠδὴ ζʹ. *Ἀντίθεον πρόσταγμα παρανομοῦντος*

Μὴ φέροντα βλέπων σε τὴν ἀχθηδόνα
καὶ λύπῃ τρυχόμενον,
προφῆτα πανσεβάσμιε,
εὐθέως ἐφήπλωσεν
170 ἐκ παραδόξου σκιάν,
ἄνεσίν σοι φέρουσαν, ὁ ὢν
εὐλογημένος καὶ ὑπερένδοξος.

Ἐκ βρέφους τῷ κτίστῃ σου καθιερώθης,
Ἰωνᾶ πανεύφημε,
175 θεόφρον, παμμακάριστε·
εὐχῆς γὰρ σὺ βλάστημα,
προφῆτα, γέγονας
χάριτι τοῦ πνεύματος βοᾶν·
«Εὐλογημένος καὶ ὑπερένδοξος.»

⟨τοῦ ὁσίου⟩ 180 Λογίῳ τῆς κρίσεως κατεκοσμήθης
ἱερεὺς γενόμενος,
Ἰωνᾶ πάτερ ὅσιε·
f. 110 ‖ διόπερ ἐχώρησας
ἔνδον τῶν ἄνω μονῶν,

heirm. EE 34, n. 46, Joannis 166 βλέπειν C E, σε] σου E, ἀχθηδόνα] ἀλγηδόνα Vd 169 ἐνθέως Vd E S 171 αἴνεσιν E, φέροντα Ox 172 καὶ ὑπερένδοξος om. Vd EU 177 προφητικῆς γεγονὼς Vd B S U Ox 178 χάριτι] χάριν τὴν Vd B S U, βοᾶν] βοῶν E λαβεῖν Vd B Ox 179 κατηξιώθης καὶ σὺ πανόλβιε Vd B 180 τῆς κρίσεως] τῶν κρίσεων U Ox 183 δι' οὗπερ C 184 μονῶν] ναῶν B S Ox

7-8 Jon. 2,7 166-171 Jon. 4,6

185 ἄδυτα θεώμενος τῆς σῆς
ἱερουργίας τὸ εὐαγγέλιον.

Πατέρων ποθήσας σὺ χοροστασίας,
χορείαις γηθόμενος
πατέρων συνδεδόξασαι
190 Χριστῷ παριστάμενος,
παμμάκαρ ὅσιε,
πᾶσαν κομιζόμενος τῆς σῆς
διακονίας τὴν ἀνταπόδοσιν.

θεοτ. * Ἰθύνουσα, πάναγνε, τὸν ἐμὸν βίον
195 πρὸς τὸν σὸν πανεύδιον
λιμένα καθοδήγησον,
Θεὸν ἡ κυήσασα,
τῶν ἀγαθῶν τὴν πηγήν,
τὸν πᾶσι παρέχοντα βροτοῖς
200 τὴν ἀφθαρσίαν τῆς ἀγαθότητος.

ᾠδὴ ηʹ. *Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πυρὸς*

Ὡς ἐν παστάδι τῷ θηρί,
θεοῤῥῆμον Ἰωνᾶ, χεῖρας ἐκτείνας
ἀνεβόησας, λέγων
τῷ παντεπόπτῃ Θεῷ·
205 «Σωτήρ μου, φθορᾶς με ἀνάγαγε,
πάλιν ἀναβήτω
πρὸς σὲ νῦν ἡ ζωή μου.»

Τὸ νοερόν σου τῆς ψυχῆς
λογισμῷ συνανεκράθη τῷ Κυρίῳ,

185 θεώμενος] θυόμενος Ox 186 τὸ εὐαγγέλιον] καρπὸν δρεψάμενος Vd B Ox καρπὸν δρεπόμενος U 187 χοροστασίαις Vd 188 γηθόσυνος Vd 190 Χριστὸν B 193 διακονίας] διδασκαλίας Vd 194-200 θεοτ. ed. in MR V, 270 199 βροτοῖς] πιστοῖς MR; alterum θεοτ. in Vd E S U: Ἁγίων ἁγίαν σε... ed. in MR II, 368; in B: Νεφέλη παρθένος σε... ed. in MR I, 482
heirm. EE 35, n. 47, Joannis 209 ἐκκαθάρας μολυσμῶν συνανεκράθης Vd B Ox

205-207 Jon. 2,7

210 μάκαρ, τῷ ποθουμένῳ
θεοειδὴς γέγονας,
τῇ θείᾳ ἑνώσει θεούμενος
καὶ ὑπερυψῶν τὸν Χριστὸν
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

⟨τοῦ ὁσίου⟩ 215 Ὁλοσχερῶς εἰλικρινεῖ
διαθέσει τὸν Χριστὸν ἐπιποθήσας,
ἱερομῦστα πάτερ,
ἀκαταπαύστοις ᾠδαῖς
ἐβόας· « Ὑμνεῖτε τὸν Κύριον
220 καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

Κόσμου τερπνότητα λιπὼν
ἑκουσίως τῷ Χριστῷ, πάτερ, προσῆλθες,
τὴν εὐπρέπειαν τούτου
225 ἐπιποθῶν καθορᾶν,
ἐν οἴκοις ἁγίοις σκηνούμενος
καὶ ὑπερυψῶν τὸν Χριστὸν
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

θεοτ. * Τὸν ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Πατρός,
230 συγκαθήμενον Υἱὸν ἐν τοῖς ὑψίστοις,
τῇ ὑλώδει γαστρί σου
κατοικισθέντα, ἁγνή,
ὑμνοῦμεν, Παρθένε θεόνυμφε,
καὶ ὑπερυψοῦμεν
235 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

---

210 τῶ ποθουμένω μάκαρ Vd B Ox 211 θεοειδὴς γεγονὼς Vd B θεογενὴς γεγονὼς E Ox 212 νοήσει Vd S, θεούμενος] νοούμενος Vd 213-214 καὶ ὑπ. et cetera om. C καὶ ὑπερ Vd καὶ ὑπερυψοῦμεν B καὶ ὑπ⟨——⟩ούντων Χριστὸν S R U 214 πάντας om. Ox, versus deest in C Vd E B S 215 εἰκρινεῖ Vd 217 πάτερ ἱερομῦστα R U 218 ᾠδαῖς] φωναῖς B 219 Ὑμνεῖτε] τὰ ἔσγα Cb R Z Ὑμνεῖτε et cetera om. C Vd E S 222 τρεπνότητα Vd 226 ἁγίων Vd S 227 καὶ ὑμνεῖτε Vd S 228 cdd. om. 229-235 θεοτ. ed. in Anth. Vitali II, σμα' 229 τοῖς om. P; alterum θεοτ. in B Ox: Ἱερωτάταις σε φωναῖς . . . ed. in MR I, 227; in U: Ἐξασθενεῖ μου νῦν ὁ νοῦς . . . ed. in MR II, 403

ᾠδὴ θ'. *Ἀνάρχου γεννήτορος*

Λαμπάσι τῆς χάριτος
καταυγασθεὶς διέπρεψας,
f. 110v ‖ Ἰωνᾶ θεοφάντορ,
Χριστοῦ προτύπωσις·
240 ὅθεν ὡς προφήτην σε πάντες
οἱ εὐσεβῶς τοῖς σοῖς ἐντρυφῶντες
πανσόφοις διδάγμασιν
εὐφημοῦντες μακαρίζομεν.

Ἐνθέοις ἐν ᾄσμασι
245 πανευσεβῶς ὑμνοῦμέν σε,
τῆς Χριστοῦ ὡς φανέντα
ταφῆς προχάραγμα
καὶ τῆς ἀναστάσεως, μάκαρ,
τῆς ὑπὲρ νοῦν σημεῖον δειχθέντα,
250 ἧσπερ ἀπολαύσαιμεν
μεσιτείᾳ σου, θεόληπτε.

⟨τοῦ ὁσίου⟩ Ὀρθόδοξον φρόνημα
θεοπρεπῶς ἐκ βρέφους μαθών,
ἐκ Πατρὸς πρὸ αἰώνων
255 Υἱὸν ἐκλάμψαντα
καὶ συμπροσκυνούμενον Πνεῦμα,
τὸ προϊὸν ἐκεῖθεν ἀφράστως,
σαφῶς διετράνωσας,
ἱερεὺς γεγονώς, ὅσιε.

260 Σκηναῖς οὐρανίαις σε
ὁ πλαστουργὸς κατῴκισε
τῶν αὐτοῦ μυστηρίων
ὡς ὑπηρέτην σεπτόν,
πάτερ Ἰωνᾶ θεοφόρε·

---

heirm. EE 35, n. 46, Joannis 238 θεοφάντορ] σὺ προφῆτα S θεοφόρε Vd 241 τοῖς σοῖς] τῆς σῆς B 243 εὐφημοῦμεν ἀξιάγαστε Vd B S R U Ox, μακαρίζομεν] μεγαλύνομεν E 246 τῆς] τοῦ Vd E B S R U 251 μεσιτείαις Vd 263 ὡς ὑπηρέτα Χριστοῦ Vd

265 καὶ νῦν ἡμᾶς τοὺς σοὺς ἐποπτεύοις
υἱούς, παμμακάριστε,
τοὺς ἐν ὕμνοις σε γεραίροντας.

θεοτ. * Νοήσαντες πόῤῥωθεν
προβλεπτικοῖς ἐν ὄμμασιν,
270 οἱ προφῆταί σε πάντες
προανεφώνησαν
μέλλουσαν μητέρα γενέσθαι
τοῦ παντουργοῦ καὶ πάντων δεσπότου·
διό σε, πανύμνητε,
275 ὀρθοδόξως μεγαλύνομεν.

---

265 ἐποπτεύεις E 267 τούς σὲ νῦν καταγεραίροντας Vd B S R U
268-275 θεοτ. ed. in MR I, 552 272 ὡς γενησομένην Μητέρα MR
275 Θεοτόκε, μεγαλύνομεν MR ; alterum θεοτ. in B: Νυμφὼν ἐχρημάτισας .....
ed. in MR I, 483; in U: Ὑμνῶ σου τὴν ἄφατον ..... ed. in MR II, 440; in Vd: Τὸν Λόγον ἐν μήτρᾳ σου / τὸν τοῦ Πατρὸς συνάναρχον / ἐν γαστρὶ συλλαβοῦσα, / Παρθένε, τέτοκας / καὶ τὴν σωτηρίαν τῷ κόσμῳ / ἐπὶ τῆς γῆς μόνη ἐγνωρίσθης / ἐν μήτρᾳ σου φέρουσα, / Θεοτόκε ἀειπάρθενε.

IN CONCEPTIONEM SANCTI JOANNIS PRODROMI

Synaxarium, 71: Ἡ σύλληψις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου προφήτου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ τοῦ Σωτῆρος, ἣν εὐηγγελίσατο τῷ πατρὶ αὐτοῦ τῷ προφήτῃ καὶ ἱερεῖ Ζαχαρίᾳ ἔνδον τοῦ ναοῦ θυμιῶντι ὁ θεῖος ἀρχιστράτηγος εἰπών· « Εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου », ὡς ἐκ τούτου προμηνύεσθαι διὰ τὸ παράδοξον τοῦ τε γήρως καὶ τῆς στειρώσεως καὶ τὴν κύησιν τῆς Ἐλισάβετ τὸν θεῖον καὶ παρθενικὸν τῆς παναχράντου καὶ θεοτόκου Μαρίας τόκον καὶ καθ' ὃν μῆνα ἤρξατο συλλαμβάνειν . . .

Mess. gr. 135 = N, ff. 67-72

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα·
f. 67v Ἀρχάγγελος προεῖπεν ‖ ἀγγέλου τόκον. Γεωργίου.

Ἦχος πλ. β'.

ᾠδὴ α'. *Ὡς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας*

Ἀνατολῆς τῆς ἐξ ὕψους
ὁ Γαβριὴλ
προμηνύει σήμερον
ἑωσφόρον φαεινὸν
5 προελθεῖν κηρύττοντα αὐτῆς
τὴν ὑπέρφωτον αὐγὴν
καὶ τὴν ἐπίλαμψιν.

---

acrostichis, nonnullis lapsis tropariis, sic superest ἀρχ . . . . λος προ . ιπεν αγγελ . υ τοκον γ . ωργι . υυ
heirm. EE 159, n. 224, Joannis

1-5 Luc. 1,11-17

Ῥήσεις τρανοῦνται ἐμφανῶς
τῶν προφητῶν
10 αἱ τῆς νέας χάριτος
καὶ τοῦ νόμου· σιωπᾷ
τὰ ἐν τύποις ἔθιμα, αὐτῆς
τικτομένης τῆς φωνῆς
τοῦ Λόγου σήμερον.

15 Χρόνους ἀγνοίας ἀνθρώπων
ὁ λυτρωτὴς
παριδὼν ὡς εὔσπλαγχνος,
εὐμενείας τῆς αὐτοῦ
δι' ἀγγέλου σύμβολα αὐτοῖς
20 προεκήρυξε τῇ σῇ
συλλήψει, Πρόδρομε.

f. 68 θεοτ. ‖ Γνωρίσαι θέλων ὁ πλάστης
καὶ ποιητὴς
τὴν αὐτοῦ χρηστότητα
25 ἐν τοῖς πέρασιν, ἁγνή,
σὲ μεσίτην τέθεικεν ἡμᾶς
καταλλάττουσαν αὐτῷ
ταῖς ἱκεσίαις σου.

ᾠδὴ γ'. *Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σὺ*

Λόγος ἀγγέλου τὴν φωνὴν
30 τὴν τοῦ Λόγου κηρύττει
προελθοῦσαν ἀγγεῖλαι
τοὺς θείους λόγους αὐτοῦ,
δι' ὧν τιμῆς λογικῆς
ἡ βροτεία
35 φύσις ἐπιτεύξεται.

Ὁ ἐν ἀδύτοις τοῦ ναοῦ
μηνυθεὶς παρ' ἐλπίδα

---

ode β' cecidit, quamquam in acrostichide litteris α γ γ ε nuntiatur
heirm. ΕΕ 159, n. 224, Joannis

15-18 Act. 17,30

τοκετὸς τῷ πρεσβύτῃ
δεδήλωται ἐμφανῶς·
40 ὃς ἀποῤῥήτων Θεοῦ
μυστηρίων
κῆρυξ γνωρισθήσεται.

Στείρας ἡ ἄγονος νηδὺς
f. 68v ἀρετῶν πολυ‖γόνων
45 φυτοκόμον βλαστῆσαι
μηνύεται τοῖς ἐν γῇ
καὶ κήρυκα ἀληθῆ
πολυφόρου
πίστεως καὶ χάριτος.

θεοτ. 50 Ὡς ὑπὲρ ἔννοιαν τὰ σὰ
πάντα, Θεοκυῆτορ,
ἀνυμνεῖται τοῖς πᾶσι
καὶ δοξάζεται ἀεί·
οὕτω καὶ ἡ μητρικὴ
55 σοῦ πρεσβεία
ὑπὲρ νοῦν γεραίρεται.

Κάθισμα.

Ἦχος δ'. *Ταχὺ προκατάλαβε*

Ἡ πρώην οὐ τίκτουσα
....

ᾠδὴ δ'. *Χριστός μου δύναμις*

f. 69 ‖ Προλάμπειν ἄρχονται
ἐν γῇ τῆς χάριτος
τηλαυγῶς αἱ ἀκτῖνες,
60 τοῦ νοητοῦ

---

40 ὡς 56 γεραίρωμεν κάθ. ed. in MR I, 232
heirm. odes δ' ΕΕ 159, n. 224, Joannis

λύχνου διανίσχοντος
ἐκ στειρευούσης νηδύος
καὶ τὸ φῶς πᾶσι κηρύττοντος.

Ῥωσθεῖσα χάριτι
65 ἡ ἀσθενήσασα
Ἐλισάβετ ἐν γήρᾳ
φύειν καρπὸν
ἴδε χρηματίζεται,
καρποφορίαν τοῖς ἐν γῇ
70 θείου πλούτου προμηνύοντα.

Οἱ τύποι παύονται
καὶ παρατρέχονται
αἱ σκιαὶ αἱ τοῦ νόμου,
τοῦ ἀψευδοῦς
75 ἀληθείας κήρυκος
μηνυομένου ἐμφανῶς·
ἐκ τῆς στείρας ἀποτίκτεται.

⟨Ε ....
....
80 ....
....
....
....
.............................⟩

θεοτ. 85 Ῥυσθέντες, Δέσποινα,
τῆς ἀθεότητος
διὰ σοῦ, ἐξαιτοῦμεν
οἱ ἐπὶ σοὶ
θείως ἐγκαυχώμενοι
90 καὶ τῆς μελλούσης ῥυσθῆναι
καταδίκης ταῖς πρεσβείαις σου.

---

69 καρποφορία 78-84 troparium ab E incipiens deest

ᾠδὴ ε'. *Τῷ θείῳ φέγγει σου, ἀγαθέ,*

f. 69v ‖ Ἰδὼν τὰ σύμβολα τῆς ζωῆς
πάλαι Ζαχαρίας θεωρεῖ
τῶν ὁραθέντων τὴν ἔκβασιν
95 ἐν τῇ προκηρύξει
τοῦ θείου κήρυκος,
Χριστοῦ τῶν μυστηρίων
καὶ τῆς ἐλεύσεως.

Προευτρεπίζονται αἱ ὁδοὶ
100 τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς σαρκὶ Χριστοῦ
προκηρυχθέντος ἐλεύσεσθαι,
ταύτης τὰς εὐθείας
κατασκευάζοντος
Προδρόμου τικτομένου
105 ἐπαγγελίᾳ αὐτοῦ.

Ἐλύθη στείρωσις μητρικὴ
καὶ ἐδέθη γλῶσσα πατρικὴ
ἐν τῇ συλλήψει σου, Πρόδρομε·
πέρας γὰρ τοῦ νόμου
110 καὶ κῆρυξ χάριτος
ἐδείχθης καὶ τοῦ γένους
καρπὸς εὐπρόσδεκτος.

θεοτ. Γεγυμνωμένον με τῶν καλῶν
ἔργων, ταῖς ἐνθέοις ἀρεταῖς
115 κατακοσμήσασα, Δέσποινα,
f. 70 ‖ θείαις σου πρεσβείαις
ἰδεῖν τὴν δόξαν, ἁγνή,
Χριστοῦ ἀνεπαισχύντως
τοῦτον δυσώπησον.

---

heirm. EE 159, n. 224, Joannis

---

99 Luc. 1,76 106 Luc. 1,24 107 Luc. 1,20

ᾠδὴ ς΄. *Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν*

120 Νεκρωθέντα πρότερον
μέλη, χάριτι Χριστοῦ
ἀναζωοῦται σήμερον
καὶ μετανοίας φύει τὸν φυτουργόν,
ἀφθόνων χαρίτων τε
125 καὶ ζωῆς αἰωνίου
θεῖον κήρυκα.

Ἀνθείτω ἡ ἔρημος
καὶ αἱ ταύτης νοητῶς
κοιλάδες βλαστανέτωσαν
130 καρποὺς τῆς εὐφροσύνης καὶ τῆς χαρᾶς·
ὁ κόσμος ἀγάλλεται,
ἐκ τῆς στείρας βλαστῆσαι
προμηνύεται.

Γνωρίσματα σήμερον
135 ἐκκαλύπτεται τρανῶς
τῆς πρὸς ἀνθρώπους ἅπαντας
ἀφάτου εὐσπλαγχνίας τοῦ ποιητοῦ,
ταύτης προμηνύοντος
ἀρχαγγέλου τῷ κόσμῳ
140 θεῖον κήρυκα.

θεοτ. Ἱλέωσαι, Δέσποινα,
τὸν οἰκτίρμονα Θεὸν
f. 70v ||ἡμῖν ὡς εὐδιάλλακτον,
τοῖς ἐπὶ σοὶ θεμένοις τὰς τῆς ψυχῆς
145 ἐλπίδας καὶ σώματος
καὶ ἀεὶ καυχωμένοις
ἐπὶ τῇ σκέπῃ σου.

---

heirm. EE 159, n. 224, Joannis

---

127 Joel 2,22

ᾠδὴ ζ΄. *Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμινον εἰργάσατο*

Γῆθεν πάλαι ὁ τῷ νεύματι ὡς εὔσπλαγχνος
φύσιν παραγαγὼν τὴν ἡμῶν,
150 ἐκ ξηρᾶς νυνὶ
καὶ ἀκάρπου ῥίζης ὁ αὐτὸς
μηνύει τὸν κήρυκα αὐτοῦ
ἀναβλαστῆσαι καὶ βροτοῖς
καρποὺς κηρῦξαι ζωῆς.

155 Ἐν ἀπόρῳ τὸ εὐπόριστον ὑπέδειξε,
φύσιν ὁ καινουργὸς τοῦ παντός,
τὴν στειρεύουσαν
παιδοτόκον δείξας ὡς Θεός,
ἀπαύστως κραυγάζουσαν αὐτῷ·
160 « Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν. »

Λύτρου σήμερον στειρώσεως μηνύματα
ἡ ἐκκλησία δέχεται
τῶν ἐθνῶν, ἡ πρὶν
165 ἀγαθῶν στειρεύουσα καρπῶν,
ἐν τῇ προκηρύξει τοῦ αὐτῆς
νυμφαγωγοῦ καὶ ὁδηγοῦ
f. 71 ||πρὸς τὸν νυμφίον Χριστόν.

⟨Ο ....
170 ....
....
....
....
....
175 ....⟩

θεοτ. Ὁ συνάναρχος καὶ σύνθρονος, πανάχραντε,
Λόγος καὶ ὁμοούσιος

---

heirm. EE 159, n. 224, Joannis 169-175 troparium ab O incipiens desideratur

τῷ γεννήτορι,
Θεοτόκε, σάρκα προσλαβὼν
180 ἐκ σοῦ, ὁμοούσιος ἡμῖν,
θείας οὐσίας κοινωνοὺς
ἡμᾶς εἰργάσατο.

ᾠδὴ η'. *Ἐκ φλογὸς τοῖς ὁσίοις*

Ὑπερκύπτουσι γῆς γὰρ
ἀκτῖνες σήμερον
185 τοῦ τῆς δόξης ἡλίου
κηρυττομένου τρανῶς,
τῆς ἀνατολῆς
καὶ προδρόμου ἀγγέλου φωνῆς,
τοῦ Προδρόμου τούτου
190 καὶ θείου ἑωσφόρου.

Τὸν τῆς χάριτος λόγον
ὁ ἀρχιστράτηγος
τῆς φωνῆς τῇ μηνύσει
λαλῶν ἐκήρυξε
195 καὶ θεσμοὺς τοὺς πρὶν
τοῦ νόμου ἀπεσίγησε
καὶ υἱοθεσίας
ὑπέδειξε τὰς τρίβους.

Ὁ καρπὸς ὁ τῆς στείρας
f. 71v 200 καρποὺς || ἐκήρυξε
σωτηρίας τῷ κόσμῳ
καὶ θείας χάριτος
καὶ τῆς τῶν καλῶν
ἀφθονίας ἐπίδοσιν,
205 οὗπερ τῇ συλλήψει
συγχαίρει πᾶσα κτίσις.

---

heirm. EE 159, n. 224, Joannis 183 ὑπερκύπτων ἐν γῇ

195-198 Rom. 8,23; Gal. 4,5

θεοτ. Ὑπὲρ πάντων πρεσβείαν
τῶν δοξαζόντων σε
πρὸς τὸν ὅλων Δεσπότην
210 ποιοῦ, πανάχραντε·
σὲ γὰρ μεσῖτιν
τοῖς ἀνθρώποις δεδώρηται,
τοῖς ὑπερυψοῦσιν
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ᾠδὴ θ'. *Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν ἀδύνατον*

215 Κοσμῶν τὸν νόμον ἐνθέοις πράξεσι
καὶ τὴν σκηνὴν
τὴν πάλαι, Ζαχαρία, ἠξίωσαι
τὰς ἀκτῖνας δέξασθαι τῆς χάριτος
καὶ ὑπερεκλαμφθῆναι
220 τῶν αἰνιγμάτων σου
καὶ σκιαῖς καὶ τύποις ⟨θεωρεῖν⟩
τούτων τὴν ἔκβασιν.

Ὁδοὶ τραχεῖαι μετασκευάζεσθε
πᾶσι βροτοῖς
f. 72 225 εἰς λείας καὶ εὐθείας || μηνύοντες
καὶ ἅπαν καθαιρείσθω ἀντίθεον·
ὕψωμα ἐν τῷ κόσμῳ
προκαταγγέλλεται
τοῦ ἐν τῇ δυνάμει ἡλίου
230 Χριστοῦ προτρέχοντος.

Ναοὺς τοῦ Πνεύματος ἡμᾶς ποίησον,
ὁ ἐν ναῷ
κηρύξας τοῦ Προδρόμου τὴν σύλληψιν
λύων τῶν ψυχῶν ἡμῶν τὴν στείρωσιν,
235 ἀρετῶν εὐφορίαν

---

heirm. EE 159, n. 224, Joannis 217 Ζαχασίας 221 linea fere omnino obscura difficilis lectu 229 ἡλιοῦ cd., quod sic ictus melodiae postulat (cfr. Prooemium, XII)

223-225 Luc. 3,4-5

ἵνα προσάγοντες
σοί, ἐπαγγελίας τοὺς καρποὺς,,
σὲ μεγαλύνωμεν.

θεοτ. Ὑμνεῖν ἀξίως με καταξίωσον
240 τὸν ὑπὲρ νοῦν
ἐκ σοῦ σεσαρκωμένον, Θεόνυμφε,
καθαρθέντα σῶμα καὶ ψυχὴν νοητῶς
καὶ θείαις λαμπρυνθέντα
πράξεσιν, ἄχραντε,
245 καὶ ἐν παῤῥησίᾳ εὐφημεῖν
καὶ μεγαλύνειν σε.

IN SANCTUM THEOPHILUM ARCHIEP. EPHESI

Synaxarium, 77: . . . . . τοῦ ὁσίου Θεοφίλου ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου τοῦ ὁμολογητοῦ.

Paris. gr. 1619 = P, ff. 63-64
Barber. gr. 535 = B, ff. 82-83ᵛ

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε·
Ὕμνοις σε μέλπω τὸν Θεοῦ χρηστὸν φίλον.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἄισωμεν τῷ Κυρίῳ*
τῷ διαγαγόντι τὸν λαὸν αὐτοῦ

Ὕπνωσας, πάτερ, ὕπνον
τοῖς ἀγαπητοῖς τὸν ὀφειλόμενον
καὶ ἀνάπαυσιν εὗρες
ἐν σκηναῖς αἰωνίοις, Θεόφιλε.

5 Μύρῳ, πάτερ, ἐχρίσθης
τῆς ἱερωσύνης καί, τῇ χάριτι
τοῦ Χριστοῦ διαπρέψας,
ἀνεδείχθης ποιμὴν ἀξιάγαστος.

Νόμιμος ἱεράρχης,
10 πάτερ παμμακάριστε, γενόμενος
ἱερεῖς τῆς αἰσχύνης
διελέγχων ἐννόμως ἐτέλεσας.

---

in margine cd. P prope acrostichidem nomen Θεοφάνους cernitur
heirm. EE 224, n. 321, Joannis 2 ὀφειλόμενος P 4 αἰωνίαις B
6 τῆς χάριτος B 8 ἀξιάγαστε B 12 ἐν νόμῳ B

θεοτ. Ὅλον εἰσδεξαμένη
τὸ τῆς πατρικῆς δόξης ἀπαύγασμα,
15 Θεομῆτορ, τὸν κόσμον
εὐσεβείας ἀκτῖσι κατηύγασας.

ᾠδὴ γ'. *Σὺ εἶ τὸ στερέωμα*

Ἴθυνας τὴν ποίμνην σου
ἐπὶ σωτήρια νάματα,
ἐπὶ νομάς, πάτερ, ψυχοτρόφους,
20 ἐπὶ θεῖα σκηνώματα.

Στέφανον ἀμάραντον
παρὰ Χριστοῦ σαφῶς εἴληφας,
ἀρχιερεῦ, ὡς διατηρήσας
ἀπλανῶς τὴν εὐσέβειαν.

25 Σῶτερ, τὸν ποθήσαντα
τόπον σκηνώματος δόξης σου
ἱερουργὸν ἐν παραδείσῳ
τῆς τρυφῆς κατεσκήνωσας.

θεοτ. Ἔχων σε βοήθειαν
30 οὐ σαλευθήσομαι, πάναγνε
Μῆτερ Θεοῦ, ἔχων σε προστάτιν
πειρασμῶν λυτρωθήσομαι.

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, Κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον

Μυστιπόλος γεγένησαι
τῆς ἐπουρανίου, πάτερ, μυήσεως
35 πατρικῶν τε παραδόσεων
ἀνεδείχθης φύλαξ ἀκριβέστατος.

---

heirm. odes γ' EE 224, n. 321, Joannis
heirm. odes δ' EE 225, n. 322, Cosmae 36 ἀκιβέστατος B

---

21 Sap. 6,12

Ἐν ἀδήλοις κρυπτόμενος
καὶ τὴν φυγαδείαν εὖ διαθέμενος,
τοὺς διώκοντας διέλαθες,
40 ἀηττήτῳ κράτει φυλαττόμενος.

Λογιζόμενος, ὅσιε,
τὴν τῶν αἰωνίων μακαριότητα,
τὴν τῆς θλίψεως δυσχέρειαν
καὶ τῆς ἐρημίας ῥᾷον ἤνεγκας.

θεοτ. 45 * Παναγία Θεόνυμφε,
Δέσποινα τοῦ κόσμου, νῦν με διάσωσον
τῶν κινδύνων, ἀπαλλάττουσα
καὶ παθῶν τὸν ὄχλον ἐκδιώκουσα.

f. 63v ᾠδὴ ε'. *Ὁ ἐκ νυκτὸς ἀγνοίας*

Ὡς ἱερεὺς Ὑψίστου
50 καὶ τὸν ποδήρη λαμπρῶς περικείμενος,
εἰς τὴν ἄνω χορείαν
χαίρων εἰσελήλυθας, ἔνδοξε.

Τῆς ἐκκλησίας, πάτερ,
προκινδυνεύων τοὺς λύκους ἀπήλασας
55 τῇ εὐστόχῳ σφενδόνῃ
τῆς ὀρθοδοξίας, πανόλβιε.

Οἱ τὴν Χριστοῦ εἰκόνα
φρενοβλαβῶς ἀτιμάζοντες, ὅσιε,
καὶ τὰς τῶν ἀθλοφόρων
60 ταῖς σαῖς διδαχαῖς ἐξελέγχονται.

θεοτ. Νομοθεσία πᾶσα
καὶ προφητεία τὸ θεῖον μυστήριον
τῆς σῆς κυοφορίας,
Μῆτερ τοῦ Θεοῦ, προεμήνυσε.

---

39 διώκοντας] διόκορτας B 42 μακαριώτατα 45-48 θεοτ. ed. in PID, ρος'
heirm. EE 226, n. 323, Germani 49 ἱερεὺς] ἱεράρχης P 55 εὐτόχω B

ᾠδὴ ς′. *Τὴν δέησιν ἐκχεῶ πρὸς Κύριον*

65 Θεόφρονι λογισμῷ χρησάμενος
καὶ Θεὸν τὸν ἐπὶ πάντων ποθήσας
καὶ τῇ αὐτοῦ
καθαρῶς θεωρίᾳ
καὶ θεοπτίᾳ, θεόφρον, τρεφόμενος
70 ἠλόγησας τῶν ἐπὶ γῆς
φθειρομένων ἁπάντων, θεόληπτε.

Εἰς ἄληκτον μεταβὰς ἀπόλαυσιν
καὶ φωτὶ περιχεόμενον τόπον
καὶ ἀληθοῦς
75 εὐφροσύνης χωρίον,
ἀρχιερέων χορείας ἠξίωσαι
χορεύειν τε περὶ Θεόν,
ἱεράρχα Κυρίου, Θεόφιλε.

Οὐράνιον ἐπὶ γῆς πολίτευμα
80 εὐσεβῶς ἐπιδεξάμενος, μάκαρ,
ἐν οὐρανοῖς
ἐπαξίως αὐλίζῃ,
ὅπου δικαίων οἰκοῦσι τὰ πνεύματα,
τερπνότητα τὴν τοῦ Θεοῦ
85 θεωρῶν καὶ τὴν θείαν εὐπρέπειαν.

θεοτ. Υἱὸν καὶ Λόγον Θεοῦ, πανάμωμε,
τὸν δι' οὗ δεδημιούργηται πάντα,
σωματικῶς
ὑπὲρ φύσιν τεκοῦσα,
90 τῆς ἁμαρτίας τὸν ῥύπον ἀπόπλυνον·
σοῦ δέομαι τῆς ἀγαθῆς
καὶ φρουρᾶς χαλεπῶν με διάσωσον.

---

heirm. EE 219, n. 314, Joannis 70 ηὐλόγισας τὸν B 71 θεόληπτε] θεόφιλε B 72 μετάβᾶσα B 75 χορείων 89 τέκουσα 91 δεό-μενος P 92 χαλεπάς P

ᾠδὴ ζ′. *Παῖδες Ἑβραίων ἐν καμίνῳ*

Χείλη πετάσας, ἱεράρχα,
θείου πνεύματος ἐπίπνοιαν ἐδέξω
95 καί, τῷ τούτου φωτὶ
λαμπόμενος, ἐβόας·
« Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε,
ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.»

Ῥώμην ἀνίκητον, τρισμάκαρ,
100 ἐνδυσάμενος ἀήττητος ἐδείχθης
καὶ διώκτην καιρὸν
διέφυγες, κραυγάζων·
« Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε,
ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.»

f. 64 105 ‖Ἤρθης οὐράνιον πρὸς ὕψος,
πολιτείαν γὰρ οὐράνιον ἐκτήσω
κατασβέσας παθῶν
τὴν κάμινον καὶ μέλπων·
« Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε,
110 ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.»

θεοτ. Σβέσον τὴν φλόγα τῶν παθῶν μου
καὶ κατεύνασον αἱρέσεων τὴν πλάνην,
Θεομῆτορ, τοῖς σοῖς
κραυγάζουσι τῷ τόκῳ·
115 « Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε,
ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.»

ᾠδὴ η′. *Τὸν ἐν ὄρει*
ἁγίῳ δοξασθέντα

Τοῦ ἐν στήθει
πεσόντος τοῦ Κυρίου

---

heirm. odes ζ′ EE 220, n. 315, Joannis 105 οὐρανίον 112 πλά-νην] ζάλην B et confer MR I, 294 114 τόκῳ] κόσμῳ B
heirm. odes η′ EE 226, n. 323, Germani

117-118 Joh. 13,25; 21,20

ἐκληρώσω
120 τὸν θρόνον, θεοφόρε,
καὶ γὰρ αὐτοῦ τὸ φρόνημα τῆς πίστεως
ἔσχες, ἀναμέλπων
καὶ ὑπερυψῶν
τὸν Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

125 Ὁμογνώμων,
ὁμόθρονος ἐδείχθης
Ἰωάννου,
Χριστῷ ἠγαπημένου,
οὗ τηλαυγῶς ἐστήριξας τὰ δόγματα,
130 Κύριον ὑμνῶν
καὶ ὑπερυψῶν
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Νηφαλέως
διέλαθες, θεόφρον,
135 τοὺς τοῦ σκότους
προστάτας καὶ συμμάχους,
ζωαρχικῇ παλάμῃ σκεπαζόμενος,
μέλπων· « Εὐλογεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
140 αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.»

θεοτ. Φωτοφόρος
λυχνία σὺ ὑπάρχεις,
Θεοτόκε,
βαστάζουσα ἐν κόλποις
145 τῆς πατρικῆς οὐσίας τὸ ἀπαύγασμα·
ὅθεν σε ὑμνοῦμεν
καὶ ὑπερυψοῦμεν,
ἁγνή, εἰς τοὺς αἰῶνας.

ᾠδὴ θ'. *Κυρίως Θεοτόκον*

Ἰθύνας ἐπὶ μάνδραν
150 τῆς ὀρθοδοξίας

---

124 εἰς πάντας ⟨τοὺς αἰῶνας⟩ B 128 ἠγα[illegible]μένω B 129 ἐτήρησας B 130-132 κύριον ὑμνεῖτε / καὶ ὑπερυψοῦτε / εἰς π[illegible]ς ⟨τοὺς αἰῶνας⟩ B heirm. EE 224, n. 321, Joannis 149 ἐπιμάνδρα B

τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν, Θεόφιλε,
τὰς οὐρανίους οἰκίας
χαίρων ἐσκήνωσας.

Λαοῦ τοῦ χριστωνύμου
155 παρὰ τοῦ Σωτῆρος
τὴν προεδρίαν, θεόφρον, δεξάμενος,
τῷ δεδωκότι τὴν πίστιν,
πάτερ, ἐτήρησας.

Ὁ τῆς δικαιοσύνης
160 ἥλιος, παμμάκαρ,
ὡς ἀγαθός, ὡς οἰκτίρμων, ὡς εὔσπλαγχνος,
δικαιοσύνης στεφάνοις
σὲ ἐστεφάνωσε.

θεοτ. Νομὴν τὴν τοῦ θανάτου
165 ἔστησας, Παρθένε,
ζωὴν τεκοῦσα τὴν ὄντως ἀθάνατον,
τὴν τῆς ζωῆς τὰς εἰσόδους
ἡμῖν ἀνοίξασαν.

---

153 χαίρως P 154 Λαοῦ] Ναοῦ B 161 ὡς οἰκτίρμων ὡς ἀγαθὸς... P 162 στεφάνοις] θεόφρον B 168 ἀνοίξασα B

IN TRANSITUM SANCTI JOANNIS THEOLOGI

Synaxarium, 79-82: Μνήμην ἐπιτελοῦμεν τῆς μεταστάσεως τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ. ...... Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ ἐπὶ τῷ στήθει τοῦ Χριστοῦ ἀναπεσὼν διὰ τὸ σφόδρα καὶ φιλεῖν αὐτὸν καὶ φιλεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ. Μετὰ τὴν ἀνάληψιν οὖν τοῦ Κυρίου καὶ τὴν κοίμησιν τῆς ἁγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, ἐν Ἀσίᾳ τὸν Χριστὸν κηρύξας καὶ ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ ...... ἔνθα καὶ τὸ πάνσεπτον αὐτοῦ καὶ θεῖον εὐαγγέλιον μετὰ καὶ τῆς ἀποκαλύψεως ἔγραψεν ..... ἦλθεν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πολλὰ πλήθη προσαγαγὼν τῷ Χριστῷ καὶ θαύματα ἄπειρα ἐργασάμενος ..... ἐν εἰρήνῃ ἐτελειώθη ....

Paris. Suppl. gr. 33 = S, ff. 18ᵛ-19ᵛ

Ὁ κανών.

Ἦχος α'.

ᾠδὴ α'. *Τῷ βοηθήσαντι Θεῷ*

Τὸν θεολόγον μαθητὴν
καὶ ἀπόστολον Χριστοῦ,
ὡς ἐπιστήθιον αὐτοῦ
καὶ διδάσκαλον ἡμῶν,
5 κατὰ χρέος οἱ πάντες
ὑμνήσωμεν εἰς σωτηρίαν ἡμῶν.

Ἐξ ἁλιέων μαθητὰ
καὶ ἀπόστολε Χριστοῦ
καὶ τῶν ἐθνῶν σαγηνευτά,
10 Ἰωάννη παρθένε,
τὸν Σωτῆρα τῶν ὅλων
ἱκέτευε εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

---

heirm. EE 16, n. 22, Joannis

Παρισταμένην τῷ σταυρῷ
τὴν μητέρα ἑαυτοῦ,
15 ὁ ἐξ αὐτῆς ἄνευ σπορᾶς
κατὰ σάρκα γεννηθείς,
σοὶ παρέθετο μόνῳ.
Ἰωάννη θεολόγε, σῶσον ἡμᾶς.

θεοτ. * Δεδοξασμένα περὶ σοῦ
20 ἐλαλήθη πανταχοῦ,
ὅτι ἐκύησας σαρκὶ
τὸν τῶν ὅλων ποιητήν,
Θεοτόκε Μαρία,
πανύμνητε καὶ ἀπειρόγαμε.

ᾠδὴ γ'. *Στερέωμά μου γενοῦ*

25 Ἀπόστολε τοῦ Χριστοῦ,
πρέσβευε ἀπαύστως
Θεῷ τῷ Σωτῆρι
κινδύνων λυτρώσασθαι
καὶ σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

30 Τῷ στήθει ἐπιπεσὼν
τοῦ σοῦ διδασκάλου,
ἐκεῖθεν τῷ κόσμῳ
Τριάδα ἀπεκάλυψας
ὑμνεῖσθαι ὁμοούσιον.

⟨τριαδ.⟩ 35 Τριάδα θεολογῶν
ἐν μιᾷ οὐσίᾳ,
μαθητὰ Κυρίου,
τὸν κόσμον ἐφώτισας,
ἐκ πλάνης λυτρωσάμενος.

θεοτ. 40 Παρθένε, χαῖρε, σεμνή,
ἡ ἀνερμηνεύτως
τεκοῦσα τὸν Λόγον,

19-24 θεοτ. ed. in TR, 538
heirm. EE 17, n. 22, Joannis

Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν,
τὸν μόνον πολυέλεον.

Κάθισμα.

Ὑπερηγαπημένε παρθένε,
θεολόγον ὑμνοῦμέν σε·
διὰ γὰρ τοῦ ἁγνοῦ σου στόματος
κατηυγάσθησαν τὰ πέρατα
f. 19 5 ||καὶ ἡ κτίσις φαιδρύνεται,
αἱρέσεις κατῃσχύνθησαν
τὴν θεολογίαν σου φρίξασαι,
ὁ κόσμος ἀγάλλεται
καυχώμενος τοῖς λόγοις σου·
10 διὸ εὐχαρίστως δοξολογοῦμεν
τὸν καθηγητήν σου Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν,
τὸν οὕτως σε δοξάσαντα.

⟨Κάθισμα⟩ ἄλλον.

Ἦχος πλ. δ'. *Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον*

Τῆς σοφίας τῷ στήθει
....

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, οἰκτίρμον,*
τὴν διὰ σαρκὸς οἰκονομίαν σου

45 Καλάμῳ ποτὲ ἰχθύας
ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἁλιεύων,
ἠγρεύθης, θεολόγε,
ὑπὸ Χριστοῦ πανσόφως
εἰς τὸ πάντας φωτίσαι
50 τὴν γνῶσιν τῆς θεώσεως.

alterum κάθ. ed. in MR I, 266
heirm. odes δ' EE 12, n. 16, Andreae

45-47 Matth. 4,21

Τῷ πνευματικῷ καλάμῳ
ἐκ τοῦ διδασκάλου, θεολόγε,
τὴν γνῶσιν ἁλιεύσας
τῶν ἄνω μυστηρίων,
55 ἐν Τριάδι Μονάδα
ὑμνεῖσθαι ἐθεολόγησας.

Σὺ εἰς τὸν βυθὸν τὸν ἄνω
ὡς ἠγαπημένος ἐμβατεύσας
ἐγνώρισας τοῖς κάτω
60 ἃ ἔγνως, θεολόγε,
καὶ ἐφώτισας κόσμον
ἐκ πλάνης λυτρωσάμενος.

Σὺ ἐν τῇ πλοκῇ πανσόφως
τῆς θεολογίας ἁλιεύσας
65 τοὺς λογικοὺς ἰχθύας
ἀπέθου, θεολόγε,
τῇ σεπτῇ ἐκκλησίᾳ
εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

θεοτ. * Σὲ τὴν τοῦ Θεοῦ Μητέρα
70 πάντες οἱ προφῆται προὐκήρυξαν·
ὁ μὲν ἁγίαν πύλην,
ὁ δὲ φωτὸς νεφέλην,
ἄλλος ἅγιον ὄρος,
ἡμεῖς δὲ θρόνον ἔνδοξον.

ᾠδὴ ε'. *Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντες*

75 Τοῦ θεολόγου Ἰωάννου
τὴν ἑορτὴν ἐπιτελοῦντες,
ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζομεν
καὶ Θεὸν δοξάζομεν,
τὸν σωτῆρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

69-74 θεοτ. ed. in TR, 119 ac idem videtur ac versus 166-171
heirm. EE 17, n. 22, Joannis

80 Τὸν ἁλιέα τῶν ἀνθρώπων
καὶ θεολόγον Ἰωάννην
ὡς παρθένον, ἅπαντες
οἱ πιστοί, ὑμνήσωμεν
τὸν πανεύφημον ἀπόστολον.

85 Μαθητὰ ἠγαπημένε,
τῶν ἀποστόλων ἡ ἀκρότης,
διὰ παντὸς τὸν Κύριον
ἐκτενῶς ἱκέτευε
τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

θεοτ. 90 * Τὴν ὁλόφωτον Παρθένον
ὁ Θεὸς ἐξελέξατο
καὶ ἐν αὐτῇ ἐσκήνωσε,
προσλαβόμενος σάρκα
ἐξ αὐτῆς εἰς σωτηρίαν ἡμῶν.

ᾠδὴ ϛʹ. *Σὺν τῷ Ἰωνᾷ βοῶμέν σοι, Κύριε,*

95 Σὺν τῷ νοητῷ καλάμῳ τοῦ πνεύματος
θεολογίας δέλτον ἀναγραψάμενος,
ἐτράνωσας ἐν ἀρχῇ τὸν προάναρχον.

Υἱόν σε βροντῆς Χριστὸς ἐπωνόμασε,
τῇ ἀστραπῇ τῶν λόγων σου τὰ πέρατα
100 φωτίσαντα, θεολόγε ἀπόστολε.

θεοτ. Θρόνον σε Θεοῦ, Παρθένε, γινώσκομεν,
ὅτι ἐν σοὶ ἀῤῥήτως ἐπανεπαύσατο
αὐτὸς ὁ Λόγος, σαρκὶ ἑνωθεὶς ἡμῖν.

Κοντάκιον ἰδιόμελον.

Ἦχος βʹ.

Τὰ μεγαλεῖά σου,
παρθένε, τίς διηγήσεται;
....

90-94 θεοτ. ed. in BMC, 140
heirm. odes ϛʹ EE 16, n. 21, Germani κοντάκ. ed. in MR I, 270

Ὁ οἶκος.

Ὕψη οὐράνια ἐκμανθάνειν
....

f. 19ᵛ ᾠδὴ ζʹ. *Ὁ ἐν τῇ βάτῳ ὀφθεὶς*

Ὁ ἐν θαλάσσῃ ποτὲ
105 τοὺς ἰχθύας ἁλιεύων
σαγηνεύειν τοὺς ἀνθρώπους
ἐδιδάχθης πανσόφως
ὑπὸ Χριστοῦ, ἀπόστολε,
θεολόγε πανεύφημε.

110 Ὁ ἐκ τῆς πλάνης, Χριστέ,
ἐπιστρέψας τοὺς ἀνθρώπους
καὶ στηρίξας ἐν τῇ πίστει
διὰ τοῦ λόγου ⟨πάντας⟩,
εὐλογητὸς εἶ, Κύριε,
115 ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ὁ κηρύξας ἡμῖν·
« Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος »,
ἀπόστολε θεολόγε,
μαθητὰ καὶ παρθένε,
120 τῷ Σωτῆρι πρέσβευε
ἐκτενῶς τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

θεοτ. Ὁ δι' ἀγγέλου τὴν χαρὰν
ἀποστείλας τῇ Παρθένῳ,
ἵνα Εὔαν λυπουμένην
125 εἰς χαρὰν μεταβάλῃ,
εὐλογητὸς εἶ, Κύριε,
ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

οἶκ. ed. in MR I, 270
heirm. EE 17, n. 22, Joannis 113 duabus syllabis versus caret, πάντας ipsa scripsi 122-127 θεοτ. ed. in BMC, 143

---

117 Joh. 1,1

ᾠδὴ η'. *Ὕμνον σοι προσφέρομεν τῶν ἀσωμάτων*

Τὸ στόμα σου, ἀπόστολε, πηγὴ ὑπάρχει
ὀρθοδοξίας· διὸ ὑμνοῦμεν
130 τὸν Σωτῆρα λέγοντες·
« Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα
Κυρίου, τὸν Κύριον.»

Ἐτέλεσε τὸ κήρυγμα ὁ θεολόγος
καὶ σαγηνεύσας τὴν οἰκουμένην
135 ἀνυμνεῖν ἐδίδαξεν·
« Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα
Κυρίου, τὸν Κύριον.»

Μετέστη ὁ ἀπόστολος καὶ θεολόγος
ἐν παῤῥησίᾳ Χριστῷ πρεσβεύων
140 τῷ Σωτῆρι καὶ κράζων·
« Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα
Κυρίου, τὸν Κύριον.»

θεοτ. * Μητέρα καὶ Παρθένον σὲ ὁμολογοῦμεν,
σεσαρκωμένον Θεὸν τεκοῦσαν,
145 ὃν ὑμνοῦντες λέγομεν·
« Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα
Κυρίου, τὸν Κύριον.»

f. 19v ᾠδὴ θ'. *Σὲ τὴν ὁραθεῖσαν πύλην*

Τὸ τοῦ θεολόγου πάντες
ὡς ἠγαπημένου ἀποστόλου
150 μνημόσυνον τελοῦντες,
Χριστὸν τὸν ζωοδότην
τοῦ παντὸς καὶ δεσπότην
ἐν ὕμνοις μεγαλύνωμεν.

heirm. odes η' EE 17, n. 22, Joannis BMC, 143 143-147 θεοτ. ed. in
heirm. odes θ' EE 17, n. 22, Joannis

Σὺ ἐπιπεσὼν τῷ στήθει
155 τοῦ σοῦ διδασκάλου, θεολόγε,
ἐτράνωσας ἀνθρώποις
τὴν τοῦ Θεοῦ σοφίαν
« Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος »,
φωτίσας τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

160 Τῶν ἐκκλησιῶν ὁ στῦλος
καὶ τῶν ἀποστόλων ἡ ἀκρότης,
παρθένε θεολόγε,
ἱκέτευε ἀπαύστως
τὸν τῶν ὅλων Σωτῆρα
165 σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

θεοτ. * Σὲ τὴν τοῦ Θεοῦ Μητέρα
πάντες οἱ προφῆται προὐκήρυξαν·
ὁ μὲν ἁγίαν πύλην,
ὁ δὲ φωτὸς νεφέλην,
170 ἄλλος ἅγιον ὄρος,
ἡμεῖς δὲ θρόνον ἔνδοξον.

154 ἀναπεσὼν ἐπὶ τῷ στήθει cd., metri causa exemplo v. 30 versum emendavi 166-171 θεοτ. ed. in TR, 119 idemque est ac versus 69-74

26 SEPT.

CANON XXXI

IN TRANSITUM SANCTI JOANNIS THEOLOGI

Crypt. Δ.α. XXV = D, ff. 126-127v

Κανὼν τοῦ Θεολόγου.

⟨Acr. Εὐαγγελιστὰ θεολόγε, τὴν ᾠδὴν δέχου.⟩

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ὑγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν*

Εὐχαῖς καὶ πρεσβείαις σου πεποιθὼς
ταῖς πρὸς τὸν Δεσπότην
καὶ διδάσκαλόν σου Χριστόν,
ἁμαρτίας πάσης, Ἰωάννη,
5 τῆς ἐν τῷ βίῳ λύσιν εὕροιμι.

Ὑπὲρ τὰ ὁρώμενα καὶ φθαρτὰ
τὸν πόθον ἐκτήσω
καὶ τὸν ἔρωτα πρὸς Θεόν·
διὸ καὶ ἀξίως ἠγαπήθης
10 ὑπὸ Χριστοῦ, σοφὲ ἀπόστολε.

Ἀπαθείας ὅπλῳ κραταιωθεὶς
παρθενίας πλοῦτον
ἐθησαύρισας ἀληθῶς·
διό με τοῖς πάθεσι δουλοῦντα
15 ταῖς ἱκεσίαις σου ὀχύρωσον.

Γέγονας τῶν ἄνω μυσταγωγὸς
καὶ γνῶσιν ἐκεῖθεν

---

tit. ἕτερος κανὼν τοῦ Θεολόγου, etenim alter canon in cd., qui incipit: Βασιλείαν τὴν τῶν οὐρανῶν ed. in MR I, 264 acr. deducitur e tropariorum litteris capitalibus
heirm. EE 220, n. 315, Joannis 14 δουλόντι

τὴν ἀπόῤῥητον εἰληφώς,
ἐν ἀρχῇ ἐκήρυξας τὸν Λόγον,
20 τὸν ἐκ Πατρὸς καὶ ποιητὴν τοῦ παντός.

ᾠδὴ γ'. *Οὐρανίας ἁψῖδος*

Γηγενεῖς ἐκ λάκκου
ταλαιπωρίας εἵλκυσας
καὶ ἀπὸ πυλῶν τῆς ἀγνοίας,
μάκαρ ἀπόστολε,
25 τῷ θείῳ λόγῳ σου
καὶ ταῖς σοφαῖς διδαχαῖς σου·
καὶ ἡμᾶς πρεσβείαις σου
σῶσον ἐκ πάσης φθορᾶς.

f. 126v ‖ Ἐν τῷ σῷ πελάγει
30 τῆς εὐσπλαγχνίας, ἅγιε,
καὶ ἐν τῷ λιμένι προστρέχω
τῆς σῆς δεήσεως·
βυθὸς γάρ ἕλκει με
τῆς ἁμαρτίας καὶ ζάλη·
35 διὸ μὴ παρίδῃς με
κλυδωνιζόμενον.

Λυτρωτὴν καὶ τεῖχος
καὶ ἀσφαλῆ κρηπῖδά σε
ὡς ἠγαπημένον τῷ Χριστῷ
40 κεκτήμεθα·
ταῖς σαῖς διάσωσον
ἐξ ἀναγκῶν καὶ παγίδος
πρὸς Θεὸν ἐντεύξεσι
τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε.

45 Ἱλασμὸν πταισμάτων
ταῖς σαῖς λιταῖς παράσχου μοι
ὁ ἐπὶ τῷ στήθει τῷ θείῳ

---

heirm. EE 220, n. 315, Joannis 21 γηγενεῖσὸν

ἀναπεσὼν Ἰησοῦ,
ὅτι συνέχομαι
50 ἐν ταῖς τοῦ βίου παγίσιν·
ἀλλὰ σῶσον, δέομαι,
καὶ μὴ παρίδῃς με.

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, Κύριε, τῆς οἰκονομίας*

Σοί, παρθένε, τὴν ἄφθορον
καὶ Παρθένον μόνην
55 Χριστὸς παρέθετο,
ὡς ἀμόλυντον κειμήλιον
τῷ κεκαθαρμένῳ
καὶ πιστῷ μαθητῇ.

Τῶν δεινῶν ἐγκλημάτων μου
60 τὴν ὀδύνην παῦσον,
Χριστοῦ ἀπόστολε·
θεραπεύεις γὰρ νοσήματα
ῥωστικῇ πρεσβείᾳ σου
ἀνιάτων παθῶν.

65 Ἀναγγείλας τοῖς λόγοις σου
τὴν τοῦ Θεοῦ Λόγου
ἄναρχον γέννησιν,
τοῦ Ἀρείου τὴν ἀπόνοιαν
κτίσματι λατρεύουσαν
70 ἐπεστόμισας.

Θεοπλόκῳ σαγήνῃ σου
τὴν τῆς ἀθεΐας
πλάνην συνέλαβες
καὶ μαχαίρᾳ τῇ τοῦ πνεύματος
75 ἐκτεμὼν ἀνεῖλες,
μαθητὰ τοῦ Χριστοῦ.

---

heirm. EE 225, n. 322, Cosmae   70 ἐπιστόμισας

53-55 Joh. 19,27

ᾠδὴ ε'. *Φώτισον ἡμᾶς*

Ἔφαναν ἐν γῇ
αἱ τῶν λόγων ἀστραπαί σου, σοφέ,
ὀνομάσας γὰρ βροντῆς σε υἱὸν
80 ἐν σοὶ φωτίζει
τὸν κόσμον Χριστός, ἡ πάντων ζωή.

Ὅπλισον ἡμᾶς
τῇ ἀγάπῃ σου, ἀπόστολε,
καὶ τῇ ἐλπίδι τῆς πρεσβείας σου,
85 ἁμαρτημάτων
παράσχου ἡμῖν τὴν ἄφεσιν.

Λῦσον ἐκ πολλῶν
καὶ δεινῶν με περιστάσεων
καὶ τῷ ἐλέει σου τῶν οἰκτιρμῶν
90 τὰ τῆς ψυχῆς μου,
παμμάκαρ, τραύματα θεράπευσον.

Ὅτε δι' ἡμᾶς
ἐν σταυρῷ Χριστὸς προσήλωτο,
f. 127 ‖τῆς ἀπειράνδρου καὶ παρθένου Μητρὸς
95 σέ, τὸν παρθένον
ἠγαπημένον ἐν χερσὶ παρέθετο.

ᾠδὴ ς'. *Τὴν δέησιν ἐκχεῶ πρὸς Κύριον*

Γραφίδι καὶ ἀθανάτῳ καλάμῳ
καὶ τῇ θείᾳ καὶ θεολόγῳ σου γλώττῃ
τὸ «Ἐν ἀρχῇ τῆς τοῦ Λόγου αἰτίας»
100 καλλιγραφήσας, τὸν κόσμον ἐφώτισας
καὶ πίστεως τὴν ἀσφαλῆ
ἐβεβαίωσας γνῶσιν τοῖς πέρασι.

---

heirm. odes ε' EE 224, n. 321, Joannis   82 Ὅπλισον] Ἔμπλησον
cd. quod haud acrostichidi aptatur
heirm. odes ς' EE 219 n. 314, Joannis   101 τὴν] τὸν

Ἐπίσκεψαι, φιλάνθρωπε, σοῦ νεύσει
καὶ εὐσπλάγχνῳ, θεολόγε, πρεσβείᾳ
105 καὶ ἐν βυθῷ κατωτάτῳ πεσόντα
τῆς ἁμαρτίας ἀνάστησον, δέομαι·
σὺ γὰρ εἶ πάντων καταφυγὴ
καὶ βεβαία ψυχῆς μου ἀντίληψις.

Τὸ ἄλγημα τῶν δεινῶν πταισμάτων,
110 θεολόγε, οἰκτιρμοῖς ἰατρεύσας
πρὸς ἀσφαλῆ ἐπανάγαγε τρίβον
τῆς μετανοίας καὶ σῶσον πρεσβείαις σου·
σὺ γὰρ εἶ πάντων καταφυγὴ
καὶ βεβαία ψυχῆς μου ἀντίληψις.

ᾠδὴ ζ'. *Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας*

115 Ἡ σαγήνη τοῦ λόγου
ἐκ τῆς ἄνω σοφίας
ἐγχειρισθεῖσά σοι
τοὺς τῇ ἅλμῃ τῆς πλάνης
ἐζώγρησε παγέντας,
120 θεολόγε, κραυγάζοντας·
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

Νῦν εἰς ἄϋλον δόξαν
καὶ εἰς λῆξιν μετέστης
125 ζῶσαν, ἀπόστολε·
διό με, νεκρωθέντα
τοῖς πταίσμασι, πρεσβείαις
ἐξανάστησον ψάλλοντα·
«Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
130 Θεός, εὐλογητὸς εἶ.»

Ὦ τοῦ σοῦ διδασκάλου
τῷ σταυρῷ κοινωνήσας

---

heirm. EE 224, n. 321, Joannis   119 ἐζώγρησες   131 Ὁ cd., sed Ὦ corrigo acrostichidi obsequens

καὶ τοῖς παθήμασιν,
ἐπιστήθιος ὤφθης
135 καὶ μύστης οὐρανίων
καὶ ἀπορρήτων γνώσεων·
ἀλλὰ καὶ νῦν πρέσβευε
ὑπὲρ τῶν σὲ τιμώντων.

ᾠδὴ η'. *Τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν ὃν ὑμνοῦσι*

Δεδοξασμένος ἐν μαθηταῖς,
140 θεολόγε,
ὡς παρθένος καὶ ἠγαπημένος
ὤφθης τῷ Δεσπότῃ,
ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβεύων.

Ἡ βροντόφωνός σου διδαχὴ
145 ἀπαστράπτει
f. 127ᵛ τοῖς ἐν γῇ ‖ τῶν ἄνω μυστηρίων
πᾶσαν, θεολόγε,
τὴν ἄχρονον οὐσίαν.

Νενοσηκότα με τὴν ψυχὴν
150 ἐκ πταισμάτων
τῷ ἐλέει τῆς σῆς εὐσπλαγχνίας
ἴασαι καὶ σῶσον,
Θεῷ ἠγαπημένε.

Δέξαι δέησιν τῶν ἱκετῶν,
155 Ἰωάννη,
καὶ τῷ σῷ προσφέρων διδασκάλῳ
λύτρωσιν πταισμάτων
παράσχου τοῖς αἰτοῦσιν.

---

heirm. EE 224, n. 321, Joannis   153 ἠγαπημένω

ᾠδὴ θ'. *Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ ὁ οὐρανὸς*

Ἐτράνωσας ἀχρόνως τὸν ἐν ἀρχῇ
160 καὶ τὴν ἄνω ἐκήρυξας γέννησιν
τοῦ Ἰησοῦ,
σάρκα προσλαβόντος τὴν θεϊκὴν
καὶ τῇ θεώσει ταύτης
θείαν ἀναδείξαντος ἀληθῆ·
165 διό σε, θεολόγε,
ὡς μύστην τῶν ἀρρήτων
ἀνευφημοῦντες μεγαλύνομεν.

Χριστῷ τῷ διδασκάλῳ καὶ ποιητῇ,
ὡς αὐτοῦ μαθητὴς ἀξιόχρεως,
170 ὑπὲρ ἡμῶν
τῶν ἱκετευόντων σε ἀκλινῶς
πρεσβευτικῇ δεήσει σου,
ἔντευξιν προσάγαγε ἐκτενῶς
καὶ λύτρον ἁμαρτίας
175 παράσχου, θεολόγε·
σὲ γὰρ κεκτήμεθα προστάτην ἀεί.

Ὁ Λόγος σὰρξ γενόμενος ἀληθῶς
καὶ Θεὸς ἐν ἀνθρώποις ἐσκήνωσε,
τῆς ἑαυτοῦ
180 δόξης καὶ θεότητος οὐκ ἐκστάς·
αὐτὸν ταῖς διδαχαῖς σου
ἕνα τῆς Τριάδος μετὰ σαρκὸς
Θεὸν ὁμολογοῦμεν
καὶ σὲ ὑμνολογοῦμεν,
185 ὡς τῶν ἀρρήτων θεῖον κήρυκα.

Ὑψώσωμεν ἐν ὕμνοις τὸν ⟨τοῦ⟩ Χριστοῦ
μαθητὴν καὶ θεράποντα γνήσιον
καὶ ἀσφαλῆ

---

heirm. EE 220, n. 314, Joannis 186 τοῦ ipsa scripsi

πύργον καὶ λιμένα καὶ ἱλασμὸν
190 καὶ ἀκλινῆ προστάτην
καὶ ἐν τοῖς κινδύνοις προασπιστὴν
τῶν πίστει ἀδιστάκτῳ
τῇ αὐτοῦ προστρεχόντων
ἐνδόξῳ σκέπῃ τῶν ἰάσεων.

---

192 τῶν] τῷ

27 SEPT.

CANON XXXII

IN SANCTUM CALLISTRATUM

Synaxarium, 81-83: ..... τοῦ ἁγίου μάρτυρος Καλλιστράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων. Ὁ ἅγιος Καλλίστρατος ὑπῆρχεν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως ἐν Ῥώμῃ· κατασχεθεὶς δὲ πρῶτος τῶν ἄλλων ..... τύπτεται ...... εἶτα σάκκῳ ἐμβάλλεται καὶ κατὰ τοῦ βυθοῦ ῥίπτεται τῆς θαλάσσης· τοῦ σάκκου δὲ θείᾳ προνοίᾳ διαῤῥηχθέντος, δύο δελφῖνες τὸν ἅγιον τοῖς νώτοις ὑπολαβόντες μετεωρίζουσι καὶ τῇ γῇ ἀποτίθενται· τούτου δὲ γενομένου, σαράκοντα ἐννέα μάρτυρας προσηγάγετο εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν ..... Ὠράθη δὲ καὶ ὁ ἅγιος Καλλίστρατος στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φορῶν εὐπρεπέστατον καὶ φωνὴ αὐτῷ ἐξηκούσθη οὐρανόθεν λέγουσα· ..... ἅμα δὲ τῇ φωνῇ καὶ μέγα ὁ Θεὸς ἔσεισεν, ὥστε τὸ πλησίον ἄγαλμα καταπεσεῖν καὶ εἰς κόνιν διαλυθῆναι. ..... Ὁ δὲ ἅγιος Καλλίστρατος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ σαράκοντα ἐννέα ἐν τῇ φυλακῇ ἀπαχθέντες, ἐν αὐτῇ τὸ τοῦ μαρτυρίου τέλος ἐδέξαντο, ξίφεσι μεληδὸν κατακοπέντες.

Crypt. Δ.α. XXV = D, ff. 131-133ᵛ

Κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε·
Καλλιστράτῳ δέδωκε Χριστὸς τὴν χάριν. Γεωργίου.

Ἦχος β'.

ᾠδὴ α'. *Ἐν βυθῷ κατέστρωσε ποτὲ*

Καθαρθεὶς τοῦ πνεύματος, σοφέ,
χάριτι, Καλλίστρατε,
καὶ λαμπρυνθεὶς ταῖς τούτου ἐπιλάμψεσι,
νοὸς καθαρότητι
5 ἐνητένισας τῷ φωτὶ τῷ τῆς πίστεως
τοῦ τῶν ὅλων κτίστου
καὶ λαμπτὴρ ἐδείχθης φαεινότατος.

---

acrostichis sic praebetur per expunctionem quorumdam tropariorum: καλλ....ατω δεδωκε χριστος την χαρι. γ.ωργιουυ
heirm. EE 34, n. 46, Joannis

Ἀναβὰς εἰς ὕψος, ἀθλητά,
γνώσεως τῆς κρείττονος
10 καὶ τοῦ Χριστοῦ τὰ θαυμαστὰ μυστήρια
μυηθείς, ὡδήγησας
δι' ἀθλήσεως καὶ λόγων τοὺς συνάθλους σου
πρὸς τὴν τούτου γνῶσιν,
οὕσπερ ἐτελείωσας ἐν χάριτι.

15 Λογισμῶν εἰς βάθος ὑπεισδὺς
θείων, παναοίδιμε,
τὴν μυστικὴν τῶν ἀποκρύφων δήλωσιν
εὗρες καὶ μετέδωκας
ταύτην ἅπασι τοῖς αἰτοῦσι, Καλλίστρατε·
20 ὅθεν ἀληθείας
κήρυκά σε, μάρτυς, καταγγέλλομεν.

Λογικὰς τοῦ ψεύδους τὰς πλοκὰς
ἔλυσας, Καλλίστρατε,
καὶ πρακτικῶς τὸν πόλεμον ἐνίκησας
25 τὸν κατὰ τοῦ κτίσαντος
ὁπλιζόμενον καὶ κατὰ αὐτοῦ ἀνθώπλισας
τοὺς τροπαιοφόρους
καὶ συναθλητάς σου θείους μάρτυρας.

f. 131ᵛ θεοτ. ‖ Γηγενεῖς πρὸς ὕψος οὐρανῶν
30 διὰ τῆς ἀφράστου σου
καὶ ὑπὲρ νοῦν κυήσεως ἀνήχθημεν
καὶ τὴν γῆν ἐλίπομεν
καὶ ἰσάγγελον πολιτείαν εἰλήφαμεν·
ὅθεν γεγηθότες,
35 Δέσποινα, ἐν σοὶ ἀεὶ καυχώμεθα.

ᾠδὴ β'. *Ἴδετε, ἴδετε*
ὅτι ἐγώ εἰμι Θεὸς

....

---

quamquam heirm. odes β' nuntiatur troparia tamen desunt

ᾠδὴ γ'. *Τῆς πίστεως ἐν πέτρᾳ με στερεώσας*

f. 132 ‖ Ἀφ' ὕψους κατηνέχθη ὑπερηφάνως
ἀθέου τὰ φρυάγματα ἀπονοίας
τῇ θείᾳ ταπεινώσει σου, ἀθλοφόρε,
σὺ δὲ πρὸς ἔνθεον
40 ὕψος ἀνέδραμες
ἀνυμνῶν τὸν Κύριον, μάρτυς Καλλίστρατε.

Τὸν νοῦν πρὸς θεωρίαν τῶν ἀθεάτων,
τὸ σῶμα πρὸς παράταξιν ἀντιπάλων
ἐξήσκησας, Καλλίστρατε· διὰ τοῦτο
45 διπλοῖς κεκόσμησαι
θείοις χαρίσμασιν,
ἐν συνέσει λόγων τε καὶ γενναιότητι.

Ὡς μύρα τῆς εὐώδους σου διανοίας
τοὺς λόγους προσιέμενος, ἀθλοφόρε,
50 τῆς πλάνης ἀπεσόβησας τὸ δυσῶδες
καὶ εὐωδίασας
τοὺς συναθλοῦντάς σοι
καὶ τῆς θείας χάριτος μύρῳ κατέθελξας.

θεοτ. Ὡς μόνην βασιλίδα σε τῶν ἁπάντων
55 παρθένοι ἀγαπήσασαι, Θεοτόκε,
καὶ πόθῳ τῆς ἁγνείας σου τετρωμέναι,
σοὶ ἠκολούθησαν
ἐν καθαρότητι
καὶ Χριστῷ προσήνεγκαν πίστει τὰ ὄμματα.

ᾠδὴ δ'. *Ἐλήλυθας*
ἐκ παρθένου, οὐ πρέσβυς οὐκ ἄγγελος

60 Διέρρηξας
τὸν τοῦ ψεύδους χιτῶνα, Καλλίστρατε,
καὶ στολὴν ἐξύφανας

heirm. odes γ' EE 38, n. 51, Cosmae, heirm. Ἐν πέτρᾳ με τῆς πίστεως στερεώσας EE 36 ὑπερηφάνων
heirm. odes δ' EE 34, n. 46, Joannis

τῆς ἀληθείας τοῖς λόγοις σου,
ἥν, ὡς κόσμον ἔνθεον,
65 ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία περιβάλλεται.

Ἐξήρανας
τὸν τῆς πλάνης χιτῶνα, Καλλίστρατε,
καὶ ῥεῖθρα ἀέναα
τῆς εὐσεβείας ἐπήγασας
70 ῥύσει τῇ τῶν λόγων σου,
δι' ὧν ἀρδεύεις τὰς φρένας τῶν τιμώντων σε.

Διάδημα
εὐσεβείας, σοφέ, περικείμενος
παθῶν ἐβασίλευσας
75 καὶ ἀσεβῶν κατεκράτησας·
ὅθεν καὶ ἐν χάριτι
συμβασιλεύεις τῷ πάντων βασιλεύοντι.

Ὡς κλίμακα
τοὺς σοὺς λόγους στηρίξας, Καλλίστρατε,
80 δι' αὐτῶν ἀνύψωσας
πρὸς εὐσεβείας ἐπίγνωσιν
τοὺς συναθλοφόρους σου,
f. 132ᵛ μεθ' ὧν πρὸς ‖ ὕψος ἐπήρθης τὸ οὐράνιον.

θεοτ. * Ῥητόρων σε
κατ' ἀξίαν γεραίρειν, πανύμνητε,
85 γλῶσσαι αἱ πολύφθογγοι
ἀμηχανοῦσαι συστέλλονται,
φόβῳ δὲ τὰ θαύματα
καὶ σιωπῇ εὐφημοῦσαι μεγαλύνουσι.

ᾠδὴ ε'. *Ὁ τοῦ φωτὸς χορηγός*

Καταποθήσας βυθῷ
90 τῆς ἀθεΐας, ἀθλητά, εἵλκυσας
εἰς θεϊκῆς

83-85 θεοτ. ed. in MR II, 434
heirm. EE 38, n. 51, Cosmae

γνώσεως τὸ ὕψος
ἀνθρώπους καὶ αὐτοὺς
τῷ ἐν τοῖς ὑψίστοις
95 Θεῷ προσενήνοχας.

Ἐν τῷ πελάγει, σοφέ,
τῶν σῶν θαυμάτων τὸν ἐχθρὸν ἔπνιξας,
σὺ δὲ Χριστὸν
ἔχων κυβερνήτην
100 ἐῤῥύσθης ἐκ πολλῶν
ὑδάτων, δοξάζων
αὐτὸν δι᾽ ἀθλήσεως.

Χεῖρας ἐπάρας, σοφέ,
πρὸς οὐρανὸν τὸν Ἀμαλὴκ ἔτρεψας
105 τὸν νοητὸν
καὶ λαὸν ἐῤῥύσω
ἐκ πλάνης τῆς αὐτοῦ,
καὶ τοῦτον προσῆξας
τῷ κτίστῃ, Καλλίστρατε.

θεοτ. 110 Γένος ἀνθρώπων τυχὸν
υἱοθεσίας διὰ σοῦ, Δέσποινα,
καὶ τῆς πικρᾶς
τοῦ ἐχθροῦ δουλείας
τῷ τόκῳ σου ῥυσθέν,
115 ὡς ⟨μόνην⟩ αἰτίαν
ὑμνεῖ σε καὶ πρόξενον.

ᾠδὴ ϛ΄. *Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων κυκλούμενος*

Ῥητορεύσας Χριστοῦ τὰ μυστήρια
ἤθροισας, Καλλίστρατε,
τοὺς συναθλοῦντάς σοι
120 εἰς μάχην καὶ παράταξιν
τοῦ ἀνθρώπου δεινοῦ πολεμήτορος.

115 versus difficilis lectu
heirm. ΕΕ 34, n. 46, Joannis

103-104 Ex. 16,11-13

Ἱδρυθεὶς ἐν τῇ πέτρᾳ τῆς πίστεως
ἔμεινας ἀσάλευτος
ταῖς προσβολαῖς τοῦ ἐχθροῦ·
125 Χριστὸν γὰρ ἐπερείδοντα
καὶ στηρίζοντα εἶχες, Καλλίστρατε.

Συνεσείσθη τῆς πλάνης σεβάσματα
ἐν τῇ τῶν ῥημάτων σου,
μάρτυς, στεῤῥότητι
130 καὶ ἀσφαλῶς ἱδρύθησαν
ἐν τῇ πίστει Χριστοῦ οἱ συμμάρτυρες.

θεοτ. Ἱλαστήριον θεῖον, πανάχραντε,
καὶ καταλλαγὴν
καὶ μεσῖτιν πρὸς Κύριον
f. 133 135 ‖τὴν σὴν πρεσβείαν ἔχοντες,
εὐχαρίστως ἀεί σε δοξάζομεν.

ᾠδὴ ζ΄. *Ἀντίθεον πρόσταγμα παρανομοῦντος*

Τὸ βάρος τοῦ σώματος ἀποκουφίσας
πόνοις τῆς ἀθλήσεως
καὶ ἀρετῶν, Καλλίστρατε,
140 πρὸς ὕψος μετέωρον
ἐνθέου γνώσεως
ἤρθης τοῦ ποιήσαντος ⟨— ́—⟩,
μόνον δοξάζων Θεὸν καὶ Κύριον.

Οἱ ἔνθεοι λόγοι σου καταβληθέντες
145 ὡς σπόρος σωτήριος
ἐν ταῖς ψυχαῖς, Καλλίστρατε,
τῶν συνάθλων ἤνεγκαν
καρποὺς τῆς πίστεως,
οὕσπερ συνεκόμισας Χριστῷ,
150 τῷ καρποδότῃ διὰ ἀθλήσεως.

Στρατὸν ἁγιόλεκτον τῶν συμμαρτύρων
ὥπλισας, Καλλίστρατε,

heirm. ΕΕ 34, n. 46, Joannis 142 versus difficilis lectu 145 ὡς πόρος

θεοτ. Συνέλαβες
ἐν κοιλίᾳ, ἁγνὴ Παρθένε,
95 τὸν Κύριον καὶ Δεσπότην τῶν ὅλων
ἐκ Πνεύματος Ἁγίου
καὶ ἐκύησας αὐτόν,
ὡς εὐδόκησε.

ᾠδὴ ζ'. *Ὁ τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν*

Μάρτυς Χριστοῦ, Ἐπίχαρις,
100 αὐτὸν δυσώπει ὑπὲρ τοῦ κόσμου.

Ἐπιχάρεως τῆς ἀθλοφόρου
μνήμην τελοῦντες, Χριστὸν ὑμνοῦμεν.

⟨τριαδ.⟩ Τὸν ἐν Τριάδι καὶ ἐν Μονάδι
Χριστὸν τῶν ὅλων δοξολογοῦμεν.

θεοτ. 105 Παρθένε, Μῆτερ Θεοῦ τοῦ Λόγου,
αὐτὸν δυσώπει ὑπὲρ τοῦ κόσμου.

ᾠδὴ η'. *Τοὺς ἐν καμίνῳ παῖδας μιμούμενοι*

Ἐπιχάρεως πάντες τιμήσωμεν
τὴν σεπτὴν πανήγυριν κράζοντες,
πάντας νῦν φωτίζουσαν·
110 «Εὐλογεῖτε, τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

Βασάνων καὶ πυρὸς κατεφρόνησας
καὶ τυράννων πλῆθος κατῄσχυνας
ἐν πίστει κραυγάζουσα·
«Εὐλογεῖτε, τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

115 Τοὺς ἐκτελοῦντας πόθῳ τὴν μνήμην σου,
μάρτυς τοῦ Χριστοῦ ἡ Ἐπίχαρις,
πρεσβείαις σου λύτρωσαι
ἐκ κινδύνων καὶ σῶσον τοὺς πίστει ὑμνοῦντάς σε.

---

heirm. odes ζ' EE 203, n. 287, Germani
heirm. odes η' EE 203, n. 287, Germani

θεοτ. Τὸν πρὸ αἰώνων Λόγον ἀμήτορα
120 ἐν σαρκὶ τεχθέντα ἀπάτορα,
ὑμνήσωμεν λέγοντες·
«Εὐλογεῖτε, τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

ᾠδὴ θ'. *Τὴν ὑπὲρ φύσιν μητέρα*

Τῆς τοῦ Χριστοῦ θεραπαίνης
Ἐπιχάρεως τὴν μνήμην
125 ἐπιτελοῦντες, πιστοί,
συμφώνως πάντες
f. 3 τὸν ‖ ταύτην ὡς νικητὴν
στεφανώσαντα ὑμνήσωμεν.

Ὡς βασιλεὺς βασιλέων
130 καὶ κύριος τῶν κυρίων
σὺ ἐνέκρωσας, Σωτήρ,
τοὺς παλαμναίους
καὶ ἔδειξας ὡς Θεὸς
Ἐπιχάρεως τὴν μνήμην φαιδράν.

135 Τοῦ Καισαρίου τὰς φρένας
καὶ τοῦ Γεμέλλου τὴν γλῶτταν
σὺ ἀπεσείσω, σεμνὴ
μάρτυς Κυρίου
Ἐπίχαρις, ἀληθῶς
140 καὶ προσῆλθες τῷ Δεσπότῃ Χριστῷ.

θεοτ. * Ἡ ἐν γαστρὶ συλλαβοῦσα
τὸν ἀπερίγραπτον Λόγον
καὶ τοῦτον ἄνευ σπορᾶς
σαρκὶ τεκοῦσα,
145 ἱκέτευε ἐκτενῶς
τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

---

heirm. EE 203, n. 287, Germani 141-146 θεοτ. ed. in MR III, 49
142 ἀπερίγραπτον] ἀπερίληπτον MR 144 σαρκὶ] ἡμῖν MR

Κάθισμα.

Ἦχος πλ. δ'. *Ἀνέστης ἐκ νεκρῶν*

Τῷ πόθῳ τοῦ Χριστοῦ
τὴν ψυχὴν φλεγομένη,
πυρὸς τοῦ αἰσθητοῦ
καὶ παντοίων βασάνων,
5 μάρτυς, γενναιοφρόνως
ἐνθέῳ πίστει
σὺ κατεφρόνησας·
ὅθεν τελειωθεῖσα,
χοροῖς μαρτύρων
10 συνήφθης χαίρουσα,
μεθ' ὧν πρεσβεύεις σῴζεσθαι ἡμᾶς,
Ἐπίχαρις πανεύφημε.

ᾠδὴ ζ'. *Εἰκόνος χρυσῆς*

Σαρκὸς αἰκισμοὺς
χαλεποὺς καὶ σπαραγμοὺς
ὑπέστης χαίρουσα,
τὰς ἀντιδόσεις
165 ἀποβλέπουσα
τὰς ἀθανάτους ἐν χάριτι,
ἃς κληρονομεῖς μελῳδοῦσα
μετὰ μαρτύρων καὶ κράζουσα·
« Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
170 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»

Ἐλύθης δεσμῶν
τῶν τοῦ σώματος, σεμνή,
ξίφει τμηθεῖσα

καὶ συνεδέθης
175 τελεώτερον
καὶ καθαρώτερον, ἔνδοξε,
θείᾳ τοῦ νυμφίου ἀγάπῃ,
ἀθλοφόρε, κραυγάζουσα·
« Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
180 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»

θεοτ. Παρθένος ἁγνὴ
μετὰ κύησιν φρικτὴν
ὡράθης, ἄχραντε·
Θεὸν γὰρ Λόγον
185 ἀπεκύησας,
ὃν ἡ παρθένος ‖ Ἐπίχαρις (f. 133v)
μέσον παρανόμων τυράννων
ὁμολογοῦσα ἐκραύγαζεν·
« Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεὸς
190 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.»

ᾠδὴ η'. *Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πυρὸς*

Οὐρανομήκη ἀληθῶς
ἐτεκτήνω σεαυτῇ κλίμακα, μάρτυς,
ἐκ ποικίλων ἀγώνων,
ᾗ ἐπιβᾶσα καλῶς
195 τὰ ἄνω
ἔφθασας βασίλεια
καὶ ταῖς τῶν ἁγίων
ἀγέλαις ἠριθμήθης.

Θῦμα εὐπρόσδεκτον Θεῷ,
200 ἱερεῖον καθαρόν, τελειοτάτη
προσφορὰ ἀνηνέχθης
τῷ ἀθλοθέτῃ Χριστῷ
βοῶσα·

κάθ. om. DFE heirm. καθ. PaR, 622 7 κατεφρόνησιν C
heirm. odes ζ' EE 39, n. 53, Cosmae 168 μαρτύρων] παρθένων Ox, καὶ κράζουσα] κραυγάζουσα E Ἐπίχαρις D Ox 173 τιμηθεῖσα C

heirm. EE 35, n. 47, Joannis 191 οὐρανομίκην C D Ca 192 ἐπεκτείνω D, ἑαυτὴ Ox 197 ἁγίων] μαρτύρων D Ox

« Ὑμνεῖτε τὸν Κύριον
205 καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

Ὡραιωθεῖσα καλλοναῖς
τῶν ἀγώνων σου, σεμνή, τῶν λαμπροτάτων,
πρὸς ὡραῖον νυμφῶνα
210 φωτοειδῆ καὶ τερπνὸν
εἰσῆλθες,
ἄσβεστον κατέχουσα
ἐν ἀγαλλιάσει
τὴν σὴν φαιδρὰν λαμπάδα.

θεοτ. 215 * Ἱερωτάταις σε φωναῖς
ἱερώτατοι Θεοῦ, ἁγνή, προφῆται
ἐσομένην μητέρα
προανεφώνουν τρανῶς
τοῦ πάντων
220 δεσπόζοντος, ἄχραντε,
ὃν ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ᾠδὴ θ'. *Τὸν ἐκ Θεοῦ Θεὸν Λόγον*

Ὡς ἀκλινής σου ἡ πίστις,
ὡς θερμός σου ὁ πόθος,
225 ὃν ἔσχες πρὸς τὸν ὄντως ἐραστήν,
μάρτυς θεόφρον Ἐπίχαρις!
Ὡς λαμπροὶ οἱ ἀγῶνες
καὶ μέγισται ἡ δόξα καὶ τιμή,
ἣν κληροῦσαι, μαρτύρων
230 χοροῖς συναγελάζουσα!

Σέ, τὴν Χριστοῦ χελιδόνα
καὶ ὡραίαν τρυγόνα
καὶ ἄμωμον Θεοῦ περιστεράν,

---

206 αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας Ox 215-222 θεοτ. ed. in MR I, 227 221 ὅθεν σε ὑμνοῦμεν MR
heirm. EE 34-35, n. 46, Joannis

τὸ καθαρὸν τούτου τέμενος,
235 αἰκισμοὺς ὑποστᾶσαν
καὶ ξίφει ἐκτμηθεῖσαν καὶ πυρὶ
μετὰ τέλος βληθεῖσαν,
τιμῶντες μακαρίζομεν.

Ἡ φωτοφόρος σου μνήμη
240 χαρισμάτων ἀκτῖνας,
Ἐπίχαρις, ἀστράπτουσα ἀεὶ
φωταγωγεῖ τὰς ψυχὰς ἡμῶν·
ἣν πιστῶς ἐκτελοῦντας
κινδύνων καὶ παθῶν πάντας ἡμᾶς
245 ταῖς πρεσβείαις σου, μάρτυς,
περίσωζε, δεόμεθα.

f. 134 θεοτ. || Φῶς ἡ τεκοῦσα τὸ θεῖον,
φωτοφόρε νεφέλη,
τὰ νέφη τῆς ἀθλίας μου ψυχῆς,
250 Θεογεννῆτορ, ἀπέλασον
καὶ φωτὶ σωτηρίας
καταύγασόν με, μόνη ἀγαθή,
ἵνα πίστει καὶ πόθῳ
ἀπαύστως μεγαλύνω σε.

---

236 ἐκμηθεῖσαν E 237 τέλους E 238 μακαρίζομεν] μεγαλύνομεν DE Vb

27 SEPT.

CANON XXIV

IN SANCTAM EPICHARIN

Vat. gr. 2 = V, ff. 2-3

Ὁ κανών.

Ἦχος βαρύς.

ᾠδὴ α΄. *Τῷ συνεργήσαντι Θεῷ*

Τῆς τοῦ Θεοῦ θεραπαίνης
Ἐπιχάρεως, πιστοί,
ἐκτελοῦντες πιστῶς
τὴν μνήμην, δοξάσωμεν
5 Χριστόν, τὸν στεφανίτην αὐτῆς.

Ἐπιχαρὴς ὡς ἀληθῶς
ἀνεδείχθης τοῖς ἔργοις
ὡς καὶ τῇ κρίσει, σεμνή,
τυράννους κατέβαλες
10 καὶ τούτους ἀπενέκρωσας.

Ταῖς ἱκεσίαις σου, σεμνή,
ἰαμάτων τὴν χάριν
πᾶσι κατάπεμψον
τοὺς πόθῳ τιμῶντάς σε
15 καὶ πίστει εὐφημοῦντάς σε.

θεοτ. * Ἡ διὰ λόγου ἐν σαρκὶ
ὑπὲρ λόγον τεκοῦσα

heirm. EE 202, n. 287, Germani 14 τοὺς] τοῖς
16-20 θεοτ. ed. in NS 28 (1933), 335

τὸν ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς,
Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν,
20 ἱκέτευε Κυρίῳ ἡμῶν.

ᾠδὴ γ΄. *Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν Κυρίῳ*

Ἀγγέλων ἐπευφράνθησαν αἱ χορεῖαι,
ἁγίων
συναγάλλονται ὁμηγύρεις
καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ μνήμῃ σου
25 ἑορτάζομεν, Ἐπίχαρις.

Ὁ Φῆλιξ οὐκ ἐνάρκησεν ἐν τῇ πίστει,
προθύμως
συνεστείλατο τὸ σῶμά σου,
παμμακάριστε Ἐπίχαρις,
30 καὶ ἡμεῖς εὐφημοῦμέν σε.

Ἀνδρείως ἐναθλήσασα ταῖς βασάνοις
ἀξίως
ἐκομίσατο Ἐπίχαρις
τοὺς στεφάνους, Κύριε,
35 παρὰ σοῦ ἡ πανεύφημος.

θεοτ. * Ἐτέχθης ἐκ παρθένου ἀνερμηνεύτως,
ἐφάνης
ὡς ηὐδόκησας σωτὴρ ἡμῶν
καὶ τὸν κόσμον ἀνεκαίνισας
40 ⟨τῇ σαρκώσει σου⟩, Κύριε.

19-20 ἀπαύστως ἱκέτευε / σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν NS
heirm. γ΄ EE 201, n. 285, Joannis, metrica ipsius autem parum similis videtur tropariis sequentibus 34 τοῦ στεφάνους 36-40 θεοτ. ed. in MR III, 85 38 σωτὴρ ἡμῶν] φιλάνθρωπε MR 40 quinque syllabis versus caret in cd. et in MR, τῇ σαρκώσει σου ipsa scripsi

26-28 AA.SS. Sept. VII, 478: ... leguntur in Menologio Basiliano, ... Pretiosae autem eius reliquiae honorifice a Felice quodam senatorio viro pioque christiano sepultae curationes emittunt omnibus cum fide ad eas accedentibus, omnemque morbum, calamitatem et aegritudinem ad hanc usque diem statim depellunt.

ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα*
τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην

Ἐπιχάρεως
τὴν μαρτυρίαν ἀνευφημοῦντες
ἱκετεύομέν σε, Κύριε,
τὸν αὐτὴν στεφανώσαντα.

45 Τὸν Καισάριον
σὺν τῷ Γεμέλλῳ κατῃσχυμμένους,
παμμακάριστε Ἐπίχαρις,
τούτους ἀπέδειξας, ἔνδοξε.

Τὸ μνημόσυνον
50 τῆς ἀθλοφόρου ἐπιτελοῦντες
τὸν Σωτῆρα ἀνυμνήσωμεν,
τὸν αὐτὴν στεφανώσαντα.

θεοτ. Ὄρος ἅγιον,
ἐξ οὗ ἐτμήθη λίθος, παρθένε
55 Θεοτόκε, ἀνυμνοῦμέν σε,
ὅτι σῴζεις τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ᾠδὴ ε'. *Οἱ ὀρθρίζοντες, Λόγε,*

Τῶν τυράννων τὸ θράσος
κατῄσχυνας ἀνδρείως,
f. 2v ‖τῶν εἰδώλων τὴν πλάνην
60 κατήργησας γενναίως·
διὸ ἐπιχαρεῖς
χαρᾶς πεπληρώμεθα.

---

heirm. odes δ' EE 203, n. 287, Germani   54 ἐκ σοῦ
heirm. odes ε' EE 204, n. 289, Germani

45-48 AA.SS., 478: ... in Menaeis ... sequitur deinde elogium ...: Epicharis Christi martyr Romae, imperante Diocletiano, a praeside Caesario comprehensa, cum nomen Christi libere profiteretur, suspensa est et rasa, deinde ... Gladio autem a carnifice percussa beatam Deo animam reddidit.

Ἐπιχάρεως, πιστοί,
τιμῶντες τοὺς ἀγῶνας
65 τὸν Σωτῆρα τῶν ὅλων
ἀξίως ἀνυμνοῦμεν,
ὡς ἔχοντες ἀεὶ
τὸ κράτος ἀήττητον.

θεοτ. * Παναγία Παρθένε,
70 ἡ κεχαριτωμένη,
ἡ τεκοῦσα ἐν χρόνῳ
τὸν Λόγον ὑπὲρ λόγον,
δυσώπησον αὐτὸν
σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ᾠδὴ ς'. *Ὁ Ἰωνᾶς*
ἐκ κοιλίας Ἅιδου ἐβόα

75 Ἐπίχαρις
τὸν τῆς πίστεως δρόμον
τελέσασα εὐσεβῶς ἀνεβόα·
« Καισάριος ἥττηται
σὺν Γεμέλλῳ ἀληθῶς,
80 ἀλλὰ νικᾷ ὁ Χριστός.»

Τὸν κλύδωνα
τῆς εἰδωλομανίας
Ἐπίχαρις ἐκφυγοῦσα τῇ πίστει
τὸν Φήλικα ηὕρατο
85 εἰς τὸ κηδεῦσαι τὸ αὐτῆς
σῶμα τὸ πολύαθλον.

Κατάπεμψον,
ὁ Θεός, ταῖς πρεσβείαις,
δεόμεθα, Ἐπιχάρεως πᾶσι
90 τοῖς τελοῦσι τὴν αὐτῆς
μνήμην αἰσίαν, ἀγαθέ,
ὡς φιλάνθρωπος.

---

65 τὸν σωτηριωτῶν ὅλων   69-74 θεοτ. ed. in MR III, 88
heirm. EE 204, n. 289, Germani

θεοτ. Συνέλαβες
ἐν κοιλίᾳ, ἁγνὴ Παρθένε,
95 τὸν Κύριον καὶ Δεσπότην τῶν ὅλων
ἐκ Πνεύματος Ἁγίου
καὶ ἐκύησας αὐτόν,
ὡς εὐδόκησε.

ᾠδὴ ζ'. *Ὁ τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν*

Μάρτυς Χριστοῦ, Ἐπίχαρις,
100 αὐτὸν δυσώπει ὑπὲρ τοῦ κόσμου.

Ἐπιχάρεως τῆς ἀθλοφόρου
μνήμην τελοῦντες, Χριστὸν ὑμνοῦμεν.

⟨τριαδ.⟩ Τὸν ἐν Τριάδι καὶ ἐν Μονάδι
Χριστὸν τῶν ὅλων δοξολογοῦμεν.

θεοτ. 105 Παρθένε, Μῆτερ Θεοῦ τοῦ Λόγου,
αὐτὸν δυσώπει ὑπὲρ τοῦ κόσμου.

ᾠδὴ η'. *Τοὺς ἐν καμίνῳ παῖδας μιμούμενοι*

Ἐπιχάρεως πάντες τιμήσωμεν
τὴν σεπτὴν πανήγυριν κράζοντες,
πάντας νῦν φωτίζουσαν·
110 «Εὐλογεῖτε, τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

Βασάνων καὶ πυρὸς κατεφρόνησας
καὶ τυράννων πλῆθος κατήσχυνας
ἐν πίστει κραυγάζουσα·
«Εὐλογεῖτε, τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

115 Τοὺς ἐκτελοῦντας πόθῳ τὴν μνήμην σου,
μάρτυς τοῦ Χριστοῦ ἡ Ἐπίχαρις,
πρεσβείαις σου λύτρωσαι
ἐκ κινδύνων καὶ σῶσον τοὺς πίστει ὑμνοῦντάς σε.

---

heirm. odes ζ' EE 203, n. 287, Germani
heirm. odes η' EE 203, n. 287, Germani

θεοτ. Τὸν πρὸ αἰώνων Λόγον ἀμήτορα
120 ἐν σαρκὶ τεχθέντα ἀπάτορα,
ὑμνήσωμεν λέγοντες·
«Εὐλογεῖτε, τὰ ἔργα Κυρίου, τὸν Κύριον.»

ᾠδὴ θ'. *Τὴν ὑπὲρ φύσιν μητέρα*

Τῆς τοῦ Χριστοῦ θεραπαίνης
Ἐπιχάρεως τὴν μνήμην
125 ἐπιτελοῦντες, πιστοί,
συμφώνως πάντες
f. 3 τὸν ‖ ταύτην ὡς νικητὴν
στεφανώσαντα ὑμνήσωμεν.

Ὡς βασιλεὺς βασιλέων
130 καὶ κύριος τῶν κυρίων
σὺ ἐνέκρωσας, Σωτήρ,
τοὺς παλαμναίους
καὶ ἔδειξας ὡς Θεὸς
Ἐπιχάρεως τὴν μνήμην φαιδράν.

135 Τοῦ Καισαρίου τὰς φρένας
καὶ τοῦ Γεμέλλου τὴν γλῶτταν
σὺ ἀπεσείσω, σεμνὴ
μάρτυς Κυρίου
Ἐπίχαρις, ἀληθῶς
140 καὶ προσῆλθες τῷ Δεσπότῃ Χριστῷ.

θεοτ. * Ἡ ἐν γαστρὶ συλλαβοῦσα
τὸν ἀπερίγραπτον Λόγον
καὶ τοῦτον ἄνευ σπορᾶς
σαρκὶ τεκοῦσα,
145 ἱκέτευε ἐκτενῶς
τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

---

heirm. EE 203, n. 287, Germani 141-146 θεοτ. ed. in MR III, 49
142 ἀπερίγραπτον] ἀπερίληπτον MR 144 σαρκὶ] ἡμῖν MR

30 SEPT. *CANON* XXXV

IN SANCTUM GREGORIUM ILLUMINATOREM ET IN SANCTAM RIPSIMIAM MARTYREM

Synaxarium, 89-94: ..... τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου, ἐπισκόπου γενομένου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας, καὶ Γαϊανῆς καὶ Ῥιψιμίας καὶ τῶν σὺν αὐταῖς. Οὗτος ἦν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως υἱὸς Ἀνάκ, ... συνὼν γὰρ τῷ Τηριδάτῃ, ἐπεὶ τοῖς εἰδώλοις οὐκ ἔνειμε σέβας, ἀλλὰ τὰ τῶν χριστιανῶν ὡμολόγει καὶ Θεὸν εἶναι τὸν Χριστὸν ἐκήρυττε... ... πρῶτον μὲν ὑπὸ Τηριδάτου εἰς τοὐπίσω τὰς χεῖρας δεσμεῖται ..... καὶ ἀναρτᾶται ἐφ' ὑψηλοῦ ἐπὶ ἡμέρας ἑπτά ...... εἶτα ..... ἐν βαράθρῳ τινὶ μεστῷ ὄντι ἑρπετῶν ἰοβόλων ῥίπτεται· ἔνθα κατέμεινεν ἔτη δεκαπέντε ἑρπετοῖς καὶ θηρίοις συνών ..... Τῆς δὲ Ῥιψιμίας καὶ Γαϊανῆς μοναζουσῶν καὶ παρθένων οὐσῶν καὶ τῆς μὲν Γαϊανῆς πρεσβυτέρας οὔσης καὶ πρὸς εὐσέβειαν ἀφηγουμένης, τῆς δὲ Ῥιψιμίας νεωτέρας καὶ γένους ἐπισήμου καὶ κάλλει διαπρεπούσης, ... ὁ Τηριδάτης πυθόμενος ἤρα ταύτης σφοδρῶς καὶ συλλαβόμενος αὐτὴν ..... τῆς τοῦ Χριστοῦ ἰσχύος συνεργούσης αὐτῇ, οὐ περιεγένετο ταύτης· καὶ δὶς προσβαλὼν ἀπεκρούσθη, τῆς φυσικῆς ῥώμης καὶ δυνάμεως ἐκλυθείς. Ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἀποτυχὼν τοῦ σκοποῦ ὡσεὶ νεκρὸς ἔκειτο· ταύτην δὲ οἱ τοῦ βασιλέως ὑπασπισταὶ ἐκφυγοῦσαν ἐπιδιώξαντες καὶ καταλαβόντες ..... αὐτὴν τῷ θανάτῳ παρέπεμψαν. ...... Ἡ δὲ ἁγία Γαϊανὴ σὺν ταῖς λοιπαῖς διεπάρη τὸν αὐχένα καὶ ἐφυσήθη ὥσπερ ἀσκὸς καὶ τὴν δορὰν τῆς σαρκὸς μέχρι τῶν μασθῶν ἀφηρέθη ..... καὶ οὕτως ἐτμήθη τὴν κεφαλήν, ... Ὁ οὖν βασιλεὺς ..... ἐλήφθη δαίμονι πονηρῷ καὶ τῶν φρενῶν ἐκστὰς ἐλυμαίνετο τὰς σάρκας αὐτοῦ διεσθίων καὶ τὴν μορφὴν ἐπὶ τὸ θηριῶδες ἤλλαξε καὶ μετὰ τῶν συῶν τὴν δίαιταν εἶχεν ἐν ἑλώδεσι τόποις καὶ ὑδρηλοῖς, ... Ἀνάγεται οὖν ὁ ἅγιος Γρηγόριος τῷ πεντεκαιδεκάτῳ ἔτει ἐκ τοῦ λάκκου, ἐν ᾧ καθεῖρκτο. Τοῦτο γὰρ ὄναρ ἐπεφάνη ..... τῇ τοῦ βασιλέως ἀδελφῇ, μὴ ἂν ἄλλως γενέσθαι τῷ Τηριδάτῃ τὴν ἴασιν, ἢ δι' ἐντεύξεως τοῦ μεγάλου Γρηγορίου· καὶ προσάγεται ἔκφρων καὶ μεμηνὼς ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ..... καὶ δι' ἐντεύξεως αὐτοῦ ὑγιεῖς καθίστανται καὶ πρὸς τὴν πίστιν ἐνάγονται καὶ πᾶσα ὑπ' αὐτὸν βασιλεία τῆς τῶν εἰδώλων πλάνης ἀφίσταται καὶ τῷ Θεῷ προσάγεται· καὶ πάντες τὸ λουτρὸν ..... δέχονται καὶ χειροτονεῖται πάσης τῆς χώρας ἐπίσκοπος ὁ μέγας Γρηγόριος ....

Crypt. Δ.α. I = C, ff. 140v-144
Crypt. Δ.α. XXXV = Cb, ff. 202-205
Paris. Suppl. gr. 33 = S, ff. 26v-28
Vat. gr. 2 = V, ff. 7v-9v

Ὁ κανών.

Ἦχος βαρύς.

ᾠδὴ α'. *Τῷ συντρίψαντι πολέμους*

Τῷ φαιδρύναντι τὴν μνήμην
τοῦ ποιμένος τοῦ καλοῦ
καὶ καταυγάσαντι κόσμον τοῖς ἄθλοις αὐτοῦ
ᾄσωμεν, τῷ μόνῳ
5 λυτρωτῇ ἡμῶν, Θεῷ,
ὅτι δεδόξασται.

Ὁ ἐχθρὸς διώξας εἶπε·
«Καταλήψομαι αὐτὸν
f. 141 ||καὶ ἀνελῶ τὸν ἀόπλως νικήσαντά με»·
10 ἀλλ' ᾔσχυνας αὐτοῦ
τὴν πολυμήχανον βουλήν,
πάτερ Γρηγόριε.

«Ὁ Θεός, τίς ὅμοιός σοι;»
ἀνεβόας, ἀθλητά·
15 ἐθαυμαστώθη γὰρ ὄντως ἡ δύναμίς σου·
τοὺς γὰρ διώκοντας τὸ πρὶν
τῆς ἀληθείας ἐραστὰς
ἄφνω ἐποίησας.

Χριστομάρτυς Ῥιψιμία,
20 τοῦ ποιμένος ἡ ἀμνάς,
ἀξιονίκους στεφάνους ἐπλέξω, σεμνή,
νικήσασα στεῤῥῶς
τὸν πολυμήχανον ἐχθρὸν
σὺν τοῖς συνάθλοις σου.

---

in margine superiore f. 26v cd. S Γερμανου legimus

heirm. ΕΕ 205, n. 292, Andreae 5 Χριστῷ ὡς λυτρωτῇ ἡμῶν S 5-6 Θεῷ, ὅτι δεδόξασται om. S 8 καταλείψομαι V 12 πάτερ] μάρτυς S 13-18 troparium om. S 13 σου V 16 τοὺς διώκτας γὰρ τὸ πρὶν V 18 πεποίηκας V 19 ῥιψημία S ῥηψιμεῖα V

θεοτ. 25 Θεοτόκε καὶ Παρθένε,
ξένον θαῦμα ἐπὶ γῆς
τῶν ἀλαζόνων τὰ θράση κατάβαλε
καὶ ῥῦσαι τῶν δεινῶν
τὴν σὲ τιμῶσαν εὐσεβῶς
30 ποίμνην σου, Δέσποινα.

ᾠδὴ β'. *Πρόσεχε,*
οὐρανέ· φθέγξομαι γὰρ

Πρόσεχέ μοι
ὁ Θεός, ταῖς πρεσβείαις
τοῦ ἱεράρχου σου
καὶ οὐρανόθεν τοὺς οἰκτιρμούς σου
35 καταπέμψας,
πολυέλεε, σῶσόν με.

Τὸ ἔνδυμα
τοῦ πηλίνου σου σκεύους
ἀποδυσάμενος,
40 τὴν ἀφθαρσίαν ἀντεστολίσω,
χριστοκῆρυξ,
τὸ ἀρχαῖον ἀξίωμα.

Ἐνίκησεν
ἡ τοῦ θήλεος φύσις
45 τὸν δολερὸν πτερνιστὴν
καὶ κατεβλήθη, ὁ πρὶν τὴν Εὔαν
ἀπατήσας
ὑπὸ πόδας στεῤῥῶν γυναικῶν.

Διήνυσαν
50 τὸ μαρτύριον ἅμα
αἱ νυμφευθεῖσαι Χριστῷ
καὶ τοὺς στεφάνους οὐρανοπλόκους

---

ante θεοτ. vv. 25-30 in V τριαδ. legimus: Τὴν Τριάδα ἐν Μονάδι / προσκυνοῦντες, οἱ πιστοί, / σὺν τῷ Υἱῷ τὸν Πατέρα δοξάσωμεν / καὶ Πνεῦμα τὸ εὐθὲς / ἄναρχον, ἄκτιστον Θεὸν / καὶ τρισυπόστατον 26 ἡ ἐλπὶς χριστιανῶν V 27 τὸ θράσος V 30 ποίμνην] πόλιν SV

oden β' S om. heirm. EE 204, n. 290, Andreae 31 πρόσχες C 38 σκεῦος C

⟨τῶν μαρτύρων⟩
παρ' αὐτοῦ ἐκομίσαντο.

θεοτ. 55 Πεπλήρωνται
ἐπὶ σοί, Παναγία,
f. 141v ‖τῶν προφητῶν αἱ φωναί·
ἐκ σοῦ ὁ Λόγος πατρὸς ἀνάρχου
ἐπ' ἐσχάτων
60 σαρκωθεὶς ἐπεδήμησε.

ᾠδὴ γ'. *Ὁ οὐρανοὺς*
τῷ λόγῳ στερεώσας

Ὑπὲρ τὸ ζῆν
τὸν θάνατον προκρίνας
πρὸς τὴν ζωὴν
μετέστης τὴν ἀγήρων,
65 ἱερομύστα Χριστοῦ,
καὶ πάθει πάθος ψυχῶν
μετεστοιχείωσας
δι' ἐπιγνώσεως.

Πολυειδεῖς
70 βασάνους ὑπομείνας,
θεοειδεῖς
ἐπλέξω τοὺς στεφάνους,
μάρτυς Γρηγόριε,
καὶ τὰς ἐν ζόφῳ ψυχὰς
75 μετεστοιχείωσας
τῇ ἐπιγνώσει Χριστοῦ.

Εἰδωλικὰς
κατέλυσας θυσίας,
πνευματικὰς
80 ὑπέδειξας λατρείας,

---

53 versus deest in cdd., τῶν μαρτύρων scripsi 58 ὁ] γὰρ V

heirm. EE 202, n. 287, Germani 65 ἱερομάρτυς SV 67 μετεστοιχείωσας σοφέ V 74 ζόφῳ] πλάνῃ SV 75 μετεστοιχειώσω C 78 κατέλειπας V 79 πνευματικῶς S

μάρτυς Χριστοῦ καὶ ποιμὴν
καὶ πίστεως ἀπλανοῦς
πᾶσιν ὑπέδειξας
θεῖα μυστήρια.

85 Τὰς τοῦ Χριστοῦ
ἀμνάδας κεκρυμμένας
οἱ τοῦ Χριστοῦ
διῶκται, ὥσπερ θῆρες
καταδιώξαντες,
90 παρέδωκαν εἰς σφαγὴν
καὶ κατηνάλωσαν αὐτὰς
διὰ βασάνων πολλῶν.

θεοτ. Ἄνευ ἀνδρὸς
ἐγένου μόνη μήτηρ,
95 δίχα φθορᾶς
διέμεινας παρθένος
παιδοποιήσασα·
Θεὸς γὰρ ἦν τὸ τεχθὲν
ἐκ σοῦ, Θεόνυμφε,
100 Παρθενομῆτορ ἁγνή.

Κάθισμα.

Ἦχος γ'. *Ἐν νηστείαις τὸ ἄσαρκον*

Ὁ ἀδάμας τῆς πίστεως,
ἐν τοῖς ἀγῶσι τὸ ἄθραυστον,
ἐν διωγμοῖς τὸ στεῤῥόψυχον
ἀθλητικῶς ἐπιδεικνύμενος
5 καὶ πιστῶς πυρπολούμενος,
ἐστομώθης, Γρηγόριε,
εὐτολμίᾳ κινήσας τοὺς τύπτοντας,

85-92 troparium S om. ante θεοτ. vv. 93-100 in V τριαδ.: Φῶτα καὶ φῶς / δοξάζω τὴν Τριάδα / σὺν τῷ Πατρί, / Υἱὸν καὶ Θεῖον Πνεῦμα, / τρία συνάναρχα / καὶ μίαν φύσιν Θεοῦ / δι' ἧς καὶ σῴζομαι / καὶ ἀναπλάττομαι. 97 παιδοτοκήσασα S 98 ὁ τεχθεὶς V
κάθ. om. S V

καὶ λατρευτὰς τοὺς ἀλάστορας
εἰργάσω τῷ κτίστῃ σου·
10 ἀλλ' ὡς ἔχων παῤῥησίαν πρὸς αὐτὸν
ἄνωθεν εἰρήνην αἴτησαι
ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν
καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

f. 142 ᾠδὴ δ'. *Τὴν ἔνσαρκον παρουσίαν σου, Χριστέ,*

Ἐκάλυψεν
οὐρανοὺς ἡ ἀρετὴ
τοῦ μάρτυρος·
τοὺς διώκτας γὰρ αὐτοῦ
105 ἐφώτισε
δείξασα Χριστοῦ ἐραστάς.

Τὰ δόγματα
τῆς σοφίας τοῦ Χριστοῦ
τοῖς αἵμασιν
110 ἀντὶ μέλανος τοῖς σοῖς
ἐχάραξας,
μάρτυς ἀξιύμνητε.

Εἰς ἔκστασιν
ὁ διώκτης μετελθών,
115 τὸ ἔμφυτον
ἐναλλάξας τῆς μορφῆς
ἐξέστηκε,
μάρτυς, μορφωθεὶς εἰς Χριστόν.

Τὰ ὅπλα σου
120 δυνατὰ οὐ σαρκικά,
τὰ ἔργα σου
θαυμαστὰ ἐν ὀφθαλμοῖς
γεγόνασι,
μάρτυς, τῶν ποτὲ διωκτῶν.

heirm. EE 199, n. 281, Joannis 106 τοῦ Χριστοῦ CV, ἐραστάς] λατρευτὰς SV 108 Χριστοῦ] Θεοῦ S 116 μεταλλάξας V

125 Ὡς πρόβατα
οὐκ ἐρίζοντα, Χριστέ,
παρέδωκαν
ἑαυτὰς τοῖς φονευταῖς
αἱ πάνσεμνοι
130 μάρτυρες τῶν σῶν ἐντολῶν.

Ἐκσπάσαντες
τὴν τοῦ σώματος δορὰν
οἱ τύραννοι
τῶν ἀμνάδων τοῦ Χριστοῦ
135 τοῖς ξίφεσι
ταύτας κατῃκίζοντο.

θεοτ. Ἡ σύλληψις
ἄνευ σπέρματος ἀνδρός,
ἡ γέννησις
140 ἄνευ πόνων μητρικῶν,
Θεόνυμφε,
πάντα ὑπὲρ φύσιν τὰ σά.

ᾠδὴ ε΄. *Διασκεδάσας τὴν νύκτα τῶν παθῶν*

Τὰς πολυτρόπους αἰκίας τῶν ἐχθρῶν,
ὥσπερ ἐνδόξους τιμάς,
145 ἱερομάρτυς, ἡγήσω
πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν
ἀποσκοπῶν τοῦ Χριστοῦ,
ἐν ᾗ μέλλεις ἐκλάμπειν
σὺν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.

150 Τῆς ἱερᾶς διπλοΐδος τὴν στολὴν
βάψας τοῖς αἵμασί σου

125-136 troparia om. S 129 πάνσεμναι V 134 τὰς ἀμνάδας V 136 ζώσας καταικίζοντο V ante θεοτ. vv. 137-142 in V τριαδ.: Δοξάσωμεν / τὸν Πατέρα καὶ Υἱὸν / ὑμνήσωμεν / καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ εὐθὲς / κραυγάζοντες· / « Δόξα σοι, Τριὰς καὶ Μονάς. »

heirm. EE 204, n. 290, Andreae 143 ἐχθρῶν] παθῶν V 150 τὴν στολὴν] τοῦ Χριστοῦ V

ἱερωτέραν εἰργάσω,
μυστικὲ θεολόγε,
καταποικίλας αὐτήν,
155 ὥσπερ Παῦλος ὁ μέγας,
μάρτυς, τοῖς στίγμασί σου.

Ὥσπερ ἐμψύχῳ τραπέζῃ μυστικῶς,
πάτερ, τὸ σῶμά σου
ἱερουργούμενος θύων
f. 142v 160 ‖ καὶ θυόμενος ὅλος
καὶ προσφερόμενος
καθ' ἡμέραν θυσίαν,
ἐμυσταγώγεις λαούς.

Ἡ νευρωθεῖσα τοῦ θήλεος ποτὲ
165 φύσις ἐν τῇ Ἰουδίθ,
ἀῤῥενωθεῖσα τῇ γνώμῃ
νῦν ἐν τῇ Ῥιψιμίᾳ,
τὸν Ὀλοφέρνην ἐχθρὸν
ὡς ἐν ξίφει τῇ πίστει
170 κατετροπώσατο.

Ἡ ἀσθενήσασα φύσις ἀπ' ἀρχῆς
ἐν τῇ προμήτορι,
ἐν γυναιξὶ θεοσόφοις
τετρωμέναις τὰς φρένας
175 πόθῳ τοῦ πάθους Χριστοῦ
νευρωθεῖσα, τροποῦται
τοὺς παλαμναίους ἐχθρούς.

θεοτ. Ἐν γυναιξὶν οὐκ ἐφάνη, πλὴν γὰρ σοῦ,
παρθένος τίκτουσα,

---

152 ἐργάσω S 153 μυστικῶς θεολόγε S μυστικῶς τὴν στολήν σου V 157-170 troparia om. V 170 ἀντετροπώσατο S 171-177 troparium om. S 174 τετρωμένας V 175 τοῦ Χριστοῦ V 176 νευρωθῆσαι τροποῦνται V ante θεοτ. vv. 178-184 in V τριαδ.: Τὴν παναγίαν Τριάδα, οἱ πιστοί, / μιᾷ φύσει θεότητος / σὺν τῷ Υἱῷ, τὸν Πατέρα / καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα / δοξολογήσωμεν, / ἐν τρισὶ τοῖς προσώποις / ἕνα τὰ τρία Θεόν.

164-170 Jdt. 21,11

180 οὐ παρθενεύουσα μήτηρ,
οὐ θηλάζουσα βρέφος
πεῖραν μὴ γνοῦσα ἀνδρός,
σὺ δὲ ταῦτα, Παρθένε,
μόνη ἐπλήρωσας.

ᾠδὴ ϛ'. *Βυθῷ ἁμαρτημάτων*

185 Χριστὸν ποθήσας, μάρτυς,
τὸν ὄντως σὸν ἐραστήν,
τῆς γεηρᾶς κατεφρόνησας δόξης
καὶ ἔτυχες ἀληθῶς
τῆς ζωῆς τῆς ἀγήρω,
190 μάκαρ Γρηγόριε.

Στεῤῥὸς ἀδάμας, πάτερ,
τοῖς πρὶν διώκταις ὀφθείς,
τὰς ἀλγηδόνας ἐκείνας ὑπέστης,
ἀδούλωτον παντελῶς
195 τῇ σαρκὶ συντηρήσας
τοῦ νοῦ τὸ ἀξίωμα.

Βαθὺ τὸ φρέαρ, πάτερ,
τῶν ἰοβόλων θηρῶν,
ἀλλ' ὑψηλὸς ὁ οὐράνιος θρόνος,
200 Γρηγόριε, ᾧ παρίστασαι
νῦν μετὰ ἀγγέλων
ἐν δόξῃ αὐλιζόμενος.

Ἀμνὰς Θεοῦ ἁγία,
νύμφη Χριστοῦ ἐκλεκτή,
205 σὺ τὸν ἀκόλαστον πάλαι διώκτην,
τῷ σώφρονι λογισμῷ,

183-184 versus om. V
heirm. EE 204, n. 290, Andreae 185 ποθήσας] ἐπόθησας V 186 σὸν] ὃν C 188 ἀληθῶς] ἀκλινῶς S V 190 μάκαρ] παμμακάριστε V 191-196 troparium om. V 203-208 troparium om. S

συμπλακέντα σοι ἀτίμως
ἀπέδειξας ἔντιμον.

f. 143 θεοτ. ‖ Υἱὸν Πατρὸς ἀνάρχου,
210 μητρὸς ἀνάνδρου ὑμνῶ,
τὸν ἐν ὑψίστοις ἀμήτορα Λόγον
ἀπάτορα ἐκ μητρὸς
ἐπὶ γῆς κατὰ σάρκα,
Θεόν τε καὶ ἄνθρωπον.

Κοντάκιον.

Ἦχος β'. *Τοὺς ἀσφαλεῖς*

Τὸν εὐκλεῆ
....

Ὁ οἶκος. *Τράνωσόν μου τὴν γλῶτταν, Σωτήρ μου,*

Τοῦτον τὸν μέγαν ἐν ἀθλοφόροις
....

ᾠδὴ ζ'. *Τοὺς ἐν καμίνῳ παῖδας*
οὐκ ἔφλεξεν

215 Πολλαῖς βασάνων μάστιξιν
ἀπέλαβες
ἄνωθεν τὸν στέφανον διπλοῦν·

208 ἄτιμον C V post v. 208 aliud troparium legimus in V: Χορὸς θηλείων ἄλλος / στεῤῥῶς ἐνήθλησέν σοι / καὶ θεοπλόκους στεφάνους νομίμως / ἐδέξαντο, Χριστοῦ / νύμφη, σὺν σοὶ / οὐρανόθεν θερμῶς γὰρ ἠνδρίσαντο. deinde sequitur τριαδ.: Τριάς, Μονὰς ἁγία, / σὲ προσκυνῶ καὶ ὑμνῶ / σὺν τῷ Πατρί, τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Ἅγιον / Πνεῦμα τὸ σύνθρονον τῷ Υἱῷ, / οὐ κτιστόν, οὐδὲ δοῦλον, / μονὰς γὰρ θεότητος. 213 ἐπὶ τῆς γῆς S κοντάκ. et οἶκ. ed. in MR I, 300
heirm. odes ζ' EE 206, n. 292, Andreae heirm. Τῶν ἐν καμίνῳ παίδων σου οὐχ ἥψατο EE 215 Πολλαῖς] Πάλιν V, μάστιξιν σοφὲ V

πρότερον γὰρ
ἐν αὐχμηροῖς τόποις ῥιφέντα,
220 νῦν, ὡς λύχνον φαίνοντα,
ἐν τῇ λυχνίᾳ Χριστὸς
τέθεικε λάμπειν ἡμᾶς.

Ὡς ἄλλον Παῦλον ἔχει σε,
Γρηγόριε,
225 πᾶσα Ἀρμενία καὶ τιμᾷ·
ἡ διὰ σοῦ
τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν μαθοῦσα
τοῖς πολλοῖς ἱδρῶσί σου,
μάρτυς, ἐῤῥύσθη τῆς ματαίας
230 τῶν εἰδώλων στοργῆς.

Γυναῖκες ἀξιόθεοι
ἠνδρίσαντο,
πίστει νευρωθεῖσαι τὰς ψυχὰς
καὶ τῆς σαρκὸς
235 διὰ Χριστὸν ὑπεριδοῦσαι
ἀντιπαρετάξαντο
f. 143v ‖κατὰ τῆς πλάνης καὶ νῦν
στεφάνους ἐκομίσαντο.

θεοτ. Χαῖρε, πύλη τῆς ὄντως ζωῆς,
240 ἐξ ἧς ἡμῖν
ἔλαμψεν ὁ ἥλιος Χριστός,
χαῖρε, πηγὴ
τὸ ζωηρὸν βρύουσα ὕδωρ,
χαῖρε, πόλις ἔμψυχε
245 τοῦ βασιλέως Χριστοῦ,
χαῖρε, ἡ στάμνος ἡ χρυσῆ.

---

222 λάμποντα C λάμπειν ἡμῖν V 223 ἔχεισε πάτερ V 227 μαθοῦσα] λαχοῦσα V 231-238 troparium om. SV ante θεοτ.vv. 239-246 in V τριαδ: Τριὰς ἁγία, δόξα σοι, ἀρχὴ / ὁμότιμε, / σύνθρονε καὶ ἄναρχε Μονάς, / φῶτα καὶ φῶς, / ἡ ἐν μιᾷ δόξῃ καὶ φύσει / καὶ ἀϊδιότητι / ἀνυμνουμένη<— —> / τρισὶ ταῖς ὑποστάσεσι. 241 τὸν ἥλιον V 243-244 versus om. C 244 λαμπαδοῦχε τοῦ ἀσβέστου πυρὸς S

ᾠδὴ η΄. *Τὸν ὑπ' ἀγγέλων ἀσιγήτως*

Ἐν ἱεράρχαις ἱεράρχης
διαπρέψας ἐτιμήθης ἱερῶς,
ἐν μάρτυσι μάρτυς φανείς,
250 ἑκατέρωθεν, Γρηγόριε,
νομίμως ἐδοξάσθης,
στέφος διπλοῦν
δεξάμενος ἐκ χειρὸς τοῦ Κυρίου.

Τῶν ἀποκρύφων θεηγόρος,
255 τοῖς διώκταις ἀνεδείχθης ἀψευδὴς
προσήγορος θείων χρησμῶν,
ἐν τῷ πάσχειν ἀναπτύξας αὐτοῖς
τὴν ἄφραστον ἐκείνην
τοῦ Ἰησοῦ
260 καὶ ἔνσαρκον πρὸς ἡμᾶς παρουσίαν.

Τῇ φερωνύμῳ ἐπικλήσει
τῶν πραγμάτων ἐπιστώσατο σαφῶς,
Γρηγόριε, γρήγορος νοῦς
τῶν εἰς θάνατον ὑπνούντων, σοφέ·
265 τῷ σώφρονι γὰρ πλήκτρῳ
τὸν νυσταγμὸν
ἐδίωξας τῆς αὐτῶν ἀσεβείας.

Ὢ παραδόξων ἀκουσμάτων·
ὁ θηρεῦσαι τὴν ἀμνάδα προσδοκῶν
270 τοξεύεται βέλει τερπνῷ
ἀστοχήσας τοῦ θηράματος
καὶ γίνεται τῇ γνώμῃ
βρῶμα Χριστοῦ
καὶ θήραμα τῆς αὐτοῦ ἀληθείας.

---

heirm. EE 206, n. 292, Andreae 251 ἐδοξάσθης] ἐναθλήσας V 254-260 troparium om. V 255 ἀψευδῶς C 261-267 troparium om. V 264 σοφέ] φανεὶς C 268-274 troparium om. S

θεοτ. 275 Πῶς ἐκ μαζῶν σου γάλα βρύεις,
Θεομῆτορ, μὴ φθαρεῖσα τὴν νηδύν;
« Θεός ἐστιν σάρξ γεγονώς,
ὁ ἀτρέπτως ἐξ ἐμοῦ προελθών,
αὐτὸς βρύει μοι γάλα,
280 βρύει ζωήν,
πηγὴ γάρ ἐστιν ζωῆς αἰωνίου.»

ᾠδὴ θ'. *Ἀσπόρου τόκου σύλληψιν*

f. 144 ‖ Μαστίγων καὶ στρεβλώσεων
καταφρονήσαντα, σοφέ,
ἐπάθλων καὶ στεφάνων σε
285 Χριστὸς ἠξίωσε τυχεῖν,
ὁ δούς σοι καὶ τὸ φρόνημα στεῤῥόν,
ἀξιάγαστε Γρηγόριε.

Ἀνέῳγέ σοι Κύριος
τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,
290 ἐν ᾗ καὶ αὐλιζόμενος,
ἱερομάρτυς, ἐν φωτί,
δεήθητι καὶ νῦν ὑπὲρ ἡμῶν
τῶν τιμώντων σου τὴν ἄθλησιν.

Ὡς λύχνος ὑποχθόνιος
295 χρόνοις ἐκρύπτου πολλοῖς
θηρσὶν ἅμα καὶ ὄφεσιν,
ἀλλ' ὡς λαμπτὴρ ἡμερινὸς
ἀθρόον ἀναλάμψας εἰς Χριστὸν
τοὺς διώκτας κατεφώτισας.

ante θεοτ. vv. 275-281 in V τριαδ.: Θεὸς ὑμνείσθω ἐν Τριάδι / καὶ ἐν Μονάδι, ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς / καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τὸ ζῶν, / μία φύσις, μία δύναμις, / ἡ σῴζουσα κινδύνων / καὶ πειρασμῶν / τοὺς ὀρθοδόξως αὐτὴν προσκυνοῦντας. 278 ὁ] νῦν V
heirm. EE 205, n. 290, Andreae 283 σοφὲ καὶ S 288 Ἀνέωξεν V 294 ὑποχρόνιος V 296 ὄφεσιν] ὄρεσιν S

300 Τῆς φύσεως αἱ κρύπτουσαι
τὸ ἀσθενές, Ἰησοῦ,
αἱ πάνσεμνοί σου μάρτυρες
ἔχαιρον πάσχουσαι σὺν σοί·
τῷ πόθῳ γὰρ τρωθεῖσαι τῷ εἰς σέ,
305 ἐνετρύφων τοῖς παθήμασι.

τριαδ. Τριὰς ἁγία, δόξα σοι
εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν·
ἡ σῴζουσα τοὺς μάρτυρας
καὶ στεφανοῦσα αὐτούς,
310 πρεσβείαις αὐτῶν δώρησαι καὶ νῦν
τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

θεοτ. Παρθένος μόνη ἔτεκες
τὸν οὐ σπαρέντα Υἱόν,
φθορὰν μόνη ἐξέφυγες
315 καὶ τὰ μητέρων ὑπὲρ νοῦν·
Θεὸς γὰρ οὐ γυμνὸς ὁ προελθών,
Θεοτόκε, ἀλλ' ἐν σώματι.

302 πάνσεμναι V 303 σὺν] ἐν V 306-311 troparium om. S
309 στεφανώσαντα V

30 SEPT. CANON XXXVI

IN SANCTUM GREGORIUM MAGNAE ARMENIAE
ET IN SANCTAS VIRGINES ET MARTYRES RIPSIMIAM ET SOCIAS

Mess. gr. 135 = N, ff. 78-81v

Ὁ κανών.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ἄισωμεν τῷ Κυρίῳ*

Σήμερον ἡ φωσφόρος
τοῦ καλοῦ ποιμένος ἐξανέτειλε
Γρηγορίου ἡ μνήμη,
ἣν οἱ πιστοὶ τιμῶντες φαιδρύνονται.

5 Κατεδίωξε, πάτερ,
ὁ ἐχθρὸς πορείαν τῶν ἀγώνων σου,
ἀλλ' ἐπαναστραφείσης
κατῃσχύνθη αὐτῷ τῆς διώξεως.

Ὢ τῆς παντοδυνάμου,
f. 78v 10 Ἰησοῦ Θεέ μου, δυ||ναστείας σου!
τοὺς διώκτας προσάγει
λατρευτὰς ἐν τῷ πάσχειν Γρηγόριος.

θεοτ. * Ἄχραντε Θεοτόκε,
ἡ σεσαρκωμένον τὸν ἀΐδιον
15 καὶ ὑπέρθεον Λόγον
ὑπὲρ φύσιν τεκοῦσα, ὑμνοῦμέν σε.

---

heirm. EE 224, n. 321, Joannis 13-16 θεοτ. ed. in MR I, 240

ᾠδὴ γ'. *Σὺ εἶ τὸ στερέωμα*

Σκῆνος τὸ φθειρόμενον
τοῖς καταξαίνουσιν, ἔνδοξε,
παραδιδούς, τὸ τῆς ἀφθαρσίας
20 ἀντεκτήσω διάδημα.

Ἤμβλυνε, Γρηγόριε,
τῶν ἀσεβῶν ἀκμὴν ἔνστασις
ἡ εὐσεβής, ἣν ὡς πανοπλίαν
περιφέρων ἠγώνισαι.

25 Ἔρως ὁ πανάχραντος
τῆς ὡραιότητος εἵλκυσε
σοί, Ἰησοῦ, θήλεος τὴν φύσιν
ἠρνημένην ἀσθένειαν.

θεοτ. * Δὸς ἡμῖν βοήθειαν
30 ταῖς ἱκεσίαις σου, πάναγνε,
τὰς προσβολὰς ἀποκρουομένη
τῶν δεινῶν περιστάσεων.

f. 79 ᾠδὴ δ'. *Εἰσακήκοα, Κύριε,
τῆς οἰκονομίας*

Τῷ σῷ λύθρῳ τοῦ αἵματος
τῷ τοῦ μαρτυρίου,
35 πάτερ Γρηγόριε,
ἀντὶ μέλανος χρησάμενος
τοῦ Χριστοῦ τὰ δόγματα
διεχάραξας.

Τῷ πυρὶ τῆς ἀγάπης σου,
40 Ἰησοῦ φιλάνθρωπε,

---

heirm. odes γ' EE 224, n. 321, Joannis 28 ἠρνημένον 29-32 θεοτ. ed. in MR I, 240
heirm. odes δ' EE 225, n. 322, Cosmae

ἐκκαιόμενος,
κατεσβέννυε τὴν φλόγωσιν
τῶν δεινῶν βασάνων
ὁ Γρηγόριος.

45 Λογισμῶν φέρων ἔνστασιν
σοῦ τοῦ ποιητοῦ
τῆς δόξης, ὁ τύραννος
διαμένει καὶ τὴν μόρφωσιν
ἀλογίας ἔδει
50 συμμορφούμενος.

θεοτ. * Ἱλασμόν ἡμῖν δώρησαι
τῶν ἀγνοημάτων
ὡς ἀναμάρτητος,
καὶ εἰρήνευσον τὸν κόσμον σου,
55 ὁ Θεός, πρεσβείαις
τῆς τεκούσης σε.

ᾠδὴ ε′. *Ὀρθρίζοντες βοῶμέν σοι*

Ναὸς ὡς χρηματίσας,
Γρηγόριε, τῆς Τριάδος,
εἰδώλων κατέστρεψας
f. 79ᵛ 60 || τὰ ἐν γῇ τεμένη, μακάριε.

Τὸ αἷμά σου, νυμφίε,
τὸ ἄχραντον, ἀῤῥαβῶνα
γυναῖκες δεξάμεναι
σοὶ τὸ οἰκεῖον ἀντέδωκαν.

65 Σπονδὰς τῆς ἀσεβείας
κατέπαυσας, ἱεράρχα,
θυσία γενόμενος
τῷ ζωοδότῃ καὶ θύματι.

48 διαμείνει 51-56 θεοτ. ed. in MR I, 241
heirm. EE 226, n. 324, Germani 58 γρηγόρε τὴν τριάδα

θεοτ. * Μαρία Θεοτόκε
70 ἀνύμφευτε, τὰς ἐλπίδας
τῶν ἐχθρῶν ματαίωσον
καὶ τοὺς ὑμνοῦντάς σε εὔφρανον.

ᾠδὴ ς′. *Χιτῶνά μοι παράσχου φωτεινὸν*

Ὡς ἴχνη ποθήσας, ἀθλητά,
τοῦ ξύλου προσπήξαντος
75 ἡμῶν τὸ ἁμάρτημα,
ἀνηρτήθης ἐν τῷ ξύλῳ ἐκμιμήσει αὐτοῦ.

Βασάνων ἐν ποικίλοις ἐτασμοῖς
τὸν σὸν ἐξετέλεσας
ἀγῶνα, Γρηγόριε,
80 ἀλλὰ στέφει πολυπλόκῳ νῦν κεκόσμησαι.

Τὸ κλέος τῶν ἀνθρώπων τὸ σεπτόν,
Ῥιψιμία ἔνδοξε,
f. 80 τοῖς θείοις || ἀγῶσί σου
κατεσέμνυνας τὸ γένος τὸ τοῦ θήλεος.

θεοτ. 85 * Ναόν σε τοῦ Θεοῦ καὶ κιβωτὸν
καὶ παστάδα ἔμψυχον
καὶ πύλην οὐράνιον,
Θεοτόκε, οἱ πιστοὶ καταγγέλλομεν.

ᾠδὴ ζ′. *Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας*

Ὠχυρωμένος τῇ πίστει,
90 μηχαναῖς τῶν βασάνων
ὤφθης ἀνάλωτος,
f. 80ᵛ τηρήσας || ἀμειώτως

69-72 θεοτ. in Pa R, 623
heirm. odes ς′ EE 224, n. 321, Joannis 85-88 θεοτ. ed. in Pa R, 629
heirm. odes ζ′ EE 224, n. 321, Joannis

τὸν πλοῦτον τῆς δόξης σου
Ἰησοῦ τῷ δεσπόζοντι·
95 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ.

Οἱ βυθῷ ἀσεβείας
διαιτώμενοι θῆρες
φρέαρ ὁρίζουσι
100 διαίτημα θηρῶν σοι,
ἐκδέχεται δὲ οἶκος
τοῦ φωτός σε κραυγάζοντα·
« Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ. »

105 Ἡ σεμνὴ Ῥιψιμία
τοῦ φωτὸς ὁπλισθεῖσα
σὺν τοῖς συνάθλοις αὐτῆς
τὴν θείαν πανοπλίαν,
τὸν ἄρχοντα τοῦ σκότους
110 τροπουμένη, ἐκραύγαζεν·
« Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ. »

θεοτ. * Παρθενικῆς ἐκ νηδύος
σαρκωθεὶς ἐπεφάνης
115 εἰς σωτηρίαν ἡμῶν,
διό σου τὴν μητέρα
εἰδότες Θεοτόκον
εὐχαρίστως κραυγάζομεν·
« Ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεός, εὐλογητὸς εἶ. »

ᾠδὴ η′. *Τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν*

Τῆς καρτερίας σου τῷ στεῤῥῷ
ἀνατρέπων
f. 81 προσβολὰς τοῦ τυράννου, || ἐβόας·

136-140 θεοτ. ed. in Pa R, 630
heirm. EE 224, n. 321, Joannis

« Κύριον ὑμνεῖτε
125 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. »

Τὴν κεκρυμμένην ποθῶν ζωήν,
ἐνεδύσω
τοῦ Χριστοῦ τὴν νέκρωσιν, κραυγάζων
καὶ ὑπερυψῶν
130 τὸν Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Τῇ δυναστείᾳ σου, Ἰησοῦ,
ἀνδρωθεῖσα
γυναικεία φύσις σε δοξάζει,
τὸν ἀγωνοθέτην
135 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

θεοτ. * Φωτιστικήν σε καὶ χρυσαυγῆ,
τὸ σκηνῶσαν
ἐν σοὶ φῶς ἀπρόσιτον, Παρθένε,
ἔδειξε λαμπάδα
140 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ᾠδὴ θ′. *Κυρίως Θεοτόκον*

Ἠλλάξω τῶν μαστίγων
ἄνεσιν τὴν θείαν
καὶ ἀτιμίας τιμὴν τὴν ἀΐδιον,
ἱερομάρτυς, ἀφθάρτῳ
145 στέφει στεφόμενος.

Φθορὰ ἡ τῶν τυράννων,
μάρτυς, σοὶ ἀνοίγει
τῆς οὐρανῶν βασιλείας τὴν εἴσοδον,
ἐν ᾗ συγχαίρων ἀγγέλοις
150 Θεῷ παρίστασαι.

136-140 θεοτ. ed. in Pa R, 631
heirm. EE 224, n. 321, Joannis

f. 81ᵛ ‖ Θεόφρον Ῥιψιμία,
ἄνθος σωφροσύνης,
τροπαιοφόρος γενοῦ τῶν παθῶν ἡμῶν,
ὡς ἐτροπώσω τυράννου
155 τὴν ἐπανάστασιν.

θεοτ. * Ὡραῖος, Θεοτόκε,
ἔφυ ὁ καρπός σου,
οὐχὶ φθορᾶς τοῖς μετέχουσι πρόξενος,
ἀλλὰ ζωῆς τοῖς ἐν πίστει
160 σὲ μεγαλύνουσι.

156-160 θεοτ. ed. in PaR, 632

IN SANCTAM RIPSIMIAM VIRGINEM ET MARTYREM

Paris. Suppl. gr. 33 = S, ff. 28-29
Bodl. Canon. gr. 58 = Ox, ff. 249-252

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε·
Ῥύψις γενοῦ μοι πταισμάτων, Ῥιψιμία. Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ὑγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν*

Ῥαγέντα καὶ κείμενον πρὸ ποδῶν
κόρης καθορῶντες
Ῥιψιμίας τὸν δυσμενῆ,
αἶνον τῷ Σωτῆρι δῶμεν πάντες
5 τῷ νικηφόρον αὐτὴν ἀναδείξαντι.

Ὑπῆρξας τῷ ὄντι περικαλλὴς
ψυχῆς εὐμορφίᾳ,
ἐπιλάμπουσα τηλαυγῶς,
ἔχουσα τοῦ σώματος τὴν ὥραν
10 καὶ τοὺς ὁρῶντας, σεμνή, καταπλήττουσα.

Ψαλτά σοι ὑπῆρχε τὰ τοῦ Θεοῦ,
μάρτυς Ῥιψιμία,
δικαιώματα ἐπὶ γῆς·
σὺ γὰρ τὸ πολίτευμα ἐκτήσω
15 ἐν οὐρανοῖς διὰ πόνων τοῦ σώματος.

---

acr. ῥιψημία hic et semper in cdd.
heirm. ΕΕ 220, n. 315, Joannis 8 ἐπιλάμπουσαν Ox 13 ἐπὶ γῆς δικαιώματα ἀληθῶς Ox

f. 81v ‖ Θεόφρον Ῥιψιμία,
ἄνθος σωφροσύνης,
τροπαιοφόρος γενοῦ τῶν παθῶν ἡμῶν,
ὡς ἐτροπώσω τυράννου
155 τὴν ἐπανάστασιν.

θεοτ. * Ὡραῖος, Θεοτόκε,
ἔφυ ὁ καρπός σου,
οὐχὶ φθορᾶς τοῖς μετέχουσι πρόξενος,
ἀλλὰ ζωῆς τοῖς ἐν πίστει
160 σὲ μεγαλύνουσι.

156-160 θεοτ. ed. in PaR, 632

30. SEPT. *CANON* XXXVII

IN SANCTAM RIPSIMIAM VIRGINEM ET MARTYREM

Paris. Suppl. gr. 33 = S, ff. 28-29
Bodl. Canon. gr. 58 = Ox, ff. 249-252

Ὁ κανὼν φέρων ἀκροστιχίδα τήνδε·
Ῥύψις γενοῦ μοι πταισμάτων, Ῥιψιμία. Ἰωσήφ.

Ἦχος πλ. δ'.

ᾠδὴ α'. *Ὑγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν*

Ῥαγέντα καὶ κείμενον πρὸ ποδῶν
κόρης καθορῶντες
Ῥιψιμίας τὸν δυσμενῆ,
αἶνον τῷ Σωτῆρι δῶμεν πάντες
5 τῷ νικηφόρον αὐτὴν ἀναδείξαντι.

Ὑπῆρξας τῷ ὄντι περικαλλὴς
ψυχῆς εὐμορφίᾳ,
ἐπιλάμπουσα τηλαυγῶς,
ἔχουσα τοῦ σώματος τὴν ὥραν
10 καὶ τοὺς ὁρῶντας, σεμνή, καταπλήττουσα.

Ψαλτά σοι ὑπῆρχε τὰ τοῦ Θεοῦ,
μάρτυς Ῥιψιμία,
δικαιώματα ἐπὶ γῆς·
σὺ γὰρ τὸ πολίτευμα ἐκτήσω
15 ἐν οὐρανοῖς διὰ πόνων τοῦ σώματος.

acr. ῥιψημία hic et semper in cdd.
heirm. EE 220, n. 315, Joannis 8 ἐπιλάμπουσαν Ox· 13 ἐπὶ γῆς δικαιώματα ἀληθῶς Ox

θεοτ. Ἰὸν ψυχοφθόρον ταῖς ἀκοαῖς
τῆς Εὔας ὁ ὄφις
ὑπεξέχεε δολερῶς,
Χριστὸν δὲ τεκοῦσα, Θεοτόκε,
20 τὴν τούτου βλάβην ⟨ἡμῖν⟩ ἐθεράπευσας.

ᾠδὴ γ΄. *Οὐρανίας ἁψῖδος*

Σταυρωθεῖσα τῷ κόσμῳ
καὶ τῆς σαρκὸς πάθεσι
τοῦ ἐθελουσίως παθόντος
πάθος μακάριον,
25 κόρη θεόνυμφε,
περιφανῶς ἐμιμήσω,
ἀνδρικῶς τὸν δόλιον
καταπαλαίσασα.

Γένος, πλοῦτον καὶ δόξαν
30 καὶ ἡδονὰς σώματος
ἀπαρνησαμένη ἐκ βρέφους,
Χριστῷ νενύμφευσαι
ἄφθορος, ἄμωμος
καὶ προσενήνοχας τούτῳ,
35 ὥσπερ προῖκα ἐπίτιμον,
μάρτυς, τὴν ἄθλησιν.

Ἐδυνάμου Χριστός σε
πρὸς ἡδονὰς σώματος
ἀντιμαχομένην ἀνδρείως
40 γνώμης στεῤῥότητι·
ὅθεν τὸν σπεύδοντα
σὲ Τηριδάτην συλῆσαι
ἀδρανῆ ἀπέδειξας
σθένει τοῦ πνεύματος.

---

20 duabus syllabis versus caret, ἡμῖν integravi
heirm. EE 220, n. 315, Joannis 35 ἐπίτιμον] πάντιμον Ox

f. 28v 50 ‖ Νεάνιδες ὀπίσω
σοῦ τῆς σεμνῆς, ἄχραντε,
τῷ Παμβασιλεῖ καὶ Δεσπότῃ
προσαπηνέχθησαν
κόρην νεάνιδα,
55 σὲ κατιδοῦσαι τεκοῦσαν
νέον βρέφος, πάναγνε,
τὸν προαιώνιον.

ᾠδὴ δ΄. *Εἰσακήκοα, Κύριε,*
τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον

Ὅλον δῆμον ἐκλόνησας
τὸν τῆς Ἀρμενίας καταπλαγέντα σου
60 τοῦ προσώπου τὴν εὐπρέπειαν
καὶ τὴν ἐν βασάνοις καρτερότητα.

Ὑπελθοῦσα τὸ στάδιον
τὸ τῆς μαρτυρίας, φωνῆς ἀκήκοας
οὐρανόθεν δυναμούσης σε,
65 Ῥιψιμία, φέρειν πόνους σώματος.

Μεληδόν σε συγκόψαντες
οἱ ἀπατεῶνες ἐγλωττοτόμησαν,
ταῖς λαμπάσι καταφλέξαντες
φλεγομένην, μάρτυς, θείῳ ἔρωτι.

---

50 νεανῖδες cdd., quod sic ictus melodiae postulat
heirm. EE 225, n. 322, Cosmae

62-65 Lagarde, cap. 75,38: . . . καὶ ἐγένετο σφοδροτάτη βροντὴ ὥστε ἐκφο-[...]σθαι τὸν ὄχλον. Καὶ ἤκουσαν φωνῆς λεγούσης πρὸς αὐτάς· «Ἀνδρίζεσθε καὶ θαρσεῖτε . . . .»

66-68 Lagarde, cap. 83,43: . . . ἐπέστησαν εἰς τὸν τόπον οἱ ἄρχοντες τοῦ βασιλέως . . . . λαμπάδας βαστάζοντες. Καὶ προσελθόντες ἔδησαν ἐξάγκωνα τὴν ἁγίαν Ῥιψίμην, καὶ ἐζήτουν γλωσσοτομῆσαι. Ἡ δὲ ἑκουσίως προέφερεν ἐκβάλλουσα τὴν γλῶσσαν, καὶ αὐτίκα τὰ περὶ αὐτὴν ἱμάτια περισχίσαντες χερσὶ καὶ ποσί, καὶ τανύσαντες τὰς λαμπάδας τῷ σώματι προσέφερον . . . .

70 Ὁρατῶς τὸν ἀόρατον,
μάρτυρες Κυρίου, καταπαλαίσασαι,
ἀοράτους ἐκληρώσασθε
ἐν ὑψίστοις λήξεις ἀγαλλόμεναι.

θεοτ. Ἰατρὸν ἡμῖν τέτοκας
75 πάντα τὰ συντρίμματα θεραπεύουσα,
Θεοτόκε· διὰ τοῦτό σε
εὐχαρίστῳ γνώμῃ μακαρίζομεν.

ᾠδὴ ε'. *Ἵνα τί με ἀπώσω*

Παρεστῶσα ἑώρας
ὦ Γαϊανή, Ῥιψιμίας τῆς μάρτυρος
80 τοὺς στεῤῥοὺς ἀγῶνας,
ἐπαλείφουσα ταύτην τοῖς λόγοις σου·
ὅθεν σιαγόνων
τὴν συντριβὴν γενναίως φέρεις
τῶν λεόντων τὰς μύλας συντρίβουσα.

85 Τὰ σὰ ὄμματα, μάρτυς,
ἔνδοθεν ἐξώρυξαν οἱ ματαιόφρονες,
ἐνατενιζούσης
ὀφθαλμοῖς νοεροῖς πρὸς τὸν Κύριον,
τὸν σοὶ δεδωκότα
90 ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν,
Ῥιψιμία, νικῆσαι τὸν δράκοντα.

Ἀπηνῶς οἱ διῶκται
λίθοις διεσπάραξαν, μάρτυς, τὰ σπλάγχνα σου,
σταυρικῷ σημείῳ
95 ἐπὶ γῆς ἐπεκτείναντες πρότερον

70-73 troparium Ox om. 75 πάντων .... θεραπεύοντα Ox
heirm. EE 219, n. 314, Joannis 84 συντρίψασα Ox

92-98 Lagarde, cap. 83,43: ... καὶ οὕτως τῷ πυρὶ τῶν λαμπάδων τὸ σῶμα καύσαντες, καὶ λίθους ὀξεῖς ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς πήξαντες, ἐσκόρπισαν τὰ σπλάγχνα αὐτῆς, καὶ ἔτι ἐχούσης πνοὴν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώρυξαν.

καὶ φλογὶ ἐνύλῳ
σὲ τὴν ἀΰλως φλεγομένην
οἱ δεινοί, Ῥιψιμία, κατέκαυσαν.

θεοτ. Ἰησοῦν τὸν Σωτῆρα,
100 ἄχραντε, ἐκύησας παρθένος μείνασα,
ὃν παρθένοι κόραι
ἐπεπόθησαν ἀπαρνησάμεναι
ἑαυτὰς τελείως
καὶ αἰκισμῶν πολλῶν ἰδέαις
105 τῶν μαρτύρων τὴν δόξαν πλουτίσασαι.

ᾠδὴ ς'. *Τὴν δέησιν ἐκχεῶ πρὸς Κύριον*

Συνέτριψας σιαγόνας λεόντων
ἀοράτων ὁρατῶς σου τὰς ὄψεις,
Γαϊανή, καὶ τὰς μύλας θλωμένη,
ἀφαιρουμένη τε γλῶτταν, πανεύφημε,
110 τὰς χεῖράς τε καὶ κεφαλὴν
μετὰ πᾶσαν αἰκίαν καὶ βάσανον.

Μυρίοις προσομιλήσασαι πόνοις
αἱ ἑπτὰ καὶ τριάκοντα κόραι
δορὰν σαρκὸς ἀφῃρέθησαν πᾶσαι,
115 λίθοις ὀξέσι δεινῶς σπαραττόμεναι,
εἶθ' οὕτως τε τὰς κεφαλὰς
ἀνυμνοῦσαι Χριστὸν ἀπετμήθησαν.

Ἁγίων νεανίδων σοι, παρθένε
Ῥιψιμία, συναθλεῖ παραδόξως
120 θεῖος χορὸς καὶ ἀνδρῶν μακαρίων
καὶ ἀσωμάτων χοροῖς ἠριθμήθητε,
πρεσβεύοντες ὑπὲρ ἡμῶν
τοῦ εὑρεῖν ἡμῖν χάριν καὶ ἔλεος.

---

99 Ἰησοῦν] Θεὸν Ox
heirm. EE 219, n. 314, Joannis 118 νεανιδῶν 121 ἠριθμήσατε
123 ἡμῖν] ἡμᾶς S

θεοτ. Τὸν ἔμψυχον τοῦ Δεσπότου θάλαμον,
125 τὴν καλὴν ἐν γυναιξὶ καὶ ὡραίαν,
τῶν οὐρανῶν πλατυτέραν δειχθεῖσαν
καὶ Χερουβὶμ ὑπερτέραν, δοξάσωμεν·
πρεσβεύει γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν
τῷ ἐκ ταύτης τεχθέντι Θεῷ ἡμῶν.

Κάθισμα.

Ἦχος δ'. *Ἐπεφάνης σήμερον*

Νυμφευθεῖσα ἄμωμος
τῷ ζωοδότῃ,
ἐναθλεῖς στεῤῥότατα
καὶ καταβάλλεις τὸν ἐχθρὸν
5 καὶ συμπατεῖς ἀνδρικώτατα,
ὦ Ῥιψιμία, μαρτύρων ἀγλάϊσμα.

ᾠδὴ ζ'. *Παῖδες Ἑβραίων ἐν καμίνῳ*

130 Ὢ πῶς ἀκλόνητος ὑπῆρξας
μαστιγώσεσι καὶ πόνοις ὁμιλοῦσα,
Ῥιψιμία! διὸ
τὸν ἄρχοντα τοῦ σκότους
περιφανῶς ἐκλόνησας
135 ἡττηθέντα σου τοῖς ἄθλοις.

Νόμους τηροῦσα τοῦ Δεσπότου
ὑπεξέκλιναν βουλὴν παρανομούντων
καρτερίᾳ πολλῇ,
νομίμως ἐναθλοῦσαι
140 καὶ τὸν ἐχθρὸν αἰσχύνουσαι
αἱ ἀοίδιμοι γυναῖκες.

κάθ. Ox om., heirm. καθ. HC, 391
heirm. odes ζ' EE 220, n. 315, Joannis

Ῥύψις γενοῦ μοι, Ῥιψιμία,
f. 29 ||ταῖς πρεσβείαις σου πολλῶν ἁμαρτημάτων
δυσωποῦσα Χριστὸν
145 μετὰ τῶν σῶν συνάθλων,
τὸν ἀγαθὸν νυμφίον σου
καὶ Θεὸν καὶ βασιλέα.

θεοτ. Ἴδε τὴν θλῖψίν μου, Παρθένε,
ἣν ἐπήγαγε τὸ πλῆθος τῶν κακῶν μου
150 καὶ πρὸ τοῦ ἀπελθεῖν
ἀνάψυξίν μοι δίδου
ταῖς μητρικαῖς πρεσβείαις σου
ἱλεοῦσά μοι τὸ θεῖον.

ᾠδὴ η'. *Ἑπταπλασίως κάμινον*

Ψήφῳ Θεοῦ τὴν ἄλογον
155 κατακρίνεται βίωσιν
ὁ τὸ κατ' εἰκόνα
ἀχρειῶν τοῖς πάθεσι
καὶ σύαγρος γίνεται
καὶ παιδευθεὶς τὸν ἴδιον
160 διὰ μετανοίας
Τηριδάτης Δεσπότην
γινώσκει ταῖς εὐχαῖς σου,
Ῥιψιμία παρθένε,
σωθεὶς καὶ τὸν Σωτῆρα
165 δοξάζων εἰς αἰῶνας.

Ἴδον οἱ πρὶν τυφλώττοντες
ἀγνωσίᾳ φῶς ἄδυτον
ἄθλων σου σεπτῶν
ἀνατολαῖς, πανεύφημε,
170 καὶ σκότος ἀπέλιπον
τῆς δυσσεβείας ἅπαντες

---

heirm. EE 219, n. 314, Joannis 166 Ἴδον S acrostichidi obsequens **Εἶδον Ox**

150-151 Ps. 38,14

καὶ υἱοὶ ἡμέρας
γεγονότες βοῶσιν·
« Οἱ παῖδες εὐλογεῖτε,
175 ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

Μαρτυρικαῖς ἐνστάσεσιν
αἱ παρθένοι τὸν δράκοντα,
180 τὸν ἐν παραδείσῳ
ἡδονῇ συλήσαντα
τὴν Εὔαν, κατέβαλον
καὶ νικηφόροι ὤφθησαν
σὺν Γαϊανῇ
185 καὶ τῇ σεμνῇ ῾Ριψιμίᾳ
αἱ πᾶσαι μελῳδοῦσαι·
« ῾Ιερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

190 ῾Ικετηρίαν ποίησον,
῾Ριψιμία θεόνυμφε,
μετὰ τῶν σὺν σοὶ
τὸ ἱερὸν μαρτύριον
ψυχῆς γενναιότητι
195 ἀνυσασῶν παρθένων Χριστοῦ,
ὅπως αἰωνίου
καταδίκης ῥυσθῶμεν
καὶ τύχωμεν βοῶντες
ψυχικῆς σωτηρίας·
200 « Λαὸς ὑπερυψοῦτε
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.»

θεοτ. ῾Αγιωτέρα, πάναγνε,
τῶν ἀγγέλων ὑπάρχουσα
τὸν ἐν τοῖς ἁγίοις

174-177 οἱ παῖδες εὐ⟨λογεῖτε⟩ et cetera om. cdd. 178-189 troparium Ox om. 190-201 troparium Ox om.

205 θαυμαστῶς Θεὸν ἡμῶν
ἐπαναπαυόμενον
ὑπερφυῶς ἐκύησας,
λύοντα ἡμᾶς
τῆς παλαιᾶς καταδίκης,
210 τοὺς πίστει μελῳδοῦντας·
« ῾Ιερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.»

ᾠδὴ θ'. *᾿Εξέστη ἐπὶ τούτῳ ὁ οὐρανός*

᾿Ιάσεις ἀναβλύζεις παντοδαπεῖς,
215 τὴν τοῦ πνεύματος χάριν πλουτήσασα,
μαρτυρικαῖς
περιηνθισμένη ταῖς καλλοναῖς
καὶ θεραπεύεις χρόνια,
μάρτυς ῾Ριψιμία, πάθη δεινὰ
220 καὶ λώβην ἀπελαύνεις
τῶν πονηρῶν δαιμόνων·
διό σε πάντες μακαρίζομεν.

῾Ωράθης ὥσπερ ἥλιος φωταυγής,
῾Ριψιμία, τῷ φέγγει τοῦ πνεύματος
225 καὶ τῶν πολλῶν
σοῦ ἀγωνισμάτων μαρμαρυγαῖς
τὸν σκοτασμὸν ἐξαίρουσα
πάσης ᾿Αρμενίας σὺν ταῖς ἐν σοὶ
γενναίως ἀθλησάσαις
230 παρθένοις μακαρίαις,
μεθ' ὧν σε πίστει μακαρίζομεν.

Στενώσασαι τὸ πρότερον ἑαυτὰς
ἐγκρατείᾳ καὶ πόνοις ἀσκήσεως,
πρὸς συμπλοκὴν

heirm. EE 220, n. 314, Joannis 223-231 troparium S om.

235 ὕστερον ἐξήλθετε τοῦ ἐχθροῦ,
καὶ τοῦ Χριστοῦ τῇ χάριτι
τοῦτον ἠδαφίσατε κραταιῶς,
θεόνυμφοι παρθένοι,
καὶ νίκης τοὺς στεφάνους
240 θεοπρεπῶς ἐπανεδήσασθε.

Ἡμέραν εὐφροσύνης καὶ χαρμονῆς
τὴν φαιδρὰν ὑμῶν ἄγοντες, σήμερον
περιχαρῶς
μνήμην εὐφραινόμεθα τὰς ψυχὰς
245 καὶ ἐκτενῶς δεόμεθα,
μάρτυρες Κυρίου πανευκλεεῖς,
οἰκείων ἐξ ἀγώνων
ἔχουσαι παῤῥησίαν,
ὑπὲρ ἡμῶν Θεῷ πρεσβεύσατε.

250 * Φωτί σου ἀνεσπέρῳ, πύλη φωτός,
τῆς ψυχῆς μου τὸ σκότος ἀπέλασον
τὸ χαλεπόν,
καὶ τῆς μετανοίας μοι τὰς ὁδοὺς
τὰς φωταυγεῖς ὑπόδειξον,
255 ὅπως πορευόμενος ἐν αὐταῖς
τὸν ζόφον ἀποφύγω,
τὸν ἐκ τῆς ἁμαρτίας,
ἀκαταπαύστως μακαρίζων σε.

---

249 πρεσβεύουσαι S 250-258 θεοτ. ed. in PID, ρπβ' 251 ἀπέλασον] ἀφάνισον PID 258 μακαρίζων] μακαρίζωμεν S μεγαλύνων PID

COMMENTARIO

1 SETTEMBRE

INDIZIONE, S. SIMEONE STILITA, Ss. QUARANTA DONNE, Ss. CALLISTE, EVODO, ERMOGENE MARTIRI

Il 1° settembre la Chiesa Greca celebra la festività dell'Indizione, ossia l'inizio dell'anno, e la commemorazione di S. Simeone stilita, delle Sante Quaranta Donne insieme con il diacono Ammone loro maestro, del santo martire Aitala, nonché la commemorazione dei fratelli santi e martiri Calliste, Evodo, Ermogene.

I Minei Romani aggiungono inoltre la menzione della synaxis della Vergine di Miasini, il ricordo di Gesù di Navì e del grande incendio (1); tuttavia, mentre l'Indizione, S. Simeone e le Ss. Quaranta Donne sono celebrati negli stessi Minei con tre canoni distinti (2), le altre ricorrenze vengono ricordate semplicemente nel sinassario interposto tra l'ode ς' e ζ'. Il Sinassario di Costantinopoli riporta a sua volta più ampie notizie relative alle diverse celebrazioni di questo primo giorno di settembre (3).

Nella nostra raccolta vengono presentati due canoni, ambedue polivalenti in quanto celebrano contemporaneamente diverse festività. La prima composizione, adespota, è tramandata da cinque manoscritti, tutti di sicura provenienza meridionale: Criptense Δ.α. I = C, ff. 4-13; Criptense Δ.α. XXXV = Cb, ff. 8v-13v; Criptense Δ.α. XXV = D, ff. 4-8; Messinese gr. 135 = N, ff. 16v-19v; Parigino gr. 1619 = P, ff. 132-132v, 1-1v. Si deve notare, però, che le tradizioni dei cinque manoscritti non sempre coincidono tra loro. Certamente esse sono collegate da comuni elementi, come dalla identità degli heirmoi e dalla presenza di tropari uguali nelle rispettive odi, tuttavia divergono o per spostamenti o per omissioni o per sostituzioni di strofe.

Questo primo canone, nella tradizione di C, Cb, D, è intitolato all'Indizione, a S. Simeone stilita, alle Sante Quaranta Donne con la

(1) *Μηναῖα* I, 3.
(2) *Μηναῖα* I, 10-22.
(3) *Synax. Eccl. CP.*, 1-6.

loro guida Ammone; nella tradizione di N e P è dedicato all'Indizione e a S. Simeone stilita. Ripetiamo, tuttavia, che N e P, relativamente al loro specifico contenuto, riportano il medesimo testo, con varianti, di C, Cb e D.

La seconda composizione attribuita dall'acrostico a Teofane, ci è conservata dal codice Vallicelliano gr. B 22, ff. 3-5^v, e dal Lauriota Δ 55, al quale non ci è stato possibile accedere. Essa tratta dell'Indizione, di S. Simeone stilita, dei Ss. Calliste, Evodo, Ermogene.

Il primo canone, come ci è pervenuto, propone problemi la cui soluzione dipende soltanto dalla scoperta di codici (se ve ne sono), che ne conservino la stesura originaria, ancora immune dalle manomissioni suggerite dai successivi criteri liturgici livellatori. Ad esempio, il canone nella tradizione C, Cb, D, è più completo e comunque più esteso di quello di N e P. Il C è mutilo nell'ode α', della quale ci rimangono quattro tropari, integrata invece nel testo da Cb; ambedue riportano però l'ode β' che consta di 11 tropari. Questa ode è omessa da D e N, mentre in P è presente con 5 tropari di cui uno solo coincide con C e Cb. Nell'ode γ' (C e Cb riportano 10 tropari, D ne riporta 9) le due tradizioni coincidono in 6 tropari, disposti tuttavia in ordine diverso; N ne presenta 4 e P ne presenta 5, discordi tra loro e discordi altresì con C, Cb e D relativamente ai primi due tropari. Il problema della discordanza dei tropari stessi, sia nel testo che nel numero, si affaccia di continuo in tutta la composizione.

In altri termini non si può dire che nei codici a nostra disposizione ci sia un canone che si faccia preferire ad un altro per una più evidente linearità di comportamento e per indizi pur vaghi di un possibile acrostico. Una fusione delle varie tradizioni, oltre che essere blasfema sotto l'aspetto metodologico, complicherebbe ancora di più il problema della ricostituzione dei canoni alla loro primitiva stesura. Pertanto abbiamo ritenuto che la soluzione migliore, o possiamo pur dire meno dannosa, sia:

a) rispettare il corpo di ciascun canone così come tramandato dal rispettivo codice, senza intervenire minimamente sulla disposizione dei tropari e sul loro numero;

b) procedere alla critica del testo, avendo come prospettiva la sola stesura del tropario, escludendo quindi ogni riferimento al posto ipotetico che esso avrebbe potuto occupare nella primitiva stesura del canone stesso;

c) poiché le quattro tradizioni, defluendo da un canone originariamente unitario, hanno dei tropari comuni, instaurare la critica

di ogni tropario al suo primo incontro, rimandando ad esso, mediante l'incipit, quando successivamente venga ripresentato.

Se non altro, con questo sistema, siamo sicuri di riflettere la tradizione di ciascun manoscritto e di attestarci con ciò a una fase determinata delle vicende dei quattro corpi innografici, anche se la stesura originaria del canone allo stato attuale non sia più ricomponibile (1).

La identità degli heirmoi nelle quattro redazioni è senza meno indice dell'unitaria stesura della composizione. Le odi dell'ἦχος δ' sono ritmate su heirmoi di Germano (ode α', β', γ', δ', ε', ζ', θ'), di Giovanni (ode ς') e di Andrea (ode η') (2).

I canoni, considerati nei loro complessi strofici, e non nei testi dei tropari in particolare, sono più prolissi nella stesura di C, Cb e D di quella di N e P.

In D lamentiamo la mancanza dell'ode β'. A parte questa lacuna rileviamo che le redazioni di C, Cb e D presentano alcune caratteristiche che sono analoghe a quelle dei canoni di Andrea Cretese, quali sono state rilevate dallo Schirò nello studio su alcune composizioni inedite del melode cretese (3). Vale a dire che:

— le odi constano di 10 e più tropari;

— in C e Cb si nota la presenza dell'ode β', ode bandita dai Minei, salvo rarissime eccezioni;

— l'ode η' di C, Cb e D è polimelica;

— la presenza costante del triadikòn prima del theotokion, rilevabile proprio nelle redazioni più estese di C, Cb e D.

Con ciò non intendiamo affatto attribuire al Cretese il canone, tanto più che le tradizioni sono ancora parecchio discordi, ma soltanto far notare che nelle tradizioni dei codici italioti, pur tra le

(1) Per i problemi occorsi nella edizione dei testi tramandati il 1° settembre, si veda anche A. GONZATO, *La preparazione del 1° volume degli Analecta hymnica e codicibus eruta Italiae Inferioris*, in « Rivista di Studi Bizantini e Neoellenici » n.s. 2-3 (XII-XIII), Roma 1966, 213-222.

(2) *EE* 103-104, n. 146; 103, n. 145; 107, n. 150.

(3) G. SCHIRÒ, *Caratteristiche dei canoni di Andrea Cretese. Studio su alcune composizioni inedite del melode*, in « Κρητικὰ Χρονικά » 15-16 (1963), 113-138.

contaminazioni determinate dagli adeguamenti o livellamenti alle più tarde consuetudini liturgiche, riaffiorano le forme e le peculiarità che caratterizzavano il canone nella sua primitiva strutturazione [1].

Brevi passi tratti dal Sinassario di Costantinopoli, i quali illustrano la figura dei santi celebrati nei canoni, precedono il testo della composizione innografica.

Ma un problema si presenta nel canone di questo primo giorno di settembre, ed è relativo a S. Simeone stilita.

Senza dubbio la celebrazione va riferita al santo Simeone stilita, dal Sinassario C.politano riportato il 1° settembre [2] e solo menzionato il 26 luglio [3]; dal Martirologio Geronimiano ricordato il 27 luglio [4], ed in tale data anche dai calendari siriaci e copti [5]. È S. Simeone di Antiochia [6], ritiratosi sin da fanciullo alla vita ere-

---

(1) G. SCHIRÒ, art. cit., 131-138.

(2) *Synax. Eccl. CP.*, 1-4.

(3) *Synax. Eccl. CP.*, 845-846.

(4) *Martyrologium Hieronymianum*, *AA.SS. Nov.* II, pars prior [96], pars posterior 398, n. 20.

(5) *PO* 10, p. 34, 43, 52, 56, 100; *PO* 10, p. 208 [44], 209 [45]; *PO* 10, p. 277 [33].

(6) La testimonianza greca più antica su S. Simeone stilita il Vecchio ci è data dallo storico contemporaneo al santo, Teodoreto di Ciro e rappresenta il cap. XXVI della Historia Religiosa (J. SIRMOND, *Theodoreti opera* III, Lutetiae 1642, 876-888; *PG* 82, 1464-1484); *B.H.G.*³ 1678-1681.

Una seconda Vita più recente ha per autore il monaco Antonio che si dichiara discepolo del santo; *B.H.G.*³ 1682-1683.

La terza Vita è opera di Simeone Metafraste (*PG* 114, 336-392); *B.H.G.*³ 1686-1687.

Le prime due redazioni furono raccolte e studiate da H. LIETZMANN, *Das Leben des hl. Symeon Stylites*, Texte und Untersuchungen XXXII, 4 (1908), 1-18; 20-78. Lo stesso Lietzmann che analizzò la tradizione del Metafraste, semplice compilazione svolta sulle fonti greche già note, accomunata inoltre a vari errori cronologici (LIETZMANN, 210), presentò invece, insieme con le due prime Vite di Teodoreto e di Antonio, la Vita Siriaca tramandata dal Vat. Syr. 117 (*B.H.O.* 1124) e dal ms. del British Museum add. 14484 (*B.H.O.* 1121; LIETZMANN, 180-184) nella traduzione tedesca di H. Hilgenfeld (LIETZMANN, 80-180).

Sempre valido è lo studio di H. DELEHAYE, *Les Saints Stylites*, (Subs. Hagiogr. 14), Bruxelles 1923, con particolare riferimento alla figura di S. Simeone stilita il vecchio, I-XXXIV. Più tardi P. PEETERS, *S. Syméon Stylite et ses premiers biographes*, in « Anal. Boll. » 61 (1943), 29-71; IDEM,

mitica e quindi isolatosi per lunghissimi anni sulla colonna fino alla morte che avvenne, secondo il Delehaye, nel 459 durante l'impero di Leone I [1].

Il santo celebrato il 1° settembre è noto come S. Simeone stilita « il vecchio », per distinguerlo da un altro S. Simeone, anch'egli eremita e sin da giovanissima età anch'egli isolato su una colonna, vissuto al tempo di Giustiniano e morto nel 592. Il secondo S. Simeone, « il giovane », detto anche del « Monte Mirabile » (ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει) dove compì la sua ascensione spirituale, è celebrato, sia nei calendari greci che nei palestino-siriaci, il 23 o 24 maggio [2].

Un terzo Simeone, il quale visse forse in Cilicia, riportato dal Calendario Palestino-Georgiano e accomunato nella data al primo S. Simeone stilita [3], si trova effettivamente anche nel Pratum Spirituale di Giovanni Moscho [4].

La composizione innografica si snoda su 9 odi, ciascuna delle quali comprende un numero di tropari che varia da 11 (in C, Cb e D) a 4 (in N e P). L'autore in ciascuna ode dedica in genere all'Indizione due strofe, mentre nelle altre alterna accese invocazioni con il ricordo dei fatti salienti della vita dei santi. Lasciando da parte il theotokion (preceduto in C, Cb e D dal triadikòn), almeno sette tropari in C, Cb e D e due o tre in N e P sono riservati ai santi e in particolare modo a S. Simeone stilita.

Le due prime odi hanno un carattere più generico: vi è messa in evidenza la virtù esercitata dal santo nel ripudio delle cose terrene per

---

Un saint hellénisé par annexion: Syméon Stylite, in « Le tréfonds oriental de l'hagiographie byzantine », (Subs. Hagiogr. 26), Bruxelles 1950, 93-136, dimostra la priorità e l'autenticità della Vita siriaca rispetto alle Vite greche, derivazioni dalla precedente, compilate in ambiente assolutamente estraneo a quello in cui visse il santo.

(1) H. DELEHAYE, op. cit., XV.

(2) *Synax. Eccl. CP.*, 703-705; G. GARITTE, *Le calendrier palestino-géorgien du Synaiticus 34 (Xe siècle)*, (Subs. Hagiogr. 30), Bruxelles 1958, 232. Il santo, pure di Antiochia, vissuto al tempo di Giustiniano, morì nel 592. La vita di S. Simeone stilita il giovane, ricca di fonti agiografiche (*B.H.G.*³ 1689-1691), è ora pubblicata nella sua tradizione più antica e corredata da un'ampia introduzione da P. VAN DEN VEN, *La Vie ancienne de S. Syméon Stylite le Jeune (521-592)*, t. I (*Introduction et texte grec*), (Subs. Hagiogr. 32), Bruxelles 1962.

(3) G. GARITTE, op. cit., 289.

(4) *Pratum Spirituale*, cap. 57, in *PG* 87,2912.

il conseguimento del premio celeste. Con l'ode γ' i riferimenti alla biografia di Simeone si fanno più precisi: ὁ ἐκ βρέφους ἱερὸς καὶ ἐκ κοιλίας ἐκλεκτὸς (γ', vv. 99-100; 103-104; ε', vv. 195-196); il santo è stato dunque eletto da Dio sin dal suo nascere; mentre più volte ritorna il nome della madre, Marta, unita al figlio nella felicità eterna (γ', v. 116; ζ', v. 321; η', v. 399; θ', v. 470). Il singolare isolamento dal mondo e l'ideale ascesi al cielo sono il motivo dominante del canone (δ', vv. 143-146; ς', vv. 245-249); la colonna è paragonata più volte alla croce (β', vv. 67-68; ς', vv. 250-254) e Simeone ravvicinato ad Elia rapito con il carro di fuoco alle altezze divine (ς', vv. 260-264; η', vv. 358-364).

Gli altri tropari presentano le lodi del celebrato e le invocazioni a lui rivolte nelle forme tradizionali. Solo un accenno, oltre modo generico, è dedicato al potere taumaturgico del santo dopo la morte, ben lungi poi da una indicazione topografica della sua sepoltura (θ', vv. 465-469).

Nel complesso, anche i richiami biografici sono piuttosto indeterminati.

Nella composizione altri tropari ci lasciano un po' perplessi: lo straordinario nutrimento di Simeone alimentato da un angelo per grazia divina (ζ', vv. 312-314): σοὶ δέ, θεοφόρε, τροφὴν ἐδίδου ἄγγελος, e ancora (η', vv. 400-401): καὶ μυστικῶς ἐθρέψατο ἀγγέλου ἡ τροφή. È poi da notarsi che il poeta paragona il nutrimento celeste ai carboni accesi che purificarono Isaia (η', vv. 405-412). Il canone conclude infine inneggiando alla colonna che continua a parlare delle virtù del santo esercitate sulla terra. In quanto al nutrimento purissimo e celeste, il particolare è assolutamente sconosciuto alle Vite greche e a quella siriaca del più antico Simeone di Antiochia. Il fatto trova invece un po' di luce nella vita di S. Simeone stilita « il giovane ».

Synax. Eccl. CP., 704: Καὶ ὅτι ἐν σώματι τὰ τοῦ σώματος ὑπερβὰς οὐκέτι ἀνθρωπίνῃ τροφῇ, ἀμβροσίᾳ δὲ οὐρανόθεν χορηγουμένῃ τρεφόμενος μέχρι τῆς ἐν Χριστῷ διήρκεσεν ἀναλήψεως.

Vita Antica, cap. 256: Αὐτὸς οὖν (ὁ Θεὸς) . . . ὀφθαλμοφανῶς ὑπέδειξε τῇ ἐμῇ ταπεινώσει ἄνδρα λευχειμονοῦντα, ἱεροπρεπὲς περιβεβλημένον σχῆμα, ὅρασίν τε ἐξαστράπτουσαν ἔχοντα· . . .

Οὗτος οὖν ἐν ταῖς χερσὶν ἅγιον σκεῦος ἐπεφέρετο καὶ διὰ τῶν ἀέρων ἐγένετο πρός με· καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐν αὐτῷ τῷ ἁγίῳ σκεύει ὡς εἶδος ὀρύζης λευκότατον, οἷον οὐδέποτε ἐθεασάμην οὐδὲ καταλαβέσθαι

ἰσχύω· καὶ τρίτον ἐξ αὐτοῦ ἐπέβαλεν ὡς διὰ κοχλιαρίου τῷ ταπεινῷ μου στόματι (1).

D'altra parte il particolare, espresso più di una volta, che il santo sia stato scelto e prediletto da Dio prima della sua stessa nascita (ε', vv. 185-189): ὡς ἐξ ἐπαγγελίας τεχθείς, non è nuovo nella vita di S. Simeone stilita « il giovane », sebbene il motivo sia assai ricorrente nell'agiografia bizantina.

Synax. Eccl. CP., 703: τὰ δὲ ἐντεῦθεν θαυμαστὰ πάντα τὰ μὲν συμβῆναι . . . . . τὴν ἐσομένην τοῦ παιδὸς ἀρετὴν καὶ τελείωσιν τῇ μητρὶ προμηνύοντες.

Vita Antica, cap. 3: . . . . . ἐν μιᾷ νυκτὶ πάλιν αὐτοψεὶ παρέστη αὐτῇ ὁ ἅγιος ἔνδοξος τοῦ Κυρίου πρόδρομος καὶ βαπτιστὴς Ἰωάννης εἰπὼν πρὸς αὐτήν· « Ἀνάστηθι ταχέως, γύναι, καὶ πορεύθητι ἐν τῷ καταλύματι καὶ ἐν εὐλογίᾳ συνάφθητι τῷ σῷ ἀνδρί, καὶ εὐθέως συλλήψῃ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Συμεών . . . . . » (2).

Non so se potrà inoltre essere del tutto casuale il fatto che sia la madre del « vecchio » che quella del « giovane » Simeone si chiami Marta. Il Sinassario di Costantinopoli riporta il medesimo nome per tutti e due i santi stiliti:

col. 2: (ἡ μνήμη) τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν καὶ τῆς ὁσίας μητρὸς αὐτοῦ Μάρθας.

col. 703: τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει . . . . . γεγέννηται δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ . . . . . καὶ Μάρθας μητρὸς . . . . . τραφείσης.

Ma non troviamo il nome della madre di Simeone il vecchio nella vita greca e neppure in quella siriaca.

Non si vuole qui prendere posizione in merito alla storicità di uno o dell'altro dei due santi omonimi stiliti. Senza meno sono esistiti tutti e due, giacché i documenti storici e i reperti archeologici ne fanno fede sia per l'uno che per l'altro (3).

---

(1) P. Van den Ven, op. cit., 222.

(2) P. Van den Ven, op. cit., 5.

(3) H. Delehaye, op. cit., XXXIV; P. Van den Ven, op. cit., 174*, 201*-203*; cfr. inoltre A. Grabar, *Martyrium. Recherches sur le culte des reliques et l'art chrétien antique*, I, Paris 1946, 361.

Che però le due tradizioni si siano potute sovrapporre non desterebbe meraviglia. Si noti intanto che nei calendari italo-greci non risulta affatto al 23 o 24 maggio il nome del più giovane stilita [1] e neppure ho trovato alcun canone a lui dedicato nei manoscritti di provenienza meridionale.

D'altra parte S. Simeone il giovane, almeno in Oriente era oggetto di grande devozione [2], e di solito con la pietà per un santo si accompagna anche la conoscenza delle opere che lo distinsero sulla terra. La sua vita pertanto poteva essere più conosciuta. Tutti gli elementi biografici riesumati dal canone possono essere riferiti anche alla vita di quest'ultimo. Non ho trovato infatti alcun particolare che si debba attribuire esclusivamente al primo Simeone. Costui, per esempio, da fanciullo era un pastore [3]; ora, crediamo noi che tale motivo, caro alle reminiscenze innografiche, sarebbe stato trascurato, qualora l'autore realmente l'avesse conosciuto? È vero che una certa sovrapposizione di episodi già si trova nelle Vite dei due santi omonimi; il Delehaye le sottolineò e riconobbe nella Vita del giovane Simeone quell'insieme di episodi per i quali l'immaginazione popolare vuole rendere insuperabile il suo eroe [4]. Questo motivo, ovviamente, può dar luogo ad altre tradizioni consimili. Ma poiché tutti i calendari, sia orientali che occidentali, sono concordi nel considerare il 1° sett. la festività di S. Simeone stilita, può essere stato il primo S. Simeone, « il vecchio », a riassumere in sé quanto era rimasto impresso nella memoria dalla tradizione più diffusa e più recente.

Per quello che concerne le Sante Quaranta Donne vergini e martiri [5], sempre mantenendosi su un tono generico, l'innografo rievoca

[1] Si veda in proposito J. RENDEL HARRIS, *Further Researches into the Ferrar-Group*, London 1900, e la recensione di H. DELEHAYE, *Un Synaxaire italo-grec*, in « Anal. Boll. » 21 (1902), 23-28.

[2] H. LECLERCQ, *Stylites*, in « Dict. d'archéol. chrét. et de lit. », t. 15, 1705; P. VAN DEN VEN, op. cit., 175.

[3] Vita siriaca, cap. 2, (LIETZMANN, 1).

[4] H. DELEHAYE, op. cit., LXX-LXXI. Il Peeters (*S. Syméon Stylite...*, 70) ricollega la fortuna della devozione dei due santi omonimi alla storia dei luoghi che videro le prodigiose opere dei due taumaturghi: la Siria, che trascinata nella eresia dei monofisiti, considerava suo attributo la pietà per S. Simeone il vecchio; mentre i dissidenti riversarono la loro devozione su un secondo Simeone, stilita come il primo, e che del primo aveva rinnovato le virtù. La leggenda, secondo il Peeters, supplì a ciò che la vera imitazione aveva lasciato di incompleto.

[5] *Synax. Eccl. CP.*, 3-4; *B.H.G.*³ 2280.

la passione delle sante esaltandone la fortezza e il coraggio nel martirio. Sotto l'aspetto storico-agiografico il canone non presenta alcun problema di particolare importanza.

Il secondo canone, esumato dal codice Vallicelliano gr. B 22, ff. 3-5ᵛ, celebra l'Indizione. S. Simeone stilita e i tre martiri Calliste, Evodo, Ermogene. Pur limitando a semplici accenni le virtù del santo Simeone, al quale in ciascuna ode è dedicato un tropario, l'autore riserva tuttavia due strofe all'eroismo dei fratelli martiri.

I Ss. Calliste, Evodo ed Ermogene, affatto ignorati nella B.H.G., sono invece menzionati nel Sinassario C.politano al 1° settembre [1]: μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀγαθοκλείας, Καλλίστης, Ἑρμογένους καὶ Εὐόδου.

E nel Martirologio Geronimiano, al 1° settembre e al 25 Aprile: « In Apolia Syracusae natalis sanctorum Euoti Hermogenis Calistae » [2].

Chi è Agatoclia nominata nel Sinassario di Costantinopoli?

Nei Synaxaria selecta tale nome manca, e così pure nell'omilia di Teofane Cerameo pronunciata per l'Indizione, in cui egli ricorda i santi celebrati nel primo giorno dell'anno nella chiesa greca: μνήμην ἄγομεν... Καλλίστης τε καὶ Εὐόδου καὶ Ἑρμογένους τῶν ἐκ φύσεως καὶ πίστεως ἀδελφῶν [3]. Nella medesima omilia manca anche la precisazione del luogo ove fu consumato il martirio. Non sappiamo di più dei tre santi, oltre a quello che ci dicono i modesti brani tradotti in latino dal Gaetani in « Vitae Sanctorum Siculorum » [4]. E nulla, oltre a quel pochissimo che apprendiamo dalle fonti accennate, aggiunge la composizione innografica tramandata dal ms. Vallicelliano.

Chi siano e donde provengano i santi celebrati nel canone, neppure questo ci è chiaro. Essi sono davvero di Siracusa? Il particolare annunciato dal Martirologio Geronimiano non sfuggì al Delehaye [5], che trasse motivo per credere che « l'omission de toute allusion à l'origine sicilienne de ces martyrs dans l'homélie de Théophane est

[1] *Synax. Eccl. CP.*, 4.

[2] *Martyrologium Hieronymianum*, *AA.SS. Nov.* II, pars prior 114, 49, pars posterior 209.

[3] *PG* 132,153; *B.H.G.*³ 822.

[4] O. GAETANI, *Vitae Sanctorum Siculorum*, I, Panormi 1657, 122-123; Animadv., 104; *AA.SS. April.* III, 359.

[5] H. DELEHAYE, *Quelques dates du Martyrologe Hiéronimien*, in « Anal. Boll. » 49 (1931), 47-49.

d'autant plus significative qu'il était sicilien lui-même et parlait devant des compatriotes ».

L'incertezza che avvolge la figura storica dei Santi Calliste, Evodo, Ermogene difficilmente può per ora essere dipanata. È tuttavia significativo, ai fini di ulteriori ricerche, il dato di fatto che il nostro canone dedicato ai tre santi è stato tramandato da un manoscritto di provenienza dell'Italia Meridionale. Inoltre, se si dà credito all'acrostico rivelato dai theotokia, italo greco dovrebbe essere anche l'autore, Teofane siculo (1).

(1) C. GIANNELLI, *L'ultimo ellenismo nell'Italia Meridionale*, in « Atti del 3° Congresso Internaz. di Studi sull'Alto Medioevo », Spoleto 1959, 282-283.

2 SETTEMBRE

S. MAMANTE

A S. Mamante martire (1) sono dedicati tre canoni, contenuti rispettivamente nei codici Vallicelliano gr. B 22, Parigino gr. 1619, Criptense Δ.α. I.

Il primo, che inizia con le parole ἔαρ σήμερον, è compreso nei ff. 6v–8v del ms. Vallicelliano, ma è altresì riportato dai Parigini greci 254, 267, 928, 1580. Dalle iniziali dei tropari emerge un acrostico stranamente taciuto nel titolo da tutti i manoscritti. Esso suona: 'Εγκωμίοις Μάμαντα μέλπω νῦν πόθῳ. Dalle iniziali dei theotokia desumiamo anche il nome dell'autore: Γεωργίου, omesso in rubrica; nel Parigino gr. 254 i theotokia delle odi δ', ε', ζ' differiscono tuttavia dai corrispondenti degli altri manoscritti, per cui l'acrostico del nome ne viene interrotto.

Il canone, modulato sull'ἦχος β', prende movenze da heirmoi di Cosma (odi α', ε'; γ', ζ') (2) e di Giovanni (ς', ϑ'; η') (3); l'heirmos dell'ode δ' invece, pur essendo di uso frequente (4) non è registrato nella raccolta dell'Eustratiadis.

Il testo è alquanto corretto e le varianti riscontrate nei manoscritti Parigini, codici tutti complementari, costituiscono l'apparato critico; in essi è stato prezioso il ritrovamento del IV tropario dell'ode ζ', che mutilava in questa sede l'acrostico della tradizione Vallicelliana.

Il secondo canone, inc. Μάμαντος νικηφόρου, è tramandato dal Parigino gr. 1619, ff. 2-4, nonché dal Patmiaco 194, ff. 17-20 e dal Lauriota Δ 55. La composizione presenta l'acrostico Μάμαν μάρτυρα ὕμνοις δεῦτε μέλψωμεν, ma il nome dell'autore è taciuto, né per

(1) *Synax. Eccl. CP.*, 5-7.
(2) *EE* 37, n. 51; 39, n. 53.
(3) *EE* 34, n. 46; 35, n. 47.
(4) H. FOLLIERI, *Initia hymnorum Ecclesiae Graecae*, I (A-Z), (Studi e Testi 211), Città del Vaticano 1960, 373.

altro è rilevabile dai theotokia, che poi nella maggior parte sono già editi. Modulato sull'ἦχος πλ. δ', le otto odi sono tratte da heirmoi di Giovanni (odi α', γ', ϛ'; ζ', θ') (1), di Cosma (ode δ') (2), di Germano (odi ε', η') (3).

Il codice di base è stato il Parigino, di origine meridionale, ma in certi casi ci siamo avvalsi anche del Patmiaco, per quanto la sua tradizione appaia alterata (ne è indice l'omissione di alcuni tropari richiesti dall'acrostico: il V dell'ode α', il III dell'ode ε', il III e V dell'ode ζ', il III dell'ode η' e ancora il III dell'ode θ'; oppure l'aggiunta di un tropario, il I dell'ode ε', estraneo all'acrostico annunciato dallo stesso Patmiaco).

L'unico triadikòn, nell'ode ζ', il quale precede l'unico theotokion inedito della composizione, esula dall'acrostico presentato all'inizio. Esso è omesso dal Patmiaco ma mantenuto dal Parigino, la cui tradizione è stata, relativamente alle strutture del canone, integralmente rispettata.

Il terzo canone, tramandato dai codici Criptense Δ.α. I, ff. 14v-18, e Criptense Δ.α. XXXV, ff. 18v-21v, a differenza dei precedenti è privo di acrostico nonché adespota, ma dalle particolarità che veniamo subito a rilevare, esso appare antichissimo. Il manoscritto Criptense Δ.α. I presenta due canoni congiunti: il primo per S. Mamante e il secondo per S. Giovanni digiunatore, la cui commemorazione cade pure il 2 settembre. Essi sono modulati sullo stesso ἦχος πλ. δ'; alcune odi dei due canoni hanno lo stesso heirmos (α'; β'; ϛ', ζ', θ') (4), altre invece se ne differenziano (γ'; δ'; ε'; η') (5), però ogni coppia di odi è conclusa da un unico theotokion, preceduto talora (in α', β', δ', ϛ') dal triadikòn. Il theotokion e il triadikòn, ovviamente, seguono il metro del secondo mèlos, quello per S. Giovanni. Così, completo, e sia pure con molte varianti rispetto al nostro, si trova il canone per S. Giovanni digiunatore nei Minei Romani (6).

(1) *EE* 224, n. 321; 220, n. 315.
(2) *EE* 225, n. 322.
(3) *EE* 226, n. 324.
(4) *EE* 229, n. 328, di Germano; 227, n. 325, di Giovanni; 226, n. 323, di Germano.
(5) 229, n. 328, di Germano e 226, n. 324, di Germano; 231, n. 331, di Andrea e 226, n. 323 di Germano; 226, n. 324, di Germano, e 226, n. 323, di Germano; 229, n. 328, di Germano e 226, n. 323, di Germano.
(6) *Μηναῖα* I, 28-35.

Il Rocchi nella descrizione del codice si esprime in questi termini: « die II, in S. Mamantem τῷ ἀνατείλαντι, in S. Joann. jejunatorem τῷ ἀνατείλαντι Germani; uterque canon deest » (1). Ambedue i canoni risultavano dunque assenti nell'edizione Veneta dei Minei, quando il Rocchi compilò il catalogo, mentre quello per S. Giovanni digiunatore venne in seguito inserito dal Gassisi nell'edizione Romana di Propaganda Fide.

Non abbiamo ritenuto opportuno escludere dalla nostra raccolta il canone di Germano per S. Giovanni digiunatore, bensì abbiamo preferito ricostituire il canone nella sua iniziale integrità, riportando, con le varianti, anche i tropari editi e abbiamo inserito inoltre tutta l'ode β', già espunta nella tradizione dell'ufficiatura costantinopolitana. Un solo tropario, il II dell'ode ζ', si differenzia totalmente dal corrispondente dei Minei Romani. Abbiamo rispettato la tradizione di Δ.α. I, rinviando a nota l'incipit del tropario contenuto in MR.

Le tre composizioni innografiche rievocano la vita e in particolare modo il martirio del santo di Cappadocia; il canone del ms. Parigino, inoltre, si richiama più da vicino al martyrion vero e proprio. I particolari trovano sempre riscontro nella Passio del Metafraste (2); abbiamo tuttavia consultato anche la Passio premetafrastica anonima e tuttora inedita, contenuta nel ms. Vaticano gr. 797 (3). Quest'ultima presenta alcune varianti rispetto alla posteriore redazione del Metafraste, ma il contesto e le notizie agiografiche che a noi interessano non si differenziano affatto. Per tale motivo, quando si è reso necessario, abbiamo accolto brani del testo edito.

(1) A. Rocchi, *Codices Cryptenses* ..., 289.
(2) Θ. Ἰωάννου, *Μνημεῖα ἁγιολογικά*, Βενετία 1884, 338-351; *B.H.G.*3 1018.
(3) *B.H.G.*3 1019.

4 SETTEMBRE

S. ERMIONE

Il canone per S. Ermione, desunto dal codice Parigino gr. 1619, ff. 7v-9v e dal Bodleiano Canon. gr. 58, ff. 29v-32v, è composizione di Giuseppe Innografo ed ubbidisce all'acrostico annunciato dall'amanuense: Ὕμνοις σὲ μέλπω προφρόνως, Ἑρμιόνη. Ἰωσήφ.

Gli heirmoi sono tratti da quattro canoni anastasimi dell'ἦχος πλ. δ' di Giovanni (odi α', γ'; ε', ς', η'; ζ'; θ') (1); uno è di Cosma (ode δ') (2).

L'argomento delle varie odi è l'esaltazione delle virtù della vergine esercitate sino al martirio. Salvo che nell'ode α', di contenuto generico e con funzione introduttiva, appaiono nelle altre precisi riferimenti alla vita e alla passio della santa.

Di S. Ermione, figlia di Filippo apostolo, martire in Efeso durante l'impero di Traiano (3), sappiamo quanto ci riferisce il Sinassario e più ampiamente la Passio greca tuttora inedita, tramandata dal ms. Athon. Caracallou 28 (olim 81) del sec. XV-XVI (4). Della Passio stessa abbiamo riportato i brani necessari alla migliore comprensione del testo innografico. Il processo davanti all'imperatore, le diverse prove del martirio, la testimonianza della vera fede addotta da Ermione con la distruzione degli idoli pagani al cospetto di tutti, infine la conversione dei due soldati esecutori del martirio, sono gli elementi principali sui quali è condotta la Passio inedita. Il canone però aggiunge altre notizie: di S. Ermione è esaltata anche la virtù di guarire piaghe spirituali e fisiche e viene ricordato il potere taumaturgico che esercita la sua tomba. I particolari, taciuti dalla Passio ricordata, sono invece reperibili nella traduzione latina degli « Acta ex Menaeis Graecis, interpr. Matthaeo Radero », edita negli Acta Sanctorum (1).

(1) *EE* 220, n. 315; 219, n. 314; 224, n. 321; 222, n. 317.

(2) *EE* 225, n. 322.

(3) *Synax. Eccl. CP.*, 14-15.

(4) *B.H.G.*3 2171. La Passio stessa comprende i ff. 1-14v; cfr. Sp. Lambros, *Catalogue of the Greek Manuscripts on Mount Athos*, I, Cambridge 1895, 139.

Ringrazio a questo proposito il Rev. P. F. Halkin, il quale, con la sollecitudine che lo distingue, mi ha cortesemente inviato il microfilm del manoscritto athonita.

(1) *AA.SS. Sept.* II, 185-186. Un'antica testimonianza della memoria della santa, sepolta ad Efeso, è attestata sin dal sec. II in una lettera del vescovo efesino Policrate a papa Vittore (188-199) (Eusebii, *Hist. Eccl.* III, 31; V, 24: *PG* 20, 280; 493).

6 SETTEMBRE

S. CIRILLO VESCOVO DI GORTINA

Questa è composizione di Giuseppe Innografo. Per esumarne il testo ci siamo avvalsi di cinque manoscritti: Criptense Δ.α. I, ff. 32-35v Criptense Δ.α. XXXV, ff. 29v-31v; Parigino gr. 1619, ff. 11v-13v; Vallicelliano gr. B 22, ff. 15v-17v; Bodleiano Canon. gr. 58, ff. 49-52. È conservato anche nell'inaccessibile ms. Lauriota Δ 45.

Il nome dell'autore appare dopo l'acrostico dodecasillabico: Κύριλλον. ὑμνῶ τὸν πρόεδρον Γορτύνης. Ἰωσήφ.

Gli heirmoi, dell'ἦχος πλ. δ', sono tratti da acoluthie di Germano nelle odi α', β'; γ', θ' (1); da Giovanni, ma con sensibili varianti poetiche, nelle odi δ', ς' (2); da Andrea in ε', η'; ζ' (3).

Nella composizione l'Innografo segue uno schema molto regolare. La prima ode, come di consueto, è di carattere introduttivo, mentre le successive celebrano, sia pure in termini spesso generici, l'attività pastorale del santo, le virtù esercitate e il martirio.

Quale sia stata la fonte di cui si servì l'autore è difficile sapere. Il Sinassario di Costantinopoli riferisce la celebrazione del santo martire cretese il 6 settembre (4); nei Synaxaria selecta il 9 luglio (5); ma la seconda è da intendersi come il dies natalis di Cirillo. I Minei Romani tacciono qualsiasi commemorazione in suo onore. Al 9 luglio è invece riportata la Passio di Cirillo negli Acta Sanctorum (6), e in tale data è menzionato nel Martirologio Romano (7).

La Passio composta da un metafraste, è l'unica fonte agiografica che possediamo. Edita da Pio Franchi de' Cavalieri (8), ce ne siamo

(1) *EE* 225, n. 323; 226, n. 324.
(2) *EE* 224, n. 321.
(3) *EE* 228, n. 327; 228, n. 326.
(4) *Synax. Eccl. CP.*, 17.
(5) *Synax. Eccl. CP.*, 808.
(6) *AA.SS. Jul.* II, 684-686; *B.H.G.*³ 467.
(7) *Martyrologium Romanum* (*Propylaeum ad AA.SS. Dec.*), 279.
(8) P. Franchi de' Cavalieri, *Note agiografiche*, fasc. 9, (Studi e Testi 175), Città del Vaticano 1953, 226-229.

serviti per spiegare alcuni passi del testo innografico presentato, ma senza dubbio essa non è stata la fonte alla quale attinse l'Innografo. Lo confermano per di più alcuni riferimenti non registrati nella Passio edita e che presuppongono l'esistenza di un βίος più antico a noi sconosciuto, sul quale dovettero basarsi sia l'Innografo, sia l'oratore sacro che compilò la Passio encomiastica.

L'elemento nuovo, rispetto alla Passio, è l'accenno alla liberalità del santo verso i poveri (ode β', vv. 43-44). Codesto, lo ammettiamo, è argomento piuttosto comune, ma non d'obbligo perchè se ne faccia sempre menzione; pertanto osiamo credere che se non fosse stato esplicitamente dichiarato nel βίος, l'Innografo forse non l'avrebbe sottolineato. Meno comune è il particolare della visione del nemico πολύμορφος che si avanza a cavallo in aspetto di combattente verso il santo (ode ε', vv. 108-109). Il riferimento, poi, a miracoli o per lo meno a benefiche influenze esercitate oltre che a Creta anche fuori dell'isola (ode ς', vv. 136-142), l'accenno a guarigioni operate dai resti mortali del santo (ode η', vv. 177-179), sono assolutamente estranei al testo del martyrion. Nuova risulta l'affermazione che anche a Roma, oltre che a Creta, il santo era conosciuto e « come sole risplendeva e allontanava le tenebre del male ». Che la fama del martire, ucciso sotto Galero, si sia estesa anche in Occidente non può destare meraviglia, tuttavia conviene rilevare che il Martirologio Romano non parla affatto di Roma. Ῥώμη può identificarsi con Costantinopoli, ma in tal caso è difficile che un innografo come Giuseppe si stupisca perchè la potenza del martire si sia estesa persino nella capitale dell'impero. L'opinione, quindi, di Pio Franchi de' Cavalieri, secondo il quale dovrebbe esserci stata una vita più ricca di particolari, trova conferma anche dal contesto del canone qui presentato (1).

(1) P. Franchi de' Cavalieri, op. cit., 204, 219.

7 SETTEMBRE

VIGILIA DELLA NASCITA DELLA MADONNA

I tre canoni dedicati alla Madonna nella vigilia della sua nascita sono tutti di Giorgio.

A quale Giorgio appartengano le composizioni innografiche non mi sembra sia dubbio. Infatti a varie festività mariane l'innografo Giorgio, monaco e poi metropolita di Nicomedia [1], dedicò inni e omelie: le caratteristiche formali e stilistiche dei canoni presentati rivelano inoltre somiglianza con quelli sicuramente attribuiti al medesimo autore.

Nel primo canone l'ode β' è andata perduta; a darcene conferma ci soccorre la mutilazione interna del nome dell'innografo che nel caso nostro manca della seconda lettera Γ⟨ ⟩ωργιου.

Dei tre manoscritti che ci conservano il testo abbiamo preferito il Criptense ai Messinesi 135 e 140 (questi ultimi del tutto concordi tra loro); non certo perchè la tradizione del primo sia più corretta, ché anzi lascia assai a desiderare, ma in quanto completa nel testo, rispetto a quella manipolata dei Messinesi. Tutte le odi del Criptense constano di tre tropari; le odi γ' ed ε' dei Messinesi sono invece costituite di due tropari, mentre le rimanenti sei odi concordano nella stesura con il Criptense. Le varianti sono notevoli e le lezioni di N e O si farebbero talvolta preferire a quelle di D. Tuttavia abbiamo creduto opportuno, dove è stato possibile, mantenere, per unità e coerenza di indirizzo filologico, la lezione D, anche in casi in cui abbiamo dovuto indulgere a qualche asperità formale.

[1] Per uno studio più circostanziato sulla personalità dell'innografo Giorgio e sulle opere a lui attribuite, mi richiamo a E. FOLLIERI, *Problemi di innografia bizantina*, in « Actes du XIIe Congrès International des Études Byzantines, Ochrid 1961 », II, Beograd 1964, 311-325.

Unica è la fonte melodica alla quale l'innografo attinse gli heirmoi: Giovanni monaco [1].

Il primo canone, appartenente all'ἦχος α', è tramandato dai codici Criptense Δ.α. XXV = D, ff. 31^v-33; Messinese gr. 135 = N, ff. 20-23; Messinese gr. 140 = O, ff. 2-3.

Il secondo, dell'ἦχος δ', dai codici Parigino Suppl. gr. 32, ff. 2^v-4^v; Parigino gr. 13, ff. 72^v-74; Parigino gr. 254, ff. 61-66; Bodleiano Canon. gr. 58, ff. 53-56^v.

Il terzo, pure dell'ἦχος δ', deriva dai codici Parigino gr. 1619, ff. 14^v-16^v; Vallicelliano gr. B 22, ff. 18-20.

Della prima e della terza composizione la paternità è evidente dall'acrostico: in una esso è individuabile nell'ultimo tropario di ogni ode del quale ovviamente non troviamo il titolo di theotokion, dato che tutto il canone è dedicato alla Madre di Dio; nell'altra l'acrostico è annunciato dal dodecasillabo che precede il testo: Ἡ τῆς τρυφῆς ἅπασιν ἤνοικται πύλη. Γεωργίου.

Nel secondo canone invece il nome Γεωργίου è apposto ai margini dell'acrostico nei soli codici Parigino Suppl. gr. 32 e Parigino gr. 254, ma dalle iniziali dei tropari stessi, almeno da quelli tramandati dai tre manoscritti pervenutici, non si desume alcun nome.

Per il secondo canone, delle tre tradizioni, le quali tra loro non presentano molte varianti, abbiamo senz'altro prescelto quella sicuramente meridionale del Parigino Suppl. gr. 33. Anche qui l'ispirazione melodica è data da due canoni di Giovanni, uno per le odi α', γ', ε', ϛ', ζ', η', ϑ'; l'altro per l'ode δ' [2].

Del terzo canone presentiamo due tradizioni distinte, esumate rispettivamente dai codici Parigino gr. 1619 = P; Vallicelliano gr. B 22 = E. Esse, pur legate dal medesimo acrostico, si differenziano totalmente nelle odi α' e ϑ', e non solo nel testo dei tropari, ma anche negli heirmoi, il che vale a dire nel metro e nella melodia stessa.

Nella tradizione di P le otto odi hanno heirmoi di Cosma (ode α', ϑ'; δ', ϛ', ζ'; ε') [3] e di Giovanni (ode γ') [4]; inedito come testo innografico appare l'heirmos dell'ode η', corrispondente però nella metrica

[1] *EE* 1, n. 1.
[2] *EE* 99-100, n. 141; 95, n. 135.
[3] *EE* 102, n. 144; BZ 14 (1905), 521, 522, 523; *EE* 101, n. 143.
[4] *EE* 97, n. 138.

all'heirmos di Cosma per i Santi Apostoli (1). Nella tradizione E l'heirmos dell'ode α' è tratto da Giovanni (2) e l'heirmos dell'ode ϑ', nel testo innografico inedito, è modulato sull'heirmos ϑ' di Cosma (3).

In ambedue le tradizioni è omessa l'ode β', la quale invece risultava presente nell'originale; infatti l'acrostico denuncia la lacuna delle lettere corrispondenti alla seconda ode.

Presentiamo pertanto, di seguito, le due tradizioni di P e di E: prima la redazione completa di P, preferita ad E in quanto offerta da un codice di sicura provenienza meridionale; sullo stesso P, come nei casi analoghi, abbiamo instaurato la critica dei testi comuni. Nel presentare la redazione E rinviamo, segnalando l'incipit e l'indicazione dei versi, ai tropari corrispettivi già incontrati nel primo canone.

In tale modo, conservando la tradizione di ciascun manoscritto, siamo sicuri di rispettare anche la tradizione dell'ambiente in cui il libro liturgico ebbe vita.

(1) *EE* 101, n. 142.
(2) *EE* 95, n. 135.
(3) *EE* 101, n. 142

8 SETTEMBRE

NATIVITÀ DELLA MADONNA

I codici Vaticano gr. 1829, ff. 9v-11v e Vallicelliano gr. B 22, ff. 26-28v, arricchiscono il repertorio dei canoni per la Madonna.

Ne presentiamo due dell'ἦχος πλ. δ'.

Il primo — inc. 'Εξάρξατε, κόραι παρθενικαί — è desunto dal Vaticano gr. 1829 ed ivi attribuito a Simeone magistro e logoteta, con la formula: Συμε⟨ὼν⟩ μαγίστρ⟨ου⟩ καὶ λογοθέτ⟨ου⟩.

La composizione procede senza presentare difficoltà di sorta per tutte le otto odi, che sono modulate su heirmoi di Giovanni (odi α', ς'; γ', ε', η'; ζ'; ϑ)) (1) e di Cosma (ode δ') (2). Ogni ode consta regolarmente di tre tropari, le cui iniziali non formano però alcun acrostico. Tuttavia il nome di Simeone, quale autore dell'inno, è espresso all'inizio della composizione stessa.

L'attività innografica di Simeone magistro e logoteta, assai più noto come Simeone Metafraste perchè ricompilatore di testi agiografici (3), non appare molto feconda. L'Eustratiadis dà un elenco di tali opere poetiche con l'indicazione dei manoscritti che le contengono: sono un complesso di undici inni, di cui otto dedicati ai giorni che precedono il Natale del Signore (4); un canone dedicato a S. Maria

(1) *EE* 220, n. 315; 219, n. 314; 224, n. 321; 222, n. 317.
(2) *EE* 225, n. 322.
(3) Visse nella seconda metà del sec. X a Costantinopoli. Si veda A. Ehrhard in K. Krumbacher, *G.B.L.*², 200-203; A. Ehrhard, *Überlieferung ...*, I (2-3), 1-441; G. Gouillard, in « Dict. Théol. Cath. » XIV, 2959-2971; H. G. Beck, *Kirche und theologische Literatur im byzantinischen Reich*, München 1959, 571-575.

Per le composizioni innografiche di Simeone, cfr. Émereau, *Hymnographi byzantini*, in « Échos d'Orient », 24 (1925), 175; S. Eustratiadis, *Συμεὼν Λογοθέτης ὁ Μεταφραστής. Χρόνος τῆς ἀκμῆς καὶ τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ ἔργα*, in « 'Επετ. 'Εταιρ. Βυζ. Σπουδῶν » 8 (1931), 47-65; inoltre N. B. Tomadakis, *Εἰς Συμεῶνα τὸν Μεταφραστήν*, in « 'Επετ. 'Εταιρ. Βυζ. Σπουδῶν » 23 (1953), 113-138.
(4) S. Eustratiadis, art. cit., 60-62, elenca 4 canoni, di cui uno che inizia στόματος ἐξ ἀνδρῶν, dal ms. Laur. Δ 55, f. 219, tuttora inedito; 3 triodia e 1 diodio pure pubblicati nei Minei Romani.

Egiziaca (1); un canone per la festività del Capo di S. Giovanni Prodromo (2); un canone per la Madonna (3). Il nostro, offerto dal Vaticano, non è segnalato tra quelli che l'Eustratiadis attribuì al Metafraste, risultando per ciò sconosciuto allo stesso benemerito studioso greco.

Il secondo canone — inc. Ἰωακεὶμ καὶ ἡ Ἄννα — è stato inserito negli Analecta anche se alcune odi risultano pubblicate nell'Ἀνθολόγιον edito dal Vitali, dove l'inno è attribuito ad Andrea Cretese (4); di questa edizione una parte corrisponde a quella dei Minei Romani (5). La composizione del Vallicelliano presenta invece quattro odi completamente sconosciute e diverse dalle stesure riportate nell'Ἀνθολόγιον e nei Minei stessi. Sono le odi α', γ', δ', θ'. Gli heirmoi delle odi inedite sono comunque tutti tratti da Andrea (6).

Non si può dire che nel canone siano manifeste le caratteristiche più note dell'innografo di Creta (7). Il numero dei tropari nelle odi è variabile (α', β', γ', δ', θ': 4 tropari; ε': 3 tropari; ς': 8 tropari, compreso il triadikòn; η': 8 tropari; ζ': 6 tropari) ed il numero stesso è limitato soprattutto nelle odi inedite. Il triadikòn è presente nella sola ode ς'. Ma dato che fino ad ora le tradizioni dello stesso inno sono tre: dell'Ἀνθολόγιον, dei Minei Romani, e questa del Vallicelliano, è difficile stabilire quale di esse risponda alla stesura originale. Il rimaneggiamento che i libri liturgici subirono anteriormente al secolo X, e poi di continuo fino all'apparire delle prime edizioni a stampa (8), deve avere amputato in varia maniera la primitiva composizione.

Questa, che viene presentata per esteso negli Analecta, è indice di una tradizione pur sempre incompleta, ma che potrà avere il suo valore.

(1) *1 aprile*, inc. τῷ μακαρίῳ καὶ πρώτῳ, conservato nei mss. Parig. gr. 13, f. 291v; Parig. gr. 341, f. 213; Laur. Δ 37, f. 25v.

(2) *29 agosto*, inc. ἀνοιγομένης δι' ἐλέους, nei mss. Parig. gr. 13, f. 381; Laur. Θ 33, p. 224.

(3) Edito in « Roma e l'Oriente » 5 (1912-1913), 307.

(4) *Ἀνθολόγιον........ I (Sept.-Dec.)*, [Romae, curante PH. VITALI] 1738, υξς'-μβ'.

(5) *Μηναῖα* I, 94-103.

(6) *EE* 231-232, n. 332; 230, n. 330; 229, n. 327.

(7) G. SCHIRÒ, *Caratteristiche dei canoni ...*, 131-134.

(8) J. B. PITRA, *Hymnographie de l'Église Grecque*, Rome 1867, 62-66.

9 SETTEMBRE

S. SEVERIANO

S. Severiano, soldato dell'esercito imperiale di Licinio, ha il nome legato alla conversione dei santi 40 martiri di Sebastia, più volte menzionati anche nella composizione innografica.

L'esegesi degli episodi riferentesi alla vita viene sufficientemente offerta dal Sinassario di Costantinopoli (1) e solo due volte siamo stati costretti ad avvalerci, per maggior chiarezza, della edizione della Passio di Simeone Metafraste (2), dato che la Passio più antica (3) non sempre illumina gli episodi riferiti nel canone.

L'Innografo e lo stesso Metafraste, come altre volte abbiamo notato, devono avere attinto ad altra fonte sensibilmente diversa da quella che informò la Passio consacrata negli Acta Sanctorum.

Il canone è di Giuseppe. Ha l'acrostico « Σευηριανὸν ᾄσμασιν περιστέφω. Ἰωσήφ», e ci è trasmesso dal Vaticano gr. 1829, ff. 16-18; Criptense Δ.α. I, ff. 52-54; Criptense Δ.α. XXXI, ff. 13-16v; Criptense Δ.α. XXXV, ff. 66-69; Bodleiano Canon. gr. 58, ff. 79v-82v.

I codici presentano due diverse tradizioni, una offerta dal Vaticano gr. 1829 e Bodleiano Canon. gr. 58, la seconda dai Criptensi Δ.α. I e Δ.α. XXXI; esse, pur rispettando fedelmente l'acrostico, in ogni ode differiscono fra loro in un tropario la cui sede non è costante. Questa discrepanza o sostituzione si verifica: nelle odi α', γ', δ' al II tropario; nelle odi ε', ς' al III tropario; nelle odi ζ', η' al I tropario; nell'ode θ' al II tropario. In corrispondenza a tali tropari il cd. Criptense Δ.α. XXXV è invece mutilo.

È difficile stabilire quale delle due tradizioni rispecchi l'originaria, oppure se si tratti di due redazioni originarie. Comunque bisogna

(1) *Synax. Eccl. CP.*, 29-30.

(2) *PG* 115,640-652; *B.H.G.*3 1627.

(3) *B.H.G.*3 1626: *AA.SS. Sept.* III, 360-362; *B.H.G.*3 1626a.: F. HALKIN, *Fragment d'une Passion ancienne de Saint Séverien*, in « Revue des Études Byzantines » 15 (1957), 99-103.

notare che nei tropari discordanti si incontrano riferimenti a episodi particolari e specifici del santo celebrato e non espressioni generiche adattabili a qualsiasi martire. Conviene ancora osservare che nel Criptense Δ.α. I il tropario che si differenzia da quello del Vaticano e Bodleiano è vergato dalla medesima mano che vergò tutto il canone, su uno spazio reso libero da una cancellatura e sempre troppo ristretto per le esigenze del tropario stesso, così che nell'ultima sua parte è scritto di regola sul margine esterno del foglio. Ne risulta che assai spesso la scrittura è illeggibile: il tropario dell'ode α' è, per esempio, assolutamente sbiadito e vi si sono potute cogliere solo le prime lettere, mentre il Criptense Δ.α. XXXI in corrispondenza omette l'intero tropario.

E dal momento che i Criptensi non suggeriscono particolari dati di maggiore fedeltà all'originale, siamo stati indotti a preferire, per l'interezza del canone, la tradizione del Vaticano e Bodleiano ugualmente degna di fede. L'antichità dei manoscritti, che diremmo contemporanea a quella del Criptense Δ.α. XXXI, ci conforta nella scelta. Ovviamente non abbiamo trascurato i tropari dei Criptensi stessi, i quali vengono riportati in nota. Delle otto odi solo la terza è modulata su un heirmos di Cosma (1); le altre obbediscono a heirmoi di Giovanni (2).

---

(1) *EE* 38, n. 51.

(2) *EE* 34-35, n. 46; 35, n. 47.

10 SETTEMBRE

Ss. SENATORE, VIATORE, CASSIODORO, DOMINATA

Questo è l'acrostico del canone tramandato dai codici Criptense Δ.α. I, ff. 57v-59v e Criptense Δ.α. XXXV, ff. 75v-78v per i santi del giorno: Ὦ Σινάτορ, μέλπω σε σὺν τοῖς συγγόνοις. Προκόπιος (1). Il nome dell'autore si deduce dalle iniziali dei theotokia; però dato che il canone consta di otto odi e quindi di otto theotokia, mentre le lettere del nome Προκόπιος sono nove, l'autore inserì, invocando un'antica consuetudine andata in disuso, il triadikòn nell'ode η' e si avvalse di ciò per completare l'acrostico stesso.

Gli heirmoi adottati appartengono ad un canone di Giovanni dell'ἦχος δ' (2).

L'autore celebra le virtù dei tre santi Senatore, Viatore, Cassiodoro, accomunati nel martirio alla loro madre Dominata; e a tropari di carattere generico fa seguire altri con riferimenti alla vita dei santi, ai luoghi in cui operarono, alla venerazione di cui godono e al potere taumaturgico dei loro resti.

Una fonte agiografica sta dunque alla base del testo innografico. Dei santi Senatore, Viatore, Cassiodoro e Dominata conserviamo due vite greche, relativamente antiche e tuttora inedite (3), contenute

---

(1) Forse monaco criptense (cfr. C. ÉMEREAU, *Hymnographi byzantini*, in « Échos d'Orient » 24 [1925], 169). Il Card. J. B. PITRA, *Hymnographie...*, 62, lo annovera tra gli innografi che con certezza operarono a Grottaferrata. A Procopio vanno attribuiti altri due canoni, che recano nell'acrostico il medesimo nome. Ambedue inediti, sono riportati nei mss. Criptense Δ.α. XII = Δ.α. XXX e Criptense Δ.α. XXXIV e sono dedicati a S. Elia Siculo (17 agosto), (cfr. E. FOLLIERI, *Un canone inedito per S. Elia Siculo*, in « Bollettino della Badia Greca di Grottaferrata » n.s. XV [1961], 15-29).

(2) *EE* 94, n. 133.

(3) *B.H.G.*3 1622, 1623. Una terza redazione, contenuta nel cd. Cheltenham 22, sec. XII, ff. 1-2v, è mutila all'inizio; *B.H.G.*3 1623c. Inoltre un testo latino, traduzione delle precedenti eseguita da Geraldo monaco di Mon-

rispettivamente nel cd. Chigiano gr. 31 (R VI, 39) del sec. XI (1), e nel cd. Messinese gr. 29 del sec. XIV (2). Esse appaiono come redazioni diverse di uno stesso racconto compilato da un certo Florenzio che vi si proclama servitore dei santi martiri (3).

Comunque le notizie offerte dalle vite esaminate corrispondono quasi completamente agli accenni rilevati nel canone.

L'autore dell'inno potrebbe dunque avere attinto a questa fonte e probabilmente alla stessa tradizione locale calabra, nella cui terra si vuole che i santi si siano cinti della corona del martirio. Le Passioni parlano della Calabria, di una località, Bibona (Monteleone Calabro?) dove i tre fratelli con la madre Dominata sono giunti, provenienti da Cartagine, dopo una fortunosa sosta a Cesarea. La mèta era Roma, ma pochi giorni dopo lo sbarco sarebbero stati uccisi da Dothtalinos, duca di Calabria. Nello stesso luogo sarebbe stato eretto un tempio che custodiva le reliquie dei santi.

La tradizione posteriore circoscrive il culto di Senatore, Viatore, Cassiodoro e Dominata a S. Marco Argentano (4), dove effettivamente ancora oggi esiste una certa venerazione per gli stessi santi. Da S. Marco Argentano, al tempo di Roberto il Guiscardo o del figlio

---

tecassino, sotto il Papa Vittore III (1086-1087), deriva dal « vetusto ms. Neapol. Montis Oliveti ». (Si veda H. DELEHAYE, *Saint Cassiodore*, in « Mélanges Paul Fabre », Paris 1902, 40-50.)

(1) ff. 24v-31; H. DELEHAYE, *Catal. cdd. hagiographicorum graecorum bibliothecae Chisianae de Urbe*, in « Anal. Boll. » 16 (1897), 309.

(2) ff. 108-111; A. MANCINI, *Codices graeci Monasterii Messanensis*..., 58-59.

(3) H. DELEHAYE, *Les légendes hagiographiques*, (Subs. Hagiogr. 18), Bruxelles 1955, 67, dissuade dal prestar fede ad agiografi, che si professano contemporanei dei santi di cui narrano le vicende, e cita appunto l'esempio del biografo della Passio tramandata dal cd. Chig. 31.

(4) Ph. FERRARI, *Catalogus Sanctorum Italiae*. . ., Mediolani 1613, 592-593: « Dominata nobilis matrona cum tribus filiis Senatore, Viatore et Cassiodoro Argentani in Brutiis (S. Marcus ea urbs..... nominatur) illustri martyrio coronata est..... ».

P. GUALTIERI, *Dei Santi Martiri di Calabria*, Napoli 1630, 45: « ... de' Santi Martiri Dominata, Senatore, Cassiodoro e Viatore della città di San Marco, la cui festa si celebra alli 14. del mese di settembre ».

Ph. UGHELLI, *Italia sacra*, I, Venetiis 1717, 876: « Sancti Marci ... in Cathedrali horum SS. Martyrum corpora requiescunt, Senatoris scilicet, Viatoris, Cassiodori et Dominatis, quorum Romanum Martyrologium (Ferrarius ex Usuardo, non autem Romanum Martyrologium de iis mentionem facit ad praefatam diem) meminit 18 Kal. Octobris ».

Ruggero, i corpi sarebbero stati trasportati a Venosa (1). Le due città si dichiarano tuttora depositarie delle reliquie, ma con ciò non viene chiarita l'incerta e nebulosa personalità storica dei quattro martiri.

Non v'è dubbio che le Vite menzionate siano fantasiose. Il Delehaye (2) le considera « parmi les romans le plus absurdes qui déshonorent la littérature hagiographique » e vi intravvede invece una trasposizione tardiva di nomi illustri di quattro personaggi romani (3). Di recente P. Francesco Russo ha voluto sostenere l'infondatezza dell'ipotesi dello studioso bollandista, ma le argomentazioni apportate non sono state ritenute determinanti (4).

Ora possediamo anche un canone per i quattro santi, ma sarebbero trascorsi ben otto secoli dal martirio da loro subìto sotto Antonino e l'epoca in cui l'innografo Procopio compose l'inno in loro onore. Prima, per gli stessi santi, non c'è menzione in nessuno degli antichi martirologi (5); al contrario essi sono citati solamente nei più recenti typika italo-greci (6). Non desta meraviglia pertanto che l'autore, senza dubbio italo-greco, che visse nel sec. X-XI, possa aver composto il canone sotto la sollecitazione dello stesso culto che in Calabria si coltivava per i quattro santi. Rammentiamo che lo stesso innografo compose ancora due canoni per il santo calabrese Elia il giovane (7).

---

(1) H. DELEHAYE, *Saint Cassiodore*, 41; C. CRUDO, *La SS. Trinità di Venosa*, Trani 1899, 105-109; 379; 390-391.

(2) H. DELEHAYE, *Saint Cassiodore*, 44.

(3) H. DELEHAYE, ibid., 45-46, senza riserva nega l'esistenza del gruppo dei quattro santi e la considera frutto della fantasia dell'agiografo; i nomi riuniti potrebbero essere stati ricavati da un'iscrizione sepolcrale rinvenuta in Calabria, al pari di molte altre del genere, dove sarebbero nominati il console *Viatore* (495-497), il ministro *Cassiodoro senatore* ed un altro personaggio da cui risultò *Dominata*.

(4) F. RUSSO, *I santi martiri argentanesi Senatore, Viatore, Cassiodoro e Dominata* (*Storia e critica*), Grottaferrata 1952; (cfr. la recensione di F. HALKIN, in « Anal. Boll. » 70 [1952], 377-378); F. RUSSO, *I martiri argentanesi*, in « Calabria nobilissima » 9 (1955), 45-53.

(5) *AA.SS. Sept.* IV, 349-350, n. 1.

(6) T. TOSCANI, *Ad typica Graecorum ... animadversiones*, Romae 1864, 104, al 15 oppure al 16 luglio; A. DMITRIEVSKIJ, *Typika*, I, Kiev 1895, 219, al 10 settembre. Il *Synax. Eccl. CP.* registra il solo nome della martire Dominata nei Synaxaria selecta, 821.

(7) Nato in Sicilia (ad Enna) e vissuto in Calabria, morì nel 903. *B.H.G.*3 580.

Anche il nostro canone, tramandato da due manoscritti criptensi, è di tradizione sicuramente meridionale. Le Vite provengono dall'ex Patiriense, oggi il Chigiano gr. 31 (1), e dal Messinese gr. 29 (ricordiamo che il monastero di S. Salvatore sin dal suo sorgere fu in stretta relazione con il monastero del Patire) (2). Lo stesso Criptense Δ.α. I, scritto da Sofronio in epoca molto prossima alla fondazione del monastero di San Nilo, può ben essere collegato con un antigrafo rossanese. L'area originaria della tradizione del culto dei quattro santi sino ad oggi pare limitata alla zona che va da S. Marco Argentano a Rossano, comprendendo verisimilmente anche il territorio montagnoso delle « acque termali » descritte nella Passio (3).

Che siano effettivamente esistiti i santi Senatore, Viatore, Cassiodoro e Dominata non è un problema che spetta a noi risolvere; né è da pensare che un testo innografico, tardivo, relativamente all'epoca dei santi, apporti contributi decisivi all'affermazione della loro reale esistenza.

Oggi noi possiamo solo prendere atto che il contenuto del canone è in diretta relazione con la Vita e la Passione dei santi stessi, e che i due testi, innografico e agiografico, sono testimonianza di un reale culto esistente sin nell'antichità in Calabria.

(1) G. Mercati, *Per la storia dei manoscritti greci di Genova, di varie badie basiliane d'Italia e di Patmo*, (Studi e Testi 68), Città del Vaticano 1935, 116 e tav. I c; R. Devreesse, *Les manuscrits grecs de l'Italie Méridionale*, (Studi e Testi 183), Città del Vaticano 1955, 20.

(2) R. Devreesse, op. cit., 13-14.

(3) cd. Chig. gr. 31, f. 29; cd. Messin. gr. 29, f. 110v.

10 SETTEMBRE

S. BARIPSABA

Oltre la commemorazione più diffusa delle Ss. Metrodora, Menodora e Ninfodora (1), il cd. Vaticano gr. 1828, ff. 21v-23, riporta per il 10 settembre un canone dedicato al martire Baripsaba.

Ne è autore Giuseppe, come risulta dall'acrostico: Τὴν σὴν ἐπαινῶ, παμμάκαρ, θείαν χάριν. Ἰωσήφ.

Nelle otto odi il santo è esaltato per le virtù esercitate in terra e per i prodigi operati dopo la morte.

L'autore trae gli heirmoi da tre acoluthie dell'ἦχος πλ. δ': da Giovanni (odi α', ς'; γ', ζ', θ'; η') (2); da Cosma (ode δ') (3); da Germano (ode ε') (4).

Di S. Baripsaba, monaco e martire in Oriente, conosciamo solo una Vita, riesumata dal cd. Vaticano gr. 1589 ed edita negli Acta Sanctorum (5). Nulla di più di quanto ci è dato a conoscere dalla Vita stessa rivela la composizione innografica, la quale è tutta imperniata nella lode al martire, morto per difendere la sacra fiala ove erano contenuti il Sangue e l'Acqua del costato di Cristo.

(1) *Synax. Eccl. CP.*, 31-32; nel cd. Vatic. gr. 1829, ff. 19-21, per le sante martiri si legge il canone di Giuseppe, inc. Τριάδα τὴν ἄκτιστον, ed. in *MR* I, 118-122.

(2) *EE* 220, n. 315; 224, n. 321; 227, n. 325.

(3) *EE* 225, n. 322.

(4) *EE* 226, n. 323.

(5) *AA.SS. Sept.* III, 498-500; *B.H.G.*3 238; *Synax. Eccl. CP.*, 32-33; G. Garitte, *Le calendrier palestino-géorgien du Synaiticus 34 (Xe siècle)*, (Subs. Hagiogr. 30), Bruxelles 1958, 326-327.

11 SETTEMBRE

S. ELIA LO SPELEOTA

Al celebrato eremita della Calabria [1] sono dedicati due canoni contenuti, uno di seguito all'altro, nei codici Criptense Δ.α. I, ff. 144^{v}-147^{v} e Vaticano gr. 2069 (Basiliano CVIII), ff. 13^{v}-16^{v}.

Nel Criptense le acoluthie di cui parliamo non sono però inserite nel corpus del Mineo di settembre [2], bensì sono comprese negli ultimi sei fogli del manoscritto; nel Vaticano invece esse sono disposte in seno all'᾿Ανθολόγιον λειτουργικὸν εἰς χρείαν τῶν μοναχῶν τῆς Καλαβρίας [3].

La prima composizione, riportata anche nei due manoscritti Criptense Δ.α. XXXI, ff. 19^{v}-21^{v} e Criptense Δ.α. XXXV, ff. 82^{v}-86,

---

(1) *B.H.G.*^{3} 581.

(2) Il nome di Elia lo Speleota si trova aggiunto marginalmente anche nell'antico Menologio Criptense A.α. III e così nel typikon di Biagio, copia del typikon di S. Bartolomeo. Il motivo di un'appendice talora frequente nei libri liturgici, sia pure molto antichi, va ricercato, secondo lo Schirò, nel tradizionalismo liturgico degli ambienti monastici italo-greci che esitavano ad inserire nel corpo dei tipici, dei minei e dei menologi i nomi e le vite dei nuovi santi emersi dalla religiosità e mistica locale. (Cfr. G. SCHIRÒ, *L'agiografia italo-greca. Motivi del decadimento e della dispersione dei culti*, in « Atti dell'VIII Congresso Internazionale di Studi Bizantini, Palermo 1951 », II, [Studi Bizantini e Neoellenici VIII], Roma 1953, 42).

(3) Il cd. Vaticano gr. 2069, ᾿Ανθολόγιον λειτουργικὸν εἰς χρείαν τῶν μοναχῶν τῆς Καλαβρίας, come è indicato da J. Cozza-Luzi nel suo catalogo manoscritto per i Codici Vaticani Greci 1501-2402, fu vergato dall'Abate D. Cola Giovanni Perruccio di Calabria nel XVII secolo. La nota redatta dal Vitali, nel primo foglio di risguardo del volume, indica anche il motivo di tale raccolta: « acciò si conservasse nell'Archivio di Roma per la memoria delli santi nostri ritrovati nelli manoscritti antichi del d.o Mon.o del Patire, benché non si trovi officio particolare ne' Sinaxarij ». Il codice comprende quindi un calendario di tutti i giorni dell'anno liturgico da settembre ad agosto, l'elenco delle acoluthie contenute nel manoscritto, la lista dei « Sancti di Calabria » redatta in italiano. Vergate con mano diversa da quella che compilò i primi fogli, cominciano le acoluthie, i syntoma, alcuni canoni. Al f. 13^{v} si trova pertanto la celebrazione di S. Elia lo Speleota.

è destinata al vespero; è un canone dell'ἦχος πλ. δ', con heirmoi damascenici [1]. L'acrostico « Χαίροις μοναστῶν ᾿Ηλιού, θεῖον κλέος » non indica l'autore; e neppure i theotokia, in parte già editi, offrono elementi alla costituzione di un nome.

Il secondo canone, dell'ἦχος πλ. β', è dedicato all'orthros. L'autore ne è Ciriaco, come risulta dall'acrostico, che è il seguente: Αἶνον, ᾿Ηλιού, σοῦ φοιτητοῦ προσδέχου. Κυριακοῦ. Gli heirmoi sono di Cosma [2] e l'opinione dell'Eustratiadis, che attribuisce l'α', γ', δ' a Cassia [3], non è accettabile dato che essi sono adottati dal Damasceno nell'Octoichos [4] e l'heirmos dell'ode α' dallo stesso Cosma nel Triodion [5].

Ambedue le composizioni innografiche celebrano il santo monaco per le sue virtù, la vita straordinaria di eremita e di pastore, per le opere prodigiose compiute sulla terra e dopo la morte. Sin dall'inizio i due canoni fanno riferimento a luoghi, a episodi specifici, a miracoli eccezionali descritti con dovizia di particolari. Se talora si riscontrano nei due inni ripetizioni di determinati episodi, tal'altra invece si offrono casi che hanno dell'inedito e che, sempre ben precisi, rivelano nell'innografo la conoscenza sicura della vita del santo.

Elia di Reggio, il santo monaco vissuto in eremitaggio nelle spelonche, ma per volontà di Dio anche fondatore e guida di un cenobio, concluse la sua lunga esistenza verso il 960. Di lui ci è nota la Vita tramandata dai codici Messinesi gr. 29 e 30. L'edizione curata da J. Stilting fu condotta su un apografo dello stesso Messinese, il cd. Bruxell. 8450-8451 [6]. È un'edizione spesso scorretta, ma tuttavia valida per l'interpretazione dei numerosi accenni biografici contenuti nel canone.

Il compositore della Vita, come egli stesso dichiara, fu monaco contemporaneo del santo nel monastero fondato da Elia nei pressi di Melicuccà; e la stessa Vita doveva essere ben nota all'autore

---

(1) *EE* 219, n. 314; 220, n. 315; 224, n. 321.

(2) *EE* 164, n. 231; 182, n. 257; 163, n. 230.

(3) *EE* 164, n. 231.

(4) *Παρακλητικὴ ἤτοι ᾿Οκτώηχος ἡ μεγάλη, ᾿Εν ῾Ρώμῃ* 1885, 96, 97, 98, 99.

(5) *Τριῴδιον κατανυκτικόν*..., *᾿Εν ῾Ρώμῃ* 1879, 729.

(6) *AA.SS. Sept.* III, 848-887; cfr. G. DA COSTA-LOUILLET, *Saints de Sicile et d'Italie Méridionale*, in « Byzantion » 29-30 (1959-60), 113-124.

Nella traduzione latina, trascritta « e vetusto Sanctorum ms. Passionario Neapolitani monasterii Sanctae Mariae montis Oliveti », al biografo si dà il nome di Quiriacus, non sappiamo però con quale fondamento (*AA.SS. Sept.* III, 844).

o autori che composero gli inni. Costoro dovevano essere certamente meridionali se celebrarono un santo che nacque, operò e morì in Calabria e la cui memoria liturgica ricorre, almeno per quanto ci consta, solo in manoscritti basiliani.

Che Ciriaco, autore del secondo canone, sia monaco e membro del gregge di Elia, risulta in termini molto chiari nell'acrostico, che a sua volta autorizza a interpretare con lo stesso senso la invocazione: ... ἴδε συνηγμένα σου τὰ τέκνα χαρμονικῶς, ὡς θρέμματα ὄντα καὶ πρόβατα νομῆς σου (ode θ', vv. 291-294).

Di Ciriaco ben poco possiamo aggiungere. Il Rocchi, sia pure con debita esitazione, lo espunge dalla lista degli autori di inni che operarono a Grottaferrata e lo vorrebbe identificare con l'innografo Arsenio o Capuano o Teodoto (1).

Tuttavia è per noi sufficiente riconoscere per ora l'esistenza certa di un Ciriaco innografo, vissuto nel secolo X-XI. L'età del manoscritto criptense, che tramanda il suo canone e che è databile nei secoli XI-XII, costituisce il termine ante quem, mentre l'espressione σοῦ φοιτητοῦ dell'acrostico autorizza ad affiancare, con debita differenza di anni, la vita di Ciriaco con quella del suo maestro.

Il nome dell'autore della prima composizione è invece del tutto sconosciuto. Come Ciriaco egli richiama l'attenzione del santo sul gregge da lui fondato: ..... μέμνησο τῆς ποίμνης σου, 'Ηλιού, καὶ ἐκ παντοίων λύτρωσαι ταύτην συμφορῶν τε καὶ πειρασμῶν (ode θ', vv. 317-319) e, come Ciriaco, accenna ad episodi specifici della vita, con immagini ed espressioni consimili.

La personalità storica del santo speleota è ben delineata nei canoni stessi: vi si parla della sua terra d'origine, della vita, dei miracoli compiuti: di pari passo la celebrazione innografica del santo procede secondo l'ordine della biografia pervenutaci, e mai si nota interferen-

(1) A. ROCCHI, *De Coenobio Cryptoferratensi* . . ., Tusculi 1893, 265. È fuori dubbio, inoltre, che Ciriaco, autore del canone per S. Elia lo Speleota, non si deve identificare con l'autore del contacio « in resurrectionem Lazari », come invece vorrebbero l'Émereau (*Hymnographi byzatini*, in « Échos d'Orient » 26 [1923], 23-24) e S. Pétridès (*Les mélodes Cyriaque et Théophane le Sicilien*, in « Échos d'Orient » 4 [1901], 287). Si infrappone a ciò uno stridente anacronismo: il compositore del contacio, contemporaneo o anteriore a Romano il Melode, sarebbe vissuto cinque secoli prima dello stesso Elia lo Speleota (cfr. K. KRUMBACHER, *Romanos und Kyriacos*, in « Sitzungsberichte der philos.-philol. und der histor. Kl. der k. bayer. Akad. der Wissensch. zu München » 1901, Heft V, 693-766).

za con la vita dell'omonimo santo, Elia il giovane, di poco anteriore a lui nel tempo, ma unito da amicizia spirituale e per anni vissuto nella medesima Calabria (1).

In un solo particolare, rilevato nel secondo canone, l'autore così erompe: Χαίρει σὺν τοῖς τέκνοις γῆ Σαλινῶν, ὄλβον κεκτημένη σοῦ τὸ σῶμα τὸ ἱερόν (ode θ', vv. 276-278).

Elia lo Speleota non è il santo delle Saline, il cui nome è invece solitamente legato all'altro Elia, « il giovane », fondatore alle Saline di un monastero molto noto (2). Ma in tale espressione non vedo ombra di equivoco, tanta è la precisione e il sicuro riferimento negli altri passi al santo della spelonca. Costui, lo sappiamo perchè l'agiografo ce lo dice, morì nei pressi di Melicuccà e il corpo venne seppellito nella tomba da lui scavata in vita (3). Lì accorrevano i fedeli in atto di devozione. Melicuccà d'altra parte è situata nella regione delle Saline, così com'è situato il monastero fondato da Elia il Giovane (4), e non meraviglia perciò che ambedue i santi omonimi possano venire menzionati con il nome della località nella quale vissero e furono sepolti.

Anche da qui la confusione iniziale creatasi nel tempo sulla identità dei due santi Elia (5).

La fonte agiografica ci è stata sempre assai utile per la migliore spiegazione di alcuni tropari e ne abbiamo riportato a nota ampi brani illustrativi.

(1) *B.H.G.*³ 580; *Vita di Sant'Elia il Giovane*, edizione a cura di G. ROSSI TAIBBI, (Istituto Siciliano di Studi Bizantini e Neogreci, Testi 7), Palermo 1960; si veda ancora E. FOLLIERI, *Un canone inedito per S. Elia Siculo*, in « Bollettino della Badia Graeca di Grottaferrata » n.s. XV (1961), 15-29.

(2) G. ROSSI TAIBBI, op. cit., 44, cap. 30; 206-209.

(3) *AA.SS. Sept.* III, 880.

(4) Nella *Vita di San Luca, vescovo di Isola*, edizione a cura di G. SCHIRÒ, (Istituto Siciliano di Studi Bizantini e Neogreci, Testi 2), Palermo 1954, 84, ll. 57-58: « κώμη τις ἐστὶν ἐν τῇ χώρᾳ Σαλινῶν, ... Μελικουκκὰν δὲ αὐτὴν ὀνομάζουσιν »; cfr. G. ROSSI TAIBBI, op. cit., 204-205.

(5) G. ROSSI TAIBBI, op. cit., VII-X.

12 SETTEMBRE

S. CORONATO

Come l'acrostico lascia bene intendere, l'Innografo Giuseppe vuole incoronare con una corona di cantici, il santo che il nome presenta già redimito di gloria: Στέφω σε πιστῶς ᾀσμάτων στέφει, μάκαρ. Ἰωσήφ (1).

Costui è martire: nella sua vita combattè l'idolatria; infine, subìti vari tormenti, percosso e trascinato per le vie della città, fu decapitato. Queste sono le scarne notizie che si ricavano dal testo innografico, ed esse corrispondono a quanto il Sinassario di Costantinopoli (2) al 12 settembre riferisce su S. Cornuto, martire al tempo in cui Perennio era preside della provincia di Licaonia.

La forma Κορνούτου oppure Κουρνούτου, ma anche Κορονάτου si incontra nella maggior parte dei manoscritti che costituiscono il così detto gruppo di Sirmond; Κορονάτου, Κουρουνάτου e Κουρνάτου, viene registrato nei Synaxaria selecta della medesima edizione del Delehaye. « Sanctus Coronatus martyr » risulta nell'elenco dei vescovi delle province d'Asia, edito dal Le Quien (3).

Indipendentemente dalla forma del nome e della identità di Κορνούτου — Κουρνούτου con Κορονάτου e sue derivazioni, il certo è che Giuseppe Innografo, da come risulta nell'acrostico, ha voluto dedicare il canone a S. Coronato.

Il Sinassario Costantinopolitano, nel riportare l'ἄθλησις τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κορνούτου, aggiunge: ἐπισκόπου γενομένου Ἰκονίου. Così pure riferisce il Martirologio Romano (4) e concorde è il Menologio di Sirleto (1). Ma il Menologio di Basilio ricorda il santo come sacerdote e martire: « sacrosanctus martyr Cornutus, ... presbyter pius ac timens Deum » (2). Nel canone l'autore non fa mai cenno alla carica episcopale di Coronato e solo due volte ricorda la sua sacralità: σοῦ τὸ ἱερόν, ἀθλητὰ θεόφρον, πρόσωπον (ode ε', vv. 62-63); τὴν ἱερὰν κεφαλήν σου ἀποτμηθεὶς ... (ode η', vv. 153-154).

L'Innografo non ha ben chiara la personalità storica del santo: nfatti non offre né precisazioni di luogo, né di tempo. D'altra parte neppure noi, fino ad oggi, siamo in grado di dare qualche notizia più circostanziata.

Il canone è riportato nei codici Criptense Δ.α. XXV, ff. 63-65; Vaticano gr. 1829, ff. 33-35; Bodleiano Canon. gr. 58, ff. 100v-102v.

Gli heirmoi, dell'ἦχος πλ. δ', sono tratti da Giovanni (ode α', γ', ε', ζ', θ'; ς'; η') (3) e da Cosma (ode δ') (4).

(1) Perchè le lettere dell'acrostico fossero tutte rappresentate con i tropari del canone, l'Innografo introdusse un triadikòn prima del theotokion dell'ode η'. Abbiamo riscontrato altre volte l'uso non costante del triadikòn, con valore riempitivo dell'acrostico stesso.

(2) *Synax. Eccl. CP.*, 37-38.

(3) M. Le Quien, *Oriens Christianus*, I, Parisiis 1740, 1067; *AA.SS. Sept.* IV, 9-10.

(4) *Martyrologium Romanum* (Propylaeum ad AA.SS. Dec.), 393.

(1) *Menologium Graecorum ex bibliotheca et interpretatione Guilelmi Sirleti*... (*Antiquae Lectionis*... edita et notis illustrata ab Henrico Canisio, II, Ingolstadii 1602), 860.

(2) *Menologium Graecorum jussu Basilii* ..., Urbini 1727, 33.

(3) *EE* 224, n. 321; 219, n. 314; 227, n. 325.

(4) *EE* 225, n. 322.

12 SETTEMBRE

S. PIETRO METROPOLITA DI NICEA

Il canone è trasmesso dai codici Criptense Δ.α. I, ff. 67v-69v; Criptense Δ.α. XXXV, ff. 91v-94; Vaticano gr. 1829, ff. 27v-29v; Vallicelliano gr. B 22, ff. 40v-42; Marciano gr. II, 166, ff. 22-23; Bodleiano Canon. gr. 58, ff. 86v-89; Lauriota Γ 14.

Il testo innografico, attribuito dai codici stessi a Teofane, presenta l'acrostico: Τὸν Πέτρον ὑμνῶ τὸν σοφὸν θεηγόρον, che abbraccia anche le iniziali dei theotokia (1).

Le melodie delle otto odi derivano da un unico canone di Giovanni Damasceno appartenente all'ἦχος δ' (2).

I Minei manoscritti sono concordi nel riportare l'ufficiatura del santo il 12 settembre; il Sinassario di Costantinopoli ne fa menzione l'11 settembre (3); mentre la B.H.G. omette addirittura il nome, che è del resto assente anche negli Acta Sanctorum (4); e i Minei di oggi ne ignorano il culto.

La rubrica iniziale del canone ci dice con precisione che il santo fu metropolita di Nicea; il testo liturgico celebra le virtù di Pietro, la sua carità e la povertà, le sofferenze, i patimenti per la difesa del culto delle immagini e la sua vittoria finale. Egli visse dunque nel periodo iconoclasta (1). Il Le Quien, in Oriens Christianus, tra i pastori della metropoli di Nicea riporta un Pietro II, « Πέτρος ὁ ἁγιώτατος μητροπολίτης Νικαίας qui nempe Leone Armeno imper. ... sacrarum imaginum defensionem suscepit » (2). Ma lo stesso Le Quien dà Pietro, vescovo di Nicea, sino all'anno 826, mentre Teodoro Studita, nella « parva catechesis », pronunziata il giorno dell'esaltazione della Croce (14 sett.), si rammarica della morte di un metropolita di Nicea di nome Pietro (3). Sappiamo che l'egumeno di Studion morì l'11 novembre 826 (4). Nello stesso 826, e qualche giorno avanti la celebrazione della Croce, morì dunque anche il metropolita di Nicea, che i calendari liturgici commemorano il 10, 11 o 12 settembre (5).

---

(1) I theotokia delle odi α', γ', δ', ς' sono editi in MR III, 280, 281, 282, 284.

(2) *EE* 94, n. 133.

(3) *Synax. Eccl. CP.*, 36. Nei Synaxaria selecta la commemorazione è riportata il 13 settembre.

Segnaliamo inoltre, en passant, che lo stesso Sinassario di Costantinopoli al 10 settembre ricorda S. Paolo (?) vescovo di Nicea.

(4) J. PARGOIRE, *Saints iconophiles*, in « Échos d'Orient » IV (1900-1901), 347-356 e in particolare 350-354, si meraviglia dell'assenza del nome del santo nelle raccolte agiografiche dei Bollandisti, dal momento che viene menzionato nei sinassari greci. Nicodemo l'Agiorita (*Συναξαριστής*, I, 'Αθήνησι 1868, 31) ricorda il 10 sett.: Πέτρος ἐπίσκοπος Νικαίας, e alla medesima data K. Doukakis (*Μέγας Συναξαριστής*, sept., 'Εν 'Αθήναις 1894, 125); lo stesso typikon di S. Sofia lo commemora l' 11 sett. (A. DMITRIEVSKIJ, *Typika*, I, Kiev 1895, 4).

(1) Il Pargoire (art. cit., 351-352) si richiama ad un passo della Vita di S. Niceta (THEOSTERICTI, *Vita S. Nicetae*, cap. 34; *AA.SS. April.* I, XXV), in cui Pietro, con gli altri iconofili esiliati nell'815, tiene testa all'imperatore Leone Armeno. Inoltre, alcune lettere della corrispondenza tra Pietro e Teodoro Studita ci permettono di seguire le alterne vicende del metropolita di Nicea (Ep. lib. II, 9, in *PG* 99, 1140; Ep. lib. II, 31, in *PG* 99, 1204; Ep. lib. II, 25, in *PG* 99, 1192).

(2) M. LE QUIEN, *Oriens Christianus*, I, 645-646.

(3) Ep. lib. II, 210, in *PG* 99, 105-108.

(4) *Veterum testimonia*, in *PG* 99, 105-108.

(5) PARGOIRE, art. cit., 354.

12 SETTEMBRE

S. GIULIANO DI ANCIRA

Il canone con l'acrostico «'Ιουλιανὸν 'Αγκύρας μέλπω πόθῳ ἐγώ. 'Ιωσήφ» si trova nel codice Vaticano gr. 1829, ff. 35v-37v.

Un'unica acoluthia di Giovanni Damasceno, appartenente all'ἦχος πλ. β' (1), offre le melodie per le otto odi.

Egli è commemorato il 12 settembre nel Menologio di Sirleto (2), il 13 settembre nel Menologio di Basilio (3), nel Sinassario Costantinopolitano (4), nonchè nel Martirologio Romano (5). Il santo di Ancira, martire sotto l'impero di Licinio (320), non gode di una fonte agiografica che ci informi della sua vita e della passione. Infatti la B.H.G. omette il nome del santo.

Le scarne notizie del Sinassario trovano per lo più riscontro nei menologi e nel martirologio; ma il canone si presenta più ricco di particolari e più diffusamente parla della morte del santo e delle prove subìte durante il martirio. Apprendiamo così che Giuliano fu disteso su un letto di fiamme (ode γ', vv. 44-45), che ebbe bruciature al volto e alle guance (ode δ', vv. 67-68), al capo (ode ε', vv. 86-87) e nel contempo subì percosse con una mazza nodosa (ode ϛ', vv. 115-117), che fu gettato nella fornace al pari dei tre fanciulli ebrei (ode ζ', vv. 133-135), che operò prodigi e abbattè i templi degli idoli (ode ζ', vv. 149-150). A lui e alla madre Olimpiodora fu infine mozzata la lingua. S. Giuliano, infatti, viene celebrato (ode η', vv. 163-168) con la madre stessa.

Tali notizie ci risultano pressoché inedite: le fonti storiche già menzionate ricordano appena il santo e non nominano affatto

(1) *EE* 159, n. 224.

(2) *Menologium Graecorum ex bibliotheca ... Sirleti ... (Antiquae lectionis* ... II), 860; cfr. *AA.SS. Sept.* IV, 54-55.

(3) *Menologium Graecorum jussu Basilii ...*, 36.

(4) *Synax. Eccl. CP.*, 41-42.

(5) *Martyrologium Romanum* (Propylaeum ad AA.SS. Dec.), 394.

Olimpiodora; tuttavia la precisione dei dati offertici dal canone esclude che essi siano frutto di fantasia e presuppone la conoscenza da parte dell'innografo di una Passio di S. Giuliano di Ancira, che ora a noi sfugge.

E non è questo il primo caso di un canone che rivela l'esistenza di una fonte agiografica ormai smarrita. Giova considerare che ciò ricorre con maggior frequenza negli inni di Giuseppe; il che fa ovviamente dedurre che l'Innografo disponesse di fonti ben più ricche di quelle pervenute fino a noi.

DEDICAZIONE DELLA CHIESA DELLA RESURREZIONE

È noto che Costantino nel 335, a conclusione del sinodo di Tiro, fece solennemente consacrare da S. Macario, vescovo di Gerusalemme, il tempio edificato da S. Elena sul luogo del S. Sepolcro (1). Per tali ἐγκαίνια i Minei Romani riportano un canone di Giovanni Monaco (2), ma un altro inedito è tramandato dal codice Criptense Δ.α. XXV, ff. 68-69 e dai Laurioti Γ 7 e Δ 55.

Giova notare che l'Esaltazione della Croce e la commemorazione del tempio Gerosolimitano sono storicamente connessi, e tali risultano nel contesto del nostro canone. Questa connessione, se non è bene raffigurata nei Minei Romani, dove le due festività sono ricordate da due distinti canoni (3), prende invece rilievo nel nostro inno, ove ἐγκαίνια e προεόρτια sono rievocati insieme e negli stessi tropari; anzi si rileva che l'argomento della Esaltazione della Croce prevale su quello degli ἐγκαίνια che viene ricordato solo nel titolo.

Gli heirmoi, dell'ἦχος δ', sono tratti da Germano (ode α', δ', ε', ϑ'; η') (4); da Cosma (ode γ') (5); da Giovanni (ode ζ') (6) e dall'inno per la προσκύνησις τοῦ σταυροῦ (ode ς') (7).

---

(1) EUSEBII, *De Vita Constantini*, IV, 42-48; *PG* 20, 1189-2000. Il tempio stesso fu poi ricostruito da Modesto, patriarca di Gerusalemme, dopo la distruzione operata dai Persiani nel 614,

N. NILLES, *Kalendarium manuale utriusque ecclesiae orientalis et occidentalis*, I, Oeniponte 1896, 274-275.

(2) *Μηναῖα* I, 139-149, inc.: Ὁ στύλῳ καθοδηγῶν....

(3) In *MR* I, 139-149 alle odi del canone per la dedicazione del tempio della Resurrezione sono intercalate le odi del canone per la vigilia della Esaltazione della Croce, di Germano, inc.: Ἀγάλλου, οὐρανέ,...

(4) *EE* 103-104, n. 146; 95, n. 134.

(5) *EE* 101, n. 143.

(6) *EE* 103, n. 145.

(7) *EE* 125, n. 172.

ESALTAZIONE DELLA S. CROCE

Due composizioni ci sono offerte rispettivamente l'una dal codice Messinese gr. 52, ff. 2v-3v, inc.: Ἐκ γῆς φανερούμενον; l'altra dai codici Criptense Δ.α. I, ff. 73v-78v; Criptense Δ.α. XXXI, ff. 30v-33v; Criptense Δ.α. XXXV, ff. 100v-103v; Vaticano gr. 2069, ff. 17v-19v; Vaticano gr. 2110, f. 35, ed inizia con le parole: Προκαθάραντες σῶμα καὶ φρένας.

Ambedue sono modulate sull'ἦχος α'. La precedenza che abbiamo voluto riservare al testo del Messinese ha origine meramente alfabetica ed è stata dettata dall'inizio del primo tropario.

Gli heirmoi della prima composizione sono di Andrea, ma appartenenti ad acoluthie diverse (1). Le odi stesse constano di tre o quattro tropari. L'inno, in quanto despotico, è privo di theotokia.

Il canone, adespota e senza acrostico, intessuto di richiami biblici, è di preghiera e di adorazione alla Croce. Il manoscritto, la cui grafia appare alquanto sbiadita, soprattutto al f. 3, dà purtroppo un testo di non sicura lettura; le incertezze sono state di volta in volta rilevate nelle note critiche.

La seconda composizione fa parte dell'ufficiatura del vespero; per l'orthros del medesimo giorno i manoscritti tramandano infatti un canone di Cosma (2). Il testo, preceduto in tutti i manoscritti (eccetto che nel Vaticano gr. 2110, che offre il canone mutilo all'inizio e alla fine) dalla rubrica ποίημα Ἀνδρέα, presenta anche l'ode β' e ogni ode ha il triadikòn e il theotokion (3).

---

(1) Gli heirmoi delle odi α' e δ' in *EE* 11, n. 15; dell'ode γ' in *EE* 13, n. 17; delle odi ε', ς', ζ', η', ϑ' in *EE* 13, n. 16.

(2) *Μηναῖα* I, 159-164; inc.: Τὸν τύπον πάλαι Μωσῆς....

(3) Sono evidenti anche in questo canone alcune delle caratteristiche rilevate dallo Schirò nei testi innografici di Andrea: G. SCHIRÒ, *Caratteristiche dei canoni di Andrea Cretese...*, 131-133.

Gli heirmoi sono tratti da diverse acoluthie di Andrea (1); l'heirmos dell'ode ζ', uguale nella metrica al corrispondente Ὁ ἐν φλογὶ πυρὸς δροσίσας κάμινον dell'Eustratiadis (2), se ne discosta tuttavia dal testo poetico. Ma ciò che maggiormente preme segnalare è la ripetizione nel secondo canone di tre tropari adottati nell'ode ζ' del primo. I rapporti primitivi fra le due composizioni, sebbene allo stato attuale della documentazione non siano precisamente ricostruibili, non possono essere negati. È lecito arguire che inizialmente le due composizioni costituissero un solo canone con odi polimeliche ad eccezione dell'ode β' e ζ', e che successivamente la stessa composizione sia stata smembrata in due canoni dei quali uno è mancante dell'ode β'. Per l'ode ζ', non essendoci strofe sufficienti, si è ricorso alla ripetizione di alcuni tropari.

Nel canone di Andrea la divisione sticometrica dei versi 3 e 4 della stessa ode ζ' differisce nelle due composizioni; coerentemente al criterio stabilito ed espresso nel proemio, abbiamo rispettato la tradizione di ciascun canone (3).

---

(1) Gli heirmoi delle odi α', γ', δ' in *EE* 12, n. 16; dell'ode ε' in *EE* 13, n. 17; delle odi ς', θ' in *EE* 12, n. 15; dell'ode η' in *EE* 14, n. 18.

(2) *EE* 13, n. 16.

(3) Prooemium, XI.

18 SETTEMBRE

S. BASSO

La composizione è di Germano: lo indica la rubrica iniziale di tutti i manoscritti; ciò però non è sufficiente per attribuire con certezza l'inno al patriarca di Costantinopoli e non piuttosto ad altro autore del medesimo nome (1).

Secondo il canone, il santo, che da Cristo ottenne la duplice corona della dignità episcopale e del martirio, lottò contro l'idolatria nel nome della Trinità, dinanzi al tiranno negò fede agli dei bugiardi e fu decapitato. Ancora una volta è omesso nel testo qualsiasi riferimento ai luoghi o a persone che contribuisca a far inquadrare storicamente la figura di S. Basso, la cui tradizione agiografica è tutt'altro che probante.

Al Sinassario Costantinopolitano il santo è affatto sconosciuto; la B.H.G. nomina un S. Basso « (ep. Niceae?) m. (sub Decio et Valeriano?) »; ne tace comunque il giorno della commemorazione, e del santo stesso ricorda un semplice accenno reperibile in un elogio del Crisostomo (2). Il Le Quien dal canto suo non ne inserisce il nome tra i vescovi della chiesa di Nicea in Bitinia.

Il Martirologio Romano al 5 dicembre riferisce: « Niciae apud Varum fluvium sancti Bassi episcopi, qui in persecutione Decii et Valeriani a Perennio praeside... illustre martyrium consummavit » (3). Il Delehaye, nel Commentario al Martirologio stesso, si meraviglia di tale congettura del tutto infondata, pur ammettendo che nulla d'altra parte comprova l'esistenza del vescovo martire in Bitinia (4). Unica fonte agiografica riguardante S. Basso sono gli Atti latini del cd.

---

(1) C. Émereau, *Hymnographi byzantini*, in « Échos d'Orient » 22 (1923), 429-431.

(2) *B.H.G.*3 271; *PG* 50, 719-726.

(3) *Martyrologium Romanum* (Propylaeum ad AA.SS. Dec.), 566.

(4) *Martyrologium Romanum* ..., 567.

Venet. di Pietro Calo, il cui testo edito in « Catalogus Sanctorum » di Pietro de' Natali [1] e riportato dal Delehaye, già di per sé privo di ogni valore storico, non risponde ai particolari rilevati nel canone presentato [2].

Il canone, tramandato dai codici Criptense Δ.α. I, ff. 93-94^{v}; Criptense Δ.α. XXXI, ff. 44-45; Criptense Δ.α. XXXV, ff. 124^{v}-126^{v}; Vaticano gr. 2069, ff. 20-21, è destinato al vespero, giacché al mattutino gli stessi minei manoscritti contemplano il canto del solo canone per S. Eumenio [3].

La melodia si regge sull'ἦχος δ' e gli heirmoi derivano da due acoluthie di Germano (odi α', γ', ε', θ'; δ') [4], da una di Giovanni (odi ϛ', θ') [5], e da una di Andrea (ode η') [6].

---

[1] Lib. I, cap. XXX; *B.H.L.* 1041-1042.

[2] Su tali Atti H. DELEHAYE, *S. Bassus évêque martyr honoré à Nice*, in « Anal. Boll. » 50 (1932), 295-310, svolse uno studio sull'origine del culto del santo, protettore di Nizza e venerato nel contempo in varie località del litorale adriatico. Quasi certamente Basso, venuto dall'Oriente con il nome di Dasio e sbarcato ad Ancona, vi avrebbe subìto il martirio e di lì il culto si sarebbe propagato in molte altre città di mare, sino alla stessa Nizza.

[3] Inc. Ἔχων Χριστόν, ed. in *MR* I,198-202.

[4] *EE* 103-104, n. 146; 95, n. 134.

[5] *EE* 103, n. 145.

[6] *EE* 107, n. 150.

19 SETTEMBRE

S. SUSANNA

Il 19 settembre ricorre il dies natalis di S. Susanna vergine e martire in Palestina. Il Martirologio Romano [1] e il Sinassario di Costantinopoli [2] concordano in tale data, mentre il Menologio Basiliano commemora la santa il 20 settembre [3], e nel medesimo giorno gli Acta Sanctorum ne riportano la Vita e la Passio [4]. I Minei Romani omettono invece l'ufficiatura.

Un canone per la vergine palestinese è però conservato in sei manoscritti: Criptense Δ.α. I, ff. 97^{v}-100^{v}; Criptense Δ.α. XXXI, ff. 47^{v}-49^{v}; Criptense Δ.α. XXXV, ff. 151-154; Parigino gr. 1619, ff. 49^{v}-52; Marciano gr. II, 166, ff. 36-37; Bodleiano Canon. gr. 58, ff. 162-165^{v}.

L'autore è Giuseppe Innografo e l'acrostico «Σωσάννα, σῴζοις τὸν σὸν ὑμνῳδὸν βλάβης. Ἰωσήφ» guida i tropari delle nove odi di cui consta l'inno. I codici Criptensi e il Marciano riportano anche l'ode β', omessa dal Parigino e dal Bodleiano. È questo uno dei pochi esempi in cui compare l'ode β' nei canoni di Giuseppe; perchè gli acrostici, che sempre contraddistinguono le composizioni dell'Innografo, non di rado la escludono a priori.

L'ἦχος πλ. β' modula il canone, di cui gli heirmoi sono in massima parte di Giovanni (odi α', γ', δ', ε', ϛ', ζ', η', θ') [5] e uno di Andrea (ode β') [6].

I richiami alle virtù della santa e agli episodi della vita e del martirio trovano piena esplicazione nella Vita adespota degli Acta Sanctorum.

---

[1] *Martyrologium Romanum* (Propylaeum ad AA.SS. Dec.), 408.

[2] *Synax. Eccl. CP.*, 58-59. Nata al tempo di Massimiano, S. Susanna fu martirizzata sotto Giuliano ad Eleuteropoli, presumibilmente nel 362. È la Vita stessa (*AA.SS. Sept.* VI, 151) che indica il luogo e il periodo del martirio.

[3] *Menologium Graecorum jussu Basilii* ..., 54.

[4] *AA.SS. Sept.* VI, 153-159; *B.H.G.*^{3} 1673.

[5] *EE* 159, n. 224.

[6] *EE* 170, n. 240.

20 SETTEMBRE

Ss. EUSTAZIO E COMPAGNI MARTIRI

S. Eustazio con la moglie Theopisti e i loro figlioli Theopisto e Agapio, subirono il martirio a Roma durante l'impero di Traiano (1).

Questa composizione è ravvivata dalla rievocazione, in quasi tutte le strofe, di fatti e particolari della vita dei martiri, della straordinaria conversione di Eustazio ufficiale di Traiano, e delle fortunose vicende occorse a lui e alla famiglia. Nei versi vengono riportati alcuni passi della Vita dei santi celebrati.

Il canone che si trova nei codici Criptense Δ.α. I, ff. 101v-105; Criptense Δ.α. XXXI, ff. 51-54; Criptense Δ.α. XXXV, ff. 136-139v; Messinese gr. 135, ff. 55-60v, ha un acrostico senza nome di autore: Φάλαγγα τετράριθμον ὑμνῶ μαρτύρων.

L'acrostico non concatena i theotokia, che del resto, salvo quelli delle odi η' e ϑ', risultano editi in canoni diversi dei Minei Romani.

La stesura dei Criptensi appare integra, mentre il testo del Messinese si presenta mutilo: esso manca di tre tropari nelle tre ultime odi e del contacio, che è invece conservato nei manoscritti di Grottaferrata.

Gli heirmoi, dell'ἦχος πλ. δ', sono tratti da quattro acoluthie di Giovanni (ode α', γ', ε', ϛ', η'; δ'; ζ'; ϑ') (2).

La fonte agiografica, alla quale pare abbia attinto l'innografo, è la Passio del ms. Parigino gr. 520, edita negli Acta Sanctorum (3).

(1) *Synax. Eccl. CP.*, 59-61; *Martyrologium Romanum* (Propylaeum ad AA.SS. Dec.), 408.

(2) *EE* 219, n. 314; 221, n. 316; 221, n. 317; 220, n. 315.

(3) *AA.SS. Sept.* VI, 133-135; *PG* 105, 376-417 inf.; *B.H.G.*3 641-642.

La leggenda di S. Eustazio ebbe nel Medioevo straordinario successo sia in Oriente che in Occidente, per cui pervenne in molte redazioni e versioni greche, latine, orientali e volgari; cfr. *B.H.L.* 2760-2771 e *B.H.O.* 298-299.

Si veda A. MONTEVERDI, *La leggenda di S. Eustachio*, in « Studi Medie-

Di essa appunto abbiamo riportato a pie' del testo diversi brani, validi all'esegesi di molti tropari.

vali » 3 (1909), 196-226; Idem, *I testi della leggenda di S. Eustachio*, in « Studi Medievali » 3 (1910), 392-498.

H. DELEHAYE, *La légende de Saint Eustache*, in « Bulletin de la classe des lettres et des sciences morales et politiques » 4 (1919) (Académie royale de Belgique), 175-210, riconosce nella redazione originaria, quella greca premetafrastica, un insieme di motivi ricorrenti nella novellistica popolare e nell'agiografia cristiana; vi si distinguono infatti chiaramente tre racconti giustapposti l'uno all'altro: la conversione miracolosa, le avventure di Eustazio e della sua famiglia, il martirio. E a conclusione del suo studio, il Delehaye afferma: « Il n'est pas de texte hagiographique qui nous soit mieux connu dans ses éléments que la légende de saint Eustathe; il n'en est pas non plus qui soit plus dénué de valeur historique ».

22 SETTEMBRE

S. GIONA PROFETA E S. GIONA MONACO

Duplice commemorazione di santi omonimi: Giona profeta e Giona monaco. Il secondo, anche sacerdote, fu padre di Teodoro e Teofane Graptì.

C'è una lieve discrepanza nella assegnazione della data celebrativa: il Menologio Basiliano (1) e il Papebroech (2) la pongono al 22 settembre, d'accordo perciò con i nostri minei manoscritti; mentre il Sinassario di Costantinopoli (3) e gli Acta Sanctorum (4) l'anticipano al giorno precedente.

Sul profeta Giona, oltre la Scrittura ci soccorrono volgarizzamenti ed omelie (5); sul santo monaco, invece, sovrasta un gran silenzio: la B.H.G. tace e sono pertanto le stesse rubriche al canone che rivelano nell'autore il figlio monaco del santo celebrato, ovvero, sia pure brevemente, la Vita di Teodoro, fratello di Teofane, nella versione del Metafraste (6). Comunque le due figure, del profeta e del monaco, sono chiaramente distinte (7).

Il canone in loro onore, che li presenta congiunti nella celebrazione, salvo ulteriori e possibili aggiunte, è tramandato da ben diciannove manoscritti: Criptense Δ.α. I, ff. 108-110^{v}; Criptense Δ.α. XXXV, ff. 147-150^{v}; Vaticano gr. 2310, ff. 18-21; Barberino gr. 535, ff. 74-76^{v}; Vallicelliano gr. B 22, ff. 74-76^{v}; Parigino Suppl. gr. 33, ff. 8-9^{v}; Parigino gr. 254, ff. 166^{v}-169^{v}; Parigino gr. 1580, ff. 58-60^{v}; Marciano

(1) *Menologium Graecorum jussu Basilii...*, 61-62.
(2) D. Papebroech, *Mosci in Ephemeridibus figuratis...*, *AA.SS. Mai* I, XLIV.
(3) *Synax. Eccl. CP.*, 63-64; 65; 69-70.
(4) *AA.SS. Sept.* VI, 270.
(5) *B.H.G.*^{3} 941-941 g.
(6) *Vita S. Theodori Grapti*, in *PG* 116, 653-684; *B.H.G.*^{3} 1746.
(7) J. Matheos, *Le typikon de la Grande Église*, I, (Orient. Christ. Periodica 165), Roma 1962, 42-43.

gr. II, 166, ff. 39-40; Bodleiano Canon. gr. 58, ff. 185-188^{v}; Vatop. 1123; Laur. Δ 21; Laur. Δ 23; Laur. Δ 55; Laur. Γ 14; Laur. Θ 145; Laur. Η 188; Laur. Ε 193; Laur. Ι 65.

Dall'acrostico «Τοῦ σοῦ προφήτου, Χριστέ, μέλπω τὸ κλέος» sembrerebbe che l'inno fosse dedicato al solo profeta; invece in tutta la composizione alle prime due strofe di ogni ode, indirizzate al profeta, seguono altre due per il monaco, del resto annunciate sia nei Parigini che nel Vallicelliano dall'indicazione: τοῦ ὁσίου.

Abbiamo dunque un canone, legato da un unico acrostico, che nella sua struttura unitaria celebra due santi diversissimi e distinti, anche se omonimi. Dei theotokia, discordi nelle diverse tradizioni manoscritte, alcuni sono sparsamente editi nei Minei Romani, altri invece sono inediti. Dalle loro iniziali non si ricava comunque alcun nome, il che non meraviglia, perchè le composizioni di Teofane non recano mai il sigillo dell'autore (1).

Le odi del canone, modulate sull'ἦχος β', presentano heirmoi di Giovanni (ode, α', δ', ε', ς', ζ', θ'; η') (2) e di Cosma (ode γ') (3). Prescelta la tradizione Criptense, che al pari delle altre si presenta integra nei suoi tropari, delle rimanenti abbiamo esaminato quante ci sono state possibili e ne abbiamo riportato nell'apposito apparato le numerose varianti. Inaccessibili sono stati i codici athoniti.

(1) C. Giannelli, *L'ultimo ellenismo nell'Italia Meridionale*, 282-283.
(2) *EE* 34, n. 46; 35, n. 47.
(3) *EE* 38, n. 51.

CONCEPIMENTO DI S. GIOVANNI BATTISTA

Alla festività (1) i Minei Romani dedicano un canone di Giovanni Damasceno (2); ma i codici Messinese gr. 135, ff. 67-72 e Lauriota E 152 ce ne tramandano un altro inedito, con l'acrostico: 'Αρχάγγελος προεῖπεν ἀγγέλου τόκον.

Esso è opera di Giorgio, come risulta dalle iniziali dei theotokia (3).

Il testo è estremamente corrotto e mutilo; ne sono stati estromessi l'ode β', corrispondente alle lettere αγγε, e altri due tropari: il IV dell'ode δ' e il IV dell'ode ζ'. L'acrostico, dalle risultanze del testo, si presenta così mutilato: αρχ– – – –λος προ–ιπεν αγγελ–υ τοκον γ–ωργι–υυ. L'intento delle manomissioni appare evidente: ogni ode doveva constare, a parte il theotokion, di non più di tre tropari.

Appartenenti all'ἦχος πλ. β', gli heirmoi sono presi in blocco da un'unica acoluthia di Giovanni (4).

(1) *Synax. Eccl. CP.*, 71.
(2) *Μηναῖα* I, 233-236; inc. Τῆς στειρευούσης ψυχῆς μου.....
(3) A Giorgio retore di Nicomedia va attribuita una «Oratio de Conceptione vel Nativitate Joannis Prodromi», tuttora inedita; *B.H.G.*³ 843.
(4) *EE* 159, n. 224.

S. TEOFILO DI EFESO

I Minei Romani passano sotto silenzio la festività di S. Teofilo a B.H.G. non nomina il santo, mentre il Sinassario di Costantinopoli lo ricorda brevemente nella sua carica episcopale e come confessore della fede (1).

La composizione innografica, offertaci dal Parigino gr. 1619, ff. 63-64 e Barberino gr. 535, ff. 82-83v, è guidata nelle sue strofe dall'acrostico «Ὕμνοις σὲ μέλπω τὸν Θεοῦ χρηστὸν φίλον», (il nome dell'autore, Teofane, vergato dalla medesima mano, compare al margine del foglio, accanto all'acrostico stesso). Essa celebra, nel giorno del trapasso del santo, le virtù del pastore, erede della Chiesa affidata a Giovanni, la forza del confessore del culto delle immagini, e rammenta di lui le sofferenze e la solitudine dell'esilio, infine la vittoria sui nemici della fede.

Il canone, dunque, data l'assenza di altre fonti specifiche, illustra già abbastanza la figura del santo; ed i fatti concernenti la vita del celebrato concordano con le notizie ricavate da due epistole indirizzate allo stesso Teofilo da Teodoro Studita (2). In esse infatti, secondo il Baronio scritte nell'anno 816, costui invoca per il pastore di Efeso, che ha sofferto e tuttora soffre per la difesa delle sacre icone, un sollecito ritorno alla sede assegnatagli: « . . . Te vero, potens manus custodiat ad gloriam Ecclesiae suae, ut columen, ut fundamentum, ut propugnaculum, videamusque te humiles nos et indigni ad Asiaticam terram redeuntem... » (3).

L'autore del canone Teofane, che, come il santo celebrato, visse e provò la lotta per il culto delle immagini, aggiunge che Teofilo

(1) *Synax. Eccl. CP.*, 77.
(2) *Theodori Studitae Epistulae*, lib. II, 41, in *PG* 99, 1240-1241; lib. II, 70, in *PG* 99, 1300.
(3) C. BARONII, *Annales Ecclesiastici*, IX, Romae 1600, 630-631.

per volere del Signore sfuggì al nemico persecutore (ode δ', vv. 37-40; ode ζ', vv. 99-102; ode η', vv. 133-137). Egli evidentemente poté tornare dopo non molti anni nella sede di Efeso, se nell'824 presenziò insieme con Giuseppe di Tessalonica alle esequie di Niceta, egumeno del monastero di Medicio in Bitinia (1). In Efeso la lotta si placò, dunque, qualche tempo prima della proclamazione ufficiale della vittoria dell'ortodossia, avvenuta nell'843. Non sappiamo invece quando il santo lasciò la vita terrena, se prima o dopo tale anno.

Il canone, dell'ἦχος πλ. δ', ha heirmoi di Giovanni (odi α', γ', ϑ'; ϛ'; ζ') (2), di Cosma (ode δ') (3) e di Germano (odi ε', η') (4).

(1) M. Le Quien, *Oriens Christianus*, I, 685.
(2) *EE* 224, n. 321; 219, n. 314; 220, n. 315.
(3) *EE* 225, n. 322.
(4) *EE* 226, n. 323.

26 SETTEMBRE

TRANSITO DI S. GIOVANNI TEOLOGO

I due canoni sono tramandati rispettivamente dai codici Parigino Suppl. gr. 33, ff. 18v-19v e Criptense Δ.α. XXV, ff. 126-127v.

Il primo, dell'ἦχος α', è modulato su heirmoi di Giovanni (odi α', γ', ε', ζ', η', ϑ') (1), di Andrea (ode δ') (2) e di Germano (ode ϛ') (3).

Il secondo, ἦχος πλ. δ', ha melodie di Giovanni (odi α', γ'; ε', η'; ϛ', ζ', ϑ') (4) e di Cosma (ode δ') (5).

Ambedue le composizioni innografiche sono adespote e non presentano alcun acrostico. Il transito di Giovanni, la cui commemorazione è riportata nel Sinassario Costantinopolitano (6), nonché nei typika orientali e occidentali (7), avrebbe dovuto costituire il tema principale della festività; esso invece viene ricordato solo con tenui riferimenti. I due inni sono piuttosto una preghiera a Giovanni, discepolo prediletto, teologo profondo, perché con il suo amore e la sua luce possa distogliere l'umanità dalle tenebre dell'errore.

(1) *EE* 16-17, n. 22.
(2) *EE* 12, n. 16.
(3) *EE* 16, n. 21.
(4) *EE* 220, n. 315; 224, n. 321; 219, n. 314.
(5) *EE* 225, n. 322.
(6) *Synax. Eccl. CP.*, 79-82.
(7) N. Nilles, *Kalendarium manuale utriusque ecclesiae...*, 285-287.

S. CALLISTRATO

Il culto per S. Callistrato (non sappiamo se egli sia martire a Roma o a Costantinopoli) (1), che nei sinassari greci (2) e nei minei ufficiali è contemplato il 27 settembre, mentre nel Martirologio Romano ricorre il 26 dello stesso mese (3), è fondato sulla Passio, quanto mai attendibile, attribuita a Simeone Metafraste (4). Gli Atti stessi fanno del santo un soldato romano oriundo da Cartagine che, venuto a Roma ai tempi di Diocleziano o Massimiano e denunziato come cristiano, ivi subì il martirio insieme con quarantanove compagni in un 27 settembre.

Il testo innografico, che pur concorda con la compilazione del Metafraste, non parla però di Roma, né il santo appare mai come soldato dell'imperatore, ma semplicemente come cristiano proteso a combattere l'idolatria. Morì con dei compagni (nel canone non c'è il numero di essi), che egli convertì e tenne uniti; ma quale tormento abbiano poi subìto non è espresso in nessun passo del testo.

La composizione di Giorgio, annunciata dall'acrostico «Καλλιστράτῳ δέδωκε Χριστὸς τὴν χάριν. Γεωργίου», ci è offerta dal codice Criptense Δ.α. XXV, ff. 131-133v e dal codice 61 del Monastero della Vergine in Chalki. La redazione pervenutaci, per ora quella del Criptense, è però manchevole dell'ode β′ e del III tropario dell'ode ϑ′.

Modulati sull'ἦχος β′, gli heirmoi derivano da Giovanni (odi α′, δ′, ς′, ζ′, η′, ϑ′) (5) e da Cosma (odi γ′, ε′) (6).

---

(1) H. DELEHAYE, *Saints de Thrace et de Mésie*, in « Anal. Boll. » 31 (1912), 235.

(2) *Synax. Eccl. CP.*, 81-83; *Menologium Graecorum... Sirleti*, 873-874; *Menologium Graecorum jussu Basilii...*, 72.

(3) *Martyrologium Romanum* (Propylaeum ad AA.SS. Dec.), 417.

(4) *AA.SS. Sept.* VII, 190-195; *PG* 115, 881-900; *B.H.G.*3 291.

(5) *EE* 34, n. 46.

(6) *EE* 38, n. 51.

S. EPICARI

A S. Epicari vergine, martire durante l'impero di Diocleziano, sono dedicati due canoni tramandati l'uno dai codici Criptensi Δ.α. I, ff. 131v-134; Δ.α. XXV, ff. 133v-136; Δ.α. XXVI, ff. 12v-14v; Δ.α. XXXI, ff. 87-89v; Δ.α. XXXV, ff. 186v189; dal Vaticano gr. 2069, ff. 30-31; Vallicelliano gr. B 22, ff. 88-89v; Bodleiano Canon. gr. 58, ff. 229v-233; Lauriota Δ 14. Il secondo canone è reso dal codice Vaticano gr. 2, ff. 2-3. Il primo è opera dell'innografo Giuseppe come annuncia l'acrostico «Χάριν δίδου μοι, μάρτυς, ὑμνεῖν σε πόθῳ. 'Ιωσήφ», il quale include l'ode β′, non frequente negli inni di Giuseppe; il secondo è adespota.

La composizione è melodicamente improntata sull'ἦχος β′, con heirmoi presi in imprestito da canoni di Cosma (odi α′, ε′; γ′, ζ′) (1) e di Giovanni (odi β′; ς′, ϑ′; η′) (2); mentre l'heirmos dell'ode δ′, assente nella raccolta dell'Eustratiadis, è edito nei Minei Romani (3). Il testo innografico, in quanto tramandato da manoscritti diversi, presenta lezioni varie ma quasi tutte ugualmente valide. Come sempre, diamo la precedenza alla tradizione del Criptense Δ.α. I che, oltre al pregio dell'antichità, rivela in genere garanzia di integrità.

Il secondo canone, dell'ἦχος βαρύς, è modulato su heirmoi di Germano (odi α′, δ′, ζ′, η′, ϑ′; ε′, ς′) (4) e di Giovanni (ode γ′) (5). Non presenta acrostico e i theotokia stessi sono per lo più acquisiti da altri canoni già editi.

Le due composizioni innografiche si svolgono secondo la prassi più consueta: la celebrazione della santa e l'esaltazione del suo martirio. Nell'uno e nell'altro inno però i riferimenti si fanno precisi e

---

(1) *EE* 37-38, n. 51; 39, n. 53.

(2) *EE* 41, n. 55; 34, n. 46; 35, n. 47.

(3) *Μηναῖα* I, 96.

(4) *EE* 202-203, n. 287; 204, n. 289.

(5) *EE* 201, n. 285.

l'interrogatorio dinanzi al tribunale del prefetto Cesario, i patimenti inflitti, la morte sono il motivo fondamentale e ricorrente in tutti i tropari: in essi sono citati i nomi dei protagonisti dell'azione, il prefetto Cesario e il viceprefetto Gemello, il pietoso Felice che raccolse le spoglie della martire. Sono invece omessi altri riferimenti alla vita o a luoghi determinati.

D'altra parte per S. Epicari le fonti agiografiche non sono più generose di notizie; è nota la Passio premetafrastica del codice Mosq. 178 (Vlad. 367), pubblicata di recente da F. Halkin (1). I sinassari ce ne danno la memoria il 27 settembre (2); mentre l'elogio tuttora inedito del ms. Ambrosiano H 81 sup., composto da Giorgio Acropolita e peraltro abbastanza manomesso, fu compilato alquanto più tardi dei due canoni presentati (3). La Passio stessa, che appartiene al genere epico, scritta a scopo di edificazione del lettore (4), non garantisce alcuna attendibilità storica. In essa si incontrano comunque i nomi di Cesario, Gemello, Felice, e in linea di massima le notizie date dalla Passio e quelle ricavate dagli inni coincidono. Le parole, però, pronunziate dalla santa e accuratamente espresse in discorso diretto sia nella Passio sia nei canoni, non sono le medesime. In quella, Epicari si esprime con versetti di Salmi, rievoca il cantico dei tre fanciulli di Babilonia, invoca l'aiuto del Signore che aiutò gli Ebrei in Egitto ed ebbe pietà degli abitanti di Ninive. Nella composizione di Giuseppe Innografo la fanciulla si rivolge direttamente al persecutore: « Καισάριος ἥττηται σὺν Γεμέλλῳ ἀληθῶς, ἀλλὰ νικᾷ ὁ Χριστός », oppure alla visione del Paradiso esclama: « Ἴδε, σωτήριον ἤνοικται στάδιον».

Ancora una volta, e in particolare modo per la composizione di Giuseppe, supponiamo pertanto l'esistenza di un'altra fonte agiografica, pure antica, ma indipendente da quella pervenutaci fino ad ora e forse altrettanto fabulosa, alla quale l'autore dei canoni attinse materia per i suoi inni.

(1) F. HALKIN, *Inédits byzantins d'Ochrida, Candie et Moscou*, (Subs. Hagiogr. 38), Bruxelles 1963, 340-341; *B.H.G.*3 2123.

(2) *Synax. Eccl. CP.*, 83; *Martyrologium Romanum* (Propylaeum ad AA.SS. Dec.), 419; cfr. *AA.SS. Sept.* VII, 478-479.

(3) *B.H.G.*3 2124.

(4) H. DELEHAYE, *Les Passions des martyrs et les genres littéraires*, Bruxelles 1921, 236-315.

30 SETTEMBRE

S. GREGORIO ILLUMINATORE E Ss. RIPSIMIA, GAIANA E Cc. MM.

I manoscritti consultati ci tramandano per l'ultimo giorno di settembre tre canoni, dedicati i primi due a S. Gregorio Illuminatore e alle Sante vergini Ripsimia, Gaiana e compagne, il terzo alle sole vergini e martiri in Armenia.

Il primo canone, dell'ἦχος βαρύς, è esumato dai codici Criptense Δ.α. I, ff. 140v-144; Criptense Δ.α. XXXV, ff. 202-205; Parigino Suppl. gr. 33, ff. 26v-28; Vaticano gr. 2, ff. 7v-9v; Lauriota Δ 14. Il secondo, ci è dato dal codice Messinese gr. 135, ff. 78-81v e Lauriota Γ 16. Il terzo canone deriva dal codice Parigino Suppl. gr. 33, ff. 28-29; Bodleiano Canon. gr. 58, ff. 249-252; Lauriota Δ 14; Lauriota Θ 86.

Il primo inno viene attribuito all'innografo Germano, se si dà credito ad una annotazione rilevata in margine al f. 26v del ms. Parigino (1). Costituito di nove odi, giacché comprende anche l'ode β', assente peraltro nel Parigino, in ciascuna di esse due o tre tropari celebrano Gregorio, apostolo dell'Armenia, e uno o due tropari esaltano le virtù esercitate dalla vergine Ripsimia e dalle sue compagne sino al martirio.

I diversi manoscritti presentano comunque una tradizione sempre concorde; per uniformità d'intento abbiamo prescelto la redazione del cd. Criptense Δ.α. I, al quale si accorda il più recente Δ.α. XXXV, mentre il manoscritto Parigino presenta in ogni ode l'omissione di un tropario non sempre situato nella stessa sede, e accusa l'assenza dell'intera ode β'; il ms. Vaticano gr. 2, a sua volta, lamenta qualche lacuna di versi o di tropari, ma aggiunge regolarmente il triadikòn prima del theotokion. Abbiamo apposto a nota tali strofe che, dedicate alla Trinità, risultavano inedite.

(1) Cfr. S. EUSTRATIADIS, *Ταμεῖον ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως*, in « Ἐκκλ. Φάρος » 36 (1937), 486.

Le odi sono ispirate musicalmente a heirmoi derivati da due acoluthie di Andrea (odi α', ζ', η'; β', ε', ς', θ') (1); da una di Germano (ode γ') (2) e una di Giovanni (ode δ') (3).

Il secondo canone, attribuito dall'Eustratiadis a Nicola Patriarca (4), relativamente più breve del precedente, dedica due tropari al santo Illuminatore e vescovo di Armenia, e uno alle sante vergini. I theotokia, presi in imprestito qua e là, risultano già tutti editi nei Minei o nella Paracletica Romana.

Modulate sull'ἦχος πλ. δ', le otto odi di cui si compone sono tratte da heirmoi di Giovanni (odi α', γ', ς', ζ', η', θ') (5), Cosma (ode δ') (6) e Germano (ode ε') (7).

La terza composizione è opera dell'innografo Giuseppe il cui nome completa nell'ultima ode l'acrostico annunciato: Ῥύψις γενοῦ μοι πταισμάτων, Ῥιψιμία. Ἰωσήφ.

Anche quest'ultimo canone, modulato sull'ἦχος πλ. δ', si ispira a heirmoi di Giovanni (odi α', γ', ζ'; ε', ς', η', θ') (8) e di Cosma (ode δ') (9).

Le otto odi che compongono il testo innografico sono tutte dedicate al martirio di Ripsimia, di Gaiana e delle altre vergini accomunate nel martirio; a S. Gregorio infatti lo stesso ms. Parigino Suppl. gr. 33 offre un canone, il primo della serie che presentiamo.

Gli inni in onore dei santi celebrati non aggiungono molto a quanto espone il Sinassario di Costantinopoli (10) e a quello che tramandano le altre fonti agiografiche (11). Anzi giova notare che soprat-

---

(1) *EE* 205-206, n. 292; 204-205, n. 290.
(2) *EE* 202, n. 287.
(3) *EE* 199, n. 281.
(4) S. Eustratiadis, *Ταμεῖον*..., 486.
(5) *EE* 224, n. 321.
(6) *EE* 225, n. 322.
(7) *EE* 226, n. 324.
(8) *EE* 220, n. 315; 219, n. 314.
(9) *EE* 225, n. 322.
(10) *Synax. Eccl. CP.*, 84-94.
(11) *B.H.O.* 328-347; *B.H.G.*³ 712-713e. Per le numerose fonti e gli studi compiuti in merito a S. Gregorio vescovo e apostolo degli Armeni e alle Ss. vergini, rinvio in modo particolare alla bibliografia citata in G. Garitte, *Documents pour l'étude du livre d'Agathange*, (Studi e Testi 127), Città del Vaticano, 1946; Idem, *La vie grecque inédite de St. Grégoire d'Arménie (ms. 4 d'Ochrida)*, in « Anal. Boll. » 83 (1965), 233-290. Per la storia del loro culto, di fondamentale importanza è lo studio di P. Peeters, *S. Grégoire l'Illuminateur dans le calendrier lapidaire de Naples*, in « Anal. Boll. » 60 (1942), 91-130.

tutto la versione greca di Agatangelo, edita da P. de Lagarde (1), ha offerto giustificazione ad alcuni particolari contenuti nei testi innografici.

---

(1) P. de Lagarde, *Agathangelus und die Akten Gregors von Armenien*, in « Abhandlungen der hist.-philologischen Klasse der königl. Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen » 35 (1888), 4-87.

Le odi sono ispirate musicalmente a heirmoi derivati da due acoluthie di Andrea (odi α', ζ', η'; β', ε', ς', ϑ') (1); da una di Germano (ode γ') (2) e una di Giovanni (ode δ') (3).

Il secondo canone, attribuito dall'Eustratiadis a Nicola Patriarca (4), relativamente più breve del precedente, dedica due tropari al santo Illuminatore e vescovo di Armenia, e uno alle sante vergini. I theotokia, presi in imprestito qua e là, risultano già tutti editi nei Minei o nella Paracletica Romana.

Modulate sull'ἦχος πλ. δ', le otto odi di cui si compone sono tratte da heirmoi di Giovanni (odi α', γ', ς', ζ', η', ϑ') (5), Cosma (ode δ') (6) e Germano (ode ε') (7).

La terza composizione è opera dell'innografo Giuseppe il cui nome completa nell'ultima ode l'acrostico annunciato: Ῥύψις γενοῦ μοι πταισμάτων, Ῥιψιμία. Ἰωσήφ.

Anche quest'ultimo canone, modulato sull'ἦχος πλ. δ', si ispira a heirmoi di Giovanni (odi α', γ', ζ'; ε', ς', η', ϑ') (8) e di Cosma (ode δ') (9).

Le otto odi che compongono il testo innografico sono tutte dedicate al martirio di Ripsimia, di Gaiana e delle altre vergini accomunate nel martirio; a S. Gregorio infatti lo stesso ms. Parigino Suppl. gr. 33 offre un canone, il primo della serie che presentiamo.

Gli inni in onore dei santi celebrati non aggiungono molto a quanto espone il Sinassario di Costantinopoli (10) e a quello che tramandano le altre fonti agiografiche (11). Anzi giova notare che soprat-

(1) *EE* 205-206, n. 292; 204-205, n. 290.
(2) *EE* 202, n. 287.
(3) *EE* 199, n. 281.
(4) S. Eustratiadis, *Ταμεῖον...*, 486.
(5) *EE* 224, n. 321.
(6) *EE* 225, n. 322.
(7) *EE* 226, n. 324.
(8) *EE* 220, n. 315; 219, n. 314.
(9) *EE* 225, n. 322.
(10) *Synax. Eccl. CP.*, 84-94.
(11) *B.H.O.* 328-347; *B.H.G.*³ 712-713e. Per le numerose fonti e gli studi compiuti in merito a S. Gregorio vescovo e apostolo degli Armeni e alle Ss. vergini, rinvio in modo particolare alla bibliografia citata in G. Garitte, *Documents pour l'étude du livre d'Agathange*, (Studi e Testi 127), Città del Vaticano, 1946; Idem, *La vie grecque inédite de St. Grégoire d'Arménie (ms. 4 d'Ochrida)*, in « Anal. Boll. » 83 (1965), 233-290. Per la storia del loro culto, di fondamentale importanza è lo studio di P. Peeters, *S. Grégoire l'Illuminateur dans le calendrier lapidaire de Naples*, in « Anal. Boll. 60 (1942), 91-130.

tutto la versione greca di Agatangelo, edita da P. de Lagarde (1) ha offerto giustificazione ad alcuni particolari contenuti nei testi innografici.

(1) P. de Lagarde, *Agathangelus und die Akten Gregors von Armenien* in « Abhandlungen der hist.-philologischen Klasse der königl. Gesellschaf der Wissenschaften zu Göttingen » 35 (1888), 4-87.

INDICE DEI CANONI

INDICE DEGLI INNOGRAFI

INDICE DEI CODICI

INDICE DEI SANTI E DELLE FESTIVITÀ

INDICE GENERALE